

C O R P U S
SCRIPTORUM HISTORIAE
B Y Z A N T I N A E.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

I N S T I T U T A,

A U C T O R I T A T E

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BORUSSICAE

CONTINUATA.

LEO GRAMMATICUS.

EUSTATHIUS.

BONNAE
I M P E N S I S E D. WEBERI
MDCGXLII.

**HAYERFIELD LIBRARY
OF ANCIENT HISTORY
OXFORD**

6 - 1954

**LEONIS GRAMMATICI
CHRONOGRAPHIA.**

EX RECOGNITIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

ACCEDIT

EUSTATHII DE CAPTA THESSALONICA LIBER.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXLII.

IMMANUELIS BEKKERI

P R A E F A T I O.

Leonis grammatici partem eam quae a p. 207 ad 331 pertinet, post Goarum Combesius edidit, Theophanis sui p. 443—510. alteram nuper admodum I. A. Cramerus adiecit, Anecdotorum Graecorum e codicibus manuscriptis bibliothecae Regiae Parisiensis 2 p. 243—379. qui ita praefatus est.

Hanc Anonymi chronographiam, quam e codice 854 f. 328 r. deprompsi, Leoni grammatico tribuit catalogi confector, sed perperam, credo: nam ea parte tantum operis nomen Leonis comparet quae sequitur tempora quorum annales confecit Theophanes, et haec satis congruunt cum iis quae sub eius Leonis nomine in Corpore Byzant. Script. vulgata sunt. hoc chronicon mihi videtur esse confectum ex variis scriptoribus, Cedreno, Ioanne Antiocheno, chronico

IV   IMMANUELIS BEKKERI PRAEFATIO

**Paschali et aliis forsā qui interciderunt
scholia quaedam adiecta sunt in margine
eadem manu, quae est decimi tertii seculi.**

**Eustathii de capta a Latinis Thessalonica libel-
lus primum inter opuscula eius a Tafelio collecta
prodiit. vertendum commisimus Eduardo Brockhof-
fio, praeclara indole iuveni, cui Phrantzen debemus
Latine loquentem, mox Nicephori Gregorae partem
tertiam e bibliothecarum latebris erutam debitori.**

Scrib. Berolini Cal. Dec. a. 1841.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ *).

LEONIS GRAMMATICI

CHRONOGRAPHIA.

ΑΡΙΘΜΟΙ ΤΑ ΕΞ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΑΥΤΗΣ.

.... Τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων ἐννοεῖν ὅτι ἡδύνατο ὁ ἄνθρωπος καὶ μετὰ τὴν παράβασιν εἰς αἰῶνας ζῆν, εἰ ἐγένεσθετο τοῦ τῆς ζωῆς ξύλου· διὸ ἔνα μὴ κακὸν ἀθάνατον ἢ ὁ ἄνθρωπος, τοῦ παραδείσου ἐξοστρακίζεται, ὅπως μὴ γενύσθαι τοῦ τῆς ζωῆς ξύλου καὶ ἀθάνατος διαμείνῃ. Θνητὸν δὲ αὐτὸν ἀπεφῆνατο ὁ θεὸς νεκρότητι περιβαλῶν· τοῦτο γὰρ οἱ δερμάτινοι χιτῶνες σημαίνουσιν, ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς τῶν ζώων νεκρώσεως, ὅπως διὰ τῆς λύσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς δέσεως ἢ ἁμαρτία πᾶσα αὐτόπρεμος διαφθαρή.

*) Quae vulgo addunt, τὰ τῶν γένων βασιλέων περιέχουσα, ea ad alteram huius libri partem et Leonis Armenii initia pertinent.

DEEST INITIUM HUIUS HISTORIAE.

..... Igitur ex iis, quae dicta sunt, colligendum, potuisse hominem, vel post peccatum in aeternum vivere, si ex vitali arbore fructus summisset; quare ne immortale malum sit homo, ex paradiso est expulsus, ne vitalis arboris fructibus vescatur, et permaneat immortalis. mortalem autem eum deus fecit, induens ei mortalitatem (id enim vestes e pellibus factae significant, mortalitatis animalium ratione) ut, corporis quoque vinculis dissolutis omne peccatum radicitus extingatur.

Εἴρηται δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ τὸ “ἰδοὺ Ἀδάμ γέγονεν ὡς εἰς
 ἕξ ἡμῶν τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν” οὐχ ὡς προκό-
 ψαντος αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπειθείας ἐπὶ τὴν τῆς ἀρετῆς τε καὶ
 κακίας γνώσιν, ἀλλ’ ὡς τοιούτου ἕξ ἀρχῆς πλασθέντος. φθά-
 σασα γὰρ εἶπεν ἡ γραφή ὅτι ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, 5
 κατ’ εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν. ὁ δὲ πλασθεὶς κατ’ εἰκόνα
 θεοῦ δῆλον ὡς προκυταβεβλημένην εἶχεν ἐν τῇ φύσει τὴν γνώ-
 σιν τοῦ καλοῦ τε καὶ τοῦ πονηροῦ. διὸ ἔνα μὴ τῇ αὐτέξου-
 σιότητι κεκρημένος μεταλάβῃ τοῦ τῆς ζωῆς ξύλου καὶ γένη-
 ται κακὸς ἀθάνατος, ἐξεβλήθη σὺν τῇ Ἐυα εἰς τὴν γῆν τῆς 10
 κτίσεως αὐτοῦ. τί γὰρ μετὰ ταῦτα πάντα ἡ θεία γραφή;
 “καὶ ἔξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς
 τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη· καὶ ἐξέβαλε τὸν
 Ἀδάμ, καὶ κατήκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τῆς τρυφῆς τοῦ παρα-
 δείσου, καὶ ἔταξε τὰ χερουβίμ καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν 15
 τὴν στρεφομένην φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.”

Μετὰ τὸ ἐβληθῆναι τὸν ἄνθρωπον ἔσω τοῦ μακαρίου
 χωρίου ἀκαταμάχητοι φρουροὶ καὶ λίαν ὑπέροπτοι φυλάττειν
 τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἐτάχθησαν, ὡς μηδένα τοῦ λοι-
 ποῦ ἰσχύειν παρελθεῖν ποσὶ βεβήλοις εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον. 20
 καὶ γὰρ μάχαιρα φλογίνη ἐτέθη ἐκεῖ ἐπὶ τῇ τὸν πλησιάζοντα,
 ἕξ ὕλης ὑπάρχοντα, πυρὶ φλεγόμενον ἀναλίσκεσθαι παραντὰ
 καὶ ἀπόλλυσθαι. στρέφεται δὲ ἡ ῥομφαία, ἔνα ἐν τῇ πα-

20. εἰς om C i. e. editio Crāmerana. 21. τῷ] τὸ C

Dictum est a deo: “ecce Adamus. factus est ut nostrum aliquis,
 ita ut cognoscat bonum malumque,” non quo eo, quod non obediens
 fuit, virtutis et sceleris cognitionem nactus esset, sed quia talis ab
 initio formatus erat supra enim dixit biblia: “creavit hominem deus
 et creavit ad dei imaginem.” formatus autem quum fuerit ad dei
 imaginem, apertum est, insitam ab initio eius naturae boni maliue
 cognitionem fuisse. quare ne libertate utens, vitalem arborem adiret,
 fieretque malus immortalis, expulsus est cum Eva in regionem quam
 incoleret; quid enim post haec omnia sacra scriptura? “et emisit
 eum deus dominus ex paradiso voluptatum, ut terram coleret, ex qua
 sumptus erat, et extrusit Adamum deditque domicilium procul a volu-
 ptatibus paradisi. et cherubim collocavit, gladiumque flammeum qui
 circumagebatur ad viam vitalis arboris custodiendam.

Expulso ex felice regione homine invicti et vigilantissimi custo-
 des ad defendendam vitalis arboris viam sunt collocati, ut nemo
 in posterum ad illum locum profanus pedibus accedere posset. nam-
 que flammaus gladius ibi positus est, ut, si quis e terra factus appro-
 pinquaverit, igni consumatur ex templo et intereat. circumagitur autem

λιγγενεσία, ὅτε καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐθις οικήτωρ γένηται τῆς παραδείσου, τοὺς μὲν δικαίους φωτισθὲν παρερχομένους ἐπὶ τὸν θεῖον τῆς ἀθανασίας χάρον, τοὺς δὲ ἀδίκους, εἴ γε προσεγγίσαιεν, κατάφλεξῃ. αὐτόματα δὲ πάντα ἡ γῆ ἔφερε πρὸς τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδάμ, καὶ μετὰ τοῦτο μηδὲν φέρειν χωρὶς πόνου ἐκελεύσθη.

Ἐξελθὼν τοίνυν ὁ Ἀδάμ σὺν τῇ Ἐυᾷ ἐκ τοῦ παραδείσου καὶ συνελθὼν αὐτῇ ἐγέννησεν τὸν Κάϊν, εἶτα μετ' αὐτὸν τὸν Ἄβελ. ἦν δὲ Κάϊν μὲν γεωργὸς γῆς, ποιμὴν δὲ προβάτων
 10 Ἄβελ. τοῦ δὲ Ἄβελ ἐκ τῶν πρωτοτόκων προβάτων δῶρα θύσαντος τῷ θεῷ, καὶ τοῦ θεοῦ δεξαμένον, καὶ τοῦ Κάϊν οὐκ ἐκ τῶν πρωτογεννημάτων ἀλλὰ μετὰ τὴν ἰδίαν καὶ κοιὴν τῶν καρπῶν ἀπόχρησιν θεῷ προσκομίσαντος, καὶ τοῦ θεοῦ μὴ δεξαμένου, οὐ μόνον ταῦτα ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐφεξῆς ἐκ τῆς 15 πτῆς Γενέσεως ἔχουσι τὰ Μακρὰ ἐπὶ κακίᾳ τοῦ Κάϊν (τοῦτο δὲ ἐγένετο φανερὸν διὰ τοῦ ἐξαποσταλέντος οὐρανόθεν πυρός εἰς τὴν τῶν προσεσχεθέντων ἔξανάλωσιν), ἐξήλωσεν ὁ Κάϊν τὸν Ἄβελ. ζητητέον ἐν πρώτοις διὰ τί τοῦ Κάϊν οὐ προσήκατο τὴν προσφορὰν. λύει τοίνυν τὸ ἀπορούμενον αὐτῇ ἡ 20 γραφὴ φήσασα “καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας, προσήνεγκε Κάϊν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς,” ὥστε διὰ τοῦτο ἐλέγχασθαι τὸν Κάϊν ὅτι μὴ τὰ ἀκροθίνια τῶν γεννημάτων μῆτε τὰ πρωτογενήματα προσήνεγκε τῶν καρπῶν τῷ θεῷ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν

3. προσεγγίσεις C

7. ἐπελθὼν C

gladius, ut in nova vita, quando homines denuo incolae fient paradisi, iustos illustret praetereuntes in divinum immortalitatis campum, improbos autem, si quis appropinquaverit, comburat. sponte autem terra ante Adami peccatum omnia proferebat, atque postea nihil ferre sine labore iussa est.

Egressus igitur Adamus cum Eva ex paradiso coelit cum ea et procreavit Cain et post illum Abel. erst autem Cain agricola, pastor gregum Abel. quumque Abel ex primitiis pecudum munera deo sacrificasset, accepissetque deus, et Cain non ex primitiis, sed post proprium et communem fructuum usum deo praebuisset, quae tamen repudiavit deus, neque ea tantum, sed etiam quaecunq; deinceps ex Parva Genesi in Magnam translata sunt, ob Cain impietatem, (illud autem declarabatur deiecta de coelo flamma, qua consumerentur dona allata); Cain ira in Abel exarsit. inquirendum est primum, cur repudiatum sit Cain sacrificium. et solvit quaestionem ipsa biblia dicens: “et evenit post aliquot dies, ut offerret Cain e terrae fructibus,” ita ut propter illud vituperetur Cain, quod non optimum quodque e fructibus ne-

ἑαυτῆ, θεὸν δὲ ἀσεβῶς τοῖς δευτέροις ἐτίμα. ἔπειτα διὰ τὴν μὲν ἐκ θυμάτων τοῦ Ἄβελ προσφορὰν δῶρα ἢ γραφὴν προσαγορεύει, τὰ δὲ τῶν παρῶν τοῦ Καὶν δῶρα θυσίαν ὀνομάζει; ἔστι πάλιν εἰς τὸ ζητούμενον εἰπεῖν, ὁρθῶς χρῆσάμενοι στοχασμῶ. δῶρον ἢ τοῦ Ἄβελ ὀνομάσθη θυσία, ἐπειδὴ τὸς δωρουμένους μιμησάμενος θεῶ προσκομίζει τὸ θυμῶν γὰρ τρόπον οἱ δωρούμενοι πρὸς ἀρέσκειαν τῶν κομιζόμενων καὶ τὸ μάλιστα κάλλιστον ἐπιλέγονται, καὶ πᾶν ὀλόκληρον καὶ μηδὲν ἐξ αὐτοῦ τὸ σύνολον ἀποτεμώμενοι προσκομίζουσι τοῖς φίλοις τὸ δῶρον, οὕτως καὶ ὁ Ἄβελ τῶν ζῶων θύει τὰ πρωτότοκα καὶ τῶν κρεῶν προσφέρει τὰ πιότατα. εἶοικε γὰρ ἐπιδικαεῖν ὁ θύων, καὶ τὸ μὲν αἷμα τῆ θυσιαστηρίῃ προσχέειν, τὰ δὲ κρέα οἵκαδε ἀποκομίζειν, ὁ δὲ δωρούμενος πᾶν τῆ λαμβάνοντι παραχωρεῖ τὸ δῶρον. οὕτως οἶμαι τὰ πρωτότοκα καθιερῶντα τὸν Ἄβελ φιλόθεον μᾶλλον ἢ φιλαυτον τὴν ἑαυτοῦ συνίστησι προαίρεσιν· ἑαυτῆ δὲ ὁ Καὶν ἀπονέμων τὰ γενήματα, καὶ τῶν δευτεριῶν ἀσεβῶς τὸν θεὸν ἀξιώων, τῆ καὶ μεθ' ἡμέρας ἀλλὰ μὴ εὐθέως προσεγγεῖν φιλαυτος μᾶλλον ἢ φιλόθεος ἐξελέγχεται, καὶ αὐτὸς μὲν εἰκότως προσκρούει, τὸ δὲ δῶρον ὡς ἀδόκιμον αὐτῆ προσ-
 20 ρίπτεται.

Ὁ Καὶν πρῶτος ἄροτρον ἐπετόησε καὶ πλονεξίαν, Ἄβελ

4. χρῆσάμενους? καθιερωῶν δ? 13. προχέειν C 14. παρτὶ C 15. 20. προρρίπτεται? ἀν ἀπορρίπτεται?

que primitias deo attulit, sed illis sibi retentis, deum impie deterioribus ornavit. deinde cur biblia Abel ex victimis donum munera appellat, Cain autem fructuum munera dicit sacrificia? ad hanc quoque quaestionem responderi potest, si quis recte inquirit. munus appellatum est Abel sacrificium, quod donantes imitans deo sacrificavit. quomodo enim donantes, ut grata exhibeant munera et pulcherrimum quodque ellegant et integra, neque ulla ex parte comminuta munera amicis dant, ita Abel quoque ex animalibus sacrificavit primitias et carnem pinguis-
 simam. solet enim qui sacrificat dissecata bestia sanguine aram adspargere et carnem domum referre; contra qui donat, ei qui accipit, integrum munus concedit. ita, credo, Abel sacrificatis primitiis, ingenium suum dei magis quam sui amans expressit; Cain autem, sibi fructus retinens et deterioribus impie deum colens, eo praeterea, quod post aliquot dies, non statim sacrificavit, vituperatur, quod se magis quam deum amabat; et ipse quidem, ut par fuit, offendit, munus autem, ut pravum, reiicitur.

Cain primus aratrum invenit et aviditatem; Abel autem iustitiae erat studiosus. atque Cain Abel necavit et cadaver abscondit, ratus

δὲ δικαιοσύνης ἐπεμελεῖτο. κτείνας δὲ τὸν Ἄβελ ὁ Κάϊν
 ἔκρουσε τὸν νεκρὸν, λαθεῖν ἐντεῦθεν οἰόμενος· βοῶντος δὲ
 πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ αἵματος ἐπακούει ὁ Θεός· δικαίων γὰρ
 ἐπακούει, κἄν τελευτήσαντας ὧσιν, ἀδικῶν δὲ καὶ αὐτὰς ἀπο-
 5 στρέφεται τὰς εὐχάς. τοὺς μὲν γὰρ καὶ τεθνεώτας γενόμενα
 ζῆν, τοὺς δὲ καὶ ζῶντας τὴν ἀληθῆ κέρκιε τεθνηκέαι ζωήν.
 τιμωρεῖ τὸν Κάϊν οὐκ ἀνελὼν αὐτίκα, ἀλλὰ τρόμον αὐτῷ καὶ
 στεναγμὸν ἐπὶ πάντα τὸν βίον ἐπαρασάμενος· διόπερ ἐκείνου
 θάνατον ὡς φονέως ὑφορωμένου φησὶν ὁ Θεός “οὐχ οὕτως,
 10 ἀλλὰ πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάϊν ἐπὶ ἐκδικούμενα παραλύσει,”
 ὡς ἂν τις εἶπει “μηδὲ μικρὰν μηδὲ παρατρέχουσαν εἶναι τὴν
 κατὰ σου τοῦ δίκην ὑπολάβῃς, μηδὲ μεγάλα προσαδοκῆσης τῇ
 κατὰ τὸν θάνατον συντομίᾳ τὰ ἐπὶ τοῦ ζῆν διαδιδρῶσκειν
 κακὰ, ἀλλὰ χρή σε τοῦ ἁμαρτήματος ἰσόρροπον ἐφίστασθαι
 15 τὴν ἐπιτιμίαν. τοιγαροῦν ὁ τοῦ μεγίστου τῶν ἀδικημάτων
 τοῖς ἄλλοις ὑφηγητῆς ἐπιπλασίως τιμωρηθῆση. διὰ τοῦτο
 τοῖτον οὐ φονευθήσῃ, ὅτι πᾶς ὁ νῦν τὸν κατὰ σοῦ φόνον
 ἀποτολήσας, κακῶν σε τῶν κατὰ τὸν βίον ἀπαλλάξας, ἐπι-
 20 πλὴν τὴν κατὰ σοῦ παραλύσει τιμωρίαν.” ἄλλως. οὐχ οὕτως,
 20 ἀλλὰ πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάϊν. τουτέστιν ἀποκτείνας μὲν ἑκα-
 στος τῷ ἑαυτοῦ ἁμαρτήματι ἀποθανεῖται· σὲ δὲ φόνου κα-
 τὰξαστα καὶ τοῖς ἄλλοις ὑφηγητὴν τοῦ ἁμαρτήματος γενόμενον
 ὁ ἀποκτείνας ἐπὶ ἐκδικούμενα παραλύσει, τουτέστιν ἐπιπλα-
 σίως τιμωρηθῆναί σε δεῖ. τὸ μὲν γὰρ τελευτῆσαι τῶν ἐν τῷ

8. ἐκείνοι C

14. χρήσεως τοῦ C

18. κατὰ τὸν om C

eo rem occultam fore. clamante autem ad deum sanguine, exaudivit
 deus; iustos enim exaudivit, vel mortuos, iniustorum autem ipsas pre-
 ces repudiat; illos enim vel mortuos existimat vivere, hos vel vivos
 ex vera vita excessisse. punit Cain deus non statim interficiens sed
 tremorem ei et gemitum in omnem vitam incutiens; quapropter quum
 ille ut interfector mortem extimesceret, deus, noli, inquit, timere
 nam, qui Cain interfecerit, septemplicem poenam luet. tanquam di-
 ceret aliquis: ne credas parvam futuram poenam tuam et effugere
 eam [te posse, neve speres fore ut brevi morte magna vitæ mala
 evites, imo qualem poenam scelere meruisti talis tibi impone-
 tur. qua propter qui gravissimi sceleris exemplum ceteris de-
 diti septemplicem poenam dabis; itaque non interficietis, quod
 qui nunc te necare ausus fuerit teque a vitæ calamitatibus li-
 beraverit, tuam poenam septies solvet; verum non ita fiet; namque
 qui Cain occiderit, quum quicumque necem commisit, suo scelere mo-
 riturus sit, tamen, qui te, primum interfectorem et ceteris auctorem sce-

βίῳ πονηρῶν ἐπαγεὶ τὴν κατάπανσιν, τὸ δὲ ζῆν ἐν φόβῳ καὶ
 λυπῇ μυρίους ἐπάγει τοὺς σὺν αἰσθήσει θανάτους. τρέμων
 οὖν καὶ στένων ὁ Κάϊν, καθάπερ δαίμονι κάτοχος, ἐν ἐπιλη-
 ψία πάντι τὸν ἐξ αὐτοῦ διῆγε βίον, τοῦτο τοῦ μὴ ἀναιρεθῆ-
 ναι παρὰ θεοῦ λαβὼν τὸ σημεῖον· μετὰ γοῦν τὴν καταδίκην δ
 χειρόνως ἐβίω, ἄρπαξ καὶ πλεονέκτης γενόμενος, καὶ πρῶτος
 μέτρον καὶ σταθμὰ καὶ γῆς ὄρους ἐπενόησε, καὶ πόλιν κτίσας
 εἰς ἐν συνελθεῖν οἰκίους ἠνάγκασε καὶ εἰς πολέμους ἀπα-
 σχολεῖσθαι.

Σάβαν δὲ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ λαβὼν ὁ Κάϊν εἰς γυναῖ- 10
 κα ἐκτήσατο υἱὸν τὸν Ἐνώς. ἐκ τούτου γίνεται Γαιδιὸς, ἐξ
 οὗ Μαουήλ, ἐξ οὗ Μαθουσαύα. ὁ δὲ Μαθουσαύας γεννᾷ
 τὸν Λάμεχ. οὗτος δύο γυναῖκας ἀγόμενος, Ἀδδᾶν καὶ Σελ-
 λᾶν, Ἰουβᾶλ μὲν κισσαροδὸν Ἰωβήλ δὲ κτηνοτρόφον ἐκ τῆς
 Ἀδδᾶς παῖδας ἐκτήσατο, Θοβᾶλ δὲ σφυροκόπον χαλκοῦ καὶ 15
 σιδήρου καὶ Νοεμᾶν θυγατέρα ἐκ τῆς Σελλᾶς. καὶ τὸ μὲν
 ἐκ Κάϊν γένος μέχρι τούτου μνήμης ἤξιώται ἐν τοῖς βιβλί-
 οῖς, τοῦ δὲ ἀριθμοῦ τῶν πρώτων ἀποκεκήρυνται, ἵνα μὴδὲ
 τοῖς πρώτοις ἢ συνταττόμενος μὴδὲ τῶν ἐφεξῆς ἀφηγοῦμε-
 νος· διὰ δὲ τὸ τῆς προαιρέσεως ἄγριον ὥσπερ ἐπὶ τὴν ἄλο- 20
 γον ἐκ τῆς λογικῆς φύσεως ἐξώρισται. Κάϊν, ὡς λέγει Μωϋ-
 σῆς, τῆς οἰκίας πεσοῦσης ἐπ' αὐτὸν ἐτελεύτησεν. ὁ δὲ Ἀδάμ

5. λαβόντος σημεῖον C
 17. βίβλοις C

8. τοὺς οἰκίους?
 20. τὸ om C

13. ἀναγόμε-

leris, interfecerit, is septies poenam luet, id est, septemPLICEM poe-
 nam tibi reddi oportet. mors enim vitae calamitatibus dat quietem,
 vita autem per timorem et tristitiam innumeras animo mortes offert.
 tremens igitur et plangens Cain, tanquam a diabolo occupatus, omnem
 ex illo tempore vitam infirmus degit, illud ne occidatur signum a
 deo accipiens. sed post damnationem peius vixit, avarus et avidus
 factus, et primus mensuras, et domus finesque terrae excogitavit, atque
 condita urbe in unum locum convenire homines coegit et bella de-
 fendere.

Saba sorore in matrimonium ducta Cain filium procreavit Enos;
 ex eo natus est Gaedad; ex eo Mauel; ex eo Mathusala. Mathusala
 genuit Lamech; hic duabus ductis uxoribus, Adda et Sella, Iubal ci-
 tharoedum et Iobel pastorem ex Adda sustulit filios; ex Sella Tha-
 bel fabrum aeris et ferri atque Noemam filiam. Cain genus hucus-
 que memoriae proditur; priorum autem numerus exhibetur, ut neque
 cum primis hominibus neque cum sequentibus confundantur; sed ob
 ferocem animum tanquam in imprudentem ex sapienti natura exter-
 minatur. Cain ut ait Moses, domo in eum collapsa, obiit. Adamus

γενόμενος ἐτῶν σλ' ἐγέννησε τὸν Σήθ· καὶ τούτοις ἐπτακόσια ἐπιζήσας ἔτη θνήσκει κατ' αὐτὴν τῆς παραβάσεως ἡμέραν· χιλιονταετίας γὰρ τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας ἐχούσης τὸ διάστημα, ἐπτακόσια μόνον ἔτη ζήσας τελευτᾷ. τούτον λέγεται πρῶτον εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη, ταφῆναι, καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ κατὰ τὴν τῶν Ἱεροσολύμων γεγενῆσθαι γῆν Ἑβραϊκῆ τις ἱστορεῖ παράδοσις. ἦν δὲ ἄρα κρὸ πάντων ἀκόλουθον εἰς τὴν γῆν ταφῆναι, ὅτι πρῶτος ἀκούει παρὰ Θεοῦ "γῆ εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση" ἀφανὲς γὰρ φησι τὸ τοῦ Ἄβελ γεγενῆσθαι σῶμα, τοῖς μετέπειτα δικαίοις ἀγαθῶς ὑποφαίνων ἐλπίδας.

Σήθ Ἄζουραν ἀγόμενος τὴν ἀδελφὴν διακοσίων πέντε ὑπάρχων ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἐνός. "πρῶτος οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ Θεοῦ" τουτέστιν ἐν Θεοῦ ὀνόματι 15 προσαγορεύειν τὸν Θεόν. οὗτος δὲ Σήθ ἔθικεν ὀνόματα τοῖς πέντε πλανήταις, Κρόνον Δία Ἄρεα Ἀφροδίτην Ἑρμῆν· τοὺς γὰρ δύο φωστῆρας ἥλιον καὶ σελήνην Θεοὺς ἐκάλεσε· πρῶτος γὰρ τὴν τῶν οὐρανίων κινήσεων σοφίαν ἐπενόησε. τοῦ δὲ Ἀδάμ προσιπόντος φθορὰν ἔσεσθαι τοῦ παντὸς κόσμου ἢ 20 δι' ὕδατος ἢ διὰ πυρός, στήλας δύο ἐπινοήσαντες οἱ ἐκ τοῦ Σήθ, μίαν ἐκ πλίνθου καὶ ἄλλην ἐκ λίθου, τὰ τῆς ἐπιστήμης ἐπέκολλαν. οὗτος δὲ Σήθ πρῶτος τὰ Ἑβραϊκὰ γράμματα

2. τὴν ἡμέραν? 12. ἀγαγόμενος? ἀδελφικὴν C

autem annos natus ducentos triginta genuit Seth. post hoc tempus quum septingentos annos vixisset, mortuus est ipso peccati die. nam quum dei dies mille annos impleat, mortuus est, nongentos tantum annos natus. atque hic primus narratur in terram, ex qua sumtus erat, sepultus esse, eiusque sepulcrum circa Hierosolyma fuisse, hebraica quaedam traditio perhibet. fuit igitur omnium primus, qui in terra sepeliebantur, quippe qui primus dei verba audivit: terra es et in terram redibis; nam Abel corpus non amplius visum esse narratur, quae res bonam spem praebuit iustis in posterum hominibus.

Seth, annos natus 205, ducta Asura sororem procreavit Enos. primus hic veritus est domini dei nomen dicere, i. e. dei nomine deum appellare. idem hic Seth quinque planetis nomina indidit Saturno, Iovi, Marti, Veneri et Mercurio; duo enim coelestia lumina, solem et lunam deos appellavit; primus enim motuum coelestium cognitionem invenit. quum autem Adamus praedixisset, mundum aut aqua aut igni esse periturum, Seth liberi columnas duas extruxerunt, alteram latericium, alteram lapideam, et, quae scisbant, insculperunt. Seth primus hebraicas litteras invenit et scripsit. Enos, 190 annos

ἔξευρων συνεγράψατο. Ἐνὸς ἐγήματο Ἐμμὴν τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ῥς' ἐτῶν γενόμενος, καὶ γενῶν τὸν Καϊνᾶν. Καϊνᾶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἐτῶν ὑπάρχων ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ. Μαλελεήλ ἐτῶν ἑκατὸν ἐξήκοντα πέντε γενόμενος ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ. Ἰάρεδ γενόμενος διακοσίων ἐξήκοντα δύο ἐτῶν ἐγέν-⁵νησε τὸν Ἐνώχ. οὗτος πρῶτος γράμματα μαθαίνει καὶ διδάσκει, καὶ θείων μυστηρίων ἀξιούται ἀποκαλύψεως. Ἐνώχ ἑκατὸν ἐξήκοντα πέντε ἐτῶν γενόμενος ἐγέννησε τὸν Μαθουσαίαν, καὶ διακόσια πρὸς τούτοις ἐπιβιώσας ἔτη, καὶ τοῖς Ἐργήγοροις τὴν ἐκ παραβάσεως ἐπιμαρτυρούμενος τιμωρίαν,¹⁰ μετατίθεται εἰς Ἐδέμ, ἔνθα ὁ παράδεισος. σημειωτέον ὅπως ἦν ἵνα ἄγγελοι τὴν ἐπὶ τὸ φαῦλον διολισθάνουσι τροπὴν, τῆνικαῦτα ἄνθρωπος τῆς εἰς τὸ ἄμεινον καταξιοῦται μεταβαλῆς· ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις τούτου καταβεβηκέναι λέγονται οἱ ἄγγελοι ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ καὶ Ἐργήγοροι ἀνομάσθησαν. Μα-¹⁵θουσαία ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἐτῶν γενόμενος ἐγέννησε τὸν Λάμεχ. Λάμεχ ἐτῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὀκτὼ ὑπάρχων ἐγέννησε τὸν Νῶε. Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων γενόμενος ἐγέννησε τὸν Σῆμ, καὶ μετ' αὐτὸν ἐγέννησε τὸν Χάμ, καὶ μετ' αὐτὸν τὸν Ἰάφεθ.²⁰

Οἱ Ἐργήγοροι πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων ἐπιμίξιν ποιησάμενοι γενῶσι τοὺς γίγαντας, μαρτίαις τε αὐτῶν καὶ γοητείας ἀνθρώποις εἰσηγηταὶ γενόμενοι, ἔτι δὲ ἀστρονομίας τε καὶ ἀστρολογίας καὶ πάσης ὑψηλῆς καὶ μετεώρου κι-

2. καὶ om C
ἔστι C

7. ἀποκαλύψεις C

15. λέγεται C

24.

natus, Emmam sororem duxit genuitque Cainan. Cainan 170 annos natus Maleleel procreavit. Maleleel 165 annos natus genuit Iared. Iared 262 annos natus procreavit Enoch; hic primus litteras didicit et docuit et divinorum mysteriorum apocalypsi est impertitus. Enoch 165 annos natus procreavit Mathusalam; 200 posthac annos vixit et Egregoris peccati poenam ostendens in Eden transpositus est, ubi est paradiscus. notandum est, hominem quum angeli in malum abecessissent, dignum esse habitum, qui in melius mutaretur; illius enim tempore descendisse in terram angeli narrantur, qui etiam Egregori sunt dicti. Mathusala, 180 annos natus, Lamech genuit. Lamech 188 annos natus procreavit Noe. Noe 500 annos natus procreavit Sem et post eum Cham et Iaphet.

Egregori cum hominum filiabus mixti procrearunt gigantes atque vaticinii et praestigiarum auctores hominibus fuerunt; tradiderunt autem et astronomiae et astrologiae et omnis sublimis et aerii motus

νήσεως, καὶ ταῖς γυναίξει τούτων ἀπάντων παραδεδωκότες τὴν γυνῶσιν, εἰς ἄκρον ἐλθεῖν ποτηρίας τοὺς ἀνθρώπους παρεσκευάσαν. τέκνα τῶν Ἑβρηγῶρων λέγει πνεύματα ποτηρὰ φιλήδονα τε καὶ φιλοσώματα ὑπάρχειν· ἐφ' οἷς εἰς τὴν καθ' ἑαυτῶν ὕβριαν ἀκτῆσιν παροργίζαντες τὸν Θεὸν εἰς τοὺς τῆς γῆς καταταρασσῶνται πυθμένας. κατακλυσμῷ δὲ τοὺς πάντας διαφθεῖραι βουληθεῖς ὁ Θεὸς προστάσσει τῷ Νῶε, μόνῃ διὰ δικαιοσύνην εὐαρεστήσαντι, κιβωτὸν κατασκευάσαι πρὸς τὴν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ γένους διατήρησιν. καὶ ἡ μὲν κιβωτὸς ἐφ' 10 ὄλοις ἑκατὸν ὑπ' αὐτοῦ κατασκευάζεται ἑτασι· μηκύνονται δὲ οἱ χρόνοι τῆς κατασκευῆς διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ ἀγαθότητη· τὴν γὰρ τῆς φθορᾶς ἔπαυσιν διὰ μακροθυμίαν ἀναβυλλόμενος οὐκ ἐποίητο, τοῖς εἰς μετάνοιαν τοῖς συννοήσων ἐπιμετρῶν καιρὸν.

15 Εἰσελθόντος δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν Νῶε καὶ τῶν τριῶν αὐτοῦ υἱῶν, καὶ εἰσάγαγόντος κατὰ θεῖαν ἐπιτροπὴν ἀπὸ μὲν τῶν καθαρῶν ζώων ἑπτὰ ἑπτὰ ἀπὸ δὲ τῶν ἀκαθάρτων δύο δύο, ὡς περιφυλαχθῆναι ἀπαρχὴν εἰς τὴν ἐκάστου γένους διαμονήν, ἐπῆλθεν ὁ κατακλυσμὸς ἐπὶ τὴν γῆν ἑξακοσιοστὸν 20 ἔτος ἄγοντος τοῦ Νῶε, καὶ ἐγένετο ἐφ' ὅλας τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ ἑνὸς ἡμέρας ἴσας τῶν ὑδάτων ἢ καταφορά. κεκοπηκότες δὲ ἤδη τοῦ ὕδατος, καὶ τῆς κιβωτοῦ τῶν τῆς Ἀρμενίας ἐπικλυσάσης ὄρων, ἐξέρχεται Νῶε καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν καὶ πάντων, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐκ- 25 βάλλει τὰ ζῶα. Νῶε δὲ θυσίαν προσάγαγὼν τῷ Θεῷ ἕκαστους

12. αὐτοῦ] τοῦ Θεοῦ?

14. τοῖς ἐκ] τὸν εἰς?

scientiam ipsis omnium feminis et effecerunt, ut in summam nequiti-
 am homines pervenirent. liberi Egregororum dicuntur spiritus mali
 esse, voluptatum et corporum studiosi. qua re quum contra se deum
 irritasset, in fundum terrae coniecti sunt. deus quum omnes dilu-
 vio perdere constituisset, iussit solum Noe, ob pietatem placentem,
 arcam aedificare, qua se et gentem servaret. arca integris 100 annis
 ab eo confecta est; productum est autem tempus ob magnam dei
 benignitatem; nam initium perniciet patientia ductus retardavit, ne-
 que fecit (diluviem) illis ad mutandum animum tempus concedens.

Ubi autem Noe cum tribus filiis in arcam intravit et dei iussu
 purorum animalium his septena, impurorum bis bina introduxit, ne
 interirent primitiae ad singula genera servanda, diluviem super ter-
 rum venit, Noe sexcentisimum annum agente. et deiecti sunt imbres
 totos 40 dies totidemque noctes. cumque iam aquae recessissent et
 arca Armeniae montibus appulsa esset, exiit Noe et tres filii cum

μηκέτι ποιῆσαι κατακλυσμόν. ἀποδεξάμενος οὖν ὁ θεὸς τὴν τοῦ ἀνδρος ἀρετὴν ὑπέσχετό, σημεῖον ἐπιθεῖς τὸ τόξον τῆς ἰριδος. ἐγένετο ὁ κατακλυσμός τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει τοῦ Νῶε. γίνονται ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Νῶε καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἑτη διαχίλια διακόσια τεσσαράκοντα δύο. 5

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτει μετὰ τὸν κατακλυσμόν Σὴμ γενόμενος ἑκατὸν ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Καϊνᾶν. Καϊνᾶν γενόμενος ἑκατὸν τριάκοντα ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Σάλα. τοῦτον ὁ πατὴρ ἀνέστησεντα γράμμασιν ἐξπαίδευσεν, καὶ ὅττι ποτε ὁ Σάλα ἑαυτῷ πορευθεὶς ἀποικίαν κατασκέψασθαι, ἐλθὼν κατὰ 10 τὴν Χαλδαίων, γράμματα ἐπὶ τινῶν εὗρίσκει διακεχυραγμένα πετρῶν· τὰ δὲ ἦν ἄρα τῶν Ἑβρηγῶρων αἱ παραδόσεις. ταῦτα δὲ ἐκγραψάμενος ὁ Σάλα αὐτός τε ἐν αὐτοῖς ἐξημέριστε, καὶ τοὺς ἄλλους τὴν ἐν αὐτοῖς ἀτοπίαν ἐξπαίδευσεν. Σάλα γενόμενος ἑκατὸν τριάκοντα ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἐβερ. ἐπὶ 15 τούτου πάλιν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἄπειρον πληθύνονται ἀριθμόν, καὶ εἰς ἄκρον ἀνέστησεντες πονηρίας πύργον ἐννοοῦσι κατασκευάσαι οὐρανομήκη, τὴν εἰς οὐρανὸν ἑαυτοῖς ἄνοδον διὰ τούτου προμηθεύμενοι. τὸν δὲ πύργον ὠκοδόμουν προστάξει Νεβρωδὸς πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐπομβρίων ὑδάτων, ὡς ἐπιβου- 20 λεύστος αὐτοῖς τοῦ θεοῦ διὰ τοῦ ὕδατος. ἦσαν δὲ τὰ πάντα τῶν οἰκοδομούντων ἔθνη ἑβδομήκοντα, φωνὴ δὲ αὐτοῖς πᾶσιν ἐννηῆρχε μία· Νεβρωδὸς δὲ αὐτοῖς ὁ γίγας, Χουσαὲ τοῦ

20. προμηθεύμενος C

uxoribus omnibusque et animalia eduxerunt. Noe autem, sacris deo oblatiis, oravit, ut ne iterum diluvium mitteretur. accipiens deus hominis pietatem promisit et promissi testimonium constituit pluvialem arcum. fuit diluvium sexcentesimo Noe anno. ab Adamo usque ad Noe et diluvium anni sunt 2242.

Secundo post diluvium anno Sem 100 annos natus procreavit Cainan, Cainan 130 annos natus procreavit Sala; hunc adultum pater litteris erudit. cumque aliquando Sala profectus, ut habitationem sibi quaereret, in Chaldaeam venisset, litteras invenit lapidibus incisas. hae erant Egregorum traditiones. iis descriptis Sala et ipse peccavit et ceteros indecora, quae continebant, docuit. Sala 130 annos natus procreavit Eber. sub hoc iterum homines in infinitum numerum aucti sunt et ad summam nequitiam quum pervenissent, constituerunt turrin aedificare coelum attingentem, per eam coeli aditum sibi patefacere conantes. eam turrin iussu Nebrod aedificarunt, ut imbres effugerent, tanquam deus aqua iis insidiaretur; erant autem omnes qui aedificabant populi 70, quibus

Αἰθίοπος υἱός, εἰς βρωσιν ἀγρευῶν ἐχορήγει ζῶα. ὁ δὲ Ἔβερ ὁ τοῦ Σάλα υἱός ἐπειγὲν ἐκεχειρίστω τὴν οἰκοδομὴν. δοκοῦντος δὲ αὐτοῖς ἤδη τοῦ ἔργου προκόπτειν συγγεί τὰς γλώσσας ὁ Θεὸς εἰς εἶδη φωνῶν κατατεμών. φασὶ δὲ μόνον 5 τὸν Ἔβερ τὴν ἀρχαίαν διατετηρημέναι φωνήν· καὶ ταύτην αἱ τοῦτου διαδεξάμενοι ἀπόγονοι ἑαυτοὺς μὲν πατρωνυμικῶς Ἑβραίους προσηγόρευσαν, Ἑβραῖδα δὲ τὴν φωνὴν ἐκάλεσαν. τεκμήριον δὲ τοῦ ταύτην εἶναι τὴν πρὸ τῆς συγχύσεως φωνὴν τὰ τῶν παλαιῶν ὀνόματα. ἐφ' ὧν γὰρ κατ' οὐδεμίαν 10 ἔστι γλώσσαν τὸ σημαινόμενον ἐπιλίσεισθαι, κατ' αὐτὴν το ζητούμενον ἐρμηνεύεται. οἷον τοῦ Ἀδάμ καθ' ἑτέραν μὲν οὐδεμίαν φωνὴν τὸ δηλούμενον εὐρίσκειται, κατὰ δὲ ταύτην ἄνθρωπος νενοήται. καὶ ἡ τοῦ Νῶε προσηγορία δι' ἑτέρας μὲν οὐδεμιᾶς διαλέκτου ἐρμηνεύεται, κατὰ δὲ ταύτην δικαιο- 15 σὺνη σημαίνεται, καὶ Χοῦς Αἰθίοψ, καὶ Μεσραεῖμ Αἴγυπτος, καὶ Φαλέκ διαμερισμός.

Ὁ μὲν οὖν πύργος ἐφ' ὕλα τεσσαράκοντα τρία οἰκοδομηθεὶς ἔτη ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν σύγχυσιν διαφωνίας ἔμεινεν ἡμιτελής· σύγχυσις δὲ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ἡ περὶ τὸν τόπον ὠνομάσθη πόλις, ἡ αὐτόθι κτισθεῖσα Βαβυλωνία· Βαβυλωνία γὰρ Ἑβραῖοι τὴν σύγχυσιν ὀνομάζουσι. ὑστέρωθι δὲ ὁ Θεὸς ἀνέμψ τὸν πύργον ὅλον ἀνατρέψει, καὶ ἔστιν ἀναμύσον Ἀσοῦρ καὶ Βαβυλωνός εἰστέτι τοῦ πύργου φυλασσόμενα τὰ ἔχνη.

7. δὲ om C

8. πρὸ om C

14. δικαιοσύνη C

una erat lingua. Iis Nebrod gigas Chuse Aethiopsis filius victui feras suppeditavit et Eber Salae filius, propere ut opus fieret curavit. quumque iam valde auctum opus videretur, deus linguas eorum in species orationum dividens confudit. narrant autem solum Eber veterem linguam servasse eamque eius posteros accepisse, qui patronymice se Hebraeos et linguam hebraicam vocarunt. testimonio hanc fuisse ante confusionem omnium linguam sunt priscorum nomina; nam quorum significationem nulla lingua explicare potest, hebraica interpretatur, ex. gr., quid Adamus significet, nulla alia lingua explanari potest, illa autem hominem significat; item Noe nomen nulla alia lingua interpretari possumus, illa autem est probitas atque ita Chus est Aethiops, Mesraeum Aegyptus et Phalek divisio.

Turris igitur, quum per totos 43 annos aedificata esset, propter varietatem linguarum, quae facta erat confusione, non finita est. confusio autem ab illa re dicta est urbs eo loco condita, Babylon; Babylonem enim Hebraei confusionem nominant. postea deus vento totam turrim delevit, suntque intra Assyriam et Babyloniam etiamnunc eius turris servata vestigia.

Ἐβερ γενόμενος ἑκατὸν τριάκοντα τεσσάρων ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Φαλέκ. ἐν ἀρχῇ τῶν ἡμερῶν Φαλέκ οἱ τοῦ Νῶε υἱοὶ διχονοήσαντες τῆς γῆς εἰς ἑαυτοὺς ποιοῦνται τὴν διατέμνην. Φαλέκ γενόμενος ρλ' ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ραγαῦ, καὶ ἐπιβιώσας ἔτη σθ' ἐτελεύτησε. συναίγεται τὰ πάντα ἔτη ἀπὸ 5 Ἀδάμ ἐπὶ τὴν τοῦ Φαλέκ τελευτήν ἔτη τρισχίλιαι. ὥστε εἰκότως ταύτης ἔτυχε τῆς ὀνομασίας ὁ Φαλέκ· μῆρις γὰρ ἐρμηνεύεται ἑκατέρωθεν προαναφρονῶν τὰς διαιρέσεις. τῆς τε γὰρ γῆς τὴν διακλήρωσιν οἱ τοῦ Νῶε παῖδες ἐπὶ τούτου ποιοῦνται, καὶ τοῦ ὑπανοουμένου τῶν ἑξακισχιλίων ἐτῶν χρόνου ἢ 10 διαίρεσις ἐπὶ τῆς τελευτῆς τῶν ἡμερῶν γίνεται τούτου, ἢ μὲν ἐν ἀρχῇ, ἢ δὲ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ζωῆς αὐτοῦ. τότε μεταστῆλονται οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Νῶε πάντας τοὺς ἐξ αὐτῶν, καὶ διδοῦσιν αὐτοῖς ἔγγραφον τῶν τόπων τὴν κατατέμνην, καὶ λαγχάνουσιν ἑκάστῳ καὶ ταῖς ἑκάστου φυλαῖς καὶ πατριᾶς 15 τόποι καὶ κλίματα καὶ χῶραι καὶ νῆσοι καὶ ποταμοὶ κατὰ τὴν ὑποκειμένην ἔκθεσιν.

Τῷ μὲν οὖν Σῆμ τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ Νῶε ἀπὸ Περσίδος καὶ Βάκτρων ἕως Ἰνδικῆς καὶ Ῥινοκορούρων, τῷ δὲ Χάμ τῷ δευτέρῳ υἱῷ τοῦ Νῶε ἀπὸ Ῥινοκορούρων ἕως Γαδείρων 20 τὰ πρὸς νότον, τῷ δὲ Ἰάφεθ τῷ τρίτῳ υἱῷ Νῶε ἀπὸ Μηδείας ἕως Γαδείρων τὰ πρὸς βορρᾶν. ἔστι δὲ αἱ λαχοῦσαι χῶραι κατ' ὄνομα τῷ Σῆμ, τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ τοῦ Νῶε, αἶδε, Περσίς, Βακτριανή, Ὑρκανία, Βαβυλωνία, Κορδύνη,

7. τῆς om C   11. ὁ μὲν — ὁ δὲ C   18. υἱῶν C   22. εἰσι?

Eber 134 annos natus genuit Phalek. huius vitae infans Noe liberi dissentientes terram inter se diviserunt. Phalek 130 annos natus genuit Ragau et posthac, quom vixisset annos 209, mortuus est. fuerunt autem annorum ab Adamo usque ad Phalek mortem 3000; ita ut iure illud nomen Phalek sit inditum; partem enim significat et utramque partitionem portendit. namque et terrae divisionem Noe filii sub eo fecerunt et praefiniti temporis 6000 annorum sub finem eius vitae divisio est facta; igitur et initio et in fine eius vitae. tum tres Noe filii omnes ex se prognatos accessiverunt, hisque dederunt perscriptam locorum partitionem. atque obtigerunt singulis et singulorum gentibus terrae et climata, regiones, insulae et fluvii secundum factam divisionem.

Sem igitur, ex Noe filiis natu maximus, terram a Perside et Bactriana usque ad Indiam et Rhinocoruram sortitus est; Cham, alter ex Noe filiis a Rhinocorura usque ad Gadiram, quae est meridiem versus; Iaphed, tertius Noe filius, a Media usque ad Gadiram, quae pars in septentriones spectat. sunt autem terrae, quae Sem obtigerunt haec

Ἄσουρία, Μεσοποταμία, Ἀραβία ἢ ἀρχαία, Ἐλυμαίς, Ἰνδική, Ἀραβία ἢ εὐδαίμων, Κοιλὴ Συρία, Κομμαγήνη καὶ Φοινίκη πάσα· ἔστι δὲ ἐν τῷ μέρει αὐτοῦ ποταμὸς ὁ Εὐφράτης.

5 Ἐκ δὲ τῆς φυλῆς τοῦ Σῆμ ἀνεφάνη ἄνθρωπος γιγαντογενής, ὀνομασθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς Κρόνος εἰς ἐπώνυμον τοῦ πλανήτου ἀστέρος, ὃς πρῶτος κατέδειξεν ἄρχειν καὶ βασιλεύειν Ἀσουρίων. ἔσχε δὲ γυναῖκα Σεμίραμιν τὴν καὶ Ῥέαν καλουμένην, ἐξ ἧς ἔσχε υἱόν, ὃς ἐπεκλήθη Ζεὺς ὁ καὶ Πίκος, 10 γήμων τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Ἥραν. ἔσχε δὲ Κρόνος καὶ ἕτερον υἱόν ὀνόματι Ἄφρον, ᾧ ἀπεκλήρωσε τὴν πρὸς Λιβύην γῆν· ὃς ἔγχε τὴν Ἀστυνόμην, γεννήσας ἐξ αὐτῆς θυγατέρα, ἣν ἐκάλεσεν Ἀφροδίτην. ὁ δὲ Κρόνος ἐξωσθεὶς τῆς βασιλείας ὑπὸ τοῦ ἰδίου υἱοῦ Διὸς κατέλειπε Δία καὶ Νίον, υἱοὺς αὐ- 15 τοῦ, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν Ῥέας βασιλεύειν Ἀσουρίων· αὐτὸς δὲ κατιῶν ἐν τῇ δύσει κρατεῖ καὶ βασιλεύει πάσης Ἰταλίας. Ζεὺς οὖν ὑποχωρήσας τῶν Ἀσουρίων παρεγένετο πρὸς τὸν πατέρα· ὁ δὲ παραχωρεῖ αὐτῷ βασιλεύειν πάσης Ἰταλίας, καὶ κρατήσας πολλοῖς ἔτσι καὶ τελευτήσας κατατίθεται 20 ἐν Κρήτῃ. μετὰ δὲ Νίον ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων Οὐόρρας, ὃν μαιωμόμασκ Ἀρεα ὡς πολεμικώτατον καὶ γενναῖον ὄντα· ὃν αἱ Ἀσσυριοὶ Βάαλ θεὸν μετωνόμασκον καὶ ἀναστηλώσαντες σέβονται. μετὰ δὲ τὴν τοῦ Διὸς τελευτὴν Φαῦνος υἱὸς αὐ-

7. πρώτος] ὡς φησιν Ἀφρικανὸς ὁ σοφώτατος margo codicis
11. Ἀφρων C

Persis, Bactriana, Hyrcania, Babylonia, Cordyne, Assyria, Mesopotamia, Arabia antiqua, Elymais, India, Arabia felix, Coelesyria, Com-magene et omnis Phoenicia, estque in eius parte Euphrates fluvius.

Ex stirpe Sem prodiit homo ingenti corpore, a patre suo Saturnus appellatus ad nomen planetae; hic primum regnum et imperium Assyriis monstravit. uxorem habuit Semiramim, quae etiam Rhea nominatur; ex ea filium sustulit Iovem, qui etiam Picos nominabatur et Ianonem sororem in matrimonium duxit. erat praeterea alter Saturno filius nomine Aphron, qui terram Libyam versus tribuit. hic Astynomen duxit, ex qua filiam procreavit Venerem. Saturnus autem ab ipso Iove filio imperio pulsus, reliquit Iovem et Nium filios, qui cum Rhea matre in Assyria regnarent; ipse in occidentem se contulit et totius Italiae regnum tenuit. iam Iupiter relicta Assyria patrem adiit; hic ei totius Italiae imperium concessit et postquam multos annos regnavit mortuus est et in Creta sepultus. post Nium rex Assyriorum fuit Thurras, cui Marti cognomen dederunt utpote bellicosissimo et nobili, quem Assyrii Baal deum dixerunt et constituto

τοῦ ἐβασίλευσεν, ὃς μετωνομάσθη Ἐρμῆς· ἦν γὰρ λογιώτατος πάνν καὶ μαθηματικός· ὅστις καὶ τὴν τοῦ χρυσοῦ ποίησιν ἐφευρὲν ἐκ μετάλλων ἀνθρώποις.

Τῷ δὲ Χάμ τῷ δευτέρῳ υἱῷ τοῦ Νῶε ἔλαχον χώραι κατ' ὄνομα αἶδε, Αἴγυπτος, Αἰθιοπία ἢ βλέπουσα κατὰ Ἰνδοῦς, 5 ἔτερα Αἰθιοπία, ὅθεν ἐκπορεύεται ὁ τῶν Αἰθιοπῶν ποταμός, Ἐρυθρὰ ἢ βλέπουσα κατὰ ἀνατολάς, Θηβαῖς, Αἰβύη ἢ παρεκτείνουσα μέχρι Κυρήνης, Μαρμαρίς, Σύρτις, Αἰβύη ἢ ἀπὸ ποταμῆος παρεκτείνουσα μέχρις ἄκρας Σύρτιος, Νουμῖδια, Μασσυρίς, Μαυριτανία ἢ παρεκτείνουσα μέχρις Ἑρακλειωτι- 10 κῶν στηλῶν κατέναντι Γαδείρων. ἔχει δὲ ἐν τοῖς κατέναντι βορρᾶν τὰ παρὰ θάλασσαν, Κιλικίαν, Παμφυλίαν, Πισιδίαν, Μυσίαν, Λυκαονίαν, Φρυγίαν, Καβαλίαν, Λυκίαν, Καρίαν, Λυδίαν, Μυσίαν ἄλλην, Τρωάδα, Αἰολίδα, Βιθυνίαν, τὴν ἀρχαίαν Φρυγίαν. ἔχει δὲ καὶ νήσους Σαρδινίαν, Κρήτην, 15 Κύπρον, καὶ ποταμὸν Γηῶν τὸν καλουμένον Νεῖλον.

Τῷ δὲ Ἰάφεθ τῷ τρίτῳ υἱῷ τοῦ Νῶε ἔλαχον χώραι κατ' ὄνομα αἶδε, Μηθία, Ἀλβανία, Ἀμαζόνις, Ἀρμενία μικρά τε καὶ μεγάλη, Καππαδοκία, Παφλαγονία, Γαλατία, Κολχίς, Βοσπόρη, Μαιώτις, Δερβίς, Σαρματίς, Ταυριανίς, 20 Βαστρανίς, Σκυθία, Θράκη, Μακεδονία, Δαλματία, Μολοσσίς, Θεσσαλία, Λοκρίς, Βοιωτία, Αἰτωλία, Ἀττική, Ἀχαΐα, Πελ-

10. ἢ om C

15. Φρυγίαν] ἢ Πισιδία margo

simulacro venerantur. post Iovis mortem Faunus, filius eius, regnavit, qui cognominatus est Mercurius; erat enim callidissimus et prudentissimus, et aurum ex metallis facere invenit.

Cham, alteri ex Noe filiis, terrae evenerunt hae: Aegyptus, Aethiopia, quae ad Indiam vergit, altera Aethiopia, unde provenit Aethiopyum fluvius, Erythra, quae ad orientem spectat, Thebais, Libya, quae usque ad Cyrenen extenditur, Marmaris, Syrtis, Libya, quae est intra fluvium et extremam Syrtim, Numidia, Massyris, Mauritania, quae attingit Herculi columnas, exadversus Gadiram. possidet praeterea in terris septentrionem versus eas, quae mari sunt proximae, Ciliciam, Pamphiliam, Pisidiam, Mysiam, Lycaoniam, Phrygiam, Cabaliam, Lyciam, Cariam, Lydiam, Mysiam alteram, Troada, Aeolida, Bithyniam, Phrygiam antiquam; possidet etiam insulas Sardiniam, Cretam, Cyprus, et Geon fluvium, qui Nilus vocatur.

Iaphet, tertio ex Noe filius, terrae evenerunt hae: Media, Albania, Amazonis, Armenia minor et maior, Cappadocia, Paphlagonia, Galatia, Colchis, Bospora, Maeotis, Derbis, Sarmatis, Taurianis, Bastranis, Scythia, Thracia, Macedonia, Dalmatia, Molossis, Thessalia, Locris, Boeotia, Aetolia, Attica, Achaia, Pellene, Peloponnesus quae di-

λήνη, ἢ καλουμένη Πελοπόννησος, Ἀρκαδία, Ἡπειρώτις, Ἰλλυρίς, Λυχνίτις, Ἀδριακὴ, ἀφ' ἧς τὸ πέλαγος τὸ Ἀδριακόν. ἐπὶ δὲ αὐτῷ καὶ νῆσοι αἶδε, Βρετανία, Σικελία, Εὐβοία, Ῥόδος, Χίος, Λέσβος, Κύθηρα, Ζάκυνθος, Κεφαλληνία, Ἰθάκη, 5 Κέρκυρα καὶ αἱ Κυκλάδες, καὶ μέρος τι τῆς Ἀσίας ἢ καλουμένη Ἰωνία. ποταμὸς δ' ἔστιν ἐν τοῖς αὐτοῖς μέρεσι Τίγρις ὁ διορίζων μεταξὺ Μηδίας καὶ Βαβυλώνος. ἐκ δὲ τῶν τοῦ Ἰάφεθ υἱῶν ἀπὸ μὲν τοῦ Γόμερ Γομαρεῖς οἱ νῦν Γαλάται, ἐκ δὲ τοῦ Μαγῶθ οἱ νῦν Σκύθαι, καὶ ἀπὸ Μάδου Μῆ- 10δοι, ἐκ δὲ Ἴωνος Ἴωνες καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, ἐκ δὲ τοῦ Θόβελ Θοβηλοὶ οἱ νῦν Ἰβηρες, ἀπὸ δὲ Μεσχῶ Μεσσηνοὶ οἱ νῦν Καππάδοκες, διὸ καὶ Μάζακα ἢ παρ' αὐτοῖς μητρόπολις, ἀπὸ δὲ Θῆρα Θραῖκες, ἀπὸ δὲ Θάρρου Θαρσεῖς οἱ νῦν Κίλικες, ἀφ' οὗ καὶ Ταρσὸς ἢ παρὰ Κίλιξι πόλις ἀξιολο- 15γωτάτη.

Γενομένης δὲ τῆς δηλωθείσης διανεμήσεως, ὁ μὲν Σῆμ ἔνθα καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ κατοικισθεὶς τὴν τῆς κληρονομίας αὐτοῦ μοῖραν εἰς τοὺς παῖδας κατατέμνει τοὺς ἑαυτοῦ, ὁ δὲ Χάμ υἱὸς Χαναὰμ ἰδὼν τὴν πρὸς τῷ Αἰβάνῳ γῆν, ὅτι ἀγα- 20θὴ τέ ἐστι καὶ εὐφορὸς καὶ κατὰ πολὺ τῆς ἑαυτοῦ διαλλύτουσα, αὐτόθι κατασκηνοῖ, τῶν τοῦ Σῆμ ἐγγόνων ταύτην ἀποτεμόμενος τὴν μοῖραν, καίτοι τοῦ πατρὸς αὐτὸν καὶ τῶν ἀδελφῶν κωλυόντων, καὶ ὑπόμησιν παρεχομένων ὧν ὁ πα-

16. γενομένης C

citur, Arcadia, Epirotis, Illyria, Lychnitis, Adriaca, unde Adriaticum mare; praeterea hae insulae: Brittaniam, Sicilia, Euboea, Rhodus, Chius, Lesbos, Cythera, Zacynthus, Cephalenia, Ithaca, Corcyra et Cyclades; tum Asiae pars, quae vocatur Ionia. fluvius est in eius parte Tigris, qui est terminus inter Mediam et Babyloniam. ex filiis Iaphet a Gomer orti sunt Gomares, qui nunc Galatae nominantur, a Magoth Scythae et a Mado Medi; ab Ione Iones et ceteri Graeci, a Thobel Thobeli, qui hodie Iberes, a Mescho Mescheni, qui nunc Cappadocae, unde etiam Mazaca, eorum metropolis; a Thera Thraces, a Tharro Tharses, hodie Cilices, unde etiam Tarsus, urbs Cilicum illustrissima.

Facta quam narravimus partitione, Sem eodem loco quo pater domicilium habuit, et, quam sortitus erat partem, liberis suis distribuit. tum Cham, filius Chanaam, quum videret, terram ad Libanum sitam bonam esse et fertilem multumque a sua differre, ibi consedit cumque partem liberis Sem abstulit quamvis prohibente patre et fratribus et eorum monentibus, quae Noe pater iis imprecatus erat, qui

Leo Grammaticus.

τῆρ Νῶε τοῖς παραβαίνουσιν αὐτοῦ τὴν κρίσιν ἐπηράσατο. ἐντεῦθεν πᾶσα ἡ γῆ ἐκείνη Χανααίτα προσηγορεύθη.

Τῶν τριῶν τοίνυν υἱῶν τοῦ Νῶε τριχῆ, καθὼς εἴρηται, τὸν κόσμον διανεμημαμένων, ἀναγκαίῃν ἐστὶ λοιπὸν ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὸ προκείμενον. καταλήξαντες δὲ ἐπὶ τὴν ἐκ Φαλλέκ τοῦ Ὁ Ραγαῦ γένεσιν, ἀρξώμεθα πάλιν ἀπ' αὐτοῦ.

Ῥαγαῦ γενόμενος ρλβ' ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Σερούχ. ἐπὶ τούτου οἱ ἄνθρωποι τὸν κατ' ἀλλήλων ἀξήσαντες τυφον στρατηγούς τε ἑαυτοὺς κατεστήσαντο καὶ βασιλεῖς, καὶ τότε πρῶτον πολεμικὰ κατασκευάσαντες ὄργανα πολεμεῖν ἀλλήλους ἐνήρξαντο. καὶ εὐθύς οἱ ἀπὸ Χαναὰμ ἠγῶνται καὶ πρῶτοι τῆς δουλείας ὑποπίπτουσι τῷ ζυγῷ κατὰ τὴν τοῦ Νῶε κατάραν. Σερούχ γενόμενος ρλ' ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ναχώρ· ὅκει δὲ ὁ Σερούχ ἐν γῆ Χαλδαίων καὶ ἐν Ὁρ τῇ πόλει. ἀξήθέντα δὲ τὸν Ναχώρ ἐδίδαξεν ὁ πατὴρ παντὸς ἐπί-15 λυσιν, οἰωνῶν τῶν τε ἐν οὐρανῷ καὶ σημείων διακρίσεις, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀπάντων, καὶ πῦσαν Χαλδαϊκὴν μαντείαν. καὶ Ναχώρ γενόμενος οδ' ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Θάρρα. Νίνου δὲ τοῦ πρῶτου βασιλέως Ἀσσυρίων τεσσαρακοστὸν ἔκτον ἄγοντος ἔτος τῆς βασιλείας γεννᾶται Ἀβραάμ. οὗτος γήμας τὴν²⁰ ἑαυτοῦ μητέρα Σεμίραμιν, τὴν καὶ Ῥέαν, κτίζει πόλιν Νινεβί, ἐπονομάσας αὐτὴν Νίνον· ἀφ' οὗ Πέρσαις νόμος τὰς ἑαυτῶν μητέρας γαμεῖν καὶ ἀδελφάς, καθὼς καὶ Ζεὺς τὴν

2. προσηγορεύετο margo

9. ἑαυτοῖς?

14. καὶ Ἐνὸρ C

iudicium suum transgrederentur. hinc tota illa terra Chanania dicta est.

Quum igitur tres Noe filii terram, ut dictum est, dividissent, necesse est, ad propositum redire. iam quum substituerimus in Ragau ex Phalek nato, iterum ab eo incipiamus.

Ragau 132 annos natus genuit Seruch. sub hoc homines superbiam invicem augentes belli duces se et reges constituerunt; tamque primum bellica instrumenta consecerunt et bella gerere coeperunt. atque statim ii, qui Chanaam incolebant, victi sunt et primi servitutis iugum subierunt secundum Noe imprecationem. Seruch 130 annos natus genuit Nachor; habitabat autem in Chaldaea et Or urbe. adultum Nachor docuit pater cuiusvis rei cognitionem, coelestium avium et signorum et omnium terrestrium rerum interpretationem et totam Chaldaicam divinationem. Nachor 79 annos natus genuit Tharra. quum Ninus, primus Assyriorum rex 46. annum ageret imperii, natus est Abraam. hic ducta Semiramide matre, quae etiam Rhea nominatur, Ninevi urbem condidit, quam Ninum cognominavit. hinc Persia

ιδίαν ἀδελφὴν Ἡραν. μεθ' ὃν ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων ἢ τούτου γυνὴ Σεμίραμις, ἣτις κατεσκεύασε τὰ χρώματα διὰ τοὺς κατακλυσμούς. κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους παρ' Αἰγυπτίοις ἦν ἐξκαιδεκάτη δυναστεία, καθ' ἣν ἐβασίλευον Θηβαῖοι.

5 Θάρρα γενόμενος ἑτῶν ἑβδομήκοντα ἐγέννησεν ἐκ γυναικὸς Ἐδνας, θυγατρὸς Ἀβραάμ πατραδέλφου αὐτοῦ, τὸν Ἀβραάμ, ὃν τινα ἢ μήτηρ ἐκάλεσεν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἑαυτῆς πατρὸς· ἔφθη γὰρ ἐκεῖνος πρὸ τῆς τούτου γενέσεως τετελευτημένοι. ἐγέννησε δὲ ἔτι ὁ Θάρρα τὸν Ἄρραν καὶ τὸν Ναχωρ. ὁ δὲ Ἀβραάμ λαμβάνει παρὰ τοῦ πατρὸς γυναῖκα τὴν Σάρραν. οὗτος μόνος, τῶν πανταχῆ τὴν περὶ τὰ εἰδῶλα

10 κλίην νοσοῦντων, τὸν ἀληθῆ θεὸν ἐπέγνω. καὶ ὁ Ἄρραν δὲ ἀγαγόμενος γυναῖκα υἱὸν ἐκτήσατο τὸν Λῶτ, θυγατέρα δὲ Μελχάμ· ταύτην δὲ ἑαυτῷ ὁ Ναχωρ λαμβάνει εἰς γυναῖκα. 15 ἦδη δὲ ἐξηκοστὸν ἔτος ἄγων ὁ Ἀβραάμ, ὡς οὐκ ἐδόκει τὸν πατέρα πείθειν καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους τῆς πρὸς τὰ εἰδῶλα δεισιδαιμονίας μεταθέσθαι, λανθάνει νυκτὸς τῶν εἰδώλων ἐμπερῆσαι τὸν οἶκον. ἦδη δὲ ἐξ αὐτῶν ἀναλωθέντων οἱ ἀδελφοὶ περιωήσαντες ἀναπηδῶσι, βουλόμενοι ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς 20 ἐξελθεῖν τὰ εἰδῶλα. φιλοτιμότερον δὲ ὁ Ἄρραν τῷ προστάγματι προσφερόμενος ἐν μέσῳ διαφθίρεται τοῦ πυρὸς· καὶ θάψας αὐτὸν ὁ πατήρ, ἐγγὺς ὢν τῇ πόλει τῶν Χαλδαίων, μετανίσταται πάντας ἀποφερόμενος τοὺς οἰκείους

4. Αἰγυπτίους C.

6. πατράδελφον C.

11. ἐπὶ C.

18. ξξ?

mos est, ducere in matrimonium matres et sorores, quemadmodum Iupiter Iunonem sororem duxerat. post hunc in Assyria regnavit Semiramis, eius coniux, quae moles extruxit propter inundationes. eodem tempore apud Aegyptios decima sexta principum familia fuit, ubi Thebani regnaverunt.

Tharra 70 annos natus genuit ex Edna uxore, filia Abraam, avunculi sui, Abraam, quem mater ad patris sui nomen appellavit; ille enim mortuus erat antequam hic natus. praeterea Tharra procreavit Arran et Nachor. Abraam a patre Saram uxorem accepit; is solus, quam ubique homines idolorum erroribus tenerentur, verum deum cognovit. Arran uxore ducta filium sustulit Lot filiamque Melcham; eam Nachor uxorem duxit. quumque Abraam iam 60 annos natus desperaret, se patri et ceteris familiaribus persuadere posse, ut idolorum superstitionem mitterent, clam nocte idolorum aedem incendit. iamque consumptis quibusdam fratres re cognita insuluerunt e medio igni idola erepturi. Arran autem, quum nimis gloriae studiosus ad propositum niteretur, in medijs flammis periit. hoc sepulcro pater,

εἰς Χαρράν τῆς Μεσοποταμίας. ἐνταῦθα δὲ Ἀβραὰμ δέκα τῆ πατρὶ καὶ πέπτε συνοικήσας ἔτη ἐννοεῖ ποτὲ νυκτὸς ἐκ τῆς τῶν ἄστρον κινήσεως τοῦ ἐπιόντος καιροῦ κατασκέψασθαι τὴν πίστιν· ἦν γὰρ οὐ μετρίως ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἄπασαν τὴν τοιαύτην ἐξασηκθεῖς ἐπιστήμην. καὶ δὴ μετὰ τὴν ἐκά-5
στου τῶν ζητουμένων διάγνωσιν συνήσει περιττὴν ἄπασαν εἶ-
ναι τὴν τοιαύτην περιεργίαν· δύνασθαι γὰρ αὐτὸς τὸν θεόν,
εἰ βούλοιο, μετασκενᾶσαι πρὸς τὸ οἰκεῖον βούλημα τὰ προε-
γνωσμένα. πᾶσιν οὖν τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐξ ὄλης ἀπο-
ταξάμενος ψυχῆς, καὶ τελείαν τῆς περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείας 10
δοῦς τὴν ἀπόδειξιν, ἀκούει παρὰ θεοῦ “ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου
καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου,” καὶ ἐξελθὼν ἄμα τῆ γυ-
ναικὶ Σάρρα καὶ τῷ Λὼτ τῆ ἀδελφιδῆ μετοικίζεται εἰς τὴν
Ἀρφαξὰδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μερίδα, ἦν οἱ Χαναανοὶ κατα-
σχόντες τὴν Χανααίαν ἐκάλεσαν, ὧν ἑτῶν οὐ. 15

Ὅμοι τοίνυν γίνεται ἔτη μέχρι τῆς παροικεσίας Ἀβραὰμ
τοσαῦτα. ὁ διαμερισμὸς τῆς γῆς γέγονε τῆ ἀρχῆ τῶν ἡμε-
ρῶν Φαλέκ. ἀπὸ δὲ τοῦ διαμερισμοῦ τῆς γῆς ἔτη ας', ἀπὸ
δὲ τοῦ κατακλισμοῦ ἔτη χιλία δεκαπέντε, ἀπὸ δὲ Ἀδὰμ ἔτη
τρισχίλια διακόσια ἑβδομήκοντα ἑπτὰ. 20

Διατρίψας δὲ ὁ Ἀβραὰμ μετὰ τὴν ἔξοδον ἐν τῇ γῇ τῶν
Χανααίων ἔτη εἰκοσιπέντε γεννᾷ τὸν Ἰσαὰκ. πρὸ δὲ τοῦ
Ἰσαὰκ γεννᾷται ἐκ τοῦ Ἀβραὰμ ὁ Ἰσμαήλ ἀπὸ τῆς Ἄγαρ,

qui prope Chaldaeorum urbem habitabat, mutato domicilio omnes fa-
miliares Charran, Mesopotamiae urbem traduxit. ibi quum Abraam
15 annos apud patrem degisset, nocte quondam ex stellarum motu
futuri temporis ubertatem inquirere voluit; erat enim non mediocri-
ter a patre omnem eam doctrinam edoctus. tum postquam singula, quae
voluerat, cognovit, intellexit omnem eam curam inutilem esse; posse
enim statim deum, si vellet, mutare ad suam voluntatem, quae prae-
visa fuissent. his igitur rebus omnibus et similibus toto animo re-
nunciavit et perfectae in deum pietatis exemplum exhibens vocem dei
audivit: “exi e terra tua et e domo patris tui” et egressus cum
Sara uxore et Lot, fratris filio, migravit in Arphaxad patri suo assi-
gnatam partem, quam Chananaei tenebant et Chanaanian nominabant,
annos natos 75.

Erat igitur annorum usque ad migrationem Abraam numerus hic:
terrae partitio facta erat initio vitae Phalek; ab hac terrae partitione
anni erant 1006; a diluvio anni 1015; ab Adamo anni 3277.

Abraam relicta patria quum in Chananaeorum terra 25 annos vi-
xisset, genuit Isaac. sed ante Isaac genuerat Abraam ex Agar Ismael
a quo Ismaelitarum gens orta est et Agareni qui etiam Saraceni di-

ἀφ' οὗ τὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν γένος, οἱ δὲ αὐτοὶ Ἀγαρηνοί, οἱ καὶ Σαρακηνοὶ καλούμενοι. κατὰ τοῦτον ὁ θεὸς τὸν καιρὸν πῦρ κατὰ τῆς Πενταπόλεως ὑπέβρισε, καὶ ἀνάλισκε μὲν ἄνθρωπος τῆς ἅπαν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, διαφθείρει δὲ καὶ αὐτὸ ἀπὸ τῆς γῆς τὸ ἀνάστημα, καὶ τῆς προκειμένης θαλάσσης νεκροῦται τὰ ὕδατα. ὀλίγῳ δὲ ὕστερον ἀπὸ τῆς κατὰ Μάμβρη δρυὸς μεταναστὰς ὁ Ἀβραὰμ ἐπὶ τὸ φεῦρον κατασκευασθεὶς τοῦ ὄρκου, ἑαυτῷ τε ἰδίᾳ καὶ τοῖς οἰκέταις αὐτοῦ κατὰ συγγενείας πηξάμενος σκηνάς. τότε πρῶτον Ἀβραὰμ τῆς σκηνοπηγίας ἐφ' ἑπτὰ ἡμέραις ἐπιτελεῖ τὴν ἑορτήν, ἣν εἰσέτι καὶ τῶν ὁ Ἰσραὴλ ἑορτάζει σκηνοπηγῶν. εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἦν φησὶν, ὁ Ἰσαὰκ, ὅτε πρὸς θυσίαν ἀνήχθη. εἰς ἐκεῖνον δὲ τὸν τόπον τὸ θυσιαστήριον ἐκοδόμησεν Ἀβραὰμ, ἐνθα ὕστερον Δαυὶδ τὸ ἱερὸν ἰδρύσατο.

15 Ἰσαὰκ δὲ γενόμενος ἐτῶν ἐξήκοντα γεννᾷ τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ. ἑβδομηκοστὸν καὶ πέμπτον ἄγων ἔτος φεύγει μὲν Ἡσαῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταντᾷ δὲ πρὸς Λάβαν εἰς Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας· ἀδελφὸς δὲ ἦν ὁ Λάβαν τῆς Ρεβέκκας τῆς μητρὸς Ἰακώβ. τοῦτον νέμει τὰ πρόβατα ἐφ' ὅλους

20 ἔτησιν εἴκοσι, δεκατέσσαρα μὲν Λίαν λαβὼν καὶ Ῥαχὴλ τὰς τοῦ Λάβαν θυγατέρας πρὸς γάμον, ἐπὶ δὲ τοῖς ἔξ ῥητὸν μισθὸν ποιησάμενος σύμφωνον. ὑστέρωθι δὲ κομίζεται παρὰ τῶν γυναικῶν Βάλλαν καὶ Δελφῶν τὰς παιδίσκας, καὶ παιδο-

10. ἦν om C

16. Ἰακώβ] Ἰακώβ. Ἰακώβ?

21. τοῖς] τῆς C

centur. illo tempore deus ignem in Pentopolin deiecit et totum hominum genus inde exstinxit, delevit etiam, quae e terra surgebant, et lacus illius aqua emortua est. paulo post Abraam a quercu, quae fuit circa Mambren migravit et ad fontem iuramenti domicilium constituit, sibi ipsi et familiaribus secundum cognationem casas conficiens; tum primus Abraam umbraculorum festum per 7 dies celebravit, quod etiam nunc Israelitae celebrant. Isaac 25 annos natus erat, quum tamquam sacrificium offerretur; extruxit autem Abraam eodem loco altare, quo postea David templum aedificavit.

Isaac 60 annos natus genuit Esavum et Iacobum; quumque annum ageret 75, effugit Esavum fratrem Iacobus et Charram, Mesopotamiae urbem se contulit ad Laban, Rebecca, Iacobi matris, fratrem. eius greges per totos 20 annos pavit; post 14 annos Liam et Rachel, Laban filias, accepit in matrimonium et post 6 insuper annos pactam mercedem meruit. postea ab uxoribus Ballam et Delpham ancillas accepit atque ex his 4 mulieribus annis 14, quos in Mesopotamia post primos 7 versabatur filios procreavit 11 filiamque unam; ex Lia

ποιεῖται ἐκ τῶν τεσσαρῶν γυναικῶν, ἐν τοῖς δεκατέσσαρσιν ἔτεσιν οἷς ἐπὶ τῆς Μεσοποταμίας μετὰ τὴν πρώτην διέτριψεν ἑπταετίαν, υἱοὺς μὲν ἔνδεκα καὶ θυγατέρα μίαν, ἐκ μὲν τῆς Αἴας γεννήσας τὸν Ῥουβὴμ καὶ τὸν Συμεῶν καὶ τὸν Λεὺ καὶ τὸν Ἰουδαν καὶ τὸν Ἰσάχαρ καὶ τὸν Ζαβουλώμ καὶ τὴν Δίαν, ἐκ δὲ τῆς Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, ἐκ δὲ τῆς Βάλλας τὸν Δῶν καὶ τὸν Νεφθαλεῖμ, ἐκ δὲ τῆς Δελφᾶς τὸν Γὰδ καὶ τὸν Ἀσηρ. τῷ εἰκοστῷ δὲ ἔτει διαφυγὼν τὸν Λάβαν ὁ Ἰακώβ ἐβδόμῃ ὑπ' αὐτοῦ καταλαμβάνεται ἡμέρῃ ἐν τῷ ὄρει Γαλααδ. ἐνταῦθα ἐνωμότως ποιησάμενοι συνθήκας χωρίζονται, 10 ὁ μὲν Λάβαν εἰς Χαρράν, ὁ δὲ πλησίον Συκήμεων εἰς πόλιν Σαλήμ. ἐνταῦθα ὑφίσταται ὑπὸ Συχέμ τὴν βίαν ἡ Δίνα. ἔτι δὲ τίκει ἡ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακώβ τὸν Βενιαμίν, καὶ τελευτήσασα θάπτεται ἐν γῆ Ἐφραθά, ἔνθα νῦν ἔστιν ἡ Βηθλεέμ. Συμεῶν δὲ καὶ Λεὺ τῆς ἀδελφῆς ἐκδικοῦσι τὴν ὕβριν, παντὶ 15 δόλῳ χρησάμενοι εἰς τοὺς περὶ τὸν Συχέμ. ὁ δὲ Ἰακώβ τῆς δρώσεως ὑπομηθηθεὶς ἧς ἐθάύσατο κατὰ τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς Μεσοποταμίαν, ἀνέρχεται εἰς Βαιθὴλ (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ τόπῳ, ἐφ' ᾧ κατοικηθεὶς εἶδε τὸ δράμα), καὶ πάντα ἀποδεκατώσας ἂ ἐκέκτητο, τελευταίους ὑποβάλλει κληρῶν τοὺς πατ- 20 δας, λαχόντα δὲ τὸν Λεὺ τῷ θεῷ ἀφιερωτὶ καὶ καθίστηεν ἱερεὰ τοῦ θεοῦ, καὶ προσκομίζει πρῶτον τῷ θεῷ θυσίαν τὴν τοῦ παιδὸς ἀποδεκάτωσιν.

Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ Λευιτικὸν γένος ἐπὶ Ἀαρῶν κατατρέ-

§

1. δεκακαιέσσαρσιν cod.   14. ἐφραθά cod.   16. εἰς om C
17. τῆς εἰς C

videlicet Rubem, Symeon, Levi, Iudan, Isachar, Zabulom et Dinan; ex Rachel Iosephum, ex Balla Dan et Naphthalim et ex Delpha Gad et Aser. vicesimo anno quum Laben effugisset Iacobus, septimo die in Galaad monte consecuto Laban, pactionem fecerunt, quo facto Laban Charran, ille autem Salem urbem prope Sikemon se contulit. ibi Dina compressa est a Sychem. tum etiam Rachel peperit Iacobo Beniamin, quumque mortua esset, sepulta est in terra Ephrata, ubi nunc est Bethleem. Symeon autem et Levi sororis iniuriam ultia sunt omni dolo usi in Sychem socios. Iacobus autem speciei memor, quam quum in Mesopotamiam adveniret viderat, rediit Baethel (id enim erat nomen loco, in quo speciem viderat) divisisque suis omnibus in decem partes postremo filios sortiri iussit sortitumque Levi deo consecravit et sacerdotem deo constituit primumque deo sacrificium obtulit filii consecrationem.

Quum igitur Leviticum genus ad Aaron deveniret et Mosen,

- χει και Μωϋσῆν, ὧν ὁ μὲν ἱερατεύει ὁ δὲ στρατηγεῖ τῷ Ἰσραὴλ, εἰκότως ἐξ αὐτοῦ λαμβάνεται ἡ ἐκ τοῦ Ἰακώβ γενεαλογία. Ἰακώβ γενόμενος ὀγδοήκοντα ἑπτὰ ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Λευί. Ῥεβέκκα ἠξίωσε τὸν Ἰσαὰκ ἀγαγεῖν Ἡσαῦ καὶ Ἰακώβ 5 καὶ διαλλάξαι αὐτούς, παρακαλέσαι τε ἅμα καὶ ἐνοχίσειαι εὐρήνην ἄγειν εἰς ἀλλήλους καὶ τῆς ἀδελφικῆς οικειότητος ἀσπάξασθαι τὴν διάθεσιν· ὃ δὴ καὶ ποιήσας προεῖπε τῷ Ἡσαῦ ὅτι ἐὰν ἐπαναστῆς τῷ Ἰακώβ ἐμπέση εἰς χεῖρας αὐτοῦ. τελευτῶσι δέ, προτέρα μὲν ἢ Ῥεβέκκα, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ 10 Ἰσαὰκ, τῷ Ἰακώβ τῆς πρωτοτοκίας καταλιπόντες τὰ γέγραμ. οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ Ἡσαῦ παρώξυνον τὸν πατέρα αὐτῶν κατὰ Ἰακώβ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ καθοπλισθέντες μετὰ ἐθῶν ἤλθον πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ ἀποκλείσας τὰς θυράς τῆς πόλεως, παρεκάλει τὸν Ἡσαῦ μνησθῆναι τῶν γονικῶν ἐντολῶν καὶ πα- 15 ραιτέσεων. τοῦ δὲ μὴ ἀνεχομένου ἀλλὰ μᾶλλον ὑβρίζοντος, τοῦ Ἰούδα παρακαλέσαντος ἐντέμνει τόξον Ἰακώβ, καὶ πλήξας κατὰ τοῦ δεξιοῦ μαζοῦ τὸν Ἡσαῦ κατέβαλε· καὶ τούτου τελευτήσαντος ἐπεξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰακώβ τὰς πύλας ἀνοίξαντες, καὶ πάντας σχεδὸν ἀνεῖλον.
- 20 Τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ παροικίας ἱερογραμματεῖα δεῖνόν προεῖπεν φησὶν ὅτι τὸ τιχτόμενον παιδίον ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ τοῖς Ἑβραίοις τὴν Αἰγυπτίων καταλίσει βασιλείαν· καὶ διὰ τοῦτο Φαραὼ προσέταξε κτείνειν

2. ἐγκότως C

18. οἱ om C

21. προεῖπεν C

quorum alter sacrificia administravit, alter bello Israelitas duxit, verisimiliter ab eo sumta est Isaac genealogia. Iacobus 87 annos natus genuit Levi. Rebecca oravit Isaac ut accesseret Esavum et Iacobum eosque inter se conciliaret et adhortaretur simulque iurando obstringeret, ut pace uterentur et fraternae familiaritatis conditionem adamarent. id ille fecit et Esavo dixit, si contra Iacobum consurraxisset, ipsum in potestatem eius venturum. tum mortui sunt, prior Rebecca neque multo post Isaac relicto Iacobo primogeniti iure. filii autem Esavi patrem incitarunt contra Iacobum eiusque filios et cum aliis gentibus in bellum profecti sunt. ille autem clausis oppidi portis dixit Esavo ut eorum recordaretur, quae pater monuisset. quam vero ille se non contineret, sed etiam superbius se gereret, hortante Iuda Iacobus arcum tetendit et vulneratum dextra mamma Esavum prostravit. hoc mortuo Iacobi filii apertis portis ex urbe eruperunt et omnes fere trucidarunt.

Altero anno, quo Israelitae in Aegypto habitarunt, insignis sacerdos narratur praedixisse, liberum illo tempore Hebraeis natum Ae-

τὰ τικτόμενα βρέφη τῶν Ἑβραίων. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ δευτέρῳ ἔτει Λεὶν γενόμενος τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν γεννᾷ τὸν Καῦθ· Καῦθ γενόμενος ἑξήκοντα τριῶν ἐτῶν γεννᾷ τὸν Ἀβραάμ· Ἀβραάμ γενόμενος ἑβδομήκοντα ἐτῶν γεννᾷ τὸν Μωϋσῆν. τὸν δὲ Ἀβραάμ φασὶ τὸν πατέρα Μωϋσέως εὐξασθαι τῷ⁵ θεῷ μὴ περιδεῖν ἀπολλύμενον τὸ γένος τῶν Ἑβραίων· χρηματισθῆναι δὲ κατ' ὄναρ περὶ τῆς γενέσεως καὶ δυνάμειος τοῦ παιδίου Μωϋσέως, οὗ τεχθέντος καὶ ἐκθίτου γενομένου Θέρμουθις ἢ τοῦ Φαραὸ θυγάτηρ ἀνέλτο. τοσοῦτον δὲ ἦν κάλλει ἀστειὸν τὸ παιδίον ὡς τοὺς ὄρωντας αὐτὸ ἀμεταστρε- 10 πτι θαυμάζοντας ἐνορῶν.

Ἐκ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Χετιούρας γεννᾶται Ἰεξάν, ἐκ δὲ τοῦ Ἰεξάν Λυδάμ, ἐκ δὲ τοῦ Λυδάμ Ραγουήλ καὶ Ἰοθὸρ ὁ καὶ Ἰωβᾶβ, ἐκ δὲ τοῦ Ἰοθὸρ Σεπφώρα, ἣν ἔγνηε Μωϋσῆς, καθὼς ἱστορεῖ Δημήτριος, ὡς φάσκει Εὐσέβιος ἐν τῷ Χρο- 15 νικῷ. Μωϋσῆς μὲν ἀπὸ Ἀβραάμ ἑβδομος, ἡ δὲ Σεπφώρα ἕκτη.

Μωϋσῆς ὢν ἐτῶν ὀγδοήκοντα ἀφηγείται τῆς ἐξόδου τῆς ἐξ Αἰγύπτου τῶν τετρακοσίων τριάκοντα ἐτῶν τῆς παροικίας τῆς τε Χαναάν καὶ τῆς Αἰγύπτου. σημειωτέον ὅτι δὲ τὰ 20 τετρακόσια τριάκοντα ἔτη τῆς τοῦ λαοῦ παροικίας ἀριθμῆσθαι οὕτως. τριακοστὸν ἄγων ἔτος ὁ Ἰωσήφ ἐγχειρίζεται τὴν τῶν Αἰγυπτίων ἀρχήν. ἐπὶ τούτων ἐνιαυτῶν τῆς εὐθη-

19. τῶν] διελθόντων τῶν?

gyptiorum regnum eversurum esse, qua Pharaο infantes Hebraeorum interfici iussit. eo ipso altero anno Levi 45 annos natus genuit Kaath; hic 63 annos natus genuit Abraam; Abraam 70 annos natus genuit Mosen. Abraam, Mosis patrem, dicunt a deo precatum esse, ne negligeret gentem Hebraeorum pereuntem; tum somno certiore factum esse fore ut filius ei nasceretur fortis, Moses. hunc natum expositumque Thermuthis, Pharaonis filia, suscepit; ita enim pulchritudine excellibat infans, ut qui eum viderent cum admiratione et sine intermisso eum intuerentur.

Ex Abraam et Chettura natus est Iexan, ex Iexan Dadam, ex Dadam Raguēl et Iothor, qui etiam Iobab vocatur; ex Iothor Sepphora, quam duxit Moses, ut est in Demetrii historia teste in chronici Eusebio. Moses ab Abraam septimus, Sepphora sexta.

Moses 80 annos natus proficiscentes ex Aegypto Israelitas duxit postquam 430 annos partim in Chanaan partim in Aegypto habitaverant; sciendum enim 430 annos sic numerandos esse. Iosephus 30 annum agens Aegyptiorum regnum accepit; septem igitur ubertatis annis et caritatis duobus praeterlapsis Iacobus cum filiis in Aegyptum

νίας και δύο τοῦ λιμοῦ διελθόντων κατῆλθεν Ἰακώβ σὺν τοῖς τέκνοις εἰς Αἴγυπτον. τὸν Νελλον δὲ φασὶ μὴ ἀναλθεῖν ἐν ὄλοις ἑπτὰ ἔτεσι τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐν Αἴγυπτῳ. ἦν οὖν τότε Ἰωσήφ ἑτῶν τριάκοντα ἑννέα, ἔζησε δὲ τὰ πάντα ἔτη ἑκατὸν 5 δέκα. μετὰ γοῦν τὸν θάνατον Ἰωσήφ δουλεύουσιν Ἑβραῖοι τοῖς Αἰγυπτίοις ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρα. τὰ δὲ πάντα ἔτη τῆς τῶν Ἑβραίων ἐν Αἴγυπτῳ διατριβῆς διακόσια δεκαπέτε· ἐξ οὗ δὴλον ὅτι ἀπὸ Χαναάν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὴν μετοίκησιν ἐποιήσαντο μέχρι τῆς ἐξόδου τοῦ λαοῦ, ἧς 10 δείκνυται ἡγησάμενος κατὰ τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος Μωϋσῆς. οὐ γὰρ ἐν Αἴγυπτῳ μόνη γίνεται ἡ παροίκησις τῶν τετρακοσίων τριάκοντα ἑτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν γῆ Χαναάν πρὸ τοῦ εἰς Αἴγυπτον κατελθεῖν τὸν Ἰακώβ· ὅπερ ἡμῖν καὶ αὐτὴ παροίκτησις ἢ γραφὴ λέγουσα “ἡ δὲ παροίκτησις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἦν 15 παρόκησαν ἐν γῆ Αἴγυπτῳ καὶ ἐν γῆ Χαναάν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα.”

Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις Ἀβραάμ ἦν ὁ Μελχισεδὲκ ἀνὴρ θεοσεβῆς, υἱὸς Σίδου βασιλέως, υἱοῦ Αἰγύπτου, ὃς κίττει πόλιν Σιδῶνα. καὶ ἔστι τοῦ μὲν Ἀβραάμ ἀπὸ τῆς ἐκ Χαρρὰν εἰς 20 Χαναάν ἀναβάσεως μέχρι τῆς Ἰσαὰκ γενέσεως ἔτη εἰκοσιπέντε, τοῦ δὲ Ἰσαὰκ τὰ μέχρις Ἰακώβ ἔτη ἑξήκοντα, τοῦ δὲ Ἰακώβ τὰ μέχρι Λεὺι ἔτη ὀγδοήκοντα ἑπτὰ. ὄντος τοῦ Λεὺι ἑτῶν τεσσαράκοντα τριῶν κατῆλθεν ὁ Ἰακώβ σὺν τῇ πανοι-

2. φησι C

16. ὡς φησιν Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου margin

venit. Nilus autem per integros septem annos, quibus Aegyptus fame premebatur, non redundasse dicitur; tum Iosephus annos habebat 39, vixit autem omnino 110 annos et post eius mortem servorum conditione fuerunt Hebraei annos 144; omnes igitur anni, quos in Aegypto habitarunt Hebraei, sunt 215; hinc apparet, relicta Chanaan in Aegypto habitasse donec Moses, ut refertur, anno aetatis 80 eos eduxit; non enim in Aegypto sola 430 annos habitarunt, sed etiam in Chanaan, antequam in Aegyptum Iacobus venit, idque ipsa biblia indicat dicens, domicilium habuisse filios Israel in Aegypto et Chanaan per 430 annos.

Tempore Abraam vixit Melchisedek, vir magnae in deum pietatis, filius Sidi, Aegypti filii, qui Sidonem urbem condidit. intercesserunt inter Abraam ex Charran in Chanaan migrationem et natum Isaac anni 25, inter Isaac et Iacobum annationem et natum Levi anni 87. Levi cum esset annorum 43, Iacobus cum tota domo in Aegyptum venit annos natus 130. a Levi

κεστῆ εἰς Αἴγυπτον, ὧν ἐτῶν ἑκατὸν τριάκοντα. τοῦ δὲ Αὐεὶ τὰ μέγρι Καῦθ' ἔτη τεσσαράκοντα πέντα, τοῦ δὲ Καῦθ' τὰ μέγρις Ἀβραὰμ ἔτη ἑξήκοντα τρία, τοῦ δὲ Ἀβραὰμ τὰ μέγρι Μωϋσέως ἔτη ἑβδομήκοντα, τοῦ δὲ Μωϋσέως τὰ μέγρι τῆς ἐξόδου ἔτη ὀγδοήκοντα. ὡς εἶναι ἀπὸ τῆς τοῦ Ἀβραὰμ ἐν 5 γῆ Χαναάν παροικίας μέγρι τῆς εἰς Αἴγυπτον καθόδου ἔτη διακόσια δεκαπέντε, καὶ ἀπὸ τῆς εἰς Αἴγυπτον καθόδου μέγρι τῆς ἐκεῖθεν ἐξόδου τοῦ λαοῦ ἕτερον διακόσια δεκαπέντε· ἑμοῦ τετρακόσια τριάκοντα.

Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ἰναχος πρῶτος Ἀργαυς 10 ἐβασίλευσε, καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ λαὸς διατρίβει ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. Φωρωνεὺς Ἀργείων ἐβασίλευσε, καδ' ὃν δ' ἐπὶ Ὠγύγου κατακλυσμὸς ὑπὸ Ἑλλήνων ἰστορεῖται. καὶ Ἀσσυρίων μετὰ Πίκον τὸν βασιλέα τὸν πρῶτον, ὃς ἐν Κρήτῃ ἀπέθανεν, ὃς καὶ τοῖς τότε καιροῖς Ζεὺς μετωνομίσθη, Σε- 15 μίραμις δὲ Νίνου ἐβασίλευσεν.

Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν, καὶ διαπεράσας τὸν Ἰορδάνην, ἄρχει τοῦ λαοῦ ἔτη εἰκοσιπέντε. οὗτος ἐπέβησεν ἐπαρχίας ἑπτὰ καὶ καθεῖλε βασιλεῖς εἰκοσιεννέα. γίνονται τοίνυν ἀπὸ Ἀδάμ ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη 20 δισχίλια διακόσια ἑξήκοντα τρία, ἀπὸ δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ ἕως τοῦ διαμερισμοῦ τῆς γῆς ἔτη τ' 59', ἀπὸ δὲ τοῦ διαμερισμοῦ ἕως τῆς παροικίας Ἀβραὰμ ἔτη χις', ἀπὸ δὲ τῆς παροικείας

11. τούτου? 16. δὲ] ἦ?

usque ad Caath fuerunt 45 anni, a Caath usque ad Abraam 63, ab Abraam usque ad Mosen anni 70, a Mose usque ad discessum 80, ita ut ab eo tempore, quo in Chanaan domicilium constituit Abraam usque ad migrationem in Aegyptum fuerint anni 215, et a profectione in Aegyptum usque ad discessum iterum 215 anni, omnino igitur anni 430.

His temporibus Inachus primus Argis regnavit simulque populus 40 annos in deserto vixit. fuit Phoroneus Argivorum rex, sub quo Ogygium diluvium factum esse a Graecis memoriae proditur, atque in Assyria post Picum, primum regem, qui in Creta mortuus est et illis temporibus Iupiter nominabatur, Semiramis, Nini uxor, imperium tenuit.

Iesus Nane filius, dux constitutus Iordano superato 25 annos regnum administravit. hic 7 regna delevit et reges 29 devicit. sunt igitur ab Adam usque ad diluvium anni 2263, a diluvio usque ad terrae partitionem anni 309, a terrae partitione usque ad migrationem

Αβρααμ ἕως τῆς τελευτῆς Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἔτη 576. ὁμοῦ γίνονται ἀπὸ Ἀδάμ ἔτη 770.

Μετὰ Ἰησοῦν πρᾶσβύτεροι ἐκ τῆς Ἰουδα καὶ Συμεῶν φυλῆς, τοῖς ἀλλήλων σχοινίσμασιν ἀνά μέρος βοηθοῦντες, ἐκάρξαι τοῦ λαοῦ λέγονται ἔτη λ'. μετὰ τοῦτο ὁ λαὸς εἰδῶ-
 λως λατρεύσας ἐκδίδεται τῷ Χασαρσαθῶν βασιλεῖ Μεσοπο-
 ταμίας, ὃς ἐβασίλευσεν αὐτῶν ἔτη 67. κατὰ τούτους τοὺς
 χρόνους Προμηθεὺς μυθεύεται σοφὸς ὢν ἐν παιδείᾳ, ἐν ἧ
 τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ ἰδιωτείας μετέπλασεν.

10 **Ἐκπαιρέψαντος** τοίνυν τοῦ λαοῦ πρὸς θεὸν ἀνίστησι τὸν
 Γοθονιήλ, ὃς ἔκρινε τὸν λαὸν ἔτη ν'. ἀδαλφὸς δὲ ἦν ὁ Γο-
 θονιήλ τοῦ Χαλεβ. ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ὁ ἐπὶ Αἰουκαλίω-
 νος κατακλισημὸς γεγενῆσθαι λέγεται. τοῦτον τὸν κατακλισημὸν
 15 ὁμοῦ καὶ Αἰγύπτιοι μεμνησθαι, φάσκοντες τὴν χεῖραν ἀν-
 ἰων μὴ κατακεκλύσθαι, τοπικοῦ γενομένου. τὸν γὰρ πρότε-
 ρον κατακλισημὸν οὐδὲ γινώσκουσιν. οὐπω γὰρ ἦν αὐτοῖς ὁ
 πατριάρχης γεννηθείς. Χάμ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ Νῶε πατὴρ ἦν
 τοῦ Μεσραίμ, ἀφ' οὗ οἱ Αἰγύπτιοι.

Αἰθιοὶ ἀμαρτήσαντες οἱ υἱοὶ παραδίδονται τῷ Αἰγλώμ,
 20 βασιλεῖ Μωαβιτῶν, καὶ δουλεύουσιν αὐτῷ ἔτη ιη'. πάλιν δὲ
 αὐτοὺς ἐπιστρέψαντας ἐξαίρειται διὰ τοῦ ἀμφοτεροδέξλου
 Ἀὰδ. ἔσχε δὲ τοῦ ἀμφοτεροδέξλου τὸ ἐπώνυμον διὰ τὸ

19. υἱοί] υἱοὶ Ἰσραήλ?

Abraam 616, et inde usque ad mortem Iesu, Naue filii 495; omnino igitur ab Adam fuerunt anni 3774.

Post Iesum seniores ex Iudae et Symeon tribubus mutuo sibi lato auxilio imperium administrasse dicuntur annos 30. post hoc cum idola sectaretur populus, traditus est Chasarsathon regi Mesopotamiae qui 8 annos eum sua potestate tenuit. his temporibus Prometheus narratur sapiens fuisse institutione liberorum, quo homines ignorantia liberavit.

Populus quum ad deum se converteret, exstitit Gothoniell, qui 50 annos populum iudicavit; Gothoniell frater fuit Chaleb. his temporibus Deucalionis narratur diluvium fuisse. eius diluvii etiam Aegyptii meminisse videntur dicentes, suam terram non inundatam fuisse, certis regionibus scilicet facto diluvio; prius enim diluvium non noverunt quidem, cum nondum patriarcha eorum natus esset; Cham enim, Noe filius, pater fuit Mesraim, a quo sunt Aegyptii.

Rursus peccantes Israelitae traditi sunt Aeglon, Moabitorum regi, cui 18 annos servierunt. conversi ad deum liberati sunt ab Aod, viro ambabus manibus dextero; habuit ille cognomen, quod in

ὁμοίως ἐν παντί πράγματι τῇ εὐωνύμῳ χρῆσθαι χειρὶ καθάπερ καὶ τῇ δεξιᾷ. ὃς ἠγήσατο τοῦ λαοῦ ἔτη ν'. τούτου ἐν ἔτει εἰκοστῷ ἑβδόμῳ ἐβασίλευσε τῆς Ἀττικῆς Κέκροψ ὁ διφυῆς διὰ τὸ δύο γλώσσαις λαλεῖν. ἐν δὲ τῷ οὗ ἢ κατακλυσμός ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Αἰθιοπία ὑπ' αὐτῶν μνημονύεται. 5

Προσπαισίας πάλιν ὁ λαὸς κυριεύεται ὑπὸ Ἰαβῆς βασιλέως Χαναταίων ἔτη εἰκοσιν. ἐπὶ τούτου προφητεύει Δεβώρα γυνὴ Λαφιδάθ, ἐκ φυλῆς Νεφθαλείμ, ἔτη μ'. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Κάδμος ὁ ἐν Θήβαις ἐβασίλευσεν, ὃς Τειρεσίαν φιλόσοφον καὶ μάγιν ἐν Θήβαις ἤγαγε, περὶ οὗ 10 φησὶ Σοφοκλῆς ὅτι τὴν Παλλάδα ἰδὼν λουομένην ὁ Τειρεσίαις μετεβλήθη ἔξ ἀνδρὸς εἰς γυναικίαν φύσιν.

Μετὰ δὲ τὴν Δεβώρας τελευτὴν ἐξήμαρτε πάλιν ὁ λαός, καὶ κατεδουλοῦντο τοῖς Μεδιθαίοις ἐπὶ ἔτη. Γεδεὼν δὲ αὐτοῖς ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, θείοις σημείοις τῆς νίκης κομισάμενος τὴν πίστιν, ἐπανίσταται, καὶ ἐν τριακοσίοις ἀνδράσι δώδεκα διαχειρισάμενος μυριάδας ἤρξε τοῦ λαοῦ ἔτη μ'. Ἄβιμέλεχ ὁ τούτου υἱὸς ἔτη τρία, Θάλα υἱὸς Φοῦα ἐκ φυλῆς Ἐφραΐμ ἔτη κγ', Ἰαεὶρ ὁ Γαλααδίτης ἐκ φυλῆς Ἐφραΐμ Μανασσῆ ἔτη κβ'. μετὰ τούτων ἐξήμαρτε ὁ λαός, καὶ παρ- 20 δόθη τοῖς Ἀμανίταις ἔτη ιη'. ἔπειτα τὴν πρὸς θεὸν ποιησάμενος ἐπάνοδον, σώζει διὰ τοῦ Ἰεφθάς τοῦ Γαλααδίτου, μητρὸς μὲν ὄντος ἐταίρας, φυλῆς δὲ Μανασσῆ. οὗτος ἄρχει

12. μετακλήθη cod.

omnibus negotiis pariter sinistra utebatur manu ac dextera. hic dux fuit populi annos 50. anno eius 27 in Attica regnavit Cecrops biformis, quod duabus linguis utebatur; anno vero 77 diluvium in Thessalia et Aethiopia factum ab iis narratur.

Denuo cum peccasset populus imperio subiectus est Iabes Chananaeorum regis 20 annos. sub hoc prophetavit Debora, uxor Saphidoth, ex tribu Naphtholim annos 40. illis temporibus Cadmus Thebis regnavit, qui Tiresiam philosophum et vatem Thebas duxit, quem ait Sophocles, Palladem cum lavantem vidisset, ex viro in feminam mutatum esse.

Post Deborrae mortem denuo peccans populus in servitutum datus est Madienaeis 7 annos. Gedeon autem ex Manasse tribu cum divinis indicibus eos ad victoriae spem erexisset, surrexit et cum 300 viris hostes 120000 prostravit, rexitque populum 40 annos; Abimelech eius filius annos tres; Thola, Phua filius, ex Ephraim tribu 23 annos; Iair Galaadites ex Ephraim Manasse tribu 22 annos. post hunc peccavit populus et traditus est Amonitis annos 18; post quem

τοῦ λαοῦ ἔτη Ξ. μετὰ δὲ τοῦτον ἤρξεν Εὐσεβίων ἐκ τῆς
 Ἰουδα φυλῆς ὁ Βηθλεεμίτης ἔτη ζ. κατὰ τούτους τοὺς χρό-
 νους τὸ Ἰλιον ἐπίσθη καὶ Ἀσκληπιὸς τὴν Ιατρικὴν ἐπιστή-
 μην μετήει. Αἰγλῶμ ὁ Ζαβυλωνίτης ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἐτη
 5 δέκα, Ἀθῶμ υἱὸς Ἐλεῖμ ὁ Μαραθωνίτης ἔτη δεκά. κατὰ
 τούτους τοὺς χρόνους Ὁρφεὺς ὁ ποιητὴς ἔγνωρίζετο.

Προσπταίσας πάλιν ὁ λαὸς ἐκδίδεται ἀλλοφύλοις ἔτη μί.
 ἐπιστρέψαντας δὲ αὐτοὺς πρὸς θεόν, ἀνίστησι τὸν Σαμψών,
 Μανῶ μὲν υἱόν, φυλῆς δὲ Λᾶν, ὅστις καταπολεμήσας τοὺς
 10 ἀλλοφύλους ἄρχει ἔτη κ'. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ἡρα-
 κλῆς ἔγνωρίζετο, ὁ τοὺς δώδεκα ἄθλους διανύσας. Σαμανὲς
 ἠγήσατο τοῦ λαοῦ ἔτος ἕν, ἀναρχίας γεγονῆσας κατὰ τὰς
 Ἑβραϊκὰς παραδόσεις, ὅτε καὶ ἐπραττεν ἕκαστος ὅπερ ἐβού-
 λητο, οἷα εἰκὸς ἐν ἀναρχίᾳ γίνεσθαι. ἔτη μ' εἰρήνην ἔσχε
 15 πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους ὁ λαός, ἔτη λ' Σαμανεὶ αὐτοῦ ἠγου-
 μένου. Ἥλει ὁ ἱερεὺς ἤρξε τοῦ λαοῦ ἔτη κ'. κατὰ τούτους
 τοὺς χρόνους ὁ Ἰλιακὸς πόλεμος ἐγένετο ἔτεσι δέκα, καὶ τὸ
 Ἰλιον ἦλω. Σαμουήλ διαδεξάμενος τοῦ Ἥλει τὴν ἱερατεῖαν
 καὶ τὴν ἡγεμονίαν κρατεῖ τοῦ λαοῦ. φασὶ δὲ αὐτὸν δώδεκα
 20 ἔτην εἶναι, ὅτε πρῶτον ἐφάνη αὐτῷ λαλήσας ὁ θεός. σὺν οἷς
 ἡ κιβωτός ἐν τῷ Ἀμιναδάμ οἴκῳ διέτριψε, καὶ βασιλέων χρι-
 σθέντων ἦν ἀντιλαμβανόμενος ὁ Ἥλει ἔτη ο'.

ad deum se convertisset, libertatem recuperavit opera Iephthae, Ga-
 laaditae filii, cuius mater meretrix fuit ex Manasse tribu. hic 6 an-
 nos populum rexit. post eum Eusebon ex Iuda tribu 7 annos re-
 gnavit. his temporibus Ilium conditum est et Aesculapius medicam
 artem exercuit. Aeglon Zabylonites 10 annos Israelitas iudicavit.
 Adom Elim filius Marathonites 8 annos. his temporibus Orpheus
 poeta clarus fuit.

Rursus peccans populus traditus est exteris gentibus annos 40.
 quum ad deum rediissent, ille Sampson erexit, Manoe filium, ex Dan
 tribu. hic devictis hostibus 20 annos regnavit. illis temporibus Her-
 cules vixit, qui 12 certamina perfecit. Samanes dux fuit populi an-
 num unum, facta anarchia, ut Hebraicae traditiones perhibent, quum
 quod quisque vellet, faceret, ut fore in anarchia fieri solet. annos
 40 pacem cum externis gentibus habuit populus duce per 30 annos
 Samani. Eli sacerdos imperium habuit 20 annos. his temporibus
 Saliacum bellum gestum est per annos 10, captumque est Ilium. Sa-
 liacum bellum gestum est per annos 10, captumque est Ilium. Sa-
 muel accepto ab Eli sacerdotio et imperio populum rexit. annos 12
 natus fuisse narratur, quum primum ei deus appareret, quum arca
 esset in domo Aminadam. unctis regibus Samuel 70 annos civitatem
 administraverat.

Γίνεται τοίνυν ἀπὸ τῆς τελευταίας Ἰησοῦ ἐπὶ τὴν τελευταίην Σαμουὴλ ἔτη χί', ἀπὸ δὲ Νῶε καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη βρα', ἀπὸ δὲ Ἀδάμ ἔτη δ'πβ'.

Ὁ μὲν οὖν Σαμουὴλ αὐτὸς τε ἤδη γεγηρακῶς καὶ τοῦ λαοῦ ὀκνηρότερον ποιούμενος τὴν ἐποψίαν, τῶν τε παιδῶν⁵ αὐτοῦ δώροισι ἀεὶ τοῦ δικαίου προσιμέτων τὴν κρίσιν, χρεῖε βασιλέα, τοῦ λαοῦ μὲν καταναγκαζόντος τοῦ θεοῦ δὲ συγχωρήσαντος, τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἐκ φυλῆς Βενιαμίν. Σαοὺλ γὰρ καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ τὰς ὄνους ζητοῦντες εἰσῆλθε πρὸς Σαμουὴλ· εἶπε δὲ τῷ Σαοὺλ περὶ τῆς βασιλείας ὁ Σαμουὴλ¹⁰ καὶ περὶ ὧν ἐζητεῖ. Σαοὺλ ἐξελθὼν τῷ συγγενεῖ αὐτοῦ καὶ προσφιλεῖ τὰ μὲν ἄλλα ἐξεῖπε, περὶ δὲ τῆς βασιλείας οὐκ ἀνήγγειλε, δηλῶν ὡς οὐ φίλοις οὐδὲ συγγενέσιν ἐπὶ τῶν μεγάλων πραγμάτων δεῖ θαρραῖν διὰ τὸ ἐπὶ βασιανία τῶν ἀνθρώπων εὐχερέε. οὗτος ὁ Σαοὺλ συνεπισχιστόντος τοῦ Σα-¹⁵μουὴλ βασιλεύει ἔτη εἴκοσιν· ἐπροσφῆτινε δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἅμα καὶ ἱεράτευσεν ὁ Σαμουὴλ. Ἀβενῆρ δὲ αὐτῷ ὁ τοῦ Νῆρ υἱὸς τῆς στρατηγίας ἀφηγγέτο. τοῦ δὲ Σαοὺλ προσπταίσαντος ἐφ' ἑαυτῷ ἐπιχρεῖε πάλιν ὁ Σαμουὴλ εἰς βασιλέα τὸν Δαβίδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἐκ τῆς Ἰούδα φυλῆς.²⁰

Καὶ ὁ μὲν Σαμουὴλ τελευταῖα δύο φθάσας ἔτη τὸν Σαοὺλ, βασιλεύει δὲ ὁ Δαβίδ ἑπτὰ μὲν ἔτη περιόντος Σαοὺλ, μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευταίην λγ'. ἐπὶ τούτου μὲν Ἀβιάθα ἐτύγ-

11. συγγενεῖς C   16. δὲ] καὶ C   17. cod ὅτανῆρ.   19. cod Σαοὺλ.

Fuerunt igitur a Iesu morte usque ad mortem Samuelis 610 anni, a Noe et diluvio anni 2120, ab Adamo 4382.

Ipse Samuel quum iam proventus esset aetate, populi administrationem aegre ferens, quum filii eius muneribus corrupti iniusta iudicia ferrent, regem unxit coactus quidem populi sed dei concessu Saul, filium Kis, ex Benjamin tribu. Saul enim cum puero asinos quaerens ad Samuel venerat. dixitque Samuel Saulo de regno et de iis quae quaerebat. Saul quum abisset propinquis amicisque cetera quidem narravit, de regno autem nihil aperuit, declarans neque amicis neque propinquis in magnis rebus confidendam esse, quod prompti sint homines ad invidiam. hic Saul aditus a Samuel 20 annos regnavit: sub eo Samuel prophetae simulque sacerdotis munere fungebatur. Abener, filius Ner, dux fuit exercitus. sed peccante in deum Saul, Samuel Davidem regem unxit, Iesai filium ex Iuda tribu.

Mortuus est Samuel biennio ante Saul. David vivo Saul 7 annos regnavit et mortuo eo annos 33. sub eo summus sacerdos fuit Abiatha, filius Abimelech, ex Eli cognatione; et ex alia patria Sa-

χανεν ἀρχιερεύς, ὁ τοῦ Ἀβιμέλεχ, ἐκ τῆς συγγενείας Ἡλεί, ἐξ ἑτέρας δὲ πατριάς Σαδὼκ· προεφήτευσον δὲ αὐτὸς τε Δαβὶδ καὶ Γαδ καὶ Νάθαν καὶ Ἀσάφ καὶ Ἰδιθούμ· ἐστριγηλάται δὲ αὐτῷ Ἰωάβ. *χρῆ τοίνυν ἐντετάχθαι τῷ παντὶ ἀρι-*
5 θμῷ μ' μὲν τοῦ Σαοὺλ ἔτη, μ' δὲ καὶ τοῦ Δαβίδ, διὰ τὸ ὡς
εἶρηται τὰ ἑπτὰ ἔτη ἔτι περιόντος τοῦ Σαοὺλ βεβασιλευκέναι
αὐτόν. διὰ τὸν γάμον τῆς Μελχῶ οὐχὶ ἑκατὸν ἀκροβυστίας
ἀλλὰ ἑξακοσίας κεφαλὰς τῶν ἀλλοφύλων τὸν Σαοὺλ φασὶν
ἔζητηκέναι καὶ εἰληφέναι ὑπὸ τοῦ Δαβίδ. ἐπὶ τοίνυν Ἰωάβ
10 ὁ ἄρχων τῆς στρατείας ἠρίθμησε τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ, καὶ
ἦν ὁ ἀριθμὸς, ὃν κατηρίθμησε, χιλιάδες ἑκατὸν καὶ ἑξακόσαιοι
δύο, οἱ δὲ σῖοι Ἰούδα τετρακόσαιοι ἑβδομήκοντα· τὸν δὲ
Λευὶ καὶ τὸν Βενιαμὴν οὐ κατηρίθμησε. πεπτώκασι δὲ ἐκ
τοῦ λαοῦ διὰ τοῦτο χιλιάδες ἑβδομήκοντα. ψδὰς φασι καὶ
15 ἕμνος τὸν Δαβίδ συντάξαι εἰς θεὸν ἀμέτρους μετ' ὀργάνων
πολλῶν μουσικῶν. ἀλλὰ καὶ πόλυν χρυσὸν συναρπάξαι τῷ
Δαβίδ ὑπὸ Σολομῶντος· ὃν ταῖς πολιορκίαις οἱ κατὰ και-
ροὺς βασιλεῖς τῶν Ἑβραίων ἀνοίγοντες ἐλάβανον ταλάντων
χρήματα πολλά. ταῖς δὲ θήκαις τῶν βασιλείων οὐδαίς ἐνε-
20 χεῖρισεν· ἦσαν γὰρ μεμηχανευμένοι ὑπὸ Σολομῶντος, ὡς μὴ
ταύτας εὐρίσκεισθαι.

Σολομῶν ὁ τοῦ Δαβίδ τὸν πατέρα διωδεξάμενος βασιλευσε ἔτη μ'. οὗτος τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ θεμελιώσας, καὶ ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν αὐτόν κατα-

dok; prophetarunt quum ipse David, tum Gad, Nathan, Asaph et Idithum; dux exercitus fuit Ioab. addendi igitur sunt integro numero 40 anni Saul et 40 Davidis, quod, ut dictum est, 7 annos superlute Saul regnavit. Melcho autem nuptiis non 100 praepudia, sed 600 capita peregrinorum Saul dicunt Davidis opera quaesuisse et cepisse. sub hoc Ioab, exercitus dux, Israelitarum tribus numeravit; fuitque numerus 100602 et filiorum Iudae 470. Levi autem et Beniamin non numeravit, qua re exciderunt 70000. odas dicunt et hymnos Davidem confecisse in dei honorem nulli metro adstrictos cum multis instrumentis musicis. narratur etiam multum auri cum Davide a Solomonte terra conditum esse, quod in obsessionibus qui forte regerant Hebraeorum reges effoderunt et magnam talentorum vim inde samplerant. capulas autem regum nemo tetigit; ita enim a Solomonte confectae erant, ut inveniri non possent.

Solomon, Davidis filius, patrem secutus annos 40 regnavit. hic quarto imperii anno templi dei fundamentum iecit idque 7 annis absolutum undecimo regni anno consecravit. sacerdotium sub eo ad-

σκενάσας, τῇ ἐνδεκάτῃ ἔτει τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀφιερωτ. ἱερά-
 τευς δὲ ἐπὶ τούτου Σαδώκ, καὶ προσφῆτηενον Νάθαν ὁ τὴν
 οἰκοδομὴν αὐτὸν τοῦ ἱεροῦ ποιήσασθαι παραθαρσύννας καὶ
 Ἀχιάμ ὁ Σιλωνίτης καὶ Σαρβάς υἱὸς Σαλαμῆ καὶ Ἀδδώ-
 τὴν τε στρατιωτικὴν δυνάμιν ἐγχειρίζεται Βανέας υἱὸς Ἰω-5
 δαέ. τούτῳ γίνεται μόνος ἐκ τοσούτου γυναικῶν πλήθους
 υἱὸς Ῥοβοάμ. πολλὰ πονήματα ἐγγράφως τέθεικεν, ἀλλὰ καὶ
 ἐπιφθὰς καὶ ἐξορκισμούς κατὰ δαιμόνων ἐπενόησεν, αἷς χρώ-
 μενοὶ τινες Ἰουδαῖοι, δακτύλιόν τινα ἔχοντα σφραγίδα καὶ
 ῥίζαν ἐξ ὧν ὑπέδειξε Σολομῶν ἐν τῇ ῥίνι τιθέντες τοῦ πά-10
 σχοντος, ἀσφραγίζομενον τὸ δαιμόνιον ἐξέλκεσθαι, σημεῖον τι-
 θεμένου ἢ ποτηρίου μεστοῦ ὕδατος ἢ ἐτέρου τινὸς ἀγγείου, ὃ
 πάντως συνέτριβε φεῦγον τὸ δαιμόνιον. κατὰ τούτους τοὺς
 χρόνους Ὁμηρος καὶ Ἡσίοδος ἐγνωρίζετο.

Ῥοβοάμ υἱὸς Σολομῶντος βασιλεύει ἔτη ιη'. ἐπὶ τούτῳ 15
 τὸ πᾶν τοῦ λαοῦ πλήθος διαιρεῖται· καὶ αὐτῷ μὲν ἡ ἐξ
 Ἰούδα παραμένει φυλὴ καὶ ἡ τοῦ Βενιαμίν, αἱ δὲ λοιπαὶ
 πῦσαι αἱ δέκα φυλαὶ Ἰεροβοάμ τὸν τοῦ Ναβάτ, ἐκ φυλῆς
 Ἐφραΐμ, ἕνα τῶν Σολομῶνος οἰκείων, ἐαυτῶν βασιλεῖα προ-
 στήσαντο. ἦν μὲν οὖν τῷ Ῥοβοάμ ὁ τῆς βασιλείας οἶκος ἐν 20
 Ἰερουσαλὴμ, ἐκαλεῖτο δὲ τὸ ὑπ' αὐτὸν ταυτόμενον πλήθος Ἰου-
 δάας καὶ ὁ οἶκος Δαβίδ, ἐκ τῆς ἐπικρατεσιτέρας φυλῆς εἰλη-
 φῶς τὴν προσηγορίαν. τοῦ δὲ Ἰεροβοάμ Σαμάρεια μὲν ἡ

21. τὸ om C

αὐτοσ C

ministravit Sadok, prophetavit Nathan, qui templi aedificandi horta-
 tor fuerat, Achiam praeterea Silonites et Sameas, Salame filius, et
 Addo; exercitui praepositus est Baneas, Iodae filius. huic ex tanta
 mulierum multitudine, unus tantum filius natus est Rhoboam. multa
 scripta reliquit etiamque incantationes et exorcismos contra malos
 spiritus excogitavit, quibus utuntur Iudaeorum quidam, annulum, in
 quo est sigillum, et radicem, ut docuerat Solomon, in nares ae-
 groti ponentes, ut sentiens spiritus eiiciatur, signo adhibito vel po-
 culo aqua pleno, vel alio vase, quo fugiens spiritus plane contundi-
 tur. his temporibus Homerus et Hesiodus floruerunt.

Rhoboam, Solomontis filius, annos regnavit 18; sub hoc populus
 divisus est; ipsi remanserunt Iuda et Benjamin tribus; reliquae 10.
 omnes Hieroboam, Nabat filium, ex Ephraim tribu, unum e Solomon-
 tis familiaribus, regem sibi constituerunt. fuit Rhoboam regis sedes
 Hierosolymis; populus ei subiectus Iudas nominabatur et domus Da-
 vidis, nomine a superiore tribu sumpto. regni Hieroboam caput fuit
 Samaria; Thersae autem domus regia; altaria fuerunt duo, unum

μητρόπολις, ὃ δὲ τῆς βασιλείας οἶκος ἐν Θερσαῖ, θυσιαστήριά τε δύο, ἐν μὲν ἐν Βαιθὴλ (τὴν γὰρ μίαν τῶν δαμάσεων ἐνταῦθα καθιδρύει), θάτερον δὲ ἐν Σαμαρείᾳ ἐν τῇ τοῦ Δὺν φυλῆ· καὶ ἐνταῦθα γὰρ ἑτέραν ἀνιέρωσε δάμαλιν. ὄνομα 5 δὲ τῷ ὑπ' αὐτὸν λαῷ Ἰσραὴλ διὰ τὸ πλῆθος καὶ Ἐφραὶμ διὰ τὴν τοῦ βασιλέως φυλὴν. ἐπροσφῆτεον δὲ ἔτι καὶ τότε Σαμίας ὁ τοῦ Σαλαμῆ, καὶ ὁ ἐξ Ἰούδα εἰς Σαμάρειαν ἀπικόμενος καὶ προφητεύσας τῷ Ἱεροβοὺμ πρὸς τὸ θυσιαστήριον. ὃς καὶ ἀναιρεῖται τῷ τοῦ θεοῦ παραβῆναι τὴν ἐντολήν, ἀπαν- 10 τηθεὶς ὑπὸ λέοντος καθ' ὁδὸν αὐτῷ ἐπανιόντι συγκυρήσαντος.

Ἀβιά διαδεξάμενος τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν βασιλεύει ἔτη τρία. Ἀσα μετὰ τοῦτον βασιλεύει ὁ υἱὸς ἔτη μ'. οὗτος ἤδη γηραιὸς ὢν ἀρθροτικῶ τὸς πόδας ἤλγησε πάθει· προ- 15 φητεύει δὲ ἐπὶ τούτου Ἀνανίας. Ἰωσαφὰτ μετὰ τοῦτον ὁ υἱὸς βασιλεύει ἔτη κέ, ἐπροσφῆτεον δὲ ἐπ' αὐτοῦ Μιχαίας ὁ υἱὸς Ἐμβλαῖ καὶ Ἀβδιου υἱὸς Ἀνανίου καὶ Ἐλεάζαρ καὶ Ἀνανίας· ἦν δὲ καὶ ψευδοπροφήτης Σεδεκίου υἱὸς Χαναάν. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους καὶ Ἡλίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ προ- 20 φήτευσεν, καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλισσαῖος. Ἰωράμ τὸν πατέρα Ἰωσαφὰτ διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη ὀκτώ, ἀγῆρ ἐπ' ἀσεβείᾳ τοὺς πολλοὺς ὑπερβαλόμενος· γαμβρὸς δὲ ἦν Ἀχαάβ τοῦ Ἰσραηλιτῶν βασιλέως, οὗ καὶ ζηλοτῆς ἐγένετο τοῦ βίου. καὶ ἐπὶ τούτου προφητεύουσι οἱ αὐτοί, ἱερῆτευσ δὲ Ἰωδαεῖ.

Baethel, (alteram enim iuvenearum ibi collocavit), alterum Samariae in Dan tribu, ibi enim alteram iuvenearum consecravit. nomen populi ei subiecti erat Israel propter multitudinem et Ephraim propter regis tribum. prophetabant etiam tunc Sameas, Salame filius et qui ex Iuda in Samariam profectus Hieroboam rei ad altare prophetavit; qui etiam occisus est, quod dei iussum transgressus erat, obviam factus leoni, qui cum reverteretur in eum incidit.

Abia anno patris regno 3 annos regnavit; post eum Asa filius regnavit annos 41; hic quum iam senex esset, pedibus laboravit arthritico morbo. prophetavit sub eo Ananias. Iosaphat deinde, filius eius, regnavit annos 25; prophetavit sub eo Michaeas, Emblae filius, et Abdiu, Ananiae filius et Eleasar et Ananias; erat etiam falsus propheta Sedeciae filius Chanaan. hisce temporibus in Israel Elias quoque prophetavit et post eum Elissaeus. Ioram Iosaphat patrem excepit et 8 annos regnavit, homo, impietate plurimos superans; gener fuit Achaab, Israelitarum regis, cuius etiam vitae studiosus fuit; sub eo idem prophetarunt; sacerdos fuit Iodaë. Ochosis, qui hunc excepit,

Leo Grammaticus.

σκευάσας, τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀφιεροῖ. ἱερά-
 τευε δὲ ἐπὶ τούτῳ Σαδώκ, καὶ προσφῆτενον Νάθαν ὁ τὴν
 οἰκοδομὴν αὐτὸν τοῦ ἱεροῦ ποιήσασθαι παραθαρούνας καὶ
 Ἀχιάμ ὁ Σιλωνίτης καὶ Σαμέας υἱὸς Σαλαμῆ καὶ Ἀδδώ-
 τὴν τε στρατιωτικὴν δύναμιν ἐγχειρίζεται Βανέας υἱὸς Ἰω- 5
 δαέ. τούτῳ γίνεται μόνος ἐκ τοσοῦτου γυναικῶν πλήθους
 υἱὸς Ῥοβοάμ. πολλὰ πονήματα ἐγγράφως τέθεικεν, ἀλλὰ καὶ
 ἐπερδὰς καὶ ἐξορκισμοὺς κατὰ δαιμόνων ἐπενόησεν, αἷς χρω-
 μενοὶ τινες Ἰουδαῖοι, δακτύλιόν τινα ἔχοντα σφραγίδα καὶ
 ῥίζαν ἕξ ὧν ὑπέδειξε Σολομῶν ἐν τῇ ῥινὶ τιθέντες τοῦ πά- 10
 σχοντος, ἀσφραγισμένον τὸ δαιμόνιον ἐξέλκεσθαι, σημείου τι-
 θεμένου ἢ ποτηρίου μεστοῦ ὕδατος ἢ ἐτέρου τινὸς ἀγγείου, ὃ
 πάντως συνέτριβε φεύγον τὸ δαιμόνιον. κατὰ τούτους τοὺς
 χρόνους Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος ἐγνωρίζετο.

Ῥοβοάμ υἱὸς Σολομῶντος βασιλεύει ἔτη ιη'. ἐπὶ τούτου 15
 τὸ πᾶν τοῦ λαοῦ πλήθος διαιρεῖται· καὶ αὐτῷ μὲν ἡ ἕξ
 Ἰούδα παραμένει φυλὴ καὶ ἡ τοῦ Βενιαμίν, αἱ δὲ λοιπαὶ
 πᾶσαι αἱ δέκα φυλαὶ Ἰεροβοάμ τὸν τοῦ Ναβιάτ, ἐκ φυλῆς
 Ἐφραΐμ, ἕνα τῶν Σολομῶνος οἰκείων, ἐαυτῶν βασιλεῖα προ-
 στήσαντο. ἦν μὲν οὖν τῷ Ῥοβοάμ ὁ τῆς βασιλείας οἶκος ἐν 20
 Ἰερουσαλήμ, ἐκαλεῖτο δὲ τὸ ὑπ' αὐτὸν τατιόμενον πλήθος Ἰου-
 δας καὶ ὁ οἶκος Δαβίδ, ἐκ τῆς ἐπικρατεστέρως φυλῆς εἰλη-
 φῶς τὴν προσηγορίαν. τοῦ δὲ Ἰεροβοάμ Σαμάρεια μὲν ἡ

21. τὸ om C

αὐτοῦ C

ministravit Sadok, prophetavit Nathan, qui templi aedificandi horta-
 tor fuerat, Achiam praeterea Silonites et Sameas, Salame filius, et
 Addo; exercitui praepositus est Baneas, Iodae filius. huic ex tanta
 mulierum multitudine, unus tantum filius natus est Rhoboam. multa
 scripta reliquit etiamque incantationes et exorcismos contra malos
 spiritus excogitavit, quibus utuntur Iudaeorum quidam, annulum, in
 quo est sigillum, et radicem, ut docuerat Solomon, in nares ae-
 groti ponentes, ut sentiens spiritus eiiciatur, signo adhibito vel po-
 culo aqua pleno, vel alio vase, quo fugiens spiritus plane contundi-
 tur. his temporibus Homerus et Hesiodus floruerunt.

Rhoboam, Solomontis filius, annos regnavit 18; sub hoc populus
 divisus est; ipsi remanserunt Iuda et Benjamin tribus; reliquae 10
 omnes Hieroboam, Nabat filium, ex Ephraim tribu, unum e Solomon-
 tis familiaribus, regem sibi constituerunt. fuit Rhoboam regis sedes
 Hierosolymis; populus ei subiectus Iudas nominabatur et domus Da-
 vidis, nomine a superiore tribu sumpto. regni Hieroboam caput fuit
 Samaria; Thersae autem domus regia; altaria fuerunt duo, unum

μητρόπολις, ὃ δὲ τῆς βασιλείας οἶκος ἐν Θερσαῖ, θυσιαστήριά τε δύο, ἐν μὲν ἐν Βαιθῆλ (τὴν γὰρ μίαν τῶν διμύλων ἐνταῦθα καθιδρύει), θάτερον δὲ ἐν Σαμάρεια ἐν τῇ τοῦ Δῶν φυλῇ· καὶ ἐνταῦθα γὰρ ἑτέραν ἀνέρωσος δάμαλιν. ὄνομα 5 δὲ τῷ ὑπ' αὐτὸν λαῷ Ἰσραὴλ διὰ τὸ πληθὸς καὶ Ἐφραϊμ διὰ τὴν τοῦ βασιλέως φυλὴν. ἐπροεφήτεον δὲ ἔτι καὶ τότε Σαμίας ὁ τοῦ Σαλαμῆ, καὶ ὁ ἐξ Ἰούδα εἰς Σαμάρειαν ἀφικόμενος καὶ προφητεύσας τῷ Ἱεροβοῶμ πρὸς τὸ θυσιαστήριον. 10 ὃς καὶ ἀναιρεῖται τῷ τοῦ θεοῦ παραβῆναι τὴν ἐντολὴν, ἀπαντηθεὶς ὑπὸ λέοντος καθ' ὁδὸν αὐτῷ ἐπανίστη συγκυρήσαντος.

Ἀβιά διαδεξάμενος τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν βασιλεύει ἔτη τρία. Ἀσα μετὰ τοῦτον βασιλεύει ὁ υἱὸς ἔτη μᾶ'. οὗτος ἤδη γηραιὸς ὢν ἀρθριτικῶ τὸς πόδας ἤλγητος πάθει· προ- 15 φητεύει δὲ ἐπὶ τούτου Ἀνανίας. Ἰωσαφάτ μετὰ τοῦτον ὁ υἱὸς βασιλεύει ἔτη κέ', ἐπροεφήτεον δὲ ἐπ' αὐτοῦ Μιχαίας ὁ υἱὸς Ἐμβλαῖ καὶ Ἀβδιοῦ υἱὸς Ἀνανίου καὶ Ἐλέαζαρ καὶ Ἀνανίας· ἦν δὲ καὶ ψευδοπροφήτης Σεδεκίου υἱὸς Χαναάν. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους καὶ Ἡλίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ προ- 20 φήτευσεν, καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλισσαῖος. Ἰωρὰμ τὸν πατέρα Ἰωσαφάτ διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη ὀκτώ, ἀνὴρ ἐπ' ἄσεβειαν τοὺς πολλοὺς ὑπερβαλόμενος· γαμβρὸς δὲ ἦν Ἀχαάβ τοῦ Ἰσραηλιτῶν βασιλέως, οὗ καὶ ζηλοτῆς ἐγένετο τοῦ βίου. καὶ ἐπὶ τούτου προφητεύουσι οἱ αὐτοί, ἱεράτευσε δὲ Ἰωδαε.

Baethel, (alteram enim iuvenearum ibi collocavit), alterum Samariae in Dan tribu, ibi enim alteram iuvenearum consecravit. nomen populi ei subiecti erat Israel propter multitudinem et Ephraim propter regis tribum. prophetabant etiam tunc Sameas, Salame filius et qui ex Iuda in Samariam profectus Hieroboam rei ad altare prophetavit; qui etiam occisus est, quod dei iussum transgressus erat, obviam factus leoni, qui cum reverteretur in eum incidit.

Abia accepto patris regno 3 annos regnavit; post eum Asa filius regnavit annos 41; hic quum iam senex esset, pedibus laboravit arthritico morbo. prophetavit sub eo Ananias. Iosaphat deinde, filius eius, regnavit annos 25; prophetavit sub eo Michaeas, Emblae filius, et Abdieu, Ananiae filius et Eleasar et Ananias; erat etiam falsus propheta Sedeciae filius Chanaan. hisce temporibus in Israel Elias quoque prophetavit et post eum Elissaeus. Ioram Iosaphat patrem excepit et 8 annos regnavit, homo, impietate plurimos superans; gener fuit Achaab, Israelitarum regis, cuius etiam vitae studiosus fuit; sub eo iidem prophetarunt; sacerdos fuit Iodaë. Ochosias, qui hunc excepit,

Leo Grammaticus.

Ὀχοζίας δὲ τοῦτον διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτος ἕν· ἀνείλε δ' αὐτὸν Ἰηοῦ βασιλεὺς Ἰσραήλ, ὅτε ἐξωλόθρευε τὸ γένος Ἀχαάβ.

Γοθολία μετὰ τοῦτον ἡ Ζαμβρῆ τοῦ Ἰσραηλιτῶν βασιλέως θυγάτηρ, γυνὴ δὲ τοῦ Ἰωράμ, μήτηρ δὲ τοῦ Ὀχοζίου, 5 βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραήλ ἔτη ὀκτώ· αὕτη πασῶν ἀσεβεστάτη γενομένη γυναικῶν πάντας ἀναιρεῖ τοὺς Ὀχοζίου παῖδας, Ἀχαάβ τὸν Ἰσραηλιτῶν βασιλέα τιμωρομένη· ἐδόκει γὰρ ἐκ τοῦ γένους εἶναι τούτου. Ἰωσαβὲδ ἡ τοῦ Ὀζίου ἀδελφῆ, γυνὴ τοῦ ἀρχιερέως Ἰωδαέ, κλέψας Ἰωάσ τὸν Ὀχοζίου υἱὸν 10 εἶ βρέφος ὄντα ἀνατρέφει· ἱεράτευε δὲ ἐπ' αὐτῆς Ἰωδαέ, καὶ προεφήτευε Ζαχαρίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Ἰωάσ τὸν Ὀχοζίου υἱόν, ὀκταέτη τυγχάνοντα, Ἰωδαέ χρίσας ὁ ἀρχιερεὺς ἀνέδειξε βασιλέα, Γοθολίαν ἀνελών. εὐσεβῆς δὲ κατ' ἀρχὰς γενόμενος πάντα καθαιρεῖ τὰ εἰδῶλα, πλὴν τῶν εἰδώλων τῶν μετεώρων. 15 ἐπὶ τούτου ὁ ἀρχιερεὺς ἐτελεύτησε Ἰωδαέ, βιώσας ἔτη ρλ'. σημειωτέον ὅτι τοῦτον οὗτος φαίνεται μόνος βιώσας τὸν χρόνον μετὰ Μωϋσῆν. εἰδωλολατρεῖ δὲ ἐπὶ τέλει ὁ Ἰωάσ, καὶ Ζαχαρίαν τὸν τοῦ Ἰωδαέ υἱὸν τὸν προφήτην αἰτιώμενον τὴν 20 ἐκτροπὴν καταλέσας ἀναιρεῖ· βασιλεύει δὲ ἔτη μί'. Ἀμεσίας δὲ τοῦτον διαδέχεται ὁ υἱός, καὶ βασιλεύει ἔτη κθ'· ἐπὶ τούτου Σίβυλλα ἡ Κυμαία ἐγνωρίζετο.

2. δ' om C

unnum annum regnavit; occidit eum Ieu, Israelitarum rex, qui genus Achaab exstinxit.

Post hunc Gotholia, Sambre, Israelitarum regis, filia, et Ioram coniux materque Ochosiae regnum Israelitarum habuit annos 8. haec, omnium mulierum improbissima, omnem Ochosiae prolem interfecit, Achaab, Israelitarum regem, ulciscens; credebatur enim ex eius esse gente. Iosabed, Osiae soror et Iodaë, summi sacerdotis, uxor, Ios, Ochosiae filium, quum adhuc infantulus esset, surripuit et educavit. sacerdotium sub ea administravit Iodaë et prophetavit Zacharias, illius filius. Ios, Ochosiae filium, puerum 8 annorum, Iodaë, summus sacerdos unxit et regem appellavit, Gotholiam autem interfecit. ab initio pius fuit Ios et omnia idola abolevit praeter coelestium rerum idola. sub hoc Iodaë summus sacerdos mortuus est, postquam vixit 130 annos; memorandum est, hunc solum post Moysen tantam aetatem assecutum esse videri. tandem Ios idolis se dedit et Zachariam prophetam Iudaë filium, qui peccatum ei exprobravit, iniectis lapidibus occidit. regnavit annos 40; excepit eum Amesias filius et 29 annos regnavit. sub hoc Sibylla Cumaea clara fuit.

Ὀζίας καὶ Ζαχαρίας υἱὸς Ἀμεσίου ἐβασίλευσεν ἔτη γβ', ἀνὴρ εὐσεβής. ὕστερον δὲ τῶν ἀγίων ἐπιβῆναι πειραθεὶς λεπρούται, καὶ ἐδίκασεν ἀπ' αὐτοῦ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. ἦν δὲ ἀρχιερεὺς ἐπὶ αὐτοῦ Ἀζαρίας, ἐπροσφῆτενον δὲ Ἀμώς καὶ Ἡσαίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ὡσηὲ ὁ τοῦ Βεκερὶ καὶ Ἰωνᾶς ὁ τοῦ Ἀμαθὶ ὁ ἐκ Γοφέρ. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Λυκούργος Λακεδαιμόνιος ἐνομοθῆται. Ἰωαθάμ ὁ υἱὸς Ὀζίου ἐβασίλευσε μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ πατρὸς ἔτη ις'. καὶ ἐπὶ τούτου προφητεύει Ἡσαίας καὶ Μιχαίας, ἀρχιερατεύει δὲ 10 Οὐρίας. ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς τούτου βασιλείας Ἰφίτος τῶν Ὀλυμπιάδας συνέστησεν. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ πρώτῃ Ὀλυμπιάδι Ῥώμος καὶ Ῥωμύλος ἐγεννήθησαν, οἵτινες ἐν τῇ ἑβδόμῃ Ὀλυμπιάδι τὴν Ῥώμην ἤρξαντο κτίζειν· ἡ δὲ ἀριστοκρατία ἀπὸ Ῥωμύλου καὶ τῶν ὑπάτων ἀρξαμένη κατέπεσσε 15 χρι τῆς Ἰουλίου Καίσαρος μοναρχίας, διαρκέσασα ἐπὶ ἔτη σμ'.

Τοῦ Ἰούδα δωδέκατος ἐβασίλευσεν Ἀχαζ ἔτη ης'. τοῦ δὲ κόσμου ἦν ἔτος δψη'. Ἀχαζ συντηχὼν τῷ Θετλαβασάρ ἐν Δαμασκῷ θυσιαστήριόν τι εἰδωλικὸν εἶδε· τούτου λαβὼν 20 τὰ μέτρα ἀπέστειλεν εἰς Ἰσραὴλ πρὸς Οὐρίαν τὸν ἀρχιερέα, κλέυσας ὅμοια αὐτοῦ ποιῆσαι· ἐν ᾧ τοῖς θεοῖς Σύρων ἔθυσεν ὑποστρέψας, τὸν δὲ ναὸν τοῦ θεοῦ ἔκλεισεν. Ἐζεκίας τὸν Ἀχαζ διαδεξάμενος ὁ υἱὸς βασιλεύει ἔτη κθ', ἀνὴρ εὐσεβέστατος. ἔτι καὶ ἐπὶ τούτου Ἡσαίας καὶ Ὡσηὲ καὶ Μιχαίας

Oσίας sive Zacharias, Amesia filius, annos 52 regnavit, vir magna in deum pietatis; postea vero cum sacra obire conaretur lepra est implicatus, et filius pro eo iudicavit. summus sacerdos sub eo erat Asarias; prophetaerunt Amos et Hesaias, eius filius et Osee, Becri filius, et Ionas, Amathi filius ex Gopher. his temporibus Lycurgus Lacedaemoniis leges scripsit. Ioatham, Osiæ filius, post patris mortem annos 16 regnavit et sub eo prophetaerunt Iesaias et Michaeas, Uria summo sacerdote. primo anno eius regni Iphitus Olympiadas instituit. in ea ipsa prima Olympiade Romus et Romulus nati sunt, qui septima Olympiade Romam aedificare coeperunt. aristocratia a Romulo et consulibus instituta sub Iulio imperatore in monarchiam cessit, postquam 245 annos duravit.

Duodecimus Iudaeorum rex fuit Achas; mundi annus fuit 4708. Achas quum Damasci convenisset Thetlabalar et gentile altare vidisset, ab eo mensuras sumpsit et in Israel ad Uriam, summum sacerdotem, misit, iubens, similia facere, qua re Syrorum diis per peccatum sacrificavit, dei autem templum clausit. Achas Esekias filius excepit regnavitque 29 annos, vir summae pietatis. adhuc sub eo

ἐπροεφήτεον. ἐπὶ τούτου Σαλμανασάρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων μετήκισε τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ εἰς τὴν Μηδίαν καὶ Βαβυλωνίαν φυλάσσειν, βασιλεύοντος αὐτῶν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ Ὡση̄ προφήτου· ἔτος δὲ ἦν τῆς βασιλείας Ἐζεκίου ἕκτον. οὗτος δὲ Ἐζεκίας τὸν ὄφιν, ὃν ἐκρέμασε Μωϋσῆς, καθεῖλεν, ὅτι αὐτῷ ἐδυμιάζεν ὁ λαός. ἀλλὰ καὶ βιβλίον Σολομῶνος ἰάματα πατρὸς πάθους ἐγκεκολαμμένην ἐξέκοψε. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Θαλῆς Μιλήσιος ἐν Τενέδῳ ἀπέθανε καὶ Σίβυλλα Ἐρυθραία ἐγνωρίζετο.

Μανασσῆς υἱὸς Ἐζεκίου ἐβασίλευσεν ἔτη γέ, ἀνὴρ μιᾶ-10
ρώτατος καὶ μηδὲν ἔλαττον Χαναναίων εἰδωλολατρῆσας· λέγεται δὲ τὸν ἐπὶ τέλει χρόνον εὐσεβῶς βεβιωκέναι. ἐπὶ τούτου Ἡσαίας ὁ προφήτης μετήλλαξε τὸν βίον. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ῥωμύλος ἐν τῷ βουλευτηρίῳ μελίστι διαιρεθεὶς ἐξεφορήθη, βασιλεύσας ἔτη λη', οὐσης Ὀλυμπιάδος ις'. Ἀμῶς 15
υἱὸς Μανασσῆ τὸν πατέρα διαδεξάμενος βασιλεῖε ἔτη β'. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Μίδας τῆς Φρυγίας βασιλεὺς ἀπέθανεν, ὅτινα τοῖς τότε καιροῖς ὄνου ὄτα ἔχειν ἔλεγον. Ἰωσίαν τὸν πατέρα Ἀμῶς διαδεξάμενος ὀκταετῆς ἀντιλαμβάνεται τῆς ἀρχῆς, καὶ βασιλεῖε ἔτη λα'. ἐν τῷ ὀκτωκαιδε-20
κάτῳ ἔτει τῆς τούτου βασιλείας ἐνρῶν ὁ ἱεμεὺς Χελκίας βιβλίον ἐν τῷ ἱερῷ (πατὴρ δὲ ἦν ὁ Χελκίας Ἱερεμίου τοῦ προφήτου) προσκομίζει τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ (εἰλαβῆς γὰρ ἦν) τὸ

Hesaias, Osee et Michaeas prophetae. sub hoc Salmanasar, Assyriorum rex, Samaritanos in Mediam et Babyloniam traduxit custodiendos; imperitabat autem illo tempore Osee propheta et annus fuit Faekiae regni sextus. hic Esekias anguem, quem Moses suspenderat, fregit, quod ei tunc accendebat populus; idem etiam Solomonis librum, cui cuiusvis morbi remedia inscripta erant, deleuit. his temporibus Thales Milesius Tenedi mortuus est et Sibylla Erythraea innotuit.

Manasses, Esekiae filius, 55 annos regnavit, homo impurissimus neque minus quam Chananaei idolis inserviens. narratur autem postmodum pie vixisse. sub eo Hesaias propheta e vita excessit. iis temporibus Romulus in senatu membratim caesus sepultus est, post regnum 38 annorum, Olympiade 16. Amos, Manasse filius, patrem excepit et duos annos regnavit. his temporibus Midas, Phrygiae rex, mortuus est, quem tunc temporis asini aures habuisse dicebant. Iosian Amos patrem secutus, post 8 annorum regno potitus 31 annos regnavit. anno eius imperii 18 Chelkias sacerdos in templo libellum invenit (pater autem fuit Chelkias Ieremiae prophetae) et regi attulit.

τε πάσχα κυρίῳ ἐπιτέλει ἀπὸ τῶν χρόνων Ἰησοῦ υἱοῦ τοῦ
 Ναυῆ τοιοῦτον μὴ γενόμενον, καὶ τῶν ἐν ἀσεβείᾳ τὸν βίον
 ἐξηληλυθότων τὰ ὀσῆα συναγαγὼν ἐπὶ τῷ θυσιαστηρίῳ κατέ-
 κausε τῶν εἰδώλων, καὶ πάντα καταστρεψάμενος εὐσεβείας
 5 τῷ λαῷ παρεῖχεν ὑποδείγματα. φασὶ δὲ τὸν Χελκίαν ἀνα-
 γνόντα τὸ βιβλίον παραντίκα διαπεφωνηκέναι. προσητήτεον
 δὲ ἐπὶ τούτου Ἰερεμίας ὁ τοῦ Χελκίου καὶ Σοφονίας, καὶ
 Ἡλιβὰ γυνὴ Σελείμ τοῦ ἱματιοφύλακος τοῦ ἱερέως· ἦν δὲ
 καὶ ψευδοπροφήτης Ἀνανίας. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους
 10 Σίβυλλα ἐν Σάμῳ ἐγνωρίζετο, καὶ τὸ Βυζάντιον ἐκτίσθη ὑπὸ
 Μεγαρέων.

Ἰωάχαζ υἱὸς Ἰωσίου, τὸν πατέρα διαδεξάμενος, βασι-
 λεύει μῆνας τρεῖς. Νεβαδ δὲ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπιστρα-
 τεύσας τῇ Ἱερουσαλήμ καὶ χειρωσάμενος τὸν Ἰωάχαζ εἰς
 15 Αἴγυπτον αἰχμάλωτον ἀπάγει, καὶ καθίστησιν αὐτ' αὐτοῦ βα-
 σιλέα ἐπὶ Ἱερουσαλήμ τὸν Ἰωακείμ καὶ τὸν Ἐλιακείμ· ὁ
 ἀδελφὸς Ἰωάχαζ. οὗτος τὴν βασιλείαν διαδεξάμενος βασι-
 λεύει ἔτη ια'. ἐπὶ τούτου Ναβουχοδονόσορ ἐξάρτας ἀπὸ Βα-
 βυλῶνος πάσης Αἰγυπτίας ἐπεκράτησε γῆς, καὶ τῶν Αἰγυ-
 20 πτίοις πλησιοχώρων οὐκ ὀλίγην ἀποσπάσας ἐκέκτητο, τουτέ-
 στιν ἀπὸ τοῦ χειμάρρου Αἰγυπτίου ἕως τοῦ ποταμοῦ Εὐφρά-
 του, καὶ τὴν Ἰουδαίαν ὑπόφορον ἤπασαν κατέστησε· καὶ
 ἐδόουλευσεν Ἰωακείμ τῷ Ναβουχοδονόσορ ἔτη γ'. ἐπὶ τούτου

ille (probus enim erat) et pascha deo celebravit, quod inde a Iesu, Naue
 filii, temporibus nunquam factum erat, et eorum, qui in impietate e.
 vita discesserant, collecta ossa in altaribus idolarum combussit et
 omnibus rebus immutatis pietatis exemplum populo exhibuit. dicunt
 autem Chelkian, quum libellum legisset, statim expirasse. prophe-
 tarunt sub eo Ieremias, Chelkiae filius, Sophonias et Heliba, uxor
 Selim, vestispici sacerdotis. erat etiam falsus propheta Ananias.
 hisce temporibus Sibylla Samia innotuit et a Megarensibus Byzanti-
 um conditum est.

Ioachas Iosiae filius, patrem secutus tres menses regnavit. Nead,
 Aegypti rex, Hierosolyima cum exercitu contendit et victum Ioachas ca-
 ptivum in Aegyptum duxit, rege Hierosolymorum constituto in eius loco
 Ioakim, qui etiam Eliakim vocatur; frater hic erat Ioachas. hic regnum
 suscepit et 11 annos administravit. sub hoc Nabuchodonosor, exor-
 sus a Babylone totius Aegypti potitus est, et populis Aegyptiorum
 sua a Babylone non parvam terram abstulit, quam suis addidit; i. e. ab Ae-
 gyptiorum fluvio usque ad Euphratem. idem omnem Iudaeam tribu-
 tariam fecit; servivitque ei Ioakim tres annos. sub eo prophetarunt

προφητεύουσιν Ἱερραμίας καὶ Βουζὶ καὶ Οὐρίας ὁ τοῦ Σαμέου, ὃν καὶ φυγόντα εἰς Αἴγυπτον Ἰωακείμ συλλαβόμενος ἀναίρει. τούτον τὸν Ἰωακείμ δήσας χαλκείους δεσμοὺς ὁ Ναβουχοδονόσορ εἰς Βαβυλῶνα ἀπήγαγε· μεθ' οὗ ἀπῆλθον αἰχμάλωτοι Δανιὴλ καὶ Ἀνανίας Μισαὴλ τε καὶ Ἀζαρίης. κατὰ 5 τούτους τοὺς χρόνους Ἐπίδαμνος ἐκτίσθη καὶ μετωνομάσθη Δυρράχιον. Ἰωακείμ ὁ καὶ Ἰεχονίας, τὸν πατέρα Ἐλιακείμ διαδεξάμενος, βασιλεύει μῆνας τρεῖς. πολιορκῶντος τὴν Ἱερουσαλήμ τοῦ Ναβουχοδονόσορ ἐν ἔτει ὀγδόῃ τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ὑπέβλεθὼν Ἰωακείμ τῆς πόλεως σὺν Ἐσθᾶ τῇ μητρὶ 10 καὶ πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ προσπίπτει τῷ Ναβουχοδονόσορ· ὁ δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐδαφιζει καὶ τούτους αἰχμαλώτους ἀπάγει σὺν ἄλλοις πολλοῖς, μεθ' ὧν ἀπῆχθη καὶ ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ. καθίστησι δὲ ἀντ' αὐτοῦ τῶν ὑπολοίπων ἡγεμόνα τὸν Μανθανίαν, πατρῷον αὐτοῦ, Σεδεκίαν αὐτὸν μετωνομάσας, 15 ὄρκους παρ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ μὴ ἀποστῆναι κομισάμενος.

Συνάγεται τοίνυν ἀπὸ πρώτου ἔτους Ἀχάξ καὶ πρώτης Ὀλυμπιάδος μέχρι τῆσδε τῆς μετοικεσίας ἔτη ρμαί, ἀπὸ δὲ Σαουλ τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἑβραίων ἔτη υς', ἀπὸ δὲ 20 τῆς τελευταίας Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἔτη αρ', ἀπὸ δὲ Νῶε καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη βχ', ἀπὸ δὲ Ἀδάμ ἔτη δωοβ'.

Φυλαττομένης δὲ ἡμῶν τῆς τῶν χρόνων ἀκολουθίας διὰ τῆς τῶν ἐκ Δαυιδ ἡγεμονίας, οὐκ ἄτοπον οἶμαι τῶν ἐπὶ Σα-

Jeremias et Busi et Urias Sameae filius, quem in Aegyptum fugientem Ioakim necavit. hunc Ioakim ferreis vinculis vinctum Nabuchodonosor Babylonem abduxit. cum eo captivi profecti sunt Daniel et Ananias, Misael et Asarias. hisce temporibus Epidamnus condita, quae mutato nomine Dyrrhachium dicta est. Ioakim, qui etiam Iechonias vocatur, Eliakim patrem excepit et tres menses regnavit. obsessis a Nabuchodonosore Hierosolymis anno eius imperii octavo Ioakim ex urbe egressus cum Estha matre suisque omnibus obviam factus est Nabuchodonosori; hic vero et urbem delevit et illos captos cum aliis multis, in quibus Iesekiel propheta, abduxit. constituit autem pro illo relictorum dominum Manthaniam, avunculum eius, quem Sedekian nominavit et per deum iurare coegit, se non defecturum.

Fuerunt igitur a primo anno Achae et prima Olympiade usque ad hanc migrationem anni 141; a Saul, primo Hebraeorum rege, anni 406; a morte Iesu, Naue filii anni 1100; a Noe et diluvio anni 2600; ab Adamo anni 4872.

Iam cum rationem habuerimus temporum in regibus ex Davide

μάρειαν ἠγγησαμένων ἐν παρεξόδῳ τοὺς χρόνους ἐπιδραμεῖν. τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως Σολομῶντος Ῥοβοὰμ ὁ τοῦτον παῖς ἀνέρχεται εἰς Σίκιμα· ἐκεῖ γὰρ ὁ λαὸς συνήθροιστο ὥστε καταστῆναι ὑπ' αὐτῶν βασιλέα. μέλλοντι δὲ αὐτῷ χρεῖ-
5 σθαι προσῆλθεν ὁ λαὸς παρακαλῶν ἀπὸ τοῦ πλήθους κουφι-
σθῆναι τῶν τελεσμάτων ὧν ὁ πατὴρ αὐτοῦ Σολομῶν ἐφορο-
λόγει τὸν λαόν. ὁ δὲ τρεῖς ἡμέρας πρὸς διάσκεψιν καὶ τὴν
τοῦ δέοντος ἀπόκρισιν λαβὼν, καὶ παρὰ μὲν τῶν πρεσβυτέ-
ρων ἀκούσας κουφισθῆναι τὸν λαόν, παρὰ δὲ τῶν ὀμηλικῶν
10 ἐπιφορτίσαι μᾶλλον, τούτοις πεισθεὶς κατὰ τὴν τρίτην ἡμέ-
ραν τὴν τῶν νεολαίων συμβουλίαν πρὸς τὸν λαόν ἀποκρίνε-
ται. οἱ δὲ ἀναχωροῦσιν ἀποταξάμενοι τῇ ὑπ' αὐτῷ ἀρχῇ,
καὶ αἱ μὲν δέκα φυλαὶ καθιστῶσιν ἐφ' ἑαυτῶν τὸν Ἱεροβοὰμ
τὸν τοῦ Ναβὺτ καὶ Σαρίρας γυναικὸς ἐταίρας υἱόν, ἐκ φυλῆς
15 ὀρμώμενον τῆς Ἐφραΐμ, βασιλέα, παραμένονσι δὲ τῷ Ῥο-
βοὰμ ἢ τοῦ Ἰουδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν φυλῆ. ἐξ ἐκείνου διαι-
ρεθεὶς ὁ λαὸς ἰδίᾳ ἕκαστον μέρος καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν τῆς
βασιλείας οἶκον ἐκέκτητο, καθάπερ ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἶρηται.
Ἱεροβοὰμ τοίνυν ὁ τοῦ Ναβὺτ βυσιλεύει ἐν τῇ Σαμαρείᾳ
20 ἔτη κβ'. ἐπὶ τούτου προφητεύει ὁ Σιλωνίτης. ἐπὶ αὐτοῦ
Σουλακίμ ὁ Αἰγύπτιος στρατεύσας ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ πάντας
ἀφαιρῆται τοῦ ναοῦ τοὺς θησαυροὺς καὶ τοὺς τοῦ βασιλέως
αὐτῶν Ἱεροβοάμ. Ναβὺτ τὸν Ἱεροβοὰμ διαδεξάμενος ὁ υἱὸς

16. Διαγρευθεὶς C

oris, non ineptum videtur, etiam Samariae regum breviter tempora enumerare. mortuo Solomonte rege Rhoboam, eius filius, Sikitimam se contulit, ibi enim regis creandi causa convenerat populus. cumque iam in eo esset, ut ungeretur, adiit eum populus petiitque ut diminueret tributorum multitudinem, quae Solomon populo imposuerat, qui quum triduum sibi ad reputationem et responionem sumpsisset, et a senioribus audisset relevandum esse populum, ab aequalibus autem, magis premendum, his obsecutus tertio die iuniorum consilium ut responsum populo aperuit. illi autem secessionem facta ab eius imperio defecerunt. tum 10 tribus regem sibi constituerunt Ieroboam, Nabat et Sarirae pellicis filium, ex Ephraim tribu oriundum. remanserunt apud Rhoboam Iuda et Benjamin tribus. ex illo tempore diiuncto populo utraque pars nomen et regiam propriam habuit, ut supra dictum est.

Ieroboam igitur, Nabat filius, Samariae regnavit annos 22. sub eo prophetavit Silonites. sub eodem Sulakim Aegyptius cum exercitu profectus Hierosolymanā omnes templi thesauros abtulit et Ieroboam regis. Nabat patrem Ieroboam excepit duosque annos regnavit.

βασιλεύει ἔτη β'. Βασσά δ υἱὸς Ἐχίμ τὸν Ναβὰτ ἀποκτείναν βασιλεύει ἐν Σαμαρείᾳ ἔτη κδ'. προφητεύει ἐπὶ τούτου Ἰού υἱὸς Ἀνανίου. Ἴλα τὸν πατέρα διαδεξάμενος Βασσά βασιλεύει ἔτη δύο. Ζαμβροῦ ὁ τῶν ἁρμάτων τὴν ἡγεμονίαν ἐπὶ τοῦ Ἴλα ἐγχειρισθεὶς ἀναιρεῖ τούτον, καὶ πάντα αὐτοῦ⁵ διαφθεύρας τὸν οἶκον βασιλεύει μῆνας ἑπτὰ. Ζαμβροῦ ὁ τῆς στρατείας ἡγεμὼν τῷ Βαμβροῦ βασιλεύοντι ἐπανίσταται· ὡς δ' ἐν πολλοῖς ἐδόκει κατὰ κράτος νικᾶν, πυρὶ τὰ ἑαυτοῦ ὑφάψας ὁ Ζαμβροῦ τούτῳ συναπόλλυται. στασιάζοντος δὲ τοῦ Ἰσραὴλ περὶ βασιλέως, καὶ τούτον μὲν ἐνίων αἰρουμένων¹⁰ ἑτέρων δὲ Θαμνῆ υἱὸν Γονάθ, καὶ τῶν τοῦ Ζαμβροῦ κρατησάντων, βασιλεύει ἐπὶ Σαμαρείαν ἔτη δώδεκα. Ἀχαὰβ τὸν πατέρα Ζαμβροῦ διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη εἰκοσιδύο. τούτον Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ (θυγάτηρ δὲ ἦν αὐτῆ Εἰσβαάλ βασιλέως Σιδωνίων) τὴν Θεοσέβειαν ἠπάτησεν ἔξουχῆσασθαι.¹⁵

Μιχαίας ὁ προφήτης ἦν ἐπὶ Ἀχαὰβ διαδησάμενος τὴν κεφαλὴν τελαμῶνι καὶ ὀνειδίσας αὐτὸν διὰ τὸν Ἄδερ. κατὰ τούτον τὸν καιρὸν συμβαίνει κτισθῆναι τὴν Ἰεριχώ, κτίζει δὲ ταύτην Ἀχαρ ὑπὸ Βαιθῆλ, ἐν τῇ θέσει τοῦ θεμελίου Ἀβειρῶν τὸν πρωτότοκον ἀποβαλὼν υἱὸν κατὰ τὴν τοῦ Ἰησοῦ χρησμοφδίαν,²⁰ Σεγούρ δὲ τὸν νεώτερον ἐπὶ συντελείᾳ τῆς πόλεως. ἐπὶ τούτου προφητεύουσιν Ἥλιος καὶ Ἀβδιού. κρυπτόμενος δὲ αἰεὶ Ἀβδιού διετέλει καὶ τοὺς ἄλλους ἀποκρύπτων προφήτας, τὴν ἐξ Ἰεζάβελ δεδιὼς ἐπιβουλήν. χρεὶ δὲ ἐπὶ τέλει ὁ Ἥλιος τὸν Ἐλισσαῖον

2. τούτοις C

9. τούτων C

Baasa, Echim filius, occiso Nabat 24 annos regnavit; prophetavitque sub eo Iu, Ananiae filius. Illa patrem secutus Baasam duos annos regnavit. Sambre qui curribus ab Illa praepositus erat, illum occidit omnique eius familia extincta 7 menses regnavit. Sambre dux exercitus contra Bambre regem surrexit. quumque multis in partibus pervincere videretur, Sambre rebus suis combustis in iis periiit. dissidio inter Israelitas orto de rege creando, quum pars hunc praeferret, ceteri Thamne Gonath filium, superiores facti sunt, qui a Sambre parte stabant. hic 12 annos Samariae regnavit. Achaab, Sambre patrem secutus 22 annos regnavit. hunc Iesabel uxor, Eisbaal filia Sidonum regis, induxit ut pietatem insultaret.

Michaeas propheta sub Achaab vixit, capite vitta cincto, qui illum propter Ader vituperavit. illo tempore accidit, ut Iericho aedificaretur ab Achar a Baethel oriundo, qui cum fundamentum iaceret Abiron, maximum natu filium deiecit secundum Iesu vaticinium, et exaedificata urbe Segur iuniorem. sub hoc prophetaverit Elias et Abdiu; lateusque semper degebat Abdiu, ceterosque prophetas occultabat, Iesabel

εἰς προφήτην. προσφήτευσ δὲ ἔτι καὶ Μιχαίας. Ὅχοζλας τὸν Ἀχαάβ διαδεξάμενος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, καὶ ἐπὶ τούτου προσφητεύουσιν Ἑλίας καὶ Ἐλισσαῖος. Ἰωρὰν δὲ τούτου ἀδελφὸς διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν βασιλεύει ἔτη ιβ'.
 5 ἐπὶ αὐτοῦ Ἑλίας ἀνελήφθη ἀπὸ τῆς γῆς. ἐπὶ τούτου λιμῶ-
 ξαυτες οἱ κατ' ἐκείνην τὴν περὶχώρον, τὰ ἴδια σφάζαντες τέ-
 κνα τῶν σαρκῶν ἀπεγεύσαντο, καὶ ἐν κόποιῳ περιστερῶς ἀντὶ
 ἀλὸς ἀποβαπτόμενοι ἐχρῶντο. Ἰοῦ υἱὸς Σαφατ τοῦ Ναμεσή,
 ὑπὸ Ἐλισσαίου χρισθεὶς εἰς βασιλεία ἐπὶ Σαμαρείας, πάντα
 10 τοῦ Ἀχαάβ ἐτιμωρήσατο τὸν οἶκον· αὐτὸν μὲν γὰρ τὸν
 βασιλέα Ἰωρὰν κατατοξέυσας ἀναιρεῖ, εὐρῶν θεραπευόμενον
 τὰ τραύματα, κρημνῶ δὲ Ἰεζάβελ τὴν τούτου διαχειρίζεται
 μητέρα, καὶ ἑβδομήκοντα τοῦ Ἀχαάβ υἱοὺς διαχειρισάμενος
 προῦδηκεν αὐτῶν ἐπὶ τὰς διεξόδους τὰς κεφαλὰς. ἔπειτα
 15 συναγαγὼν ἅπαντας τοὺς τοῦ Βάαλ προφήτας καὶ ἱερεῖς καὶ
 δήμους, δημοτελῆ θυσίαν ἐπιτελεῖν προσποιησάμενος, πάντας
 ὑφ' ἐν ἀποσφάττει, καὶ τὸ εἰδωλεῖον κατασκάπτει, καὶ καθί-
 στησιν αὐτὸ λυτρωῶνα· ἐβασίλευσε δὲ ἔτη κη'. ἐπροσφήτευσ
 δὲ ἔτι καὶ ἐπὶ τούτου Ἐλισσαῖος.
 20 Ἰωάχαζ τὸν πατέρα Ἰοῦ διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη ιζ'.
 ἔτι καὶ ἐπὶ τούτου Ἐλισσαῖος ἐπροσφήτευσ καὶ ἐτελεύτησεν.
 Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ βασιλεύει μετ' αὐτὸν ἔτη ις'. Ἰεροβοάμ
 τὸν Ἰωὰς διαδεξάμενος ὁ υἱὸς ἐβασίλευσεν ἔτη μα', ἐπροσφή-

15. τοῦ] τῆς C

18. λύτρωμα C

20. Ἰούδα C

iasidias metuens. postremo Elias Elissaeum prophetam unxit, prophetaute etiamtum Michaea. Achaab excepit Ochosias filius regnavitque duos annos; sub eo Elias et Elissaeus prophetarunt. Ioran, illius frater, regnum suscepit et 12 annos administravit. sub eo Elias a terra sublatus est. quum sub hoc regionis illius incolae fame vexarentur, proprios liberos mactabant et carne vescebantur, imbuta salis loco columbarum stercore. Iu, Saphat filius neposque Namese, ab Elissaeo rex unctus Samariae totam Achaab domum ultus est; ipsum enim Ioram regem sagittis percussit, quum medentem vulneribus invenisset, in praecipitio Iesabel, matrem illius, necavit et 70 filiorum Achaab, quos trucidaverat, capita in viis collocavit. tum omnibus Baal prophetis et sacerdotibus et populo arcessitis, simulato publico sacrificio, omnes necavit, et illud piaculum fecit. regnavit 28 annos prophetaute etiam sub eo Elissaeo.

Ioachas Iu patrem secutus 17 annos regnavit; sub eo Elissaeus adhuc prophetavit mortuusque est. Ioas, Ioachae filius, regnavit post eum 16 annos. Ieroboam Ioam patrem secutus annos 41 regnavit, sub

τενον δὲ ἐπ' αὐτοῦ Ἰωνᾶς καὶ Ἀμώς. Ζαχαρίας τὸν πατέρα Ἰεροβοὰμ διαδεξάμενος ἐβασίλευσε μῆνας ἕξ. Σελάμ τὸν Ζαχαρίαν ἀνελὼν ἐβασίλευσε μῆνα ἅ'. Μαναιὴμ ὁ τοῦ Γαδῆ τὸν Σελὸν ἐπαναστάς ἐβασίλευσεν ἔτη δέκα. οὗτος μὴ δεξομένους αὐτὸν τοὺς ἐν Θεσσαῖ χειρωσάμενος ἀναιρεῖ, καὶ τὰς 5 ἐν γαστρὶ ἐχούσας διαρρήσει. Φαλκίας ὁ τοῦ Μαναιὴμ υἱὸς τὸν πατέρα διαδεξάμενος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. Φακεδὸς τοῦ Ῥομελίου τὸν Φαλκίαν ἀνελὼν ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι. ἐπὶ τούτου Θεγλαφασάαρ ὁ Ἀσσυρίων βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπιστρατεύσας τὰ πλεῖστα τῆς γῆς αὐτῶν σφετερίζε-10 ται. Ὡσηὲ μετὰ τὸν Φακεδὸς τοῦ Ἰλα βασιλευεῖ ἔτη 9'. ἐπὶ τούτου Σαλμανασάρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπιστάς τῆς Σαμαρείας αὐτὸν τε ἀπάγει αἰχμάλωτον καὶ πάντα σὺν αὐτῷ τὸν Ἰσραήλ, καὶ κατοικίζει αὐτοὺς ἐν Ἀλαὲ καὶ Ἀβὼρ Μηδικαῖς πόλεσι, καὶ ἐπὶ ποταμῷ Γοζᾶν, ἔνθα τῆς εἰς θεὸν παραβά-15 σεως δίκας ἐκτίνουσι κακουχοῦμενοι.

Ὁ δὲ Ἀσσύριος Βαβυλωνίους ἐν Σαμαρείᾳ πεμψάμενος, ἄνδρας αἰσχυρῶς καὶ ἀνόμως βεβιωκότας, οἰκεῖν αὐτόθι ἐκέλευσε. τούτους ὁ θεὸς λέοντας ἐξαποστέλλων διέφθειρε. πυθόμενος δὲ ὁ βάρβαρος, καὶ συνεῖς ἐπὶ τῆς γῆς θεόν ἐκείνης 20 τὴν κατὰ νόμον θεῶν λατρείαν ἐπιτελεῖσθαι, ἕνα τῶν ἱερέων ἐξαποστείλας τὰ νομιζόμενα αὐτόθι ποιεῖν ἐκέλευσεν. ὁ δὲ καταμένων ἐν Βαθὴλ τὸν τε νόμον αὐτοὺς ἐξεπαίδευσε καὶ

4. δεξάμενος C

23. τὸν τε] τὸν τε τὸν C

quo prophetarunt Ionas et Amos. Zacharias, Ieroboam patrem secutus 6 menses regnavit. Selam Zacharia interfecto unum mensem regnavit. contra Selam Manaim, Gade filius, seditionem excitavit regnavitque annos 10. hic Thessae incolas se non excipientes, victos trucidavit gravidasque feminas laceravit. Phalkias, Manaim filius, patrem secutus duos annos regnavit. Phakae, Rhomeliu filius, Phalkia trucidato 20 annos regnavit. sub hoc Theglaphalasar, Assyriorum rex, Iudaeae bellum inferens maximam terrae partem expugnavit. post Phakee Osee, Ilae filius, 9 annos regnavit. sub hoc Salmanasar, Assyriorum rex, orsus contra Samariam ipsum regem captivum omnesque cum eo Israelitas abduxit, et domicilia iis tribuit in Alae et Abor, Medicis urbibus et ad Gosan fluvium, ubi miseria afflicti poenas impietatis solverunt.

Assyrius Babylonios in Samariam misit, homines impie et sine legibus viventes eosque ibi habitare iussit. Eos deus immissis leonibus delevit. barbarus quum haec audisset comperissetque necesse esse, in illa terra secundum legem dei cultum institui, unum e sa-

τὸν θεὸν σέβασθαι ἐδίδασκε, καὶ οὕτως ἐξ' ἐκείνου συμβαίνει τὴν γῆν ἐκ τῶν λεόντων ἡρεμῆσαι. τούτους εἰσέτι Σαμαρεί-
 τας ἀπὸ τῆς χώρας προσαγορεύουσι, διὸ καὶ ἀλλόκοτοι τὰς
 προαιρέσεις, διὰ δὲ τὴν τοῦ νόμον διδασκαλίαν βραχείαν
 5 ἔχουσι θεοσεβείας ἔμφρασιν· καὶ ἄρα οὐδὲ τῆς δεκαλόγου
 πλεόν παραλαβεῖν ἠξιώθησαν. ἐνταῦθα τῆς Ἰσραηλιτικῆς
 βασιλείας οἱ χρόνοι κατέληξαν εἰς ἕτη τριακόσια τρία καὶ
 μῆνας ἑπτὰ, ἀρξάμενοι μὲν ἀπὸ Ἱεροβοάμ τοῦ Ναβιάτ, κατα-
 λήξαντες δὲ εἰς Ὡσηὲ τὸν τοῦ Ἰλα καὶ τὴν ὑπὸ Σαλμανα-
 10 σάρ τοῦ Ἰσραὴλ μετοικεσίαν ἀπὸ Σαμαρείας εἰς Μήδιαν.
 ἤμαζε δὲ καὶ ἡ προκειμένη τοῖς ἐκ Δαβὶδ βασιλείας, τὴν
 μὲν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ δεκάτου τῆς τοῦ Σαοὺλ ἔχουσα μοναρχ-
 ιας, καταλήξασα δὲ ἐπὶ τὸν τριμηναῖον Ἰωακείμ· τοῦτον
 γὰρ ὁ Ναβουχοδονόσορ Ἰούδα πορθήσας μετώπισεν εἰς Βα-
 15 βυλῶνα.

Ἀκόλουθον λοιπὸν ἐπιδραμεῖν τοῖς ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα
 τῆς αἰχμαλωσίας ἔτεσιν ἠγησαμένοις. ἄχρι τούτου τοῦ τε-
 λευταίου Ἰωακείμ συνάγονται ἀπὸ Ἀδὰμ ἕτη δισσοβ. λοιπὸν
 οὖν τοὺς ἐφεξῆς χρόνους ἀπὸ τοῦ α' ἔτους Σεδεκίου δεῖ ψη-
 20 φῆζειν. ἐκπορθήσας ὁ Ναβουχοδονόσορ τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ
 τὸν Ἰωακείμ εἰς Βαβυλῶνα σὺν τοῖς ἄλλοις ἀπαγαγών, Μαν-
 θανίαν δὲ τὸν τούτου ἀδελφὸν τῶν ἐπιλοίπων βασιλεία κατε-

10. Μήθειαν C

cerdotibus misit, qui quae ibi sancita essent, obiret. hic Bathel ha-
 bitans et legem eos docuit et dei venerationem; et ita ex eo tempore
 factum est, ut terra leonibus liberaretur. eos etiam nunc a terra Sa-
 maritas appellant; quare etiam singularibus sunt moribus, et quod
 legem edocti sunt, brevem habent divini cultus speciem, nam nihil
 praeter decalogum aliud accire voluerunt. tum Israelitarum regnum
 concidit postquam floruit 303 annos et 7 menses; initium fuerat re-
 gno Ieroboam, Nabat filii, finis in Osee regis, Ilae filii et migratione
 ex Samaria in Mediam, quae fuit sub Salmanasare. florebat etiam
 tum regnum sub regibus e gente Davidis, quae inceperat decimo anno
 regni Saul finitaque est trimestri regno Ioakim; hunc enim Nabu-
 chodonosor everso Iudaeorum regno Babylonem traduxit.

Reliquum igitur est memorare eos, qui 70 captivitatis annis po-
 pulo praefuerunt. usque ad hunc ultimum Ioakim sunt ab Adam anni
 4872. iam igitur quae sequuntur tempora a primo Sedekiae anno
 numeranda sunt. Nabuchodonosor, deletis Hierosolymis quum Ioakim
 et ceteros Babylonem duxisset et Manthanian illius fratrem relictorum
 regem constituisset, quem etiam Sedekian nominavit, concessit ut pace

στῆσας, ὃν καὶ Σεδεκίαν μετωνόμασε, ἐπὶ τῆς οὐκείας γῆς μεθ' ἡσύχιας μένειν ἐδίδου, κομιζόμενος ἀπὸ τοῦ Σεδεκίου τὰς ἐτησίους ἀποφοράς. ἐπ' ἔννεα μὲν ἔτη τούτου τὰ τέλη παραπέμποτος ἡσύχασεν ὁ Ἰσραὴλ· κατὰ δὲ τοῦτον ὁ Σεδεκίας τὸν ἐν αὐτὸν ἄποστάς, καὶ πάσῃ τὸν θεὸν καὶ τὸν βασιλέα παραλογισάμενος ἀγνωμοσύνη, παρορμῆ πάλιν κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων τὸν Ναβουχοδονόσορ. ὁ δὲ τὴν πόλιν δευτέρῳ πολιορκῶν ἔτει χειροῦται, καὶ τὸν ναὸν ἐμπιπρᾷ, καὶ τοῦ Σεδεκίου κατ' ὄψιν ἀνείλε τὸς παῖδας, κἀκείνον ἐκτυφλώσας καὶ πέδαις περιβαλὼν ἅμα παντὶ τῷ λαῷ κατάγει εἰς Βαβυλῶνα, Γολίαν τῶν ἐπιλοίπων ἡγεμόνα καταστήσας, νιὸν Ἀχικάν. καὶ τοῦτο μὲν οἱ δυνατοὶ τῶν αὐτόθι κατέλιπον, καὶ ἀνελόντες ἀναχωροῦσι, δεδιότες τοὺς Χαλδαίους, ἀπάραντες εἰς Αἴγυπτον, ἔνθα μετ' οὐ πολὺ διαφθεύονται, ζηλωταὶ τῆς Αἴγυπτιακῆς γενόμενοι δεισιδαιμονίας. 15

Σεδεκίας δὲ ἀπάγεται τὰ πάντα βασιλεύσας ἔτη ια'. ἦν ἀρχιερεὺς ἐπ' αὐτοῦ Ἀρέας, καὶ προεφήτερον ἐν μὲν τῇ Ἰουδαίᾳ Ἱερεμίας ἐν δὲ τῇ Βαβυλῶνι Δανιὴλ· κατὰ δὲ τὸ δεύτερον τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς Σεδεκίου βασιλείας ἔτος ἐμήνυσέ τε καὶ διέκρινε τὸ ἐνύπνιον τῷ Ναβουχοδονόσορ. ὁ δὲ Ἰεζεκιὴλ κατὰ τὸ πέμπτον αὐτῶν ἔτος προεφήτευσεν. ἔπειτα προφητεύει Ναούμ καὶ Μαλαχίας. τοῦ Σεδεκίου τελευτήσαντος ἐν Βαβυλῶνι εἰς τὸν ἐπίλοιπον τῆς ἑβδομηκονταετίας χρόνον, μετὰ ἔνδεκα ἔτη τῆς τοῦ Σεδεκίου βασιλείας ἤρξαντο οἱ

1. κατωνόμασε C   12. τοῦτον?   17. αὐτοῖς C   20. τε] δ C

suam terram incoherent, annua tributa a Sedekia accipiens. novem annos illo tributa reddente pacati fuerunt Israelitae. sed eo anno Sedekias defecit omnique superbia et deum et regem offendit effecitque ut iterum Nabuchodonosor Hierosolyma peteret. qui quum secundo ob sessionis anno urbe potitus esset, et templum incendit et coram Sedekiae oculis filios eius necavit. ipsum excaecavit et compedibus vinctum cum omni populo Babylonem duxit, constituto relictorum duce Galia Achikan filio. hunc nobiles deseruerunt et trucidarunt, et Chaldaeos extimescentes emigrarunt, profecti in Aegyptum, ubi non multo post corrupti sunt, sectatores facti Aegyptiaca superstitionis.

Sedekias autem abductus est quum omnino regnasset annos 11. erat tum temporis summus sacerdos Areas et prophetarunt in Iudaea Jeremias in Babylone Daniel. is altero exilii et Sedekiae regni anno interpretatus est somnium regi Nabuchodonosor. Iesekiel 5 eius anno prophetavit. postea Naum et Malachias prophetarunt. Sedekia mortuo Babylone per reliquos 70 annorum post 11 annos Sedekiae re-

ὑποταγμένοι. οὗτος ὁ Ναβουχοδονόσορ τρίτον ἐπόρθησε τὰ Ἱεροσόλυμα, πρῶτον μὲν ὅτε ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει Ἐλιακίμ ἀνῆλθε καὶ ἔλαβεν αὐτόν τε Ἰεχονίαν καὶ τὴν τούτου μητέρα καὶ σὺν τῷ ἄλλῳ πληθῆι τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ, ἔτος ἄγων τῆς 5 βασιλείας πρῶτον· δεύτερον δὲ ὅτε ἐν τῷ τρίτῳ μηνὶ Ἰεχονίου, τοῦ καὶ Ἰσοακείμ, ἀνῆλθε καὶ ἔλαβε σὺν ἑτέροις τὸν Δανιήλ καὶ Ἀνανίαν καὶ Μισαήλ καὶ Ἀζαρίαν, ἔτος ἄγων αὐτὸς ὄγδοον τῆς βασιλείας· τὸ δὲ τρίτον ὅτε ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ Σεδεκίου ἀνῆλθε, καὶ τὸν μὲν ναὸν ἐνέπρησε, 10 τὸν δὲ Σεδεκίαν ἐξετύφλωσε, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ σὺν ἑτέροις κατέσφαξε, καὶ τὸ λοιπὸν πληθὸς ἀπήγαγεν εἰς αἰχμαλωσίαν, ἔτος ἄγων αὐτὸς τῆς βασιλείας ἑνεακαιδέκατον.

Ναβουχοδονόσορ πρὸς τοῖς δεκαεννέα ἔτεσιν οἷς πρότερον ἐκράτησε, βασιλεύει ἔτη εἴκοσι καὶ πέντε. προεφήτευον 15 δὲ ἐπ' αὐτοῦ οἱ εἰρημένοι Δανιήλ καὶ Ἰεζεκιήλ. Μαρωδάχ τοῦτον διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη δώδεκα. Βαλτάσαρ ὁ τούτου ἀδελφός, υἱὸς Ναβουχοδονόσορ, ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα· ἔτι ἐπὶ τούτου Δανιήλ προφητεύει, καὶ ἐπιλύεται αὐτῷ τὸ ὄραμα ὃ δειπνῶν ἐθέασατο καὶ πίνων εἰς τὰ ἱερατικὰ 20 ἐκπώματα. τοῦτον ἀκολούθως τῇ τοῦ ὄραματος ἐρμηνείᾳ κατὰ τὴν ἐχομένην νύκτα Δαρεῖος ἀνελὼν, ὁ τοῦ Ἀσουήρου υἱός, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς. Δαρεῖος ὁ εἰρημένος τοῦ Ἀσουήρου υἱός, ὃς ἐπεκλήθη Ἀστυάγης, ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαεπτὰ.

15. αὐτοῖς C

23. ὃς om C

gni, regnarunt subpraefecti. hic Nabuchodonosor tertium Hierosoly-
ma delevit. primum quidem quum tertio anno Eliakim profectus
esset, et cepisset ipsum Iechoniam et eius matrem et cum reliqua
multitudine Iesekiel prophetam, anno regni sui primo; secundum quum
tertio mense Iechoniae, qui etiam Ioakim dicitur, profectus cum ce-
teris Daniele et Ananian et Misaelem et Asariam cepisset, anno re-
gni sui 8; tertium denique quum 11 anno Sedekiae proficisceretur, et
templum incenderet, Sedekiam excaecaret et eius filios cum aliis ne-
caret, reliquam multitudinem in exilium duceret, anno 19 re-
gni sui.

Nabuchodonosor postquam 19 annos antea regnavit, 25 annos
imperium obtinuit. prophetabant autem qui iam nominati sunt, Da-
niel et Iesekiel. Marodach hunc secutus 12 annos regnavit. Baltasar
eius frater, Nabuchodonosor filius 4 annos regnavit. etiam sub hoc
Daniel prophetavit et explicatum est ei visum, quod coenans viderat
et bibens ex sacerdotibus poculis. hunc, ut visum monstraverat,
insequenti nocte, Darius Asueri filius interfecit, et regno potitus est.

ἐπὶ τούτου Δαυὶδ εἰς τὸν λάκκον ἐμβάλλεται τῶν λεόντων, καὶ μηδὲν ὑπ' αὐτῶν παθὼν ἑβδομαῖος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀνιμάται, καὶ τῶν ἑβδομάδων αὐτῷ τὸ μυστήριον ἀποκαλύπτεται. καὶ εἴ τις ἀκριβῶς τῶν ἑβδομάδων ἐξετάσαι βουληθεῖη τὸν λόγον καὶ διαριθμῆσασθαι τοὺς χρόνους, ἀρξάμενος ἀπὸ ἐξόδου λόγου κατὰ τὸν προφήτην τοῦ οἰκοδομηθῆναι Ἱερουσαλήμ, τουτέστιν ἀπὸ Νεεμίου υἱοῦ Ἀχελῆ, τοῦ ἀρχιονοχοῦ Ἀραξέρξου, ὃς ἄξιώσας καὶ ἐπιτραπεῖς ἀνεισιν οἰκοδομήσων τὰ Ἱεροσόλυμα, εὐρήσει τὰς ὀσμπειριουμένας ἑβδομάδας, τουτέστι τετρακόσια ἐνενηκοντα ἐπὶ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὅτε παλαιοῦται τὸ παράπτωμα καὶ συντελεῖται ἡ ἁμαρτία καὶ σφραγίζεται ὄραμα καὶ προφητεύει καὶ χρίεται ἅγια ἄγιον, τουτέστιν ἐπὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν καὶ τὴν λοιπὴν πραγματείαν.

Κῦρος ὁ Πέρσης καταλύσας τὴν Μήδων καὶ Ἀσσυρίων¹⁵ δυναστείαν, κρατήσας τε τῆς Ἀσίας ἀπάσης, ἐβασίλευσεν ἕτη λα'. τούτου τῷ πρώτῳ ἐνιαυτῷ ἑβδομηκονταετῆς χρόνος τῆς μετοικεσίας συμπληροῦται. ἐν δὲ τῷ ἐρχομένῳ ἔτει συγχωρεῖ τοὺς δυναμένους τῶν Ἑβραίων οἰκίζειν ἀναλθόντας τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν ναὸν ἀνοικοδομηθῆναι προσέταξε. τῆς²⁰ δὲ ἐπανόδου ἤγειτο Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδέκ μέγας ἱερεὺς καὶ Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιήλ, καὶ προσεφίτησεν Ἀγγαῖος καὶ

17. τούτῳ C

hic Darius Asueri filius qui nominabatur Astyages, regnavit 17 annos. sub eo Daniel in foveam leonum coniectus est, a quibus nihil perpassus septimo die a rege sursum tractus est. atque hebdomadam mysterium ei revelatum est; et si quis diligenter rationem hebdomadam computare velit et tempora numerare, incipiens ab exitu, quo secundum prophetam aedificata sunt Hierosolyma i. e. a Neemia, Achel filio, Artaxerxis primo pocillatore, qui sua sponte et cum permissu regis profectus est, ad aedificanda Hierosolyma; is inveniet 70 hebdomadas omnes peractas, i. e. 490 annos usque ad illud tempus, quo deletur peccatum, et vitium finitur, visumque probatur, quo prophetat et ungitur sanctus sanctorum, i. e. usque ad Christi praesentiam et reliqua facta.

Cyrus Persa everso Medorum et Assyriorum imperio tota Asia potitus annos 31 regnavit. huius primo anno tempus 70 annorum captivitatis completum est. procedente anno iis Hebraeorum qui possent, permisit abire, et Hierosolyma incolere et templum restituere eos iussit. duxit Israelitas redeuntes Iesus, Iosedek filius, magnus sacerdos et Zorobabel, Salathiel filius et prophetarunt Angaeus et Zacharias, Addo filius. quum vero ii, qui cum Iesu profecti erant templi sum-

*Ζαχαρίας ὁ τοῦ Ἀδδώ. καταθέμενοι δὲ οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν τοῦ ναοῦ τὴν Ἔδραν, ἐφ' ὅλα μβ' ἔτη τὸ ἔργον ἐκωλύοντο συμπεραιῶσαι, μέχρις οὗ Δαρείος ὁ υἱὸς Ὑστάσπεω δευτέρῳ ἔπει τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας τοὺς ἐμποδίζοντας ἀναστειλάς τε-
 5 λείαν ἐπιτρέπει τοῦ ναοῦ τὴν κατασκευὴν, καὶ συμπληροῦται ἐν ἄλλοις τέτρασιν ἔτεσι, ὥστε συντελεσθῆναι αὐτὸν ἐν ὅλοις ἔτεσι τεσσαρακονταεξ. φαίνεται δὲ ἐστὶ τῶν ὑποκειμένων ἢ ἀπόδειξις. Καμβύσης ὁ καὶ Ἀρταξέρξης (ὁ αὐτὸς δὲ ἐστὶν ὁ καὶ ἐν τῷ Ἔσδρα λεγόμενος Ἀρθασασθὰ) τὸν Κύρον ὁ
 10 υἱὸς διαδεξάμενος ἐβασίλευσεν ἔτη ὀκτώ. Σφενδάτις καὶ Κιμάρδιος ἀδελφοὶ Μάγοι, Μῆδοι τῷ γένει, ἐπιθέμενοι βασιλεύουσι μῆνας ἑπτὰ. Δαρείος ὁ Κύρον μὲν ἀπόγονος, Ὑστάσπου δὲ υἱός, τοῖς Μάγοις ἐπιθέμενος καὶ κρατήσας ἐβασίλευσε μέχρι συμπληρώσεως Ἱερουσαλὴμ ἔτη ἕξ καὶ πρὸς τοῦ-
 15 τοις ἄλλα τριάκοντα, ὥστε βεβασιλευκέναι ἔτη λς'. κατὰ τοῦτους τοὺς χρόνους Πυθαγόρας ὁ φιλόσοφος ἐτελεύτησε καὶ Ἰπποκράτης ὁ ἰατρὸς ἐγνωρίζετο. Ξέρξης ὁ Δαρείου υἱὸς ἐβασίλευσεν ἔτη κ'. Ἀρτάβανος ἐβασίλευσε μῆνας ζ'. Ἀρταξέρξης ὁ Ξέρξου ὁ μακρότερον (καὶ ὀδτος ἐν τῷ Ἔσδρα Ἀρ-
 20 πασασθὰ κέκληται) ἐβασίλευσεν ἔτη μα'. ἐπὶ τούτου τὰ κατὰ Ἑσθῆρ καὶ Μαρδοχαῖον καὶ Ἀμμᾶν ἐπράχθη· καθ' ὃν καιρὸν καὶ Ἔσδρας προεφήτευσεν. συγγωρησαντος Ἀρταξέρξου Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς τοὺς ὑπολοίπους ἀναγαγὼν εἰς Ἰσραὴλ*

7. ἢ om C

damentum iecissent, per totos 42 annos opus finire impediti sunt, donec Darius Hystaspis filius altero regni anno eos qui opus impediabant repulit et aedificationem templi ad finem perducendam curavit, quod finitum est 4 annis, ita ut aedificatum sit totis 46 annis. perspicua autem est harum rerum comprobatio. Cambyses, qui etiam Artaxerxes nominabatur (est autem ille idem, qui ab Esdra Arthasastha nominatur) Cyrum patrem secutus annos 8 regnavit. Sphendatis et Cimardius fratres Magi, genere Medi, regnum adepti, 7 menses administrarunt. Darius ex Cyri gente, Hystaspis filius Magos aggressus est iisque superatis regnavit 6 annos usque ad finitam Hierosolymorum aedificationem et praeterea 30 annos, ita ut omnino regnarit 36 annos. hisce temporibus Pythagoras philosophus mortuus est et Hippocrates medicus clarus fuit. Xerxes Darii filius annos 20 regnavit. Artabanus regnavit menses 7; Artaxerxes Xerxis filius longimanus (qui et ipse ab Esdra Arpasastha nominatur) 41 annos regnavit. sub hoc facta sunt illa quae de Esther et Mardochoaeo et Amman narrantur; etiam Esdra illo tempore prophetavit. cum permissu Artaxerxis Esdra sacerdos reliquos in Israel reductos legem edocuit. Neemias

τὸν νόμον ἐξεπαίδευε. Νεμείας τε ὁ ἀρχαιονοχός Ἀρταξέρ-
 ζου, ἀνὴρ ἐκ γένους ὧν ἱερατικοῦ, παρακαλέσας τὸν βασιλέα
 καὶ ἐπιτραπίεις ἄνισιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὴν Ἰσραήλ
 τεχνίξει δὲ αὐτήν, τῶν ἐπιθεμένων ἕνεκα ὅπλοις τοὺς ἐνερ-
 γοῦντας περιτειχίσας, καὶ τὸν λαὸν σὺν τῷ Ἐσδρα τῷ Μωϋ-
 σέως ἐξεπαίδευε νόμῳ, πᾶσαν ἐξ αὐτῶν Ἑλληνικὴν ἀποκινή-
 σασ ἀγωγὴν· καὶ ὑποδομήθη πλατεῖα καὶ περίτειχος ἡ πό-
 λις. ὅθεν ἄρχονται ἀριθμεῖσθαι αἱ ὁ ἑβδομάδες αἱ ἐν τῷ
 Δαυὶλ εἰκοσθῷ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀρταξέρζου. ἐντεῦθεν
 φασὶ τὰς ἑβδομάδας ἀριθμεῖσθαι τὰς ἑβδομήκοντα τὰς ἐν τῇ 10
 τοῦ Δαυὶλ ὀπτασίᾳ μέχρι τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας καὶ
 τῶν ἐξῆς ἐπιβεβηκότων. φανερόν δὲ ἐστὶν ὅτι αἱ ἑβδομάδες
 ποιοῦσιν ἔτη υἷ. κατὰ τοὺτους τοὺς χρόνους Σωκράτης
 ἐγένετο.

Ἐέρξης ὁ Ἀρταξέρζου υἱὸς τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενος βα-
 15 σιλεύει μῆνας δύο. Σουγδιανὸς βασιλεύει μῆνας ἑπτὰ. Δα-
 ρεῖος ὁ Ἐέρζου ὁ ἐπικληθεὶς Νόθος ἀνελὼν τὸν Σουγδιανὸν
 ἐβασίλευσε Περσῶν ἔτη ιθ'. Ἀρταξέρξης ὁ Δαρείου καὶ
 Παρυσάτιδος τὸν πατέρα διαδεξάμενος ἐβασίλευσεν ἔτη μβ.
 κατὰ τοὺτους τοὺς χρόνους Πλάτων ὁ φιλόσοφος καὶ Ἀρι-
 20 στοτέλης ἔγνωρῆζετο. Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ὠχος ἐβασί-
 λευσεν ἔτη κβ. Ναρσῆς τούτον διαδεξάμενος ἐβασίλευσεν
 ἔτη δ'. Δαρείος ὁ Ἀρσάμου ἐβασίλευσε μετὰ τὸν Ναρσῆν
 ἔτη ε'. Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ Μακεδόνοιο Πέρσαις ἐπικειμέ-

11. τῆς om C

quoque primus pocillator Artaxerxis, vir ex genere sacerdotali, exorato
 rege huic rei praefectus, in Iudaeam et Israel profectus est. atque
 communivit eam operas propter lacessentes hostes armis defendens.
 idem cum Esdra populum Mosis legibus erudit, omnem graecum
 cultum expellens. exstructa autem est urbs ampla et moenibus cin-
 cta. hinc numerantur 70 hebdomades, de quibus est apud Danielelem,
 anno 20 regni Artaxerxis. inde dicunt numerari hebdomades 70,
 quas vidit Daniel usque ad domini praesentiam et reliquas, quae
 deinceps secutae sunt. est autem perspicuum efficere hebdomades an-
 nos 407. illis temporibus Socrates vixit.

Xerxes, Artaxerxis filius, imperio accepto duos menses regna-
 vit. Sugdianus 7 menses regnavit. Darius Xerxis filius cognomine
 Nothus interfecto Sugdiano 19 annos in Persis regnavit. Arta-
 xerxes, Darii et Parysatidis filius, patrem secutus 42 annos re-
 gnavit. hisce temporibus Plato philosophus et Aristoteles innotue-
 runt. Artaxerxes cognomine Ochus 22 annos regnavit. hunc secu-
 tus est Narses qui 4 annos regnavit. Darius Arsami filius regnavit

τον, *Δαρείον* οἱ περὶ τὸν *Βῆσον* ἀναιροῦσιν ἐν *Βάκτροις*, καὶ καταλύεται. ἡ *Περσῶν βασιλεία*, ἐφ' ὅλοις παρατείνασα ἔτεσι τριακοσίοις, τὰ μὲν τῆς μετοικεσίας ὁ τὰ δὲ ἐξῆς σλ', καὶ μεταπίπτει εἰς *Μακεδόνας* ἡ βασιλεία. Ἀλέξανδρος δηλοῖ Ἰαδ-
 5 δού τῷ ἀρχιερεῖ δοῦναι αὐτῷ συμμαχίαν κατὰ *Δαρείου*· τοῦ δὲ ἀπειπόντος *Τύρον* καὶ *Γάζαν* πόλεις πορθεῖ μετὰ κόπον· ἔνθα καὶ *Σάτυρον* βλέπει καθ' ὕπνου ἐν τῇ πορθήσει *Τύρον*, φήσας αὐτὸν τοῦ ὄνειροκρίτου "σὰ *Τύρος* Ἀλέξανδρε." εἰθ' οὕτως ἀνήλθεν εἰς *Ἰσραήλ*, καὶ ὑποτάξας αὐτὴν καὶ παρὰ
 10 τοῦ ἀρχιερέως λαβὼν συμμαχίαν, καὶ ὡς θεὸν τιμήσας καὶ προσκυνήσας, ὑπεχώρησε πρὸς *Πέρσας*.

Ἀλέξανδρος ὁ *Μακεδῶν* τὴν *Περσῶν* καταλύσας ἀρχὴν περιῆγεν εἰς *Μακεδονίαν*. οὗτος ἐβδόμῃ ἔτει τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας χειρωσάμενος *Πέρσας* ἔτι πρὸς τούτοις ἐπὶ ἔτεσι
 15 βασιλεύει καὶ *Περσῶν* μετὰ τὸν *Δαρείον* ἔτη ἕξ καὶ μῆνας ἕξ. τούτου τελευτήσαντος ἐν *Βαβυλῶνι* διαδέχονται τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῆς *Μακεδονίας* *Φίλιππος* ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἀντίγονος δὲ τὴν ἐπὶ τῆς *Ἀσίας*, *Πτολεμαῖος* δὲ ὁ *Λάγου* καὶ Ἀρσινόης τῆς *Μελεάγρου* θυγατρὸς τὴν ἐπ' *Αἰγύπτου*, καὶ
 20 τὴν ἐπὶ *Συρίας* *Σέλευκος* ὁ *Νικάτωρ*.

Πτολεμαῖος τοίνυν ὁ *Λάγου* ἐβασίλευσεν *Αἰγύπτου* ἔτη μί. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ἐπίκουρος ὁ φιλόσοφος ἐγνωρίζετο. *Πτολεμαῖος* ὁ φιλάδελφος ἐβασίλευσεν ἔτη λή. οὗτος

4. *Iadδοῦ Cramerus*: codex αἰδούς. 8. σοί C

post Narsen annos 6. Alexandro autem Macedone Persas fugante Bessi comites Darium Bactris trucidarunt. ac dissolutum est Persarum imperium postquam floruit annos 300, (exilii 70 et deinceps 230) cessitque regnum in Macedones. Alexander renunciavit Iaddu summo sacerdoti, ut societatem secum iniret contra Darium. hoc negante Tyrum et Gazan urbes delevit; ibi Satyrum somnians vidit; dixitque illi somni interpretes: "tibi Tyrus Alexander." deinde in Israel profectus eam sibi subiecit, et accepto a summo sacerdote auxilio, illum ut deum honoravit et veneratus est, tum contra Persas profectus est.

Alexander Macedo ademptum Persis imperium Macedonibus tradidit. hic victis 7 regni anno Persis regnavit praeterea 7 annos Persisque post Darium 6 annos et 6 menses imperavit. qui cum Babylonem mortuus esset Macedoniae imperium accepit Philippus, frater eius; Asiae regnum Antigonus; Aegypti Ptolemaeus, Lagi et Arsinoes, Meleagri filiae filius, Syriam denique Seleucus Nicator accepit.

Ptolemaeus Lagi regnavit in Aegypto annos 40. illis temporibus Epicurus philosophus innotuit. Ptolemaeus philadelphus annos 38

Leo Grammaticus.

Ἑβραίους καταδουλωσάμενος εἰς τὴν Ἑλληνίδα μεταβάλλει φωνὴν ἐκ τῆς Ἑβραϊδος τὰς θείας γραφάς, καὶ ποιοῦνται τὴν ἐρμηνείαν ἄνδρες ἐβδομήκοντα ἐν σοφίᾳ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις ἐπαινούμενοι. τῆς θείας οὖν γραφῆς ἐρμηνευθείσης καὶ ἀναγνωσθείσης ἐκπλαγῆναι τε τὸν βασιλέα ἐπὶ τῷ κάλλει τῶν θείων λογίων καὶ πάντας τοὺς ἐν τέλει. παρόντος οὖν Μενεδήμου φιλοσόφου καὶ Δημητρίου Φαληρέως, καὶ Θανμαζόντων τὴν δύναμιν τῶν λόγων, ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς ὅτι τοιούτων τῶν θείων λόγων, πῶς οὐδεὶς ἱστορικῶν ἢ ποιητῶν ἐμνήσθη αὐτῶν; καὶ ἀπεκρίθη Δημήτριος ὅτι οὐδεὶς ποτὲ ἐτόλμησε τούτων ἄψασθαι διὰ τὸ καὶ Θεόπομπον θελήσαντα περὶ αὐτῶν παραφροσύνῃ κρατηθῆναι, καὶ ὄναρ ἰδεῖν ὅτι τοῦτο αὐτῷ συμβέβηκε περιεργασαμένῳ τὰ θεῖα, καὶ Θεόδοκτον τὸν τραγηδιῶν ποιητὴν ἐν ἐνὶ δράματι μνησθέντα τῶν ἱερῶν τούτων βιβλίων τυφλωθῆναι. ἑκατέρους δὲ ἀποιοχομένους τοῦ τολμήματος καὶ τὸ θεῖον ἄξενμνιασάμενους ὑγίει γενέσθαι.

Πτολεμαῖος δὲ ὁ εὐεργέτης, ὁ τοῦ φιλαδέλφου καὶ Εὐρυδικῆς καὶ Ἀρσινόης, ἐβασίλευσεν ἔτη κς'. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιράχ, ὁ τὴν Σοφίαν συγγράψας,²⁰ παρ' Ἑβραίοις ἐγνωρίζετο. Πτολεμαῖος ὁ φιλοπάτωρ ὁ τοῦ εὐεργέτου υἱός, ἐβασίλευσεν ἔτη ις'. ἐπὶ τούτου ὁ λαὸς τῶν

9. τῶν] ὄντων τῶν?
15. ἀποιοχομένους?

11. Θεόπεμπον cod
19. καί] τῆς?

14. τῶν C

regnavit. hic subactis Hebraeis in graecam linguam ex Hebraico divina scripta transtulit; interpretationem fecerunt viri 70 sapientia apud Hebraeos insignes. translata igitur divina scripta cum praelegerentur perculsum esse aiunt divinarum sententiarum pulchritudine regem omnesque magistratus. praesentibus autem Menedeimo philosopho et Demetrio Phalereo, et admirantibus verborum vim, interrogavit rex, quare divinarum horum verborum nullus historicorum vel poetarum mentionem fecerit. respondit Demetrius neminem unquam ausum esse ea attingere, quod hoc conatus Theopompus insania esset punitus, et somnium vidisset, accidisse sibi illa, quia divina curasset; tum quod Theodectus tragoedus, facta in dramate quodam sacrorum horum librorum mentione excaecatus esset; sed utrumque relicto tentamine quum re divina abstinuissent, sanatos esse.

Ptolemaeus euergetes, filius philadelphi et Eurydices Arsinoes filiae, 26 annos regnavit. his temporibus Iesus, Sirach filius, qui Sapientiam conscripsit apud Hebraeos innotuit. Ptolemaeus philopator, euergetis filius 17 annos regnavit. sub hoc Hebraeorum populus captivus in Aegyptum abductus, haec fortunam expertus est. iussit

Ἐβραίων αἰχμάλωτος ἐν Αἰγύπτῳ ἀπαχθεὶς τοιοῦτόν τι ἔπα-
θεν. οὗτος γὰρ προσέταξε τοῖς ἐαυτοῦ ὑπασισταῖς ἐλέφαν-
τας πεντακοσίους, οὓς εἶχε, ποτίσαι οἶνον λιβανωτόν, ὅπως
ἀπαντας τοὺς Ἰουδαίους δι' αὐτῶν ἀπολέσῃ· εὐξαμένων δὲ
5 ἐκείνων οἱ ἐλέφαντες εἰς τοὺς ἰδίους στρατιώτας τε καὶ δῆ-
μους ἐμπηδήσαντες πολὺν αὐτῶν ὄχλον ἐν τῇ περιεχοῦσῃ μα-
νίᾳ κατέσφαξαν· καὶ οὕτως σωθέντες μετὰ εὐχαριστίας ἀπε-
λύθησαν εἰς τὰ ἴδια. Πτολεμαῖος ὁ ἐπιφανῆς, ὁ τοῦ φιλο-
πάτορος υἱός, ἐβασίλευσεν ἔτη δ'. Πτολεμαῖος ὁ φιλομήτωρ,
10 ὁ τοῦ ἐπιφανοῦς υἱός, ἐβασίλευσεν ἔτη λβ'. ἐπὶ τούτῳ Ἄν-
τίοχος ὁ ἐπιφανῆς τοὺς Μακκαβαίους μὴ βουλομένους μιαιο-
φαγεῖν ἐκόλαζεν.

Ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ φιλομήτορος ἱεράτευον Ἰουδαίους
Ἰρκανὸς καὶ Ἀριστοβούλος, καὶ Ἰρκανῷ μὲν συνεμάχει τὸ
15 δημοτικόν, Ἀριστοβούλῳ δὲ οἱ ἱερεῖς. ἦν δὲ τις Ὀνίας ὀνό-
ματι εὐσεβῆς καὶ δίκαιος ἐκ τῶν ἱερέων, ὃς καὶ ἀνομβρίαν
ἔλυσεν εὐξαμένος. τοῦτον ἠνάγκασεν εὐξασθαι περὶ νίκης·
ὁ δὲ ἤρξατο λέγων “Θεὲ δέσποτα, μήτε τῷ δήμῳ κατὰ τῶν
ἱερέων σου μήτε τοῖς ἱερεῦσι κατὰ τοῦ δήμου σου βοηθήσῃς.”
20 τοῦτον δὲ εὐθέως ἐλίθασαν. καὶ παρενθὺν ἡ θεία δίκη τοῦ-
τους μειλθοῦσα ἐπήγαγε κατ' αὐτῶν Πομπηῖον Ῥωμαίων
στρατηγόν ὃς καὶ τὴν πόλιν ἐπόρθησε, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰ
ἅγια τῶν ἁγίων δι' εὐσέβειαν οὐδενὸς τῶν ἱερῶν σκευῶν

17. τούτῳ C

ille cetratos suos 500 quos habebat elephantis vinum ture mistum
dare, ut omnes Iudaeos per illos interimeret. precantibus autem
illis, elephantis in ipsius milites se converterunt magnamque eorum
copiam vesanos interfecerunt. sic illi servati cum gratia in suam ter-
ram restituti sunt. Ptolemaeus epiphanes, philopatoris filius 4 an-
nos regnavit. Ptolemaeus philometor, epiphanis filius 35 annos re-
gnavit. eodem tempore Antiochus epiphanes Maccabaeos, impuris
cibus vesci nolentes, supplicio affecit.

Sub Ptolemaeo philometore sacerdotium Iudaeorum administra-
runt Hyrcanus et Aristobulus; et a Hyrcani quidem parte plebs sta-
bat, ab Aristobuli sacerdotes. erat autem sacerdos quidam, nomine
Onias, vir pius et iustus, qui orando siccitatem averterat; hunc coë-
perunt victoriam orare. ille autem haec precatus est: deus domine;
neque plebi contra sacerdotes tuos, neque sacerdotibus contra plebem
tuam ser auxilium. hunc statim lapidavere, et illico eos divina poena
persecuta est, adduxitque contra eos Pompeium Romanorum ducem,
qui urbem delevit et ingressus in sancta sanctorum pietate adductus

ἤψατο, καίπερ πολλῶν χρημάτων ὄντων, ἀλλὰ καθῆραι τὸ ἱερὸν καὶ τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν προσέταξεν. ἔπεμψε δὲ Ἀριστόβουλος δῶρον Πομπηΐῳ ἄμπελον χρυσοῦν διακοσίων ταλάντων ἐγχειρισθεὶς τὴν ἱερατείαν καὶ ἐπικράτειαν τῶν Ἰουδαίων. 5

Πτολεμαῖος ὁ τοῦ φιλομήτορος ἀδελφός, ὁ δεύτερος εὐεργέτης, βασιλεύει ἔτη κθ'. Πτολεμαῖος ὁ Φουσῶν βασιλευσεν ἔτη ιζ', μῆνας ζ'. Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Ἀλεξῆς ἀβασίλευσεν ἔτη ι'. Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος σωτήρ, ὁ υἱὸς τοῦ δευτέρου εὐεργέτου καὶ Κλεοπάτρας τῆς εὐεργέτιδος,¹⁰ ἀβασίλευσεν ἔτη κ'. Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς νέος Διονύσος ἀβασίλευσεν ἔτη λ'. Κλεοπάτρα ἡ τοῦ νέου Διονύσου θυγάτηρ τελευτήσαντα διαδέχεται τὸν πατέρα, καὶ συμβασιλεύει αὐτῇ Πτολεμαῖος ὁ ἀδελφός. τοῦτον διενεχθέντα πρὸς αὐτὴν ἀνελοῦσα μόνη κατέσχε τὴν ἀρχήν, καὶ βασιλεύει ἔτη¹⁵ κβ'. ὅτι ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν χρόνων τετάρτῳ μόνῳ ἔτι τῆς βασιλείας Κλεοπάτρας δεῖ ἀριθμεῖν.

Ἰούλιος Καῖσαρ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς βασιλείας Κλεοπάτρας ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀναρρηθεὶς ἕνατος, εἰς τὴν ἀνατολήν σὺν πολλῇ κατελθὼν δυνάμει, καὶ πολλοὺς τῶν αὐ-²⁰τόθι τροπωσάμενος καὶ ὑποφόρους καταστήσας, ἰδίους τῶν τόπων καθίστησιν ἐπιμελήτας. Ἀντίπατρον μὲν οὖν τὸν Ἀσκαλωνίτην τῆς Παλαιστίνης κατέστησε διοικητὴν· υἱὸς δὲ ἦν

11. Διονύσιος C   12. Διονυσίου C

ne unum quidem sacrorum vasorum tetigit, quamquam multae ibi erant divitiae; immo purgari templum et sacrificia fieri iussit. Aristobulus autem donum Pompeio misit, vitem auream ducentorum talentorum cum potitus esset sacerdotio et regno Iudaeorum.

Ptolemaeus philometoris frater, alter euergetes 29 annos regnavit. Ptolemaeus Phusco 17 annos et 6 menses; Ptolemaeus cognomine Alexas regnavit annos 10; Ptolemaeus alter soter, alterius euergetis filius et Cleopatrae, euergetidis filiae, 20 annos regnavit; Ptolemaeus cognomine iuvenis Dionysus 30 annos regnavit; Cleopatra, iuvenis Dionysi filia, post mortem patris regnum accepit, regnavitque una cum ea Ptolemaeus frater. hunc exorto inter ipsos odio Cleopatra interfecit et sola imperio potita est, quod 22 annos obtinuit; quapropter in enumerandis annis incipiendum est a quarto anno regni Cleopatrae.

Iulius Caesar quarto anno regni Cleopatrae a Romanis consultus creatus in orientem profectus est magnis copiis, multisque ibi populis victis, terris illis curatores praefecit. atque Antipatrum Ascaloni-

Ἀντίπατρος Ἡρώδου τινὸς τῶν ἐν νεωκόροις ἀριθμουμένων
καὶ τῶν αὐτόθι τοῦ Ἀπόλλωνος ἱεροδούλων. παῖδα δὲ ὄντα
ποτὲ τὸν Ἀντίπατρον λησται ἀναρπάσαντες Ἰδουμαῖοι κατε-
5 τρον αὐτοῦ εἰς ἔσχατον πενίας ἐηλακότος ἔμεινε παρὰ τοῖς
ἀρκάσασι δουλεύων καὶ τοῖς ἐκείνων ἔθεισι τρεφόμενος. ἀναι-
ρεθέντος δὲ τοῦ Ἀντιπάτρου φαρμάκῳ βασκανίᾳ τῆς πολλῆς
εὐδαιμονίας ὑπὸ Βαλλίχου τινὸς Ἰουδαίου, διαδέχονται οἱ
10 τὴν Ἰδουμαίαν καὶ τὴν Ἱεροσόλυμον ἐκληρώσατο γῆν, ὃ δὲ
τὴν Ἰουδαίαν καὶ Γαλιλαίαν. γνούς δὲ ὡς Ὑρκανὸς ὁ πρὸ
αὐτοῦ βασιλεύσας τὸν τοῦ Δαβὶδ τάφον ἀνοίξας τρισχίλια
ἔλαβε τάλαντα, ἤνοιξε καὶ αὐτός, καὶ χρήματα μὲν οὐχ εὖρε,
κόσμον δὲ χρύσειον καὶ κειμήλια πολλά ἀνείλετο. πειμαθέν-
15 τος δὲ αὐτοῦ ἐνδοτέρω χωρεῖν, οὗ τὰ σώματα Δαβὶδ καὶ
Σολομώντος ἐτέθησαν, πῦρ ἐξελθὼν δύο τῶν δορυφόρων διέ-
φθιρε. γενόμενος δὲ καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἰούλιος τῆς
Κλεοπάτρας κρατύνει τὴν ἀρχήν, τῶν ἐπιτιθεμένων ἀναστει-
20 σάμενος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην.

Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ.

Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ ἐβασίλευσεν ἔτη δ' καὶ μῆνας ζ'.

ten Palaestinae procuratorem fecit. filius autem erat Antipatrus
Herodi cuiusdam, qui erat ex aedituis, et ex Apollinis in ea regione
ministris. hunc Antipatrum cum puer adhuc esset praedones Idumaei
raperant et retinuerant, pretium pro eo postulantes. redacto autem
ad summam paupertatem patre, servus remansit apud raptores, et
educatus est eorum moribus. iam cum Ballichas, Iudaeus quidam,
ductus invidia magnae felicitatis, Antipatrum veneno occidisset, re-
gnum acceperat filii illius Herodes et Phasaïlos, quorum alter Idu-
maeam et circa Hierosolyma terram, alter Iudaeam et Galilaeam sor-
titus est. ubi cognovit Hyrcanum, qui ante eum regnaverat, in aperto
Davidis sepulchro tria milia talentorum reperisse, ipse aperuit; at-
que pecuniam quidem nullam invenit, sed ornatum aureum multasque
res pretiosas inde sumisit. quum vero ulterius penetrare tentaret,
ubi Davidis et Solomontis corpora iacebant ignis prodiit militumque
duos combussit. Iulius Caesar in Aegyptum quum venisset, Cleopa-
trae regnum firmavit, adversariorum insidias defendit, atque orientis
rebus ita compositis Romam rediit.

CAIUS IULIUS CAESAR.

Caius Iulius Caesar 4 annos et 7 menses regnavit. cognominatus

Καῖσαρ δὲ ἐπεκλήθη, ὃ λέγεται ἀνατομή, ὅτι θανούσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ ἐνάτῳ μηνί ταύτην ἀνατεμόντες ἐξήγαγον αὐτόν. οὗτος καὶ δικτάτωρ ἐκλήθη, ὃ ἐστὶ μονάρχης· δικτατορία δὲ ἐστὶν ἀρχὴ ἀνυπεύθυνος. μειωνόμεσται δὲ ὁ ἐπονομαζόμενος Κυντίλιος μὲν Ἰούλιος διὰ Καίσαρα, ὡς ἐν τούτῳ αὐτοῦ μοναρχήσαντος. ὁ αὐτὸς Ἰούλιος μεγίστος ἀγῶσι Γερμανοὺς καὶ Γάλλους καὶ Βρετανοὺς χειρωσάμενος, ὑποφόρους τοῖς Ῥωμαίοις πεντακοσίας πόλεις οἰκουμένας κατεστήσατο. τούτῳ ἐτέχθη ἵππος ἀντὶ ὀπλῆς χηλὰς ἔχων, καὶ μηδένα ἕτερον ἀναβάτην δεχόμενος ἢ αὐτόν, ὡς ὁ Βουκεφάλας τὸν Ἀλέξανδρον. τούτῳ μέλλοντί ποτε τὴν αὐλείον ἐξιέναι θύραν ἀπερχομένῳ ἐπὶ τὸ βουλευτήριον εἰκὼν αὐτοῦ πρὸ τῶν θυρῶν ἐστῶσα αὐτομάτως κατέπεσε, καὶ πρὸς τούτῳ χάριτην αὐτῷ τις ἐπέδωκεν ἔχοντα πύσαν τὴν κατ' αὐτοῦ μελετωμένην ἐπιβουλὴν· καὶ νομίσας ἄλλο τι εἶναι, καὶ μὴ ἴδεντυχὼν ἀλλὰ δεδωκὼς ἐτέρῳ φυλάττειν, ἐσφάγη ὑπὸ Βρούτου καὶ Κασσίου ἐν τῷ βουλευτηρίῳ.

Ὀκτάβιος Αὐγουστος.

Ὀκτάβιος Αὐγουστος Καῖσαρ ἐβασίλευσεν ἔτη νε'. ἀφ' 20 οὗ Αὐγουστοὶ οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς καὶ ὁ μὲν Αὐγουστος ἐκλήθη, ὃ ἐστὶ Σεβαστός, Σεξτίλιος πρὶν ὀνομαζόμενος. τῆ

6. μέγιστος C

est Caesar i. e. dissectio, quia mortua matre eius nono mense, eam dissecantes eum protulerunt. dictus est idem dictator, h. e. monarchus; dictatura autem est summum imperium. nominatus est qui antea dicebatur Quintilis mensis, Iulius, Caesaris gratia, quoniam eo regnum adeptus est. idem Iulius maximis certaminibus Germanos Gallos et Britannos devicit, et 500 urbes Romanis tributarias fecit. huic natus est equus, qui pro solidis ungulis bifidas habebat, neque quemquam praeter ipsum equitem patiebatur sicuti Alexandri Bucephalus. exituro quondam Caesare ex vestibuli porta, et in senatum ituro, simulacrum eius, quod ante ostium stabat, concidit; quo facto homo quidam chartam ei dedit, qua omnes contra eum inita consilia continebantur; Caesar ratus aliud quid esse, non inspexit chartam, sed dedit cuidam asservendam, et a Bruto et Cassio in senatu necatus est.

OCTAVIUS AUGUSTUS.

Octavius Augustus Caesar 56 annos regnavit, a quo Augusti dicti sunt Romanorum reges, et mensis Augustus i. e. venerandus, qui an-

δὲ νυκτὶ ἦ ἐγεννήθη, εἶδεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καθ' ὕπνου ἐκ τῶν κόλπων τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα. Ἀντώνιος δὲ στρατηγὸς καὶ ὕπατος Ῥωμαίων, ἀνελθὼν Κάσσιον καὶ Βρούτον τοὺς φονεύσαντας Ἰούλιον Καίσαρα, ἦλθεν ἐν Σιρίᾳ ἔρωτι κρατηθεὶς Κλεοπάτρας· ὄθεν ἐπανελθεῖν εἰς Ῥώμην οὐκ ἐγνώκει ὡς λόγον ἀποδώσων. ὁ γοῦν Αὐγουστος τὴν ἐξ Ἰταλίας συναθροίσας δύναμιν κάτεισιν ἐπὶ Ἀντώνιον, καὶ γενομένης συμβολῆς ἤτῳται Ἀντώνιος καὶ φεύγει μετὰ τῆς Κλεοπάτρας εἰς Αἴγυπτον. καὶ ὁ μὲν Ἀντώνιος ἑαυτὸν διαχειρίζει, ἡ δὲ Κλεοπάτρα εὐλαβουμένη τὸν ἐν τῇ Ῥώμῃ θριάμβον καὶ συσχεθεῖσα, ἀσπίδα τὸ θηρίον ἑαυτῇ προσεγγαμμένη τελευτᾷ. Ἡλιος καὶ Σελήνη τὰ ταύτης τέκνα συσχεθεῖτα προήχθη ἐν τῷ θριάμβῳ Ῥώμης. ἐπὶ Αὐγουστού ἀρχὴν ἡ τετάρτη λαμβάνει βασιλεία, ἣν ὁ Δαυιὴλ ἐν τῇ τῶν 15 τεσσάρων θηρίων ὀπτασίᾳ τέταρτον θηρίον φοβερόν ὀνομάζει τότε πρῶτον ἐπὶ τῆς τετάρτης βασιλείας ἐμονάρχησεν Αὐγουστος, ὅτε καὶ ὁ τῶν πρῶτων τεσσάρων στοιχείων δημιουργός, τὸν τετραπέρατον κόσμον ἐν τούτοις συνδήσας, Ἰησοῦς Χριστός ὁ τοῦ Θεοῦ υἱὸς τὴν ἐκ γυναικὸς ἀειπαρθένου 20ου γέννησιν δι' ἡμᾶς κατεδέξατο, ᾧ ἡ ἐπουράνιος ἀνάκειται βασιλεία.

Ἦγαπᾶτο δὲ ὑπὸ Αὐγουστού Μαικήνας ἀνὴρ τις σοφός, ὃς ποτε δικάζοντος τοῦ Καίσαρος καὶ πολλῶν θύρατον κατα-

23. θανάτου C

tea Sextilis vocabatur. nocte autem, qua natus est, patēr eius in somnio ex uxoris sinu solem vidit orientem. Antonius dux atque consul Romanorum occisis Cassio et Bruto, Iulii Caesaris interfecto-ribus, in Syriam profectus amore Cleopatrae devinctus tenebatur. unde recusavit Romam reverti ad rationem reddendam. sed Augustus copiis in Italia collectis contra Antonium profectus est et armis congressus eum devicit, qui cum Cleopatra in Aegyptum confugit. Antonius mortem sibi conscivit; Cleopatra autem metuens, ne Romam in triumpho duceretur et terrore percussa aspide sibi admota mortem obiit. Helius et Sylene, eius liberi crudeliter Romam in triumpho ducti sunt. sub Augusto quartum imperium initium cepit, quod Daniel in visione quattuor animalium, quartum et terribile animal dixit. tum primum quartum regnum obtinuit Augustus quum etiam is qui prima quattuor elementa creavit universum mundum in illis involvens Iesus Christus, dei filius, ex muliere semper virgine nostra gratia natus est cui est coeleste imperium.

Amabatur ab Augusto Maecenas, vir sapiens qui indicante quon-

ψηφισαμένον, μὴ δυνάμενος διὰ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἐντα-
 χεῖν αὐτῷ, ἔγραψεν “ἀνάστηθι δήμει,” καὶ σφραγίσας ἔρριψεν
 ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ· ὅπερ ἀναγνοὺς ὁ Καῖσαρ ἀνέστη, κελύσας
 ἀργῆσαι τὰ κριθέντα ὑπ’ αὐτοῦ. πάλιν δὲ τις τῶν στρατιωτῶν
 φιλούμενος παρ’ αὐτῷ ἐδεήθη τῆς εἰς τὸ βουλευτήριον αὐτοῦ⁵
 παρουσίας, εἰπόντος δὲ αὐτὸν μὲν ἀσχολεῖσθαι, ἐπιτρέψαι δὲ
 τινι τῶν φίλων παραγενέσθαι καὶ τὴν χρεῖαν πληρῶσαι, ὄρ-
 γισθεὶς ἔφη “ὄγω μέντοι, ὁσάκις ἂν τῆς ἐμῆς ἐπικουρίας
 ἐδεήθης, οὐκ ἄλλον ἀντ’ ἐμοῦ ἔπεμψα.” ἐρυθρίασας οὖν ὁ
 Καῖσαρ συναπῆλθε καὶ συνέπραξεν. εἶχε δὲ καὶ Ἀθηνόδω-
 ρον τὸν Ἀλεξανδρέα σοφώτατον πάντων, ὃς ἐν τοῖς αἰσχίστοις
 ἔργοις τοῦ Καίσαρος ἐλέγχων αὐτὸν ἐπηνόησεν. ὁ δὲ Καῖ-
 σαρ πολλάκις ἐν τῇ συγκλήτῳ τὸν Ἀθηνόδωρον ἐπαινῶν προ-
 στείθει ὡς καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ὑπὸ Ἀθηνόδωρου διώρθωται,
 κακὸν βίον πρότερον ἐσχηκώς. ὁ γοῦν Ἀθηνόδωρος καταγῆ-
 ράσας ἤγησεν εἰς τὴν ἰδίαν πεμφθῆναι πατρίδα· ἔλεγε γάρ
 ὡς τέλειος εἶη ὁ Καῖσαρ κατὰ πᾶσαν φιλοσοφίαν καὶ πρά-
 ξιν. ὡς δὲ μέλλων ἀπαίρειν ἠσπάζετο αὐτόν, καὶ ἐπικύψας
 πρὸς τὸ οὖς παρεκάλεϊ ἵνα, ὁσάκις ὄργισθῆ, μὴ πρότερον κε-
 λεύσῃ τί πρακτέον, πρὶν ἂν καθ’ ἑαυτὸν ἀριθμῆσῃ τὰ εἰκο-
 σιτέσσαρα στοιχεῖα· ἦδει γὰρ αὐτὸν δξύθυμον καὶ εὐμετά-
 βλητον ὄντα. ὁ δὲ Καῖσαρ αἰσθόμενος ἔφη “εὖ γε ὑπέμνη-
 σάς με ὡς ἀτελής εἰμι· διὰ τοῦτο οὐ συγχωρήσω σοι τῆς

dam Caesare, multosque capitis condemnante, quum per multitudinem
 populi non posset eum adire, scripsit: “surge carnifex” atque hoc ob-
 signatum ei in sinum iniecit. quod cum Caesar legisset surrexit et
 iudicia sua differri iussit. quondam miles quidam ei carus quum pe-
 titisset, ut in senatu praesens adesset, negante Caesare otium sibi esse,
 et amicorum cuidam imperante ut adesset et negotium conficeret,
 miles iratus, “ego, inquit, quoties meo auxilio egebas non alterum
 pro me misi.” erubuit tum Caesar et una cum illo ivit et rem con-
 fecit. habuit etiam Athenodorum Alexandrinum, hominem sapientis-
 simum qui in impiis facinoribus eum vituperans correxerat. et saepe
 Caesar in consilio suo laudans Athenodorum dixit, sese ab Athe-
 nodoro meliorem redditum esse, quum antea improbe vixisset.
 hic Athenodorus quum consenuisset, petiit ab Augusto, ut in patriam
 suam remitteretur, dixit enim Caesarem omni philosophia et omni re
 perfectum esse. quum vero profecturus esset eum amplexus est et
 in aurem dixit, ne quid iratus prius fieri iuberet, quam secum 24
 litteras pronunciasset; sciebat enim eum iracundum et placabilem
 esse. his auditis Caesar, “bene, inquit, admones, nondum perfectum

ἐνεγκαμένης ἐπιβῆναι." οὗτος ὁ Αὐγουστος ἀπέλθων ἐν Δελφοῖς ἠρώτησε τίς μετ' αὐτὸν βασιλεύσει· τοῦ Πυθίου δὲ μηδὲν ἀποκριναμένου, καὶ τοῦ Αὐγουστοῦ πάλιν ἐρωτήσαντος διὰ τί σιγᾷ τὸ μαντεῖον, ἔφη ἡ Πυθία ταῦτα "παῖς Ἑβραῖος ἐκέλευται με, θεὸς μακάρεσσιν ἀνάσσειν, τόνδε δόμον προλιπεῖν καὶ ὁδὸν αὐθις ἰκέσθαι. ἄπιθι τοίνυν λοιπὸν ἐκ δόμων ἡμετέρων."

Τῷ δὲ εφ' ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου καὶ τεσσαρακοστῷ δευτέρῳ ἔτει Αὐγουστοῦ ἐξῆλθε δόγμα παρ' αὐτοῦ ἀπογρά-
 10 φεῖσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἐν ᾗ ἔτει καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἐγενήθη, Ἡρώδου βασιλεύοντος τῆς Ἰουδαίας, ὃν ὁ Καίσαρ Αὐγουστος προεχειρίσατο. ἐν δὲ τῷ μέλλειν αὐτὸν ἀποβιώ-
 ναί κεραυνὸς εἰς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐμπροσθέν τὸ πρῶτον γράμ-
 μα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἠφάνισε. συγκαλεσάμενος οὖν τοὺς
 15 ἑπτάτους καὶ βουλευτάς εἶπεν ὅτι τὴν Ῥώμην πηλὴν παρα-
 λαβὼν λιθίνην ἑμὲν καταλείπω, ἐμφαίνων τὸ στερεὸν τῆς
 δυνάμεως. παρηγγύησε δὲ τοῖς ἐν τέλει πᾶσιν ἐν τῇ τελευτῇ
 αὐτοῦ χεῖρας κροτῆσαι καὶ γελᾶσαι ὡς ἐπὶ μίμονι τελευτῆς.
 τοῦτο δὲ ποιῆσαι διωρίσατο ἀποσκώπτων εἰς τὸν ἀνθρώπινον
 20 βίον ὡς γέλωτος ἄξιον.

Ἡρώδης οὐ μόνον διὰ τοὺς ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντας ἐπὶ τῇ κατὰ τοῦ Χριστοῦ μανίᾳ παιδοκτόνος ὀνομάζεται, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἰδίους υἱούς. τρεῖς μὲν ἀποκτείνας τῶν

22. κατὰ om C. cf. Cedren. 1 p. 321 11.

me esse, quapropter non concedam tibi, in patriam reverti." hic Augustus Delphos profectus, interrogavit, quis post eum sit regnaturus. Pythia vero nihil respondente iterum rogavit, cur taceret oraculum. tum haec Pythia: "puer hebraeus, deus beatis imperans, iubet me hanc domum derelinquere et revertere; dehinc igitur abi ex sedibus nostris."

Anno 5500 post mundi creationem et 42 Augusti, iussit, omne regnum censer; atque eo anno natus est dominus noster, regnante in Iudaea Herode, quem Caesar Augustus creaverat. quumque mors eius appropinquaret, fulgur in simulacrum eius incidit primamque nominis literam delevit; tum convocatis consulibus et senatoribus laetereciam, inquit, accepi Romam marmoream vobis relinquo, ostendens potentiae suae robur. mandavit omnibus magistratibus se mortuo plaudere et ridere ut post actum mimum, respiciens nimirum in vitam humanam, risu dignam.

Herodes non solum propter infantes quos Bethleem furore in Christum incitatus trucidarat, paedoc-tonos est appellatus, sed etiam propter suos liberos. nam quum tres e liberis suis et matrem insuper

ἐαυτοῦ παίδων, καὶ τὴν μητέρα τούτοις ἐπικατασφάζας καὶ τὸν τῆς γυναικὸς ἀδελφόν, ἑτέρους τε πολλοὺς τῶν οἰκειῶν ἀποκτείνει, καὶ πλῆθος οὐκ ὀλίγον Ἰουδαίων διαφθείρει ἐν τῇ αὐτοῦ τελευτῇ. Ἰστέον ὅτι τρεῖς ἔσχεν Ἡρώδης ὁ μέγας υἱούς, Ἡρώδην τὸν καὶ Ἀντίπαν, τὸν καὶ ἀποτεμόντα τὸν πρόδρομον, ἐφ' οὗ καὶ ὁ κύριος ἐσταυρώθη ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος· καὶ Ἡρώδην τὸν καὶ Φίλιππον, ᾧ πρῶτον Ἡρωδιάς ἐγαμήθη, καὶ ἔσχε θυγατέρα Σαλώμην τὴν ὀρχησαμένην· καὶ Ἡρώδην τὸν καὶ Ἀγρίππαν, τὸν ἀνελόντα τὸν Ζεβεδαίου Ἰάκωβον, ὃς καὶ ἀδελφὸς μὲν ἦν Ἡρωδιάδος πατὴρ δὲ Ἀγρίππα καὶ 10 Βερενίκης, ἐφ' ὧν ὁ Παῦλος ἀπελογήσατο κρινόμενος.

Τιβέριος.

Ἡρώδης β' Τιβέριος ἐβασίλευσεν ἔτη κβ' μῆνας ζ'. οὗτος ἔσχε Γάϊον ἀδελφιδοῦν, ἀστρολόγον δὲ τοῦ Θερασύλου γέγονε φοιτητής, 15 ὃς τοσοῦτος ἦν τὴν τέχνην ὡς ἀγανακτήσαντά ποτε τὸν Τιβέριον κατ' αὐτοῦ, καὶ βουληθέντα διὰ τοῦ τείχους αἴφνης αὐτὸν ὠθῆσαι ἐσκυθρόπασεν, ἐρωτήσαντος δὲ Τιβερίου τὴν αἰτίαν ἀπεκρίνατο αἰσθάνεσθαι κλιμακτῆρα ἐγγὺς αὐτοῦ, καὶ τὸν Τιβέριον θανμάσαντα εἶσαι αὐτόν. οὗτος ἀκούσας τὰ 20 περὶ τοῦ Χριστοῦ διὰ βασιλικῷ τύπου ἠβουλήθη ἀναγορεύσαι θεόν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀντεπράχθη παρὰ τῆς συγκλήτου· Πιλάτῳ δὲ παραστάσιμος εἰς Ῥώμην ἤχθη, καὶ εἰς τοσαύτην

necasset et uxoris suae fratrem, alios multos cognatorum interfecit et numerum Iudaeorum non parvum morte sua perdidit. sciendum autem est, tres filios Herodi magno fuisse, Herodem qui etiam Antipas nominatur, percussorem antecursoris, sub quo dominus cruci affixus est imperatore Tiberio; alterum Herodem qui etiam Philippus nominatur et primus Herodiam duxerat filiamque habebat Salomen saltatricem, tertium Herodem Agrippam, qui Iacobum Zebedaei filium interfecit et frater fuit Herodiadis, paterque Agrippae et Berenices, sub quibus Paulus in iudicio se defendit.

TIBERIUS.

Tiberius imperavit 22 annos et 7 menses; hic Caium nepotem habuit et Thrasyli astrologi auditor fuit; qui quidem ita arte valebat, ut iratum quondam sibi Tiberium et parieti se volentem affigere severe aspiceret et Tiberio, causam roganti responderet videre se appropinquare periculum; tum admiratus Tiberius ab eo sese abstulit. hic quum facta Christi audisset, pro regia quadam voluntate deum praedicari voluit. sed hoc a senatu irritum factum est. Pilatus

πέπεικε περίστασιν ὑπὸ Τιβερίου διὰ τὸ σταυρῶσαι τὸν Χριστὸν ὥστε αὐτὸν φονεῦσαι. τὸν δὲ Τιβέριον ὁ Γάϊος ἐν τῇ νόσῳ αὐτοῦ ἱμάτια πολλὰ ἐπιθεῖς ἀπέπνιξε. περὶ δὲ Τιβερίου φασὶν ὅτι βραδέως τοὺς ἄρχοντας διεδέχετο φειδοῖ τῶν ὑπηκόων, καὶ ὅτι ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὕτως ποιεῖ, εἶπε τὴν παροιμίαν τῶν ἐπικαθημένων μυιῶν τῷ τραύματι καὶ τοῦ θελσαντος ἀποσοβῆσαι ταύτας καὶ κωλυθέντος ὑπὸ τοῦ τραυματίου εἰπόντος, ἵνα μὴ ἄλλαι πεινώσαι αἱματος ἐπέλθοιεν.

Ἐπὶ Τιβερίῳ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει αὐτοῦ βαπτίζεται, ἐν δὲ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τὸ σωτήριον ὑπέστη πάθος, ἐν ἔτει ἐφλγ'. γράφει δὲ καὶ Ἰωσήπος περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν "ἔτι κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἦν Ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, εἴ γε αὐτὸν ἄνδρα λέγειν χρῆ· ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς καὶ διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἐν ἡδονῇ τὰ ἀληθῆ δεχομένων." πολλοὺς γὰρ καὶ ἀπὸ Ἑλλήνων ἠγάγετο. ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν ὃν Πιλάτος σταυρώσας οὐκ ἐξεπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες· ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταυτὰ τε καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ θαυμάσια εἰρηκότων. ἐπὶ Τιβερίου, μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος ἡμῶν, ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν ἀποστόλων Ματθίας ἀντὶ τοῦ προδότου καὶ Ἰάκωβος ἀδελφὸς τοῦ κυρίου

2. Τιβέριος τῷ τρόπῳ καὶ τῇ γνώμῃ ἦν ἀπηνῆς καὶ οἴνου ἐλάτων· διὸ καὶ Ῥωμαῖοι Τιβέριον (Βιβέριον?) αὐτὸν ἐκάλουν, ὃ σημαίνει παρ' αὐτοῖς τὸν οἴνοπότην. *margo cod.* 16. ὡς φησὶν Εὐσεβίος. *margo.*

ad tantam calamitatem redactus est per Tiberium propterea quod cruci Christum affixerat, ut sese interficeret. Caius Tiberium aegrotantem multis iniectis vestimentis suffocavit. narrant Tiberium graviter tractasse nobiles, peperisse humilibus, et interrogatum, cur hoc faceret, proverbium de insedentibus vulnere muscis commemorasse quum qui eas pellere vellet, a vulnere arceretur, ne aliae esurientes advenirent.

Sub Tiberio dominus noster Iesus Christus anno eius decimo quinto baptizatus est, et 18 anno salutiferam passionem tulit, anno 5533. scripsit etiam Iosephus de domino nostro: "erat etiam illo tempore Iesus, homo sapiens, si quidem homo nominandus est, facinora enim edidit admirabilia, docuitque homines, qui libenter veritatem accipiebant." multos enim etiam ex Graecis sibi conciliavit. hic erat Christus quem a Pilato crucifixum non reliquerunt, qui primo eum adamarant. apparuit enim iis rursus vivus tertio die, quod praeter alia innumera miracula sancti prophetae de eo praedixerant. sub Tiberio post discessum domini, servatoris nostri, electi sunt ab

πρῶτος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων, καὶ διάκονοι τὸν ἀριθμὸν ἐπτὰ, Στέφανος ὁ πρωτόμαρτυς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Φιλίππος δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν εἰς ποιῶν ἐν Σαμαρείᾳ τεράστια, ἀρθεὶς ὑπὸ πνεύματος ἐπέστη Κανδάκη. οὗτος πρῶτος ἐβαπτίσθη ὑπὸ Φιλίππου ἐξ ἐθνῶν, τῆς προφητείας πληρωθείσης ἔργῳ. "Αἰθιοπία ὁ προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ." ἀλλὰ καὶ Μάγοι Χριστὸν προσκυνήσαντες πρότερον τὴν τῶν ἐθνῶν κλήσιν ἤνείξαντο, καὶ Κορνήλιος πρῶτος ἐξ ἐθνῶν Πέτρῳ διὰ πίστεως προσήλθεν. ἐπὶ τούτοις Παῦλος τὸ τῆς ἐκλογῆς σκευὸς δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος δεικνύται. 10

Γαῖος.

Ἐμφ' ἡμῶν Γαῖος ἐβασίλευσεν ἕτη τρία καὶ μῆνας θ'. ἦν δὲ μοιχὴ κατὰ τὴν κώτατος πάντων. οὗτός ποτε προῖων κατὰ τὴν ἀγοράν, καὶ πηλὸν ἐν τῇ ὁδῷ ἰδὼν, ἤγαγε Φλάβιον Οὐεσπασιανὸν τότε ἀγο-15 ρανόμενον ὄντα, καὶ ὡς ἀμελήσαντος τὸν πηλὸν ἐς τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ βληθῆναι ἐκέλευσεν. ὅπερ ἐσήμαινε τὰ κοινὰ τεταραγμένα αὐτὸν ὑπολήψεσθαι. οὗτος ἐσφάγη ὑπὸ Κλαυδίου. ἐπὶ Γαῖου Ἀγρίππας βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας, καὶ Σίμων ὁ Μάγος παρὰ Φιλίππου βαπτίζεται, ἐνὸς τῶν ζ' διακόνων. 20

apostolis Matthias in locum proditoris et Iacobus, domini frater, primus episcopus Hierosolymorum, praeterea diaconi numero 7, Stephanus, primus martyr eiusque collegae. e quibus unus, Philippus, miracula faciens in Samaria a spiritu incitatus obviam factus est Candace. hic primus paganorum a Philippo baptizatus est, atque ita expleta est facta prophetia: Aethiopia prima manus suas deo protendet. sed etiam magi qui Christum venerati erant, antea significant, invitatos esse paganos; atque Cornelius primus ex paganis Petro cum fide obviam ivit. post haec Paulus electionis apparatus apocalypsi Iesu Christi apostolus est declaratus.

CAIUS.

Caius annos 3 et 9 menses regnavit, homo adulterimus. hic quum aliquando per forum incederet, et lutum in via videret, reum fecit Flavianum Vespasianum, qui tum aedilis erat, et propter incuriam, luto vestem eius adspergi iussit, quae res significavit, illum rem publicam turbatam accepturum. interfectus hic est a Claudio. sub Caio Agrippa in Iudaea regnavit et Simo Magus a Philippo, uno e septem diaconis, baptizatus est.

Κλαύδιος.

Κλαύδιος ἔβασίλευσεν ἕτη ἰγ' μῆνας ε'. οὗτος δειλὸς ^{εφεή} ὢν πάντας τοὺς προσιόντας αὐτῷ ἐποίησεν ἐρευνᾶσθαι, μὴ τι ^{κατὰ τὴν} ^{σε} ξιφίδιον ἔχουσι, καὶ ἐν τοῖς συμποσίοις ἀπλισμένοι εἰς φυ-
 5 λακὴν παρειστήκεισαν αὐτῷ. ἐξ οὗ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς εἰ-
 ριστο γίνεσθαι. καὶ τοὺς κατηγορήσαντας τῶν ἰδίων δεσπο-
 τῶν δούλους καὶ ἀπελευθέρους μονομαχεῖν ἠνάγκαζε καὶ δια-
 φέρεσθαι, τινὰς δὲ καὶ τοῖς οἰκείοις παραδέδωκε δεσπόταις.
 10 δίου Ἀγρίππας, ὁ καὶ Ἡρώδης, ἀνεῖλεν Ἰάκωβον τὸν ἀδελ-
 φὸν Ἰωάννου μαχαίρα, καὶ Πέτρον ἔθετο ἐν φυλακῇ ὡς
 ἀναιρήσων αὐτόν. Σίμων δὲ ὁ Μάγος τὸν χριστιανισμὸν
 ἀποβαλόμενος καὶ Μάγοις προσομιλήσας, ἐν Ῥώμῃ καταλθὼν
 ὡς θεὸς ἐτιμᾶτό τε καὶ ἐσέβετο διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ γοητείας.
 15 Πέτρον δὲ διὰ ταῦτα ἐπιδημήσαντος τῇ Ῥώμῃ ἢ μὲν τοῦ
 Σίμωνος ἀπέβη καὶ παραχρῆμα σὺν τῷ ἀνδρὶ καταλέλυτο δύ-
 ναμις· παρακλήσει δὲ πάντων Μάρκον προετρέψατο Πέτρος
 ἐκ τῆς διὰ λόγου αὐτοῦ διδαχῆς Ῥωμαίους τὸ εὐαγγέλιον
 γράψαι. ὁ δὲ Μάρκος καὶ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ στείλας πρῶτος
 20 ἐπίσκοπος καὶ κῆρυξ Ἀλεξανδρείας καθίσταται. Ἀγρίππας δὲ
 λαμπρὰν καὶ χρυσοῦφῃ ἐσθῆτι περιβαλόμενος ἐδημηγόρησεν
 Ἰουδαίους· τῶν δὲ φησάντων "θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώ-

8. *πεφραγμαγμένον* Cramerus, *πεφραγμένον* cod. 15. ἀπέβη?

CLAUDIUS.

Claudius annos 13 et 5 menses regnavit. hic ita timidus erat, ut omnes qui ad se accederent, inquiri iuberet, num cultrum secum haberent et in conviviis armatos custodes collocaret; unde etiam reliqui morem acceperunt. idem servos libertosque, suorum dominorum accusatores concertare et ita rem probare coegit. nonnullos etiam suis dominis tradidit. mortuus est comeso fungo venenato. sub Claudio Agrippa, qui etiam Herodes nominatur, Iacobum, Iohannis fratrem gladio interfecit et Petrum in vincula coniecit ut eum interficeret. Simo autem magus, repudiata fide Christiana sectatus magos Romam quum esset profectus, ut deus colebatur et honorabatur malis suis artibus. Petro autem eodem tempore Romae commorante Simonis vis statim cum ipso perit. omnium hortatu Petrus Marco, suis sermonibus edocto mandavit, Romanis evangelium scribere. Marcus etiam in Aegyptum profectus primus episcopus et praedicator Alexandriae factus est. Agrippa, veste candida et aurata indutus concionem ha-

πων," ἦσθεῖς ἐπὶ τούτῳ, αὐτίκα παρ' ἀγγέλου ῥομφαία πληγείς τελειοῦται.

Νέρων δ υἱὸς Κλαυδίου.

*εἰρησέ γ'
τῆς σῆ*

Νέρων ἐβασίλευσεν ἕτη ιγ' μῆνας ἧ', περὶ οὗ λόγιον ἦν

Ἰσακτος Αἰνεαδῶν μητροκτόνος ἡγεμονεύσει.

5

κατήγετο γὰρ ἐκ τῆς γενεᾶς Αἰνείου καὶ Ῥωμύλου καὶ Ἀυγούστου· ὃς τὴν μητέρα καὶ τὴν μνηστὴν ἀνελῶν εὐνοῦχον ἔγημεν. οὗτος ἀνέειλε τοὺς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον καὶ πολλοὺς ἑτέρους μάρτυρας. ὃ τινὶ διὰ τὸν αἰσχρὸν καὶ ἀσελγῆ βίον αὐτοῦ ἐπέθεντό τινες ἀναιρήσοντες. ὁ δὲ παρεκάλει τοὺς συνόντας αὐτῷ ἀνελεῖν αὐτόν. ὡς δὲ οὐδεὶς τοῦτο ἠνέσχετο πρᾶξαι, "ἐγὼ μόνος" ἔφη "οὔτε φίλον ἔχω τὸν σώζοντα οὔτε ἐχθρὸν τὸν ἀναιροῦντά με. ἀποθανεῖν θέλει ἡ ψυχῇ, καὶ ἡ χεὶρ οὐχ ὑπηρετεῖ." τελευταῖον δὲ εἰπὼν "ὦ Ζεῦ, οἷος τεχνίτης κιθαρωδὸς ἀπόλλυται" ἑαυτὸν ἀνέειπεν. 15 ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ πιλία ὡς ἐλευθερούμενοι Ῥωμαῖοι ἐφόρεσαν. παρ' οὗ καὶ Ἀβλάβιος περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεως, ὡς οἰκέτος αὐτοῦ ὢν, ἐρωτηθεὶς ἔφη "ἐφίλησά σε πατρός μᾶλλον καὶ ἐμίσησα· ἐφίλησα ἐλπίσας ἀγαθὸν ἀντοκράτορα ἔσσεσθαι, μισῶ δὲ ὅτι ταῦτα ποιεῖς· οὔτε γὰρ ἄρματῆλάτῃ οὔτε 20 κυνηγῆ οὔτε κιθαρωδῷ δουλεύειν δύναμαι." εἶτα Γάλβας μὴ

16. πιλία] πολλάκις C. v. Cedrenus I p. 378 6: 19. ἐλπιδας C

buit Indaeorum quumque dicentibus illis dei esse vocem, non hominis, ea re laetaretur, statim ab angelo gladio percussus extinctus est.

NERO CLAUDII FILIUS.

Nero annos 13, menses 8 regnavit, de quo sententia ferebatur:

ultimus Aeneadum matris percussor erit rex.

erat enim ex genere Aeneae, Romuli et Augusti. is occisa matre et uxore eunuchum pro uxore habuit. idem Petrum et Paulum apostolos necavit multosque alios martyres. cui quum propter turpem et luxuriosam vitam insidiarentur quidam, petiit a satellitibus suis ut se interficerent. quod quum nemo auderet, "ego", inquit "solus neque amicum habeo servatorem, neque inimicum interfectorem; moriturus est animus, sed ministerium manus recusat." postremo dixit: "Iupiter qualis artifex citharoedus perit" et haec locutus se interfecit. post eius mortem pileis Romani tanquam liberati incesserunt. a Nerone cum interrogatus esset de insidiis ei paratis Ablabius familiaris, respondit longe maxime te amavi et odi; "amavi, sperans bonum te imperatorem fore, odi, quia talia facis, non enim neque aurigae ne-

ὧν ἕξ αἵματος βασιλικοῦ διεδέξατο αὐτόν. Ἀγρίππα τέλευ-
 τήσαντος Φῆστος καθίσταται διάδοχος ὑπὸ Νέρωνος, Παῦλος
 δὲ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον δικαιολογησάμενος ἐπὶ Φῆστου
 πέμπεται πρὸς Νέρωνα, καὶ τὸ μὲν ἀπολογεῖται, δεύτερον δὲ
 5 ἐν Ῥώμῃ ἐλθὼν τὴν κεφαλὴν ἀποτέμεται παρὰ Νέρωνος.
 ὡσαύτως καὶ Πέτρον τὸν κορυφαῖον ἀνασκολοπισθῆναι προ-
 σταίττει. ἐπὶ τούτου Ἰουδαῖοι Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ
 κυρίου ἀπὸ τοῦ πτερυγίου τοῦ ἱεροῦ ὠθήσαντες ἐφόνευσαν·
 10 καὶ παρευθὺ διὰ τὴν τούτου ἀναίρεσιν Οὐεσπασιανός, στρα-
 τηγὸς ὢν Ῥωμαίων, πορθεῖ τὰ Ἱεροσόλυμα, ὡς Ἰώσεπος
 ἱστορεῖ.

Γάλβας.

Γάλβας ἐβασίλευσε μῆνας 9 ἡμέρας γ', ἣν δὲ τῶν εὐ- εφορ δ
 15 πατριδῶν, εἶχε δὲ παραδυναστεύοντα τὸν Ὄθωνα, ὃς ἰδὼν τῆς αἰα'
 τὸν Γάλβαν Λούκιον εἰς νιοθεσίαν παραλαβόντα, φθονήσας
 καὶ τὸ στράτευμα κατ' αὐτοῦ κινήσας, ἀπέκτεινεν αὐτόν.
 ἀπαιτούμενος δὲ ὁ Ὄθων χρήματα παρὰ τῶν στρατιωτῶν, ἃ
 ἠέλειτο αὐτοῖς, ἔφη "οὐ δεῖ αὐτοκράτορα ἀναγκάζεσθαι."
 20 Ὄθων ἐβασίλευσε μῆνας τρεῖς ἡμέρας ἡ, ἣν δὲ γένους ἀσή-
 μου. θῶν δὲ ποτε ἐν τῷ ἱερῷ τὰ τῆς Ἀφροδίτης ἄσματα
 τοῖς ἰφοῖς παρέμιξε. καὶ διὰ τοῦτο Βιταλίου αὐτῷ ἐπανα-

4. τότε?

que venatori neque citharoedo servire possum." eum Galba excepit,
 vir non regii sanguinis. mortuo Agrippa in eius locum a Nerone
 constitutus est Festus. sub quo quum Paulus evangelium renuntians
 reus factus esset, ad Neronem missus est. ac tum quidem absolutus
 est, iterum autem quum Romam venisset caput ei a Nerone abscisum
 est. item etiam Petrum coryphaeum crucifigi iussit. sub eo Iudaei
 Iacobum, domini fratrem, a cacumine templi deicientes interfecerunt;
 et statim propter eius necem Vespasianus, dux Romanorum, Hiero-
 solyma delevit, sic ut memoriae prodidit Iosephus.

GALBA.

Regnavit Galba 9 menses diesque 13, vir nobili loco natus. eo-
 dem tempore Otho regnum affectavit, qui cum Lucium a Galba ad-
 optari videret, exercitu incitato eum occidit. quum iam Othone
 milites pecuniam poscerent sibi promissam, „non decet, inquit, cogi
 imperatorem." Otho tres menses regnavit diesque 8; genere erat
 ignobili. qui cum aliquando in templo sacrificaret Veneris cantus
 sacris miscuit, quumque propterea Vitellius contra eum surgeret, gla-

στάντος Ξιφιδίῳ ἑαυτὸν διεχειρίσατο, εἰπὼν “τί γάρ με ἔδει μακροῦς ἀυλοῖς ἀυλεῖν;” Γάλβας καὶ Ὄθων καὶ Βιτάλιος ἐν πολέμοις ὄντες ὑπὸ στρατιωτῶν ἀηρέθησαν. Οὐεσπασιανὸν δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐκπορθοῦντα ὡς ἐχέφρονα καὶ ἀνδρείον ἢ τῶν Ῥωμαίων σύγκλητος ἀνηγόρευσε βασιλέα. 5

Βιτάλιος.

Βιτάλιος ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν, γένους ἐπιφανοῦς ὢν. οὗτος ἀστρολόγους καὶ ἀστρονόμους καὶ γόητας ἐντὸς ῥητῆς ἡμέρας πάντας ἐκ χωρῆσαι τῆς Ἰταλίας προσέταξεν· ᾧ καὶ πρόγραμμα ἐρωψαν προαγγέλλοντες ἐντὸς ἡμέρας ῥητῆς 10 ἀπαλλαγῆσθαι αὐτὸν τοῦ βίου, ὃ δὴ καὶ γέγονεν. Ἐσφαγή δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν.

Οὐεσπασιανός.

Οὐεσπασιανός ἐβασίλευσεν ἕτη δέκα ἡμέρας ὀκτώ, ἦν δὲ ^{εφπς} ^{τῆς σιβ} γονέων ἀσήμων. αὐτοκράτωρ δὲ γέγονεν ἐν Παλαιστίνῃ, ἕτι 15 τὰς πόλεις τῶν Ἰουδαίων πολιρκῶν· ὅστις καὶ Ἰώσηπον τὸν συγγραφέα ὑποχείριον ἐποίησατο. ἀνήχθη δὲ ἐν Ῥώμῃ ἀναγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ βασιλεύς, καταλιπὼν Τίτον τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὴν Παλαιστίνην πολιορκεῖν. οὗτος τελευτᾷ νόσῳ. περὶ τῆς Οὐεσπασιανοῦ ἀλώσεως τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ 20 Τίτου υἱοῦ αὐτοῦ Ἰώσηπος θανυμαστῶς ἱστορεῖ.

dio se interfecit dicens: “cur enim me oportuit magnis tibiis canere?” Galba, Otho et Vitellius bello a militibus trucidati sunt; Vespasianum autem Hierosolyma oppugnantem, utpote sapientem virum et fortem senatus regem creavit.

VITELLIUS.

Vitellius unum annum regnavit, genere ortus illustri. hic astrologos, astronomos magosque ante certam diem omnes Italia cedere iussit; ei submonitionem dederunt praedicientes ante certam diem eum ex vita excessurum. id ita factum est; trucidatus enim est a militibus.

VESPASIANUS.

Vespasianus annos 10 diesque 8 regnavit. parentibus natus obscuris imperator factus est in Palaestina, Iudaeorum urbes oppugnans, ubi etiam Iosephum historicum cepit. ab exercitu rex declaratus. Romam profectus est, relicto in Palaestina Tito filio. Periiit morbo. de expugnatione Hierosolymorum Iosephus admirabiliter scripsit.

Τίτος υἱὸς Οὐεσπασιανοῦ.

Τίτος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο μῆνας γ'. οὗτος πολιορκεῖ εφπδ' δ' τὰ Ἱεροσόλυμα. ἀνηρέθη δὲ ὑπὸ Δομετιανοῦ ἀδελφοῦ, ὃς τῆς αιδ' ροσῆσαντα ἐβαλεν αὐτὸν εἰς λάρανα ξυλίην χιόνος γέμουσαν 5 ὡς δῆθεν θεραπεύσων, καὶ ἀπέκτεινε. Τίτος ἀπειλαῖς οὐ τιμωρίαις ἐφόβει μόνον. βασιλεύοντος οὖν αὐτοῦ οὐ παρῆλθεν ἡμέρα ἐν ἧ' τι δῶρόν τινη ἢ εὐεργεσίαν οὐ παρέσχε· βασιλείῳ γάρ ἐστι τὸ εὐεργετεῖν καὶ ἀληθεύειν. ἔλγε δὲ ὅτι τὸν βλέποντα βασιλέα οὐ δεῖ ἐξέργεσθαι λυπούμενον.

10

Δομετιανός.

Δομετιανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη ιε' μῆνας ια'. οὗτος τὰς εχα' τῆς γησῆς τῶν πρώτων τῆς Ῥώμης ἐρευνῶν, καὶ οὐκ ὀλίγους σιδ' εὐρίσκων ἐν δυνάμει ἔσσεσθαι, ἀνῆρει διὰ προφάσεως, ἀνοσιουργὸς ὢν καὶ ἀνδρομανίας ἀνάμεστος· ἐφ' οὗ Τιμόθεος 15 ὁ ἀπόστολος ἐμαρτύρησε, καὶ Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστῆς ὡς ὑπεύθυνος ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ἐξώριστο. ὁ δὲ γε Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς τῷ τότε καιρῷ ἀκμάζων, ἐν Βυζαντίῳ ἐλθὼν καὶ παρακληθεὶς ὑπὸ τινῶν ἐστοιχείωσεν ἕφεις μὲν καὶ σκορπίους μὴ πλήσσειν, κώνωπας μὴ παρεῖναι, ἵππους μὴ κατο- 20 φροῦσθαι μήτε μὴν ἀγριαίνεσθαι ἢ κατὰ τινος ἢ κατ' ἀλλή-

TITUS VESPASIANI FILIUS.

Titus duos annos mensesque tres regnavit. Hierosolyma expugnavit. interfectus est a Domitiano fratre, qui aegrotantem eum in cistam ligoeam nive refertam trussit, scilicet ut eum curaret, itaque interfecit. Titus minando tantum, non puniendo homines terrebatur, neque donec imperabat ullum diem intermisit, quin donum vel beneficium cuidam exhibuerit; regis enim est, beneficia et veritatem exercere. dicebat autem non decere, qui regem vidisset moestam exire.

DOMITIANUS.

Domitianus 15 annos regnavit mensesque 11. hic in familias primorum Romanorum inquirens quum invenisset non paucos opibus valere, causas simulans eos interfecit, homo impurus et moechus. sub eo Timotheus apostolus martyr fuit et Ioannes evangelista ut nocens in Patmum insulam est relegatus. Apollonius Tyaneus illo tempore florens Byzantium venit et a quibusdam provocatus angues et scorpioes docuit non vulnerare, culices non pungere, equos non irasci neque contra hominem neque contra alios equos furere. Domitianus

Leo Grammaticus.

5

λων. οὗτος δὲ Δομετιανὸς Νερούαν ἐκέλευσεν ζῶντα βληθῆ-
 ναι εἰς πῦρ, τῶν ἀστρονόμων εἰπόντων ὑπὸ κυνῶν τοῦτον
 ἀναλωθήσεσθαι. ὑετός δὲ κατενεχθεὶς πολὺς τὴν πυρὰν κα-
 τέσβεσε, καὶ δεδεμένου ἔτι τῷ χεῖρει κύνας ἀφειθέντες κατέφα-
 γον. Λάρπος δὲ ἀστρονόμος εἶπεν εἰς ὄψιν τῷ Δομετιανῷ⁵
 τεθνήξεσθαι ἡμέρᾳ τῇδε. ὃ δὲ ἐκέλευσεν αὐτὸν τηρηθῆναι ἐν
 δεσμῷ, ὡς ἂν τῆς ἡμέρας διελευσούσης τῇ ἐπαύριον ἀναιρή-
 σων. ἀλλὰ θανόντος Δομετιανοῦ ἀπελύθη ἀβλαβῆς. Δομετια-
 νὸς τοὺς ἀπὸ γένους Δαυὶδ καὶ Χριστοῦ ἀναιρεῖσθαι προσέ-
 ταξεν· ἐδεδίει γὰρ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου, ὡς καὶ Ἡρώ-¹⁰
 δης, τοῦ κηρύγματος ἤδη δύναμιν λαμβάνοντος. ἤγαγον οὖν
 συγγενεῖς τοῦ κυρίου πρὸς Δομετιανόν, καὶ ἐπρωῶτησεν εἰ
 ἐκ Δαυὶδ καὶ Χριστοῦ εἰσὶ, καὶ ὁμολόγησαν. “καὶ πό-
 σων” ἔφη “χρημάτων κυριεύετε;” “ἐννέα” φησὶ “θηναρίων οἱ
 πάντες καὶ πλείθρων γῆς ὀλίγων, ἐξ ὧν καὶ τοὺς φόρους¹⁵
 ἀναφέρομεν.” καὶ τὰς χεῖρας σκληρὰς ἐκ τῆς ἐργασίας
 ἐδείκνυον. ὃ δὲ καὶ ὅποια τίς ἐστιν ἡ τοῦ Χριστοῦ βασι-
 λεία, καὶ πότε φανησομένη, αὐθις ἠρώτησεν. οἱ δὲ ἔφασαν
 ὡς οὐ κοσμικὴ μὲν οὐδὲ ἐπίγειος, ἐπουράνιος δὲ καὶ ἐπὶ
 συντελείᾳ τῶν αἰώνων, ὅταν ἔλθῃ ἐν δόξῃ κραίνει ζῶντας²⁰
 καὶ νεκρούς· ἐφ’ οἷς αὐτῶν καταφρονήσαντα ἐλευθέρους μὲν
 αὐτοὺς ἀφεῖναι κελεύσαι, τὸν δὲ τῆς ἐκκλησίας διωγμὸν κα-
 ταπαῦσαι.

7. ἀναιρήσειν C

15. φόρους C

21. κελεύσας C

Nernam vivum in ignem conici iussit, quum dixissent astronomi,
 canibus illum laceratum iri. sed imber flammam exstinxit, illumque
 manibus vinctum canes devorarunt. Larpus astronomus Domitiano
 dixit, eodem die eum esse moriturum. ille eum in vincula conici
 iussit, ut postridie eum interficeret; mortuo autem Domitiano li-
 beratus est. Domitianus eos, qui Davidis et Christi generis essent
 interfici iussit; timebat enim domini praesentiam, ut Herodes praed-
 icatione iam vim adeptus. ducti igitur sunt ad Domitianum Christi
 cognati, quos interrogavit ille, essentne ex Davide et Christo. affir-
 mantibus illis “quantas,” inquit, “opes habetis?” “novem,” inqui-
 unt, “denarios et pauca iugera, unde vectigalia pendimus,” simul
 manus labore maceras monstrarunt. tum ille interrogavit, quale
 Christi regnum et quando appariturum esset. responderunt illi, non
 esse in hoc mundo nec in hac terra sed in coelo et finitis saeculis,
 quando venturus esset cum gloria iudicatum vivos mortuosque. quae
 cum Domitianus audisset, dimitti eos et persecutionem ecclesiae in-
 termitti iussit.

Νέρβας ὁ καὶ Μάρκος.

Νέρβας ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν μῆνας δ', σφόδρων ὧν καὶ ἐχέ κατὰ ἐπιεικῆς. οὗτος ἀνεκαλέσατο τῆς ἐξορίας, ἀποστείλας αὐτὸν τὴν σιδ' ἐν Ἐφέσῳ, ἐνθα καὶ τελευτᾷ. ἐκ Παιονίας δὲ ἀγγελία ἐπι-
 5 κικίων ἐλθοῦσα παρὰ Τραιανοῦ ἀνελθῶν ἐν τῷ Καπειω-
 λίῳ καὶ λιβανωτῶν ἐπιθύσας σιὰς τε ἐπὶ βήματος καὶ με-
 γάλα βῶν, τῆς τε βουλῆς καὶ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων πα-
 ρόντων, ἔφη "ἀγαθῇ τύχῃ Μάρκος Νέρβας Τραιανὸν υιο-
 ποιῶμαι." οὗτος ἀπηγόρευσε τοῦ ἐκτέμνειν τινῶν τὰ αἰ-
 10 δοῖα ἐν Ῥώμῃ· καὶ νόσφ τελευτᾷ.

Τραιανός.

Τραιανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη 19 μῆνας 5'. ὃς ἦν μισοπό-ε... τῆς
 ηρος καὶ φιλοδίκαιος· γυμνάσας γὰρ ποτε ξίφος ἐνώπιον σιδ'
 τῶν ἐν τέλει πάντων ἐπέδωκε τῷ ἐπύρχῳ λέγων "δέξαι τοῦτο,
 15 καὶ εἰ μὲν καλῶς ἄρχω, ὑπὲρ ἑμοῦ, εἰ δὲ μὴ, κατ' ἑμοῦ αὐ-
 τῷ χρῆσαι." προσχειρίσθη δὲ ὑπὸ Νέρβα διὰ τὴν ἀρετὴν
 αὐτοῦ ὡς πολεμικώτατος καὶ πολλὰ κατορθώματα ἐν Ῥώμῃ
 καὶ παταχοῦ πεποιηκώς. φίλου δὲ τινος αὐτῷ ποτὲ διαβλη-
 20 καὶ τὸ γένειον ἀποκειραμένον, ἐπεὶ τυφλὸς πρὸς Τραιανὸν
 θέντος ὡς ἐπιβούλου, καὶ τοὺς τε ὀφθαλμοὺς ἐκκετηθέντος

3. οὗτος] οὗτος Ἰωάννην τὸν εὐαγγελιστὴν?

NERVA SIVE MARCUS.

Nerva unum annum mensesque 4 regnavit vir sapiens et honestus. hic Ioannem ex exilio revocavit, et Ephesum misit ubi mortuus est. ex Paeonia cum victoria Traiani nunciaretur, in Capitolium ascendit libavitque et clara voce praesente senatu populoque Romano "quod felix faustumque sit, inquit, Marcus Nerva Traianum filium adopto." idem vetuit cuiquam Romae pudenda amputari. obiit morbo.

TRAIANUS.

Traianus 19 annos et 6 menses regnavit, homo optimus et iustissimus; qui quondam coram omnibus magistratibus gladium nudavit et primo eorum tradidit his verbis "accipe hoc, et si bene imperabo pro me, sin minus, contra me eo utere." electus autem est a Nerva propter virtutem quod esset fortissimus et Romae et ubique splendidissima facinora edidisset. cum quondam amicum eius calumniati essent, tanquam insidias pararet, et ille effossis oculis barbaque tonsa

εισηχθη, πολλὰ λυπηθεὶς ἐπὶ τούτῳ πόλιν τε κτίσας ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ τὴν νῦν Τραιανούπολιν ὀνομαζομένην, καὶ τοῦτον κατοικτεῖρας, ὡς δεσπότην τῆς πόλεως ἐκέλευε ἀπέστειλεν ἕως τῆς αὐτοῦ τελευτῆς. θνήσκει δὲ Ἀδριανὸν προχειρισάμενος εἰς βασιλέα. ἐπὶ τούτου ἐμμερτύρησεν ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος καὶ Συμεὼν ὁ τοῦ Κλεόπα. Τραιῶνός προσέταξε τὸ Χριστιανῶν φύλον μὴ ἐκζητεῖσθαι μὲν, ἐμπεισὸν δὲ κολάζεσθαι. ἐπὶ αὐτοῦ Σίμωνα τὸν Μάγον Μένανδρος διεδέξατο, γόης καὶ ἀπατεῶν, Σαμαρεὺς τὸ γένος, ἑαυτὸν Χριστὸν ὀνομάζων. ἦν δὲ καὶ Κηρίωνδος αἰρεσιάρχης τότε, 10 καὶ Νικόλαος εἰς τῶν ἑπτὰ διακόνων.

Ἀδριανὸς Αἴλιος.

ἐγμέ
κατὰ τὴν
σχδ
Ἀδριανὸς Αἴλιος ἐβασίλευσεν ἔτη κ' μῆνας ια'. ἦν δὲ φιλολόγος ἐπιτήδειος ἐν τε τῷ πεζῷ λόγῳ καὶ τῷ ἐμμέτρῳ, συγγενῆς καὶ υἱοπεποιημένος τῷ Τραιανῷ. οὗτος ἐν Μυσίᾳ 15 ἐνθα ἐθήρασεν, ᾠκοδόμησε πόλιν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν Ἀδριανοῦ Θήρας ἐν τοῖς μιτάτοις, καὶ ἑτέραν πόλιν ἐν τῇ Θυράκῃ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ. οὗτος καὶ τὴν Ἰουδαίων πόλιν κατέστρεψε διὰ τὸ βουληθῆναι τοὺς Ἰουδαίους ἀνοικοδομησαὶ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναόν, καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ πεντηκόντα ὀκτώ 20 μυριάδας ἀνέλε. σημεῖον δὲ γέγονε τῆς ἀναλώσεως αὐτῶν ὡς τὸ τοῦ Σολομῶντος μνημεῖον αὐτομάτως διαλυθῆναι. τὰ

caecatus ad Traianum duceretur, magno ea re moerore afflictus urbem condidit, quam de suo nomine Traianopolin nominavit, et amicum deplorans praefectum eum eius urbis fecit. mortuus est Adriano imperatore designato. martyr sub eo fuit sanctus Ignatius et Symeon Cleopae filius. iussit Traianus Christianos non inquiri, palam autem factos puniri. sub eo Simonem Magum Menander excepit magus et praestigiator, genere Samareus, qui Christum se nominavit. erat etiam tum temporis Cerinthus haeticorum princeps et Nicolaus, unus e septem diaconis.

ADRIANUS AELIUS.

Adrianus Aelius 20 annos regnavit mensesque 11. fuit autem philologus satis doctus quam pedestri oratione tum poetica, Traiano cognatus et ab eo adoptatus. hic in Mysia, ubi venatus erat, urbem aedificavit, quam Adriani venationem nominavit; aliam urbem in Thracia de se nominavit. idem Iudaeorum urbem delevit, quoniam conati erant Iudaei templum Hierosolymis aedificare, unoque die 580000

δὲ παλαιὰ λείψανα τῆς πόλεως ἐρείπιας καὶ ἐρημώσας, κτί-
 ζει ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι τὴν πόλιν, *Αἰλίαν* αὐτὴν ἐπονομά-
 σας. ἐν δὲ τῷ ναῶ τὸν αὐτοῦ ἀνδριάντα ἀνεστῆλωσε διὰ
 τὸ εἶναι αὐτὸν λωβόν, ὅπως εὖρη ἴασιν. *Σίμιλον* δὲ τινα ἐν
 5 τε φρονήσει καὶ ἐπιεικείᾳ καὶ ἀρεταῖς πολλαῖς κεκοσμημένον
 πάνυ ἐτίμα, καὶ ἐν μεγάλῃ ἀρχῇ ἐτίμησεν αὐτόν· ἀλλ' ἐπ'
 ὀλίγον τῆς ἀρχῆς κρατήσας δεηθεὶς ἐξέστη αὐτῆς, καὶ ἐν
 ἄγρῳ ἑπτὰ ἔτη διατριψάς ἐτελεύτησεν, ἐπιγραφῆναι προστά-
 10 ται, βιώσας μὲν ἔτη τόσα, ζήσας δὲ ἑπτὰ." θνήσκει δὲ Ἀδρι-
 ανὸς Ἀντωνῖνον προχειρισιάμενος. ἀπέθανε δὲ βίᾳ τῆς νόσου,
 κραζῶν "ὦ Ζεῦ, πόσον κακόν ἐστιν ἐπιθυμοῦντά τινα ἀπο-
 θανεῖν καὶ μὴ τυγχάνειν." ἐπὶ Ἀδριανοῦ ὑπῆρχον αἰρεσιώ-
 ται, ἐχθροὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως *Σατορνίνος* καὶ *Βα-*
15 *σιλείδης* καὶ *Καρποκράτης*.

Ἀντωνῖνος δ' εὐσεβής.

Ἀντωνῖνος δ' εὐσεβής ἐβασίλευσεν ἔτη κδ', υἱοποιηθεὶς
 τῷ Ἀδριανῷ, καὶ πρῶτος τῶν αυτοκρατόρων εὐσεβής ἐπεκλή-
 20 θη· κῆσαν γὰρ ἀρετὴν ἐπεκτήσατο. θνήσκει δὲ προβαλόμε-

1. λείψανα C 17. Ἀντωνῖνος δ' εὐσεβής καὶ Οὐῖρος ἐχέη
 τῆς σκθ' ἐπὶ αὐτοῦ ἐγνωρίζοντο Οὐαλεντιανὸς καὶ Κέρδων καὶ
Μαρκίων αἰρεσιάρχαι ἐν Ῥώμῃ *margo*.

eorum interfecit. signum huius calamitatis fuit quod Solomontis se-
 pulchrum sua sponte apertum est. antiquis urbis ruinis deletis et
 disiectis, urbem condidit et de suo nomine Aeliam dixit. in templo
 autem simulacrum sui collocavit, eo consilio ut lepra liberaretur. Si-
 milium quendam, ratione, aequitate multisque virtutibus ornatum ad-
 modum honoravit et magnam praefecturam ei tribuit. sed is quum
 per aliquod tempus praefecturam administrasset, inde recessit et otio-
 sus 7 annos quum degisset mortuus est, hac sepulchrali inscriptione
 relicta: "Similus hic iacet, tot annos vixit, vita fruitus est 7 annos."
 mortuus est Adrianus Antonino designato imperatore. morbo exstin-
 ctus est clamans: o Iupiter, quanta miseria est, mori volentem non
 posse." sub Adriano fuerunt haeretici, Christianae fidei inimici, Sa-
 turninus, Basilides et Carpocrates.

ANTONINUS PIUS.

Antoninus Pius annos 24 regnavit, adoptatus ab Adriano primus-
 que imperatorum pius est cognominatus, omnem enim virtutem pos-
 sidebat. mortuus est imperatore designato Marco Antonino genere

νος εἰς βουσίλευ Μάρκον Ἀντωνῖνον τὸν ἴδιον γαμβρόν. ἐπὶ Ἀντωνίου Οὐήρου Βαρδισιάνης τις Σύρος διαλεκτικώτατος καὶ σοφὸς ἦν, ὥστε θαυμάζεσθαι αὐτοῦ τὸν πρὸς Ἀντωνῖνον κατὰ εἰμαρμένης λόγον.

Μάρκος Ἀντωνῖνος ὁ φιλόσοφος καὶ Βήρος ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ. 5

ἐπι-
κατὰ τὴν
ἀλλε-
Μάρκος Ἀντωνῖνος ἐβασίλευσεν ἔτη ιθ' μετὰ Βήρου τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ. οὗτος ὁ Μάρκος σοφὸς ἦν πᾶν καὶ ἐνάρετος, καὶ τὴν πόλιν ἐκ πολλῶν πολέμων διασωσάμενος καὶ ἀγαπηθεὶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν σφόδρα ἀπέθανε φαρμακευθεὶς ὑπὸ Κομόδου τοῦ ἰδίου υἱοῦ. τὴν δὲ μνήμην τῆς ἀρετῆς 10 αὐτοῦ ἡ βουλή ἔχουσα μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν χρυσῆ ἀνδριάντι αὐτὸν ἐτίμησε. πολεμοῦντος Μάρκου Γερμανοῦς καὶ Σαυρομάτας, δίδει τῆς στρατιᾶς πιεζομένης καὶ διὰ τοῦτο κινδυνευούσης, τοὺς ἐπὶ τῆς Μελιτινῆς οὕτω καλουμένης λεγεῶνος Χριστιανούς ὄντας, δι' εὐχῆς ἐκτενοῦς πρὸς 15 θεὸν γενομένης, ἱστορεῖται τοὺς μὲν πολεμίους κεραυνῶ βαλεῖν, ὄμβρω δὲ τοὺς Ῥωμαίους παραμυθῆσασθαι. ὅπερ, ὡς φασι, σφοδρῶς καταπλήξαν τὸν Μάρκον, γράφει τιμῆσαι Χριστιανούς, τὴν δὲ λεγεῶνα κεραυνοβόλον προσαγορεῦσαι. 20

15. γινομένης C

genere suo. sub Antonino Vero Bardisanes quidam Syrus sapientissimus erat, ita ut admirabilis sit eius ad Antoninum contra factum oratio.

MARCUS ANTONINUS PHILOSOPHUS ET VERUS GENERE EIUS.

Marcus Antoninus 19 annos cum Vero genere suo regnavit; hic Marcus omnino sapiens fuit et probus atque ex multis bellis servata urbe a civibus maxime dilectus mortuus est veneno, quod Commodus filius ei dederat. virtutis eius memoriam servans aenatus post mortem eum aureo simulacro honoravit. Marcus quum contra Germanos et Saeromatas bellum gereret, urgebatur quondam siti exercitus et in magnum periculum venit. tum qui in Melitina legione Christiani erant multis precibus effecisse narrantur, ut hostes fulmine percuterentur, Romani autem pluvia recrearentur; quae res Marcum admodum narratur commovisse, ita ut honoraret Christianos et legionem illam fulminatricem nominaret.

Κόμοδος ὁ υἱὸς Μάρκου.

Κόμοδος υἱὸς Μάρκου ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ' μῆνας θ'. ^{εἰσὶ τῆς} οὗτος εἶχε τρίχας ξανθὰς εἰκασμένας χρυσῷ, ἦν δὲ μοιχικώ-^{αλξ'} τας πάνυ καὶ φιλοκύνητος. ὃν φασιν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δώ-
 5 δεκα λέοντας φρονεῦσαι. γέγονε δὲ ποδαλγὸς καὶ καταβαρῆς.
 συνέβη δὲ πολλὰ τοὺς κατὰ τὴν Ῥώμην παθεῖν ἐν ταῖς ἡμέ-
 ραις αὐτοῦ. Νάρκισσος δὲ τις τῶν οἰκείων αὐτοῦ ἀπέπνιξεν
 αὐτὸν ἐν τῷ λουτρῷ. ἐπὶ Κομόδου Κλήμης ὁ στρωματεὺς
 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐγνωρίζετο. Κλήμενος δὲ φοιτητῆς Ὀριγέ-
 10 νης ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ Μοντανὸς αἰρεσιάρχης τότε ἦν, ὃς
 αὐτὸν παράκλητον ἔλεγεν εἶναι.

Περτίναξ.

Περτίναξ ἐβασίλευσεν ἡμέρας πλ', μῆτε τὴν γυναῖκα μῆ- ^{εἰσὶ κατὰ}
 τε τὰ τέκνα εἰς τὸ ἡπαλίτιον ἀγαγών, ἀλλ' εἰσὺς παρὰ τῷ ^{τὴν σμα'}
 15 πάππῳ διαιτᾶσθαι. οὗτος ἐσφάγη παρὰ τῶν στρατιωτῶν.
 ἐπὶ Περτίνακος εἰς τῶν ἐρμηνευτῶν Ἐβιοναῖος τὴν αἵρεσιν
 ἦν· ἀλλὰ καὶ Πορφύριος φιλόσοφος ὁ κατὰ Χριστιανῶν
 γράψας καὶ Ἀφρικανὸς ὁ σοφώτατος.

7. Ὡς φησιν Ἀφρικανὸς ὁ σοφώτατος margo. 16. ἐβίω νέος
 codex: corr Cramerus. 18. ὁ χρονολογῆσας m.

COMMODUS, MARCI FILIUS.

Commodus Marci filius 12 annos et 5 menses regnavit. habuit
 hic flavam comam auro similem, moechusque fuit et venandi cupidus,
 quem dicunt uno die 12 leones interfecisse. laborabat autem pedi-
 bus et corpore erat gravi. sub eius imperio multa mala Romanis ac-
 ciderunt. Narcissus, quidam ex eius familiaribus, balneo eum suffo-
 cavit. sub Commodo Clemens Stromateus in Alexandria clarus fuit.
 Clementis discipulus Origenes fuit. praeterea Montanus tum vixit,
 haereticus, qui se esse consolatorem dicebat.

PERTINAX.

Pertinax regnavit 87 dies et neque uxorem neque liberos in pa-
 latium duxit, sed apud patrem vivere iussit. trucidatus est a militi-
 bus. sub Pertinace Ebionaeus, unus ex interpretibus, haereticus vi-
 xit; praeterea Porphyrius philosophus, qui contra Christianos scripsit
 et Africanus sapientissimus.

Ἰουλιανὸς Δίδιος.

Ἰουλιανὸς Δίδιος ἐβασίλευσεν ἡμέρας ξς', φανλότετος τοῖς τρόποις, καὶ τοῖς ἔργοις ἀνοσιουργὸς καὶ χρημάτων ἐρασιῆς. οὗτος διὰ ταῦτα ἐσφάγη ψήφῳ τῆς βουλῆς, μεγάλη ἐπιβουώμετος "τί γὰρ δεινὸν ἐποίησα;"

5

Σεῦρος.

εψ...β
της σμγ

Σεῦρος ἐβασίλευσεν ἔτη ις' μηνας ἦ. οὗτος τὸ Βυζάντιον παραλαβὼν τὰ τεῖχη αὐτοῦ καθείλεν. εἶχε δὲ πύργους ἐπτά, ἐκ τῶν Θορακικῶν πυλῶν ἀρχομένους καὶ ἐπὶ τὴν ἀρκτιῶν θάλασσαν καθήκοντας· καὶ τούτων εἴ τις ἐν ἑτέρῳ¹⁰ πύργῳ προσῆλθεν, οὐδεμία αἰσθησις τοῖς ἄλλοις ἐγίνετο· εἰ δὲ ἐν τῷ πρώτῳ πύργῳ ἀνεβόησεν ἢ καὶ λίθον ἐσάλευσεν, αὐτὸς τε ἤγει καὶ τῷ δευτέρῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν ἐφέξῃς μετεδίδου τῆς ἤχῃς. οὗτος καὶ τὸ Ζευξιππον λοετρὸν ἔκτισε Βυζαντίοις, καὶ τὸ πρῶτον κτίσµα τῷ ἵπποδρομίῳ παρέδωκε,¹⁵ καὶ κνηγιον καὶ θέατρον αὐτοῖς κατεσκευάσεν. ἐπὶ τούτου ἤκμαζε καὶ Ὀριγένης, ὃς ἐνέσπειρεν ἐπὶ τῆς γῆς πονηρὰ ζιζάνια καὶ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν ἐπεδείξατο. ἐµορτύρησε δὲ καὶ Λεωνίδης ὁ πατὴρ Ὀριγένους. νοσηλευθεῖς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἐν πολέµῳ. οὗτος τὸν ἐν Βρεττανίᾳ νικῆσας πό-20

9. ἐν] μὲν C 16. ὁ Ὀριγένης αἰρεσιάρχης ὢν μετεµψύχωσεν ἐδόξαζεν ἀπ' ἄλλου εἰς ἄλλον μεταβαίνου m.

IULIANUS DIDIVS:

Iulianus Didivus 66 dies regnavit, homo pessimis moribus, improbus et avarus; quapropter quum ex senatusconsulto interficeretur, exclamavit: "quid tandem mali feci?"

SEVERUS.

Severus 17 annos mensesque 8 regnavit. hic expugnato Byzantio moenia evertit, erant autem 7 turres inde a Thracio porto usque ad mare septentrionale. ad harum unam quum quis accedit, ex reliquis nihil audiri potest; sed quum in prima turri clamatur, vel lapis percutitur et ipsa resonat et alteri reliquisque deinceps omnibus sonum communicat. hic etiam Zeuxippum balneum construxit, hippodromi fundamentum iecit et venationem et theatrum Byzantiis exhibuit. sub hoc Origenes floruit, qui mala zizania in terra dispersit omnemque impuritatem docuit. martyr fuit Leonides, Origenis pater. Aegrotavit rex et in bello mortuus est. hic feliciter in Britan-

λεμον ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν περιτείχισε τὴν νῆσον
σταδίους χιλίους.

Ἀντωνῖνος υἱὸς Σευήρου ὁ Καράκαλος.

Ἀντωνῖνος υἱὸς Σευήρου ἐβασίλευσεν ἔτη ε' μῆνας β'. εφκε'
9 οὗτος τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς μητρὸς ἀπέσφαξε. *τῆς σμτ*
Σαραπίων δέ τις μαθηματικὸς ἔλεγεν ὡς τεθνήσκειται Ἀνω-
νῖνος καὶ Μακρίνος αὐτὸν διαδέχεται καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τῷ
δακτύλῳ παρεστῶτα μετὰ τῆς συγκλήτου. ὁ δὲ ὑπὸ θυμοῦ,
μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῆς τύχης οὐ συνῆκε τῷ προσώπῳ Μακρί-
10 νου, ἀλλ' ἕτερον τὸν πλησίον ἐκέλευσεν ἀποκτανθῆναι. ὁ δὲ
Μακρίνος ἐσπούδαζε τὸν Ἀντωνῖνον προκαταλαβεῖν, καὶ τοῦ
Ἀντωνίου ἀπὸ τοῦ ἵππου κατελθόντος ἐν κυνηγίῳ εἰς ἀπό-
παιον ἐκατόταρχον ἀποστείλας τοῦτον τῷ ξίφει ἀνέλεν, εἰ-
πὼν πρὸς αὐτὸν “ὡς σὺ τὸν ἀδελφὸν ἀπέσφαξας, οὕτω κἀγὼ
15 σέ” ἐπὶ Ἀντωνίου Ὠριγένης διάφορα συγγράμματα κατα-
λείπει μετὰ καὶ τῆς τῶν Ἑβραίων σημειώσεως, τὰ λεγόμενα
ἔξυαλᾶ.

Μακρίνος.

Μακρίνος ἐβασίλευσεν ἔτος ἐν μῆνας δύο. Εὐτυχιανὸς εφκε' β'
20 *δέ* τις παραλαβὼν τὸν Ἀβίτον ὡς Ἀντωνίου υἱὸν μοίχειον *τῆς*
περιτέθεικς διώδημα καὶ αὐτοκράτορα ἀνγόρευσε, καὶ δούς

nia gesto bello murum aedificavit a mari usque ad mare per 1000
stadia.

ANTONINUS CARACALLA SEVERI FILIUS.

Antoninus Severi filius 6 annos duosque menses regnavit. hic
germanum fratrem ad matris sinum necavit. Sarapio quidam, mathe-
maticus, quum praedixisset moriturum antonium et Macrinum eum
secuturum esse huncque in senatu praesentem digito monstrasset,
Antoninus praee ira vel potius fato impeditus Macrinum non agnovit,
sed alium quendam prope stantem interfici iussit. Macrinus autem
Antonino antevertere properavit eumque in venatione equo descen-
dentem misso in foricam centurione gladio obtruncavit haec dicens:
“quomodo tu fratrem occidisti, ita ego te occido.” sub Antonino
Origenes varia scripta reliquit cum Hebraeorum explicatione, quae
dicantur sextupla.

MACRINUS.

Macrinus unum annum mensesque duos regnavit. Eutyichianus
quidam declarato Avito Antonini filio spurio diademat eum ornavit

χρησόν τοις στρατιώταις συνέβαλε πόλεμον μετὰ Μακρίνου, καὶ ἡττηθεὶς Μακρίνος ἔφυγε καὶ ὑπεσφάγη μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

Ἄβιτος.

Ἄβιτος ἐβασίλευσεν ἔτη τρία μῆνας ἑννέα. οὗτος γυναι-5
κώδης ἦν, ὥστε καὶ Ἰεροκλέα ἐνομον αὐτοῦ ἄνδρα ποιῆσαι.
ἑσφάγη δὲ διὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ, κακῶς τὸ ζῆν ἀπορ-
ρήξας, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἐξάδελφος αὐτοῦ. Ἄβι-
τος τὸν ἱατρὸν ἡντιβόλει διφυῆ αὐτὸν διὰ τομῆς ἐμπροσθοῦ
τῆ ἰσχυρῆ ποιῆσαι. 10

Ἀλέξανδρος.

Ἄλέξανδρος ὁ Μαμαίαις ἐβασίλευσεν ἔτη γ' μῆνας ἡ.
ἐπὶ αὐτοῦ γέγονε λιμὸς ἐν Ῥώμῃ, ὥστε καὶ κρετῶν αὐτοῦς
ἀνθρωπίνων ἄψασθαι. οὗτος ἐστρατεύσας κατὰ Περσῶν,
προσβάλλοντο οἱ στρατιῶται Μαξιμίον. Μαμαία ἡ Ἀλεξάν-15
δρου μήτηρ θεοσεβῆς ἐτύγγανε, καὶ τὸν Ὠριγένην ἐν Ἀντιο-
χείᾳ διετριβόντα μετεπέμψατο πρὸς αὐτὴν τοῦ διδαχθῆναι τὸ
κατὰ Χριστὸν μυστήριον.

5. Ἄβιτος Ἀντώνιος· Βασιάν ὁ καὶ Ἡλιογάβαλος π. 8. ὡς
φησι Δίων.

regemque appellavit, pecunia deinde corruptis militibus Macrinum vi-
dit, qui in fuga cum filiis suis interfectus est.

Avitus.

Avitus tres annos et 9 menses regnavit. feminae hic similis erat
ita ut Hierosolem legitimum sibi maritum faceret. trucidatus est pro-
pter impuritatem et turpiter vitam finivit. regnavit post eum Ale-
xander, frater eius. Avitus medicum oravit ut arte sibi utrumque
suum tribuere rima adversa facta.

ALEXANDER.

Alexander, Mamaeae filius annos 13 mensesque 8 regna-
vit. fuit sub eo Romae annonae caritas tanta, ut vel humana
carne vescerentur. qui cum contra Persas bellum gereret, milites
Maximinum elegerunt. Mamaea, Alexandri mater, pia fuit et Ori-
genem Antiochiae degentem ad se accessivit ut Christi mysterium se
doceret.

Μαξιμίνοσ.

Μαξιμίνοσ ἐβασίλευσεν ἔτη 5. οὗτοσ ποιμὴν ὦν καὶ μετὰ ταῦτα στρατιωτικῆσ γεγονώσ, εἶθ' οὕτωσ στρατηγὸσ Ἀλεξάνδρειασ, ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ τῆσ βουλῆσ προεβλήθη βασιλεὺσ δι' ἀνδρείαν καὶ φρόνησιν, μετὰ δὲ ταῦτα ἀπεσφάγη δολίωσ παρὰ Μαξιμου καὶ Βαλβίνου, ἄξιον τῆσ ἑαυτοῦ ἀνοσιουργοῦ γνώμησ εὐρών τὸ τέλος. Μαξιμίνοσ ἔχθει τῷ πρὸσ Ἀλέξανδρον πολλοὺσ Χριστιανοὺσ ἔχοντα καὶ τιμῶντα διωγμὸν ἡγεῖρεσ μέγαν κατὰ Χριστιανῶν.

10

Μάξιμοσ καὶ Βαλβίνοσ.

Μάξιμοσ καὶ Βαλβίνοσ ἐβασίλευσαν ἡμέρασ κβ'. τῷ αὐτῷ δὲ τρόπῳ ἀπεσφάγησαν καὶ οὗτοί ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν. ὁμοίωσ καὶ Γορδιανὸσ ὁ προγεγονώσ Καῖσαρ παρὰ Μαξιμου καὶ αὐτὸσ βασιλεύσασ ἀνῆρέθη, ὡσ κολύσαντοσ Φιλίππου τοῦ ἐπάρχου τὸν σῆτον διακομισθῆναι τῷ στρατῷ. οὗτοσ δὲ ὁ Φίλιπποσ ἦν πατὴρ τῆσ ἁγίασ μάρτυροσ Εὐγενίασ. ἐπὶ Μαξιμου καὶ Γορδιανοῦ Ἀφρικανὸσ ὁ συγγραφεὺσ ἐγνωρίσθη.

Γορδιανὸσ.

20 Γορδιανὸσ Καῖσαρ περὶ ἔτη που γεγονώσ 19' αὐτοκράτωρ ^{εἴρηνα' β} ^{τῆσ σὴγ'}
8. Ἀλεξάνδρειαν — ἔχοντι καὶ τιμῶν C. corr Cedrenus.

MAXIMINUS.

Maximinus 6 annos regnavit. qui quum antea pastor fuisset, miles factus Alexandriae praefectus est et a senatu populoque propter virtutem et sapientiam imperator est declaratus. postea vero dolo interfectus est a Maximo et Balbino, dignam impio animo mortem expertus. Maximinus odio ductus Alexandri, qui multos Christianos circa se habebat honorabatque, magnam Christianorum persecutionem excitavit.

MAXIMUS ET BALBINUS.

Maximus et Balbinus 22 dies regnarunt. hi quoque eodem modo militibus trucidati sunt. item Gordianus Maximum praecedentem imperatorem interfecit ipseque est interfectus prohibente Philippo praefecto, quominus commeatus ad exercitum portaretur. hic Philippus pater fuit sanctae Eugeniae martyris. sub Maximo et Gordiano Africanus historicus floruit.

GORDIANUS.

Gordianus 13 annos Caesar fuit; imperator declaratus 6 annos

τε ἀνεδέχθη ἔτη 5, καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἀνεδέξατο, εἴτα ὑπὸ Φιλίππου ἐπαρχοῦ ἐπιβουλευθεὶς ἐτελεύτησε.

Φίλιππος.

εἰρηγ' β
τῆς σνε' Φίλιππος ἐβασίλευσεν ἔτη πέντε, ὃς ὑπῆρχε μὲν τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως σπουδαστής, συνέσει καὶ ἐπει-5 κεία κεκοσμημένος, ὠρμαῖο δὲ ἀπὸ Βόστρας, ἐνθα καὶ πόλιν ὑποδόμησεν ὀνομάσας αὐτὴν Φιλιππούπολιν. οὗτος σπονδὰς εἰρηνικὰς ἐποίησε μετὰ Σαβῶρου βασιλέως Περσῶν, ὃς ἐθανυμάζετο ἐπὶ μεγέθει σώματος· μέχρι γὰρ ἐκείνου τοῦ χρόνου τηλικούτος ἄνθρωπος οὐκ ᾤφθη. ἀνηρέθη δὲ ὁ 10 Φίλιππος ἅμα τῷ υἱῷ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ Χριστιανῶν ὑπὸ Δεκίου.

Δέκιος.

ειρηγ' β
τῆς σξ' Δέκιος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, ὃς πολλοὺς ἁγίους ἐτιμωρή-15 σαιτο καὶ θανάτῳ παρέδωκεν· ἀνηρέθη δὲ ὑπὸ Σκυθῶν ὑποθήκαις Γάλλου καὶ Βολουσιανοῦ ἐν τέλει αὐτοκτονίᾳ μετὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ, ἄξιαν τιμωρίαν τῆς ἰδίας αὐτῶν θηριωδίας ἐπιτυχόντες, ὡς μηδὲ τὰ σώματα αὐτῶν εὐρεθῆναι ἢ τι μέρος ἐξ αὐτῶν. ἐπὶ τούτου ἦν Κλήμης ὁ στρωματεύς καὶ Ἀφρικανός

4. Φίλιππος· τῷ δὲ 5 εἰσι Φιλίππου χριστιανῶν ἔτος πληρωθὲν ἀπὸ Ῥωμύλου καὶ πίστεως Ῥώμης· ἔωρια . . . Ῥωμαῖοι μεγιστοί . . . θε . . . παρασκευὴν m. 14. πάλατι C.

Romanorum regnum obtinuit. deinde a Philippo praefecto insidiis circumventus obiit.

PHILIPPUS.

Philippus 5 annos regnavit, fuitque Christianae fidei studiosus, et ornatus prudentia et aequitate; orsus est a Bostra, ubi urbem condidit, quam Philippopolin nominavit. hic pacem fecit cum Sabore, Persarum rege, qui admirabilis erat corporis magnitudine; nunquam enim antea tantus vir vixerat. interfectus est Philippus una cum filio a Decio, certans pro Christianis.

DECIVS.

Decius duos annos regnavit, multos sanctos supplicio tradidit. interfectus est a Scythis, Galli et Volusiani consiliis, suffocatus cum filio suo in palude. ita nacti sunt dignam ferocitate poenam, neque enim corpora eorum neque membrum ullum inveniiri potuerunt. sub hoc fuit Clemens Stromateus, Africanus et Gregorius qui miracula fecit.

καὶ Γρηγόριος ὁ Θανματοουργός. ἐπὶ Δεκίου Ναυάτος προ-
σβύτερος ὢν ἀπέσχισε τῆς ἐκκλησίας, ὃς τοὺς ἐπιθύσαντας
καὶ μετανοῦντας οὐκ ἔδέχετο. ἐπὶ αὐτοῦ Κυπριανὸς ὁ ἅγιος
ἐμαρτύρησε, καὶ οἱ ἑπτὰ παῖδες οἱ ἐν Ἐφέσῳ, καὶ πλῆθος
ἁγίων.

Γάλλος καὶ Βολουσιανός.

Γάλλος καὶ Βολουσιανὸς ἐβασίλευσαν ἔτη β' μῆνας η'.
γένονε δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν λοιμὸς, κινήθεις ἀπὸ ἀνα-
τολῆς μέχρι τῆς δύσεως, καὶ οὐδεμία πόλις εὐρέθη ἄμοιρος
10 ταύτης τῆς ἀπειλῆς. ἐκράτησε δὲ ἔτη ια', ἀρχόμενος ἀπὸ
φθινοπώρου καὶ λήγων τῇ τοῦ κυνὸς ἐπιτολῇ. μετεδίδοτο δὲ
ἡ νόσος αὐτῇ ἀπὸ τε ἱματίων καὶ ψιλῆς θῆας. καὶ οἱ Σκι-
θαι περάσαντες τὸν Ἰστρον πᾶσαν τὴν δύσιν καὶ Ἰταλίαν
ἀνατολὴν τε καὶ Ἀσίαν ἐπόρθησαν καὶ παρέλαβον δέχα μύ-
15 νης Ἰλίου καὶ Κυζίκου. ἀνῆρέθη δὲ ὁ Γάλλος καὶ Βολου-
σιανὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἀνῆγορεύθη βασιλεὺς Αἰμι-
λιανὸς ἐπ' αὐτῶν. ἐπὶ Γάλλου καὶ Βολουσιανοῦ ἡ κατὰ
Σαβέλλιον αἵρεσις συνέστη.

Αἰμιλιανός.

20 Αἰμιλιανὸς ἐβασίλευσε μῆνας δ', ἦρχε δὲ τοῦ ἐν Μυσίᾳ
στρατεύματος, ἔχων καὶ Αἰβυκὸν στρατὸν, μεθ' ὧν πολεμη-

sub Decio Navatus presbyter ex ecclesia excludebat, qui sacrificarant
neque eos mutata mente recipiebat. martyr fuit sanctus Cyprianus,
septem Ephesi liberi, et sanctorum multitudo.

GALLUS ET VOLUSIANUS.

Gallus et Volusianus annos duos mensesque 8 regnarunt. fuit
eorum tempore pestis, ab oriente orsa usque ad occidentem, qua
nulla urbs intacta mansit. duravit autem 11 annos bruma inci-
piens et cane oriente desinens. communicabatur hic morbus vestibus
visaque. Scythae Istro superato omnem occidentem, Italiam, orientem
et Asiam depopulati sunt et occuparunt praeter Ilium et Cyricum.
trucidati sunt Gallus et Volusianus a militibus, qui regem sibi fece-
runt Aemilianum. sub Gallo et Volusiano Sabelliana haeresis ex-
stitit.

AEMILIANUS.

Aemilianus 4 menses regnavit. in Mysia exercitui praeerat, si-

σας τοὺς Σκύθας καὶ νικήσας ἐπιρῆθη τῇ εὐτυχίᾳ καὶ ἤταρχησεν. ἀναιρεῖται δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ στρατιωτῶν.

Οὐαλεριανὸς καὶ Γαληνός.

εφο' β' Οὐαλεριανὸς καὶ Γαληνός δ' υἱὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη
 τῆς σγ' ιε'. οὗτος Οὐαλεριανὸς πόλεμον μετὰ Σαβῶρου τοῦ Πέρσου⁵
 ποιήσας, καὶ δορυύλωτος γεγωνὸς ἐν Καισαρείᾳ τῇ πόλει ἔχων
 μυριάδας τεσσαράκοντα, ὑπὸ Σαβῶρου ἐκδαρεῖς ἐτελεύτησεν.
 ὁ δὲ Γαληνός μετὰ τοῦτον πρῶτος ἵππικὰ τάγματα κατέστη-
 σε· πεζοὶ γὰρ κατὰ πολὺ οἱ στρατιῶται τῶν Ῥωμαίων ὑπῆρ-
 χον. ἐσφάγη δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ στρατιωτῶν. 10

Κλαύδιος.

εφοα' Κλαύδιος ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν. οὗτος πάππος γέγονε
 κατὰ τὴν Κωνσταντίου τοῦ πατρὸς Κωνσταντίνου τοῦ ἁγίου. ἐπὶ αὐ-
 τοῦ οἱ Σκύθαι περάσαντες ἀπελθόντες εἰς Ἀθήνας παρελά-
 βον αὐτάς, καὶ συναγαγόντες πάντα τὰ βιβλία ἐβούλοντο¹⁵
 καῦσαι· ὡς φρονῶν δὲ τις ἐξ αὐτῶν ἐκώλυσεν αὐτούς, εἶ-
 πὼν ὅτι περὶ ταῦτα οἱ Ῥωμαῖοι σχολάζοντες τῶν πολέμων
 ἀμελοῦσιν. οὗτος Ἀύρηλιανὸν εἰς τὴν βασιλείαν προουγαγὼν
 νόσφ' τελεύτη.

12. Πορφύριος καὶ Πλωτῖνος ἀμφότεροι ἤκμαζον m. 14. Σκῦ-
 δες C

mulque Lybicas copias dncebat, quibus cum Scythas vicisset, Fortuna inflatus est et defecit. hic quoque a militibus occisus est.

VALERIANUS ET GALENUS.

Valerianus et Galenus filius eius 15 annos regnarunt. Hic Valerianus bellum gerens cum Sabore, Persarum rege captus est Caesareae cum 400000, et cute detracta interfectus est a Sabore. post eum Galenus primus equitum copias constituit, maximam enim partem pedites erant Romani milites. hic quoque a militibus interfectus est.

CLAUDIUS.

Claudius unum annum regnavit. pater hic fuit Constantii, sancti Constantini patris. sub eo Scythae invasionem fecerunt et Athenas ceperunt. ibi omnes libros congestos comburere voluerunt; sed unus eorum eos retinuit dicens propterea Romanos otiosos bellum neglexisse. hic ascito in imperium Aureliano morbo mortuus est.

Κυνιλλος.

Κυνιλλος αδελφός Κλαυδίου βασιλεύς αναρρηθείς και ημέρας ολίγας βιώσας, μηνίμης τς ουδέν ἄξιον πεπραχώς, επειδή Αύρηλιανόν ἔγνω επιβῆναι μέλλοντα τῆς Ρωμαίων ἀρχῆς, εαυτὸν ὑπεξάγει τοῦ βίου, τὴν φλέβα τμηθεὶς τῆς χειρὸς ὑπό τινος τῶν Ιατρῶν, μέχρις οὗ λειποψυχῆσας ἐτελεύτησας.

Αύρηλιανός.

Αύρηλιανός ἐβασίλευσεν ἔτη 5', ἀνηρέθη δὲ ὑπὸ στρα-^{εψηγ' β'}τιωτῶν μεταξὺ Ἡρακλείας και τοῦ Βυζαντίου, ἐν τῷ κα-^{τῆς σέβ'}λουμένῳ Καινῷ φρουρίῳ, και ἐκεὶ ἐτάφη. Αύρηλιανός τινα ὀτακουστὴν ἔσχεν, ἀναφέροντα αὐτῷ πάντα τὰ γινόμενα και λεγόμενα. ἀπειληθεὶς ποτε παρ' αὐτοῦ διὰ τινα αἰτίαν και φοβηθεὶς ἐμιμήσατο τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως, ἐν 15 γραφῇ ποιησάμενος ὀνομασίας δυνατῶν ἐπὶ θάνατον ἀπαχθισομένων· οἱ φοβηθέντες ἀνείλον αὐτόν. ἐπὶ τούτου και ὁ ἅγιος Χαρίτων ἀμολόγησεν. ἐπὶ Αύρηλιανοῦ Μάνης ὁ κατάρκτος ἐγένετο, ἀφ' οὗ τὸ Μανιχαῖον ὄνομα τοῖς πολλοῖς ἐπιπολάζει.

20

Τάκιτος.

Τάκιτος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. οὗτος Μαξιμίνον συγγενῆ ^{εψηδ' δ} ^{τῆς σέγ'}

11. τιναι] τες δε C   12. γενόμενα C

CYNILLUS.

Cynillus Claudii frater rex declaratus, per aliquot dies regnavit, memoria dignum nihil fecit. qui cum audiret Aurelianum regnum affectare, mortem sibi conscivit; nam aperta in manu a medico vena decedente paulatim vita mortuus est.

AURELIANUS.

Aurelianus 6 annos regnavit. interfectus est a militibus inter Heracleam et Byzantium, ubi sepultus est. Aurelianus exploratorem habuit, qui facta dictaque omnia ei referebat. cui quum quondam poenam minitatus esset, ille manum regis imitatus est, scripsitque nobilium nomina, qui ad mortem ducendi erant. illi timore perculsi, eum occiderunt. sub hoc sanctus Chariton vixit et praeterea detestandus Manes, a quo Manichaei nomen habent.

TACITUS.

Tacitus duos annos regnavit. hic Maximinum cognatum Assyriae

αὐτοῦ ἐπέστησε τῇ Ἀσσυρίᾳ· ὃν διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ γενομέ-
νας ἀδικίας ἀνελόντες οἱ στρατιῶται, φοβηθέντες μὴ ἐδικήσῃ
αὐτὸν ὁ Τάκιτος, ἀπέκτειναν καὶ αὐτὸν, καὶ γέγονασι βασι-
λεῖς Πρόβος καὶ Φλωριανός.

Πρόβος καὶ Φλωριανός.

5

εψν' κατὰ
τὴν σέξ'

Πρόβος καὶ Φλωριανός ἐβασίλευσαν ἔτη δύο μῆνας δ'.
οὗτος οὖν ὁ Πρόβος παράφρονα ἑαυτὸν ποιήσας ἀνέλε τὸν
Φλωριανόν. ἐπὶ αὐτοῦ βροχῆς γεγонуίας σίτος μεμιγμένος
τῷ ὕδατι κατηνέχθη πολὺς, ὃν συναγαγόντες σωροὺς μεγάλους
ἐποίησαν· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ Ἀδρηλιανοῦ ψεκάδας ἀργυρᾶς¹⁰
κατενεχθῆναι φασί. Βικτωρίνος δὲ φίλος τοῦ Πρόβου ἤτησε
φίλον αὐτοῦ γενέσθαι εἰς Βρεττανίαν, ὃ δὲ ἀπελθὼν ἀντήρην
ὄνειδιζόμενος οὖν ὁ Βικτωρίνος δι' αὐτὸν ἀπεστάλη παύσων
τὴν ἀνταρσίαν· προσποιησάμενος ἰπὸ προσώπου φεύγειν τοῦ
βασιλέως, ὡς φίλος τοῦ ἀντάρτου ἀπεδέχθη, καὶ ἀνέλεν αὐ-¹⁵
τόν. ὑποστρέψας δὲ ὡς ἐξῆει τοῦ πλοίου, λύσας τὴν ζώνην
ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἰσῆλθε λυσίζωνος εἰς τὸν
βασιλέα. ὃ δὲ ὠργίσθη δοκῶν ὑφ' ἑτέρου αὐτὸν τοῦτο πε-
πονθέναι. Βικτωρίνος δὲ ἔφη ὑφ' ἑαυτοῦ τοῦτο γενέσθαι,
αἰτησάμενος μηκέτι ἄρξαι πράγματος· ἀρχὴ γὰρ πᾶσα μετὰ²⁰
κινδύνων καὶ κλιμακτῆρων. ὃ δὲ καὶ ἡσυχίαν αὐτῷ ἐχαρί-
σατο καὶ δωρεὰς πολλὰς παρέσχεν. ἀπέκτεινε δὲ πάντας τοὺς

praefecit. quem Maximinum quum milites propter improbitatem in-
terficcissent, timentes, ne eum Tacitus ulcisceretur hunc quoque occi-
derunt. imperatores facti sunt Probus et Florianus.

PROBUS ET FLORIANUS.

Probus et Florianus duos annos regnarunt. Probus autem simulans
se insanum Florianum interfecit. sub eo imbri deiecti, magna cibi
copia aquae mixta depluit, quem cibum in magnos acervos college-
runt, quemadmodum sub Aureliano argenteam arenam depluisse nar-
rant. Victorinus, Probi familiaris, petiit ab eo, ut amicum quen-
dam suum in Britanniam mitteret. qui quum missus esset defecit.
propterea vituperatus Victorinus missus est ut defectioni finem fa-
ceret et simulans regem sese fugere ut amicus a defectore excep-
tus eum interfecit. revertens quum e navi egrederetur, solutam
zonam in mare abiecit et sine zona ad regem venit. is iratus est,
putans ab alio quodam eum illud passum esse. Victorinus autem
a se factum esse dixit petiitque ne ulli amplius rei praeficeretur,

ἀποκτείναντας Τάκιτον καὶ Αὐρηλιανὸν ἐν τῇ Πειριόθῳ, καὶ ἐπὶ ἐστίαισιν αὐτοῦς καλέσας. ἀνῆρέθῃ δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν περὶ αὐτόν, καὶ βασιλεύει Κάρος καὶ Καρίνος καὶ Νομμεριανός.

5 Κάρος καὶ Καρίνος καὶ Νομμεριανός.

εψήβ γ
τῆς σξε

Κάρος καὶ Καρίνος καὶ Νομμεριανός ἐβασίλευσαν ἔτη β'. οὗτος ὁ Κάρος τὴν Περσίδα καὶ Κτησιφῶντα παρέλαβε, τοῦτο ἤδη τέταρτον ἀλωθέντων ὑπὸ Τραϊανού, ὑπὸ Βήρου Σσηήρου καὶ Κάρου. τελευτήσαντος δὲ Κάρου ὑπὸ λοιμικῆς, καὶ Νομμεριανού τυφλωθέντος, ἀνέλεν αὐτὸν Ἄπρος, καὶ ἐβασίλευσε Νομμεριανός. ἐπὶ αὐτοῦ δὲ ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος Γερμανός καὶ ὁ ἅγιος Βαβύλας ἐν Ἀπιοχσίᾳ. τοῦτον ἀνέλε Διοκλητιανός δούξ τυγχάνων Μυσίας.

Διοκλητιανός.

15 Διοκλητιανός ἐβασίλευσεν ἔτη κ', τῷ γένει Δαλμάτης. μὴ εἰς περιγενόμενος δὲ τῶν πραγμάτων προβάλλεται βασιλέα Μακατὰ τὴν ξιμιανὸν Ἐρκούλιον, γαμβρὸν καὶ φίλον αὐτοῦ ὄντα. ὑφ' ὧν σξς μέγας διωγμός κατὰ Χριστιανῶν ἐκινήθη. οὗτοι ἐν ταῖς

16. περιγενόμενος C

omne enim imperium esse periculosum. imperator et quietem ei concedit et multa praeterea dona dedit. interfecit autem Perinthi omnes Taciti et Aureliani percussores ad coenam convocatos. ipse occisus est a satellitibus suis, regnaruntque post eum Carus, Carinus et Numerianus.

CARUS, CARINUS ET NUMERIANUS.

Carus, Carinus et Numerianus duos annos regnarunt. Carus Persidem et Ctesiphontem occupavit, quae itaque quater a Romanis capta sunt, a Traiano, a Vero, a Severo et a Caro. Carus quem morbo mortuus esset caecum factum Numerianum Aper interfecit, quo facto regnum adeptus est Carinus. sub eo sanctus Germanus martyr fuit et sanctus Babylas. interfecit illum Diocletianus, Mysiae praefectus.

DIOCLETIANUS.

Diocletianus 20 annos regnavit, genere Dalmata. qui cum non par esset rebus administrandis regem fecit Maximinum Herculium, generum suum et amicum. hi persecutionem Christianorum instituerunt, et in suo quisque imperio Caesares fecerunt Constantium et Galerium,

Leo Grammaticus.

6

ἑαυτῶν ἐξουσίαις Κωνσταντίου καὶ Γαλλέριου προβάλλοντα
 Καίσαρας καὶ ποιῶσι γαμβροῦς, πείσαντες τὰς ἰδίας κατα-
 λιπόντας γαμετὰς αὐτῶν τὰς αὐτῶν ἐληφέναι θυγατέρας·
 Θεοδώρα δὲ ἦν ἡ τοῦ Κωνσταντίου καὶ Βαλλερία ἡ τοῦ Γαλ-
 λερίου. ὧν ὁ Γαλλέριος δεηθεὶς Διοκλητιανοῦ πρὸς Πέρσας
 ἀπεστάλη πολεμησῶν αὐτούς· οὗς μάχῃ νικήσας παρέλαβε
 τὰ τε βασιλεία καὶ τὴν γυναῖκα Σαβῶρου, καὶ μετὰ μεγάλης
 νίκης πρὸς Διοκλητιανὸν ἐξελήλυθε, βαλάντια πεπληρωμένα
 ἔχων λίθων τιμίων καὶ μαργαριτῶν, ἀφ' ὧν πρῶτος Διοκλη-
 τιανὸς ἐσθῆτι καὶ ὑποδήμασι λίθοις τιμίοις καὶ χρυσῷ πε-
 10 κοσμημένοις ἐχρήσατο, προσκυνεῖσθαι τε αὐτὸν παρὰ τὸ ἐξ
 ἀρχῆς ἔθος ἐκέλευσε, καὶ Θρίαμβον ἐπέτελεσεν. ὠνομάσθη
 δὲ Θρίαμβος διὰ τὴν τῶν ποιητῶν λεγομένην Θρίασιν ἦγρον
 μανίαν, ἣ ἀπὸ τοῦ Θρία τὰ φύλλα τῆς σικκῆς ὀνομάζεσθαι.
 τῷ δὲ εἰκοστῷ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας Διοκλητιανὸς καὶ¹⁵
 Μαξιμιανὸς ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὴν βασιλείαν ἀπέθεντο. καὶ ὁ
 μὲν Διοκλητιανὸς ἰδιώτευσεν ἔτη δώδεκα, καὶ τῆς γλώσσης
 αὐτοῦ σαπίσης μετὰ τοῦ φάρυγγος πληθὸς σκοληκῶν ἀνα-
 βρυσάσης ἀπέρρηξε τὸ πνεῦμα· ὁ δὲ Ἐρκούλιος τὴν βασι-
 λείαν ἀναλαβέσθαι βουληθεὶς καὶ ἀποτυχῶν ἀπήγγαστο· ὁ δὲ²⁰
 Γαλλέριος σκοληκόβρωτος γεγωνὸς ἐξέψυξε, Λικίνιον κοινῶν
 τῆς βασιλείας προσλαβόμενος ἐν τῇ ἑσφ. ἐπὶ Διοκλητιανοῦ
 Ἀδακτος μάλιστα ἐμαρτύρησε· τῆς δὲ γυναικὸς καὶ τῶν
 δύο αὐτοῦ θυγατέρων ζητουμένων, αὗται φυγῆ χρησάμεναι

18. φάλαγγος C

quos etiam generos sibi fecerunt; persuaserunt enim ut repudiatis
 uxoris suas filias ducerent. Constantii uxor fuit Theodora et Ga-
 lerii Valeria. Galerius hortatu Diocletiani Persis bellum intulit, qui-
 bus proelio victis et regiam et Saboris uxorem cepit, atque victor
 ad Diocletianum rediit saccos secum asserens gemmis et margaritis re-
 fertos. dehinc primus Diocletianum vestibus usus est et calceis gem-
 mis auroque ornatis iussitque se adorari (quod erat contra antiquum
 morem) et triumphum celebravit. hic nominatus est *Θρίαμβος* pro-
 pter poetarum *Θρίασιν*, quae est insania vel quia *Θρία* vocantur ficul-
 nea folia. anno regni vicesimo Diocletianus et Maximianus uno die
 imperium deposuerunt. Diocletianus 12 annos privatus vixit et lin-
 gua putrescente quum vermium multitudinem eructaret, spiritus eius
 interceptus est. Herculius, regnum recuperare conatus, male re gesta
 laqueo se interfecit. Galerius a vermibus comesas mortuus est as-
 sumpto iu orientis imperii societatem Licinio. sub Diocletiano mar-
 tyr fuit Adactus magister. cuius uxor et duae filiae quum quaere-

διὰ τὸ μὴ διαφθεῖραι τὴν σωφροσύνην ἑαυτὴν σὺν ταῖς θυγατράσιν ἔρριψε κατὰ τοῦ ποταμοῦ· περὶ ὧν ζητητέον εἰ ἀριθμοῦνται εἰς μαρτύρας. Θεότεκνός τις γόης ὑποθήκη Μαξιμιανοῦ τὰ ἐπὶ Χριστοῦ δῆθεν παρὰ Πιλάτου πραχθέντα ⁵ πλάσάμενος, ὑπομνήματα πάσης βλασφημίας ἀνάπλασε κατὰ πόλιν καὶ κώμην ἔσταλκε, Μαξιμιανοῦ προστάξαντος τοῖς γραμματοδιδασκάλοις ταῦτα τοὺς παῖδας ἐκδιδάσκειν, ὡς ἂν διαγελῶτο τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον.

Κωνσταντίος ὁ πατὴρ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ὁ Χλωρός.

- 10 *Κωνσταντίος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, Καῖσαρ δὲ ἔτη ιγ'· ὃς ἐξ Ἑλένης ἐγέννησε Κωνσταντῖνον περὶ τῆς Λακίας πόλιν. Μαξέντιος δὲ καὶ Μαξιμίμος ἀναιροῦνται ὑπὸ Λικινίου, καὶ οἱ Πέρσαι ἀπὸ Διοκλητιανοῦ καὶ Γαλλερίου εἰρήνευον μετὰ Ῥωμαίων, ἀπολυθεισῶν αὐτοῖς καὶ τῶν βασιλικῶν γυναικῶν*
 15 *καὶ παιδῶν. Κωνσταντίος εὐσεβὴς ἦν, καὶ τὸν υἱὸν Κωνσταντῖνον ὁμοίως ἐξεπαίδευσεν, καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς διωγμῷ οὐδαμῶς ἐκοινώνησεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν χριστιανίζειν ἀδείως καὶ ἀκωλύτως ἐπέτρεπε, Κωνσταντῖνον σεβαστὸν καὶ βασιλέα ἐν Ῥώμῃ ἀνυθείζας. Μαξιμίμος ἐν τῇ ἀνατολῇ*
 20 *πολλὰ δευνὰ κατὰ Χριστιανῶν εἰργάσατο· ὁσαύτως καὶ Μαξέντιος ἐν Ῥώμῃ. Κωνσταντῖνος οὖν ὁ θεῖος εἰς τὴν τῶν*

10. δλ] δὲ γέγονεν? cf. p. 299 15. 17. αὐτῶν C

rentur fugerunt et ne inquinaretur earum pudicitia in flumen desiluerant; de his quaeritur num martyribus sint adnumerandae. Theotecnos quidam quum Maximiniani hortatu ea quae Christus a Pilato passus erat finxisset, exempla omni impietate referta per urbes paegaeque collocavit, iussis a Maximiniano magistris haec pueros docere ut rideretur mysterium nostrum.

CONSTANTIUS CÆLORUS.

Constantius duos annos regnavit, Caesar fuit annos 13. ex Helena procreavit Constantinum circa Daciae urbem. Maxentius et Maximinus a Licinio trucidati sunt. Persae inde a Diocletiano et Galerio pacem cum Romanis agebant, redditis eis regis uxoribus liberisque. Constantius pius fuit et ita Constantinum filium educavit. persecutionis Christianorum nunquam socius fuit, et qui sibi subiecti erant in fide Christiana non impedivit. Constantinum Augustum regemque Romae declaravit. Maximinus in Oriente multa crudeliter contra Christianos fecit, item ut Romae Maxentius. Constantinus

τυράνων διανέστη κατάλυσιν· καὶ Μαξέντιος μὲν ἐν Ῥώμῃ κτείνεται ὑπ' αὐτοῦ, ὅτε καὶ τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον εἰς συμμαχίαν θεὸς αὐτῷ παρέσχετο, Μαξιμίλος δὲ ὑπὸ Λικινίου οὐπω μανέντος ἐν τῇ ἀνατολῇ ἠττηθεὶς φεύγει καὶ νόσφει δεινῇ τελευτᾷ. Μαξεντίου καὶ Λικινίου ἀναιρεθέντων, πάσης βεβραχίας τῆς ὑπὸ Ῥωμαίων γῆς Κωνσταντίνος πολλὰ ὑπὲρ Χριστιανικῆς θρησκείας ἐνομοθέτησε καὶ τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν κυριακὴν τιμᾶσθαι προσέταξε, τὴν μὲν διὰ τὸν σταυρὸν τοῦ κυρίου τὴν δὲ διὰ τὴν ἀνάστασιν, καὶ σταυρῷ μηκέτι καταδικάζεσθαι ἄνθρωπον. τὴν δὲ μητέρα πέμψας ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις, καὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ἀνευρούσης, μέρος τοῦ τιμίου ξύλου καὶ τοὺς ἤλους τῷ υἱῷ ἀπέστειλε· καὶ τὸν μὲν ἕνα περικεφαλαίαν σωτήριον, τὸν δὲ ἕτερον ἐν τῷ τοῦ Ἰησοῦ χαλινῷ κατεκόσμησε, προστάξας καὶ ἐν τοῖς αὐτοῦ νομίσμασι τὴν τούτου εἰκόνα καὶ τοῦ σταυροῦ τύπον ἐγχαράττεσθαι. 15

Κωνσταντίνος ὁ μέγας ὁ ἅγιος.

Κωνσταντίνος ὁ μέγας καὶ πρῶτος χριστιανικώτατος ἐν βασιλευσὶν ἐβασίλευσεν ἔτη λγ', ζήσας ἔτη ξβ'. ἐν Ῥώμῃ δὲ ὑπὸ Σιλβέστρου βαπτισθεὶς Χριστιανὸς γέγονε· δεδιὼς δὲ τὴν σύγκλητον Ῥώμης διὰ τὸ εἰς Χριστὸν πιστεῦσαι, ἐξῆλθε δὴθεν ἐπὶ τὸν τῶν Σκυθῶν πόλεμον. Λικίνιον δὲ γαμβρὸν ἐπ' ἀδελφῇ ποιησάμενος βασιλέα κατέστησε. προσφωνήσας

igitur divinus ad perdendos tyrannos surrexit. Maxentius Romae ab eo occisus est, quum crucis signum auxilio ei deus dedisset; Maximinus a Licinio nondum insaniente in Oriente victus est et fugiens gravi morbo consumptus. interfectis Maxentio et Licinio Constantinus toto imperio Romanorum potitus multa in cultu Christiano constituit; diem veneris et solis sanctas haberi iussit, illum propter Christi crucem, hunc propter resurrectionem; vetuit praeterea cruce quemquam interfici. matrem in sanctam terram misit. quae cum ibi sanctam crucem invenisset, partem eius ligni et clavos filio misit, quorum altero calyptram, altero equi frena ornavit. iussit praeterea in nummis suis eius imaginem crucemque fingi.

CONSTANTINUS MAGNUS.

Constantinus magnus, primus ex imperatoribus vere christianus 33 annos regnavit. Romae a Silvestro baptizatus Christianus factus est. metuens autem senatum, quod Christianam fidem amplexus erat ad Scytharum bellum profectus est. Licinio sororem suam in ma-

δέ τινες τοῦ Κωνσταντίνου τῆ Λικινίῳ ὡς ἀντίρρτοι ἐπιζη-
τούμενοι παρ' αὐτοῦ οὐκ ἐδίδοντο, καὶ ἐκατρουτένας Κων-
σταντίνος κατὰ Λικινίου ἐπολέμησεν αὐτὸν εἰς Παιονίαν·
ἔνθα καὶ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐθεάσατο ἐπιγραφὴν “ἐν
5 τούτῳ νίκα.” καὶ τοῦτο τὸ σημεῖον χρυσοῦν ποιήσας καὶ
ἐπὶ δόρατος ἀναρτήσας τοὺς ἐχθροὺς ἐτροποῦτο. Λικίνιος δὲ
τραπεῖς ἔφυγεν εἰς Θράκην, κάκειθεν καταπολεμηθεὶς εἰς
Φιλιππούπολιν, ἔνθα λαμπρῶς καὶ περιφανῶς ἠττηθεὶς εἰρή-
νευσεν. εἶτα πάλιν ἐχθρὸς ἐλεγχθεὶς κατεπολεμήθη ἐν Ἀδρια-
10 νουπόλει καὶ ἠττηθῆ, καὶ ἔλθων εἰς τὸ Βυζάντιον ἀπέδρασεν
ἐν Χρυσόπολει, κάκει πάλιν ἠττηθεὶς ἔφυγεν ἐν Νικομηδείᾳ.
ἡ δὲ ἀδελφὴ Κωνσταντίνου εἰσελθοῦσα πρὸς αὐτὸν καὶ δεη-
θεῖσα, τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς τὸ ζῆν χαρίζεται, ἐν ἰδιωτικῇ σχή-
ματι αἰρέτισαμένον Λικινίου ἀπελθεῖν ἐν Θεσσαλονίκῃ· κα-
15 πῆσαι ταραχὰς ποιήσας ἀγηρέθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. ἐφ' οὗ
Λικίνιον καὶ ὁ ἅγιος Θεόδωρος ἐμαρτύρησε, δέξαι καὶ ὀκτώ
ἔτσι τοῦ πολέμου ἱσταμένον μεταξὺ Λικινίου καὶ Κων-
σταντίνου.

Ἡ δὲ γενομένη εἰρήνη μεταξὺ Περσῶν καὶ Ῥωμαίων
20 διελθῆ δι' αἰτίαν τοιαύτην. Μητροδόφος τις Περσογενὴς
προσποιησάμενος φιλοσοφεῖν ἀπῆλθεν ἐν Ἰνδία καὶ εἰς τοὺς
Βραχμᾶνας χρησάμενος ἰγκριτεία πολλῇ γέγονεν ἐν αὐτοῖς
σεβαστός, ἐργάζετο δὲ ὑδρομύλους καὶ λοετρὰ μέχρι τότε

4. ἐπιγράφων C 10. ἐπέδρασεν C

trimumium dederat enimque regem constituerat. quidam qui Constan-
tinum deseruerant et ad Licinium transfugerant quum ut defectores
ab illo poscerentur neque tradereentur, Constantinus bello eum in Paeo-
niam prosecutus est. ibi crucis signum vidit inscriptum: in hoc vin-
ces. hoc signo auro ficto et hastae imposito hostes devicit. victus
Licinius in Thraciam aufugit et inde pulsus Philippopolin, ubi magno
proelio victus pacem fecit. postea rupta pace ad Adrianopolin supe-
ratus est, et Byzantium profectus inde Chrysopolin fugit. ibi quoque
victus in Nicomediam abiit. soror autem Constantini quum ad eum
venisset supples effecit, ut marito vita concederetur quum praetulis-
set Licinius privatus Thessalonicae degere. quum ibi quoque turbas
saceret ab exercitu interfectus est. sub Licinio sanctus Theodorus
martyr fuit; bellum autem Constantini et Licinii 18 annos duraverat.

Pax, quae fuerat inter Persas et Romanos hoc modo rupta est.
Metrodorus quidam Persa se simulans philosophandi causa in In-
diam profectus est, atque multam Brahmanibus modestiam ostendens
valde ab iis honorabatur, iisque molas aquarias et balnea usque ad

μη γνωριζόμενα. οὗτος ἐν τοῖς ἀδύτοις εἰσιὼν ὡς εὐσεβῆς λίθους καὶ μαργαρίτας πολλοὺς καὶ τιμίους ὑφείλετο· ἔλαβε δὲ καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ἰνδῶν ὥστε τῷ βασιλεῖ δῶρα κομίσαι, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὸ Βυζάντιον δέδωκεν ὡς ἴδια τῷ βασιλεῖ. θανατίζοντι δὲ αὐτῷ ἔφη καὶ ἄλλα διὰ γῆς ὅ πρόπέμψαι, ἀλλ' ἀφαιρεθῆναι ὑπὸ Περσῶν. γράφει οὖν ἀποτόμως Κωνσταντῖνος πρὸς Σαβῶρην ἀποσταλῆναι αὐτά. καὶ δεξιόμενος Σαβῶρης οὐκ ἀνταπέστειλε, καὶ διὰ τοῦτο ἐλύθη ἡ εἰρήνη. ἐκ τούτων οὖν τῶν λίθων ἔργον ποιήσας ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε τοῖς πέρα τοῦ Λιουβρίου ἔθνεσιν, ἐπιγράφας¹⁰ “τῇ μεῖζονι τὸ δῶρον.” ὅπερ γέγονεν αὐτοῖς ὀλέθρου αἴτιον διὰ τὴν ἐπιγραφὴν. φασὶ δὲ αὐτὸν πρῶτον πάντων τῶν βασιλέων διαδήματι χρῆσασθαι καὶ μαργαρίταις καὶ ἄλλοις λίθοις περιεργότερον κοσμηθῆναι. ἀλλὰ καὶ πύχας εὐαγγελίων χρυσαῖς διὰ μαργαριτῶν καὶ λίθων κατασκευάσας ἐν τῇ μεῖζονι γάλῃ ἐκκλησίᾳ προσήγαγε θαύματος ἄξιαις. οὗτος ἐξέθετο νόμον ὥστε τοὺς τῶν εἰδώλων ναοὺς καὶ τὰς τούτων προσόδους ἀποδίδουσαι τοῖς Χριστιανῶν ἱερεῦσι, καὶ μόνους Χριστιανοὺς ἄρχειν καὶ στρατεύεσθαι.

Τῷ εἰκοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ γέγονεν ἡ ἐν Νι²⁰ καίᾳ πρῶτῃ σύνοδος κατὰ Ἀρείου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας, ὑπὸ πατέρων ἁγίων τη. τὸν δὲ χρόνον ὡς ἐν παρασημείωσειν εὔρομεν, ἔτη ὑπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνοιο τε.

23. ἐτι C

illud tempus ignota iis confecit. hic sacra ut pius ingressus gemmas et margaritas multas abstulit; accepit praeterea ab Indorum rege, quae dona regi perferret. is Byzantium reversus tanquam sua essent regi dedit et miranti illi dixit alia se praemisisse, quae rapta essent a Persis. propterea Constantinus severe a Sabore postulavit ut redderentur; quo nihil mittente pax rupta est. rex opus ex illis gemmis confectum gentibus trans Danubium incolentibus misit, cui operi inscriptum erat: “fortiori hoc donum.” haec inscriptio pernicii iis causa fuit. dicunt primum illum ex omnibus regibus diademate usum esse et margaritis aliisque gemmis impensius sese ornasse. sed etiam evangeliorum libros margaritis et gemmis ornavit et in magna ecclesia deposuit admiratione dignos. idem legem tulit idolorum templa eorumque aditus Christianorum sacerdotibus tradenda esse utque soli Christiani imperarent et militarentur.

Eius anno imperii vicesimo factum est contra Arium Alexandrinum presbyterum Nicaeae primum concilium, patrum sanctorum 318; ut autem tempus in notationibus invenimus anni erant ab Alexandri

λευτῆς χλς', καθὰ Σωκράτει τῷ ιστορικῷ δοκεῖ. ὑπῆρχον δὲ πατέρες Σιλβέστρος πάπας Ῥώμης, Μητροφάνης τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῆς Βυζαντιδος, Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας, Εὐστάθιος Ἀντιοχείας, Μακάριος Ἱεροσολύμων. συνῆλθον δὲ κατὰ Ἀρείου βλασφημοῦντος τὸν Θεὸν λόγον κτίσμα εἶναι καὶ ἐπεροῦσαι τοῦ πατρὸς, καὶ ὅτι ἦν ὅτε οὐκ ἦν.

Κτίζει δὲ τὴν πόλιν, ἀπὸ μὲν τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ τῆς πρὸς τὸ Βυζάντιον εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος, ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη κέ, ἀπὸ δὲ Ἀδάμ ἔτος ἦν εὐαλζ. 10 ἐπιτεῦθεν ἦλθεν εἰς τὸ Βυζάντιον, ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἁγίους καὶ ἐμφανεῖς πατέρας πρὸς τὸ εὐλογηθῆναι παρ' αὐτῶν τὴν πόλιν ἦν ἔκτισεν. ἦν δὲ οἰκοδομήσας παλάτιον καὶ ἵππικὸν καὶ τοὺς δύο τερπνοὺς ἐμβόλους καὶ τὸν φόρον, ἐν ᾧ κίονα μορόλιθον καὶ ὀλοπόρφυρον ἔστησεν, ἐκ Ῥώμης ἀγαγών, ἐκ- 15 δῆσας αὐτὸν διὰ χαλκῶν ζωνῶν γεγραμμισμένων. ἰδρῶσατο δὲ ἐπάνω αὐτοῦ ἀνδριάντα ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, ἐπιγράψας διὰ τὰς ἐν αὐτῷ ἀκτίνας "Κωνσταντίνῳ λάμποντι ἡλίῳ δίκην." ὅς ἦν μὲν ἔργον Θεοιδίου, ἤχθη δὲ ἐξ Ἀθηναίων.

Οὗτος ἐν Κωνσταντινουπόλει λείψανα τῶν ἁγίων ἀποστό- 20 λων εἰσῆξεν, Ἀνδρέου καὶ Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου, καὶ κατέθη- κεν ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. εἶτα κατὰ Περσῶν νικῆσας ἀπὸ Νικομηδείας ἐν τοῖς Πυθίοις θερμοῖς παραγίνε-

1. Σωκράτῃ C   11. ἐμφανεῖς? an ἐπιφανεῖς?

Macedonis morte 636, quod quidem Socrati historico videtur. patres fuerunt Silvester papa Romanus, Metrophanes Constantinopolitanus, Alexander Alexandrinus, Eustathius Antiochensis, Macarius Hierosolomytanus. convenerunt autem contra Arium impie contententem deum verbum esse creatum et separatum a patre et fuisse, quum non esset.

Urbem condidit anno antequam Byzantium migravit 21, imperii anno 25, ab Adamo 5837. inde Byzantium venit ducens secum sanctos patresque illustres, ut urbem, quam considerat, initiarent. aedificavit palatium, hippodromum, duas porticus et forum in quo columnam collocavit porphyreticam uno lapide factam Roma allatum; eam aeneis cingulis circumdedit lineis conscriptis. supra eam columnam statnam collocavit suo nomine, cui propter radios eius inscripsit: "Constantino solis instar fulgenti." opus hoc erat Phidiae et Athenis advectum.

Hic Constantinopolin reliquias apostolorum apportavit, Andreae, Lucae et Timothei, easque in ecclesia sanctorum apostolorum consecravit. postea victis Persis Nicomedia in Pythias thermas profectus est, ibique morbo affectus, inde per Helenopolin in castra se contu-

ται, καὶ κακῶθεις, ἐκεῖθ' ἐν τῇ Ἐλενοπόλει ἐν τῇ χάρακι ἐλθὼν πυρετοῦ λάβρον κατασχόντος αὐτὸν ἐτελεύτησε μετὰ ἔνατον τοῦ οἰκισμού Κωνσταντινουπόλεως. καὶ ἀπεκομίσθη τὸ λείψανον αὐτοῦ ἐν τῇ νυφῇ ἀγίων ἀποστόλων, καὶ ἀπέτεθη ἐν λάρνακι πορφυρῇ ἥτοι Ῥωμαίῳ, αὐτὸς τε καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἑλένη, πρὸ δώδεκα ἐτῶν τῆς αὐτοῦ τελευτῆς Θανοῦσα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Φαύστα, θυγάτηρ Μαξιμιανοῦ τοῦ Ἐρκουλίου, καταλείψας τρεῖς υἱούς, Κωνσταντίον Κώνσταντα καὶ Κωνσταντῖνον, διορισάμενος Κωνσταντίον μὲν ἔχειν τὰ Θρακίας καὶ ἑώας μέρη, Κώνσταντα δὲ Κρήτην καὶ Ἀφρικὴν καὶ τὸ Ἰλλυρικόν, Κωνσταντῖνον δὲ τὰ πρὸς Ὠκεανὸν ἐσπέριον.

Κωνσταντῖνον τοῦ Θεοῦ ὑπὸ Ἑλλήνων φιλοσόφων ὀνειδισθέντος εἰς τὸ Βυζάντιον, ὡς οὐ πρᾶττοι καλῶς παρὰ τὰ ἔθη τῶν παρὰ Ῥωμαίοις βυσιλευσάντων διαγιγόμενος, ἀλλὴ νεωτερίζοι τὴν θρησκείαν μεταθέμενος, ἔδοξεν αὐτῷ ἓνα τῶν φιλοσόφων διαλεχθῆναι Ἀλέξανδρον τῷ ἐπισκόπῳ τοῦ Βυζαντίου περὶ τῆς πίστεως. οὗτος Ἀλέξανδρος πατριάρχης ἦν πρὸς τὸ τέλος τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. λόγων δὲ ἄπειρος ὢν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ δὲ ἄλλα Θεός, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς διαλέξεως εἶπε τῷ διαλεκτικῷ φιλοσόφῳ “ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτάττω σοι σιωπᾶν καὶ μὴ φθέγγεσθαι.” ἅμα δὲ τῷ λόγῳ ἐφιμώθη καὶ διέμεινεν ἄλαλος. Εὐσεβίῳ δὲ τῷ Πамφίλου βίβλους ἱερὰς Κωνσταντῖνος κατασκευάσαι προσέταξε λόγῳ τῶν ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως, παρασχόμενος αὐ-

lit, ubi vehementi febris mortuus est nono anno postquam Constantinopolin aedificaverat. delatum est corpus eius in sanctorum apostolorum ecclesiam ibique in capulo sepultus est porphyretico Romano iuxta Helenen matrem 12 annis ante eum mortuam atque Faustam uxorem Maximiani Herculii filiam. tres filios reliquit Constantium, Constantem et Constantinum, stipulatus Constantium habere Thracias et Orientis partes, Constantem Cretam, Africam et Illyricum, Constantium occidentem, qui ad Oceanum spectat.

Constantino quum a graecis philosophis malediceretur, quod non bene faceret, qui veterum Romanorum regum mores negligeret et novarum rerum studiosus deorum cultum mutasset; visum est ei philosophorum unum cum Alexandro, Byzantii episcopo, de fide disputare; hic Alexander patriarcha fuit sub sine Constantini magni imperii. oratione non valebat Alexander, in ceteris autem rebus divinus erat. disputationis die philosopho dixit: “nomine Iesu Christi iubeo te tacere neque loqui.” statim ille conticuit et mutus mansit. Eusebio, Pamphili filio, mandavit Constantinus ratione ecclesiarum Constanti-

τῶ δημόσια χρήματα ὅς, ἄτερ τῶν λοιπῶν ἱερῶν βιβλιῶν ἐξήκοντα βίβλους ἐκ δορακῶν βεμβράων γράφας ἐφιλοκάλησε. τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Εἰρήνης καὶ τῶν θείων ἀποστόλων καὶ τοῦ ἁγίου Μωκίου καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀγαθονίκου 5 καὶ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ἐν τῷ Ἀνάπλῳ καὶ Σωσθενίῳ, ἐνθα καὶ θείας ὀμφᾶς θαυμαστῶς ἤκουσέ τε καὶ ἐθεάσατο, ὁ θεὸς Κωνσταντίνος κτίζει. Μητροφάνης ὁ ἐν ἁγίοις πρὸ Ἀλεξάνδρου ἐπίσκοπος Βυζαντίου ἦν. πρῶην τῷ βασιλεῖ κτίζειν ἀρξαμένῳ πόλιν εἰς ὄνομα ἰδίου ἐν τῷ πανδίῳ τῷ πρὸ 10 τοῦ Ἰλίου, ὑπὲρ τὸν Αἴαντος τάφον, ὁ θεὸς αὐτῷ κατ' ὄναρ ἐπέλευσεν ἐν τῷ Βυζαντίῳ κτίσαι τὴν νῦν Κωνσταντινούπολιν. ὀλίγους δὲ ὄρων τοὺς οἰκήτορας, ἀπὸ τε Ῥώμης τοὺς ἀξιολόγους κατὰ γένος ἐπιθεξάμενος ἀπὸ τε τόπων ἑτέρων, καὶ οἶκους αὐτοῖς μεγάλους οἰκοδομήσας καὶ χαρισίμενος, οἰκῆσαι 15 τὴν πόλιν ἐποίησεν. ἐπὶ αὐτοῦ πολλὰ τῶν ἐθνῶν τὸν Χριστιανισμόν προσεδέξαντο, ἀπὸ τε Κελτῶν καὶ Γαλατῶν τῶν ἰσπερίων, ἀλλὰ καὶ Ἰνδοὶ οἱ ἐνδότεροι, ἐπίσκοποι παρὰ Κωνσταντινουπόλεως ἀποσταλέντες πρὸς αὐτοὺς ἅμα μὲν καὶ ἐπὶ ἱστορίᾳ τῶν τόπων, ἅμα δὲ καὶ τὴν πίστιν κηρύξαι. ὡσαύτως 20 καὶ Ἰβηρες καὶ Ἀρμένιοι χριστιανίζουσιν, ἀρχὴν ἐκ Τηριδίου τοῦ ἐκ Πάρθων καταγομένου λαβόντες, καὶ Πέρσαι ὁμοί-

9. πεδίῳ? 11. ἰστίον δι. ἐθεματίσθη ἡ Κωνσταντινούπολις
 τν

πρὸς τὰ τοῦ βασιλέως Κώσταν παρὰ Οὐάλεριος ἀστρονόμος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἔγκαινίων αὐτῆς, μηνὶ Μαίῳ ια', ἡμέρᾳ β', ὥρα γ', εἶους ἀπὸ κτίσεως κόσμου εὐλη· περιέχει δὲ τὸ ὄλον συμπέ-
 ρασμα τοῦ αὐτοῦ θεματίου, ὅποσα καὶ μέλλει συστήναι ἡ πόλις αὐτῆ ἐτη χ'γς'. m.

nopolis sacras biblias conficere, publica data pecunia. is praeter alios sacros libros 60 biblias conscribendas curavit. aedificavit Constantinus sanctae pacis templum, divinarum apostolorum, sancti Mocii, Agathonici martyris et Michael archangeli Anapli et Sosthenii, ubi divinam vocem mirifice audiverat. sanctus Metrophanes ante Alexandrum episcopus Byzantii fuit. quum iam coepisset Constantinus urbem condere in agro Troiano super Aiacis sepulchrum, deus eum per somnium iussit Byzantii loco Constantinopolin condere. quoniam autem paucos esse incolas videtur nobiles Roma et ex reliquis urbibus excepit magnisque iis domibus datis effecit ut urbs incoleretur. sub eo Christianam fidem amplexae sunt multae gentes Celtarum, Gallorum; Indi quoque interiores, ad quos missi erant Constantinopoli episcopi ad terram cognoscendam et fidem praedicandam; item Iberes et Armenii Christiani facti sunt, initio facto a Teridato, Per-

ως ἐπὶ Συμεῶν ἐπισκόπου Κτησιφῶντος· μεθ' οὗ καὶ Οὐσταξάδης εὐνοῦχος παιδαγωγὸς Σαβῶρον ἐμαρτύρησεν.

Κωνσταντίος, Κώνστας, καὶ Κωνσταντῖνος υἱοὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου.

^{εωξέ β'}
^{τῆς σοκ'} *Κωνσταντίος μὲν ἐβασίλευσεν ἔτη κδ', Κώνστας ἔτη ιζ', 5*
Κωνσταντῖνος δὲ ταχὺ τετελεύτηκε. τετελεύτηκε δὲ τρόπῳ
τοιῦδε. πρὸς τὸν ἀδελφὸν Κωνσταντίον κοινωσόμενος ἦει
περὶ τινων μετὰ πολλῆς ἰσχύος τε καὶ δυνάμεως, ὃ τὸν Κων-
σταντίον εἰσήγεν εἰς ἔκκληξιν, μὴ τι νεωτερίσων ἀφικνεῖται
ἐπ' αὐτόν. καὶ πονηρῶν συμβούλων ἐπιτυχῶν, πλέον ἐναγόν-
των αὐτὸν εἰς ἀγῶνα καὶ φόβον καὶ διὰ τούτων εἰς πόλεμον
ἢ ἀνατρεπόντων αὐτὸν τῶν τοιούτων λογισμῶν, ἐξῆλθε κατ'
αὐτοῦ· καὶ πολέμου γεγονότος ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῶν φευγόν-
των ἐφρεθείς ὁ Κωνσταντῖνος ἀναιρεῖται, τρίτος ὢν ἀδελφός.
καὶ Κώνστας ἐγκρατῆς πάντων τῶν ἐσπερίων ἐγένετο, ὃν τῷ 15
ἑπτακαιδεκάτῃ τῆς ἀρχῆς ἔτει Μαγνέντιος τύραννος ἐν Γαλ-
λίαις ἀναφαγείς ἀνεῖλε μετὰ Θήραν Κώνσταν ἕννησ κατεχό-
μενον. ὅπερ μαθὼν ἐν Ἀντιοχείᾳ ὢν ὁ Κωνσταντίος προ-
βάλλεται μὲν Γάλλον Καίσαρα, γαμβρὸν ἐπ' ἀδελφῇ, τὰ ἐσπέ-
ρια διοικεῖν, αὐτὸς δὲ εἶχετο τοῦ κατὰ Περσῶν πολέμου, 20

5. Κωνσταντίος Κώνστας καὶ Κωνσταντῖνος υἱοὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Ἰστέον ὅτι Κωνσταντῖνος εὐμήκης ἦν τὸ σῶμα, ἐπίξανθος, χαροποιὸς τὴν ὄψιν, εὐμετάβολος τὴν γνώμην, σώφρων τὰ πρὸς Ἀφροδίτην, ἐγκρατῆς τὰ πρὸς τροφήν, ὀπωρῶν τε παντάπασιν ἀφροσθηκῶς. m. 7. κοινωσόμενος C

saeque item sub Symeon Ctesiphontis episcopo, quocum Ustaxades eunuchus, Saporis praecceptor, fidei causa mortem perpressus est.

CONSTANTIUS, CONSTANS ET CONSTANTINUS.

Constantius 24 annos regnavit, Constans 17 annos, Constantinus post breve tempus hoc modo mortuus est. communicaturus quaedam cum Constantio ad eum multis viribus profectus est, quae res Constantio timorem movit, ne novarum rerum studiosus accederet. igitur improbis usus consultoribus, qui eum in periculum potius metuique indeque in bellum induxerunt, quam ut a tali consilio eum deterrerent, contra fratrem profectus est. pugna facta Constantinus, postremus in fuga occiditur. Constantem, qui omnem occidentem possidebat anno imperii 170 Magnentius, in Gallia tyrannus declaratus, interfecit, post venationem somno oppressum. quod quum Antiochiae Constantius comperisset, Gallum Caesarem fecit et sororis

τρίτον ἦδη ἐκστρατεύσας κατ' αὐτῶν. καὶ Γάλλος κατεπολέ-
 μει μὲν Μαγνέντιον, ὃν καὶ ἀνεΐλεν, εἶτα καὶ μετὰ Κωνσταν-
 τίου γίνεται· ὃν ὁ Κωνσταντίος θωπεΐα καὶ κολακεία χει-
 ρωσάμενος ἀναιρεῖ, καὶ τὴν τούτου ἀρχὴν μηδενὶ τότε δούς,
 5 μετ' οὐ πολὺν χρόνον, ἐπεὶ μεγάλως τὸ Περσῶν κενήητο
 στράτευμα, τῷ τοῦ Γάλλου ἀδελφῷ Ἰουλιανῷ ταύτην παρα-
 δίδωσιν, ἐξ Ἀθηνῶν αὐτὸν ἀγαγὼν καὶ προχειρισάμενος Καί-
 σαρα, οὐκ ἔλαττον εἰς τοῦτο σφαλεῖς ἢ τὸ Ἀρείου προΐστα-
 σθαι, ὡς εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Παῦλον
 10 Κωνσταντινουπόλεως πολλὰ κακὰ ἐνδειξασθαι. κατὰ Περσῶν
 δὲ ἐκστρατεύσας, καὶ μαθὼν ὡς ἀντήρην Ἰουλιανὸς αὐτῷ
 ἐπὶ τῆς συνεχείας τῶν φροντίδων νόσου ἐπιγενομένης ἐκ με-
 λαινῆς χολῆς, εἰς Μόψου κρήνην ἐτελεύτησεν, ἐν ταῖς ὑπε-
 ρείαις τοῦ Ταύρου κειμένην· τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ Ἰσβιανὸς ὁ
 15 μετὰ ταῦτα βασιλεύσας, προτίκτωρ ὢν, μετὰ Εὐσεβίας τῆς
 αὐτοῦ πρώτης γυναικός, ἀποκομίας ἀπέθετο πλησίον τοῦ πα-
 τρός αὐτοῦ ἐν τῷ ἡρώφ.

Κωνσταντίον κουφύτητι γνώμης Εὐσέβιος ὁ Νικομηθείας
 παρῆκεν ἀφειανίζειν καὶ τὴν λέξιν τοῦ ὁμοουσίου ὡς ἄγρα-
 20 φον ἐβαλεῖν. Ἀλεξάνδρου πατριάρχου τελευτήσαντος Παῦ-
 λος ὁ ὁμολογητῆς χειροτονεῖται. τούτου ἐκβληθέντος ἑαυτὸν
 Εὐσέβιος δώροισι ὁ Νικομηδίαις ἐνθρονίζει εἰς πατριάρχην·
 εἰθ' οὕτως πάλιν Παῦλος τὸν θρόνον ἀπολαμβάνει, καὶ μετ'

14. Ἰουλιανὸς μετὰ C
 μοῦ m.

15. προτίκτων C

18. γρ. λογι-

maritum, deditque ei occidentem administrandum, ipse Persarum bello
 occupatus erat, contra quos tertium iam erat profectus. Gallus Ma-
 guentium bello superatum interfecit. eum Constantius adulatione de-
 ceptus interfecit. et tum quidem eius imperium nemini tradidit,
 paulo post vero, Persarum exercitu admodum incitato, Galli fratri
 Iuliano imperium tradidit eumque Athenis arcessitum Caesarem fecit,
 qua re non minus peccavit, quam quum Ario favebat ita quidem, ut
 multa mala Athanasio, Alexandriae episcopo, et Paulo Constantinopo-
 litano indigeret. contra Persas profectus quum Iulianum defecisse
 comperisset continuis curis ex atra bile morbus ortus est, quo morbo
 prope Mopsi fontem sub radicibus Tauri montis mortuus est. corpus
 eius a Ioviano protectore iuxta Eusebiam, primam uxorem in templo
 prope patrem eius sepultum est.

Constantio Eusebius Nicomedensis rationis levitate persuasit, ut
 Arij doctrinam praeferreret, et doctrinam homousiae ut bibliae non
 consentaneam reiiceret. mortuo Alexandro patriarcha Paulus confes-
 sor creatus est. eo pulso Eusebius donis sibi patriarchatum compa-

αὐτὸν Μακεδόνιος ὁ πνευματομάχος, ὃς διωγμὸν κατὰ Χριστιανῶν ἐκίνησε τῶν εἰδωλολατρῶν οὐχ ἤττονα.

Κωνσταντίος κτίζει τὴν τοῦ Θεοῦ Σοφίαν πλησίον Εἰρήνης, ἐκκλησίαν περικαλλῆ, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ τῶν ἐρώμενον σχῆμα καὶ κάλλος καὶ μέγεθος, καὶ ταύτης τὰ ἐγκαίνια ποιεῖς ἐπὶ Εὐδοξίου πατριάρχου, μαθητοῦ Εὐνομίου. ὁ ἐν ἁγίοις Ἐφραίμ ὁ Σύρος ἐπὶ Κωνσταντίνου ἦν μέγας ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ· ὃς πολλὰ ἐγγράφων ὠφέλιμα κατατέλειπε.

Τοῦ στρατοῦ ἀνελόντος τὸν νέον Δαλμάτιον, Γάλλον μὲν γένος, Ἰουλιανὸν δέ, υἱοῦς ὄντας τοῦ ἀναιρεθέντος Γάλλου 10 Καίσαρος, ἡ ἡλικία ἐρρῦσατο· δοθέντων δὲ παρὰ Κωνσταντίνου ἐν ἰχωρίῳ τινὶ πλησίον Καισαρείας παιδεύεσθαι, Ἰουλιανὸς ἐν χρεῶν κειράμενος μοναχικὴν ὑπεκρίνατο ἄσκησιν. ἀναγνώσται δὲ ἄμφω γενόμενοι ἐκκλησίαν κτίσαι προεθυμήθησαν ἐφ' ἡμέτερον Μάμαντι· εἰς δὲ τὸ μέρος ἐν ᾧ Ἰουλιανὸς κτίσειν ἔλαχεν, ἡ γῆ οὐχ ἐδέχετο τὰ τῶν θεμελίων βύθρα.

Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης

ἔωξ β
τῆς σπδ

Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, Καῖσαρ δὲ γέγονεν ἔτη τέσσαρα καὶ μῆνας ἕξ, ἐξάδελφος ὢν Κωνσταντίνου, ὃς ἐγράφη ὑπὸ Εὐσεβίου τοῦ Νικομηδείας ἐπισκόπου. 20

ravit; postea sic Paulus recuperavit et post eum Macedonius, qui contra spiritum certavit et non minorem paganorum persecutionem contra Christianos movit.

Constantius dei Sophiam aedificavit ecclesiam splendidam, non autem ea qua nunc est forma, pulchritudine et magnitudine, eiusque dedicationem celebravit Eudoxio patriarcha, Eunomii discipulo. St. Ephraim Syrus sub Constantino magus fuit factis et oratione multaque et utilia scripta reliquit.

Exercitus quum Dalmatium interficeret, filiis eius parvitum est, Gallo morbi causa, Iuliano propter aetatem. quos quum Constantinus in locum quendam prope Caesaream misisset ut ibi educarentur, Iulianus tonsa coma monachicam vitam simulavit; quumque lectores ambo facti essent, ecclesiam Mamanti martyri aedificare cupierunt; ibi qua parte Iulianus aedificaturus erat terra fundamentum non accepit.

IULIANUS APOSTATA.

Iulianus apostata duos annos regnavit; Caesar fuit 4 annos mensesque 6; nepos fuit Constantii, ab Eusebio, Nicomediae episcopo educatus. corpore fuit parvo, barba pulchra, coma promissa, somno.

ἦν δὲ βραχὺς τὸ σῶμα, εὐπάγων, τετανόθριξ, καὶ ὕπνου μὲν
καὶ τροφῆς καὶ ἀφροδισίων ὄτι μάλιστα ἐγκρατῆς, τῷ δὲ ἄλλῳ
τρόπῳ σκαιὸς καὶ πρὸς εὐσέβειαν πονηρός. τοῖς Χριστιανῶν
μνηθεῖς μυστηρίοις, ὕστερον αὐτὰ περιδῶν τὰ τῶν Ἑλλήνων
5 προεῖλετο, δυσσεβεῖα μὲν τὴν εὐσέβειαν ἀποσάμενος, πονηρίαι
δὲ καὶ ποικιλίαι γνώμης τὴν ἀρετὴν. οὗτος τὴν μὲν τοῦ προ-
δρόμου Θήκην ἀνοίξας πυρὶ τὰ λείψανα παραδέδωκε καὶ τὴν
κόνιν διελεικμήσατο· τὴν δὲ τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα τὴν ἐν τῇ
Πανεάδι, ἣν ἡ αἰμόρρους ἀνέστησε, καταγεῆναι καὶ συρῆναι
10 προσέταξεν, εἰδῶλον ἐκεῖνος τοῦ Διὸς ἀναστήσας ἀντὶ τῆς Χρι-
στοῦ εἰκόνας ὃ δυσσεβῆς τε καὶ ἀλιτήριος, καὶ πολλὰ λείψα-
να τῶν ἁγίων κατέκαυσεν, οὐκ ἀτιμωρητὴ δέ. στρατεύσας
γὰρ ἐπὶ Πέρσας ἐδελεύσθη ὑπὸ τῶν αὐτομόλων ἐμπρηῆσαι
τὰς ναῦς· εἶτα δι' ἐρημίας καὶ ἀνομαίων χωρίων τὴν πο-
15 ρεῖαν ποιούμενος ἐφ' ἱκανόν, πάντων ἀπολειπομένων τῶν τε
χρειοδῶν καὶ τῶν ἀναγκαίων, καὶ πολλὰ τάλαιπωρησάντων
τῶν μετ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ καιρὸς τοῦ πολέμου καὶ μάχης ἀφί-
κετο, τραπείς εἰς φυγὴν ἐκρῶσκειται δόρατι, καὶ τοῦ αἵματος
διὰ τῶν ῥινῶν φερομένον, λαβῶν αὐτοῦ τὰς χερεὶ καὶ εἰς
20 τὸν ἀέρα λικμήσας ἔφη "νενίκηκας, Χριστέ· κορέσθητι, Να-
ζωρατε," καὶ οὕτως ἀπέριψεν τὴν δολίαν αὐτοῦ ψυχὴν· οὗ
τὸ σῶμα ἀπεκομίσθη ἐν Ταρσῷ καὶ ἐτάφη πλησίον τοῦ τά-
φου Μαξιμιανοῦ υἱοῦ Γαλλερίου. ἀπεκομίσθη δὲ αὐθις ἐν

12. ἀτιμωρητίου C

victu et amore moderatissimus, sed quod reliqua attinet ineptus et impius. Christianorum mysteriis initiatus, postea ea sprevit et Graecorum anteposuit, impietate pietatem mutans et virtutem nequitia et sententiae inconstantia. hic praecursoris sepulchrum aperuit et reliquias eius igni tradidit cineresque dissipavit; simulacrum Christi, quod Paneade mulier profluvio laborans exererat, frangi tollique iussit, ibique impie Iovis simulacrum constituit. idem multas sanctorum reliquias combussit, quod tamen non inultum tulit. nam bellum cum Persis gerens a transfugis inductus est, ut naves combureret. tum quom salis diu per deserta et montana loca iter fecisset, omnibus necessariis rebus perditis, milites eius magnam calamitatem perpassi sunt, ita ut cum dimicandum esset, in fugam verterentur. in ea fuga hasta vulneratus profluentem per nares sanguinem manibus excepit et in aerem sparsit dicens: "vicisti Christe, satiare Nazarene." sic scelestam animam exspiravit. corpus eius Tarsum delatum est et prope Maximianum Gallerii filium sepultum. inde Cpolim allatum est depositumque prope Iovianum arca porphyretica cylindrifirma iuxta

Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐτέθη ἔνθα καὶ τὸ Ἰουλιανῶ, ἐν λαίρ-
 νακι πορφυρῇ κυλινδρῶσιδελ μετὰ Ἑλένης θυγατρὸς Κωνσταν-
 τίνου καὶ γυναικὸς αὐτοῦ. τῆς δὲ ἐκκλησίας τότε ἐπὶ Ἰου-
 λιανῶ τοῦ παραβάτου ἐκράτει Εὐδόξιος Ἀρειανός. Κωνστα-
 τίνου τελευτήσαντος Ἰουλιανὸς μονοκράτωρ γενόμενος ἀναιδῶς 5
 ἑλλήνισε, καὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα αἱματι θυσιαῶν ἀπεπλύνατο.
 Εὐσέβιον πρῶτον τὸν βασιλεῖον εὐνοῦχον ἀνέλεν ὡς ἀδικη-
 τήν, τοῦ δικαίου δῆθεν δόξαν θηρώμενος. ἐδίωξε δὲ καὶ πάντας
 εὐνοῦχους τοῦ παλατίου διὰ τὸ καὶ τὴν γαμητὴν ἀποβαλεῖν,
 διὰ τὸ εἶναι ἀδελφὴν Κωνσταντίνου, μίσει τῇ πρὸς αὐτόν. 10
 ἀλλὰ καὶ μαγείρους καὶ κουρεῖς, ἐκ δὲ τοῦ δημοσίου δρόμου
 καμήλους βόας ὄνους καὶ ἡμιόνους· μόνους δὲ τοὺς ἵππους
 τῷ δημοσίῳ δρόμῳ ἔπουργεῖν συνεχώρησεν. ὁ αὐτὸς ἐνο-
 μοθέτησεν μὴ μετέχειν Χριστιανούς Ἑλληνικῶν μαθημάτων.
 Ἀπολλινάριος δὲ τῇ μὲν θεῖᾳ γραφῇ ὅλην χρησάμενος, πάντων 15
 δὲ ποιητῶν τοὺς χαρακτῆρας μιμησάμενος, ἔγραψε τοῦ δι'
 αὐτῶν παιδεύεσθαι Χριστιανούς. Ἰουλιανὸς δὲ μαντείαις
 καὶ θυσίαις καὶ δαιμόνων ἀπάταις φραξάμενος κατὰ Περσῶν
 ἐστράτευσεν, ὅτε καὶ χρησμὸν λέγεται λαβεῖν ἔχοντα οὕτως
 “νῦν δὲ πάντες ἀρμήθημεν θεοὶ νίκης τρόπαια κομίσασθαι 20
 περὶ θηρὶ ποταμῷ· τῶν δὲ ἐγὼ ἡγεμονεύσω, δοῦρος πολε-
 μόκλονος Ἄρης.

1. τοῦ C   15. τὴν μὲν θεῖαν γραφὴν ὅλην χρησάμενος C   19.
 δι. C   21. τὸν C

Helenam uxorem, Constantini filiam. sub Iuliano apostata ecclesia
 potitus est Eudoxius Arianus. mortuo Constantio Iulianus imperator
 factus impudenter graecos mores sectatus est et sanctum baptisma
 sacrificiorum sanguine eluit. Eusebium primum eunuchum regium ut
 sortem necare iussit, iustorum scilicet gloriam persequens. omnes
 praeterea palatii eunuchos eiecit ob repudiatam a se uxorem, quam
 quod Constantini soror erat, odio illius dimisit. item coquos et ton-
 sores, et ex publico cursu camelos, boves, asinos mulasque eiecit;
 solos equos publico usui inservire sivit. idem legem tulit, ne parti-
 cipes fierent Christiani graecarum litterarum. tum Apollinarius, sa-
 cra scriptura usus omnes poetas imitatus est, quibus erudirentur Chri-
 stiani. Iulianus vaticinationibus, sacrificiis et deorum fraudibus in-
 ductus contra Persas profectus est, postquam hoc oraculum accepisse
 dicitur: “nunc omnes surreximus dii, ut victoriae insignia tibi trada-
 mus; dux ero ego, fortis et bellicosus Mars.

Ἰοβιανός.

Ἰοβιανός ἐβασίλευσε μῆνας ὀκτώ ἔτος ἕν. ὃς ἐν μὲν τῷ
 σιραιῷ Χριστιανὸν αὐτὸν ἀμολόγει, ἦν δὲ καὶ γνωστός τῷ
 Ἰουλιανῷ· ὃς καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ περιπατῶν τὴν Ἰουλιανοῦ
 5 χλαμύδα διαπεπάτηκε· πρὸς δυνεπ ἐπιστραφεὶς Ἰουλιανός,
 καὶ ἰδὼν οὐκ ἄλλον ἀλλ' αὐτόν, εἶπεν “εἶθε γοῦν ἄνθρωπος.”
 οὗτος Ἰοβιανός ὑπὸ τοῦ στρατοῦ παντός ἤρέθη βασιλεὺς τῷ
 τε εὐσεβῆς εἶναι περιφανῶς καὶ τῷ πραῦς καὶ ἐπιεικῆς. ὃς
 εἰρηνικὰς σπονδὰς καὶ μετὰ Περσῶν ποιήσας ἐν τῷ ὑποστρέ-
 10 φειν εἰς τὸ Βυζάντιον ἐν Ἀγκύρᾳ τῆς Γαλιτίας, ἐν χωρίῳ
 Δαδαστάνῃ, μύκητα πεφαρμαγμένον φυγῶν ἐτελεύτησεν. ἀπε-
 κομίσθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἀπετέθη ἐν τῷ ναῷ τῶν
 ἁγίων ἀποστόλων ἐν λάρνακι πορφυρῷ. Ἰοβιανός δὲ τὸν πε-
 ριλιφθέντα στρατὸν σῶσαι θέλων ἠναγκάσθη Νίσιβιν μεγά-
 15 λην καὶ πολυάνθρωπον τοῖς Πέρσiais παραχωρῆσαι. ὁ αὐτός
 προέειπε τῷ στρατιῷ ὡς ἄρχειν οὐ δύναμαι στρατοῦ ἐν τοῖς
 χρόνοις Ἰουλιανοῦ ἐλληνίζειν ἐθίσαντος· πρὸς δὲ πᾶς ὁ
 στρατός Χριστιανοὶ ὑπάρχειν ἀμολόγησαν. Ἰοβιανός οὗτος
 ἦν τῇ ἡλικίᾳ εὐμήκης, ὥστε μηδὲν τῶν βασιλικῶν ἱματίων
 20 ἄρῃσαι αὐτῷ. γυνὴ δὲ ἦν αὐτῷ Χαριτώ, ἥτις οὐδὲ αὐτὸν
 βασιλεύσαντα ἐθεάσατο. τὴν δὲ ἐκκλησίαν κατέβηκεν ἐπὶ αὐ-
 τοῦ Δημόφιλος Ἀρειανός.

14. μεγάλην πόλιν μεγάλην?

ΙΟΒΙΑΝΟΣ.

Iovianus unum annum et 8 menses regnavit. in exercitu Chri-
 stianum se confessus est, notusque fuit Iuliano. post quem quum
 quondam incederet, chlamydem eius pedibus laceravit; quum se Iu-
 lianus revertisset, neque alium quam illum videret “utinam, inquit,
 certe homo.” hic Iovianus a toto exercitu rex creatus est, quod pius
 erat, mitis et moderatus. facta cum Persis pace Byzantium revertē-
 batur, sed Ancyrae, Galatiae urbe fungo venenato comeso mortuus
 est. corpus eius sepultum est in ecclesia sanctorum apostolorum in
 arca porphyretica. Iovianus, quum reliquum exercitum servare vel-
 let, coactus est, Nisibin, urbem magnam et incolis plenam, Persis
 tradere idem exercitui declaravit, imperare se non posse, quum ex-
 ercitus Iuliani temporibus graecos mores secutus esset; ad quod to-
 tus exercitus Christianum se est confessus. Iovianus statura fuit ma-
 gna, ita ut nihil e regis vestibus commodum ei esset; nupserat ei
 Charito, quae regnantem eum nunquam vidit. in ecclesia principa-
 tum habebat Demophilus Arianus.

Ουαλεντινιανός.

Ουαλεντινιανός. οὗτος ἀνηγορεύθη ἐν Νικαίᾳ τῆς τῶν Βιθυνῶν ἐπαρχίας παρὰ τοῦ στρατοπέδου διὰ τὸ εὐδοκίμησαι αὐτὸν ὡς Χριστιανὸν ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ἐπὶ Ἰουλιανοῦ. ἦν δὲ τὴν μορφὴν τοῦ σώματος ἀνὴρ εὐμεγέθης, τὴν χροιάν ἔρυθρός, τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς ἐπίξανθον ἔχων, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὠραίους. ἰστέον ὅτι γυναῖκες Ουαλεντινιανοῦ δύο ὑπῆρχον, Σιβήρα καὶ Ἰουστίνα, ἦντινα διὰ κάλλος ἔτι ζώσης Σιβήρας ἔγημε, καὶ νόμον ἔθετο τοὺς θέλοντας δύο γυναῖκας ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀγαγέσθαι ἀκωλύτους εἶναι. ἀνηρέχθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ τῶν Γαλλιῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐτέθη ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. κατέχευε δὲ τὴν ἐκκλησίαν Εὐδόξιος καὶ Δημόφιλος Ἀρειανός. Ουαλεντινιανός ἐβασίλευσεν ἑπτὰ τρία, οὗ καὶ τὸ αὐστηρὸν διὰ τὸ δίκαιον ἐπηρεῖτό τε καὶ ἐθαυμάζετο· οὐ γὰρ ἄνευ λογισμοῦ τὸ αὐστηρὸν ὡς ἐκέκτητο ἤδεισαν, ἀλλ' αἰεὶ τῷ δικαίῳ τὰ πρῶτα παρεῖχεν, ὑπ' οὐδενὸς ἐκ τούτου περιτρεπόμενος, οὐδὲ μετατιθέμενος ὑπὸ τινος ἐξ ὧν ἅπαξ ἐβουλεύσατο. ὃς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ μετὰ Ἰοβιανὸν ἀνηγορεύετο· καὶ ἐπεὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἤξιον αὐτὸν κοινῶν προσλαβέσθαι τῆς βασιλείας, ἔφη "λήψομαι κοινῶν ὃν ἂν ἐθέλω," καὶ φθάσας εἰς Νικομήδειαν ἐπυθάνετο τῶν ἐν τέλει περὶ τοῦ σὺν αὐτῷ

5. χωρὸν C   10. ἀγαγέσθαι C   17. παρεῖχεν C   20. προλαβέσθαι C
22. σὺν αὐτοῦ βασιλεύσατος C

VALENTINIANUS.

Valentinianus imperator ab exercitu declaratus est Nicaeae, Bithyniae urbe, quod bene audiebat, Christianum se sub Iuliano professus; corpore fuit magno rubroque colore, coma flava, oculis pulchris. fuerunt Valentiniano uxores duae Sibera et Iustina, quam pulchritudinis causa vivente Sibera duxit, legemque tulit, ne qui duas uxores simul ducere vellent, impedirentur. corpus eius a Galliis Cpolim delatum in sanctorum apostolorum ecclesia sepultum est. in ecclesia imperarunt Eudoxius et Demophilus Arianus. Valentinianus 3 annos regnavit, eiusque austeritatem propter iustitiam laudavere et admirati sunt, sciebant enim non temere eum austeritate uti, sed primam semper iustitiae rationem habere, a qua nulla re retinebatur, neque, quae decreverat, mutabat. hic ab exercitu post Iovianum rex declaratus est, cumque Cpoli vellent eum collegam imperii sibi eligere, "collegam, inquit, assumam, quem voluero." tum Nicomediam profectus magistratus de regnatura secum consuluit. respondit Dae-

βασιλεύσαντος. πρὸς δὲ Λαιλῆος συγκλητικὸς ἀπεκρίνατο
 “εἰ τοὺς σοὺς φίλους, κράτιστε αὐτοκράτορ, ἔχεις ἀδελφόν,
 εἰ δὲ τὴν πολιτείαν, σκόπησον ὅτι ἂν τὴν ἀλοουργίδα περιβί-
 λης.” ὃ δὲ τῇ φύσει μᾶλλον πιστεύσας τὸν ἀδελφὸν Οὐά-
 5 λεντα προσελάβετο. καὶ ἐκπιπῶ μὲν τὴν δύσιν ἀπένευμεν,
 ἔθνων τινῶν ἐπανάστασιν ἐνταῦθα μαθὼν, τῷ δὲ Οὐάλεντι
 τὴν ἀνατολήν. ἦν δὲ περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας παρὰ
 Σαλουστιοῦ τινὸς μεμαθηκὸς ὡς ἀγκρατῆς αὐτῆς γενήσοιτο·
 ὃν καὶ μηδενὸς ἀποτεύξεσθαι ὑπέσχετο, ἐπειδὴν ἐπὶ τῆς τοι-
 10 αὐτῆς ἀρχῆς γένηται. βασιλεύσας δὲ καὶ ἀπαιτούμενος κατὰ
 τὴν ὑπόσχεσιν ὑπὸ Σαλουστιοῦ τὴν ἐπάρχου ἀρχὴν, ἔφη μὴ
 δεῖν ἴσως τὴν τῶν επαγγελιῶν φυλάττεσθαι πίστιν, ὅταν τοῦτο
 βλάβος φέρῃ τῇ πολιτείᾳ. ἐπὶ τούτῳ γυναικὸς τινος διηρηπῆγ
 ἢ οὐσία ὑπὸ Ῥοδάνου πραιποσίτου· ὃ δὲ βασιλεὺς κρίνας ἀδ-
 15 τοὺς προσέταξε τῇ πραιποσίτῳ ἀποδοθῆναι αὐτῇ τὰ ἴδια. ὃ
 δὲ οὐκ ἐπέισθη. ὅπερ μαθὼν ὁ βασιλεὺς προσελθεῖν αὐτῷ
 ἔφη τὴν γυναῖκα· ἣ δὲ ἐν ἱπποδρομίῳ προσῆλθε θεωμένω
 τοῦ βασιλέως· ἐρωτηθεῖσά τε καὶ εἰπούσα τὴν ἀπειθειαν τοῦ
 πραιποσίτου ἐκέλευσε τὸν πραιπόσιτον παριστάμενον αὐτῷ μετὰ
 20 τῶν ἀμφίων τῆς ἀξίας, πυρὰν μεγάλην ἀνάψαντας εἰς τὴν
 σφαιδῆν καῦσαι αὐτὸν καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ πᾶσαν ἀποδο-

5. λαπιτοῦ μὲν τὴν θύναμιν C   6. δὲ om C   9. ἀποτεύξα-
 σθαι C. hinc quae minutis litteris descripsi, a Cedreno pleraque
 sumpta, eorum locum C vacuum habet.   17. ἱπποδρομίῳ C
 20. ἀνάψαντες C

laphus senator. “si tuos amas, fortissime Imperator, fratrem habes,
 si civitatem, vide, cui purpuram induas. ille naturae magis confusus
 Valentem fratrem assumpsit, ac sibi quidem occidentem delegit, gen-
 tes ibi nonnullas defecisse certior factus, Valenti orientem tribuit.
 quomodo imperio potiretur edoctus erat a Sallustio quodam, cui pro-
 miserat nihil eum non impetrare, quum ipse imperio potitus foret;
 iam rex factus, quum a Sallustio secundum promissum provinciae ad-
 ministratonem rogaretur, respondit non debere promissorum fidem
 servari, quum civitati inde damnum nasceretur. sub hoc mulieris
 cuiusdam res familiaris a Rhodano praeposito direpta est; rex rem
 indicans praepositum iussit, mulieri sua reddere. ille vero non obe-
 divit. quod cum rex comperisset, mandavit, ut mulier ad se veni-
 ret; illa in circo ad imperatorem accessit et interrogata de prae-
 siti inobedientia detulit; tum imperator praesentem praepositum cum
 vestibus in magnam rogum imponi et in funda comburi, remque fa-
 miliarem totam mulieri tradi iussit. Valentinianus Calcedone urbe
 deleta illis lapidibus magnum aquaeductum urbis aedificavit et aquam in

Θῆναι τῇ γυναικί. οὗτος καὶ τὴν πόλιν Καλχηθόνα καταλύσας τοῖς λίθοις αὐτῆς τὸν μέγαν ὑδραγωγὸν τῆς πόλεως ἔκτισε, καὶ τὸ ὕδωρ εἰσήγαγεν ἐν τῇ πόλει. καταπολεμησας δὲ τοὺς Σαυρομάτας, πρόσβεις ἀπ' αὐτῶν ἰδὼν ἐλθόντας, ἠρώτησεν εἰ τοιοῦτοι εἴεν Σαυρομάται· καὶ μαθὼν ὡς οἱ ἄριστοι πρὸς αὐτὸν ἦκασι, πλησθεὶς θυμοῦ καὶ προηεὶ τῇ χειρὶ τὸν μηρὸν πληξας ἔφη “δεινὰ Ῥωμαίοις, εἰ τοιοῦτοι ὄντες προσβέβειν ἀξιούσιν.” ἐκ δὲ τοῦ θυμοῦ φασὶ ἀναστομωθῆναι φλέβα καὶ ἀρτηρίαν διαρραγῆναι, καὶ αἵματος πολλοῦ ἐκχυθέντος τελευτήσας τὸν αὐτὸν βασιλέα Οὐαλεντινιανόν. Οὐαλεντινιανὸς ὀρθοδοξότατος ὢν Ἀμβρόσιον ἐν Μεδιολάνῃ προεχειρίσατο ἐπίσκοπον· ὃν φασὶ τοὺς ἀδίκους ἀρχοντας ἐπὶ τοῦ βασιλείως διελέγχειν. οἱ Γότθοι κακῶς ἐχρῶντο Οὐαλεντι· ὃ δὲ αἰτεῖ τὸν θειότατον Οὐαλεντινιανὸν πέμψαι αὐτῷ στρατὸν εἰς βοήθειαν· ὃ δὲ οὐ μόνον οὐ δέδωκεν, ἀλλὰ καὶ ἐπωνείδισεν εἰπὼν ὅτι οὐ χρῆ ἐπαμύνειν ἀνδρὶ πολεμοῦντι θεῷ. ἐπὶ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις Βασίλειος καὶ Γρηγόριος ἠκμαζόν, παιδευόμενοι παρὰ Ἱμερίῳ καὶ Προαιρησίῳ εὐδοκίμοις σοφισταῖς. ἐμαθήτευσαν δὲ καὶ παρὰ Λιβανίου τῷ ἐν Ἀντιοχείᾳ σοφιστῇ.

Οὐάλης.

^{ρωπῆς}
τῆς σπη

Οὐάλης ἐβασίλευσεν ἔτη τρία. ἐπὶ αὐτοῦ οἱ Γότθοι πε-

4. ἐπ' C   9. φλέμα C   22. Οὐάλης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. οὐ-

urbem introduxit. bellum gerens cum Sauromatis, quum legatos eorum videret ad se venire, interrogavit, num tales Sauromatae essent, cumque comperisset praestantissimos, eorum ad se venisse, irato animo femur manu percutiens “vae, inquit, Romanis, quum tales homines legationibus cum iis agere volunt;” tum ira venam apertam esse dicunt et arteriam crevisse, et Valentinianum multo sanguine profuso mortuum esse. Valentinianus, verae fidei sectator, Ambrosium Mediolani episcopum fecit, qui iniustos apud regem fertur accensasse. Gothi male habebant Valentem; is igitur divinum Valentinianum petiit, ut exercitum sibi auxilium mitteret. ille vero non solum non dedit, sed conviciatus est etiam dicens, non adiuvandum esse hominem qui cum deo certaret. sub eo Athenis Basilius et Gregorius floruerunt, educati ab Himerio et Proaeresio, sophistis illustribus; instituti sunt etiam ab Libanio, sophista Antiochensi.

VALENS.

Valens triennium regnavit. sub eo Gothi Maeroti paludem trans-

ράσαντες τὴν Μαιῶτιν λίμνην ἐλάφου ἡγησαμένης ἦλθον εἰς
 τὴν Θράκην, καὶ δύο γεγονότες μέρη ἀλλήλοις ἐμάχοντο. καὶ
 συμμαχίαν αἰτήσαντες οἱ τοῦ ἐνὸς μέρους παρὰ Οὐάλεντος
 ἐν ὑποσχέσει τοῦ Χριστιανούς γενέσθαι, ὅθεν καὶ βαπτισθέν-
 5 τες Ἀρειανοὶ ἀπεκατέστησαν, καθὼς ἦν καὶ Οὐύλης. μετὰ
 τοῦτο οὖν ἐν Συρίᾳ τοῦ Οὐάλεντος διατριβήτος οἱ Σιδθαί
 περᾶσαντες κατὰ τῆς πόλεως εἰσέφρησαν, σπονδὰς μὴ φυλά-
 ξαντες μετὰ τὸ βαπτισθῆναι αὐτούς. ὁ δὲ καταλαβὼν καὶ
 πολεμήσας ἠττηθεὶς κατέφυγεν ἐν ἀχυρῶνι, ἐν χωρίῳ Ἀδρια-
 10 νουπόλεως, καὶ κατεκῆ ἐκεῖσε. γυνὴ δὲ τούτῳ Δομνίκα
 Ἀρειανῆ διάπυρος. Δημόφιλος δὲ Ἀρειανὸς τὴν ἐκκλησίαν
 εἰ κατεῖχε. πολλὰ δὲ δεινὰ Οὐάλης κατὰ τῶν ὀρθοδόξων
 εἰργάσατο, ἐμπρησμοὺς θαλαττίους σὺν αὐταῖς γησοὶ καὶ
 κηγμοὺς ἐν ὕδασι καὶ βασάνους ἄλλας πολλὰς. πᾶσαν οὖν
 15 ἐκκλησίαν πορθῆσας ἤκεν εἰς Καισάρειαν, κατὰ Βασιλείου
 πρῶτας ὅλα καὶ ὁ Θεολόγος εἰς τὸν ἐπιτάφιον γέγραπεν, ὅταν
 καὶ Γαλάτιος υἱὸς Οὐάλεντος καὶ ἡ σύμβιος Δομνίκα νόσῳ
 χαλεπῇ ἐχειμῶσθησαν. καὶ Δημοσθένους δὲ ἐνὸς τῶν ὀμο-
 ποιῶν Οὐάλεντος ἐν τῇ ὀμιλίᾳ τῇ πρὸς Οὐάλεντα μεμφομέ-
 20 νου Βασιλείου καὶ βαρβαρισάντος, εἰπεῖν τὸν διδάσκαλον “ἰδοὺ
 ἰδρασαμένα καὶ Δημοσθένην ὑγράμματος.” πολλοὺς Οὐάλης
 ἐφόβουσεν ὑπονοηθέντας βασιλεύειν ἀπὸ τοῦ θῆτα γράμματος.

τος ἦν τὴν ἡλικίαν διμοιρίαν ἔχων, αὐθάδης τὸν τρόπον καὶ
 ἀπερήφανος, καὶ πρὸς αἱμάτων χύσεις ἐτοιμοτάτους ἔχων τὰς
 φρένας, ἀσυμπαθῆς τε καὶ παντὸς ἔλλους ἀλλότριος. m.

gressi ducente cervia in Thraciam venerunt, et in duas partes divisi
 sibi invicem bellum intulerunt. quorum altera pars a Valente auxi-
 lium petit et Christianam fidem se amplecti velle promisit; inde
 baptizati Ariani facti sunt, quoniam Valens Arianus. posthac quum
 Valens in Syria esset, Gothi fines transgressi urbem petierunt ruptis
 post baptismum pacis conditionibus. Valens obviam iis profectus di-
 micavit, victus autem in fuga sub palea se abscondidit, ibique igni
 periit. uxor eius dominica Ariana fuit fervida; ecclesiam tenebat Dem-
 ophilus Arianus. Valens multis malis orthodoxos excruciauit, in
 mari eos cum navibus comburens, aqua suffocans, multisque aliis
 suppliciis eos afficiens. omni igitur ecclesia deleta Cnesaream venit,
 et in Basilium ea perpetravit quae in epitaphio theologus comme-
 morat. tum Galatius, Valentis filius. et dominica uxor gravi morbo
 perierunt. Demosthenes, ex coquis Valentis quidam quum in sermone
 cum Valente Basilio malediceret et barbaramente loqueretur, dicitur ma-
 gister dixisse: “ecce, vidimus etiam illiteratum Demosthenem.” Va-
 lens multos necavit, quos suspicabatur a th littera oriri.

Γρατιανὸς Οὐαλεντινιανοῦ.

Γρατιανὸς υἱὸς Οὐαλεντινιανοῦ ἐβασίλευσεν ἑτη τρία καὶ μετὰ Θεοδοσίου ἑτη τρία· οὗτος γὰρ τὸν μέγαν Θεοδοσίον προεχειρίσατο εἰς βασιλέα ἐν Βυζαντίῳ, ἀγαθὸν ἐξ Ἰσπανίας⁹ πρὸς τὸ πολεμεῖν τοὺς Σκύθας τὴν Θράκην ληϊζομένους, αὐτὸς ἐν Ῥώμῃ διέτριβε. Μάξιμος δὲ τις Βρεττανὸς δυσανα-
 σχετῶν διὰ Θεοδοσίον ὑπὸ Γρατιανοῦ βασιλείας ἤξισται αὐ-
 τοῦ μηδεμιᾶς τυχόντος τιμῆς, διήγειρε τοὺς ἐν Βρεττανίᾳ
 ἀντῆραι Γρατιανῷ· καὶ ἀποστέλλει Ἀνδραγάθιον κατ' αὐ-¹⁰
 τοῦ. ὃ δὲ εἰσῆλθεν ἐν φορεῖῳ καταστέγῳ, φημισῶς τὴν γυ-
 ναῖκα Γρατιανοῦ εἶναι ἐκ Βρεττανίας ἐπανήκουσαν. ἥς τῆ
 ἀγάπῃ Γρατιανὸς κρατηθεὶς τῷ φορεῖῳ προσῆλθε, καὶ ἀνακα-
 λύψας βλέπει τὸν Ἀνδραγάθιον, ὃς παραντίκα διὰ στρατιω-
 τῶν παρεσκευασμένων ὄντων ἐπὶ τούτῳ Γρατιανὸν διεχειρί-¹⁵
 σατο. μετετέθη δὲ ὑπὸ Θεοδοσίου Γρατιανὸς εἰς τοὺς βασι-
 λικοὺς τάφους, ὅστις τοσοῦτον εὐστόχως καὶ ἐπὶ πολὺ ἐτό-
 ξευσεν ὡς λέγειν τινὰς τὰ Γρατιανοῦ βέλη φρένας ἔχειν. ἐπὶ
 Γρατιανοῦ Μελέτιος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας ἐν Κωνσταν-
 τिनουπόλει γενόμενος, καὶ Δημόφιλον εὐρῶν τὰς ἐκκλησίας²⁰
 κατέχοντα, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον ἐκ Ναζιανζοῦ ἤγαγεν πρὸς
 τὴν τῆς Ἀρειανικῆς πλάνης κατάλωσιν.

8. ἔχοντες C

GRATIANUS.

Gratianus Valentiniani filius triennium regnavit et cum Theodosio iterum triennium. hic enim Byzantii regem fecit Theodosium Hispanum, qui cum Scythis Thraciam populantibus bellum gereret; ipse Romae degit. sed Maximus quidam Britannus aegre ferens Theodosium a Gratiano in regnum assumptum esse, quum ipse nullum honorem esset adeptus, Britannis persuasit ut a Gratiano deficerent, misitque ad illum Andragathium. is lectica operta profectus famam sparsit, Gratiani uxorem ex Britannia advenire. eius amore Gratianus commotus quum ad lecticam accessisset eamque aperuisset, Andragathium conspexit, qui statim per paratos milites Gratianum interfecit. sepultus est a Theodosio Gratianus in regis sepulchris. fuit autem tanta iaculandi peritia, ut dicerent quidam, spicula eius mente praedita esse. sub Gratiano Meletius, Antiochensis episcopus Cpolim profectus, quum Demophilum inveniret in ecclesia dominantem Gregorium theologum Nazianzo abduxit ad Arianum errorem extinguendum.

Θεοδοσίος ὁ μέγας.

Θεοδοσίος ὁ μέγας ἐβασίλευσεν ἑτη ιε'. οὗτος ἦν τὴν μὲν ἀπαδρομὴν τοῦ σώματος σύμμετρος, ἄμειπτος, ἐπέρουθρος τῷ προσώπῳ, ξανθὴν ἔχων τὴν τρίχα, τὴν ῥίνα λεπτὴν καὶ ἐπίγρησκον, χαριεῖς τὴν ὀμιλίαν, τὸν τρόπον δὲ χαριέστερος, καὶ εὐγενὴς ἐξ Ἰβήρων τῶν καὶ Ἰσπανῶν, ἔχων γυναῖκα ὀνόματι Πλακίλλαν, ἐξ ἧς ἔσχεν Ἀρκάδιον καὶ Ὀνώριον. τελευτησάσης Γάλλαν ἀδελφὴν Γρατιανοῦ ἔγημε, καὶ κατὰ τῶν Σκυθῶν χωρήσας πάντας ἀνέϊλε· τοὺς δὲ τοὺς συγγενεῖς Γρατιανοῦ ἀνελόντας τυράννους ἐν Ῥώμῃ, καὶ Ἀνδραγάθιον τὸν αὐτὸν διαχειρισάμενον, πάντας θανάτῳ παρέδωκεν. [ἐπὶ δευτέρῳ δὲ] τῷ δευτέρῳ ἔτει αὐτοῦ γέγονεν ἡ δευτέρα σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ πατέρων ῥν', κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου· ὑπῆρχον δὲ Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας, ¹⁵Μελίτιος Ἀντιοχείας, Κύριλλος Ἱεροσολύμων, Γρηγόριος ὁ θεολόγος. ἀνεθεμάτισαν Μακεδόνοιον περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος βλασφημαῶντα, καὶ σὺν αὐτῷ Σαβέλλιον καὶ Ἀπολιναρίου. ἀπέχει οὖν ἡ δευτέρα σύνοδος ἀπὸ τῆς πρώτης ἑτη ἐξήκοντα· ὅτε καὶ Γρηγόριος ὁ θεολόγος τῆς ἐκκλησίας ἐξε-
²⁰βλήθη. ἡχθη δὲ ἐπὶ αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ κεφαλὴ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ καὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων μαρτύρων Τερентίου καὶ Ἀφρικάνου, καὶ ἀπετέθησαν εἰς τὴν ἁγίαν

6. tel.] ἡε tel. ?

19. εν] ἐπὶ C

THEODOSIUS MAGNUS.

Theodosius magnus 16 annos regnavit; decenti erat statura, non reprehendendus, facie subrubra, coma flava, parvo et adunco naso, consuetudine gratus, gratior moribus; natus erat nobili apud Hispanos loco uxoremque habuit Placillam, ex qua sustulit Arcadium et Honorium. ea mortua Gallam, Gratiani sororem, duxit. contra Scythas profectus omnes devicit; eos vero tyrannos, qui Gratiani cognatas Romae necaverant, et ipsum Andragathium interfectorem, supplicio tradidit. altero eius anno factum est alterum Cpoli concilium ¹⁵patrum 150 contra Macedonium, sancti spiritus impugnatorem; adierant autem Timotheus Alexandrinus, Meletius Antiochenus, Cyrillus Hierosolymitanus, Gregorius theologus. excommunicaverunt Macedonium, qui sancto spiritui insultaverat, et cum ille Sabellium et Apollinarium. interfecti igitur inter hoc alterum primumque concilium ⁶⁰anni; tum etiam Gregorius theologus ex ecclesia pulsus est. sub eo allatum est Cpolim caput Iohannis baptistae et Terentii et Africani martyrum reliquiae, et depositae sunt in sanctae Euphemiae ecclesia.

Ἐβφημίαν ἐν τῇ πέτρῃ. ὁ αὐτὸς ἤγαγε τὸν μέγαν Ἀρσένιον ἐκ Ῥώμης, ἀκούσας τῆς αὐτοῦ φιλοσοφίας καὶ θείου γνώσεως, καὶ τούτῳ Ἀρκάδιον καὶ Ὀνώριον τοὺς αὐτοῦ παῖδας δέδωκε παιδεύεσθαι παρ' αὐτοῦ τὰ ἱερὰ γράμματα. ὃν καὶ βασιλεοπάτορα πεποίηκεν. οὗτος ἐν νυκτὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ ἤκουσε φωνῆς λεγούσης "Ἀρσένιε, φεῦγε τοὺς ἀνθρώπους καὶ σώζη."

Οὗτος ὁ Θεοδοσίος, οὗς Κωνσταντῖνος ὁ μέγας τῶν Ἑλλήνων ναοὺς οὐ κατέλυσε ἀλλὰ κλεισθῆναι μόνον προσέταξε, πάντας ἕως ἐδάφους κατέλυσε. τελευταῖων δὲ τὸν μὲν Ἀρκάδιον ἀποκαθίστησι βασιλέα Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ἑώας ἀπάσης, Ὀνώριον δὲ σὺν Πλακιδίᾳ χειροτονεῖ τῆς δόσεως βασιλεῖς. καὶ ὁ μὲν Ὀνώριος ἔσχε τὰ βασίλεια εἰς Ῥάβενναν, Πλακιδία δὲ ἡ θυγάτηρ Γρατιανοῦ ἐν τῇ Ῥώμῃ. ἐπὶ τούτων Γιζέριχος εἶλε Ῥώμην καὶ αἰχμαλώτους ἤγαγε τὰς βασιλίδας.

Ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῇ νῦν ἐκκλησίᾳ Ἀναστασίας τῆς μάρτυρος, εὐκτηρίῳ ἔτι οὔσῃ μικρῷ, τοὺς ὀρθοδόξους ἐδίδασκεν. Ἀναστασίαν δὲ τὸν μέγαν οἶκον ὁ ἱστορῶν φησὶν ὀνομάζεσθαι ἢ διὰ τὴν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀνάστασιν, ἢ διὰ τὸ γυναῖκα ἐγκύμονα πεσοῦσαν ἄνωθεν τελευτήσασαι, κοινῆς δὲ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων γενομένης εὐχῆς ἀναστῆναι τὴν τελευτήσασαν. τὸ δὲ τὴν τοῦ ναοῦ ἐπιωνυμίαν παρὰ τισι δισσῶς ὀνομάζεσθαι τοῖς ἱστοροῦσιν οὕτως

17. ἐν om C

Idem magnum Arsenium Roma arcessivit, cuius de philosophia et divinarum rerum scientia compererat, eique Arcadium et Honorium tradidit, sacris litteris instituendos; eundem imperatoris patrem fecit, qui quum nocte ad deum precaretur, vocem audivit: Arsenie, fuge homines et servaberis.

Theodosius ea Graecorum fana, quae non diruerat Constantinus magnus sed claudi tantum iusserat, omnia funditus delevit. moriens Arcadium regem constituit Cpolis omnisque orientis, Honorium et Placidiam occidentis reges fecit. Honorius Ravennae regiam sedem constituit, Placidia Romae. sub his Giserichus Romam cepit et reginas captivas secum abduxit.

Sub Theodosio Gregorius theologus in parvo oratorio, quae est nunc Anastasiae martyris ecclesia orthodoxos docuit; Anastasiam vero nominatam esse magnam domum historicus narrat vel propter fidei erectionem vel quod gravida mulier ex alto loco delapsa mortua est, sed communibus orthodoxorum precibus in vitam restituta est. quod

ἡρμηνεύεται, τὸ μὲν Ἀναστασίαν αὐτὴν κεκληθῆσθαι διὰ τὸ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας λόγον ἐν αὐτῇ τὴν ἀνάστασιν δεξασθαι, τὸ δὲ Ἀναστασίαν καλεῖσθαι αὐτὴν διὰ τὸ συμβῆναι ἐν αὐτῇ θαυματουργήματα.

5 Θεοδοσίος ἐδήλωσε Δημοφίλῳ ἢ τῆς Ἀρείου πλάνης ἀποσῆναι ἢ τῶν ἐκκλησιῶν ὑπεκστῆναι. ἐξῆλθεν οὖν κατησχυμένος, τεσσαράκοντα ἔτη τῶν Ἀρειανῶν κατασχόντων τὰς ἐκκλησίας. ἡ σύνοδος οὖν καὶ ὁ βασιλεὺς Γρηγόριον καὶ ἄκοντα βιασάμενοι τῷ Θρόνῳ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐνίδρυσαν, ὡς πολλὰ

10 κάμοντα καὶ τῆς λώβης τῶν αἱρέσεων τὴν πόλιν ἐλευθερώσαντα. τοὺς ἔξ Αἰγύπτου δὲ μαθῶν ὁ Γρηγόριος τῷ λόγῳ τούτου φθονήσας, τὸν συνακτῆριον λόγον ἐπιδειξάμενος ἑκουσίως τῆς ἐπισκοπῆς ὑπεχώρησε, Νεκταρίῳ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βασιλέως προχειρισθέντος.

15 Τὸ σῶμα Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ Θεοδοσίος εἰς τὴν πόλιν εἰσήγαγε, καὶ ἐν τῇ ἐπὶ Παῦλον ὀνομαζομένη ἐκκλησίᾳ ἀπέθιτο, ἣν ψυχοδόμησε Μακεδόνιος Παῦλῳ ἐπιβουλεύων.

Ἡλιόδωρος ὁ γράψας τὰ λεγόμενα Αἰθιοπικὰ ἐπίσκοπος ἦν Τρίκκης ἐπὶ Θεοδοσίῳ· γράφει δὲ καὶ διὰ στίχων ἰάμβων τὴν τοῦ χρυσοῦ ποιήσιν πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδοσίον.

20 Διὰ τοὺς γενομένους ἐν Θεσσαλονίκῃ σὺν τῷ πλήθει καὶ τῷ ἐπάρχῳ καὶ τῷ παιδί αὐτοῦ, ἐν Μεδιολάνῳ Θεοδοσίος

1. τὸ om C	12. συνακτῆριον λόγον ἐπιδειξάμενος C	18.
ἔ om C	20. cf. Fabric. Bibl. Gr. t. 6 p. 156. GRAM.	21.
suppl. θορύβους. id.		

vero ecclesiae nomen dupliciter a quibusdam nominatur historici ita explicant, Anastasiam eam dici, quod verbum orthodoxiae in ea resurrectionem adeptum sit, et Anastasiam appellari propter factum in ea miraculum.

Declaravit Theodosius Demophilo aut Arianis erroribus ei abstinentium aut ecclesia cedendum esse. cessit igitur cum ignominia, postquam Ariani 40 annos in ecclesia imperarant. concilium et imperator Gregorium quamvis invitum episcopum fecerunt, utpote multa perperum et qui haeresis maculo urbem liberaverat. quum vero comperisset Gregorius Aegyptios aegre id ferre, oratione habita sponte se episcopatu abdicavit, Nectario in eius locum a rege creato.

Pauli martyris corpus Theodosius in urbem apportari et in Pauli ecclesia quam Macedonius condidit, sepeliri iussit.

Heliodorus, qui Aethiopica scripsit, sub Theodosio Triccae episcopus fuit; is iambicis versibus conscripsit, quomodo aurum confici posset, et Theodosio opus dedicavit.

Propter ea quae Thessalonicae facta erant cum multitudine, prae-

Ἐπιφανίου τῆς Κύπρου γογγυσμὸς . . . . Εὐδοξίαν γέγονεν ἐδήλωσε δὲ Ἰωάννης Ἐπιφάνιος τὴν ἐν τῷ πλοίῳ αὐτοῦ τελευτήν, ὡσαύτως καὶ Ἐπιφάνιος τὴν ἐπ' ἐξορίας αὐτοῦ τελευτήν. μέλλων δὲ ἀποπεθεῖν Ἐπιφάνιος ἐπὶ Κύπρον τοῖς παραπέμπουσι φίλοις ἔφη "σπεύδω ἐγὼ, σπεύδω, ἀφίημι δὲ ὑμῖν τὰ βασίλεια, τὴν πόλιν καὶ τὴν ὑπόκρισιν." τελευτήσαντος Ἰωάννου ἐν τῇ ἐξορίᾳ χειροτονεῖται Ἀρσάκιος πατριάρχης.

Γαινῦς Ἀρκαδίῳ ἀντάρας πολλὰ δεινὰ κατὰ τῆς πόλεως εἰργάσατο, πολέμον δὲ συρραγέντος κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν αὐτὸς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀπώλοντο.

Θεοδόσιος ὁ νέος υἱὸς Ἀρκαδίου.

εξῆς
κατὰ τὴν
αἰῶν
Θεοδόσιος ὁ νέος υἱὸς Ἀρκαδίου ἐβασίλευσεν ἔτη λγ'. οὗτος ἔγχευε βουλῇ Πουλχερίας τῆς ἰδίας ἀδελφῆς καὶ Παυλίνου φιλουμένου παρ' αὐτοῦ Εὐδοκίαν Ἀθηναίαν ὄραιοτάτην πάνυ, θυγατέρα οὖσαν Λεοντίου τοῦ φιλοσόφου. ἐν τῇ μεγάλῃ δὲ ἐκκλησίᾳ ἀπιόντος αὐτοῦ, προσήγαγεν αὐτῷ πένης μῆλον μέγα καὶ ὑπερφυές· ὅπερ ἰδὼν ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος ἐξεπλάγησαν, καὶ δεδωκὼς τῷ πένητι νομίσματα ἑκατὸν ἀπέστειλε τῇ Ἀγούστη. αὕτη δὲ νοσοῦντι τῷ Παυλίνῳ τῷ συμπράξαντι τοῖς γάμοις αὐτῆς ἀπέστειλε· πάλιν δὲ ὁ Παυλίνος εἰσερχομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ παλατίῳ

1. . . .] δι'?

doxiam simulat intercessit; significavit Epiphánio Ioannes, in navi cum perituro esse, itemque Epiphánio Ioannem exultantem obituro. Epiphánio Cyprum navigaturus comitantibus amicis dixit: "festino equidem, vobis regiam, urbem et simulationem relinquens." mortuo in exilio Ioanne Arsacius patriarcha creatus est.

Gainas ab Arcadio deficiens multa mala urbi intulit, sed terra marique commissis pugnis cum suis periiit.

THEODOSIUS MINOR.

Theodosius minor Arcadii filius 33 annos regnavit. hic consilio Pulcheriae sororis et Paulini, quem amabat, duxit Eudociam Atheniensem pulcherrimam, Leontii philosophi filiam. quum in magnam ecclesiam iret pauper quidam homo malum ei attulit pergrande, quo viso rex et senatus mirati sunt; pauperi 100 nummos dedit et pomum Augustae misit; ea aegrotanti Paulino nuptiarum suarum effectori, misit; iterum Paulinus regi in palatium revertenti dedit. ille re perspecta co-

ἀγνοῶν ἀπέστειλεν. ὁ δὲ γνωρίσας ἀπέκρυψε, καὶ εἰσελθὼν ἤρω-
 τησε τὴν Αὐγούστην περὶ τοῦ μήλου. ἡ δὲ εἶπε φαγεῖν αὐτό·
 ὁ δὲ ὄρκωσεν αὐτὴν εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, μὴ τινι τοῦτο
 πέκομφεν· ἡ δὲ εἶπε φαγεῖν αὐτό· καὶ τοῦ μήλου ἐνεχθέν-
 5 τοις γέγονεν ἕκτοτε μεταξὺ αὐτῶν λύπη καὶ ἀπομερισμός. τὸν
 δὲ Παυλίον ἀποστείλας ἀνέβλεν ὁ βασιλεὺς νυκτί. καὶ γνού-
 σα τοῦτο ἡ Αὐγοῖστα ὡς ὑβρισθεῖσα ἐξώρμησεν εἰς τοὺς
 ἁγίους τόπους, κάκει τελευτᾷ ἐν Ἱεροσολύμοις· ἐν δὲ τῷ
 10 κατ' αὐτῆς ἕνεκα Παυλίνου.

Οὗτος δὲ ὁ Θεοδοσίος ἦν τὸ σῶμα μέσος, ὄμματα ἐς
 κύκλον τῶν βλεφάρων μείζονα ἔχων, μέλανά τε καὶ ὄξυ βλέ-
 ποντα, εἰς λεπτή καὶ ὀρθία, μελίθριξ· πάσης παιδείας με-
 τασχὼν καὶ ἀστρονομίας, ἱππεύειν τε καὶ τοξεύειν ἀσκηθεὶς
 15 τοῦ μετροῦ πέρα, μελιχίος ὢν τὸν τρόπον, καὶ ἐς ἄγρων ἐπι-
 τηδῖος· ὥστε διὰ τοῦ καὶ πολλὰ τῶν κοινῶν διαπεσεῖν τῇ
 πρὸς τοὺς εὐνούχους κρατηθέντα αἰδῶ, οὔτινες ἦσαν Εὐτρό-
 πιος Λαῦσος καὶ Καλοπόδιος, καὶ πρὸς τούτοις Χρυσάφιος
 αὐτὸν κατεδουλώσατο. ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς Θεοδοσίος πέμ-
 20 ψας εἰσήγαγε τὸ λείψανον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ
 ἀπέθιτο ἐν τῷ Θυσιαστηρίῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἐπὶ αὐ-
 τοῦ δὲ ἀπετέθη καὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων Στεφάνου καὶ
 Λαυρεντίου.

Ἐν δὲ τῷ τρισκαιδεκάτῳ αὐτοῦ ἔτι γέγονε καὶ ἡ τρίτη

16. διαπεσεις C

lavit et Augustam de malo interrogavit; illa sese edisse siebat. tum rex
 eam per salutem iurare coegit nemini se misisse; et regina se edisse
 confirmavit. malo vero allato orta est inter eos moestitia et discor-
 dia. Paulinum rex noctu interfici iussit. quod quum Augusta com-
 perisset, ut offensa in sacra loca profecta est et Hierosolymis obiit;
 moribunda vero quum esset, iureiurando contendit, innocentem sese
 Paulini causa accusatam esse.

Hic Theodosius corpore fuit mediocri, oculi palpebris erant maio-
 res, nigri et acuti, nasus tenuis et rectus, crinis flavus; omni doctri-
 na et astronomia erat institutus, equitandi et iaculandi supra modum
 peritus, moribus mitissimus et venationis peritissimus, ita ut multa
 in re publica eunuchorum verecundia negligerentur; ii erant Entro-
 pius Lausus et Calopodius, et praeter eos Chrysaphius eum sibi su-
 begerat. Theodosius rex misit, qui Chrysostomi reliquias referrent,
 quas in sanctorum apostolorum ara consecravit. sub eodem Stephani
 et Laurentii reliquiae consecratae sunt.

Anno eius 13 Ephesi tertia synodus fuit 200 patrum, in quibus

ἀνόδος ἢ ἐν Ἐρέσῃ ὑπὸ διακοσίων πατέρων, δὲ ὧν Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, Κελεστίνος πάπας Ῥώμης, Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων, κατὰ Νεστορίου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξάνδρου Ἱερουπόλεως, λέγοντος μὴ εἶναι θεοτόκον ἄλλὰ Χριστοτόκον. καὶ τοῦτον ἀναθεματίζοντες, ἐκίρουν-5 ζαν θεοτόκον κυρίως καὶ ἀληθῶς τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν. ἀπέχει δὲ τῆς δευτέρας ἢ τρίτης ἔτη ὀκτώ· ὅτε καὶ οἱ ἐπὶ πέντε παῖδες ἀνέστησαν οἱ κοιμηθέντες ἐπὶ Λαζίου.

Ἐξῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων, ἀπέστειλε δὲ ὁ βασιλεὺς Προκόπιον στρατηλάτην κατ' αὐτῶν. ὁ δὲ 10 Περσῶν βασιλεὺς δηλοποιεῖ Προκόπιον ὡς ὅτι πειῶ πάντα εἰρήνης μετὰ Ῥωμαίων ἐπὶ πενήκοντα ἔτη, εἴαν ἡττηθῇ ἐν προβάλλομαι Πέρσῃ εἰς τὸ μονομαχεῖν· εἰ δὲ ἔττηθῇ παρ' αὐτοῦ ὁ δὲ ὑμῶν μέλλων μονομαχεῖν, αὐτὸν λαμβάνειν με κεντηνάρια πενήκοντα καὶ τὰ ἐξ ἔθους δῶρα πάντα. τοῦτο 15 δοξάντων ἐξῆλθε ὁ Πέρσης, ὁ δὲ στρατηλάτης προεβάλετο Ἀρεόβινδον κόμητα φριδεράτων, καὶ ἐξελθόντες ἔνοπλοι καὶ ἔφιπποι, τοῦ Ἀρεόβινδου σὺνίστρον κατέχοντος, καὶ πρώτου Πέρσου ἐρημίσαντος κατ' αὐτοῦ, ὑποπλαγίας ὁ Ἀρεόβινδος ἐσώκισεν αὐτὸν τῇ σωκίστρῃ ἧ ἐπεφέρετο, καὶ κατενεγκὼν ἐκ τοῦ 20 Ἰππου ἔσφαξε· καὶ ἐποίησε πάντα εἰρήνης ὁ βασιλεὺς Περσῶν. εἰσελθὼν δὲ ἐν τῇ πόλει Ἀρεόβινδος, καὶ μεγάλως πύραυλόν τοῦ βασιλέως ἀποδεχθεὶς, προήχθη ὑπάτος. ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς καταλύσας τὸ χερσαῖον τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ προσ-

15. τούτων?

Cyrillus Alexandrinus, Celestinus papa Romanus, Iuvenalis Hierosolymitanus contra Nestorium Cpolis episcopum et Alexandrum Hierapolitanum, qui dicebant, non esse genitricem dei, sed Christi. hoc excommunicato docuerunt, esse re vera dei genitricem sanctam virginem Mariam. abest haec tertia a secunda 8 annos. tum temporis 7 liberi surrexerunt, qui sub Decio dormitum procubuerant.

Persarum rege contra Romanos profecto, rex Procopium ducem contra eos misit. ei Persarum rex nunciavit, pacem se cum Romanis 50 annorum pacisci velle, si vinceretur Persa, quem certamini propositurus esset; contra si vinceretur Romanus, poscere se 50 centenaria et cetera dona usitata. quae cum viderentur, Persa processit; dux vero Areobindum, foederatorum comitem elegit. qui cum armati et equis insidentes abissent Areobindus adortum sese Persam laqueo irretiuit, et ab equo detractum occidit. tum Persarum rex pacem iniit. Areobindus in urbem reversus benigne a rege exceptus et consul creatus est. rex dirutis a parte continentis terrae moenibus

δύς ἄλλα διαστήματα δύο, ἠχοδόμησεν ἕτερον τεῖχος διὰ Κύρου ἐπάρχου σοφωτάτου καὶ ἱκανοῦ, δι' ἡμερῶν ἐξήκοντα.

Μετὰ δὲ τινα χρόνον ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐκπαυθῆναι, καὶ συμπεσόντος αὐτῇ τοῦ ἔκπου πληγῆς ἐσῆλθεν ἐν λεκτικῇ, καὶ καλέσας τὴν ἀδελφὴν Πουλχερίαν εἶπεν αὐτῇ διὰ Μαρκανὸν τὸν μετ' αὐτὸν βασιλεύσαντα. "τοῦτο γάρ μοι" φησὶν "ὁ θεολόγος Ἰωάννης ἀπεκάλυψεν ἐν Ἐφέσῳ μοι ὄντι." καὶ μεταστειλόμενος Μαρκανὸν εἶπεν αὐτῇ "ἐπὶ Ἀσπαρος καὶ 10 τῆς συγγλῆτου ἐδείχθη μοι ὅτι σὲ δεῖ γενέσθαι βασιλέα μετ' ἐμῆ." καὶ μεθ' ἡμέρας δύο ἐτελεύτησε.

Πουλχερία ἡ βασίλισσα, καίπερ νέα οὖσα, ἄριστα τὴν βασιλείαν ἐδιώκει διὰ τὸ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς καὶ βασίλεα Θεοδοσίον πάνυ μικρὸν εἶναι· ἐπαίδευσσε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν 15 σωφρόνως βιοῦν, καὶ αὐτῇ τὴν ἰδίαν παρθενίαν θεῶ προσακήδη, καὶ τὰς ἀδελφὰς Ἀρχιδίαν καὶ Μαρτίαν τὰ ὁμοίως πράττειν ἐδίδαξεν. Ἀρσακίου τελευτήσαντος Ἀττικὸς ὁ ἐν ἡγίους χειροτονεῖται πατριάρχης. ἐπὶ Θεοδοσίῳ Ἀσπάρ καὶ Ἀρδαβούριος προχειρίζονται δομέστικοι ἀνατολῆς τε καὶ δύ- 20 σσεως. Ἀττικῷ τελευτήσαντος Σισίνιος προχειρίζεται· τούτου τελευτήσαντος Νεστορίος γέγονε πατριάρχης· τούτου καθευρέθητος Πρόκλος ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται, ὅτε καὶ τὸ λείψανον τοῦ Χρυσοστόμου ἐν τῇ πόλει μετετέθη ὑπὸ Θεοδοσίον παρακλήσει Πρόκλου πατριάρχου. ἐπὶ αὐτοῦ ἐν τῇ

interiecto spatio 60 diebus nova exstruxit per Cyprium praefectum prudentissimum et idoneum.

Paulo post rex equitatum egressus collapsus equo afflictus in lectica reversus est et accessit Pulcheria sorore, dixit factum esse ob Marcianum post se regnaturum. "illud enim, inquit, Ioannes theologus Epheasi mihi declaravit." tum accessit Marciano dixit "ab Aspare et senatu dictum mihi est, "post me te esse regnaturum." duobus diebus post obiit.

Pulcheria regina quamquam iuvenis optime civitatem administravit donec frater eius, Theodosius rex puer erat; fratrem ad modestam vitam educavit suamque virginitatem deo consecravit, quod etiam Arcadiae et Marinae sororibus persuasit. mortuo Arsacio Atticus sanctus patriarcha electus est. sub Theodosio Aspar et Ardaurius protectores creati sunt orientis et occidentis. Attico mortuo Sisinnius electus est, et hoc mortuo Nestorius patriarcha factus est; eo occiso in eius locum suffectus est Proclus, quo hortatore Theodosius Chrysostomi reliquias afferri iusserat. sub hoc in supplicatione puer e

λατῆ τοῦ κάμπου ἤρθη παιδίον μετέωρον ἐπὶ ὄρας πολλᾶς, ὃ καὶ ἐπήκουσε θείας φωνῆς, μὴ προστιθέναι ἐν τῇ τρισσῆι “ὁ σταυρωθεὶς δι’ ἡμᾶς,” ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἄδεται.

Θεοδοσίος ὁ βασιλεὺς εὐμετάγωγος ἦν σφόδρα, κειθόμενος τοῖς ὑποβάλλουσιν αὐτῷ οἰκείοις, ὥστε καὶ χάριτας ἀπαργανώτως ἐπέγραφεν· ὅπερ γνοῦσα Πουλχερία ἡ αὐτοῦ ἀδελφὴ σοφῶς ἐπέηλθεν αὐτόν, δωρεὰν ὑποβάλλουσα Θεοδοσίῳ ἐκχωροῦσαν πρὸς δουλείαν Εὐδοκίαν τὴν γαμετὴν αὐτοῦ, ἣν καὶ ὑπέγραψε, καὶ δεινῶς ὑπὸ τῆς Πουλχερίας ἀνειδίσθη. Πρόκλου τελευτήσαντος Φλαβιανὸς ἀνὴρ ἱερώτατος τῆς ἐκκλησίας πρόεστη.

Ἐκ τῶν Γότθων ἐθνη γέγονε τέσσαρα, Γότθοι Ὑπόγοιθοι Γήπεδες καὶ Οὐάνδιλοι, ἐξ ὧν Ἀβαρις ἤρξατο διαπερᾶν ἐν τῇ Ῥωμαίων γῇ. Χρυσάμφιον εὐνοῦχον πολλὰ δυνάμειν παρὰ τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ ὡς καὶ Νεστορίῳ προσκειμένον, ἵ5 μετὰ θάνατον Θεοδοσίου Πουλχερίᾳ ἀνεῖλε. Κῦρος ἐπαρχος τῆς πόλεως, ἀνὴρ σοφώτατος καὶ ἱκανὸς ἔκτισε τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ὅπερ ἐξέπληξε τὸν δῆμον διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ τάχος τῆς τοῦ τεύχους κτίσεως· καὶ ἐποίησεν ἐμβοῆσαι καθεζομένου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἵππικῷ “Κωνσταντίνος ἔκτισε, Κῦρος ἀνενέωσε.” φθονηθεὶς οὖν διαβάλλεται ὡς ἑλληνόφρων· δεσμευθεὶς οὖν καὶ ἀποκαρεῖς χειροτονεῖται ἐν Σμύρῃ ἐπίσκοπος. ἐπὶ τούτου τὰ τέλη γέγονεν ἐν

7. σοφὸν C

8. ἐκχωροῦσα C

campo in aerem sublatus est et multas horas sublimis mansit; is divinam vocem audivit, ne in tersancto “qui crucifixus est pro nobis” adderetur; idque nunc etiam ita canitur.

Theodosius rex admodum infirma erat voluntate, familiaribus suis consulentibus obsequens, ita ut etiam non perlectas litteras subscriberet. quod quum Pulcheria soror comperisset callide eum lasit; petiit a Theodosio, ut Eudociam uxorem sibi in servitum traderet; quod quum ille subscripsisset, magnopere a Pulcheria vituperatus est. mortuo Proclo Flavianus, vir sanctissimus, ecclesiae praeerat.

Gothi in 4 gentes se dividerunt, in Gothos, Hypogothos, Gepidas et Vandalos, e quibus Abaris in Romanorum imperium invadere coepit. Chrysamphium eunuchum, qui multum apud Theodosium valuerat, et Nestorium sectabatur post Theodosii mortem Pulcheria trucidavit. Cyrus, urbi praefectus, homo sapientissimus et idoneus, moenia urbis aedificavit et pulchritudine muri et celeritate operis populi admirationem movit; quo effecit ut praesente in circo rege exclamaret: “Constantinus condidit, Cyrus renovavit.” ob hoc inavimus accusatus est ut Graecorum studiosus et vincus tonsusque Smyrnae

*Κωνσταντινουπόλει σεισμός μέγας, ὥστε πολὺ μέρος τῆς πό-
λειως καταπεσείν.*

Μαρκιανὸς ὁ γαμβρὸς Θεοδοσίου.

*Μαρκιανὸς ἐβασίλευσεν ἕτη δέξ καὶ μῆνας πέντε, στεφθεὶς ἐξῆα
5 ὑπὸ Ἀνατολίου πατριάρχου. οὗτος ὁ Μαρκιανὸς ἦν προσβύ-
της τὴν ἡλικίαν, αἰδέσιμος, ἱεροκρεπῆς τῇ καταστάσει, ἐρύ-
θημα ἐπὶ τοῦ προσώπου φέρων κεκερασμένον χάριτι, μεγαλό-
ψυχος, φιλαργυρίας ὑπέρτερος, σώφρων καὶ περὶ τὰ θεῖα εὐλα-
βῆς, πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας συμπαθῆς, ἄπειρος δὲ παιδείας
10 τῆς ἔξωθεν. ἔγρημε δὲ ὁ αὐτὸς θεϊότατος Μαρκιανὸς Πουλ-
χερίαν τὴν ἀδελφὴν Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως, οὖσαν πενήτη-
κοντα τεσσάρων ἐτῶν παρθένον καὶ μὴ διαφθαρεῖσαν.*

*Ἐπὶ τούτου γέγονεν ἡ τετάρτη σύνοδος ἐν Καλχηδόνι ὑπὸ
πατέρων χλ', κατὰ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκύρου καὶ Νεστορίου
15 τῶν ματαίων, λεγόντων μὴ εἶναι τὴν σάρκασιν τοῦ κυρίου
ὁμοούσιον ἡμῖν, ἀλλ' ἐκ δύο φύσεων τὴν ἔνωσιν λέγεσθαι,
μίαν δὲ ἀποτελεσθῆναι μετὰ τὴν ἔνωσιν, καὶ ὡς ἐν φαντασίᾳ
φορέσαι τὴν σάρκα τὸν κύριον καθομολογούντων, καὶ θεϊότητι
κάδος ἀπογεμόντων. ἤγούντο δὲ Λεόντιος Ῥώμης, Ἀνατόλιος
20 Κωνσταντινουπόλεως, Ίουβενάλιος Ἱεροσολύμων. εἰσηλθὼν δὲ
καὶ τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου προφήτου Ἡσαΐου ἐνεχθέντα ἀπὸ
Νεάδος, καὶ κατετέθησαν εἰς τὸν ἅγιον Λαυρέντιον. τῷ δὲ*

episcopus est missus. sub finem imperii Theodosii Cpoli terra per-
cussa est, et magna urbis pars concidit.

MARCIANUS.

Marcianus 6 annos et 5 menses regnavit, coronatus ab Anatolio patriarcha. hic aetate erat provector, venerabilis, optimis moribus, in facie ruborem gratia temperatum habens, magnanimus, avaritiae expers, moderatus et religiosus, misericors in peccatores, ceterum disciplinarum rudis. duxit hic divinissimus Marcianus Pulcheriam, 54 annorum virginem incorruptam.

Sub hoc Chalcedone quarta synodus fuit 630 patrum contra Eutychetem, Dioscurum et Nestorium, homines vanos, qui dicebant, non esse carnem domini nobis similem, sed duas naturas iunctas esse et unam factam, et dominum tantem speciem carnis circumtulisse, divinitatem passam esse aiebant. principes in concilio fuerunt Leontius Romanus, Anatolius Cpolitianus, Iuvenalis Hierosolymitanus. appor-
tae sunt etiam Neade Iesaias prophetas reliquias, quae in sanctuario

τέλειε ὅτε αὐτὸν ἐκοιμήθη Πουλχερία, ἥτις πύζει τὸν γόνυ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τὸν ἐν τοῖς Χαλκοπρατείσι καὶ τὸν ἐν Βλαχέρναις, καὶ τοὺς αὐτῶν ὀρόφους χρυσοῦ ἐποικίλει τε καὶ ἐκαλλώπισε.

Τυφθεὶς δὲ τοῖς πόδας αὐτοῦ Μαρκιανὸς ἔτι ἐν στρα-⁵ τείᾳ ὧν καὶ νοσήσας ὑπελείφθη ἐν πόλει Σύδιμα· ἀναρρωσθεὶς οὖν ἠκρωσθήθη δυσὶν εὐπόροις ἀδελφοῖς, ἅμα δὲ αὐτοῖς ἐπὶ Θῆραν ἐξιών, ὡς μεσημβρίας πάντες ἀναπαυσάμενοι ὑπνοῦσαν. ἔξυπνοι δὲ γενόμενοι οἱ αὐτᾶδελφοὶ ὀρώσιν ὑπνοῦντα ἐν ἡλίῳ Μαρκιανόν, ὑπὸ αἰετοῦ δὲ περισκεπόμενον· ἐκπλα-¹⁰ γέντες οὖν διωκισθέντι λέγουσιν αὐτῷ “εἰ βασιλεύσεις, τί ἡμῖν χάριση;” ὁ δὲ διαπιστῶν ὁμῶς ἔφη “ἀντὶ πατρός ἔχειν ὑμῶς.” δόντες οὖν αὐτῷ νομίσματα διακόσια ἀπέστειλαν ἐν τῇ πόλει, “μέμνησο ἡμῶν ὅποτεν εὐτυχῆς” φησάντες. ὁ δὲ εἰσελθὼν προσεκολλήθη τῷ Ἀσπαρ καὶ Ἀρδαβουρίῳ. εἰθ’¹⁵ οὕτω μετὰ Ἀσπαρος εἰς Ἀφρικὴν ἐλθὼν ἐξωγήθη· ὑπνοῦντος δὲ ἐν τῇ ἀυλῇ ἐξ οἴκου αἰετὸς αὐθις κατελθὼν ἐπέσπευεν αὐτόν· ὄραθεὶς δὲ παρὰ Γυζερίχου, τοῦτον ἀνελεῖν ἐβήθη ὡς βασιλεύσειν μέλλοντα Ῥωμαίων. λογισάμενος δὲ ὡς τὴν τούτων βουλήν κωλύσαι ἀδύνατον, σπονδὰς εἰρήνης μετ’ αὐ-²⁰ τοῦ ποιήσας ἐξῆπέστειλε. Φλαβιανοῦ τελευτήσαντος ἐπὶ Μαρκιανοῦ Ἀνατόλιος προχειρίζεται. ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν τῷ ἡρώφ.

20. τούτων] τοῦ θεοῦ?

Laurentii collocatae sunt. tertio eius anno obiit Pulcheria quae sanctissimae dei genericis templum condidit Chalcopratiis et Blachernis eadem tecta auro exornavit.

Marcianus, quum miles adhuc esset, pede vulneratus Sydimae urbe relictus est; reffectis viribus apud duos fratres divites degit; cum iis venatum exiit, et meridie quiescentes quum procubissent, fratres ex somno dormientem in sole viderunt Marcianum aquila obiectum, qua re stupefacti “si quando, inquam, rex eris, quomodo nobis gratificaberis?” ille non credens id fore tamen dixit “pro patre vos habebō;” tum fratres 200 nummos ei dederunt eumque in urbem miserunt dicentes “recordare nostri quum tibi bene erit.” ille abiit et Aspari se adiunxit et Ardaburio. postea cum Aspare in Africam profectus captus est; dormiente eo in aula aquila descendit et eum operavit. quod quum Giserichus vidisset, eum ut regem Romanorum futurum trucidare voluit; sed quum reputasset, dei voluntatem irritam fieri non posse, pacis conditionibus cum eo initis eum dimisit. mortuo Flabiano sub Marciano Anatolius creatus est. corpus eius in apostolorum ecclesia sepultum est.

Λέων ὁ μέγας ὁ Μακέλλης.

*Λέων ὁ μέγας ὁ Μακέλλης ἐβασίλευσεν ἑτη ιη', διὰ τὴν εἰρη-
 ἄρειν αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ εἶναι ὀρθόδοξος προβληθεὶς παρὰ ^{δικτιώ-}
 Ἄσπαρ καὶ Ἀρδαβουρίου· τούτους γὰρ βουληθέντας τῆς βα-
 5 σιλείας κρατῆσαι οὐκ εἴασεν ἡ σύγκλητος, Ἀρειανούς ὄντας·
 οὓς ὁ βασιλεὺς Λέων βλέπων μὴ ὀρθὴν πίστιν πρὸς αὐτὸν
 ἔχοντας, ἀλλὰ πάντα τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτῶν
 βουλομένους εἶναι, ἀνείλεν αὐτούς, γράψας καὶ πρὸς Ἀνθέ-
 10 ὄτι ἐγὼ ἐφώνησα Ἄσπαρα καὶ Ἀρδαβούριον, ἵνα μηδεὶς μοι
 ἐναντιοῦται κελεύοντι. μάκελ δὲ λέγεται Ῥωμαῖστί ὁ φονεύς.
 Οὗτος δὲ ὁ Λέων ἦν κάτισχνος μὲν τὸ σῶμα, ὑπόσπα-
 νος δὲ τὴν γενειάδα, καὶ τὰς ὄψεις ἄγαν ἐκτετηκώς, φρονήσει
 δὲ κεκοσμημένος, εἰ καὶ παιδείας καὶ μαθημάτων ἐκτός.
 15 Ἄσπαρ δὲ ἤτησε τὸν βασιλέα Λέοντα ἐγκαταστῆσαι τῇ πό-
 λει ἑπαρχὸν τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ὁμόφρονά τε καὶ ὁμόδοξον·
 ὁ κατένευσε μὲν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι, μὴ βουλομένου δέ, ἐν-
 τυχὸν δεδῆλωκεν ἐνὶ τῶν συγκλητικῶν τοῦ παραγενέσθαι ἔω-
 20 δον ἐν τῇ προελεύσει· τοῦ δὲ παραγενομένου, προσκαλεσά-
 ῥων αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως ἑπαρχὸν προεβάλετο.
 Ἄσπαρ δὲ παρ' ἐλπίδας ἰδὼν καὶ ἐκπλαγείς ἐπὶ τούτῳ, εἰ-
 σελθὼν ἐκράτησε τοῦ ἱματίου τοῦ βασιλέως, καὶ φησὶ πρὸς
 αὐτὸν "βασιλεῦ, τὸν ταύτην τὴν ἀλουργίδα περιβεβλημένον*

11. σφαγεύς m.
22. τοῦτο C

18. Ἐδνύχιον C. cf. Cedrenus I p. 607 19.

LEO MAGNUS MACELLES.

Leo magnus Macelles 18 annos regnavit, propter virtutem et quod orthodoxus erat ab Aspare et Artaburio creatus. eos enim, quum ipsi imperio potiri vellent, senatus, quod Ariani erant, impedivit; quos quum Leo imperator videret non veram fidem habere, et cupere, ut omnia ipsi administrarent, eos interfecit, scriptis ad Anthemium Romae regem litteris, quae hoc quoque continebant, „Asparem et Artaburium occidi, ne quem habeam iusis meis sese opponentem. macel autem latine est interfector.

Hic Leo corpore erat macerrimo, barba rara, oculis admodum siccis, prudentia ornatus, litterarum et disciplinarum rudis. Aspar a Leone postulavit, ut urbi praefectum crearet virum secum consentientem; quod quum rex annuisset se facturum sed invitum, noctu senatorum cuidam mandavit, mane adesse; eum rex praefectum fecit. Aspar vero, quum praeter spem accidere videret, et re stupefactus, regem pallio reprehendit et, "rex, inquit, hac purpura indutum men-

Leo Grammaticus.

8

οὐ χρὴ διαψεύδεσθαι.” “ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο” φησὶν ὁ βασιλεὺς “προσῆκει τῷ βασιλεῖ, τὸ μὴ ὑπεῖκεν τινὶ καὶ ὑποκείσθαι, μάλιστα ὅταν τοῦ κοινοῦ σύμφορον ᾖ.”

Ἐπὶ τούτου δὲ ἠνέχθη ἐσθῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἔξ Ἱεροσολύμων, εὐρεθείσα παρὰ τινι γυναικὶ εὐλαβεστάτῃ Ἐβ-5
ραΐδι καὶ παρθένῳ, καὶ τὰ λείψανα τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, καὶ κατετέθη ἐν τῷ μαρτυρίῳ αὐτῆς. ἐπὶ αὐτοῦ δὲ γέγονε καὶ ὁ μέγας ἐμπρησμός ἀπὸ τοῦ νεωρίου ἀρξάμενος καὶ μέ-
χρι τοῦ ἁγίου Θωμᾶ κατελθὼν, ἀφ’ οὗ καὶ κόνις ἐξ οὐρανοῦ κατηνέχθη, ὥστε κείσθαι εἰς τοὺς κεράμους ἕως σπιθαμῆς. 10
ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἦν καὶ ὁ ἅγιος Δανιὴλ ὁ στυλίτης ἐν τῷ Ἀνάπλῳ, εἰς ὃν καὶ πολλὴν πίστιν εἶχεν ὁ αὐτὸς βασιλεὺς. νόσῳ δὲ τελευτᾷ.

Ἐπὶ Λέοντος, Ἀνατολίου τελευτήσαντος, Γεννάδης προ-
χειρίζεται πατριάρχης· προεβάλετο δὲ Μαρκιανὸν οἰκονό- 15
μον τῆς τῶν καθαρῶν ὄντα θρησκείας, εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν μετελθόντα. ὃς ἐν τῷ ἐμπρησμῷ εἰς τοὺς κεράμους ἀνελθὼν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, κατέχων τὸ εὐαγγέλιον, ἀβλαβῆ τὸν οἶκον διέσωσε, τοῦ πυρὸς καμαρωειδῶς ὑπερβάντος ἄνωθεν αὐτῆς. 20

Ἐπὶ Γενναδίου ἡ χεὶρ τοῦ ζωγράφου ἐξηράνθη τοῦ ἐν σχήματι Διὸς τὸν σωτήρα ζωγραφήσαντος, ὃν δι’ εὐχῆς ἴασατο ὁ Γεννάδιος. φασὶ δὲ ἄλλο σχῆμα τοῦ σωτήρος τὸ οὐ-
λον καὶ ὀλιγότεριχον· ὑπάρχει δὲ τὸ ἀληθέστερον. ἐπὶ Λέον-

1. τῷ κοινῷ ἀσύμφορον?

tiri dedecet.” “sed illud, rex inquit, regem decet, ne cui cedat vel obediat, praesertim, quum rei publicae prodest.”

Sub hoc vestis sanctissimae dei matris Hierosolymis allata est inventa apud Hebraicam mulierem probissimam et virginem; etiam sanctae Anastasiae reliquiae inventae sunt et in marturio eius consecratae. sub eodem magnum incendium fuit a navalibus usque ad Thomae templum, quo pulvis de coelo deiecta tecta dodrantis altitudine operuit. fuit etiam illo tempore Anapli sanctus Daniel stylites, cui multum rex confidebat. mortuus est morbo.

Sub Leone mortuo Anatolio Gennades patriarcha creatus est; elegit Marcianum Novatianorum cultus oeconomum, qui in ecclesiam rediit. is in incendio in sanctae Anastasiae tecta ascendit tenens evangelium et integram domum servavit igni tanquam arcu supra trans-eunte.

Sub Gennadio pictoris manus exaruit, qui ad Iovis figuram servatorem pinxerat; eum Gennadius precibus sanavit. dicant autem, quod verius est, aliam fuisse servatoris figuram, crispis et raris cri-

τος Στούδιος δυνάστης ἔκτισε τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, καὶ μοναχὸς ἐκ τῶν ἀκοιμήτων αὐτῷ ἐγκατέστησεν. ἐπὶ Λέοντος τὸ τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου σῶμα μετετέθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν τῇ μονῇ Παύλου τοῦ λεπροῦ· λεπρὸν γὰρ ἴασατο, καὶ λεπρὸν ἐποίησε, καὶ εἰς τὰ τοῦ λεπροῦ ἐτέθη. ἐπὶ αὐτοῦ Ἰσοκάσιος κοιαιίστωρ, ὡς Ἕλληνας διαβληθεὶς, εἰσήχθη πρὸς τὸν ἑπαρχὸν τῆς πόλεως δεδεμένος ὀπισθάγκωνα. ἔφη οὖν αὐτῷ Πασέως ὁ ἑπαρχος “ὄρας ἑαυτὸν, Ἰσοκάσιε, ἐν ποίῳ σχήματι καθέστηκας;” ὁ δὲ εἶπεν “ὄρω καὶ οὐ ζηνίζομαι· ἄνθρωπος γὰρ ὢν ἀνθρωπίναις περιέπεσα συμφοραῖς. ἀλλὰ δίκασον ἐπ’ ἐμοὶ ὡς ἐδίκασες σὺν ἐμοί.” ταῦτα μαθὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐπὶ τούτῳ, ἐλεύθερον εἶασεν.

Ἐπὶ Λέοντος μετὰ χίλια τριακόσια ἔτη τῆς τοῦ Ῥωμύλου βασιλείας, τοῦ τὴν Ῥώμην κτίσαντος, βασιλεὺς Ῥωμύλος, καὶ κατέπαυσεν ἡ βασιλεία ἐπὶ Ῥωμύλου, ἀρξάμενη ἐπὶ Ῥωμύλου, Ὀδοάκρου Γότθου ῥηγὸς τὴν ἀρχὴν χειρωσαμένου. οὗτος δὲ ὁ Λέων Ζήνωννα στρατηλάτην προχειριζόμενος εἰσποιήσατο γαμβρὸν εἰς Ἀριάδην τὴν ἰδίαν θυγατέρα τὴν ἐκ Βερνίκης· νόσῳ δὲ ληφθεὶς ὁ αὐτὸς Λέων ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν λάρνακι πρᾶσίῃ ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡρώῳ. ἡ γυνὴ δὲ τούτου Βερνίκη ἀδελφὴ Βασιλίσκου.

7. ἐπιθάγκωνα
χειρωσάμενος C

8. Πουαῖος Codreno . . . δ om C 16:

nibus. sub Leone Studius sancti Ioannis templum condidit et monachos eo ex acoemetis duxit. Elissaei prophetae corpus Alexandriam delatum in monasterio Pauli leprosi depositum est; leprosum enim sanavit et leprosum fecit et apud leprosum depositus est. sub eo Isocasius quaestor accusatus tanquam Graecus manibus vincetus ad urbis praefectum ductus est; ei Paseos praefectus, “viden’, inquit, in qua conditione verseris?” ad quod ille “video, inquit, neque miror, homo enim humanos casus subij; sed de me iudicium fer, ut una mecum ferebas.” quae quum rex audisset, misericordia ductus eum liberavit.

Sub Leone 1300 annis post Romuli, urbis conditoris, regnum Romulus regnavit. atque cessit sub Romulo imperium, quod a Romulo incoperat, Odoacro Gothico rege, rerum potito. hic Leo Zenoni, quem ducem fecerat, Ariadnam filiam in matrimonium dedit. morbo Leo periit rege declarato Leone nepote. corpus eius in prasia arca in Constantiani heroo sepultum est. uxor eius fuerat Bernice, Basilici soror.

Λέων ὁ μικρός.

Λέων ὁ μικρὸς ὁ ἔγγονος αὐτοῦ, ὁ ἀπὸ Ζήνωνος καὶ Ἀριάδνης, ἐβασίλευσεν ἔτος ἓν, καὶ στέψας τὸν ἴδιον πατέρα Ζήωνα ἐτελεύτησε.

Ζήνων.

5

Ζήνων ἐβασίλευσεν ἕτη ἑπτὰ Ἰνδικτιῶνος β'. ἐπὶ αὐτοῦ ἐκτίσθη τὸ Ἀμάριον. ἐστέφθη δὲ ὑπὸ Ἀκακίου πατριάρχου ἐν τῷ καθίσματι τοῦ ἵπποδρομίου, τὴν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης τιμὴν κατεῖχε Φραβίτας πρεσβύτερος τῆς ἁγίας Θεέκλης, καὶ μετ' ἐκεῖνον Ἀκάκιος. τελευτήσαντος, δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ¹⁰ τῶν ἁγίων ἀποστῶλων ἐν τῷ ἡρώῳ ἐν λάρνακι τεθέντος πρασίην. ὁ δὲ Ζήνων διωχθεὶς μὲν τῆς βασιλείας ὑπὸ Βασιλίσκου· τοῦ γὰρ Ζήωνος ἐν τῇ Θράκῃ διατρίβοντος, συνεργούσης Βερίνης τῷ αὐτῆς ἀδελφῷ Βασιλίσκῳ καὶ Ἀρμάτιῳ ἀνεσιμῷ, ἐστασίασαν κατὰ Ζήωνος· οὓς φοβηθεὶς ὁ Ζήνων,¹⁵ ἐλθὼν ἐκ τῆς Θράκης σὺν Ἀριάδῃ καὶ χρημάτων ἱκανῶν, φεύγει ἐν Ἰσαυρίᾳ εἰς τι φρούριον ὄχυρόν. μετὰ δὲ τινὰς χρόνους τοῦ Βασιλίσκου κακῶς διοικοῦντος, καὶ διὰ τοῦτο ἄχθος τῆς συγκλήτου πρὸς αὐτὸν ἐχούσης, Ζήνων πάλιν σὺν τῇ Ἀριάδῃ τὴν βασιλεύουσαν καταλαβὼν ἐδέχθη ὑπὸ τῆς²⁰ συγκλήτου, ἀνελὼν Βασιλίσκον καὶ Ἀρμάτιον. ἐπὶ αὐτοῦ δὲ γέγονε σεισμὸς ὁ φοβερός ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἔπεσον

LEO MINOR.

Leo minor, illius nepos Zenonis et Ariadnae filius unum annum regnavit et coronato Zenone patre mortuus est.

ZENO.

Zeno 7 annos regnavit. sub eo Amorium conditum est. coronatus est ab Acacio patriarcha in throno imperiali hippodromi. episcopatum tenuit Frabitas sanctae Theclae presbyter et post eum Acacius. mortuus sepultus est in sanctorum apostolorum heroo arcae impositus prasiae. Zeno a Basillisco imperio pulsus est; nam quum in Thracia esset conspirantes Berina cum Basillisco fratre et Armato avunculo a Zenone defecerunt. eos effugiens Zeno cum Ariadna multisque opibus in Isauriam fugit in castellum tutum. paulo post vero, Basillisco male regnante et propterea senatui peroso, Zeno cum Ariadna a senatu revocatus imperium recepit, Basillisco et Armatio occisis. sub eo

ἐκκλησίας πολλάι οικίαι τε καὶ ἔμβολοι ἕως ἐδάφους, ἔπαθέ τε καὶ Νικομηδεία μητρόπολις.

Οὗτος δὲ ὁ Ζήνων ἦν τῆς κακίστης καὶ εἰδεχθοῦς γενεᾶς τῶν Ἰσαύρων· ἀπόγονοι γὰρ τοῦ προπάτορος αὐτῶν Ἰσαὺ ἐτυγχάνον. δασύς καὶ αὐτὸς ὁ Ζήνων καὶ εἰδεχθέστατος, ὡσπερ Ἕλληνες ζωγραφοῦσι τὸν Πᾶνα τραγοσκέλην τε καὶ δασύκνημον, τὴν χροίαν μέλας, τὴν ἡλικίαν ἀσύμβλητος, ὀργίλος, μνησίκακος καὶ φθόνου μεστός. Μαριανὸς δὲ τις προεῖπεν αὐτῷ ὅτι καὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν γυναικᾶ σου διαδέχεται τις ἀπὸ σελεντιαρίων. Πελάγιον δὲ τινα ἀπὸ σελεντιαρίων ὄντα πατρίκιον, ἄνδρα σοφώτατον, ἐκέλευσε φυλάττεσθαι ἐν εἰρκτῇ· ὃν οἱ φυλάττοντες ἐν νυκτὶ ἀπέπνιξαν κατὰ κέλευσιν Ζήνωνος. μετὰ δὲ χρόνον ὀλίγον δυσεντερία ληφθεὶς ὁ Ζήνων ἐτελεύτησεν, τῶν ἀκεφάλων ὢν.

Ζήνων ἡδοναῖς ἀτόποις καὶ πρᾶξις ἀτόποις ἐσχόλαζεν· ἐφ' οὗ τὸ τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα λείψανον εὐρέθη ἐν Κύπρῳ ὑπὸ δένδρον κερατέαν, ἔχον ἐπὶ στήθους τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἰδιόγραφον τοῦ Βαρνάβα, ἐξ ἧς προφάσεως γέγονε μητρόπολις, καὶ μὴ τελεῖν ὑπὸ Ἀντιόχειαν ἀλλ' ὑπὸ Κωνσταντινούπολιν. τὸ δὲ τοιοῦτον εὐαγγέλιον Ζήνων ἀπέθετο εἰς τὸ παλάτιον ἐν τῷ ἀγίῳ Στεφάνῳ.

Ἐπὶ αὐτοῦ Περόζης ὁ Πέρσης ἠττηθεὶς ἐν πολέμῳ ὑπὸ Οὐάνων τὸν μάργαρον, ὃν ἐφόρει λευκότετον καὶ μέγαν εἰς

16. φ C   22. Περζες C

terribilis terrae motus fuit Cpoli, qua multae ecclesiae, domus et porticus conciderunt, et Nicomedia metropolis aliquid passa est.

Natus fuit Zeno ex pessima et deformi gente Isaurorum, qui abnepotes erant Esavi, hirsutus et deformis, quemadmodum Graeci Panem pingunt capripedem et villosis cruribus, niger, statura inconcinna, iracundus, iniuriarum memor et invidiosus. et Marianus quidam praedixit, regnum eius et uxorem e silentiariis quendam habiturum. Pelegium silentiarium patricium, virum sapientissimum in carcerem conieci iussit. eum custodes per noctem Zenonis iussu interfecerunt. Paulo post Zeno torminibus intestinorum mortuus est; fuerat autem ex Acephalorum haeresi.

Zeno malis libidinibus deditus erat et facinoribus. sub eo Barnabae apostoli reliquiae in Cypro inventae sunt sub arbore ceraso; in pectore iacebat evangelium Matthaei a Barnaba ipso descriptum; hanc ob causam metropolis facta est (Cyprus) neque sub Antiochia censebatur sed sub Cpoli; id evangelium Zeno in palatio reposuit in arde St. Stephani.

Sub eo Peroses, Persarum rex, bello ab Hunnis victus margari-

ὑπερβολήν, ὡς Προκόπιος ὁ Καισαρεύς γράψει, ἔξ ὧτος τοῦ δεξιοῦ ἀφελόμενος ἔρριψεν, ὅπως μὴ τις αὐτὸν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ὀπίσω αὐτοῦ φορέσῃ. ἐπὶ δὲ τοῦ γεγονότος σεισμοῦ ἔπεσε καὶ ἡ σφαῖρα τοῦ ἀνδριάντος τοῦ φόρου καὶ ἡ στήλη τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου εἰς τὸν κίονα τοῦ Ταύρου. 5

Ὁ αὐτὸς τὴν ἰδίαν πενθερὰν Βερίναν ἐξώρισεν εἰς τὸ Παπυρίου καστέλλον, βουλῆ Ἴλλου μαγίστρου· ἡ δὲ Ἀριάδη μηνιῶσα διὰ τὴν μητέρα παρεγγύησεν Οὐρβικίῳ ἀνελεῖν τὸν Ἴλλον. καὶ ἀνερχόμενος ὁ Ἴλλος ἐν τῷ ἰππικῷ εἰς τὸν μέγαν κοχλίαν, μετὰ ξίφους λαβὼν ἀπετμήθη τὸ δεξιὸν ὄσ. ἐκ 10 τούτου ἀνταρσίαν κατὰ Ζήνωνος ἐμελέτησε, προβληθεὶς καὶ δομέστικος τῆς ἀνατολῆς.

Ἀναστάσιος ὁ δίκωρος.

Ἀναστάσιος ὁ δίκωρος ἀπὸ σελεντιαρίων, ὁμοίως ἀκέφαλος ὢν, ἐβασίλευσεν ἔτη εἰκοσιεπτὰ. οὗτος καὶ τὸ σῶμα εὐ- 15 μήκης τε, τὸν δὲ ὀφθαλμὸν χαροπὸς τε καὶ γλαυκὸς μετρίως, φαλακρὸς ἤρέμα καὶ πολίος. ἄγει δὲ αὐτὸν ἐπὶ μοναρχίαν Οὐρβικίος ὁ τότε μεγίστην περὶ τὰ βασίλεια καὶ τοῖς εὐνούχοις ἔχων δύναμιν. ἐφ' οὗ Ἀναστασιῶν Βιταλιανὸς ὁ Θυρᾶς ἀντάρας, καὶ παραλαβὼν Θυρᾶκας καὶ Σκύθας, ἦλθεν ἕως τοῦ 20 Ἀνάπλου πραιδεῶν· ἀλλὰ ναυμαχῆσαντος αὐτῷ Μαρριανῷ τοῦ ἐπάρχου σοφωτάτου μετὰ τοῦ Μηδικοῦ πυρὸς καὶ θείου

16. τε] ἦν? 23. ἀπείρου cod

tam, quam portabat splendidissimam et supra modum albam, ut Procopius narrat, ex dextra auri sumpsit et abiecit, ne quis post eum Persarum rex ea se ornaret. facto sub eodem terrae motu sphaerae statue in foro decidit et magni Theodosii columna in Tauri statuam.

Idem Berinam socrum in exilium misit in Papyrium castellum Illi magistri consilio. Ariadne autem propter matrem irata hortata est Urbicium, ut illum interficeret. atque Illo quum in circum per magnam cochleam ascenderet gladio dextra auris amputata est. ex eo tempore seditionem contra Zenonem machinatus est, factus etiam orientis domesticus.

ANASTASIUS.

Anastasius e silentiariis quidam, acephalus, 27 annos regnavit. hic statura fuit procerā, oculis trucibus et mediocriter caesiis, paululum calvus et canus. ad regnum eum evexerat Urbicium, qui tum in regia et eunuchis potestatem habebat. sub Anastasio Vitalianus Thrax defecit et iunctis sibi Thracibus et Scythis praedans usque ad Anaplum processit. sed Marianus praefectus prudentissimus Medici

ἀνύρου, ὃν κατεσκευάσε Πρόκλος ὁ φιλόσοφος, κατέφλεξε τὰς ναῦς τῶν βαρβάρων· ὁ δὲ Βιταλιανὸς ἔφυγε μετ' ὀλίγων διασωθεὶς.

Τοῦ δὲ βασιλέως βουληθέντος προσθεῖναι εἰς τὸν τρισά-
 5 γιον τὸ "ἄγιος ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς ἐλέησον ἡμᾶς," οἷα
 πειθόμενου Σεβήρω τῷ ἀκεφάλῳ, τοῦ λογοθέτου δὲ καὶ τοῦ
 ἐπάρχου ἀνεληθόντων ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐκκλησίας τοῦτο ἐκ-
 φωνῆσαι, ἔγεγονε δημοτικῇ στύσις, ἐπιβουμένων ἄλλον βα-
 10 σιλέα τῇ πόλει. ἐμπρήσαντες πολλοὺς οἴκους καὶ ταραχὰς
 ποιήσαντες, καὶ τὸν βασιλέα ὑβρίσαντες, ἤλθον θως τῆς
 κινωτέρας τῆς οὔσης πλησίον τοῦ ἁγίου Μωκίου, ἣν ὁ αὐ-
 τὸς βασιλεὺς ἔκτισε· καὶ τὸν ἠγούμενον τῆς μονῆς τοῦ
 ἁγίου Φιλίππου, ὃς ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἠγαπᾶτο, φονεύσαντες,
 καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ δόρατος ἀναρτήσαντες, ἔκραζον
 15 "οὗτός ἐστιν ὁ φίλος τοῦ ἐχθροῦ τῆς ἀγίας τριάδος." ἀλλὰ
 καὶ γυναῖκα ἐγκλειστήν, εἰς ἣν ὁ βασιλεὺς εἶχε πίστιν, ἀνέ-
 λον, καὶ σύραντες ἀμφοτέρους ἔκαυσαν ἐν τῇ μονῇ τῶν Στου-
 δίου. ὁ δὲ βασιλεὺς φοβηθεὶς πρὸς μικρὸν ἐπαύσατο τῆς
 αἰρέσεως.

20 Ἐπὶ τούτου Μούνδαρος ὁ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος ἐβα-
 πιάθη ὑπὸ ὀρθοδόξων. Σευῆρος δὲ ἐπισκόπος ἔπεμψε πρὸς
 αὐτὸν δύο, θέλων αὐτῷ μεταδοῦναι τῆς οἰκείας αἰρέσεως·
 ὃν τοῦ δόγματος τὸ ἄτοπον αἰσθόμενος ἔφη μεθ' ὑποκρίσεως

17. Στουδίων C

ignis et sulphuris auxilio, quem Proclus philosophus confecerat na-
 ves barbarorum incendit. Vitalianus cum paucis fugit.

Rex quum ter sancto apponere vellet: "sanctus et crucifixus
 propter nos miserere nostri," qua in re obsequutus est Severo ace-
 phalo logotheta et praefectus, ut scilicet in ambone ecclesiae ita re-
 citaretur, seditio facta est plebis et aliam regem proclamaverunt.
 multis aedificiis incensis et tumultu facto regem laeserunt et usque
 ad cisternam ab ipso rege aedificatam, quae est prope Mocii aedem,
 processerunt; praefectum monasterii St. Philippi, qui a rege dilige-
 batur, interfecerunt, eiusque caput hastae imposuerunt clamantes:
 "hic est amicus inimici sanctae trinitatis," sed etiam solitariam mu-
 lierem, cui rex fidem habebat, occiderunt et ambos protrahentes in
 Studii monasterio combusserunt. rex terrefactus aliquamdiu haeresi
 abstinuit.

Sub hoc Mundarus, Saracenorum princeps, baptizatus est ab or-
 thodoxis. Severus ad eum duos episcopos misit participem eum fa-
 cturus suae haeresis. quorum doctrinae pravitatem quum perspexis-
 set, simulanter episcopis dixit: "litteras hodie accepi mortuum esse

πρὸς τοὺς ἐπισκόπους “ἰδεξάμην γράμματα σήμερον ὅτι Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ἀπέθανε.” τῶν δὲ εἰπόντων ἀδύνατοι εἶναι τοῦτο, “καὶ πῶς” φησὶ “θεὸς γυμνὸς ἐσταυρώθη καθ’ ὑμᾶς, εἰ μὴ ἐκ δύο φύσεων ὁ Χριστός, εἰ μὴδὲ ἄγγελος ἀποθνήσκει, ὡς φατέ.” ὅπερ ἀκούσατες, καὶ σφόδρα ἐκπλαγέν-⁵ τες εἰς τὸ φυσικὸν φρόνημα τῆς προτάσεως αὐτοῦ, ἀνεχώρησαν μετ’ ἀισχύνης.

Ἀναστάσιος εἶδε καθ’ ὕπνου φοβερόν τινα τῇ χειρὶ κατέχοντα κώδικα γεγραμμένον καὶ λέγοντα αὐτῷ “ἰδοὺ διὰ τὴν ἀπιστίαν σου ἀκαλείψω τῆς σῆς ζωῆς ἔτη ἰδ’.” καὶ βροντῶν¹⁰ καὶ ἄστραπῶν περὶ τὸ παλιόν εἰλουμένων, τοῦ βασιλέως μονωτάτου καταλειφθέντος καὶ φεύγοντος ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἐν ἐνὶ τῶν κοιτωνίσκων τῷ λεγομένῳ ὡύτῳ κατέλαβεν αὐτὸν ἡ ὄργῃ, ὥστε αἰφνίδιον εὔρεθῆναι νεκρόν. ἐτέθῃ δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἐν λάρνακι¹⁵ λιθίνῃ Ἀκυντάνῃ, μετὰ Ἀριάδνης τῆς αὐτοῦ γυναικὸς προτελευτησάσης. οὗτος λέγεται καῦσαι καὶ τὰ βιβλία τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατεἶχε τις Τιμόθεος. φασὶ δὲ αὐτὸν μετὰ τὸ ταφῆναι μεθ’ ἡμέρας τινὰς βοῶν “ἀλεήσατέ με καὶ ἀνοίξατε.” τῶν μνημοραλίων²⁰ δὲ εἰπόντων “ἄλλος βασιλεύει,” ἔφη “οὐδὲν μοι μέλει· εἰς μοναστήριον ἀπαγάγετέ με.” οἱ δὲ εἴασαν αὐτόν. λέγεται δὲ μετ’ οὐ πολὺ τὸ μνημα ἀνοιγῆναι, καὶ εὔρεθῆναι αὐτόν

4. εἰ δὲ μὴ C

Michael archangelum;” quod quum fieri posse illi negassent “qui vero, inquit, deus vester nudus crucifixus est, nisi duarum naturarum est Christus, si vel angelum mori negatis?” his auditis mirati sanam quaestionis rationem cum dedecore abierunt.

Anastasius in somnio terribilem hominem vidit codicem conscriptum manibus tenentem et dicentem: “ecce, propter malam fidem tuam de vita tua 14 annos deleo”. tonitru et fulminibus ad regiam adactis rex solus relictus huc illuc fugiens in cubiculo, quod oatus dicitur, ira correptus est et statim mortuus inventus. sepultum est corpus eius in St. apostolorum ecclesia in cista lapidea Acyntana, iuxta Ariadnen uxorem antea mortuam. hic etiam aureos et argenteos libros combussisse dicitur. episcopatum tenuit Timotheus. hunc narrant postquam aliquot dies sepultus esset clamasse: “miseremini mei et aperite;” sepulchrorum custodes dixerunt: “alius regnat,” ille vero, “nihil mea interest, in monasterium me abducite.” illi vero eum reliquerunt. paulo post sepulchrum aperuerunt et invenerunt eum fame brachia et caligas adedisse. quia haereticus erat Anastasius Euthymius patriarcha a seditiosorum partibus

ὑπὸ πείνης φαργόντα τοὺς βραχίονας αὐτοῦ καὶ τὰ καλῆγια ἢ ἐφόρει. διὰ τὸ εἶναι αἰρετικὸν Ἀνάστασιον Εὐθύμιος πατριάρχης προσέκειτο ταῖς ἀντάρασιν· ὅπερ γονὺς Ἀναστάσιος ὁ βασιλεὺς μετὰ τὸ χειρώσασθαι αὐτοὺς ἐδήλωσεν Εὐθυμῷ ἁγίῳ “αἱ εὐχαί σου αἱ μεγάλαι τοὺς φίλους σου ἡσθάλωσαν.” προεχειρίσατο δὲ ἀντ’ αὐτοῦ Μακεδόνιον· εἰς ὃν, διὰ τὸ μὴ ὑπέκειν τῇ αἰρέσει αὐτοῦ, πολλὰ δεινὰ ἐνεδείξατο. φασὶ γὰρ τελευτήσαντος Μακεδονίου ἐν ἔξορίᾳ φοβερόν τι συμβῆναι· νεκρὸν γὰρ ὄντα καὶ ἐν κραββάτῳ τεθειμένον, βλεπόντων πάντων, σφραγίσασθαι ἑαυτὸν τῷ σταυρῷ. μέλλοντος δὲ ἐν Νεοκαισαρείᾳ γίνεσθαι σειμοῦ στρατιώτης ὁδεύων δύο τινὰς εἶδεν ἐπὶ τὴν πόλιν βαδίζοντας, καὶ ὄπισθεν ἄλλον βῶντα “φυλάξατε τὸν οἶκον ἐν ᾧ ἡ θῆκη Γρηγορίου ἐστί.” γενομένου δὲ τοῦ σειμοῦ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πόλεως ἐπισηθῆ, πληρὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου.

Ἀναστάσιος πολλὰ τῶν χαλκουρρημάτων ζῶδα χωνεύσας ἐξ αὐτῶν στήλην ἰδίαν ἔστησεν εἰς τὸν κίονα Ταύρου. ἡ γὰρ πρῶτη ἐστῶσα Θεοδοσίου ἦν τοῦ μεγάλου· ἥτις ἀπὸ σειμοῦ πεσοῦσα συνετριβή. ἐφ’ οὗ ἀνήρ τις ἐκ τῆς χεῖμας τεχνῶν εὐφυῆς ὢν ἐπεδείκνυσεν ἀργυροπράταις τε καὶ ἑτέροις χεῖμας καὶ πόδας ἀνδριάντων καὶ ἕτερα εἶδη χρυσοῦ, λέγων θησαυροὺς εὐρημέναι· καὶ διὰ τοῦτο πολλοὺς ἀπατῶν εἰς πέναν

5. αἱ μεγάλαι] ὁμέσας C. cf. Cedrenus I p. 627 21. 11. στρατιώτης adde Cedrenus I p. 628 17. 19. φ C 21. ἀργυροπράταις τε καὶ ἑτέρας C

stabat, quod quum Anastasius comperisset post victos eos Euthymio dixit: “magnae preces tuae amicos fuligine consperserunt.” constituit autem in eius locum Macedonium, quem non cedentem haeresi multimodis cruciavit. mortuo enim Macedonio in exsilio terribile aliquid accidisse fertur; mortuum enim et in lectulo iacentem videntibus omnibus narrant crucis signo se munivisse. imminente Neocaesareae terrae motu, miles quidam iter faciens duos conspexit ad urbem accedentes aliumque a tergo clamantem: “conservate domum, in qua Gregorii arca est;” facto motu maior urbis pars concidit, excepta St. Gregorii aede.

Anastasius confatis multis aeneis signis inde suam statuam confecit et in Tauri columna collocavit; quae enim antea ibi collocata erat, Theodosii statua, terrae motu deiecta et fracta erat. sub eo vir quidam, qui chymicam artem profitebatur callidus argentarius aliisque manus et pedes statuarum aliaque aurea signa obtulit, dicens thesauros se invenisse; multos hac re deceptos ad paupertatem redegit. fama vulgata captus et ad Anastasium ductus attulit regi equi

ἦνεγκε. φήμης οὖν περὶ αὐτοῦ διαθεούσης κρατηθεὶς ἤχθη Ἀναστασίῳ. προσήνεγκε δὲ τῷ βασιλεῖ ἵππου ὀλόχρυσον χαλινὸν διὰ μαργαριτῶν· ὃν λαβὼν ὁ βασιλεὺς ἔφη αὐτῷ “ὄντως σὺ ἐμὲ οὐ κομπάγεις.” ἔξωρισε δὲ αὐτὸν εἰς τι φρούριον, ἔνθα καὶ τελευτᾷ. ἐπὶ αὐτοῦ Δευτέριος ἐπίσκοπος⁵ Βυζαντίου Ἀρειανός, βάρβαρόν τινα βαπτίζων, ἐτόλμησε εἰπεῖν “βαπτίζεται ὁ δεῖνα εἰς ὄνομα πατρὸς δι’ υἱοῦ ἐν ἁγίῳ πνεύματι.” καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἢ κολυμβήθρα. ὁ δὲ βάρβαρος ἔμφοβος γενόμενος γυμνὸς ἔφυγεν ἐν τῇ ἀμφόδῳ, ὡς ἐξ αὐτοῦ πᾶσι γνωσθῆναι τὸ θαῦμα. δύο ἐπισκόπων ἀμφισβη-¹⁰ τούντων ἐπὶ Ἀναστασίῳ, ὀρθοδόξου καὶ Ἀρειανοῦ, καὶ τοῦ μὲν Ἀρειανοῦ διαλεκτικοῦ ὄντος τοῦ δὲ ὀρθοδόξου Θεοσεβούς καὶ πιστοῦ, ὁ ὀρθόδοξος προύτεινεν ὥστε ἀφεμένους τῶν λόγων εἰς πυρὰν εἰσελθεῖν καὶ οὕτως δειχθῆναι τὸν εὐσεβεστέρον· τοῦ δὲ Ἀρειανοῦ τοῦτο παραιτησαμένου αὐτὸς εἰσελ-¹⁵ θὼν ἀπὸ τῆς πυρᾶς διελέγετο καὶ ἀπαθῆς ἐφυλάττετο.

Ἰουστίνος ὁ Θραξ ὁ μέγας.

Ἰουστίνος ὁ Θραξ, ὁ μέγας ἐν πολέμοις καὶ ζηλωτῆς ὢν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἦν καὶ τῷ σώματι μεσηλιξ, εὐρὺς τοὺς ὤμους καὶ τὰ στήθνα, πολιὸς μετὰ οὐλόνητος καὶ δα-²⁰ σείας κόμης. ἐπήνθει δὲ τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐρευθός, βλο-

A. οὐκ ἀπατήσεις Cedrenus I p. 629 16.
15. τοὺς εὐσεβεστέρους C

13. ἀφεμένων C

frenum aureum et margaritis consertum, quo accepto rex “profecto,” inquit, “me non decipies.” relegavit hominem in castellum ubi mortuus est. sub hoc Deuterius Byzantii episcopus Arianus barbarum quendam baptizans dicere ausus est: “baptizatus in nomen patris per filium in sanctum spiritum;” tum statim labrum baptisterii exsiccatum est; barbarus vero territus in plateam aufugit nudus, ita ut omnes ab eo miraculum cognoscerent. duobus episcopis sub Anastasio disputantibus, orthodoxo et Ariano, quum esset Arianus dialecticus, orthodoxus vero pius et fidelis, orthodoxus proposuit ut relicta disputatione in ignem inirent et ita pietatem probarent. quod quum Arianus recusasset, ipse iniit et ex medio igni verba fecit et incolumis servatus est.

IUSTINUS THRAX.

Iustinus Thrax magnus bello et acer orthodoxae fidei sectator; corporis statura erat mediocri, pectore et humeris latis, canis simulque villosis crinibus, faciei truci inerat rubor. Iustinus Vitalianum, de quo dictum est, familiarem sibi adiunxit et ducem eum fecit, con-

συνῶ ὄντι καὶ πλατεῖ. ὃς καὶ Βιταλιανὸν τὸν προρρηθέντα
 φεικώσατο καὶ στρατηγὸν εἰμίησε καὶ παρρησίαν ἔχειν πρὸς
 αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς ἐποίησεν. ἐδολοφονήθη δὲ ὁ Βιτα-
 λιανὸς παρὰ τῶν Βυζαντίων μνηϊόντων αὐτὸν διὰ τὴν προ-
 5 εἰρημέτην ἐπανάστασιν. Ἀμύντιον δὲ τὸν πραιπόσιτον, ὃς
 τὸν γαδὸν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ θαναμασιῶς ψεκδομήσε,
 λέγεται χρήματα δεδωκέναι Ἰουστίνῳ ὄντι κόμητι τῶν ἔξκου-
 βιῶρων ἐπὶ Ἀναστασίου, ὅπως Θεόκτιτον τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ
 ἀναγορεύσῃ εἰς βασιλέα· τοῦτον ἀνεῖλεν Ἰουστίνος, καὶ τοὺς
 10 τὴν ἀνταρσίαν σὺν αὐτῷ μελετήσαντας, τὴν βασιλείαν αὐτὸς
 κατασχών.

Ἐπὶ αὐτοῦ τὰ κατὰ τὸν ἅγιον Ἀρέθαν καὶ τοὺς ἐν Νε-
 γρῆ τῇ πόλει ἐπράχθη, καὶ τὰ κατὰ τῶν Ὀμηριτῶν δι' Ἐλε-
 σβαὰν τοῦ βασιλέως Αἰθιοπίων. ἐτυπώθη δὲ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ
 15 ἑορταῖεν ἡμᾶς καὶ τὴν ἑορτὴν τῆς ὑπαπαντῆς, μέχρι τότε
 μὴ ἑορταζομένης. ἔφ' οὗ ἀστὴρ ἐφάνη ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπάνω
 τῆς χαλκῆς πύλης ἐν τῷ παλατίῳ φαίνων ἐπὶ ἡμέρας καὶ
 νύκτας εἰκοσιεννέα· καὶ γέγονε σεισμὸς φοβερώτατος· καὶ
 ἡ μὲν Κωνσταντινουπόλις ἐν διαφόροις τόποις ἀπέλαβεν, ἡ
 20 δὲ μεγάλῃς Ἀντιοχείας πάθος ἔπαθεν ἀνεκδιήγητον, ὡς κα-
 ταιωθῆναι πᾶσαν σχεδὸν τὴν πόλιν καὶ τάφον γενέσθαι τῶν
 οἰκητῶρων· τσαύτη γὰρ ἡ ὄργη τοῦ Θεοῦ ἐπῆλθεν ὡς καὶ
 τοὺς ὑπολειφθέντας πῦρ ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ οἰκτρῶς
 καταφλέξαι. ἀλλὰ καὶ ἡ Πομπηϊούπολις τῆς Μυσίας διαρ-

7. ἕξ κουσάτρων C
 πᾶς cod .

16. ἀφ' C

21. καταιωθῆναι C

cessitque ei, libere pro reliquis apud se loqui. Vitalianus dolo cir-
 cumventus est a Byzantiis iratis ei propter seditionem supra comme-
 moratam. Amantius praepositus, qui St. Thomae apostoli templum
 splendidum aedificavit et varie ornavit, argentum dedisse perhibetur
 Iustino, quum hic esset sub Anastasio excubitorum comes, ut scilicet
 Theoclitum cognatum suum regem proclamaret. hunc Iustinus inter-
 fecit una cum iis, qui seditionem cum eo machinati erant, sibi im-
 perium retinens.

Sub eo facta sunt quae de sancto Aretha et Negræ incolis nar-
 rantur, et de Homeritis per Elesbaan Aethiopum regem facta. consti-
 tutum etiam est obviacionis festum celebrare, quod antea non factum
 erat. sub eo sidus in coelo apparuit supra aeneam portam palatii
 per 29 dies noctesque fulgens. fuit etiam terrae motus terribilis,
 quo Cpolis passim laesa est, sed Antiochia ineffabilem calamitatem
 perpressa est; nam tota fere urbs concidit et facta est incolarum se-
 pulchrum; et tanta fuit dei ira, ut vel relictis igni e terra prorump-

ρωαίσα μέσον κατεπόδη μετὰ τῶν οἰκητόρων· καὶ ἔκραζον ὑπὸ τὴν γῆν ὄντες οἱ ἄνθρωποι τὸ “ἔλεήσατε.” καὶ γυνὴ δέ τις ἐπὶ αὐτοῦ ἀνεφάνη ἐκ Κιλικίας οὕσα γιγαντογενής, ὑπερέχουσα τῇ ἡλικίᾳ πάντα ἄνθρωπον πῆχυν ἓνα, καὶ πλατεῖα σφόδρα. ὡς ἐπὶ θανάτου δὲ οἱ ἀδόμητοι ὄρωντες αὐτὴν ἐν 5 τοῖς ἐργαστηρίοις καὶ οἴκοις ἐδίδον αὐτῇ ἀνά ὄβολου.

Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς πολλὰ ἐφιλοφρονήσατο τῇ τε πόλει Ἀντιοχείᾳ πρὸς ἀνοικοδομήν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ζῶντας ὑπολειφθέντας· τοσοῦτον δὲ ἐπ’ αὐτῇ ἤλγησεν ὡς καὶ τὸ διώδημα ἀποθεῖναι καὶ τὴν πορφύραν, καὶ σάκκον καὶ σποδὸν 10 περιβαλέσθαι, καὶ πενθεῖν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. ἐτελεύτησε δὲ καταλιπὼν βασιλεία Ἰουστινιανὸν τὸν ἴδιον ἀνεψιόν· ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀγούστης, ἐν λάρνακι πρασίῳ, μετὰ δὲ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Εὐφημίας· ἐν ᾧ καὶ αἱ στολαὶ εὐρέθησαν. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον δι- 15 εἶπεν Ἰωάννης ὁ λεγόμενος Καππαδόκης.

Ἰουστινὸς ἀνεκαλέσατο πάντας ἱερεῖς καὶ ἄνδρας εὐσεβεῖς ὀρθοδόξους, οὓς Ἀναστάσιος ἀδίκως ἐξώρισεν. ἐπὶ αὐτοῦ Ἔδεσα πόλις, τοῦ Σκιρτοῦ ποταμοῦ μέσον αὐτῆς διερχόμενον καὶ πλοῦτον καὶ τέρψιν αὐτῇ παρεχομένον, πλημ- 20 μωρήσαντος αὐτῇ σὺν τοῖς συνοίκοις ἐποτίσθη. μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὰ ὕδατα πλάξ λιθίνη ἀνέθη ἐν τῇ τοῦ ποταμοῦ ὄχθῃ, ἱερογλυφικοῖς γράμμασι ἐγκεκολαμμένη περιέχουσαν οὕτως “Σκιρτὸς ποταμὸς σκιρτήσει κατὰ σκιρτήματα πολιταίς.”

21. αὐτῆς C

22. εὐρέθη Cedrenus I p. 640 1.

pente misere comburerentur. sed etiam in Mysia Pompeiopolis deleta concidit in incolas; et clamant qui terra conditi erant “miseremini.” mulier sub eo exstitit Cilissa, corpore giganteo, alti viri staturam cubito superans et admodum lata, ita ut admirarentur qui videbant in officinis et domibus et obolum ei quisque daret.

Rex benevolentissimum se praestitit Antiochiae, ut restitueretur, et eis, qui vivi relictis erant. atque ita hanc calamitatem luxit, ut diadema et purpuram deponeret, saccum et cinerem iniiceret, multosque dies doleret. moriens regem reliquit Iustinianum affinem; sepultus est in monasterio Augustae in arca prasina iuxta Euphemiam uxorem, ubi etiam stolae inventae sunt. episcopatum tenuit Ioannes, qui Cappadoces dicebatur.

Iustinus omnes sacerdotes piosque orthodoxos revocavit, quos Anastasius iniuste relegaverat. sub eo Edessa, quam perfluit Scirtus fluvius divitias et oblectationes suppetans, inundatione facta cum incolis submersa est. postquam aqua recessit lapidea tabula iuventa est in fluvii ripa cui hieroglyphicis literis haec inscripta erant: Scirtus fluvius malas saltationes civibus saltabit.”

Εὐλαλίῳ τινὸς ἀπὸ πλουσίων πένθητος τελευτήσαντος, καὶ γράψαντος Ἰουστινὸν βασιλέα κληρονόμον ἐν διαθήκαις, καὶ παρακαλεσαμένον ὥστε τὰς τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρας μικρὰς καταλειφθείσας ἀναθρέψαι καὶ ἐκπροικίσαι, καὶ πάντα αὐτοῦ τὰ χρέα δοῦναι τοῖς δανεισταῖς, καὶ τὰ γραμματεῖα αὐτοῦ ἀναρρῦσασθαι, πάντα βασιλικῶς Ἰουστίνος ἐπλήρωσε, κατὰ-πλήξας ἐν τούτῳ πάντα ἀκούσαντα ἄνθρωπον.

Ἰουστινιανὸς ὁ μέγας.

Ἰουστινιανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη λθ', ἐτῶν ὧν μέ. οὗτος τὴν μὲν τοῦ σώματος ἀναδρομὴν βραχὺ μείζων τοῦ μέσου, ἐρουθρὸς τὴν χροιάν, χαροπὸν καὶ εὐπερίστροφον βλέπων, καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς κόμης κάλλος μικρὸν ἐπιλωμένην ἔχων, ὑπατεύσας ἐν μέσῃ τῇ πόλει καὶ δοὺς χρήματα πάμπολλα. οὗτος οὖν ἐποίησε καὶ τὰς νεαρὰς διατάξεις, ἐκφωνήσας καὶ τύπον περὶ τῆς ἐπισκόπων καὶ ξενοδόχων καὶ οἰκονόμων καὶ ὀρφανοτρόφων, ὥστε μὴ κληρονομεῖσθαι πλὴν ὧν πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐκέκτηντο. οὗτος διωγμὸν κατὰ Ἑλλήνων καὶ πάσης αἰρέσεως ἐκίνησεν. εὐρῶν δὲ πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐν οὐτέλει τούτῳ νοσοῦντας, δεσμεύσας καὶ τιμωρησάμενος φόβον πολὺν ἐργάσατο, θεσπίσας μόνους ὀρθοδόξους πολιτεῦσθαι.

Ἐπλήρωσε δὲ καὶ τὸ δημόσιον λουτρὸν τὸ εἰς τὸν Διηγη-

19. πολλοὺς τῶν ἐν τέλει οὕτω? 22. Δαγισθέως Codrenus I p. 644, Διηγηστέως p. 688.

Eulalius quidam e divitibus parentibus ortus quum pauper decessisset et scripsisset Iustinum regem esse lege constitutum eumque hortatus esset, ut tres suas filiolas educaret et dote donaret, et quae debebat solveret, et tabulas suas deleret; cuncta Iustinus ut regem decet, perfectit, admirantibus omnibus, qui audiebant.

IUSTINIANUS MAGNUS.

Iustinianus regnavit annos 39 rerum potitus anno aetatis 45. is corpore paulo maiore erat, quam ex modo vulgari, colore rubro, vultu truci et versuto, capite nonnihil glabro, regavit autem in media urbe permulta dans dona. hic igitur nova instituta fecit, legem quoque promulgans de episcopis, hospitibus, dispensatoribus et orphanotrophis, ne quid legarent nisi quod ante susceptum munus possedissent. hic persecutionem movit Graecorum et omnis haeresis; inveniens autem multos e magistratibus hoc morbo laborantes, his vincitiis et vindicta sumpta magnum terrorem iniecit, quum solos orthodoxos posse rempublicam capessere ediceret.

Perfectit etiam balneum publicum Dagisthei ab Anastasio inchoa-

στέα, ὃ ἤρξατο κτίζειν Ἀναστάσιος ὁ βασιλεύς. ἡ δὲ Ἀντιόχεια σειομένη οὐκ ἐπαύετο, μέχρι οὗ ἐφάνη θεοσεβεῖ ἀνθρώπῳ ἐπιγράψαι εἰς τὰ ὑπέρθυρα τῶν φλιῶν “Χριστὸς μεθ’ ἡμῶν· στήτε.” καὶ τούτου γενομένου ἔστη ἡ ὄργη τοῦ θεοῦ, καὶ ἔκτοτε ἡ πόλις ὠνομάσθη Θεούπολις. 5

Ἐπὶ αὐτοῦ γέγονε δημοτικὴ ἀνταρσία, καὶ τὴν τε ἁγίαν Σοφίαν καὶ τὸν τοῦ δόσιου Σαμψῶ οἶκον μετὰ τῶν ἀρρώστων καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ παλατίου τὴν χαλκόστεγον, τὴν ἔκτοτε καὶ νῦν χαλκῆν προσαγορευομένην διὰ τὸ ἐκ χαλκῶν κεράμων κεχρυσωμένων ἐστεγῶσθαι αὐτήν, καὶ τοὺς δύο ἐμβόλους μετὰ τοῦ φόρου κατέκασαν, καὶ Ἰουστινιανὸν βασιλέα ἀναθεματίζοντες ἐφύβριζον, Ὑπάτιον δὲ πατρίκιον εὐφήμησαν ἐν τῷ καθίσματι στέψαντες· ἦτις ἀνταρσία ἐπαύθη διὰ Βελισσαρίου καὶ Μούνδου καὶ Ναρσῆ, ἀνελότων τριάκοντα πέντε χιλιάδας καὶ αὐτὸν Ὑπάτιον ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ. ἀνεκαίνισεν δὲ ἐκ θεμελίων ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν τοῦ θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν. 15

Ἰστέον δὲ ὅτι τῷ ἑξακισχιλιοστῷ μί ἔτει ἀπὸ κτίσεως κοσμοῦ, ἰνδικτιῶνος ιε', ὥρα πρώτη τῆς ἡμέρας, τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς εἰκοστῆ γ', τὸν τῆς μεγίστης ἐκκλησίας ἀνοικισμὸν ἤρξατο ποιεῖν ὁ Ἰουστινιανὸς εἰς κάλλος καὶ μέγεθος ὑπὲρ τὸ πρότερον, παραδούς καὶ τροπάρια αὐτῇ ὑπ' αὐτοῦ μελισθέντα ψάλλεσθαι “ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ.” ἀλλὰ

tum. Antiochiae autem terrae motus non prius cessavit, quam homini pio divinitus nunciatum est, ut scriberet super postes portae: “Christus nobiscum, consistite.” quo facto ira dei consedit et inde ex eo tempore urbs nominata est Theopolis.

Eo regnante seditio populi orta est, et sanctam Sophiam et sancti Sampsio domus cum infirmis et palatii aditum aere tectum, qui inde adhuc aeneus dicitur, utpote stratus tegulis aeneis inauratis et bina rostra usque ad forum combusserunt et Iustinianum regem excommunicatum male tractarunt, Hypatium patricium regem salutarunt coronis in solio ornantes. oppressa est seditio a Belisario, Mundo et Narsete triginta quinque millibus hominum cum ipso Hypatio in circo interfectis. restituit ex fundamento Iustinianus magnam dei ecclesiam.

Sciendum est, anno 6040 a creato mundo, indictionis 15, prima hora diei d. 23 Februarii Iustinianum incepisse restitutionem maximae ecclesiae, ita ut pulchritudine et magnitudine priorem superaret; carmen quoque a se compositum tradidit cantandum “unigenitus

καὶ ἡ ὑπαπαντὴ ἔλαβε δῶρον ἑορτάζεσθαι, μὴ συναριθμου-
μένη πρότερον ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς.

Τῷ δὲ ιδ' ἔτει αὐτοῦ γέγονε καὶ ἡ πέμπτη σύνοδος ἡ
κατὰ Σευήρου. τῷ δὲ δεκάτῳ αὐτοῦ ἔτει γέγονε τὰ πρῶτα
5 ἐγκαίνια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. γενομένης δὲ τῆς πέμπτης
συνόδου κατὰ Σευήρου τοῦ ἀκεφάλου καὶ δυσεβεῦς καὶ κα-
τὰ Ῥοιγένους ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἀπολλινάριος Ἀλεξαν-
δρείας, Δόμνος Ἀντιοχείας, ἐπὶ Βιγελίου πάπα Ῥώμης, κατὰ
Ῥοιγένους καὶ τῶν αὐτοῦ δογμάτων, ἐν οἷς ἐληρώσουν τὰς
10 ψυχὰς προὔπαιχουσας τῶν σωμάτων, τὴν τε μετεμψύχωσιν
δοξάζοντες τέλος τε τῆς κολάσεως, καὶ τὰ σώματα ἡμῶν μὴ
ἀνίστασθαι ἐν τῇ ἀναστάσει τὰ αὐτά, καὶ τὴν τῶν δαιμόνων
εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατάστασιν, καὶ τὸν παράδεισον ἀλληγο-
ρεῖσθαι, μὴ γεγενῆσθαι μήτε εἶναι ὑπὸ θεοῦ αἰσθητὸν παρα-
15 δέειον, μηδὲ ἐν σαρκὶ πλασθῆναι τὸν Ἀδάμ.

Τελευτησάσης δὲ Θεοδώρας τῆς αὐτοῦ γυναικὸς γέγονε
τὰ ἐγκαίνια τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἐφ' οὗ καὶ θανατικὸν γέ-
γονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὥστε μένειν ἀτάφους τοὺς ἀπο-
θνήσκοντας διὰ τὸ μὴ ἐξαρκεῖν τοὺς κρηβάτους τῶν ἐκκλη-
20 σιῶν καὶ τῶν ἐναγῶν οἰκῶν ἐκφέρειν αὐτούς· τοῦ δὲ βασιλέως
κρηβάτους ποιήσαντος χιλλούς, ἐπεὶ μὴ ἐξήρκουν μηδὲ οὗτοι,
ἀμάρξας προσέταξε πλείστας εὐτρεπισθῆναι καὶ ἄλογα καὶ τοὺς
τεθνήκτας ἐν αὐτοῖς ἐκφέρειν. ἐκράτησε δὲ ἡ θνησις αὕτη

5. τῆς om C

filias et verbum dei." etiam concessum est, ut obviatio celebraretur,
quae non numerabatur antea in dominicis festis.

Quarto decimo autem eius anno fuit quintum concilium contra
Severum. decimo autem anno prima solemnitas restitutae magnae eccle-
siae celebrata sunt. factum autem est quintum concilium contra Se-
verum acephalum et improbum et contra Origenem Cpolitianum, cui
concilio praefuerunt Apollinarius Alexandrinus, Domnus Antiochenus
sub Vigelio, papa Romano, contra Origenem eiusque dogmata, in qui-
bus negabantur, animos fuisse ante corpora et migrationem animorum
statuebant et poenae finem et corpora nostra non eadem resurrectura
in resurrectione et daemones in veterem statum restitutum iri et para-
disum allegorice dici, nec esse nec fuisse conditum a deo terrestrem
paradisum, nec carne fictum esse Adamum.

Mortua Theodora eius uxore celebrata sunt solemnitas restituto-
rum apostolorum. sub eo Cpoli erat morbus letalis, ita ut insepulta
iacerent corpora mortuorum, quia non sufficiebant feretra ecclesiarum
et sacrarum aedium ad efferendum, postquam vero rex mille feretra
fecit, quam ne haec quidem sufficerent, currus permultos comparari

μῆνας δύο, Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον. γεγόνασι δὲ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ μεγάλαι καὶ φοβεραὶ σφόδρα, ὥστε πολλοὺς ἐπ' αὐτῶν κατακαῆναι. ἀλλὰ καὶ σεισμός μέγιστος καὶ παγκόσμιος· καὶ ἔπεσον οἴκοι καὶ ἐκκλησίαι πολλαὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὥστε πολλοὺς τελευτῆσαι· ἀλλὰ καὶ τὸ τεῖχος⁵ τῆς χρυσῆς πόρτης καὶ ἡ λόγχη ἦν κρατεῖ ὁ ἀνδριάς τοῦ φόρου. καὶ ἐπεκρότει ἡ γῆ σειομένη ἐπὶ πολὺ. ἐκ δὲ τῆς λύπης ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ γενέθλια τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια ἄνευ στέμματος προῆλθε, καὶ τὰ ἕξ ἔθους ἀριστόδειπνα τοῦ δωδεκαήμερου οὐκ ἐτέλεσεν, ἀλλὰ πάντα τοῖς πτω-¹⁰χοῖς διένειμε. τὴν δὲ θάλασσαν ἀναρριχάναι φασὶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ μίλια δύο, καὶ ἀπολέσθαι πλοῖα πολλὰ ἐν τῇ τοῦ ὕδατος ἀναχαιτίσει. ἔπεσε δὲ ὁ τροῦλλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὃν καὶ ἀνέκτισεν ὑψηλότερον καὶ κρείττονα, ποιήσας καὶ τὰ δευτέρα ἐγκαίνια τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας φαιδρότερον¹⁵ καὶ λαμπρότερον.

Οὗτος μαθῶν περὶ ἀρρενοφθόρων, ἐρευνήσας καὶ τοῖτους εὐρών, τοὺς μὲν ἐκαυλοτόμωσε, τοῖς δὲ καλάμους ὄξει ἐμβάλλεσθαι εἰς τοὺς πόρους τῶν αἰδοίων ἐκέλευσε, καὶ γυμνοὺς κατὰ τὴν ἀγορὰν θριαμβευθῆναι· ἐπῆρχον δὲ τῶν μὲν²⁰ πολιτικῶν καὶ συγκλητικῶν πολλοί, τῶν δὲ ἀρχιερέων οὐκ ὀλίγοι, οἱ δεσμευθέντες οὕτως περιεαγόμενοι κατὰ τὴν ἀγορὰν γυμνοὶ δεινῶς ἐτελεύτησαν. καὶ γενομένου φόβου μεγάλου οἱ

iussit et equos, quibus efferrentur mortui. mansit hic morbus duos menses, Iulium et Augustum. erant autem tonitrua et fulmina magna maximeque terrentia, ita ut multi iis perciperentur. praeterea terrae motus erat maximus per totum mundum, conciderunt domus et ecclesiae multae Cpoli, ita ut multi morerentur, concidit quoque murus ad auream portam et hasta, quam statua forensis manu tenet et vehementer sonuit terra mota. rex autem luctu afflictus usque ad natalia Christi et sancta Theophania sine corona produit et, duodecim diebus coena vespertina usitata abstinuit, omniaque mendicis dedit. mare quoque motu terrae ascendisse dicunt duo miliaria, et naves multas in aqua aestuatione periisse. concidit autem trullus magnae ecclesiae, quem altiorem etiam et meliorem refecit, celebratis splendidius et elegantius solemnibus eiusdem ecclesiae restitutae.

Hic quum audisset de paederastis, inquisitione instituta quos invenit eorum alios membro virili privavit, aliis acutos calamos in foramina inguinum intrudere iussit eosque nudos per forum duci. erant autem ex iis, qui muneribus publicis fungebantur et e senatoribus multi, e sacerdotibus primariis non pauci, qui vinciti ita per forum

λοιποὶ ἐσωφρονοσθησαν· “ὀλολύζεται γὰρ” φησι “πέπυς, ὅτι πέπυκε κέδρος.”

Ἔστησε δὲ καὶ τὸν κίονα τὸν ἐπιλεγόμενον Λύγουστέα, ἐπιθεὶς ἐπάνωθεν ἔφιππον τὴν αὐτοῦ στήλην, κρατοῦσαν τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ μῆλον σφαιροειδὲς ὡς τῆς γῆς ἀπάσης αὐτοῦ κυριεύσαντος, τὴν δὲ δεξιάν ἀνατεταμένην ἔχουσαν, καὶ οἰονεὶ πρὸς Πέρσας ἐμφαίνουσαν καὶ διακελευομένην “στῆτε, καὶ τῆς Ῥωμαίων γῆς μὴ ἐπιβῆτε.”

Ἀπέστειλε δὲ καὶ Βελισάριον στρατηγὸν μετὰ πλήθους ἀναριθμήτου καὶ πλοίων καὶ χρυσοῦ πολλοῦ καταπολεμῆσαι Οὐανδήλους καὶ Ἀφρικὴν ἐκπορθῆσαι· ὃς ἀγγινοίει καὶ φρονησε πάντα ληϊσάμενος καὶ Γελήμερον ἐγκρατῆ ποιησάμενος ἀνήγαγεν ἐν τῇ πόλει μετὰ πλοῦτου πολλοῦ καὶ ἐθριάμβευσεν ἐν τῷ ἵππικῷ, ὑπατείαν ποιήσας ἐν τῇ πόλει· τὸν δὲ Ἰουστινιανὸν ἀμειβόμενον αὐτὸν τῆς τοιαύτης μεγίστης καὶ παραδόξου πράξεως, ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει τοῦ νομίσματος ἑαυτὸν ἐγχαράξας, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ Βελισάριον ἔνοπλον, καὶ ἐπιγράψας “Βελισάριος ἡ δόξα τῶν Ῥωμαίων,” ἀλλ’ οἷα ὁ φθόρος ἐν μεγάλῃ εὐδαιμονίᾳ οἶδε ποιεῖν, ὡδινε καὶ εἰς Βελισάριον· διαβληθεὶς γὰρ μετέστη τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς δόξης, καὶ Ἰσολομὸν ἀντ’ αὐτοῦ στρατηγὸς ἐπέμφθη, ὃς τὰ κτηθέντα Βελισαρίου φυλάξασθαι μὴ δυνηθεὶς τοῖς Οὐανδήλοις πάντα παρεχώρησεν.

7. οἶον εἰς C 14. τὸν δὲ] ὥσπερ Cedrenus, et mox ἐγχαράξαι — ἐπιγράψαι.

lacti nudi misere obierunt. magno timore percussi ceteri edocti sunt. “luget enim,” ut dicunt, “pinus, quod cecidit cedrus.”

Posuit quoque columnam Augusteam dictam, sua ipsius, equestri latua imposita, ita ut sinistra manu pomum globosum teneret, quia omnem terram subactam haberet, dextram autem porrigeret et quae adversus Persas ostenderet et iuberet: “consistite neve pedem inferte in terram Romanorum.”

Misit quoque Belisarium ducem cum innumerabili multitudine avium et magnis opibus, qui Vandalis bellum inferret et Africam astaret. is ingenio et prudentia omnia expugnavit et Gellimerum captum cum multis divitiis in urbem duxit, ipse in circo triumphavit, et pecuniam in urbe disparit. Iustinianus gratiam reddens pro re maxima et inopinata in altera nummi parte suam imaginem roccussit, in altera Belisarium armatum, addita inscriptione “Belisarius, gloria Romanorum.” sed quae invidia in magna felicitate faceret, ea etiam contra Belisarium molita est. falsis enim criminationibus imperio et honore destitutus est, Solomon eius loco dux missus, qui, quum ea quae Belisarius ceperat non posset defendere, omnia Vandalis cessit.

Leo Grammaticus.

Ἦν δέ τις χαλκεὺς Ἀνδρέας τοῦνομα, ἔχων μεθ' αὐτοῦ
κίνα ξανθὸν καὶ τυφλόν, ὃς ἐποίει τέρατα· παρεστῶτος γὰρ
αὐτῷ ὄχλου, λάθρα τοῦ κυνὸς ἐκομιζετο τὰ τῶν ἐνεστῶτων
δακτυλίδια χρυσᾶ τε καὶ ἀργυρᾶ καὶ σιδηρᾶ, καὶ ἐτίθει εἰς
τὸ ἔδαφος περισκέπων αὐτὰ χῶματι, καὶ ἐπέτρεπε τῇ κυνί, 5
καὶ ἐλάμβανε καὶ ἐδίδου ἐκάστῳ τὸ ἴδιον. ὁμοίως καὶ δια-
φόρων βασιλέων νομίσματα μινύμενα ἀπεδίδου κατ' ὄνομα.
ἀλλὰ καὶ τῶν παρεστῶτων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐπεδεί-
κνυε τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας καὶ πόρνους καὶ μοιχοὺς καὶ
ἀνελεήμονας καὶ κνιποὺς ἀπλανῶς καὶ μετὰ ἀληθείας ἐδεί- 10
κνυε· ὄθεν ἔλεγον τὸν κίνα πνεῦμα Πύθωνος ἔχειν.

Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς κτίζει καὶ τὸν ἐν τῇ πηγῇ ναὸν
τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ πάμπολλα κτίσματα ἐποίησεν
ἐκκλησιῶν τε καὶ πόλεως, καὶ τὴν πενταγέφυραν τοῦ Σαγγα- 15
ρίου ἄπερ Προκόπιος ὁ ἱστορικὸς ἐν ὀκτῶ λόγοις ἀνεγράφασ-
το. εἰς δὲ τὰ τέλη αὐτοῦ τὸ περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου
κινήσας δόγμα ἀλλότριος τῆς εὐσεβείας Θεοῦ ἐτελεύτησε, προ-
βαλόμενος Ἰουστινὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ εἰς βασιλεία, κουροπαλά-
την τότε ὄντα. κατετέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν
ἀγίων ἀποστόλων πρὸς βορρᾶν ἐν λάρνακι βοθρῆν· ἣ δὲ 20
γυνὴ αὐτοῦ Θεοδώρα προτελεύτησεν. τὴν δὲ τῆς ἀρχιερω-
σύνης τιμὴν ἐπὶ αὐτοῦ εἴληφε πρῶτον μὲν Ἰωάννης, ἔπειτα

14. σαγάρου cod. 15. δ om C

Erat faber quidam, cui nomen Andreae, qui secum habebat canem flavum et caecum miracula edentem. adstante enim multitudine hominum, adstantium hominum annulos aureos, argenteos, ferreos inscio cane in solo ponebat, et terra tegebat; tum canis iussus sumebat et suum cuique annulum reddebat. eadem ratione variorum regum nummos, permixtos, prout nomen erat, reddebat. quin etiam ex adstantibus feminis et viris ostendebat, quas gravidae essent, quae meretrices, qui moechi, qui immisericordes, qui avari, eaque omnia sine errore et vere ostendebat. unde dicebant, canem habere Pythois spiritum.

Idem rex templum sanctissimae matris dei prope fontem aedificat et permultas ecclesias et in urbe aedificia condidit et pontem Sangarii 5 arcubus aedificavit, quem octo sermonibus descripsit Procopius historicus. sub finem autem ipsius movens dogma de mortalitate et immortalitate alienus a pietate erga deum obiit, postquam Iustinum patrelem europalatae munere tunc fungentem regem proposuit. sepultum est corpus eius in ecclesia sanctorum apostolorum. uxor eius Theodora antea mortua erat. summi sacerdotii honorem autem sub

Επιφάνιος, τρίτον Μηναῖς, τέταρτον Εὐτύχιος, καὶ μετὰ τούτων πάλιν Ἰωάννης.

Γελίμερ Βελισάριον ἐκφεύγων εἰς ὄρος ἄχυρον κατέφυγεν ἔθρους τῶν Μαρουσίων· πικρὸν αὐτοῖς δὲ οὔτε ἄρτος οὔτε ἕνος οὔτε ἔλαιον γεωργεῖται, ἀλλὰ κριθῆς καὶ ὀλύρας, ὡς ἄλογα ζῶα, ἐφθὰ σιτίζονται. γράφει οὖν πρὸς Φαράν Γελίμερ, ὃν Βελισάριος κατέλιπε φυλάσσειν αὐτόν, πεμφθῆναι τῷ ἄρτον καὶ σπόγγον καὶ κιθάραν. ὁ δὲ Φαράς διηπόρει περὶ τούτων, ἕως ὃ τὴν ἐπιστολὴν κομίσας ἔφη εἶναι ἄρτον μὲν οὐκ εἶναι, διότι τούτον ἐπιθυμεῖ γενύσασθαι καὶ ἰδεῖν, σπόγγον δὲ ἰδὲν τὰ δάκρυα καὶ τὴν ἀλουσίαν, ὥστε παραμυθῆσασθαι τοὺς ἰφθαλμούς, κιθάραν δὲ, ὅπως τὰς συμφορὰς αὐτοῦ ἐκτραγωδοῖη. ταῦτα Φαράς ἀκούσας, περιαλήσας τε καὶ τὴν ἀνθρωπείαν τύχην ἐκμυκτηρίσας, πάντα ἐξέπεμψεν ὅσων ἔχρηζε.

Χοσρόου δὲ τοῦ Πέρσου τὴν ἅπασαν ἀνατολὴν ληϊζομένον, Ἰουστινιανὸς Βελισάριον ἐκ τῆς δύσεως ἀγαγὼν, στρατηγὸν ἀνατολῆς ποιήσας κατὰ Περσῶν ἔστειλεν· ὁ δὲ καθοπλισθεὶς, καὶ κατὰ Περσῶν στρατεύσας, τοσοῦτον τοὺς πρέσβεις Χοσρόου τῇ καθοπλίσει καὶ στρατείᾳ ἄξέπληξεν, ὡς ἐπὶ θῆραν ὄψεν ἑξιώων ὀφθαλμοῖς αὐτοῖς, ὥστε ἀφικόμενον πρὸς Χοσρόην ὑπόσπονδον αὐτὸν Ῥωμαίοις ποιῆσαι. τοσοῦτον δὲ Βελισάριος ἐθανυμάσθη παρὰ Περσαῖς καὶ Ῥωμαίοις εὐδοκίμῃσιν, ἣ ὅτε Γελίμερα δορυάλωτον καὶ Οὐτίγην τοὺς δύο

19. Χοσρόου Cramerus, δαρείου cod.

20. θύραν C

o tenerunt primum Iohannes, deinde Epiphanius, tum Menas, postea Intychius et post hunc iterum Iohannes.

Gelimer, postquam Belisarium effugit, in montes in terram Maru-iorum recesserat. ibi nec panis nec vinum nec oleum nascitur, sed ordo et arinca, ut bestiae ratione carentes, cocta vescuntur. scripsit igitur Gelimer ad Pharam, quem Belisarius, ut istum custodiret, reliquerat, ut mitteret sibi panem et fungum et citharam. qua de re sententia non stabat Pharae, dum is qui litteras attulerat dixit, anem ab illo peti, quia hunc cuperet edere et videre, fungum propter lacrimas et squalorem, ita ut consolaretur oculos, citharam, qua iherias suas caneret. his auditis, Pharas dolore commotus et humanam sortem praesagiens, omnia, ut rogabat, misit.

Chosroa Persa per omnem orientem praedante Iustiniano Belisarium ex occidente accessitum ducemque orientis constitutum contra Persas misit. is exercitu contra Persas educto, ita legatos Chosroae misit et exercitu terruit venatum scilicet egressus illis obvius factus et veniens ad Chosroam ad inducias cum Romanis faciendas eum moraret. tantam autem Belisarius a Persis admirationem, apud Roma-

βασιλεὺς ἐν Βυζαντίῳ ἤγαγε. κατηγορηθεὶς οὖν κατὰ ταῦτα ὡς ἐπιβουλεύων Ἰουστινιανῷ βασιλεὶ ἐκ θλίψεως τελευτῆ, δεσμευθείσης ἀπάσης αὐτοῦ τῆς ὑποστάσεως.

Ἰουστίνος ὁ μικρὸς ἀνέμιος Ἰουστινιανοῦ.

Ἰουστίνος ὁ μικρὸς ἐβασίλευσεν ἕτη δεκατρία, μεγαλόδω-
 ρός τε ὢν καὶ φιλοκτίστης. ἔσχε δὲ γυναῖκα Σοφίας ὀνόματι.
 εὐσεβῆς δὲ ὢν καὶ ὁρθόδοξος ἐπεκόσμησε τὰς ἐκκλησίας τὰς
 κτισθείσας ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ, τὴν τε μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ
 τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, ἀπὸ τε κειμηλίων καὶ πάσης προσόδου.
 οὗτος ἦν τῇ ἰδέᾳ εὐηλιξ, πλατύς εὐογκος, ὑπόγλαυκος, ἐπίξαν-
 10
 θος, σπανίζων τὴν γενειάδα, δειλός, ὄξύθυμος, ἀπονενοημένος,
 ἀσυνμβουλος, καὶ καθάπερ εἶπον, φιλοκτίστης καὶ μεγαλόδωρος.
 ὁ αὐτὸς ἀπελθὼν ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ, καὶ τῶν δῆμων στασια-
 ζόντων, ἐδήλωσε τοῖς μὲν βενέτοις ὅτι Ἰουστινιανὸς ὁ βασι-
 λεὺς ἐτελεύτησε, τοῖς δὲ πρᾶσινοις ὅτι ἔμειν ὁ βασιλεὺς ζῆ· 15
 καὶ ἀκούσαντα τὰ μέρη ἠσύχασαν.

Ὁ αὐτὸς κτίζει καὶ τὰ παλάτια Σοφριανῶν ἕξαισια καὶ
 λαμπρὰ καὶ ὑπερθαύματα, ἐπ' ὀνόματι τῆς γυναικὸς αὐτῆς
 Σοφίας, καὶ τὴν νῆσον τὴν Πριόγκιον, ἧ ἦν προάστειον αἰ-
 20
 τοῦ, κατασκευάσας καὶ ἐκεῖ παλάτιον. ἔκτισε δὲ καὶ τὸν λε-
 γόμενον χρυσοτρίκλινον, τὸν ἐν τῷ παλατίῳ. ἐκ Θεμελίων ὁ
 αὐτὸς ἔκτισε καὶ τὸν ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρον καὶ

nos gloriam nactus est, quantam quum Gelimerum captum et Vitigem
 duos reges Byzantium duceret. accusatus postea, quasi insidiaretur
 Iustiniano regi persecutione mortuus est, victa tota eius factione.

IUSTINUS MINOR.

Iustinus minor regnavit annos 13, vir liberalis et aedificandi studio-
 sus. habuit uxorem Sophiam. pius autem et orthodoxus ornavit ecclesias
 a Iustiniano exstructas magnam ecclesiam et sanctorum apostolorum
 ornamentis et vestimentis omnique reditu instruens. hic forma erat
 conspicuus, latus, magno ambitu, subcaeruleus, flavus, barba rara,
 ignavus, iracundus, temerarius, nullius consilium curans et, ut dixi,
 aedificandi studiosus et liberalis. idem progressus in circum factio-
 nibus excitatis edixit venetis, Iustinianum regem obiisse, prae-
 25
 autem, regem iis vivere. quibus auditis quievit populus.

Idem exstruit palatia Sophianorum ingentia et splendida maxi-
 meque mirabilia, nominata a Sophiae uxoris nomine, et insulam prin-
 cipem, quod illius erat suburbium et ibi quoque palatium ex-
 struxit. aedificavit praeterea aureum quod dicitur trichlinium in pa-
 30
 latio. e fundamento idem aedem sanctorum apostolorum Petri et

Παύλου ἐν τῷ ὀρφανοτροφείῳ. ἀλλὰ καὶ τὰς δύο ἀψίδας τῶν Βλαχερνῶν ὃ αὐτὸς προσέθηκεν, ὡς εἶναι τὴν ἐκκλησίαν παυρωτήν, καλλωπίσας τῇ τῶν κίωνων καὶ μαρμάρων ποιηλίᾳ. Ναρσῆς δὲ ὁ κουβικουλάριος ἠγαπᾶτο παρὰ τοῦ βασιλέως· διὸ καὶ ἐλοιδορεῖτο εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν εἰσθότων ἴσως κἄτα ὑπονοεῖν· ὃν καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατὰ ἰχθρῶν πολεμίων, καὶ διεπράξατο πράξεις ἀρίστας. οὗτος ὁ Ναρσῆς ἔκτισε τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐν ᾧ καὶ λείψανα τῶν ἁγίων μαρτύρων Πρόβου Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου ἀπέθετο· ὅστις ναὸς τὰ Ναρσοῦ λέγεται.

Οὗτος ὁ Ἰουστινὸς συνεχῶς ἐνοσηλεύετο· ὅθεν οἱ δυνάται τὰ τῶν πτωχῶν ἤρπαζον καὶ οὐδενὸς ἐφείδοντο. καὶ ποτε τοῦ βασιλέως ἐπὶ πρόκενον ἐξελεύοντος ἐπεβόων ὄντι κλιῖστοι παρὰ τῶν δυνατῶν βλαπτόμενοι· τοῦ δὲ βασιλέως ἀγανακτήσαντος εἰς τίς τῶν ἐν τέλει παρερησιασάμενός φησι τῷ βασιλεῖ “προχειρισάτω με, δέσποτα, ἡ βασιλεία σου ἐνώπιον ἐπάντων ἑπαρχῶν, καὶ βιβιωῦ σε μέχρι ἡμερῶν μὴ εὐρίσκεισθαι τὸν ἀδικοῦντα ἢ ἀδικούμενον.” καὶ εὐθέως προχειρίσθη ἑπαρχος ὡς καὶ τοῦ βασιλέως ἀποδεχάμενον τοῦτον. τῇ δὲ ἑωθεν ἐπὶ τὸ τοῦ ἑπαρχοῦ καθίσαντος βῆμα, καὶ γυναικὸς χήρας αὐτῷ προσελθούσης, καὶ φησούσης ὡς μίγιστρος τις καθήρπασεν αὐτῆς τὴν ἄπασαν οὐσίαν καὶ διὰ τοῦτο εἰς ἀπόριαν κατέστη, ἔφη ὁ ἑπαρχος ἀπελθεῖν αὐτὴν μετὰ

Pauli in orphanotropheo exstruxit. addidit item duas cameras Blachernarum, ut crucis formam praeberet ecclesia, ornans eam columnis et marmore. Narses cubicularius quum amaretur a rege, ei maledixerunt ii, qui consueverant quemque suspicere. hunc misit Alexandriam adversus hostes et res optime gessit. hic Narses aedem sanctissimae matris dei condidit, in qua reliquias sanctorum martyrum Probi Tarachi et Andronici deposuit. haec appellatur aedes Iarsetis.

Hic Iustinus continuo aegrotabat; quare proceres res pauperum spebant nec cuiquam parcebant. atque progresso aliquando rege processum, quam plurimi a potentibus se opprimi clamabant: quod quum aegre ferret rex, unus e magistratibus, libere dixit; “concedat me, maiestas tua coram omnibus praetorem, promitto, post viginti dies nullum inventum iri neque vexatum neque vexantem.” Iustinus ille praetor constitutus est, quum rex quoque eum accepisset. Iustinus autem tempore ubi in praetoris sella consedit, quum vidua veniret et magistrum aliquem omnem rem familiarem sibi abstulisse etque de causa se ad inopiam detrusam esse diceret, iussit praetor eam abire cum ipsius sigillo et dicere magistro, ut ad se veniret in

σφραγίδος αὐτοῦ, καὶ εἰπεῖν τῷ μαγίστρῳ παραγενέσθαι πρὸς αὐτὸν δικημολογηθῆσόμενον. ἀπελθούσα οὖν ἡ γυνὴ οὐκ ἠπούσθη, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐτύφθη. ὁ δὲ ἔπαρχος αὐτῆς ἕνα τῶν κορησῶρων ἀποστείλας ἐλάθει τὸν μαγίστρον ἡξίου· ἐκίνας δὲ παραλογισάμενος ἤκειν ἐν τῇ προελεύσει. τοῦ δὲ ἐπαρχοῦ ἐν τῷ ἡπικῷ τούτου ἐκδεχομένου, κληθέντος αὐτοῦ εἰς ἐστίασιν παρὰ τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθεν ὁ ἔπαρχος ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ μηνυθεὶς ἐκαλεύσθη εἰσελθεῖν τοῦ βασιλέως ἐστιασμένου. καὶ εἰσελθὼν ἔφη πρὸς τὸν βασιλέα “εἰ μὲν ἂ προσέταξάς μοι, ὦ βασιλεῦ, μὴ φείδεσθαι τῶν τοὺς πτωχοὺς ἀδικούντων, οἵτινες ἂν ἄσι, φυλάττεις, γνῶθί με τελειοῦται τὴν ἐμὴν ὑπόσχεσιν· εἰ δὲ μεταμελόμενος φίλους μᾶλλον σεαυτῷ ποιεῖς καὶ συνεστιῆς, γνῶθι κάμῃ παραιτούμενον τὴν τοιαύτην δουλείαν.” ὁ δὲ βασιλεὺς φησι πρὸς αὐτὸν “εἰ ἐγὼ εἶμι ὁ ἀδικῶν, ἐξανάστησόν με ἀπὸ τοῦ θρόνου· εἰ δὲ ἑτεροίτις τῶν ἐμοὶ συνεστιωμένων, μὴ φείδου.” ὁ δὲ ἀντίκα τὸν μαγίστρον βιαίως ἀρκάσας καὶ τῇ χαλκῇ καταβάς, καὶ ἀκούσας τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ μαγίστρον, καὶ γνοὺς ὡς οὐ μικρῶς αὐτῆ ὑπ’ αὐτοῦ ἡδίκηθη, τύψας αὐτὸν καὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τρίχας κείρας καὶ γυνῆ ὄνη ἀπικαθίστας διὰ μέσης τῆς πόλεως αὐτὸν ἐθριάμβυσεν, τῇ δὲ γυναικὶ τὴν ὑπασαν αὐτοῦ περίουσιαν ἀπέδωκεν. ἐκ τούτου οὖν ὑπάρτες ἐσωφρονίσθησαν.

Οὗτος δὲ ὁ Ἰουστίνος Τιβέριον τὸν κόμητα τῶν ἔχον-

24. ἐξ κουσατόρων C

judicium. mulier quum abisset non audita est, sed magis etiam rapulavit. praetor autem iterum unum de cursoribus misit, ut magistrum arcesseret. ille autem argutiis fallens publico processu venit praetor in circo eum expectavit et, quum a rege ille ad convivium vocaretur, ad palatium se contulit et nomine dato intrare iussus est, coenante rege. ingressus ad regem “si in eo, inquit, persistis, quae mihi mandasti, o rex, ne parcam iis, qui vexent pauperes, quicunque sint, scito me perfecturum, quae promisi: sin tu illos poevientis ductus amicos potius habes et convivis adhibes me quoque scito tale negotium deprecari.” contra rex: “si ego,” inquit, “iniuste ago, deince me de sede regia; sin alius quidam ex iis qui mecum coenant, ei ne parcas.” ille extemplo magistrum vi arripuit et in Chalcoo duxit ubi quum vexatam mulierem et magistrum audisset illamque non leviter ab hoc esse vexatam cognovisset, magistrum verberibus oneratum, capite tonso, asino imposuit et per mediam urbem duxit, mulieri omnes reddidit. inde omnes sibi temperabant.

Hic Iustinus Tiberium cometam unum de excubitoribus misit ad-

βιτόρων ἀπέστειλε κατὰ τῶν Οὐννων, ἐξελθόντων καὶ λεηλα-
 τούντων τὰ Θρακῶα μέρη· εἶτα νόσφ ληφθεὶς, καὶ Τιβέριον
 ἰδιοποιησάμενος διὰ τὰς ἀνδραγαθίας αὐτοῦ, Καίσαρα ἀνη-
 γόρευσε. **κίττει δὲ καὶ τὰ παλάτια τὰ ἐν τῷ Ἰουλιανοῦ λι-
 5 μένι, ἐπ' ὀνόματι τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σοφίας, ἀποκαθάρας**
τὸν λιμένα καὶ μέσον τοῦ λιμένος ἰδρύσας στήλας δύο, αὐτοῦ
τε καὶ τῆς γυναικὸς, μετρονομίας τὸν λιμένα Σοφίας.

Νόσφ δὲ βαρῆθεις προσεκαλέσατο τὸν τε ἀρχιερεῖα καὶ
τὴν σύγκλητον πᾶσαν, καὶ ἀγαγὼν τὸν Τιβέριον παρουσίᾳ
10 πάντων προεβύλετο αὐτὸν βασιλεῦ, εἰπὼν τὰδε “ὁ θεὸς ἀγα-
θὸν σε ποιήσους αὐτός, οὐκ ἐγὼ σοι τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας
δίδωμι. τίμησον αὐτόν, ἵνα τιμηθῆς ὑπ' αὐτοῦ. μὴ ἐπιχαίρης
αἵμασι· μὴ κοινωνῆς φόνοις· μὴ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδι-
15 δῆς. μὴ μηνιῆς τινὶ ὡς κἀγὼ· κἀγὼ γὰρ μηνιεῖς ἔπταισα καὶ
ἰσφαλεῖς ἀπέλαβον κατὰ τὰς ἀνομίας μου· ἀλλὰ δικάσομαι
ἐν τῷ θεῷ μετὰ τῶν ὑποβαλόντων μοι ταῦτα. μὴ ἐπαρθῆς
ἐπὶ τιμῇ τῆς βασιλείας σου. οὕτως ἔχε τοὺς πάντας ὡς σε-
αυτὸν. γινῶθι τίς ἦς καὶ τίς εἶ νῦν. μὴ ὑπερήφανος ἦς τοῖς
20 ἡμοφύλοις, καὶ οὐχ ἁμάρτης. οἶδα τίς ἦμην καὶ τίς εἰμι νῦν
τὸν θάνατον ἐν ὄφθαλμοῖς ὄρων. πάντες οὗτοι περικτύμενοι
δοῦλοι εἰσι καὶ τέκνα σου. τῷ στρατῷ πρόσεχε· ἀνάνδρους
καὶ ἀσυνέτους μὴ προχειρίζῃ· μὴ σε πεισάτωσαν ὅτι καὶ οἱ
ἀπὸ σοῦ οὕτως διεγένοντο. ταῦτα παρεγγυῶ σοι καὶ παρινωῶ

10. προσεβάλλετο C.

14. μηνῶν Cedrenus

15. δίκασον C

versus Hunnos, qui invasione facta Thraciam diripiebant. postea morbo oppressus, quum Tiberium propter virtutes adoptasset Caesarem eum pronuntiavit. extruxit etiam palatia in Iuliani portu dicta ex nomine Sophiae uxoris, ubi portum purgavit et in medio portu duas statuas, suam et uxoris, posuit, nomine mutato Sophiae portum appellans.

Morbo autem gravatus episcopum accessit omnemque senatum et accessitum Tiberium coram omnibus regem constituit dicens: “deus qui bonum te fecit ipse, non ego, regalem habitum tibi dat; cule eum ut eo colaris, ne gaudeas sanguine, ne caedis particeps sis; ne malum pro malo reddere. ne irascere cuiquam, ut ego: nam ego quoque iratus erravi et peccatorum meorum mercedem accepi, sed causam agam coram deo cum iis, qui id mihi suaserunt. ne spiritus sume propter regium honorem. eodem loco, quo te, omnes habe. cognosce quis fueris, quis nunc sis. ne superbus sis adversus gentiles tuos neve pecces. scio quis fuerim et quis nunc sim mortem oculis cernens. omnes qui hic adstant ministri sunt et liberi tui. exercitus cu-

ἀφ' ὧν ἔπαθον. περιουσίαν οἱ ἔχοντες ἀπολαυέτωσαν αὐτῶν χρησίμως. τοῖς μὴ ἔχουσι, εἰ ἀγαθοί, δώρησαι. οἶδας ὅτι τῶν σπλάγγων μου σε προετίμησα. τὴν μητέρα σου τὴν ποτὲ σου δέσποιναν γενομένην σέβου καὶ τίμα· δούλος γὰρ ἦσθα πρότερον, νῦν δὲ γενοῦ υἱὸς αὐτῆς." ταῦτα εἰπόντος⁵ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ Καίσαρος ἐν τοῖς κοσῖν αὐτοῦ πεσόντος, ἔφη ὁ βασιλεὺς "εἰ θέλεις, εἰμὶ, εἰ οὐ θέλεις, οὐκ εἶ. ὁ Θεὸς ὁ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ποιήσας ἐμβάλοι εἰς τὴν σὴν καρδίαν ἄλλα ἢ ἐπελαθόμεν εἰπεῖν σοι." τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἐκράτησε Τιβέριος.

Οὗτος οὖν ὁ Ἰουστίνος τὸν ναὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου, τὸν ἕκτινος Ἀδᾶ ἐκεῖσε κατοικοῦντος προσαγορευόμενον, ἔκτισε τε καὶ ἐκαλλώπισε. ἐπὶ αὐτοῦ Ἰουστίνου Ναρσῆς κτίζει τὴν τῶν καθαρῶν ἐπιλεγομένην μονήν, ἐκκλησίαν περικαλλῆ κατασκευάσας. Ἰουστίνος ἀνακαινίζει καὶ τὸν μέγαν ἀγωγὸν Οὐά-¹⁵ λεντος ὑπὸ σεισμοῦ καταπεσέντα. κτίζει δὲ καὶ ἑτῆρον ἀγωγὸν τὸν λεγόμενον Ἀδράνην, θαψίλειαν ὕδατος τῇ πόλει χορηγήσας. ἐπὶ αὐτοῦ χειροτονεῖται Ἰωάννης πατριάρχης ὁ νησοτευτής. τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ἡρώῳ, ἐν λάρναι λευκῇ Προικονησίῳ· ὠσαύτως²⁰ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σοφία. τὴν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀρχὴν διεῖπε πάλιν Εὐτύχιος, ἀνακλήθεις τῆς ἑξορίας.

7. οὐ ζῶ Cedrenus

16. καταποθέντα Cramerus. an καταπτωθέντα?

ram habe, effeminatos et stupidos ne elige; ne tibi persuadeant eos quoque qui ante te regnaverint, ita fecisse. haec te admoneo et hortor edoctus iis, quae passus sum. divitiis qui abundant, bene iis fruuntur, iis qui non habent, si boni sunt, dona da. scis prae visceribus te a me dilectum esse. matrem tuam quae tua olim domina fuit, cole et dilige; servus enim antea eras, nunc eius filius esto." quae quum dixisset rex et Caesar ad eius pedes procubisset, rex: "si vis," inquit "sum, sin vis, non sum. deus qui coelum et terram fecit, iniiciat in animum tuum cetera quae tibi dicere oblitus sum" postquam mortuus est, regnavit Tiberius.

Hic igitur Iustinus aedem summi ducis ab Ada aliquo, quo ibi habitaverat, dictam exstruxit et ornavit. sub ipso Iustino Narses exstruit purarum dictam monasterium, ecclesiam perpulchram parans. Iustinus restituit praeterea magnum aquaeductum Valentis, terrae motu deletum; exstruxit etiam alium ductum qui dicitur Adranes, copiam aquae urbi praebens. sub eo Ioannes abstineus patriarcha eligitur. regie mortuo corpus eius sepultum est in heroo, in urna alba Proconesia; quemadmodum uxor quoque Sophia. episcopatu iterum functus est Euty chius, ex exilio accitus.

Τιβέριος.

Τιβέριος ἐβασίλευσεν ἔτη πέντε. οὗτος ἦν τὴν μὲν τοῦ σώματος ἀναδρομὴν τέλειος, εὖστηθος, εὐόμματός τε καὶ ὀλίγον ὑπόγλαυκος, ξανθὴν ἔχων τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ γένειον, λευκὸς τὴν χροιάν, καὶ τὸ πρόσωπον ἀνθηρός, ἀγαθὸς τε καὶ μεγαλόψυχος εἰς ὑπερβολήν. τούτου ἀνελεύθουτος ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἔκραξαν τὰ μέρη “ἴδωμεν, ἴδωμεν τὴν Ἀγούστην Ῥωμαίων.” ὁ δὲ ἐδήλωσεν “ἢ ἀντικρὺ τοῦ δημοσίου λοτρῶν, Διηγῆσεως ἐκκλησία οὐσα ὁμώνυμός ἐστι τῆ Ἀγούστη.” εὐφρήμησαν οὖν τὰ μέρη “Ἀναστασίας Ἀγούστης πολλὰ τὰ ἔτη.” ἢ δὲ Σοφία τοῦ Ἰουστίνου γυνὴ ἐπλήγη τὴν ψυχὴν· οὐ γὰρ ἤδει ἔχειν αὐτὸν γυναῖκα, καὶ διὰ τοῦτο προσεφιλώθη αὐτῷ ἐπὶ Ἰουστίνου, καὶ ἔπεισεν αὐτὸν προβαλέσθαι εἰς βασιλεία τὸν Τιβέριον, βουλομένη γῆμαι αὐτὸν καὶ μέλαινα Ἀγούστην. ταύτην δὲ κατήγαγε Τιβέριος εἰς παλάτιον τὸ ἐν τῷ Ἰουλιανοῦ λιμένι, κλεψύσας κουβικουλαρίου καὶ ἑτέρουσ τινὰς εἶναι εἰς ὑπουργίαν αὐτῆς καὶ διατρεῖν αὐτήν· ἔτιμα δὲ αὐτὴν ἰσα μητρί, ποιῶν πᾶσαν θεραπεύειν αὐτῆς.

Οὗτος ἔκτισέ τε καὶ κατεκόσμησε καὶ τὸ δημόσιον τῶν Βλαχερνῶν λοτρῶν, καὶ πολλὰς ἐκκλησίας καὶ ξενώνας ἀνέκτισεν. οὗτος καὶ τὸν λεγόμενον χρυσοτρίκλινον ἐν τῷ παλάτιῳ ἐπεκόσμησέ τε καὶ κατελάμπρυνε τὸν πρῶην ὑπὸ Ἰου-

9. Διηγιστέως Cœdrenus

TIBERIUS.

Tiberius regnavit annos 5. is erat corporis figura iusta, pectore firmo, oculis decoris et paullum subcaeruleis; flavo capitis et barbae capillo, colore candido, vultu vicens, bonus et magnanimus quam maxime. is quum procederet in circum partes clamabant: “videamus, videamus Augustam Romanorum.” ille vero edixit: “ecclesia publico balneo Diegasis ex adverso sita cognomen Augustae habet.” partes igitur clamarunt: “Anastasiae Augustae anni sint multi.” Sophiae autem Iustini uxoris animum ea res percudit. nesciebat enim, ei uxorem esse eaque de causa et favebat sub Iustino et persuasit huic, ut regem proponeret Tiberium, sperans se ei nupturam et Augustam mansuram. sed hanc Tiberius dedaxit in palatium in Iuliani portu exstructum et cubicularios cum aliis nonnullis ei iussit ministros esse et custodes, colebat vero eam ut matrem, omnem honorem tribuens.

Hic extruxit et ornavit publicum in Blachernis balneum, mulasque ecclesias et deversoria restituit. is aureum quoque quod dicitur triclinium ornavit et composuit, quod antea a Iustino e funda-

στινοῦ ἐκ Θεμελίον κτισθέντα. οὗτος Μαυρίκιον καὶ Ναρ-
σῆν κατὰ Περσῶν ἀπέστειλε. Μαυρίκιον δὲ ὑποστραφέντα
μετὰ νίκης μεγάλης ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς μετὰ τιμῆς πολλῆς,
καὶ γαμβρόν αὐτὸν εἰσεποίησατο ἐπὶ θυγατρὶ αὐτοῦ Κων-
σταντίνῃ· ὡσαύτως καὶ Γερμανὸν πατρίκιον τὸν ἐν Ἀφρικῇ
στρατηγῶντα ἐπὶ τῇ ἐτέρᾳ αὐτοῦ θυγατρὶ, ἀμφοτέρους ποιή-
σας Καίσαρας, φαγῶν δὲ καὶ συγκόμωρα πρώϊμα ἀξιοθέατα
πεφαραμαγμένα, καὶ μέλλων τελευτᾶν, Μαυρίκιον βασιλέα
ἀνηγόρευσεν.

Μαυρίκιος ὁ γαμβρὸς Τιβερίου.

10

Μαυρίκιος ἐβασίλευσεν ἑτη εἴκοσι. οὗτος ἔσχε γαμβρόν
ὀνόματι Φιλιππικόν, ὃς ἔκτισε μονὴν ἐν Χρυσοπόλει ἐπ' ὀνό-
ματι τῆς Θεοτόκου, στρατηγὸς δὲ παρὰ Μαυρικίον προχειρι-
ρισθεὶς καὶ ἀναλαβὼν τὰ στρατεύματα κατὰ Περσῶν ἐχώ-
ρησε, πολλὰς ἀνδραγαθίας κατ' αὐτῶν ἐνδεικνύμενος, ἅμα¹⁵
Ἡρακλείῳ στρατηγῷ. κτίζει δὲ Μαυρίκιος τὰ Καριανοῦ καὶ
τὸν ἐν αὐτῷ ἔμβολον, ὑπογράψας ἐν αὐτῷ τὰς αὐτοῦ πρῶ-
ξεις καὶ ἀριστείας· καὶ τὴν λιτὴν τὴν ἐν Βλαχέρναις ἵην
καλουμένην πρεσβείαν, τὴν κατὰ παρασκευὴν τελουμένην, ὃ
αὐτὸς τελεῖσθαι διετύπωσε, ὡσαύτως καὶ τὴν προέλευσιν τῆς²⁰
ὑπεργίας Θεοτόκου ἀπαρτίσας καὶ τὸ ἐν αὐταῖς δημόσιον
λοετρόν. οὗτος κτίζει καὶ τὸν ναὸν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα,
ὄντα πλησίον τοῦ σωτηρίου.

mento exstructum erat. hic Mauricium et Narsetem adversus Persas
misit. Mauricium magna cum victoria redeuntem rex multo cum ho-
nore accipit et generum fecit data ei filia Constantina; item Germa-
no patricio in Africa milites ducenti alteram filiam in matrimonium
dedit, utrumque Caesarem constituens. quum autem praematura et
mirā sycomora edisset venenata et iam in eo esset ut moreretur, Mau-
ricium regem pronuntiavit.

MAURICIUS TIBERII GENER.

Mauricius regnavit annos 20. is generum habuit Philippicum,
qui monasterium exstruxit Chrysopoli dictam a matre dei; dux autem
a Mauricio electus exercitu accepto adversus Persas profectus magnam
virtutem eo bello una cum Heracleo duce praestitit. exstruxit autem
Mauricius Cariani aedem et eius porticum, inscribens res gestas et fa-
citoria sua. idem processionem in Blachernis, quae *πρεσβεία* dice-
batur, et parascena fiebat, celebrare instituit; praeterea processum
sanctissimae deiparae et publicum ibi balneum confecit; condidit etiam
40 sanctorum templum prope sotarium.

Οὗτος οὖν ὁ Μανρίκιος ἔσμητο ἐκ τῆς τῶν Καππαδα-
 κῶν χώρας, ἣν δὲ τῇ ἰδέᾳ μεσηλιῆ, εὐσθενῆς, λαυκοχρους,
 στρογγύλην ἔχων τὴν ὄψιν, πορρακῆς, ἀναφύλας, εὐριν, ἀπώ-
 γων, κειρόμενος τὸ γένειον καθὸ Ῥωμαίους ἐστὶν ἔθος. ἐπὶ
 5 τοῦτου Χαγάνου ὁ τῶν Ἀβάρων ἀρχηγός, τὰς σπονδὰς δια-
 λύσας, ἐπὶ τὴν Θράκην χωρεῖ καὶ πολλὰ στρατεύματα τῶν
 Ῥωμαίων ἀνεῖλε· τοῦ δὲ βασιλέως κατ' αὐτοῦ ἔξιόντος καὶ
 | ἐν τῇ Δαονίᾳ γενομένου, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ γύναιον ἔκωτε καὶ
 οἰκτρὰς φωνὰς ἤφιει· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέστειλε μαθεῖν τὸ
 10 συμβάν, καὶ εἶδεν παιδίον γενηθὲν ἄνευ ὀφθαλμῶν καὶ βλε-
 φάρων, μήτε χεῖρας μήτε βραχίονας ἔχον· πρὸς δὲ τὸ ἰσχίον
 ἰχθύος οὐρὰ προσπεφυκυῖα ἐπῆρχεν αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ
 ἔξωθεν τοῦ Βυζαντίου χωρὶς ἐτέχθησαν ἐν μὲν παιδίον τε-
 15 τράπου καὶ ἕτερον δικάρυφον. οἱ δὲ τὰς ἱστορίας γράφοντες
 λέγουσιν, ἐν αἷς τοιαῦτα τίκονται, μὴ σημαίνειν ἀγαθὰ ταῖς
 πόλεσιν. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὁ ἵππος τοῦ βασιλέως διερ-
 ρύγη πεσών. ὁ δὲ τούτοις οἰωνισάμενος ἐπέστρεψεν ἐν τῇ
 πόλει, Πρίσκον ἀποστείλας τὸν ἴδιον γαμβρὸν κατὰ Σκυθῶν
 μετὰ παντός τοῦ στρατοῦ· οἱ τοὺς Σκύθας νικῆσαντες ἀν-
 20 τάραι κατὰ τοῦ βασιλέως ἐβουλεύοντο. ἔμεινε δὲ ἐπ' αὐτοῖς
 ὁ βασιλεὺς. πολέμου συγκροτηθῆναι μέλλοντος μεταξὺ Ῥω-
 μαίων καὶ Ἀβάρων ἐπέθετο Μανρίκιος ὁ βασιλεὺς τῷ στρα-
 τηῷ τῷ καταπιπτευθέντι τὸ στρατεύμα προδοῦναι τούτους

10. γενηθέντα C

15. ἐν] ἢ ἐν C

20. ἐμῆνιε?

Hic igitur Mauricius, oriundus e Cappadocia, statura fuit medio-
 cri, robustus, candidus, facie rotunda, rufus, recalvaster, naribus saga-
 cibus, barba nulla, tondens eam, ut mos est Romanorum. eo regnante
 Ciliaganus Avarorum dux, foedere rupto, in Thraciam irrupit et mul-
 tos exercitus Romanorum cecidit; contra quem quum rex exiret et
 Daonii esset, illa nocte mulier peperit ac lugubres voces edebat. mi-
 sit rex, ut audiret quid accidisset, et vidit infantem natum esse ocu-
 lis et superciliis carentem, neque manus neque brachia habentem:
 inguini autem caudam piscis habebat innatam. sed etiam extra By-
 zantium nati sunt quibus talia nascantur, non bona omnia esse. eo-
 dem die etiam equus regis concidens ruptus est. his auspiciis motus
 ille in urbem rediit, misso contra Scythas Prisco genero cum omni
 exercitu. hi, Scythis victis, reditionem moliti sunt adversus regem.
 sed superavit eos rex. quum in eo esset, ut bellum oriretur inter
 Romanos et Avaros, Mauricius rex duci, cui mandatus erat exercitus,
 illum tradere hostibus mandavit propter seditionem, quam contra

τοῖς πολεμίοις δι' ἣν ἀνταρσίαν κατ' αὐτοῦ ἐμυλέθησαν· ὄπερ καὶ γέγονε. συναλήφθη οὖν πληθὸς πολὺ, καὶ ἤγαγον αὐτοῦς οἱ Σκυθαὶ ἐξωγηθῆναι παρὰ Ῥωμαίων. ἐδήλωσε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Χαγάνῳ δωρεὰν αὐτῷ πάντα ἀπολυθῆναι, εἰ τὴν εἰρήνην φιλεῖ· ὁ δὲ ἀντεδήλωσεν “ἀποδίδωμί πάντας κατὰ 5 ψυχὴν ἐν νόμισμα κομιζόμενος.” τοῦ βασιλέως μὴ ἀνασχομένου δοῦναι, ἀνὰ ἤμισον νόμισμα ἤξιος λαβεῖν ὁ βάρβαρος· καὶ μηδὲ τοῦτο καταδέξαντον τοῦ βασιλέως, θυμωθεὶς ὁ βάρβαρος ἀπέτεινε χιλιάδας δώδεκα ἐν τῷ κάμπῳ τοῦ τριβουναλλίου τὸ ὄν πλησίον τοῦ ἐβδόμου· ὅθεν ἐκ τοῦ-10 του ἑμισήθη Μαυρίκιος ὑπὸ πάντων. ὁ δὲ μεταμεληθεὶς, καὶ τὸ μέλλον κριτήριον ἐνοήσας, εἴλετο μᾶλλον ἐνταῦθα τὴν ἀμαρτίαν ἀπολαβεῖν, καὶ μὴ ἐκί τοῦ φοβεροῦ κριτηρίου καὶ ποιήσας δεήσεις ἐγγράφους ἀπέστειλεν εἰς τε τοὺς πατρι-15 αρχικοὺς θρόνους καὶ εἰς ἀσκητήρια καὶ μοναστήρια μετὰ 15 δώρων πολλῶν, ὅπως εὐξωνται περὶ αὐτοῦ, ἵνα τὴν ἀμαρτίαν ἐνταῦθα ἀπολάβῃ. προσεκανδαλίζετο δὲ καὶ εἰς Φιλίππικὸν γαμβρὸν αὐτοῦ διὰ τὸ φ γράμμα· οὕτως γὰρ εἶπον Μαυρικίῳ, ὅτι μέλλει φ αὐτὸν διαδέχεσθαι· ὁ δὲ δι' ὄρκων πολλῶν ἐπληροφόρει Μαυρίκιον καθαρὸς εἶναι τῆς ὑποψίας 20 ταύτης. ὁ δὲ Μαυρίκιος τὸν θεὸν ἱκετεύσας ἐνοσθῆναι τῆς ἀμαρτίας, εἶδεν ἐνύπνιον τοιοῦτον, ὥς ὅτι λαοῦ πλείστου παρρησιῶτος τῇ εἰκόνι Χριστοῦ ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ παλατίου φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς εἰκότος λέγουσα “ἀγάγετέ μοι Μαυρί-

ipsum moverat. quod et factum est. capta igitur est magna multitudo, et duxerunt eos Scythae ut emerentur a Romanis. indicavit autem rex Chagano, ut nullo pretio sibi omnes redderet, si pacem cuperet. ille contra: “reddam,” inquit, “si unum pro singulo homine nummum accepero.” quod quum rex dare nolle, dimidiam pretium barbarus se accipere velle significavit, et quum ne hoc quidem rex vellet, iratus barbarus interfecit duodecim millia in campo tribunalis prope septimum miliarium. illo ex tempore omnibus invidus erat Mauricius. ipse vero, quum facti cum poeniteret, iudicii futuri memor, hic maluit peccato se liberare, quam in iudicio terribili; et preces litteris scriptas misit ad sedes patriarchales et ad aeccleria et monasteria cum multis donis, ut pro se precarentur, quo peccato liberaretur. irascebatur vero etiam Philippico genero propter φ litteram; dixerant enim Mauricio, fore ut φ eum exciperet; sed ille multis iuribus iurandis ei persuasit, ut liber esset ab hac suspicione. Mauricius precatus a deo, ut peccato liberaretur, hoc somnium vidit; magna astante multitudine ad Christi simulacrum in porta aenea

κιοι," ὃν ἀγαγόντες παρέστησαν, καὶ φησὶν ἡ θεία φωνή "ποῦ
 θέλεις, ὦ Μαυρίκιε, ἀποδώσω σοι; ἐπιταῦθα ἢ ἐν τῷ μέλ-
 λοντι αἰῶνι;" ὁ δὲ γενόμενος ἔντρομος ἀποκριθεὶς εἶπε "φι-
 λάνθρωπε κύριε, ὧδε καὶ μὴ ἐκεῖ." καὶ εὐθέως ἐκέλευσεν
 5 ἐκδοθῆναι αὐτόν τε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πᾶσαν
 τὴν συγγένειαν αὐτοῦ Φωκῇ τῇ στρατιωτῇ. διωπισθεὶς οὖν
 ἀπίστευεν εὐθὺς τὸν παρακοιμώμενον αὐτοῦ ἀγαγεῖν Φιλιπ-
 πικόν, ὃς ἐν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ἰδὼν τὸν παρακοιμώμενον καὶ τῆς
 10 ἑαυτοῦ ζωῆς ἀπογνούς ἠτήσατο κοινωνῆσαι, καὶ οὕτως ἀπῆει
 πρὸς τὸν βασιλέα καταλιπὼν τὴν γυναῖκα ἐπὶ σάκκου καὶ
 σποδοῦ θρηνοῦσαν. ἔλθων δὲ πρὸς τὸν βασιλέα ἔπασεν ἐν
 τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκέλευσεν ἐξελεθῆν τὸν πα-
 ρακοιμώμενον, καὶ ἐξελεθόντος ἔπεισε καὶ αὐτὸς εἰς τοὺς πόδας
 Φιλιππικοῦ λέγων "συγχώρησόν μοι, ἀδελφέ, ὅτι ἡμαρτὴν
 15 σοι πολλά· σὲ γὰρ ὑπενόουν τῇ ζωῇ μου ἐπιβουλεύσαι, ἀλλὰ
 νῦν ἔγνω ἀθῶον εἶναι σε. παρακαλῶ οὖν σε εἰπεῖν μοι εἰ
 γνώσκεις ἐν τοῖς τάγμασι Φωκῶν τινὰ στρατιωτῆν." ὁ δὲ
 Φιλιππικὸς εἶπεν "ἕνα γινώσκω, δεξερὸν πεμψθεὶς ἐκ
 τοῦ στρατοῦ ἀντέλεγε τῷ κράτει σου." καὶ ὁ βασιλεὺς ἔφη
 20 "ποιὰς ἐστὶ γνώμης;" ὁ δὲ εἶπε "δειλὸς καὶ θρασύς." ὁ δὲ
 βασιλεὺς ἔφη "εἰ δειλός, καὶ φονεὺς," καὶ διηγήσατο ὁ βα-
 σιλεὺς αὐτῷ τὸ ἐνύπνιον. ὁ δὲ εἶπεν "ἴδε πῶς γράμμα οὐ
 λίσκει τῷ θεῷ, δόσποτα, ὅταν θέλῃ δοῦναι τιμὴν τὴν βασι-
 λείαν." ἔφθασε δὲ καὶ ὁ ὑποσταλεὶς μαγιστριανὸς φέρων

palatii, vox edita est e simulacro haecce: "ducite ad me Mauricium,"
 quo adducto et apposito, divina vox: "ubi vis," inquit "Maurici, te
 puniam? utrum hic an in futura vita?" ille vero exterritus respon-
 dit; "amantissime domine, hic, non illic." atque extemplo iussit
 eum cum muliere et liberis omnibusque cognatis Phocae militi tradi.
 expectatus igitur iussit extemplo excubitorem adducere Phillippicum,
 qui simulac vidit excubitorem de vita sua desperans rogavit, ut par-
 ticeps esset, et ita abiit ad regem, relicta muliere in sacco et cinere
 fletu. quum ad regem venisset, ad pedes procubuit. rex excubito-
 rem iussit egredi foras eoque egresso ipse quoque procubuit ad pe-
 des Phillippici, dicens: "ignosce mihi, frater quod peccavi in te multa;
 te enim suspicabar vitae meae insidiari; nunc cognovi, innocentem
 te esse; moneo igitur nunc te, ut mihi dicas, num noveris in exer-
 citu Phocam quendam militem." Phillippicus contra: "unum," inquit,
 "novi, qui missus ex exercitu contra potestatem tuam locutus est."
 atque rex: "qua," inquit natura? ille "ignavus," inquit, "et au-
 dax. rex: "si ignavus," inquit, "etiam interfector." et narravit ei

ἀπίκρυσιν ἐκ τῶν ἁγίων ὅτι ὁ θεὸς τὴν μὲν ψυχὴν σου σώ-
ζει δεξιόμενος τὴν μετάνοιάν σου, τῆς δὲ παρουσίας ζωῆς μετὰ
πολλῆς θλίψεως καὶ κινδύνων ἐκλίπτεις· ἄπερ ἀκούσας Μαυ-
ρίκιος ἐκ ψυχῆς ηὔχαρίστησε τῷ θεῷ. κατεσκευάσας δὲ στέμμα
Σοφία ἢ τοῦ Ἰουστίνου γυνὴ καὶ Κωνσταντίνα γυνὴ Μαυρι- 5
κίου τῷ βασιλεῖ ὑπερφυδὲς καὶ ὑπέριμον· ὁ δὲ τοῦτο θεα-
σάμενος καὶ θαυμάσας τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ τοῦ ἁγίου πάσχα ἀπελ-
θὼν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦτο ἀνέθηκε τῷ θεῷ.

Τοῦ μετοπώρου δὲ καταλαβόντος, καὶ τοῦ βασιλέως γρά-
ψαντος Πέτρῳ τῷ στρατηγῷ παραχειμάσαι μετὰ τῶν ταγμα- 10
των ἐν τῇ τῶν Σκλάβων χώρα, ἀντεῖπεν ὁ λαός· ὄθεν οἱ
ἄρχοντες εἰς ἐν τὰ πλήθη συναγαγόντες προβάλλονται εἰς βα-
σιλέα Φωκᾶν τὸν στρατιώτην. τοῦ δὲ Πέτρου καὶ τῶν λοι-
πῶν ἀρχόντων εἰς τὴν πόλιν παραγενομένων καὶ τοῦτο τῷ 15
βασιλεῖ εἰπόντων, Μαυρίκιος τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσος τοῦ λαοῦ 15
εἰδώς, μασούσης τῆς νυκτός, τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα ἀποδυσά-
μενος εἰσῆλθεν εἰς δρόμωνα σὺν τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις,
φεύγων τὴν ἐπανάστασιν τοῦ λαοῦ. καὶ μετὰ κινδύον εἰς
τὸν ἅγιον Ἀυτόνομον διασωθεὶς, βουλόμενος εἰς τι φρούριον
ὄχυρόν καταφυγεῖν, οὐκ ἴσχυσεν· αἴφνης γὰρ ἐπιτίθενται 20
αὐτῷ σφοδρότατοι πόνοι ἀρθρίτιδος, ὥστε κεῖσθαι αὐτὸν
ἀμετακίνητον. ὁ δὲ Φωκᾶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ δήμου
τῶν πρᾶσινων δεχθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰ βα-

rex somnium. ille vero: "en," inquit, "ut littera deo non deest, do-
mine, si dare vult alicui regnum." celeriter vero magisterianus mis-
sus e sacris rettulit responsum, deum servaturum esse eius animam,
accepta poenitentia, ex vita praesenti autem magna miseria et peri-
culis eum egressurum. quibus auditis Mauricius pio animo celebra-
vit deum. paraverunt autem Sophia Iustini uxor, et Constantina
Mauricii uxor, regi permagnam et magnificentissimam coronam, quam
rex quum vidisset et admiratus esset, eodem sancti paschatis die in
ecclesiam abiens, deo sacravit.

Bruma autem imminente quum rex scriberet ad Petrum ducem,
ut hibernaret in terra Savorum, exercitus non obedivit. quare prin-
cipes, populo coacto, regem proposuerant Phocam ducem. quum vero
Petrus et reliqui duces in urbem venissent idque regi indicassent,
Mauricius, populi contra se odii bene sciens, media nocte vesti regia
abiecta dromonem conscendit cum muliere et liberis, fugiens seditionem
populi. postquam cum periculo ad sanctum Autononomum venit,
in firmum aliquod castellum fugere non potuit; subito enim vehe-
mentissimae arthritides cum invaserunt, ut iaceret immotus. Phocas
autem a populo et prasinorum factione acceptus in urbem et regiam

εἰλια. τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ Θεοδοσίον ἀπέστειλε Μαυρίκιος πρὸς Χοσρόην τὸν βασιλέα Περσῶν, μετὰ γραμμάτων ἀναμιμησιότων τὰς εἰς αὐτὸν εὐεργεσίας, καὶ ὡς δι' αὐτοῦ τὴν βασιλείαν Περσῶν κατεκράτησεν. ἔκτοίς οὐδεὶς ἔγνω τί γέγονεν ὁ αὐτὸς Θεοδοσίος. τὴν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀρχὴν διέπειν Ἰωάννης. Χοσρόης δὲ τὴν τῶν Περσῶν ἀθροίσαν δύναμιν κατὰ Ῥωμαίων ἐχώρησεν ἐπὶ Φωκά, καὶ πολλὰς πόλεις καὶ χώρας τῶν Ῥωμαίων ἐπόρθησεν.

Φωκάς δ' ὑράννος.

- 10 Φωκάς δ' ὑράννος ἐβασίλευσεν ἕτη ὀκτώ, στέφας καὶ Λεοντῶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ εἰς Ἀγούσταν. οὗτος ὁ Φωκάς ἦν κεντυρίων τῇ τάξει, τὴν τοῦ σώματος ἀναδρομὴν μέσος, δύσμορφος, ἐκπληκτικὴν ἔχων τὴν ὄψιν καὶ τὴν τρίχα πυρρῖζουσαν, σύνοφρὺς τε καὶ τὸ γένειον κειρόμενος, ἔχων οὐλὴν.
- 15 ἐπὶ τῆς παρεΐας αὐτοῦ, ἦτις ἐν τῇ θυμουσθαί αὐτὸν ἐμελαίνετο, οἰνοβαρῆς, αἰμοχαρῆς καὶ πρὸς γυναῖκας ἐπτοημένος, φοβερὸς καὶ θρασὺς ἐν τῇ φθέγγεσθαι, ἀσυμπαθῆς καὶ θηριώδης τὸν τρόπον. εἰς δὲ τὸ ἵππικὸν ἀνελθόντος, καὶ στάσεως γενομένης περὶ προτιμῆσεως τόπου τοῖς μέρεσιν, ἔκραξαν
- 20 οἱ δῆμοι "Μαυρίκιος ζῆ, οὐκ ἀπέθανεν, ἐρωτηθῆτω." τότε ὁ ἀλάστορ κινεῖται πρὸς τὸν φόνον Μαυρικίου, καὶ ἤχθη

domum ingressus est. filium autem Theodosium misit Mauricius ad Chosroem Persarum regem cum litteris, in quibus de suis erga illum beneficiis scripserat et quemadmodum se adiuvante imperium Persarum occupasset. inde nemo cognovit quid factum sit de Theodosio illo. episcopatu fungebatur Iohannes. Chosroes autem, Persarum vi coacta, contra Romanos ivit adversus Phocam multasque urbes et agros Romanorum vastavit.

PHOCAS TYRANNUS.

Phocas tyrannus regnavit annos 8, Leontone uxore Augusta coronata. hic Phocas fuerat centurio in exercitu, corporis statura mediocri, deformis, vultum habens turgidum, comam rubram, supercilia iuncta et barbam tonsam: in mala cicatricem habebat, quae, quum irascebatur, nigrescebat; erat vinosus, caede gaudens et feminarum amans, saevus et audax in dicendo, sine misericordia et horridis moribus. quum vero in circum venisset, seditione inter partes orta de honore loci clamaverunt factiones: "Mauricius vivit, non mortuus est, interrogetur." tunc homo impius commotus est ut Mauricius occideret. vincetus Mauricius in portum Eutropii ductus est. antea au-

Μαυρίκιος θέσιμος εἰς τὸν Εὐτροπίου λιμένα. προκαλῶν δὲ αὐτὸν ὁ μαιφόνος τῇ θεωρίᾳ τοῦς πέντε ἄρρενας υἱοὺς αὐτοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ σφαγῆναι προστάττει. ὁ δὲ Μαυρίκιος φιλοσοφῶν τῷ δυστυχήματι συνεχῶς ἐπεφθέγγετο “δικαιος εἶ, κύριε, καὶ δικαία ἡ κρίσις σου.” τῆς δὲ τιθηνῆς 5 ὑπὸ κλεψύσσης ἐν ἑκ τῶν πέντε βασιλικῶν παιδίων, καὶ τὸ ἴδιον ἀντιδιδούσης πρὸς ἀναίρεσιν, ὁ Μαυρίκιος οὐ κατεδέξατο, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἐπέζητησεν ἐλθεῖν καὶ αὐτὸ ἀναιρεθῆναι. καὶ οὕτω καὶ αὐτὸς ἀπειμῆθη τὴν κεφαλὴν, τοῦ ἀθλίου Φωκᾶ προστάξαντος τὰς τούτων κεφαλὰς ἐν τῷ κάμπῳ τοῦ τριβου- 10 ναλίου ἀποτεθῆναι. καὶ ἐξήρχοντο οἱ τῆς πόλεως, καὶ ἐθεώρουν αὐτάς ἕως οὗ ἐπώζησαν. καὶ τότε συνεχώρησεν αὐτὰ τοῖς ποθοῦσιν ἀποδοθῆναι. τὴν δὲ Μαυρικίου γυναῖκα σὺν ταῖς τρισὶ θυγατράσιν αὐτῆς μετ’ οὐ πολὺ διαβληθείσας ὡς κατ’ αὐτοῦ μελετῶσαν ἀνείλεν ἐν τῷ μύλῳ τοῦ Εὐτρο- 15 πίου. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ τοῦ Μαυρικίου διώλεσεν ὁ παράνομος. τὸ δὲ σῶμα Μαυρικίου καὶ τὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν ἐτέθησαν ἐν τῷ σεμνείῳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος, ὅπερ ἔκτισε Φαρασμένης ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως Ίουσι- 20 νου, πλησίον τῆς ξηροκέρκου πόρτης. ἐπεγράφη δὲ τῷ τάφῳ αὐτῶν ἔλεγος οὕτως.

“Ἄδ’ ἐγὼ ἢ τριτάταια καὶ ἀμφοτέρων βασιλέων,
Τιβερίου θυγάτηρ Μαυρικίου τε δάμαρ,

tem puniens eum aspectu sceleratus quinque filios eius coram eo interfici iubet. Mauricius autem de calamitate philosophans perpetuo clamavit: “Iustus es, domine, et iustum est iudicium tuum.” quum nutrix unum e quinque regis infantibus detraxisset suumque ipsius infantem ad caedem substituisset, Mauricius id non accepit, sed suum infantem venire et interfici iussit. atque ita ipsius quoque caput abscisum est, et misero Phoca iubente, cum reliquis in campo tribunalis depositum. proveniebant cives et videbant ea dum putrefacta sunt; tum demum concessit, optantibus ut traderentur. Paulo post Mauricii uxorem cum tribus filiabus incusam, tanquam aliquid contra se moliretur, interfecit in portu Eutropii. quin etiam omnes cognatos Mauricii exstinxit tyrannus. corpus autem Mauricii eiusque uxoris et liberorum sepeliverunt in sacro sancti martyris mamantis, quod exstruxerat Pharasmenes, cubicularius Iustini regis, prope portam areae. inscripta est sepulcro eorum haec elegia:

Haec ego ter misera et, utriusque regis
Tiberii filio Mauricii uxor

ἡ πολύπαις βασιλεία, καὶ ἡ δεξασα λοχέη
 ὡς ἀγαθὸν τελέθει καὶ πολυκοιρανῆ,
 κείμαι σὺν τεκέσσι καὶ ἡμετέρῳ παρακοίῃ,
 δήμου ἀτασθαλίῃ καὶ μανίῃ στρατιῆς.
 5 ἔτιν τῆς Ἑκάβης πολὺ χείρονα, τῆς Ἰοκάστης.
 αἰ αἰ τῆς Νιόβης ἔμπνοός εἰμι νέκυσ.
 ναὶ ναὶ τὸν γενέτην· τί μάτην τὰ νεογνὰ ἔκτειναν,
 ἀνθρώπων κακίης μῆδεν ἐπιστάμενα;
 ἡμετέροις πετάλοισι κατάσκιος οὐκέτι Ῥώμῃ·
 10 ἔλλα γὰρ ἐκλάσθη Θρηῆτικοῖς ἀνέμοις.

Ἔκτοτε δὲ Φιλιππικὸς ἀποχειρῶμενος καὶ ἱερωσύνην λα-
 βῶν, ἐν Χρυσουπόλει διατελῶν ἡσύχως ἐτελεύτησε. καὶ ἀπὸ
 τότε οὐ διέλιπε τῇ πολιτείᾳ δυστυχημάτων ποικίλα τε καὶ ἐπύλ-
 ληλα· ὃ τε γὰρ Χοσρόης ὁ Πέρσης τὴν εἰρήνην διέλυσε,
 15 καὶ Ἀβάρεις τὴν Θράκην ἐδήωσαν καὶ ἄμφω τὰ στρατόπεδα
 τῶν Ῥωμαίων διέφθειραν, καὶ χειμῶν βαρύτερος γεγόνεν
 ὥστε παγῆναι τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς ἰχθύας τεθνάναι.

Ποιήσαντος δὲ αὐτοῦ ἱππικόν, καὶ τῇ ἐσπέρᾳ πολλῆ οἴνῳ
 χρησαμένου καὶ βραδύνοντος ἀνελεθεῖν, ἔκραζεν ὁ δῆμος “ἀνά-
 20 τεῖλον Φωκά·” μὴ ἐξερχομένου δὲ αὐτοῦ τάχιον πρὸς τὴν
 θῆαν ἔφη ὁ δῆμος “πάλιν τὸν καῦκον ἔπιες, πάλιν τὸν νοῦν
 ἀπάλεας,” ἔφ’ οἷς μανεῖς πολλοὺς ἠκρωτηρίασε καὶ πολλῶν
 κεφαλὰς ἀπέτεμε. τοῦ δὲ ὄχλου πῦρ εἰς τὸ πραιτώριον βάλ-

liberis fecunda regina et quae ostendi pariendo
 bonum esse etiam multorum imperium
 iaceo cum liberis nostroque marito
 populi scelere et exercitus furore.
 perpeasa sum multo peiora Hecuba et Iocasta
 heu heu Niobes animatum corpus sum.
 proh patrem! quid nequicquam infantes interfecerunt
 hominum malignitatis inscios?
 nostris foliis nunquam inumbratur Roma:
 radix enim Thraciis ventis fracta est.

Inde Philippicus tonsus et sacerdos factus Chrysopoli vivens tran-
 quille mortuus est. atque inde ex hoc tempore non reliquerunt ci-
 vilitatem calamitates variae et continuae. Chosroes enim Persa pacem
 rupit, et Avari Thraciam vastaverunt, et utrumque exercitum Roma-
 norum attriverunt; hiems etiam gravissima erat, ut mare gelaret et
 pisces morerentur.

Quam instituisset cursum equorum, vesperi autem multum vini
 bibisset et egredi cunctaretur, clamavit populus “surge Phoca!” quum
 vero non celerius ad spectaculum egrederetur, populus “iterum,” in-
 quit, “caucum bibisti, iterum mentem perdidisti.” quo iratus mul-

λοντος ἐξῆλθον πάντες οἱ δέσμοι καὶ ἔφυγον. ὁ δὲ αὐτὸς Φωκάς ἀρμύμεντον τὸ ὄν πλησίον τῶν παλατιῶν τῆς Μαγναύρας, στήσας ἐν μέσῳ αὐτοῦ καὶ κίονα κτιστόν, καὶ τὴν στήλην αὐτοῦ ἐπάνωθεν.

Ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Κρίσπος ὁ πατρίκιος, μὴ ὑποφέρων⁵ ὄραν τούς τε ἀδίκους φόνους καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὑπὸ Φωκά γινόμενα, ἔγραψε πρὸς Ἡράκλειον στατηγὸν ὄντα ἐν Ἀφρικῇ μετὰ τοῦ στόλου, ὅπως ἀνέλθῃσι κατὰ τοῦ τυράννου Φωκά. ὁ δὲ αὐτὸς Ἡράκλειος ἐξ Ἀφρικῆς πλοῖα πολλὰ ἐξοπλίσας καὶ στρατὸν τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἐπιφερόμενος καὶ τὴν ἀχει-¹⁰ροποιήτρον εἰκόνα τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν. καὶ πολέμου κροτηθέντος μεταξὺ Φωκά καὶ Ἡρακλείου εἰς τὸν Σοφίας λιμένα, ἠτήθησθε ὁ ἀλιτήριος ἔφυγεν εἰς τὰ βασίλεια. Φωτεινὸς δέ τις ὑπὸ Φωκά εἰς τὴν σύζυγον ἀδικηθεὶς, εἰσελθὼν μετὰ στρατιωτῶν εἰς τὰ βασίλεια, ἀτίμως ἐκ τοῦ θρόνου τοῦτου¹⁵ ἀναστήσας, καὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος ἀπογυμνώσας τὸν ἄθλιον Φωκᾶν καὶ μέλανα χιτῶνα ἐνδύσας καὶ κλοιά περιθεὶς, ἄτιμον πρὸς Ἡράκλειον ἀπήγαγεν, ὃν θεασάμενος εἶπεν “οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολιτείαν διψήσας;” ὁ δὲ ἀπεγνωσμένος ὢν ἔφη “σὺ κάλλιον καὶ κρεῖττον ἔχεις διοικῆσαι.” καὶ ἐκέλευσεν Ἡρά-²⁰κλειος πρῶτον μὲν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἔκκοπηναί, εἰθ’ οὕτως καὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ ἀκρωτηριασθῆναι, καὶ τὰ αἰδοῖα ἐκτμηθῆναι καὶ κοντιῶ ἀναρτηθῆναι διὰ τὰς ἀμέ-

tos mutilavit multorumque capita praecidit. plebe autem ignem iniiciente in praetorium, omnes victi fugerunt. idem Phocas armamentorium prope Magnaurae palatium (aedificavit), in medio eo columnam erigens, cui statuam imposuit.

Crispus autem patricius eius gener, non ferens aspectum combustarum caedium et scelerum a Phoca factorum, litteras dedit ad Heraclium, qui in Africa classi praeerat ut surgerent contra Phocam tyrannum. ipse autem Heraclius, multis navibus ex Africa paratis et exercitu, cepit Cpolin, afferens etiam imaginem domini et dei nostri manu non factam. ac certamine inter Phocam et Heraclium commisso in Sophiae portum, victus scelestus ille fugit in regiam. Photinus quidam, cuius uxorem Phocas stupraverat, in regiam ingressus cum militibus ignominiose de solio infelicem Phocam deiecit, veste regia eum spoliavit, vestem atram ei iniiecit, collaria addidit et tali ignominia affectus ad Heraclium duxit, qui quum eum videret: “itane,” inquit, “miser, civitatem administravisti?” ille vero perditus: “tuum est,” inquit, “melius administrare.” iussit Heraclius primum manus eius et pedes praecidi, deinde eadem ratione humeros mutilari, tum pudenda amputari et de conto suspendi propter immodicas iniurias

τρονς ὄβρεις ἄς ἐπραξεν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν καφαλὴν ἀπομηθῆναι, τὸ δὲ καταλειφθὲν σῶμα τοῦ δυσωνύμου συρὲν κατὰ τὴν τοῦ βοῦς λεγομένην ἀγορὰν τῷ πυρὶ παραδοθῆναι. μοναχὸς δὲ τις ἄγιος, ὡς φασιν, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Φωκᾶ πρὸς θεὸν δικαζόμενος ἔλεγε πολλάκις “κύριε, διὰ τί τοιοῦτον παράνομον βασιλέα δέδωκας τοῖς Χριστιανοῖς;” ἦλθε δὲ αὐτῷ φωνὴ ἀόρατος “ὅτι χεῖρονα τούτου οὐχ εὔρον πρὸς τὴν κακίαν τῶν νῦν κατοικούντων ἐν τῇ πόλει.”

Ἡράκλειος ὁ μέγας.

10 Ἡράκλειος ὁ μέγας ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα, στεφθεὶς ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου ἐστεφθῆ δὲ ἅμα αὐτῷ καὶ ἡ μεμνηστευμένη αὐτῷ Φαβία, ἥ καὶ Εὐδοκία μετονομασθεῖσα, Ἀυγούστα. τοῖς στεφάνοις τοῦ γάμου ἑμοῦ ἀντοκράτωρ καὶ νυμφίος ἀναδειχθεὶς, καὶ ἐν τῇ
15 μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ὑπὸ πάσης τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ λαοῦ βασιλεύς. συνέ * * δὲ τούτοις καὶ συνενδύκει Κρίσπος ὁ γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ.

Ὁδτος ὁ Ἡράκλειος ἦν τὴν ἡλικίαν μεσηλιξ, εὐσθενής, εὐσπερνος, εὐόφθαλμος καὶ ὀλίγον ὑπόγλαυκος, ξανθὸς τὴν
20 τρίχα καὶ λευκὸς τὴν χροιάν, ἔχων τὸν πώγωνα πλατὺν καὶ πρὸς μῆκος ἐκκρεμῆ. ὀπηνίκα δὲ πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἦλ-

16. συνέπραττε?

quas fecerat; tum vero etiam caput abscindi, reliquum autem corpus raptum in boario quod dicitur foro igni tradi. monachus quidam sanctus, ut ferunt, coram deo litigans saepe dicebat: “domine cur tam scelestum regem dedisti Christianis?” venit autem ad eum vox occulta: “quia illo peiorem non inveni ad nequitiam eorum, qui nunc in urbe habitant.”

HERACLIUS MAGNUS.

Heraclius magnus regnavit annos 30, coronatus in oratorio sancti Stephani a Sergio patriarcha, coronata est simul cum eo sponsa eius Fabia, quod nomen mutatum est in Eudociam, Augusta. nuptiarum coronis factus est simul princeps et maritus, rex salutatus in magna ecclesia a toto senatu et populo. adiuvit autem haec et consensit Crispus gener Phocae.

Hic Heraclius statura fuit mediocri robustus, pectore lato, bonis oculis et subcaeruleis, capillo flavo, colore candido, barbam habebat latam et prolixam. evectus autem ad imperii honorem, statim capillum et barbam more regio totondit. aliquo post tempore ipsum

Ἐν αἰζώμα, εὐθέως ἐκείρατο τὴν κόμην καὶ τὸ γένειον τῷ βασιλικῷ σχήματι. μετὰ δέ τινα χρόνον στρατηγὸν αὐτὸν τὸν Κρίσπον Καπποδοκίας ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς, ἀπέστειλε δὲ φιλοφρονούμενος αὐτὸν πάμπολλα. ἐκεῖ τοίνυν ἀπελθὼν ἐλοιδόρει Ἡράκλειον, καὶ ἀνταρσίαν ἐμελέτα κατ' αὐτοῦ. ἐλθὼν δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, τὰ κατ' αὐτοῦ γεγραμμένα κρατῶν ἐπὶ χάριτος, καὶ κρούσας ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς συγκλήτου ἔφη “ταλαιπώρε, γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, καὶ πῶς ἂν φίλον ἀληθῆ ποιήσεις;” εἶτα κληρικὸν αὐτὸν ποιήσας ἐν τῇ μονῇ τῆς χάρας περιώρισε, ἐν ἣ καὶ ἐτελεύτησεν.

Οἱ δὲ Πέρσαι παρέλαβον τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ πολλὰς μυριάδας διὰ χειρὸς τῶν Ἰουδαίων Χριστιανούς ἀνείλον, ἠχμαλώτευσαν δὲ καὶ Ζαχαρίαν τὸν πατριάρχην Ἱερουσολύμων, καὶ τὰ τίμια ξύλα ἔλαβον καὶ ἐν Περσίδι ἀπήγαγον· ὡσαύτως παρέλαβον Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ ἕως Αἰθιοπίας, ἦλθον δὲ καὶ ἕως Καλχηδόνος, καὶ ταύτην παρέλαβον. ἀπέστειλε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος πρέσβεις πρὸς Χοσρόην αἰτούμενος εἰρήνην· ὁ δὲ τούτους ἀπεπέμψατο εἰρηκῶς “εἰ ἀρνήσεται ὁ βασιλεὺς ὑμῶν τὸν ἐσταυρωμένον καὶ προσκνήσει τῷ ἡλίῳ, ποιῶ εἰρήνην.” ἐπεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Ἀβάρεις κατὰ τῆς πόλεως. εἰδὼς δὲ Ἡράκλειος τοὺς περιέχοντας αὐτῷ πανταχόθεν πολέμους, ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς εἰ-

Crispum Cappadociae ducem fecit rex; misit autem eum benigne tractatum. illuc decedens maledixit Heraclio et seditionem contra eum moliebatur. veniens autem Constantinopolin contra eum dixit rex, ea quae contra eum scripta erant, in charta tenens et caput ipsius plangens in senatu. “miser,” inquit, “generum non fecisti, quomodo verum amicum feceris?” deinde clericum factum in monasterium terrae eum ablegavit, ubi mortuus est.

Persae ceperunt Cappadociam et Damascus et Palaestinam et urbem sacram multaque millia Christianorum per Judaeos interfecerunt, ceperunt vero etiam Zachariam patriarcham Hierosolymorum et ligna sacra rapta in Persidem abstulerunt; eadem ratione Aegyptum et Libyam usque ad Aethiopiam expugnarunt, veneruntque usque ad Chalcedonem eamque ceperunt. misit Heraclius rex senes ad Chosroem, qui pacem peterent. ille vero eos remisit dicens: “si rex vester crucifixum deseret, et solum venerabitur, pacem faciam.” profecti sunt vero etiam Avari contra urbem. Heraclius, quum audique se bello circumventum videret, misit ad eos, qui pacem peterent,

ρήνην αἰτῶν· οἱ δὲ συνέθεντο ταύτην ποιῆσαι. ἔξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς τὸ μακρὸν τεῖχος μετὰ ἀποσκευῆς πολλῆς ὡς ὑποδέξασθαι τὸν χαγάνον, καὶ λαβὼν πιστὰ παρ' αὐτοῦ καὶ σπονδὰς εἰρηνικὰς ποιήσας συνηφραίνετο. ὁ δὲ χαγάνος τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὄρκους ἀπέτησας αἰφνης κατὰ τοῦ βασιλέως τυραννικῶς ἐχώρησεν· ὁ δὲ βασιλεὺς φρυγῇ μόλις ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει, ἔλαβέ τε ὁ βάρβαρος τὴν τε βασιλικὴν ἀποσκευὴν καὶ δορυφορίαν, καὶ ὑπέστρεψε τὴν Θράκην πῦσαν ληϊσάμενος τῇ ἐλπίδι τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ βασιλεὺς πάλιν πρόσβεις ἀπέστειλε πρὸς χαγάνον, ἐκκαλῶν αὐτὸν καὶ πρὸς εἰρήνην προκαλούμενος· ὁ δὲ ἀδυσθεὶς τὴν τοῦ βασιλέως ἀγάπην εἰρήνευσεν.

Ἵ ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡράκλειος τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα τελέσας κατὰ Περσίδος ἠβούλετο χωρῆσαι, χρήματα τῶν ἐναγῶν οἰκῶν καὶ σκευὴ τῶν ἐκκλησιῶν λαβὼν καὶ χαράξας νομίματα καὶ μιλιαρῆσια. ὁ δὲ Χοσρόης Σαῖτον ἡγεμόνα μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἀποστείλας πῦσαν τὴν ἀνατολὴν ἠφάνισεν. εἰδὼν δὲ οὗτος ἐν Καλχηδόνι ἰκανὸν χρόνον ταύτην παρεκάθει· ὃς τὸν Ἡράκλειον μεθ' ὑποκρίσεως προσκαλεσάμενος πρὸς εἰρήνην αὐτῷ ὤμιλησεν. ὁ δὲ τοῖς δολίοις αὐτοῦ λόγοις πιστεύσας ἐκπέμπει σὺν αὐτῷ πρόσβεις μεγιστάνους πρὸς Χοσρόην ἑβδομηκοντα· οὓς παραλαβὼν ἀτίμους καὶ δεισμίους ἀπήγαγεν ἐν Περσίδι. ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σαῖτον, ὡς τὸν Ἡράκλειον ἰδόντα καὶ μὴ συλλαβόντα, ἀποδείραι

illi vero se eam facturos esse promiserunt. egressus rex in longum murum cum multa supellectile et exspectaret Chaganum, fide accepta et pacis foedere facto, gaudebat. Chaganus autem, foedere et iuribus iurandis spretis, subito violenter regem aggressus est, rex aegre fugiens in urbem se recepit; barbarus supellectile regia et satellitibus captis, rediit totam Thraciam spe pacis vastans. rex iterum legatos ad Chaganum misit eumque postulavit et ad pacem admonuit; ille vero magni faciens amorem regis pacem agebat.

Rex Heraclius, festo paschatis celebrato, adversus Persidem ire voluit opes sacrarum domuum sumens et vasa ecclesiarum, e quibus nummos cuderet et miliarisia. Chosroes vero, misso Saito duce cum multis copiis totam orientem vastavit. hic quum Chalcedonem venisset per aliquod tempus urbem obsedit; Heraclium dolose arcesens de pace cum eo egit. ille vero dolosis eius verbis fidem habens misit cum eo septuaginta legatos nobiles ad Chosroem; quos ille arreptos, vexatos et vinctos in Persidem duxit. Chosroes autem iussit Saito cutem detrahi, quippe qui Heraclium vidisset nec ceperit

ἐκέλευσεν, τοὺς δὲ πρόσβεις ἐν φρουραῖς καὶ κακουχίαις κατεδίκασεν· ὑπὲρ ὧν ἀθυμία καὶ θλίψις πολλή κατεχε τὸν βασιλέα.

Εἶτα πάλιν Χοσρόης ἀπέστειλεν ἕτερον ἄρχοντα κατὰ Ῥωμαίων ὀνόματι Σάρβαρον, ὃς μετὰ πλείστης δυνάμεως ἦλθε 5 πρὸς τὴν Ἀσίαν, τὴν γῆν τῶν Ῥωμαίων ληϊζόμενος. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Ἡράκλειος, ὡς εἴρηται, πρὸς Περσίδα βουλόμενος ἐκχωρῆσαι τὰς πρὸς τὸν πατριάρχην ἔφη “εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ σοῦ ἀφήμι τὴν πόλιν ταύτην καὶ τὸν υἱόν μου.” καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν με-10 γάλην ἐκκλησίαν μελανα ὑποδήματα περιβαλόμενος καὶ πρηγῆς πεσῶν ἤξυατο οὕτως “δέσποτα Θεὸ καὶ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, μὴ παραδῶς ἡμᾶς εἰς ὄνειδος τοῖς ἐχθροῖς σου διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀλλ’ ἐπιβλέψας ἐλέησον, καὶ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου νίκην δὸς ἡμῖν, ὅπως μὴ καυχῆσονται οἱ ἀλά-15 στορες κατὰ τῆς σῆς κληρονομίας ἐπαιρόμενοι.” ὃν ἰδὼν Γεώργιος ὁ Πισσιδῆς μετὰ τριαύτης ταπεινώσεως ἔφη

ὦ βασιλεῦ,

μελαμβαφὲς πέδιλον εἰλξας πόδας,

βάψεις ἐρυθρὸν Περσικῶν ἐξ αἱμάτων.

20

λαβὼν δὲ μετὰ χεῖρας τὴν Θεανδρικήν ἀχειροποίητον μορφήν τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ Περσῶν ἐστράτευσε μετὰ πλοίων διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου, προσλαβόμενος εἰς συμμαχίαν πλῆ-

set, legatos autem custodia et verberibus damnavit; quae res dolore et tristitia magna regem affecit.

Deinde iterum Chosroes alium ducem contra Romanos misit, cui nomen Sarbaro; is cum permultis copiis venit in Asiam vastans terram Romanorum. rex autem Heraclius, ut fertur, quum contra Persidem egredi vellet, haec patriarchae dixit: “in manus dei eiusque patris et matris et tuas trado hanc urbem et filium meum.” atque ingressus magnam ecclesiam nigris calceis sumptis et sese prosternens ita ad deum precatus est: “maxime deus et domine Iesu Christe, ne tradas nos cum dedecore hostibus tuis propter peccata nostra, sed aspiciens nos miserere et victoriam de hostibus tuis nobis da, ne glorientur scelesti qui contra hereditatem tuam surrexerunt.” quem videns Georgius Pissides in tali humilitate:

“o rex,” inquit,

„nigris calceis pedes lectus

tinges eos rubros sanguine Persarum.”

sumpta autem manibus imagine Christi domini et dei nostri manibus non facta, contra Persas profectus est navibus per pontum Euxinum

θας Τούρκων καὶ ἄλλων ἐθνῶν πλήθη, ἐξορμήσας κατὰ Περσῶν δυνάμει βαρεῖα σφόδρα.

Οἱ δὲ Ἀβάρεις τὰς εἰρηνικὰς σπονδὰς διαλύσαντες τῷ τείχει τοῦ Βυζαντίου προσπελάζουσι, πάντα τὰ τῆς πόλεως ἔκτος κυρὶ παραδιδόντες, καὶ ὡσπερ ἀναμερισάμενοι Πέρσαι μὲν τὰ τῆς ἀνατολῆς κατεδῆγον, Ἀβάρεις δὲ τὰ τῆς Θράκης πάντα ἀέφθειρον. διαπορηθέντες οὖν οἱ πολλοὶ καὶ ἀελπίσαντες πρὸς τοὺς Ἀβάρεις πόλεμον συνῆψαν, συνεργίᾳ Βόνου πατρικίου καὶ Σεργίου πατριάρχου, καὶ πολλὰς χιλιάδας κατασφάζοντες καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσαντες πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν χώραν αὐτοὺς ἐξήλασαν.

Χοσρόης δὲ μαθὼν τὴν Ἡρακλείου ἔφοδον πολλοὺς πολέμους συνῆψεν αὐτῷ, καὶ τῇ τοῦ θεοῦ συνεργίᾳ ἐν πᾶσι τούτοις κατὰ κράτος ἠττηθεὶς πλησιάζοντι δὲ τῷ βασιλεῖ τῇ αὐτοῦ πόλει σατραπην ἓνα ἐν χιλιάσιν ὀπλιτῶν τριακόνα κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψε· συμβολῆς δὲ γενομένης ἀνῆρέθησαν πάντες. οἱ ὑπολειφθέντες δὲ καὶ διαδράντες Περσῶν οἴκῳ τούτῳ κατέκλεισαν, καὶ προῦθησαν χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ μαργαρίτας καὶ λίθους, εἰπόντες αὐτῷ “ἔσθιε τούτων καὶ ἀπόλαυε, διὸ καὶ τοὺς Ῥωμαίους καθ' ἡμῶν ἤγαγες.” καὶ οὕτω μὲν καὶ δέσῃ τιμωρήσαντες ἀνείλον αὐτόν. Ἡράκλειος δὲ τὰς τε πόλεις Περσίδος καθήρει καὶ τὰ πυρεῖα διέστρεφεν, ἐφ' ὧν εὐρέθη Χοσρόου τὸ μυσαρὸν ἐκτύπωμα, ὡσπερ ἐν οὐρανῷ ἐν τῇ τοῦ οἴκου στέγῃ καθήμενον, ἐν ᾧ ἄστρα καὶ

in societatem assumens multitudinem Turcorum et aliorum populorum, et ita Persas magnis viribus adortus est.

Avares rupta pace ad moenia Byzantii accesserunt, omnia extra urbem igni delentes et tanquam dividentes. Persae orientem depopulabantur, Avares totam Thraciam. laborantes igitur cives et desperantes Avaribus bellum intulerunt, adiuvante Bono patricio et Sergio patriarcha, multaque milia eorum interfecerunt, naves incenderunt et in suam terram eos abigerunt.

Chosroes autem, Heraclii impetu audito, multa bella cum eo gessit, et dei auxilio in his omnibus graviter victus, contra regem ad urbem eius accedentem unum satrapam cum 30000 militibus misit, pugna vero commissa omnes interfecti sunt. qui autem e Persis relictii sunt et fugerunt domi illum incluserunt et auro, argento margaritis et gemmis appositis dixerunt “vescere his et fruiere, quia Romanos contra nos duxisti” atque ita fame et siti punitum interfecerunt. Heraclius autem urbes Persidis cepit et focos delevit, in quibus inventum est tetrum Chosroae simulacrum tanquam in coelo in tecto.

ἥλιον καὶ σελήνην κατεσκευάσεν, καὶ ἀγγέλους περιστάτας αὐτῷ, καὶ βροντὴν διὰ μηχανῆς γίνεσθαι, καὶ βρέχειν ὅταν θελήσῃαν· ἄπερ ὁ βασιλεὺς εἰς γῆν καταστρέψας κοινοῦτον ἀπετέλεσε. ταῦτα δὲ Σάρβαρος ἐν τῇ Ῥωμαίων γῇ ἀκούσας γράφει πρὸς Ἡράκλειον ἀπολογία, ὡς ὅτι οὐχ ἑκὼν ἀλλὰ ὑ γνώμῃ Χοσρόου διεπραττόμην τὰ κατὰ τῶν Ῥωμαίων. ὃν ὁ βασιλεὺς διὰ γραμμάτων εἰρηνικῶν προσεκαλέσατο· ὁ δὲ ἤκε πρὸς αὐτὸν ἐν Περσίδι. ἀναζητήσας οὖν ὁ βασιλεὺς τοὺς πρεσβευτάς, καὶ μαθὼν ὡς ὑπὸ Χοσρόου δεινῶς ἀνηρέθησαν, θυμοῦ πλησθεὶς οὐκ ἐφείσατο κατασφάζων τὴν πᾶσαν Περσίδα ἐν ἔτεσιν ἕξ, τῷ δὲ ἐβδόμῳ ἔτει τὰ τίμα ξύλα ἀπὸ Περσίδος ἀναλαβὼν καὶ εἰς Ἱερουσαλήμ παραγενόμενος καὶ ταῦτα ὑψώσας μετὰ χαρῆς καὶ εἰρήνης ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ὑπέστρεψεν.

Ἐπὶ αὐτοῦ ἀνεφάνη Μωάμεθ ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγός, ἐκ τῆς Αἰθιοπίου ἀνελθὼν, καὶ τῷ βασιλεῖ ὑπατήσας μετὰ πλήθους καὶ προσπεσὼν αὐτῷ καὶ τόπον αἰτησάμενος εἰς κατοίκησιν τετύχηκε τῆς ἐφέσεως.

Ἀναγκαῖον δὲ ἡγοῦμαι περὶ τῆς τοῦ Μωάμεθ γενεᾶς μικρόν τι διηγήσασθαι. τῷ τοίνυν δωδεκάτῳ τοῦ Μωάμεθ χρόνῳ, ἐν ἔτει 591' ἀπὸ κτίσεως κόσμου, Ἰνδικτιῶνος ι', μηνὶ Σεπτεμβρίῳ τρίτῃ, ἡμέρᾳ πέμπτῃ, ἐγένετο θεμάτιον τῶν Ἀγαρηνῶν παρὰ Στεφάνου Ἀλεξανδρείας κανονίσαντος κρατῆσαι τούτους ἐν Ἰσχυῖ ἕτη τριακόσια ἑννέα, ἐν δὲ συστροφῇ καὶ

domus sedentis, in quo sidera et solum et lunam facerant et angelos circumstantes et tonitru ut arte fieri posset et imber quando velent. quae rex humi delecta ad pulverem rededit. haec quum Sarbarus in Romanorum terra audiisset Heraclio, se per litteras purgavit non sua sponte sed iussu Chosroae se contra Romanos rem gessisse. quem rex propter pacificas litteras accessivit; ille vero ad eum in Persidem venit. postulans deinde rex legatos, postquam audiit crudeliter eos esse a Chosroe interfectos, iratus non se continuit quin totam Persidem sex annos depopularetur; septimo autem sacris lignis e Perside sumptis, postquam Hierosolyma venit et illa erexit, cum gaudio et pace Cplim rediit.

Eo regnante apparuit Moameth Saracenorum dux ex Aethribo ascendens et regi cum magna multitudine obviam veniens et ad eius pedes se prosternens locum petiit ad habitandum, quem nactus est.

Necessarium videtur de Moameth pauca narrare. anno eius aetatis 12, mundi creati anno 6130, indictione 10, mense Septembris 3, die 5 praedictio facta est Agarenorum a Stephano Alexandriano, fore

ἀκαταστασία καὶ συμφοραῖς ἕτερα ἕτη εἴκοσι ἑπτά, ὡς εἶναι τὴν διακράτησιν τὴν ἄπασαν εὐτυχοῦσαν καὶ δυστυχοῦσαν ἕτη τριακόσια τριακονταεξ.

Ὁὗτος ἐξ Ἰσμηλ κατήγστο, υἱοῦ Ἀβραάμ. Νίζαρος γὰρ ὁ τοῦ Ἰσμηλ ἀπόγονος γεννᾷ υἱοὺς δύο, Μούνδαρον καὶ Ἀραβίαν. ἐκ τούτων πολλοὶ ἐγένοντο καὶ ᾤκουν τὴν Μανδιανίτιν ἔρημον, ἐπραγματεύοντο δὲ καὶ ἐν τοῖς καμήλοις αὐτῶν. ἀπόρου δὲ καὶ ὄρφανου ὄντος τοῦ προειρημένου Μωάμεθ, εἰσῆλθε πρὸς τινα γυναῖκα πλουσίαν συγγενῆ αὐτοῦ ὀνόματι Χαδιγᾶν, μίσθιος ἐπὶ τῷ καμηλεύειν καὶ πραγματεύεσθαι. κατ' ὀλίγον δὲ παρρησιασάμενος ὑπεισῆλθε τῇ γυναικί, καὶ ἔγημεν αὐτήν, καὶ ἔσχε τὰς καμήλους αὐτῆς καὶ τὴν ὑπαρξιν. ἐρχόμενος δὲ ἐν Παλαιστίνῃ συναναστρέφεται καὶ Χριστιανοῖς, θηρώμενος παρ' αὐτῶν τινὰ γραφικὰ. ἔσχε δὲ τὸ πάθος τῆς ἐπιληψίας· καὶ τοῦτο νοήσασα ἡ γυνὴ ἐλυπεῖτο σφόδρα ὅτι τοιοῦτω συνήφθη, οὐ μόνον ἀπόρου ἀλλὰ καὶ ἐπιληπτικῷ ὄντι. τροποῦται δὲ αὐτὸς θεραπεῦσαι αὐτήν, οὕτω λέγων, ὅτι ὀπτασίαν ἀγγέλου θεωρῶ λεγομένου Γαβριήλ, καὶ μὴ ὑποφέρων τὴν θῆαν αὐτοῦ σκοτοδινιῶν πίπτω. αὕτη δὲ μοναχὸν τινα, διὰ κακοπιστίαν ἐξόριστον ἐκεῖσε, ὄντα προσφιλῆ αὐτῆς μετεκαλέσατο καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ πάντα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγγέλου· κἀκεῖνος συμβουλὴν ὁ κατάρτος

5. Μούνδαρον καὶ Ῥαββαν Cedrenus.

ut vigerent imperio 309 annos, mutata autem fortuna turbati et male rem gerentes 27 annos ita ut totum imperium secundum et adversum esset annorum 336.

Hic ab Ismael descendit, filio Abrahami. Nizarus enim, unus de Ismael posteris, duos filios procreavit, Mundarum et Arabiam. ex his multi nati sunt iique habitabant in deserto Madiano et camelorum ope mercaturam faciebant. Inops autem et orbatus quum esset Moameth, de quo dixi, adiit mulierem quandam divitem cognatam nomine Chadigam, ut camelos posceret eaque re lucrum faceret. Paulatim autem liberiore eius consuetudine utens, se in gratiam eius insinnavit, uxoremque adeo eam duxit eiusque camelos et rem familiarem habuit. profectus porro in Palaestinam inter Iudaeos et Christianos versatus est, accipiens ex iis quaedam de sacris litteris. laborabat autem morbo comitiali; quod quum comperisset mulier vehementer soluit, quod tali homini nupsisset non modo egeno sed etiam comitiali. quam demulsit, dicens videre se angeli Gabrieli speciem eiusque aspectum non ferentem vertiginis correptum cecidere. haec monachum quendam propter falsam fidem illuc relegatum ipsique amicum arcessivit et omnia cum nomine angeli ei narravit. atque ille,

παρὰ τοῦ Μωάμεθ ἔχων, πληροφορήσας αὐτὴν εἶπεν δι-
 ἀληθῆ λέγει· οὗτος γάρ ὁ ἄγγελος εἰς πάντας προφήτας ἀπο-
 στέλλεται. αὐτὴ δὲ τῷ λόγῳ τοῦ ψευδαββᾶ πεισθεῖσα, ὅς
 ἦν τῆς μονῆς τῶν Καλλιστράτου, δι' αἵρεσιν ἐκβληθεῖς καὶ
 ἐξοριθεῖς τῆς πόλεως, ἐκήρυξε ταῖς ὁμοφύλοις γυναιξὶ προ-
 φήτην αὐτὸν εἶναι· καὶ ἐκράτησεν ἡ αἵρεσις αὐτῆ ἕκτοτε
 τὰ μέρη τῆς Αἰθιοπίου. ἐνομοθέτησε δὲ τοῖς ὑπηκόοις αὐτοῦ
 ὅτι ὁ ἀποκτείνων ἐχθρὸν αὐτοῦ ἢ ὑπὸ ἑχθροῦ φονευόμενος
 εἰς παράδεισον εισέρχεται· τὸν δὲ παράδεισον σαρκικῆς βρώ-
 στως καὶ μίξεως γυναικῶν ἔλεγεν εἶναι, καὶ τῆς μίξεως διαρ-
 κῆ καὶ πολυχρόνιον εἶναι τὴν ἡδονήν, καὶ ἄλλα τινὰ ἀσωτίας
 καὶ μωρίας ῥήματα. Ἀβουβάχαρον δὲ Μωάμεθ κατέλιπε
 διάδοχον, καὶ πολλάκις πολεμηθέντες οἱ μετ' αὐτοὺς ὑπὸ τῶν
 Ῥωμαίων παραχωρήσει θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἐνίκη-
 σαν, καὶ ἕκτοτε τῶν Ῥωμαίων κατεδυνάστευσαν. ἐπανιένον¹⁵
 τοῖνυν ἐπὶ τὴν προκειμένην διήγησιν.

Ταῦτα τελέσας Ἡράκλειος ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ὑπέ-
 στρεψεν. οἱ δὲ τῆς πόλεως τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ γνόντες ἀκα-
 τασχέτω πόθῳ περὶ αὐτὸν πάντες οἱ ἐν τοῖς παλατίοις τῆς
 ἡορίας ἐξῆλθον σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ²⁰
 τῷ νιῷ αὐτοῦ, βαστάζοντες κλάδους ἰελαίων καὶ λαμπάδας
 πρὸς ὑπαντὴν καὶ εὐφημοῦντες αὐτόν. καὶ ὁ μὲν υἱὸς αὐ-
 τοῦ προσελθὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς· ὁ δὲ

8. ἀπὸ C

homo nequam, conspirans cum Moameth ut mulieris sententiam fir-
 maret dixit, vera illum loqui, eum enim angelum mitti ad omnes
 prophetas. mulier fidem habens verbis impostoris, qui erat a sode-
 litio Callistrateorum, propter haeresim electus et ex urbe relegatus,
 narravit mulieribus gentilibus, illum esse prophetam: obtinuitque ea
 haeresis inde partes Aetribi. eos qui se ei dederant docuit, qui aut
 inimicum interfecisset aut ipse ab inimico interfectus esset, eum in
 paradysum venturum esse. paradysum autem dixit esse in cibo car-
 nario et coitu muliebri positum et coitus voluptatem magnam esse
 et diuturnam et alia quaedam perditae et stulte nugabatur. Abuba-
 darum Moameth successorem reliquit; et bello saepe petiti a Roma-
 nis ii, qui hos exceperunt, deo concedente, propter peccata nostra
 vicerunt; atque inde ex eo tempore Romanis imperarunt. redeundum
 iam est ad narrationem propositam.

His gestis Heraclius Cpolim rediit. cuius adventum quam cives
 audivissent, summo eius desiderio correpti omnes qui erant in pala-
 tiis heriae egressi sunt cum patriarcha et Constantino rege eius
 filio, oleagine et faces obviam ferentes eumque laudantes. et filius

περιπλακείς αὐτόν, κατεφίλουν ἀλλήλοις ἐν δάκρυσι, καὶ οὕτως λαβόντες τὸν βασιλέα, εὐφημοῦντες καὶ χαίροντες εἰσηλθόν ἐν τῇ πόλει.

Οὗτος δὲ ὁ Ἡράκλειος ὑπὸ Ἀθανασίου πατριάρχου τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου τοῦ Σύρου Κωνσταντινουπόλεως ἀπατηθεὶς εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν μονοθελητῶν ἐξεκυλίσθη. καὶ δὴ μετὰ ταῦτα νόσῳ περιπεσὼν ὑδερικῇ, δι' ἧς καὶ τέθνηκε, δεινῶς ἐτιμωρεῖτο· ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τὸ πάθος ἐπεκτάθη, ὥς ἥνικα ἀπουρεῖν ἔμελλε, σανίδα κατὰ τοῦ ἤτρον ἐπετίθει, διὰ τὸ στρέφασθαι τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ προσώπου τὸ οὖρον ἀναπέμπειν. ἔλεγχος δὲ ἦν τοῦτο τῆς ἑαυτοῦ παρανομίας ἕνεκεν τοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἀνεψιᾶν Μαρτίναν παρανομώτατου γάμου. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρακλείου κατετέθη ἐν λάρνακι, καὶ ἔμενεν ἀσκεπῆς ἡμέρας τέσσαρας· καὶ μετὰ ταῦτα ἐσκεπάσθη, καὶ συνετάφη αὐτῷ στέμμα χρυσοῦν διὰ κίδων τιμῆς λιτροῶν ἑβδομήκοντα.

Κωνσταντίνος υἱὸς Ἡρακλείου.

Κωνσταντίνος υἱὸς Ἡρακλείου ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν. οὗτος φαρμακοῦται ὑπὸ τῆς ἰδίας μητριᾶς Μαρτίνης, καταλιπὼν τὸν υἱὸν Κώσταν· ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν τῷ ἡρώῳ Ἰουστινιανοῦ. γυνὴ δὲ τούτου Ἀναστασία, ἣ καὶ μετὰ τὴν αὐτῆς τελευτὴν συνετάφη

quidem adveniens procubuit ad pedes patris; qui cum eum amplexus esset, lacrimantes invicem se osculati sunt; atque ita, regem secum ducentes acclamantes et laeti urbem ingressi sunt.

Hic Heraclius ab Athanasio patriarcha Iacobitarum et Sergio Syro Cpolitano seductus in haeresim monotheletarum delatus est. postea in aquae intercutis morbum delapsus, qui necavit eum, atroces poenas dedit. adeo enim malum increvit, ut lotium redditurus inferiori ventri tabulam imponeret, quia veretrum ipsius inversum urinam sursum adversus faciem emittebat. hoc erat testimonium flagitii, quod perpetravit iuncta sibi incestissimis nuptiis consobrina Martina. mortuo autem Heraclio, corpus in arca positum per 4 dies sine tegmine mansit, deinde tectum est et sepulta cum eo corona aurea propter gemmas libris 70 aestimata.

CONSTANTINUS HERACLII FILIUS.

Constantinus, Heraclii filius regnavit unum annum. hic a Martina uxore veneno necatus, filio relicto Constante. corpus in fano sanctorum apostolorum sepultum est. uxorem habuit Anastasiam,

τῷ ἀνδρὶ. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατέχε Πύρρος Σεργίου τελευτήσαντος. ἦν δὲ Κωνσταντῖνος ἀσθενὴς μὲν τῷ σώματι, καθ' ἐκάστην ὥς εἶπεν ἡμέραν νοσηλεύμενος. τούτῳ τινὲς λέγουσιν ὅτι τὸ στέμμα, ἐν ᾧ ἐστέφθη, σὺν τῷ πατρὶ σου ἐτάφη. καὶ ἐκέλευσε Καλλίνικον κουβικουλάριον⁵ ἀνοχθῆναι τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τὸ στέμμα ἐπαρθῆναι. ἀπελθὼν οὖν πρὸς τὸ ἀνοῖξαι εὔρε τὸ σῶμα διαλυθὲν καὶ κείμενον ὡς ὕδωρ, ὅπερ ἦν ἀπορρυσθὲν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τὸ στέμμα συμπαγὲν τῇ κεφαλῇ· καὶ ἀνέσπασεν αὐτὸ σὺν τῇ κόμῃ τῆς κεφαλῆς πενθῶν καὶ ὀδυρόμενος, καὶ ἀπήγαγε¹⁰ Κωνσταντῖνον. ὁ δὲ τοῦτο θεασάμενος ἐκέλευσε παραλυθῆναι καὶ σμηχθῆναι, ὅπερ διετιμήσαντο χρυσοῦ λίτρας ἑβδόμηκοντα.

Ἡρακλωνᾶς νόθος υἱὸς Ἡρακλείου.

Ἡρακλωνᾶς ἐβασίλευσεν ἅμα Μαρτίνῃ τῇ μητρὶ αὐτοῦ μῆνας τέσσαρας· ἡ δὲ σύγκλητος ἀπώσατο Ἡρακλωνᾶν, ἔτι νοκοπήσαντες αὐτόν, καὶ Μαρτίναν γλωσσοτομήσαντες. ἐξώρισαν αὐτούς· ἀνεβίβασε δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ Κώνσταν υἱὸν Κωνσταντῖνου, ἔγγονον Ἡρακλείου. οὗτος προσήγαγεν εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν τὸ στέμμα ὅπερ ἀφείλετο Κωνσταντῖνος ἐκ τοῦ μνημείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. οὐκ ἐτάφη δὲ βασιλικῶς²⁰ Ἡρακλωνᾶς, ἀλλὰ διωχθεὶς ἐκ τῆς βασιλείας καὶ ιδιωτεύων

quae post mortem una cum viro sepulta est. sedem patriarchalem, Sergio mortuo tenuit Pyrrhus. corpore Constantinus erat infirmo quotidie fere aegrotans. is a quibusdam admonitus coronam, qua coronatus fuisset, cum patre esse sepultam, Callinicum cubicularium iussit, aperto sepulcro patris, coronam tollere. abiens igitur, ut sepulcrum aperiret, inuenit corpus solutum et iacens aquae instar ex eo effusae, coronamque capiti adhaerentem. eam cum crinibus capitis revellit moestus et lamentans et ad Constantinum attulit. qui, cum eam vidisset, solvi et purgari iussit et aestimata est corona libris auri 70.

HERACLONAS NOTHUS HERACLII FILIUS.

Heraclonas regnavit una cum matre Martina menses 4. senatus autem deiecit Heraclonam naso mutilatum et Martinam lingua privatam eosque relegavit; imperio praefecit Constantem filium Constantini Heraclii nepotem. is in templum sanctae Sophiae attulit coronam, quam Constantinus ex sepulcro patris abstulerat. ceterum Heraclonas non est regia sepultura affectus, sed regno eiectus privatam-

μέχρι τελευταίας αὐτοῦ ἐτάφη ἐν μοναστηρίῳ τῷ δεσποτικῷ
σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ *Μαρτίνῃ*. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης
θρόνον κατέεχε *Παῦλος* διαδεξάμενος *Πύρρον*.

Κώνστας υἱὸς *Κωνσταντίνου* ἑκγονος *Ἡρακλείου*.

Κώνστας ἀβασίλευσεν ἔτη εἰκοσιεπτὰ. ἔφη δὲ ἐπὶ σε-
λεντίου πρὸς τὴν σύγκλητον “τοῦ ἐμοῦ πατρὸς *Κωνσταντίνου*
ἐπὶ ζωῆς τοῦ ἰδίου πατρὸς, ἐμοῦ δὲ πάππου *Ἡρακλείου*, ἱκα-
νὸν σὺν τῷ πατρὶ βασιλεύσαντος, μετὰ δὲ τοῦτον *Μιαν* βραχὺ
(ὁ γὰρ *Μαρτίνης* φθόνος τῆς αὐτοῦ μητριῆς τοῦ ζῆν αὐτὸν
ἀπῆλλαξε διὰ *Ἡρακλωνᾶν* τὸν ἐξ αὐτῆς ἄγαν ἀθέσμως γεγε-
νημένον), ταύτην μετὰ τοῦ τέκνου ἡ ἡμετέρα σὺν *Θαῦ* ψήφος
ἐξήγαγε πρὸς τὸ μὴ τὸν ἐξαθέσμως καὶ ἐκνόμως γενηθέντα
βασιλεύεσθαι τὴν βασιλείαν *Ῥωμαίων*. ἐγὼ δὲ παρακαλῶ
συμβούλους ἔχειν ὑμᾶς καὶ φίλους καὶ γνώμονας τῆς ἐμῆς
βασιλείας.” καὶ φιλοτιμησάμενος αὐτούς δώροισι ἀπέλυσεν.
ἐφ’ οὗ γέγονε βίαιος ἄνεμος, καὶ πολλὰ δένδρα ἀνέσπασε καὶ
κίονας κατέβαλε καὶ πλοῖα συνέτριψεν. ἀλλὰ καὶ *Μαυίας* ὁ
τῶν *Ἀράβων* ἀρχηγός, τὴν *Ῥόδον* καταλαβὼν καὶ παραλαβὼν
τὸν κλοσσὸν *Ῥόδου*, μετὰ χίλια τριακόσια ἐξήκοντα ἔτη τῆς
αὐτῆς ἰδρύσεως καθεῖλεν. ὃν *Ἰουδαῖος* τις ἔμπορος ὠνησά-
μενος ἑπτακοσίους καμήλους ἐφόρτωσε τὸν χαλκὸν τοῦ κλοσ-
σοῦ. *Μαυίας* δὲ μετὰ πλοίων ἦλθεν ἐν *Φοινίκῃ*, ἔνθα ἦν ὁ

21. τοῦ om C

que agens vitam usque ad mortem, humatus est in dominico mona-
sterio cum matre *Martina*. sedem patriarchalem tenuit *Paulus*, qui
reperat *Pyrrhum*.

CONSTANS CONSTANTINI FILIUS HERACLII NEPOS.

Constans regnavit annos 27; is per silentium retulit ad senatum:
postquam pater, meus *Constantinus* vivente *Heraclio*, ipsius patre,
neo avo, satis diu cum patre regnavit, post vero perbreve tempus
Martinae enim novercae eius, invidia, vita eum privavit propter *He-
aclionam* contra leges ex illa natum), hanc cum filio nostrum et dei
ecretum expulit, ne, qui contra leges et instituta natus esset, impe-
rium Romanorum teneret. ego vero moneo vos, ut consiliarii mihi
itis et amici et imperii mei iudices.” dimisit eos liberaliter dona-
is. sub eo ingens ventus ortus est multosque arbores prostravit et
olumnas deiecit et naves contrivit. *Mavia* vero, *Arabum* dux, *Rhodo*
apto, colosso *Rhodio* potitus, eum evertit anno post quam positus
erat 1306. emit eum *Iudaeus* aliquis mercator et 700 camelis aes

βασιλεὺς Κωνσταντῶν μετὰ Ῥωμαϊκοῦ στόλου, ναυμαχεῖν μέλλων μετ' αὐτοῦ· τῇ δὲ νυκτὶ εἶδε κατ' ὄναρ ὁ βασιλεὺς ὅτι διέτριβεν ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ πόλει· διυπνισθεὶς δὲ καὶ τῷ ὄνειροκρίτῃ διηγησάμενος ἐνύπνιον, ὃ δὲ ἔφη “εἶδε, ὦ βασιλεῦ, μὴ ὑπνωσας τῇ νυκτὶ ταύτῃ μήτε ὄνειρον ἐθεάσω· τὸ γὰρ εἶναι σε ἐν Θεσσαλονίκῃ θὰς ἄλλῃ τὴν νίκην κρίνεται· πρὸς τὸν ἐχθρόν σου ἡ νίκη τρέπεται.” καὶ δὴ τοῦτο ἀπέβη· συμβαλόντες γὰρ πόλεμον ἤτιτῶνται Ῥωμαῖοι, ὃ δὲ βασιλεὺς μόλις διασωθεὶς ὑπεστράφη μετ' αἰσχύνῃς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Οὗτος ὁ Κωνσταντῶν μὴ δυνηθεὶς τὸν ἅγιον Μάξιμον εἰς τὴν αὐτοῦ κακοδοξίαν ἐνεγκεῖν τὴν τε γλῶσσαν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπέκοψε, καὶ τὸν ἅγιον Μαρτίνον πάπαν Ῥώμης ἐξώρισε διὰ τὸ ἐλέγχεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὸ μονοθέλητον δόγμα. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Θεοδοσίον ἐσφαξε, ¹⁵ διάκονον χειροτονηθέντα ὑπὸ Παύλου πατριάρχου· ἀρχιερεὺς δὲ Κωνσταντινουπόλεως ἦν Γεώργιος, πρεσβύτερος καὶ σύγκελλος γενόμενος. Μανίας δὲ ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς μετὰ ταῦτα ἐπρέσβευσε περὶ εἰρήνης πρὸς Κωνσταντῶν διὰ τὴν εἰς αὐτὸν γενομένην ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἀνταρσίαν, καὶ ἵνα τε ²⁰ λῶσι τοῖς Ῥωμαῖοις ὑπὲρ τῆς τοιαύτης εἰρήνης οἱ Ἀραβες καθ' ἡμέραν νομίσματα χίλια καὶ ἵππον καὶ δοῦλον· ὃ δὲ οὐκ ἐπέισθη. καταλιπὼν δὲ Κωνσταντινουπόλιν κατήλθεν εἰς

18. δ] δ δα C

abduxit. Mavias autem navibus venit in Phoeniceam, ubi Constans rex cum classe Romana erat, pugnare cum eo cupiens. noctu autem rex per somnum vidit, se degere in urbe Thessalonica. quod somnium quum experrectus coniectori narrasset, ille: “utinam,” inquit, “o rex, hac nocte neque dormivisses, neque insomnium tibi esset oblatum. quod enim tibi visus es Thessalonicae esse, id significat θὰς ἄλλῃ τὴν νίκην. proinde ad hostes victoria inclinat.” atque ita evenit. proelio enim orto Romani vincuntur. rex autem aegre servatus cum decore Cpolim rediit.

Hic Constans sancto Maximo, quum eum ad pravae sententiae societatem perducere nequiret, linguam et manum abscidit, ac sanctum Martinum Romae episcopum relegavit. causa indignationis in utrumque fuit, quod monotheletarum doctrinam, cui ipse favebat, non probaverant. quin etiam fratrem suum Theodosium, diaconum a Paulo patriarcha creatum, interfecit. patriarcha Cpoli erat Georgius, presbyter et syncellus factus. Mavias autem, Arabum dux, suorum seditione compulsus. de pace ineunda ad Constantem misit, eius pacis nomine in singulos dies ab Arabibus mille nummos depensum in

Συράκουσαν τῆς Σικελίας, τῷ βαλανίῳ σμηχόμενος· μετὰ γὰρ ταῦ κάδδου κατὰ κορυφῆς λαβῶν παρὰ Ἀνδρέου ἐτεθνήκει, καὶ προσβάλλοντο οἱ Συρακούσιοι Νιζίζιον Ἀρμένιον εἰς βασιλέα, ὄντα λίαν εὐπρεπῆ καὶ ὠραιότατον.

5 Κωνσταντῖνος υἱὸς Κώνστα ὁ Πωγωνάτος.

Κωνσταντῖνος υἱὸς Κώνστα ἐβασίλευσεν ἑτη δεκαεπτὰ. οὗτος μαθὼν τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν μετὰ πλείστον στρατοῦ καὶ ναυστολίας τὴν Σικελίαν κατέλαβε, καὶ χειρωσάμενος Νιζίζιον καὶ τοὺς τοῦ πατρὸς ἀναιρέτας πάντας ἀπεκεφάλισεν· ὡσαύτως καὶ Ἰουστινιανὸν πατρίκιον τὸν πατέρα τοῦ Γερμανοῦ τοῦ γενομένου πατρίαρχου· τὸν δὲ Γερμανὸν ὄντα τραχύτερον εὐνούχισεν. οὗτος ἐκλήθη Πωγωνάτος ὡς ἀπελθὼν ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς ἐκδικήσει, ἐπανελθὼν δὲ μετὰ πάγωνος. καὶ ὑποστρέψας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐβασίλευσεν ἅμα τοῖς ἀδελφοῖς· ἐπιβουλευθεὶς δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ κατισχύσας ῥινοτομήτους καὶ ἐξορίστους ἐποίησεν Ἡράκλειον καὶ Τιβέριον.

Ἐπὶ αὐτοῦ δὲ ἐξῆλθε στόλος μέγας καὶ κεφαλαὶ πλείοται τῶν Ἀράβων, καὶ παραλαβόντες Κύζικον ἦλθον μέχρι τῆς ῥοσῆς πόρτης καὶ τοῦ κυκλοβίου, πολέμους ποιοῦντες καθ'

1. τῇ ἔνθα ἐδολοφονήθη ἐν τῷ?

promittens, et equum et servum. verum id Constans non admisit. Cpoli relicta, Syracusas venit, ubi in balneo est interfectus. cado enim graviter capite inflictio, necatus est ab Andrea. Syracusani Nizizium Armenium regem creaverunt, hominem longe forma praestantissimum.

CONSTANTINUS CONSTANTIS FILIUS.

Constantinus, filius Constantis regnavit annos 17. hic, patris caele comperta, cum permagno exercitu et classe Sicilia potitus est et Nizizio ac patris interfecto capto caput abscidit; eademque ratione Iustinianum patricium patrem Germani, qui patriarcho factus erat, truncavit, Germanum autem ferocius se gerentem eviravit. hic vocatus est Pogonatos, quia imberbis abierat ad patrem ulciscendum barbatus redlerat. reversus Cpolim simul cum fratribus regnavit, cum vero ei insidiarentur et vim facerent, ille Heraclium et Tiberium navibus truncatos expulit.

Eo regnante magna classis et permulti duces Arabum egressi sunt et Cyzico capta, usque ad auream portam et cyclobium venerunt, pugnautes quoque die et hibernantes in sinu Cyzico, per 7 an-

ἐκάστην, καὶ παραχειμαζόντες ἐν τῷ κόλπῳ καὶ Κυζίκῳ, ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη πολεμοῦντες Κωνσταντινούπολιν. τῇ δὲ τοῦ θεοῦ χάριτι καταπολεμηθέντες ὑπὸ τῶν Βυζαντιῶν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν Κυβυραιωτῶν αὐθις πολεμηθέντες ἠττήθησαν, ἐμπρησθέντων καὶ τῶν πλοίων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὑδατώδους πυρός. Καλλίνικος γάρ τις ἀρχιτέκτων ἀπὸ Ἡλιουπόλεως Συρίας προσφυγὼν τοῖς Ῥωμαίοις πῦρ ὑγρὸν ἀρχήθην αὐτοῖς κατασκεύασε, καὶ τὰ τῶν Ἀράβων σκάφη καταπρήσας σύμφυχα ἀπώλεσε. καὶ οὕτως οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ νίκης μεγάλης ἐπέστρεψαν, ἔκποτε ὑγρὸν πῦρ ἐφευρόντες. 10

Εἰσηλθόν δὲ οἱ Μαρδάιται εἰς τὸν Λίβανον Συρίας, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ Μανίας φοβηθεὶς σφόδρα ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα, ζητῶν εἰρήνην, ὑποσχόμενος καὶ ἔτισια πάντα. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς πρέσβεις δεξάμενος ἀποστέλλει σὺν αὐτοῖς Ἰωάννην πατρίκιον τὸν Πιτζογάβδην, ὃς πολυπειρία καὶ φρονήσει κεκωσμημένον, διαλεχθῆναι τὰς Ἀραβί· τῶν δὲ Ἀράβων θαναμασάντων τὴν φρόνησιν καὶ ἀγχίνουσαν αὐτοῦ, συνεφώνησαν παρέχειν Ῥωμαίοις κατ' ἑτοῦ χρυσοῦ χιλιάδας δέκα καὶ αἰχμαλώτους χιλιάδας ὀκτώ καὶ ἑπταεὺς εὐγενεῖς πενήκοντα. ταῦτα ἐστοιχῆθη διδοῦσθαι ἐπὶ χρόνοις τριάκοντα, ὥστε εἶναι πλατεῖαν εἰρήνην ἀναμεταξὺ Ἀράβων καὶ Ῥωμαίων. ὥσαύτως καὶ οἱ τὰ ἐσπέρια οἰκούντες Σκύθαι, ὃ τε χαγάνος καὶ οἱ ἐπέκεινα ἔγγες καὶ οἱ κάσταλδοι, δῶρα τῷ βασιλεῖ στείλλαντες ἠτήσαντο εἰρήνην. εἶπεν

10. καὶ add Cramerus

nos bellum Cpolim gesserunt. dei autem gratia victus a Byzantiniis rediit impius exercitus, et in itinere a Cibyraeotarum exercitu iterum armis petiti et victi, sunt, navibus igne maritimo combustis. Callinicus enim architectus quidam ab Heliopoli, Syriae urbe, quum ad Romanos transfugisset, ignem humidum inventum iis paravit et Arabum naves comburens una cum hominibus perdidit. ita Romani magna cum victoria redierunt, igne humido invento.

Ingressi autem Mardaitae Libanum occupaverunt. et Mavias valde exterritus legatos misit ad regem, pacem petentes, concedens tributa annua. rex, legatis auditis, misit cum iis Ioannem patricium Pitzagbdem, qui peritia et prudentia ornatus cum Arabibus loqueretur. quum huius prudentiam et acumen mirarentur Arabes, convenit inter eos, Romanis quotannis dari millia 10 auri, servorum octo millia, equos generosos 50. haec annos 30 ut darentur, constitutum est, ita ut longa pax esset inter Arabes et Romanos. eadem ratione Scythae in occidente habitantes et Chaganus et reges ibi regnantes et Castaldi do-

ὄν δ βασιλεὺς καὶ ἐκύρωσεν εἰρήνην, καὶ γέγονε γαλήνη ἐν
 τῇ ἀνατολῇ καὶ δύσει.

Ἐπὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ βασιλέως τὸ τῶν Βουλγάρων ἔθνος
 διαπεράσας καὶ ἀπὸ τῶν δημοφύλων ἀποχωρισθὲν ἐσκήνωσεν
 ἐν Βάρναις ἕν τισι λόγχμαῖς καὶ ὄρεσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτο
 ἀκηκῶς ἄν νηυσὶ καὶ στρατῷ ἐπῆλθε κατ' αὐτῶν. οἱ δὲ
 Βούλγαροι τοῦτο ἀθρόως θεασάμενοι, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀπε-
 γνωκότες σωτηρίας, εἰς τι ὄχρῳμα καταφεύγουσι καὶ ἑαυ-
 τοὺς ἀσφαλίζονται. τῶν δὲ Ῥωμαίων πόλεμον μὴ δυναμέ-
 νων συνάψαι διὰ τὰ τέλματα καὶ τὴν τοῦ τόπου ὄχρῳ-
 σιν, ἐθρασύνθη τὸ μιαρὸν ἔθνος. συνέβη δὲ καὶ τὸν βασιλέα
 ποδαγίᾳ δξυπαθῆσαι καὶ ἐπὶ Μεσημβρίαν ὑποστρέψαι, πα-
 ρεγγυήσαντος τοῖς στρατηγοῖς ἐνέδραν καὶ λόχον ποιῆσαι, εἴτα
 διὰ χλεῦς τινὸς ὑποσῦραι αὐτοὺς ἔξω. ἀλλ' οἱ καθάλαρι-
 κοὶ τὸν βασιλέα φεύγειν διαφημίσαντες φωνῇ ἐχρήσαντο μη-
 δειὸς διώκοτος. οἱ δὲ Βούλγαροι τοῦτο θεασάμενοι ἐδίωξαν
 ἄπισθεν αὐτῶν, καὶ πολλοὺς ἕριπει ἀνέειλον· καὶ ἕκτοτε δια-
 περάσαντες καὶ θρασυθέντες κατεκράτησαν, καὶ πλατυθέν-
 τες τὴν Ῥωμαϊκὴν χώραν ἡγμαλώτιζον· ὅθεν καὶ ἀναγκα-
 σθεὶς ὁ βασιλεὺς εἰρηνεῦσαι μετ' αὐτῶν, ἐτήσια αὐτοῖς συμ-
 φωνήσας πάντα, ἐπ' αἰσχύνῃ Ῥωμαίων, διὰ πλῆθος ἀμαρ-
 τῶν ἡμῶν, ὅτι ὁ πάντας ὑποτελεῖς ποιήσας ὑπὸ μιαρῶ
 ἔθρους ἡτήθη.

20. εἰρήνευσε ?

nis ad regem missis, pacem petiverunt. cessit igitur rex et pacem
 sanxit. ita et Oriens et Occidens pacati sunt.

Hoc regnante, Bulgari traiecerunt et a popularibus suis separati
 in Barnis habitaverunt, in saltibus quibusdam et montibus. quod
 quum audisset rex naves et exercitum contra eos duxit. sed Bulgari
 primo Romanorum impetu de salute desperantes in munitionem quan-
 dam recesserunt, ibique se in tuto collocarunt; cumque eos adoriri
 Romani ob paludes et iniquitatem locorum non possent, ferocior fa-
 ctus est turpis populus. accidit vero etiam, ut rex pedibus laboraret
 et ad Meridiem rediret, postquam duces iussit dolo et insidiis factis,
 cum ludibrio ipsos subducere. sed equites, sparso rumore, regem
 fugisse, nemine urgente, fugam fecerunt. quod quum animadvertis-
 sent Bulgari a tergo insecuti multos gladiis interfecerunt. atque
 inde progredientes, aucta fiducia, vicerunt et effusi in terram Roma-
 nam magnam praedam abegerunt. itaque rex coactus est pacem cum
 is componere liisque annua tributa cum dedecore Romanorum con-
 cessit propter peccatorum nostrorum multitudinem, quia quum omnes
 rectigales fecisset, a turpi populo victus est.

Leo Grammaticus.

Ἡρεμήσας δὲ ἐκ πάντων ἤνωσε τὰς ἀγίας ἐκκλησίας· καὶ σύνοδον οἰκουμένην ποιήσας, συναθροήσας ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν σπ' πατέρων, ἐβεβαίωσε τὰ δόγματα τῶν προλαβουσῶν ἀγίων πάντε συνόδων, καὶ τὴν τῶν μονοθελητῶν αἵρεσιν ἀνεθεμάτισε, καθελὼν Σέργιον τε καὶ Πύρρον. τσ-β λευτήσας δὲ ἐτέθη ἐν τῷ νοῦ τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐν λαφρακι Θεσσαλῆ· τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατείχε Γεώργιος ὁ Σύρος· ἔσπεψε δὲ Ἰουστινιανὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τοῦ συμβασιλεύειν αὐτῷ. Μανίου δὲ τοῦ Ἀραβος τελευταίου σαυτος Ἀβιμέλεχ ἐκράτησεν· ὃς καὶ ἀποστείλας πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα ἤτήσαστο εἰρήνην τοῦ παρέχειν τῆς χιλιάδας χρυσοῦ νομίσματα καὶ τῆς δούλους καὶ ἐθγενεῖς ἵππους τῆς καθ' ἕκαστον χρόνον, ὅπως παυθῆ τὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τάγματα ἐκ τοῦ Λιβάνου. ἀπεβίω δὲ ὁ αὐτὸς εὐσεβῆς Κωνσταντῖνος κρατήσας ἔτη εἴ.

Ἰουστινιανὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ δυνάστητος.

ταί εν-
δικ. εε' Ἰουστινιανὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη εἴ. οὗτος ἀπέστειλε πρὸς Ἀβιμέλεχ ἀσφαλίσασθαι τὰ στοιχηθέντα ἐγγράφως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς, καὶ πέμψας παρέστειλε τοὺς Μαρδαϊτας χιλιάδας δώδεκα, ὡς τῆς ἀνοίας, Ῥωμαϊκὴν δυναστείαν ἀκρωτηριάσας· πάνδεινα γὰρ κακὰ ἔκτοτε πέπονθεν ἢ Ῥωμανία ὑπὸ τῶν Ἀράβων μέχρι τοῦ νῦν, τούτων παρα-

Tutus autem ab omnibus coniunxit sanctas ecclesias; et concilio oecumenico facto, quum 289 patres Cpolitani convenissent, firmavit dogmata priorum quinque conciliorum et monotheletarum haeresin excommunicavit, Sergio et Pyrrho interfectis. mortuus in fano sanctorum apostolorum sepultus est in cista Thessalica. patriarchalem sedem tenuit Georgius Syrus, qui filium eius Iustinianum, ut simul cum patre regnaret, coronavit. Mavia Arabe mortuo Abimelech imperavit qui, legatis ad regem missis pacem petivit eo pretio, ut 365 millia nummum aureorum, 365 servos et nobiles equites quoque suo daret, Mardaitarum autem agmen e Libano eiiceretur. Mortuus vero est ipse Constantinus, postquam annos 12 regnavit.

IUSTINIANUS.

Iustinianus eius filius regnavit annos 16. hic misit ad Abimelech, qui firmarent ea, quae sub patre ipsius, litteris constituta erant et legato misso 12000 Mardaitarum revocavit, heu constitutum imperium Romanum concidens. Maxima enim mala illis revocatis terra Romana inde passa est ab Arabibus usque ad hoc tempus. idem pacem

σταλέντων. ἔλυσε δὲ καὶ τὴν τῶν Βουλγάρων εἰρήνην. ἐπι-
 στρατεύσας δὲ ἐπὶ τὰ δυτικὰ μέρη παλλὰ τῶν Σκλάβων πλη-
 θὴ τὰ μὲν πολέμῳ τὰ δὲ λόγῳ παραλαβῶν ὑπέστρεψεν, ἀφ'
 ὧν ἐπιλεξάμενος καὶ στρατεύσας χιλιάδας τριάκοντα λαὸν πε-
 νούσιον τούτους ἐπωνόμασεν· οὗς δὴ καθοπλίσας καὶ ἰδιο-
 ποιησάμενος, καὶ τῇ τούτων συμμαχίᾳ πεποιδώς, λύει τὴν
 ἰεταζὺ Ῥωμαίων καὶ Ἀγαρηνῶν εἰρήνην ἐξ ἀνοίας, καὶ λα-
 ῶν τὸν περιούσιον ἢ μᾶλλον ἀνόσιον εἶπειν λαὸν καὶ τὰ
 ἰοπὰ στρατεύματα πρὸς τὴν Σεβαστούπολιν ἀπῆρσεν· ἐν ἧ
 καὶ οἱ Ἀγαρηνοὶ παραγενόμενοι, καὶ προμαρτυρούμενοι ἀντὶ
 αὐτῶν μεθ' ὅρκων συμφωνηθέντα μὴ διαστρέψαι, ἐπειτοὶ γε κρι-
 τῆς ὁ θεὸς καὶ ἐκδικος γενήσεται, οὗ κατεδέξατο τὰ τῆς εἰ-
 ρῆνης ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ πρὸς πόλεμον παρετάσσεται. καὶ δὴ
 ταρυντικά ἀπλώσαντες οἱ Ἀγαρηνοὶ τὸν τῆς εἰρήνης ἔγγρα-
 φον χάριτην, καὶ ἐπὶ δόρυτος ἀναστήσαντες, ὤρμησαν κατα
 Ῥωμαίων. καὶ συμβολῆς γενομένης ἠτόμολησαν ἐκ τῶν
 Σκλάβων πρὸς τοὺς Ἀγαρηνοὺς χιλιάδες εἴκοσι, καὶ οὕτως
 τῶν Ῥωμαίων δεινῶς τραπέντων καὶ ἀναριθμητῶν σφυγέντων
 ἢ δικαιοκρισία καὶ νίκη πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐχώρησε, διδά-
 σκουσα μὴ παραβαίνειν θεῖον ὅρκον πώποτε, κἂν πρὸς τοὺς
 ἐπαίσιους καὶ ἀπίστους γένηται. πεφευγὼς δὲ ὁ βασιλεὺς,
 καὶ φθύσας ἐν τῷ παρά θάλασσαν τόπῳ τοῦ Λευκάτου μετ'
 ἀσπυγῆς πολλῆς καὶ ἥττης, ἀνέλλε τὰς περιλειφθείσας δέκα
 χιλιάδας τῶν Σκλάβων, καὶ ἔκτοτε πλείω θρασυνθέντες οἱ

20. προβαίνειν C

um Bulgaris factam confudit. profectus in terras occidentales ma-
 na Slavorum multitudine partim sermone partim bello subacta re-
 nit. ex his novum exercitum 30000 militum conscripsit eosque pecu-
 iarem populum appellavit. quibus armatis et sub ditionem redactis,
 orum societate sisus pacem inter Romanos et Agarenos factam stulte
 upit et cum peculiari vel potius nefasto populo reliquisque exerciti-
 us adversus Sebastupolim profectus est; ubi Agareni aderant. hi
 uum cum obtestarentur, ne quae iuribus iurandis statuta essent
 verteret, quia iudex deus futurus esset et ultor, rex non accepit pa-
 em, sed ad bellum se paravit. ac statim Agareni, postquam scriptas
 acis tabulas pansas e hasta suspenderunt, Romanos aggressi sunt.
 uga commissa, transfugerunt e Slavis ad Agarenos 20000 hominum;
 aque, magna fuga orta et innumerabili Romanorum multitudine in-
 rfecta, iustitia et victoria ad hostes transiit, docens, ne quis etiamsi
 rfecta, iustitia et non in Christum credentibus agatur, divinum iusiu-
 um hostibus et non in Christum credentibus agatur, divinum iusiu-
 andum laedat. rex fugiens celeriter in locum mari adjacentem, cui
 omen Leucatae, magna cum clade et dedecore, reliqua 10000 Sla-

Ἀγαρηνοὶ σφοδρότερον ἐληΐζοντο τὴν Ῥωμανίαν, ἔχοντες εἰς βοήθειαν καὶ τοὺς πρόσφυγας Σκλάβους. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος εἰς τὴν πόλιν γέγονεν ἡλιακὴ ἔκλειψις, ὥστε καὶ τοὺς ἀστέρας φανῆναι.

Ἰουστινιανὸς δὲ τὰ τοῦ παλατίου κτίσματα ἐπεμελεῖτο, τὸν Ἰουστινιανοῦ λεγόμενον τρίκλινον κτίσας καὶ ποικίλοις κοσμήσας μαρμάρους, καὶ τὰ πέριξ τοῦ παλατίου, ἔχων Στέφανον σακελλάριον αὐτοῦ καὶ πρωτευνοῦχον, αἰμοβόρον ὄντα καὶ ἀπηγῆ, αἰκίζοντα ἀνηλεῶς τοὺς ἐργολάβους, καὶ τοσοῦτον ἀπηγῆ ὡς καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως τυπτήσας· ὃς καὶ εἰς τὸ πολιτικὸν πλεῖστα κακὰ ἐνδεικνύμενος, καὶ ἐκ τῶν οὐκ ἐπιτυχῶν τῆς πόλεως ἀπαιτήσεις καὶ ἐκταγὰς ἀπροφασίστους ποιούμενος, μισητὸν τὸν βασιλέα τῇ πόλει πεποίηκεν.

Ὁ δὲ γε βασιλεὺς βουλόμενος κτίσαι τῷ δήμῳ βάθρα καὶ στάσις, ἀπῆτει Καλλίνικον τὸν πατριάρχην εὐχὴν ποιῆσαι τοῦ καταλυθῆναι τὴν ἐκκλησίαν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τὴν οὖσαν πλησίον τοῦ παλατίου, βουλόμενος στῆσαι φιάλη καὶ βάθραν κτίσαι τῷ δήμῳ πρὸς τὸ ἐκεῖσε γίνεσθαι τὸ λεγόμενον σαξιμοδέξιον. ὁ δὲ πατριάρχης ἔλεγεν ὅτι εὐχὴν εἰς συστάσει ἐκκλησίας ἔχομεν, ἐπὶ δὲ καταλύσει οὐ παρελάβομεν. βιασθεῖς δὲ καὶ ἀπαιτούμενος τὴν εὐχὴν ἔφη "ὄχι τῷ Θεῷ τῷ ἀνεχομένῳ πάντα νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων," καὶ παρευθὺ κατέλυσαν τὴν ἐκκλησίαν.

vorum interfecit. inde Agareni, aucto animo, magis praedabantur terram Romanam, transfugis Slavorum in auxilium adscitis. rege in urbem ingresso, sol defecit, ita ut stellae cernerentur.

Iustinianus autem aedificiorum palatii curam habuit, triclinium quod dicitur Iustiniani condens vario splendore ornatum et moenibus palatium circumdans. habuit Stephanum sacellarium et eunuchorum principem, hominem sanguinarium et crudelem, qui sine misericordia operarios vexabat adeoque rudem ut ipsam regis matrem verberaret. idem quum publice plurima mala fecisset neque ulla causa addita pecuniam et sportulas ab oppidanis posceret, regem civibus iniviam reddidit.

Rex autem, quum populo gradus et sedes extruere vellet, a Callinico patriarcha postulavit, ut deum oraret destructionem ecclesiae sanctissimae matris dei palatio adiacentis; voluit enim gradus et phialam extruere populo, ut ibi saximodexium, quod dicitur, ageretur. respondit patriarcha, preces esse de erigenda ecclesia, non vero de evertenda. sed vi coactus et preces rogatus: "gloria," inquit, "deo qui omnia sustinet nunc et semper et in aeternum," et statim destructa est ecclesia.

Λεόντιος δὲ ὁ πατρικίος ἐν ὑπολήψει ὦν τῆς βασιλείας, αἰ διὰ τοῦτο ἐναπόκλειστος γεγωνὼς ἐπὶ ἔτη δύο, τότε δὲ ἐκπεμφθεὶς παρὰ Ἰουστινιανοῦ στρατηγὸς εἰς Ἑλλάδα, καὶ οὐλοῦν αὐτοῦ Παύλῳ μοναχῷ καὶ ἀστρονόμῳ ἐντυχῶν, ὃς καὶ ἱσοεῖπεν αὐτῷ τῆς βασιλείας κραιτῆσαι, πρὸς αὐτὸν τε καὶ οὓς λοιποὺς φίλους αὐτοῦ ἰδιαζόντως ἔφη "ἰδοὺ ὅπισθέ μου ἰποστέλλει ὁ βασιλεὺς καὶ αἶρει τὴν κεφαλὴν μου, καὶ ψευδῆ αἰ εἰσὶν ἃ μοι ἐπηγγείλασθε περὶ βασιλείας." οἱ δὲ εἶπον αὐτὸς μὴ ὀκνήσης, καὶ τοῦτο εὐθέως καὶ ἄρτι πληροῦται." αὐ λαβῶν αὐτοὺς ἤλθε καὶ ἔκλασε τὰς δημοσίας φυλακάς, συλλαβόμενος ὄχλον πολὺν μετ' αὐτοῦ. ἐξελθὼν δὲ εἰς τὸν ὄρον ἐκήρυσεν παντὶ τῷ λαῷ βοῶντες "ὅσοι Χριστιανοί, εἰς ἡν ἁγίαν Σοφίαν· καὶ ἐπισυναχθὲν πλῆθος ἔκραζον "ἀνακαφίη τὰ ὀσῆ Ἰουστινιανοῦ." ἐξελθὼν δὲ Λεόντιος εἰς τὸ ποδορόμιον ἀναγορεύεται βασιλεὺς, καὶ ἡμέρας γενομένης ἔξαγαγὼν Ἰουστινιανὸν εἰς τὸ ἱππικὸν καὶ ῥινότιμητον ποιήσας ἐν τῇ σφενδόῃ ἐξώρισεν εἰς Χερσῶνα. ὁ δὲ ὄχλος συλλαβόμενος Στέφανον σακελλάριον τὸν εὐνοῦχον καὶ Θεόδωτον γενικῶν, σχολίοις τε ἐκ ποδῶν δῆσαντες ἔσυραν διὰ τῆς μέσης, καὶ εἰς τὸν βόυν ἀγαγόντες ἔκυνσαν.

Λεόντιος.

Λεόντιος ἐβασίλευσεν ἔτη τρία· ἐφ' οὗ οἱ Ἀραβες τὴν ἑσπ. ἰν. δεκ. ε'

5. xai om C

Leontius patricius suspectus de regno affectando eaque de causa nos annos in custodiam datus, tum vero a Iustino dux in Graeciam missus quum incidisset in Paulum monachum et astronomum sibi que nicum, qui ipsum praedixit regno potiturum esse; huic et reliquis micis laicis "ecce" inquit, "rex post me mittit aliquem et caput abdidit et falsa sunt quae mihi de regno narrastis." illi vero: "ipse oli cunctari, statim tibi hoc et nunc iam impletur." sumptis igitur is carceres publicos aggressus reclusit, magnam hominum multitudinem secum duxit. progressus in forum toti populo clamans nuntiavit: "quicumque Christiani sunt, ad aedem S. Sophiae praesto sint." populus in unum coactus clamavit: "refodiantur ossa Iustiniani." pressus Leontius in circum rex renuntiatur et prima luce Iustinianum circum productum nasoque in funda truncatum Chersonam relegat. populus autem Stephanum sacellarium et eunuachum ac Theodotum aerarii praefectum captos, funibus ad pedes alligatis, per viam ediam traxit et ad bovem ductos combussit.

LEONTIUS.

Leontius regnavit annos 3. sub eo Arabes Africam bello illato

Ἀφρικὴν ἐκστρατεύσαντες παρέλαβον. ὁ δὲ Λεόντιος ταῦτα μαθὼν ὑποστέλλει τὸν πατρικίον Ἰωάννην ἄνδρα ἱκανὸν μετὰ Ῥωμαϊκοῦ στόλου· ὃς τοὺς ἐχθροὺς κατατροπωσάμενος ἤλευθέρωσε τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ταῦτα ἀναγαγὼν τῷ βασιλεῖ ἐκείσε παρεχίμασεν. ὁ δὲ πρωτοσύμβουλος ταῦτα μαθὼν δύναμιν πολλὴν Ἀγαρηῶν ἀπέστειλε κατὰ Ἰωάννου, καὶ τοῦτον ἐξεδίωξεν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἐπὶ Ῥωμανίαν ἔκαμψε, δύναμιν πλείω βουλόμενος ἀναλαβεῖν· ἐλθόντος δὲ ἕως Κρήτης ἐπὶ τὸν βασιλέα πορευομένου, ὁ στρατὸς ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀρχόντων ἀνατραπείς εἰς βουλήν πονηρὰν ἐξετράπη, καὶ φονεύσαντες Ἰωάννην πατρικίον καὶ τὸν βασιλέα ἀναθεματίσαντες, Ἀψίμαρον δρουγγάριον τῶν πλωίμων τῶν Κιβυρραϊωτῶν βασιλείᾳ ἀνηγόρευσαν, Τιβέριον ὀνομάσαντες. τοῦ δὲ Λεοντίου τὸν τοῦ τεωρίου λιμένα ἐκκαθαίροντος, ἢ τοῦ βομβῶνος λύμη ἐπέσκηψε τῇ πόλει καὶ πλῆθος λαοῦ διέφθειρε. κατέλαβε δὲ ὁ Ἀψίμαρος ἅμα τῷ στόλῳ, καὶ προσώρμισεν ἐν Συκάεσσι. τῷ δὲ πόλεως Λεόντιον παραδοῦναι μὴ βουλομένης προδοσί γέγονε διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν πόρτης, καὶ τὸν Λεόντιον χειρωσάμενος Ἀψίμαρος καὶ ἑينوκοπήσας ἐν τῇ μονῇ τῆς Δελμάτου περιώρμισεν, καὶ πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ τύψας καὶ δημεύσας ἐξώρμισεν.

5. πρώτος σύμβουλος C

occupaverunt. quo audito Leontius Iohannem patricium, prudentem virum, cum classe Romana misit qui hostibus expulsis, Africam liberavit idque regi nuntiavit, ibi hibernavit. id quum primus consiliarius audisset, magna Agarenorum vi missa, Iohannem expulit. Iohannes autem in terram Romanam profectus est, ut maiorem multitudinem hominum peteret. proficiscens autem ad regem quum usque ad Cretam venisset, exercitus ab ipsis ducibus motis in malum consilium deflexit; et, Ioanne patricio interfecto, rege excommunicato Apsimarum drungarium navium Cibirrhacotarum regem creavit, nomine imposito Tiberii. quum Leontius navalia purgaret, bubonum leces in urbe grassata magnam hominum multitudinem abstulit. Apsimarum autem cum classe ad Sycas appulit. urbem quum Leontius tradere nollet proditione facta, per portam Blachernarum ingressus est Apsimarum et Leontium captum nasoque truncatum in Dalmatae monasterium relegavit, et amicos omnes verberatos et victos expulit.

Ἀψίμαρος ὁ καὶ Τιβέριος.

Ἀψίμαρος ὁ καὶ Τιβέριος ἐβασίλευσεν ἕτη ἑπτὰ, ἐφ' οὗ ὄσκη γέγονε θανατικὸν μέγα, καὶ Ῥωμαῖοι τὴν Συρίαν ληισάμενοι κατέσφαξαν μέχρι χιλιάδων διακοσίων. Ἀψίμαρος δὲ Φιλιππικὸν υἱὸν Νικηφόρου πατρικίου εἰς Κεφαλληνίαν ἐξώρισεν ὡς ἰναιροπολοῦντα τὸ βασιλεῦσαι. κατ' ὄναρ ἔλεγεν ἐρωακέναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὑπὸ αἵτου σκεπάζεσθαι, ὅπερ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς τοῦτον ἐξώρισεν. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἐν Χερσῶνι ἐρήμιζεν ὡς πάλιν τὴν βασιλείαν ἀπολήψοιτο· οἱ δὲ οἰκήτορες ἐρηθθέντες ἐβουλεύσαντο ἢ φονεῦσαι τοῦτον ἢ τῷ βασιλεῖ παραπέμψαι. τοῦτο δὲ γνοὺς Ἰουστινιανὸς εἰς Χαζαρίαν φεῖγει καὶ ἐξέδοτο αὐτῷ εἰς γυναῖκα ὃ Χάζαρος τὴν αὐτοῦ ἀδελφὴν Θεοδώραν. ταῦτα μισθῶν Ἀψίμαρος πέμπει πρὸς χαγάνον, πολλὰ δῶρα ὑπισχνούμενος αὐτῷ, ἢ τὸν Ἰουστινιανὸν ζῶντα ἢ καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀποστεῖλαι αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ταῦτα μισθῶν ἀπελθὼν ἐν Χερσῶνι λάθρα καὶ νῦν ἀναλαβόμενος ἀπέπλευσεν, ἐπὶ τὸ στόμιον τοῦ Ἰστρου τὸν πλοῦν ποιοῦμενος. καὶ κλύδωνος γενομένου καὶ πάντων ἀπογόντων διὰ τὸν κλύδωνα οἰκελὸς αὐτῷ τις ἔφη “εἰ περισωθῆς, ὃ θέσπισα, καὶ σοι τὴν βασιλείαν ὁ θεὸς ἀποδῆ, δὸς λοιπὸν ἀρχαῖα τῶν ἐχθρῶς ἀμύνασθαι.” ὁ δὲ ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ ἔφη “ἐνταῦθα μοι καταποντίσει κύριος, εἰ φείσομαι τινας ἐξ

APSIMARUS.

Apsimarus, qui etiam Tiberius, regnavit annos 7. sub eo magna pestis orta est, et Romani Syriam praedantes fere 200000 hominum interecerunt. Apsimarus autem Philippicum filium Nicephori patricii, quippe qui de regnando somniaret, Cephaleniam relegavit. somnio enim dixit se se vidisse caput suum per aquilam obumbratum. Iustinianus autem hersonae dicebat se regnum recepturum esse. oppidani exterriti aut interficere eum aut ad regem mittere statuerunt. quo audito Iustinianus Chazariam fugit, deditque ei Chazarus in matrimonium Theodoram sororem. haec quum Apsimarus audivisset ad chaganum legatus mittit eumque multis donis promissis rogat, ut aut vivum Iustinianum aut caput eius sibi mitteret. his cognitis Iustinianus clam hersonam abiit et, nave sumpta, profectus est, ad Istri ostia iter irigens. tempestate orta quum omnes desperassent propter tempestatem, familiaris quidam: “si servatus fueris,” inquit, domine, “et operium tibi reddiderit deus, promitte te non ulturum quemquam superstitem ex inimicis tuis.” respondit Iustinianus irato animo: “hic te deus submergat, si cui ex iis parcam.” servatus Iustinianus e

αὐτῶν." διασωθεῖς δὲ ἐκ τοῦ κλύδωνος ἀπέστειλε πρὸς Τέρβελον τὸν Βούλγαρον δοῦναι αὐτῷ συμμαχίαν τοῦ κρατῆσαι τὴν προγονικὴν βασιλείαν, καὶ πλείστα δῶρα παρασχεῖν αὐτῷ. ὁ δὲ οὐ μόνον συμμαχίαν ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν ἐπιδέδωκεν ἅμα γὰρ αὐτῷ μετὰ πλείστης δυνάμεως ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν παρεγέειτο. εἰσῆλθε δὲ Ἰουστινιανὸς σὺν ὀλίγοις ὁμοφύλοις διὰ τοῦ ἀγωγοῦ κατὰ προδοσίαν τινῶν τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἄγίαν Ἄνναν τὸ λεγόμενον δι' αὐτὸν ἕκτοτε δεύτερον, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν τῷ παλατιῷ Βλαχερνῶν, ἀπολαβὼν τὴν αὐτοῦ βασιλείαν. ὅπερ μαθὼν Ἀψίμαρος εἰς Ἀπολλωνιάδα φεύγει.

Ἰουστινιανὸς τὸ δεύτερον ὁ θινότητος.

σχες ἰν-
δικι. εἰ

Ἰουστινιανὸς τὴν βασιλείαν τὸ δεύτερον ἀπολαβὼν ἐβασίλευσεν ἔτη ἕξ, δῶρα πολλὰ τῷ Τέρβελι δούς, καὶ χώρας τῶν Ῥωμαίων ἐκκόψας δίδωσιν αὐτῷ τὰ λεγόμενα νῦν Ζαγόρια. Ἀψίμαρον δὲ ἀποστείλας ἐχειρώσατο καὶ Ἡράκλειον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ σὺν πᾶσι τοῖς συνασπιζομένοις αὐτοῖς ἄρχουσι· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐν τῷ χειμῶνι πάντας ἀνασκολοπίσας, Ἀψίμαρον δὲ καὶ Λεόντιον ἄλύσεσι δεσμεύσας ἤγαγεν ἐν τῷ καθίσματι τοῦ ἵπποδρομίου, καὶ τοὺς ἀνχένας αὐτῶν πατῶν ἦν ἄχρις ἀπολύσεως τοῦ πρώτου βαίτου. ὁ δὲ

9. αἱ Βλαχέρναι ἀπὸ τινος Σκύθου καλουμένου ἀναιρεθέντος ἐκὶ προσηγορεύθη.

tempestate misit ad Terbelum Bulgarum auxilium petens ad recuperandum avitum imperium multaque dona promittens. ille vero non solum auxilium, sed se ipsum etiam dedit. una cum eo cum magna hominum vi Cpolim venit. ingressus proditione nonnullorum ex iis, qui in urbe erant, per aquaeductum cum paucis gentilibus in S. Annam, quod exinde ab eo secundum est appellatum, convenit et tentorio in palatio Blachernensi posito, regnum suum recepit. quo audito Apsimarum Apolloniadem fugit.

IUSTINIANUS ITERUM NASO TRUNCATUS.

Iustinianus regnum iterum nactus regnavit annos 6. postquam Terbeli multa dona dedit etiam partem Romanorum eam, cui nunc nomen Zagoriae est, concessit. Apsimarum autem, hominibus missis cepit et Heraclium fratrem una cum armatis pro eo principibus. et ceteros quidem omnes hieme in stipitibus fixit, Apsimarum autem et Leontium catenis vincetos in sedibus circi duxit eorumque cervices calcabat dum primum baium missum est. populus autem clamavit:

δῆμος ἰβρία “ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπέβησ, καὶ κατεπά-
 τησας λέοντα καὶ δράκοντα.” καὶ οὕτως ἀποστείλας αὐτοὺς
 ἐν τῇ κωνηγίῳ ἀπεκεφάλισε. Καλλίνικον δὲ τὸν πατριάρχην
 τυφλώσας ἐξώρισε, καὶ πολλοὺς τῶν ὄντων ἐν τῇ πόλει ἀπό-
 5 λεσε θανάτῳ, ὥστε φόβον μέγαν γενέσθαι. ἀποστείλας δὲ
 ἤγαγε Θεοδώραν τὴν ἐκ Χαζαρίας καὶ Τιβέριον υἱὸν αὐτῆς,
 καὶ συνεβασίλευσαν αὐτῷ. λύσας δὲ τὴν εἰρήνην τῶν Βουλ-
 γάων ἐπεστράτευσε κατ’ αὐτῶν, καὶ καταπολεμηθεὶς εἰς
 φρούριον κατέφυγε, καὶ τοὺς ἵππους νευροκοπήσας, εἰς τὰ
 10 σκάφη ἐπιβάς, μετ’ αἰσχύνης ἦλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει.
 Χερσωνίταις δὲ μνησικακῶν ἀπὸ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ, ἀποστεί-
 λας Μαῦρον πατριχίον κατέσφαξε καὶ τὰ νήπια αὐτῶν κατη-
 διάφισεν. ὁ δὲ Φιλιππίος ὁ καὶ Βαρδάνης ἐκεῖσε ὡν ἐξορι-
 στος, καὶ τινὰς τῶν στρατιωτῶν ὑπονοθεύσας καὶ πρὸς τὴν
 15 αὐτοῦ ἐλκύσας εὐνοίαν, διὰ τὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀπῆλειαν
 καὶ ὁμότητα τοῦτον εὐφρήμησαν εἰς βασιλεία καὶ μετὰ στόλου
 προέπεμψαν ἐν τῇ πόλει· ὅπερ γνούς ὁ Ἰουστινιανός, ἐπὶ πλεῖον
 φοβηθεὶς καὶ θυμωθεὶς, ἀνῆλθε μέχρι Σινώπης ἀκριβέστερον
 περὶ τούτου μαθησόμενος. τοῦ δὲ Φιλιππίου σὺν τῷ στόλῳ
 20 τὴν πόλιν καταλαβόντος Ἰουστινιανός πρὸς τὸν Δαματρὺν
 ἀπέδρα, καταλειφθεὶς ὑπὸ πάντων· ὃν αὐτίκα Φιλιππίος
 χειρωσάμενος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀφείλετο καὶ τοῖς Σκύθαις
 ἐξέπεμψε.

“super aspidem et basiliscum ambulavisti et leonem ac draconem cal-
 cavisti.” inde eos in cynegium missos capite truncari iussit. Calli-
 nicum patriarcham oculis orbatum in exilium misit, multosque ex iis
 qui in urbe erant perdidit ita ut magnus timor oriretur. Theodoram
 Chazaream eiusque filium Tiberium adduxit qui una cum eo regna-
 runt. rupta pace, quam cum Bulgaris inierat, bellum iis intulit et
 victus in castrum fugit; deinde equorum suorum nervis incisus naves
 ingressus, cum dedecore Cpolim venit. memor malorum, quae Cher-
 sonenses contra se, quum in exilio esset, moliti erant, Mauro patricio
 misso eos trucidavit et infantes prostravit. Philippicus autem, qui
 etiam Bardanes, corruptis nonnullis militibus et in suam voluntatem
 tractis propter Iustiniani inimicitiam et crudelitatem faustis acclama-
 tionibus rex creatus est et cum classe in urbem missus. quibus co-
 gnitis, Iustinianus magis exterritus et iratus usque ad Sinopen pro-
 fectus est, ut accuratius de re audiret. quum autem Philippicus ur-
 bem cum classe occupasset, Damatrya confugit Iustinianus, desertus
 ab omnibus. Philippicus extemplo eum cepit et caput abscisum Scy-
 this misit.

Φιλιππικός ὁ καὶ Βαρδάνης.

50κη^η Φιλιππικός ὁ καὶ Βαρδάνης ἐβασίλευσεν ἔτη δύο· δς ἐν μὲν ταῖς διαλαλιαῖς αὐτοῦ λόγιος καὶ ἐχέφρων ἐλογίζετο, ἐν δὲ ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ ἀσέμνως καὶ ἀνικάνως καὶ αἰσχρῶς τὸν βίον διατελῶν πάντῃ ἀδόκιμος ἐδείκνυτο. ἦν δὲ καὶ κα-⁵κόδοξος, μὴ αἰσχυνθεὶς ὀρμηῆσαι τοῦ κινήσαι ὄρια τὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἐκτεθειμένα· ταῦτα καὶ γὰρ ἀνατρέψαι ἐσπούδαζεν, ὑπὸ ἐγκλείστου τινός ἐν τοῖς Καλλιστράτου καταμένοντος τὴν κακοπιστίαν ἐκδιδαχθεὶς, παρ' οὗ καὶ τὸ ὅτι βασιλεύει πρότερον ἤκουσεν. ἐφ' οὗ καὶ οἱ Βούλγαροι μέχρι¹⁰ τῆς χρυσῆς πόρτης αἰχμηλοσίαν ποιήσαντες ὑπέστρεψαν. ὁ δὲ, ἰππικοῦ τελομένου καὶ τῶν πρασίνων νικησάντων, ἔδοξεν αὐτῷ μετὰ δοχῆς καὶ ὀργάνων εἰσελθεῖν καὶ λούσασθαι εἰς τὸ λουτρὸν τοῦ Ζευξιππου καὶ μετὰ πολιτῶν αἰσχρῶν ἐστιαθῆναι· ἐν δὲ τῷ αὐτὸν ἐστιασθαι αἴφνης Γεώργιος πα-¹⁵τριόσιος, ὃ τὸ ἐπίκλην Βόραφος, καὶ Θεόδωρος πατριόσιος ὁ Μαϊάκης, μετὰ ταξωτῶν ἐκ τῆς Θράκης εἰσδραμόντες, καὶ ἀρπάσαντες τὸν Φιλιππικὸν καὶ ἀνεγκόντες εἰς τὸ ἄρμυτούριον τῶν πρασίνων ἐτύφλωσαν, καὶ ἐπισυναχθέντος τοῦ λαοῦ τῆ^η ἐπαύριον εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἔσπεσαν Ἀρτέμιον²⁰ πρωτασηκρήτις. ἐπὶ τούτου τὸν τῆς ἁρχιερωσύνης θρόνον κατεῖχεν Ἰωάννης διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ ὁ αἰρετικός.

PHILIPPICUS SIVE BARDANES.

Philippicus, qui etiam Bardanes, regnavit annos 2, qui in colloquio facundus atque prudens habitus, sed in actionibus suis absque gravitate et industria ulla versans; turpiterque viveus extremam sibi infamiam paravit. erat etiam malae fidei, quippe quem non puduit tentare sancti concilii constituta decreta infringere. ea enim abolere voluit malam fidem doctus a monacho quodam in Callistratis habitante, a quo audiverat antea, se regnaturum esse. sub eo Bulgari usque ad auream portam captivos abducentes venerunt. illi vero, circo fuito, quum Prasini vicissent, placuit, invitato cum instrumentis ingredi et in lavacrum Zeuxippi descendere et se lavare et cum turpibus civibus coenare. quum vero coenaret, subito Georgius patricius, cui cognomen Borapho, et Theodorus patricius Majaca natus, cum militibus e Thracia accurrentes, Philippicum arreptum et in armamentarium Prasinorum abductum oculis privant, et populo altero die in magna ecclesia collecto, Artemium principem secretariorum coronaverunt. sub hoc patriarchalem sedem tenuit Ioannes diaconus et chartarum custos haereticus.

Ἀρτέμιος ὁ καὶ Ἀνασιάσιος.

Ἀρτέμιος ὁ καὶ Ἀνασιάσιος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, λογιώ-
 5 ταιος ὢν· ὃς προεβάλετο στρατηγούς εἰς τε τὰ κυβαλλαρικὰ
 θέματα καὶ εἰς τὰ πολιτικὰ λογιωτάτους καὶ ἰκανωτάτους,
 ὥστε τὰ πολιτικὰ ἐν ἀδείᾳ τελεῖν. οὗτος Θεόδωρον καὶ Γεώρ-
 10 γιον τοὺς πατρικίους ἐκτυφλώσας ἐξώρισεν ἐν Θεσσαλονίκῃ.
 τῶν δὲ Ἀράβων ὀπλιζομένων κατὰ Ῥωμανίας διὰ τε γῆς καὶ
 θαλάσσης, ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ κατὰ τῆς πόλεως τούτους
 παραγίνεσθαι· ὁ δὲ ἤρξατο κτίζειν δρόμωνάς τε διήρεις καὶ
 15 παράλια τείχη ἀνακαινίζειν, ὡσαύτως καὶ τὰ χερσοῦτα, τοξο-
 βολίστραις τε καὶ λοιπαῖς ὀπλίσεισι τὴν πόλιν κατωχύρωσε.
 καὶ γεννημάτων τὰ ὄρεϊα ἐπλήρωσεν. ἐπὶ τούτῳ καὶ Γερ-
 μανὸς ἐκ μητροπόλεως Κυζίκου μετατίθεται εἰς Κωνσταντι-
 20 νούπολιν, καὶ κιτατώριον δὲ μεταθεσίμου ἐκπεφώνηται, ψή-
 φῳ καὶ δοκιμασίᾳ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ δια-
 κόνου καὶ τῆς ἱεραῆς συγκλήτου ἐκφωνηθέν. “ἡ θεία χάρις ἣ
 πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντι ἀναπλη-
 ροῦσα μετατίθησι Γερμανὸν τὸν ὀσιώτατον πρόεδρον τῆς Κυ-
 ζικηνῶν μητροπόλεως εἰς ἐπίσκοπον ταύτης τῆς θεοφυλάτου
 25 καὶ βασιλίδος πόλεως ἐπὶ Ἀρτεμίῳ βασιλέως.”

Μαθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ὅτι στόλος ἐξῆλθε τῶν Ἀγαρη-
 30 ῶν πρὸς τὸ κόψαι ξύλα ἐπὶ τὸν Φοίνικα, ἀπέστειλε στόλον
 μετὰ κληρικῶν ὀνόματι Ἰωάννη, ὃν καὶ Ἰωαννάκην ἐκάλεσαν,

ARTEMIUS SIVE ANASTASIUS.

Artemius qui etiam Anastasius duos annos regnavit, vir pruden-
 tissimus, qui et equestribus copiis et provinciis homines prudentissi-
 mos et aptissimos praefecit, ita ut res publica quiete administraretur.
 hic Theodorum et Georgium patricios excaecatos Thessalonicam
 relegavit. Arabes quum contra Romanos terra marique bellum pa-
 rarent, nuntiatam est regi, contra urbem illos proficisci. tum rex
 aedificare celoces et biremes coepit et maritima et terrestria moenia
 reparare; ballistis praeterea et aliis armis urbem firmavit et frugibus
 granaria replevit. sub eo Germanus ex Cyzico metropoli Cpolia
 transpositus est et citatorum transpositionis proclamatum, secundum
 suffragium et sententiam a deo amatissimi presbyteri, diaconi et sancti
 concilii his verbis “divina gratia, quae semper debilia firmat et
 manca supplet, Germanum, sanctissimum Cyzicenorum metropolis prae-
 fectum episcopum facit urbis a deo defensae et regiae sub imperio
 Artemii.”

Rex certior factus profectum esse Agarenorum exercitum ligna
 in Phoenicia caesum, classem misit sub clerico quodam Ioanne, qui

πρὸς τὸ καῦσαι τὴν Ξυλὴν εἰς τὸν Φοίνικα καὶ τὴν ἐξάρτησιν τῶν Ἀγαρηνῶν. ὁ δὲ στόλος στασιάσας τὸν βασιλέα ἀνέσκαψαν, τὸν δὲ Ἰωάννην ῥομφαίαις ἀνείλον. οἱ δὲ τοῦτο ποιήσαντες ἀντάραντες ἀνήρχοντο κατὰ τῆς βασιλίδος πόλεως. ἐλθόντων δὲ ἐν τῷ Ἀτραμυτίῳ, εὗρον ἐκεῖ Θεοδοσίον δ' ἐκλήπτορα τῶν δημοσίων φόρων εὐσεβῆ καὶ ἀπράγμονα, καὶ ἀνηγόρευσαν αὐτὸν βασιλέα ὡς μὴ τινα ἔχοντες ἄρχοντα· ὁ δὲ φυγῇ χρησάμενος εἰς τὸ ὄρος ἐκρύβη. εὗρόντες δὲ αὐτὸν εὐφρόμισαν βιασάμενοι εἰς βασιλέα. ὅπερ μαθὼν Ἀρτέμιος τὴν πόλιν ὀχυρώσας, ἐν Νικαίᾳ τῇ πόλει κατέφυγεν. ὁ δὲ 10 τῆς πόλεως στόλος καὶ ὁ τοῦ Θεοδοσίου μέχρι μηνῶν ἕξ ἀλλήλους κατεπολέμουν· περάσας δὲ Θεodosίος ἐπὶ τὰ Θρακῶα μέρη ἐν ὄχλῳ βαρεῖ τὴν πόλιν καταλαμβάνει, καὶ διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν πύργης τοῦ μονοτείχους εἰσῆει, ληϊζόμενος τὴν τε πόλιν καὶ τοὺς ἄρχοντας. οἱ δὲ πλώμοι πραιδέν-15 σαντες μεγίστην εἰργάσαντο ἄλωσιν, μηδενὸς φεισάμενοι· τὸν δὲ πατριάρχην Γερμανὸν καὶ τοὺς ἄρχοντας Ἀρτεμίου συλλαβόμενοι ἐν Νικαίᾳ ἐξορίστους ἀπήγαγον. ὁ δὲ Ἀρτέμιος τούτοις θρασυάμενος, λόγον τινα ἀπαθείας λαβὼν, τὸ μοναδικὸν περιβάλετο σχῆμα· ὃν Θεodosίος ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐξώ-20 ρισε. Λέων δὲ ὁ Ἰσαυρὸς τῶν ἀνατολικῶν στρατηγὸς ὢν, Ἀρτεμίου ὑπερμαχῶν, οὐχ ὑπετάγη Θεοδοσίῳ, ἔχων συναγωνιζόμενον Ἀρτάβαστον Ἀρμένιον στρατηγὸν Ἀρμενικῶν, ᾧ δοῦναι συνέθετο καὶ τὴν ἰδίαν θυγατέρα.

etiam Ioannaces vocabatur, ut in Phoenicia lignum et navalia instrumenta Agarenorum combureret. classarii vero seditione facta imperium regi abrogarunt et Ioannem gladiis obtruncarunt, quo facto seditiosi Cpolim reversi sunt. Atramythium quum venissent, Theodosium; publicorum vectigalium conductorem invenerunt, virum pium et quietum, quem regem salutaverunt, ut neminem imperantem haberent. ille vero quum fuga evasisset et in montibus se abscondisset, inventum vi regem fecerunt, quod quum Artemius audisset, munita urbe Nicaeam aufugit. per 6 menses inter classem Cpolitanae et Theodosianae certamen fuit; Theodosius tandem in Thraciae partes digressus cum magnis copiis urbem aggreditur et per Blachernarum portam, ubi simplex murus, intrat spolians urbem et magistratus; classarii omnia diripientes neminique parcentes magnam praedam fecerunt. Germanum patriarcham et Artemii magistratus Nicaeam in exilium miserunt. quibus conspectis Artemius securitate promissa monachi habitum induit et a Theodosio Thessalonicam est relegatus. ceterum Leo Isaurus, dux Orientis, pro Artemio pugnans se Theodosio non subiecit, coniunctus cum Artabasto Armenio Armeniorum duce, cui etiam filiam sponderat.

Θεοδοσίος ὁ Ἀραμυτινός.

Θεοδοσίος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. ἐφ' οὗ ὁ Μάσαλμος ὁ ^δ *σαλβ*
 τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγός ἐπεστράτευσεν κατὰ Ῥωμαίων· καὶ
 πρὸς τὰ μέρη τοῦ Ἀμορίου γενόμενος γράφει πρὸς τὸν Λέ-
 5 δοντα στρατηγὸν τῶν Ἀρμενιακῶν “ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων
 σὴ ἔστιν· ἐλθὲ οὖν καὶ λαλήσωμεν τὰ πρὸς εἰρήνην, καὶ
 ποιῶ πάντα ὅσα θέλεις.” ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἀποστείλας ὑπά-
 10 τους καὶ λόγους εἰρήνης ποιησάμενος, καὶ ὡς βασιλεὺς εὐφρη-
 μισθεὶς, ἐπὶ Νικομήδειαν ἀνέρχεται μετὰ πλείστου στρατοῦ,
 ἐν ᾗ τῷ τοῦ Θεοδοσίου νιῷ περιτυχῶν ἐν πολέμῳ, καὶ τοῦ-
 15 τον χειρωσάμενος μετὰ βασιλικῆς ὑπηρεσίας πάσης καὶ τῶν
 ἐν τέλει ἐπισήμων τοῦ παλατίου, καταλιμπάνει τὴν Χρυσό-
 πολιν. ὁ δὲ Θεοδοσίος λόγον ἀπαθείας παρ' αὐτοῦ λαβὼν
 παρεχώρησεν αὐτῷ τὴν βασιλείαν, κληρικὸς σὺν τῇ νιῷ γε-
 20 νόματος. ἰστέον δὲ ὅτι οὗτος ὁ Θεοδοσίος ἦν ἐκλήπτωρ τῶν
 δημοσίων φόρων, εὐσεβῆς δὲ καὶ ἀπράγμων.

Λέων ὁ Ἰσαυρος ὁ Σύρος, ὁ καὶ Κόνων, ὁ εἰκονομάχος.

Λέων ὁ Ἰσαυρος ἐβασίλευσεν ἔτη εἰκοσιτέσσαρα. ἔχει *ε* *π* *ν* *δ*
 δὲ τὰ κατ' αὐτὸν ὡδὲ πη. Ἀράβων ἀρχηγός ὑπῆρχεν *Ἡ* *ζ* *θ*, *δ* *π* *ι* *υ*
 20 δύο δὲ τινες Θεομάχοι Ἑβραίων παῖδες, ὡς δῆθεν ἀστρολο-
 γικὴν ἐπιστήμην μεταδιώκοντες, καταλαμβάνουσι τὴν τῶν Ἀρά-

THEODOSIUS ATRAMYTINUS.

Theodosius duos annos regnavit. sub eo Masalmus Saracenorum
 dux contra Romanos profectus est et quum prope Amoriam venisset,
 ad Leonem Armeniorum ducem scripsit “tuum est Romanorum impe-
 rium; veni igitur, ut de pace colloquamur, et omnia, quae voles, fa-
 ciam.” ille consules ad eum misit, qui de pace verba facerent, et
 rex declaratus cum maximo exercitu Nicomediam venit, ubi quum
 Theodosii filio bello obviam factus esset, eum cepit; ipse autem re-
 gio ornata cum nobilibus palatii Chrytopolin reliquit. Theodosius,
 promisso securitatis accepto, regnum ei concessit, factus cum filio
 clericus. fuit autem hic Theodosius tributorum publicorum exceptor,
 pius et pacis amans.

LEO ISAVRUS.

Leo Isaurus 24 annos regnavit. haec fere est eius historia. Ara-
 bnum dux fuit Hesith; Hebraei quidam deo inimici, tanquam astrolo-
 giam profitentes ad Arabum aulam venerunt et Hesith adierunt lon-
 gam ei vitam oraculo praedicentes, si simulacra domini nostri Iesu

βων βασιλικὴν αὐλήν, καὶ καταμηνύοντα τῶν Ἡζίδ, καὶ τοῦτον χρησιμοφθίαν πολυζωίας μουῦνται, εἶπε τὴν θεανδρακὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς θεοτόκου μητρὸς ἐκ πάντων τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ὑπ' αὐτὸν οὐσῶν ἀπαλείψαιεν. καὶ δὴ ὁ φιλοζῶως ὑπακούσας τῇ συμβουλῇ τῶν ἀπατεῶνων⁵ πάσας τὰς ἐκκλησίας τὰς οὐσας ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ διεούλευσεν. ἀλλ' ἀπατηθεὶς ὁ δειλαῖος εὗρεν ἄξια τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀνοίας· μετῆλθε γὰρ αὐτὸν ἡ θεία δίκη, οὕτω διελθόντος ἐνὸς ἐνιαυτοῦ. οὗ δὲ υἱὸς διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν ὡς ψευδομάνεις αὐτοὺς ἤβουλήθη ἀποκτεῖναι· μαθόντες δὲ οὐ-¹⁰τοι ἀνεκαμψαν ἐν τοῖς Ἰσαυρικοῖς μέρεσιν. εἰς πηγὴν δέ τινα ἀναψυχόντων αὐτῶν, ἰδοὺ οὗτος ὁ Λέων νεανίσκος ἔτι ὢν, καλῶς τῷ εἶδει καὶ εὐμήκης τῷ σώματι, βάνασος τὴν τέχνην, ἐξ αὐτοῦ τὴν ζῶην ποριζόμενος, τοῖς ὑποζυγίοις περιτιθεὶς φόρτον καὶ ἀπεμπολῶν διέζη πτωχικῶς· καὶ δὴ ἐκ τοῦ¹⁵ ὑποζυγίου τότε φόρτον περιελόμενος ἐκάθισε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῇ πηγῇ ὡς ἀριστήσων. εἶτα οἱ τῶν ἐγγαστριμύθων μύσται μούννται αὐτὸν τοῦ κατάρξαι τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας τῶν σκήπτρων· καὶ τοῦ Λέοντος ἀναβαλλομένου, ἐπὶ τῇ εὐτελείᾳ αὐτοῦ ἀφορῶντος, ὄρκοις πληροφορεῖται ὑπὸ τῶν ἀθέων οὗ²⁰ ταῦτα οὕτως ἔχει γενέσθαι. καὶ δὴ αἰτούντων αὐτῶν ὁμοῦσαι αὐτοῖς ἵνα εἰ ἄρα εἰς πέρας ἔλθοι τοῦτο, εἴ τι ἂν αἰτηθῆ παρ' αὐτῶν, ἀννεπερθέτως δώσει αὐτοῖς· ἦν δὲ πλησίον γαδὸς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, καὶ εἰσελθὼν εὐθὺς ὁ βάνασος

4. αὐτοῦ C

8. αὐτοῦ C

17. οἱ om C.

Christi et divinae matris ex omnibus ecclesiis quae sub eius ditione essent extrussisset. atque ille vitae amans, virorum fraudulentorum consilio obsecutus omnes suae ditionis ecclesias delevit; sed falsus miser meritam vesaniae poenam dedit; accessit eum enim ultio divina anno nondum exacto. eius filius quum ei successisset, ut falsos vates eos interfecturus erat; quod quum illi comperissent in Isauros aufugerunt. quondam quum hi prope fontem quietem sumerent, supervenit Leo, etiamtum adolescens formosus ac procero corpore, qui sordida arte sustentabat vitam et mercibus iumentis impositis venditisque misere victum quaerebat; tum inmentum onere levavit prandendi causa et ipse ad fontem consedit. huic illi genio vaticinium suggerente praedicunt, fore ut Romanorum imperio potiat et non credenti illi et paupertatem respicienti iuramenti persensorum athei, ita esse futurum. tum iuri iurando eum adigunt, si ad eum finem pervenerit, sese statim facturum quod eum postulaturo essent. prope erat St. Theodori templum; in id ingressus Leo sanctos

Λέων, τῶν ἱερῶν καγκέλων τοῦ θυσιαστηρίου ἀψάμενος, δέ-
 δωκεν ἐγγυητὴν τὸν μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ, ἐστῶτα
 τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ, καὶ δεχομένω
 τὸν ἄρκον παρ' αὐτοῦ. καὶ αὐθις ὄχγετο ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια.
 5 ἦν δὲ τῶν ἀνατολικῶν στρατηγὸς τότε Σισίνιος πατρικίος· ἐφ'
 οὗ καὶ Λέων στρατολογήθεις ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς προκοπὴν
 μεγίστην ἀναβιβάζεται, σπαθάριος προχειρισθεὶς ὑπὸ Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ ἱεροτομήτου. καὶ τὰ ἐσπέρια ἐκπεμφθεὶς καὶ με-
 τὰ μεγάλῃ νίκῃ ἀνελθὼν προχειρίσθη παρὰ Θεοδοσίω
 10 στρατηγὸς εἰς ἀνατολήν. τὴν δὲ βασιλείαν αὐτοῦ κρατήσαν-
 τος τρόπῳ οἷῳ προεῖρηται, προσῆλθον οἱ μάντις οἱ τοῦτον
 χρησιμοδοτήσαντες, καὶ δεξιολαβηθέντες ἀπαιτοῦσι παρ' αὐ-
 τοῦ τὴν ὑπόσχεσιν· τοῦ δὲ ἐτοιμῶς ἐπαγγελαμένου ἀποδι-
 δόναι αὐτοῖς, εἶπον οἱ θεομάχοι “τοῦτο αἰτούμεθα παρὰ σοῦ,
 15 βασιλεῦ, ἵνα τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ναζωραίου Χριστοῦ καὶ τῆς
 μητρὸς αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἐκ πάσης ἐκκλησιαστι-
 κῆς ἱστορίας ἀπαλείψῃς, καὶ τοῦτο ποιῶν μέλλεις βασιλευεῖν
 ἕχρι χρόνων ἑκατὸν ἐν τῇ γενεᾷ σου.” ὁ δὲ ἀλιτήριος, ἀστη-
 ρικὸς ὢν τῇ πίστει, ἐτοιμώτατα τὸ αἰτηθὲν ἐπαγγέλλεται,
 20 καὶ πρὸς τοῦτο ἤδη ἔχῳρει. ἐτέχθη δὲ τῷ δυσσεβεῖ βασιλεῖ
 Λέοντι υἱὸς ὀνόματι Κωνσταντῖνος, ὃν ἐν τῇ ἀγίᾳ κολυμβή-
 θρα ἐν τῷ βαπτίζεσθαι [ὡς] φασιν ἀφοδεῦσαι, δεινὸν καὶ
 δυσῶδες προσημαίνων τεκμήριον. μεταστειλάμενος γὰρ μετ'
 οὐ πολὺ Γερμανὸν πατριάρχην ὃ βασιλεὺς ἤρξατο λόγους

13. αὐτοῦ τὴν] αὐτὴν C

cancellos amplexus per Christum iuravit, stantibus extra templum
 ludaeis et iusiurandum eius accipientibus. tum quisque sua via per-
 rexit. erat tum in Oriente dux Sisinius patricius, sub quo militans
 Leo brevi tempore ad summas dignitates proventus est, spatharius
 factus a Iustiniano Rhinometo. in occidentem missus quum victor
 redisset, a Theodosio dux est Orientis constitutus. postea quum ea
 ratione, qua diximus, regno potitus esset, adierunt eum vates qui
 praedixerant, et promissis ut staret postulaverunt, qui quum se fa-
 cere velle significasset dixerunt illi: “hoc te poscimus, rex, ut Chri-
 sti et matris eius et omnium sanctorum nomina ex tota ecclesiastica
 historia deleas; quod si feceris, 100 annos domus tua regnabit.” in-
 sanus ille et fluctuans fide libentissime postulata fecit, et ad perfici-
 enda se accinxit. natus est impio Leoni filius nomine Constantinus,
 quem in sancto baptisterio, quum baptizaretur cacasse narrant, quod
 malum et foedum fuit omen. arcessito paulo post Germano patriar-
 cha illatoque subdole sermone damnare coepit omnes ante se impe-

τινὰς κινεῖν μεθ' ὑποουλείας, καὶ καταγινώσκειν πάντων τῶν
 πρὸ αὐτοῦ βασιλέων καὶ ἱερέων ὡς εἰδωλολατρῶν ἐν
 τῇ προσκυνήσει τῶν ἁγίων εἰκόνων. ὁ δὲ μέγας ἔφη Γερμα-
 νὸς ἄκουσον, ὦ βασιλεῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 διὰ σαρκὸς ἐπιφανέντος πᾶσα εἰδωλολατρεία ἐκποδῶν γέγονε,⁵
 καὶ πᾶν ἄγαλμα εἰδωλικὸν ἠφάνισται καὶ ἐξωστράκισται, ὡς
 φησι Ζαχαρίας ὁ προφήτης ὅτι λέγει κύριος Σαβαώθ, ἐξολο-
 θρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκέτι
 αὐτῶν ἔσται μνεῖα. πλὴν τὴν καθαίρεσιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων
 μέλλειν ἔσεσθαι ἀκούομεν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας.¹⁰
 τοῦ δὲ βιασαμένου εἰπεῖν ἐπὶ ποίας βασιλείας, ἔφη "ἐπὶ Κό-
 νωνος." ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔφη "ὄντως ἐγὼ εἰμι, καὶ οὕτως
 παιδύθην ἐκλήθην." καὶ ὁ μέγας Γερμανὸς ὑπολαβὼν ἔφη "μὴ
 γένοιτο, δέσποτα, ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας προχθῆναι τὸ θεοστι-
 γῆς τοῦτο κακόν." ὁ δὲ θεομάχος τύραννος τοῦτο ἀκούσας,¹⁵
 καὶ ὡς ἀνήμερος θῆρ βρυῖξας καὶ σφόδρα χαλεπήνας, εἰδω-
 λολάτρην τε ἀποκαλέσας καὶ ταῖς ἰδίαις χερσὶ ῥαπίσας τῶν
 βασιλείων ἐξελαύνει, καὶ ἐξουσιαστικῶς τε καὶ δυσσεβῶς τῆς
 αἰρέσεως ἀπάρχεται. καὶ τὴν ἐπὶ τῆς χαλκῆς πύλης εἰκόνα
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατεσῆξας, καὶ σελέντιον²⁰
 κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ποιήσας, προσκαλεῖται πάλιν τὸν
 ἅγιον Γερμανὸν καὶ τίμιον, οἰόμενος πείσαι αὐτὸν ὑπογράψαι
 κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων. ὁ δὲ οὐδ' ὄλωσ εἶξε τῇ θωπείᾳ ἢ
 τῇ ἀπειλῇ τοῦ τυράννου, ἀλλὰ θεὸς τὸ ὠμόφορον ἐν τῇ ἁγίᾳ

ratores et sacerdotes, quod illi in sacrarum imaginum adoratione
 idola sectati essent; ad haec magnus Germanus "audi," inquit, "rex,
 domjno nostro Iesu Christo in carne exhibito, omnis idolorum cultus
 abolitus est, omnisque impia imago sublata est et explosa, quemad-
 modum Zacharias propheta praedixit dicens: sic ait dominus Sabaoth,
 extinguam e terra nomina idolorum, neque erit eorum ulla memo-
 ria, sed sacras quoque imagines audivimus deiectum iri, non vero
 te imperante." tum coactus sub cuius imperio id esset futurum di-
 cere, "Cononem nominavit," ad quod ille "omnino is ego sum, Con-
 non enim a puero sum dictus;" Germanus autem, "ne fiat," inquit,
 "ut te imperante hoc invisum deo facinus perpetretur." sed tyrannus
 deo adversus auditis his verbis graviter indignatus ferocis bestiae in-
 star rugiit et Germanum simulacricolam appellans, suis manibus eum
 verberavit et e regia exturbavit. tum tyranni in modum et impie
 haeresin sectari coepit fracto Christi simulacro supra porta aenea
 collocato et facto contra sacras imagines adiecto, iterum sanctum et
 venerabilem Germanum arcessivit, sperans se ei ut subacriberet per-

τραπέλῃ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀπετάξατο τῇ ἱερωσύνῃ· καὶ ὑπεχώρησεν. ὁ δὲ Θεομάχος ἀντὶ αὐτοῦ χειροτονεῖ Ἀναστάσιον πρεσβύτερον, συνθένεμον τῇ ἀσεβείᾳ αὐτοῦ βουλῆ, πᾶσαν τε εἰκόνα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς Θεοτόκου μητρὸς καὶ τῶν ἁγίων κατέστρεψε καὶ κατέκαυσε, καὶ διωγμὸν μέγαν ἐγείρας πολλοὺς ἱερεῖς καὶ μονάζοντας καὶ λαϊκοὺς διαφόροις τιμωραῖς καὶ θανάτοις παρέδωκε. πλησίον δὲ τῶν χαλκοπρατειῶν παλάτιον ἦν σεμνόν, ἐν ᾧ ὑπῆρχε κατὰ τύπον ἀρχαῖον οἰκουμενικὸς διδάσκαλος, ἔχων συλλήπτορας ἀνδρας τῶν ἐν τέλει τὸν ἀριθμὸν δώδεκα, πᾶσαν ἐπιστήμην μετεροχομένους καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ κρατύνοντας δόγματα, βασιλικὰς τε διαίτας καὶ βίβλους ἔχοντας ὡσαύτως· ὧν οἱ βασιλεῖς ἄνε βουλῆν ἢ γνώμην οὐκ ἐθέσπιζον. τούτους ὁ δυσώνυμος θῆρε προσκαλεσάμενος ἐπειράτο· πείθειν· τῶν δὲ μὴ καταδεξαμένων ἀλλ' ἐλεγξάντων αὐτόν, προσέταξεν ἐνεχθῆναι πληθὸς ξύλων, καὶ τούτων ὑπαφθέντων κατακαῆναι τοὺς ἀνδρας σὺν τοῖς οἰκήμασι καὶ βιβλίοις καὶ τοῖς λοιποῖς αὐτῶν πᾶσι.

Διὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος Ῥώμης ἀφηνίασε, καὶ πρὸς τὸν Φράγγον σπονδὴν εἰρηνικὴν ποιησάμενος τοὺς τε φόρους ἐκάλυψε καὶ Ἀναστάσιον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἀνεδεμάτισεν· ὁ δὲ τῶν Σαρακηνῶν ἡγούμενος Μάσαλμας ἐξεδέχετο τὰς τοῦ Λέοντος ὑποσχέσεις· μηδὲν δὲ παρὰ Λέοντος δεξάμενος, καὶ

10. ἀρχαῖος C

15. ἐνεχθῆ C

suasurum. sed Germanus nequaquam neque adulationi neque minis tyranni cessit sed humerale in sacra mensa magnae ecclesiae deponens, resignavit munus suum atque recessit. deo invisus pro eo creato. Anastasio presbytero, impii consilii socio omnia domini nostri, sanctae matris sanctorumque simulacra comminuit et combussit et magna persecutione facta multos sacerdotes, monachos et laicos variis poenis et suppliciis multavit. prope forum aerarium palatium fuit, in quo antiquo more oecumenicus magister cum 12 contubernalibus viris debebat omni eruditione et ecclesiastica doctrina excellentibus, qui a rege alebantur et libris regiis utebantur, et quorum sine consilio et sententia nihil reges imperabant. iis nefanda bestia accessit persuadere conatus est, sed resistentibus et refutantibus iussit ligna afferri iisque accensis viros cum domicilliis et libris et aliis rebus omnibus comburi.

Hanc ob rem pontifex Romanus defecit et cum Francis coniunctus tributum negavit se daturum, Anastasium praeterea cum sociis excommunicavit. Masalmas, Saracenorum dux fidem Leontis accepit; sed nihil reddente Leone quum lusum se ab eo videret, contra pria-

Leo. Grammaticus.

12

γνούς οἱ ἐνεπαίχθη ὑπ' αὐτοῦ, ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν ἐκίνησε, καὶ τὴν Ἄβυδον καταλαβὼν καὶ ἀντιπεράσας λαὸν πλείστον γράφει πρὸς Σουλεϊμᾶν τὸν πρωτοσίμβουλον ἔλθειν ἐν τάχει μετὰ στόλου, καὶ τῷ Ἀυγούστῳ μνηρὶ περικαθίσας τὴν πόλιν καὶ τὸ χερσαῖον τεῖχος περιχαρακώσας ἐλυμαίνετο 5 σφόδρα τὰ Θρακῶα μέρη. τῇ δὲ πρώτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου ἀνέβαλεν ὁ Σουλεϊμᾶν ἔχων εὐμεγέθεις ναῦς τριήρεις καὶ δρύμονας χιλίους ὀκτακοσίους· ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν στόλον κατ' αὐτῶν ἐκπέμψας καὶ τὰς ταχείας ναῦς μετὰ ὕγρου πυρός πυριαλώτους ἐποίησε τὰς πλείω καὶ φοβεράς ναῦς ἐκείνας 10 καὶ αἱ μὲν εἰς τὰ παράλια τείχη πυροπολούμεναι προσερίφησαν, αἱ δὲ εἰς τὸν βυθὸν αὐτανδροὶ κατεποντίσθησαν, ἕτεραι δὲ μέχρι τῆς Ὀξείας καὶ τῶν λοιπῶν νήσων ἀπηρέθησαν καταφλεγόμεναι. ἐντεῦθεν οἱ τῆς πόλεως θύρσος ἔλαβον, τῶν πολεμίων μεγάλως καταπτωθέντων. παραχειμάσασσι 15 δὲ τῇ πόλει τῷ ἑαρινῷ καιρῷ λοιμικὴ νόσος αὐτοῖς ἐνοσκήψασα μετὰ λιμοῦ πληθὺς ἀναρίθμητον ἐξ αὐτῶν διέφθειρεν· ἐξ ὧν οἱ περιλειφθέντες πόλεμον ἐν τῇ Θρακίᾳ μετὰ Βουλγάρων συνάψαντες ἀηρέθησαν πλείους. τῇ δὲ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ Ἀυγούστου μηνός ἐκ τῆς πόλεως ἀπάραντες, 20 ἀνέμου σφοδροτάτου πνεύσαντος, οἱ μὲν ἐν τῇ Προικονήσῳ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀπταῖς ἀπώλοντο, οἱ δὲ ἑξαβυδίσαντες ἀθρόως ἐπέλθόντος νέφους χαλαῆς ὀλέθρου μετὰ βιαίου ἀνέμου ὑπεβρύχιοι πάντες ἐγένοντο· διεσώθησαν δὲ παραδόξως ἐκ τῶν αὐῶ πέντε καὶ μόνον πλοῖα, ἃ καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὰ ἴδια 25

cipem urbem profectus est. Abydo occupato et maxima exercitus parte traiecta ad Solyman, primum consultorem litteras dedit ut celeriter cum exercitu veniret. Augusto mense urbem oppugnavit et chersaeae moenibus vallo circumditi Thraciam partem admodum laesit. primo die Septembris Solyman advenit cum ingentibus trimibus et celocibus 1800. rex vero missa contra hos classi et celeribus cum aquatili igni navibus, illorum naves maiores et terribiles incendit, quarum aliae igni deletae maritimo muro adactae sunt, aliae cum hominibus submersae, reliquae usque ad Oxiam et reliquas insulas flagrantis sunt latae. hinc oppidanis animus crevit, hostibus magnopere afflictis. qui quum circum urbem hiemassent vere morbus pestilens eos invasit cum fame coniunctus et innumeros eorum attrivit; reliqui Bulgaris bello se adiunxerunt, sed maximam partem occisi sunt. 15 die Augusti ab urbe navigantes spirante fortissimo vento alii ad Praeconesum aliaque litora interierunt, alii grandini sper-

τὴν τε Ῥωμαίων νίκην καὶ τὴν ἑαυτῶν πανώλεθρον κατά-
πιψιν.

Σέργιος δὲ στρατηγὸς Σικελίας ἀκούσας ὅτι οἱ Ἀγαρηνοὶ
ἐκπορθοῦσι τὴν πόλιν, ἔστειψε βασιλεῖα ἐκ τῶν ἀνθρώπων αὐ-
5 τοῦ ὀνόματι Βασίλειον, ᾧ ἐπώνυμον Ὀνομάγουλος, ποιήσας
καὶ προβολὰς ἀρχόντων. ὁ δὲ βασιλεὺς ταῦτα ἀκούσας ἀπέ-
στειλεν ἐκεῖτος Παῦλον μετὰ κελεύσεων καὶ στόλου. μαθόν-
τες οὖν οἱ Σικελιώται ὅτι κατετροπώθησαν οἱ Σαρακηνοὶ καὶ
Λέων βασιλεύει, τὸν τε Βασίλειον καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας
10 παραδεδώκασι τῷ Παύλῳ, καὶ πάντας ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπε-
κεφάλισεν ὡς ἀντίρτας. Νικήτας δὲ ὁ πατρικίος ὁ Ξυλινί-
της μετὰ καὶ ἑτέρων πατρικίων τὸν Τέρβελιν διὰ γραμμάτων
καὶ πολλῶν δώρων καὶ χρημάτων δεξιωσάμενοι παρώρμησαν
ἐλθεῖν κατὰ Λέοντος· οὓς τινες τῶν Βουλγάρων προδεδω-
15 κασι καταμηνύσαντες τῷ βασιλεῖ, καὶ πάντας ἐν φόνῳ μα-
χαίρας ἀνέβλεν.

Ἔστειψε δὲ Κωνσταντῖνον υἱὸν αὐτοῦ ὁ αὐτὸς Λέων ἐν τῷ
τριβουναλίῳ τῶν δεκαεννέα ἀκουβίτων. ἐβάπτισε δὲ ἀναγκα-
στῶς καὶ τοὺς Ἑβραίους, ὥστε λέγεσθαι ἔκτοτε τοὺς Ἑβραίους
20 καὶ Μοντάνους. Ἰωάννην τε τὸν Λαμασκηρόν, ὃν Χρυσορροάαν
ἐκάλουον διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῷ σοφίαν, ἔξορισίαι Μανσοῦρ
ἐπωνόμασεν, ὃ ἔστι βλάσφημον. ἐνυμφεύσατο δὲ εἰς τὸν υἱὸν
Κωνσταντῖνον τὴν θυγατέρα τοῦ χαγάνου τοῦ Σκυθῶν δυνάστου,

veniente et ingenti vento omnes aqua sunt obtecti. praeter opinio-
nem de 1800 navibus 5 tantum sunt servatae, quae Romanorum vi-
ctoriam suamque cladem renunciarunt.

Sergius autem, dux Siciliae, quum Agarenos audiisset urbem de-
levisse, hominem quendam e suis, Basilium, cui Onomaguli cogno-
men, regem coronavit, et magistratus elegit. his compertis rex Pau-
lum cum iussis et exercitu eo misit. Siculi autem, ubi Saracenos fu-
gisse audiverunt et regnare Leontem, Basilium et reliquos magistra-
tus Paulo tradiderunt, qui omnibus ut defectoribus capita abscidit.
Nicetas patricius Xylinites cum aliis patriciis Terbelin literis, donis
et auro hortati sunt contra Leontem surgere et proficisci; eos e Bul-
garis quidam indicarunt et tradiderunt, eosque gladio interemit.

Constantinum filium Leo in tribunali 19 acubitorum coronavit.
idem Hebraeos vi baptizavit, ut inde Hebraei dicerentur Montani.
Ioannem Damascenum, quem Chrysorroam propter sapientiam appella-
bant, relegavit Masur eum dicens, quod est dei conviciator. Constan-
tino filio Chagani, Scytharum principis, filiam in matrimonium dedit,
Christianam eam faciens et Irenen nominans; quae quum sacram do-

Χριστιανὴν ποιήσας καὶ Εἰρήνην ἐπονομάσας ἥτις μαθούσα τὰ ἱερὰ γράμματα διέπρεπεν ἐν εὐσεβείᾳ, τὴν τούτου δυσσεβίαν ἐλέγχουσα. πολλὰ δὲ τῇ Ῥώμῃ κακὰ ἐνεδείξατο διὰ τὸν πάπαν, καὶ πάντα ἐτήσια ταῖς ἐκκλησίαις διετάξατο τελῆν. ἐστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Ἀγαρηνοὶ κατὰ πάσης Ῥωμανίας, καὶ⁵ πολλὴν αἰχμαλωσίαν λαβόντες ὑπέστρεψαν. καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, ὥστε πτωθῆναι ἐκκλησίας καὶ οἴκους, καὶ πεσεῖν τὴν στήλην Ἀρκαδίου τὴν ἐν τῷ Ξηρολόφῳ τὰ τε χερσαία τῆς πόλεως τείχη καὶ Νικομήθειαν καὶ Νίκαιαν, ἀποφυνεῖν δὲ καὶ τὴν θάλασσαν τῶν ἰδίων ὄρων ἐν τισὶ τόποις. εἰδὼς¹⁰ δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ τείχη πτωθέντα διελάλησε λέγων ὅτι ἡμεῖς οἱ τῆς πόλεως ἀδυνατεῖτε τὰ τείχη κτίσαι, ἀλλὰ προσετάξαμεν τοῖς διοικηταῖς εἰς τὸν κανόνα ἀπαιτῆσαι κατὰ νόμισμα μιλιαρῖσιον ἓν, καὶ λαμβάνειν αὐτὸ τὴν βασιλείαν, καὶ κί-
ζειν τὰ τείχη. ἐντεῦθεν ἐκράτησεν ἡ συνήθεια παρέχειν τὰ¹⁵ δικέρατα τοῖς διοικηταῖς. ἐν τοῖτοις ὁ παμμύαρος Λέων τελευτᾷ, νόσῳ δυσεντερίας τὴν ψυχὴν ἀπορρήξας. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ τὸ δύστηνον ἐν τῷ ναῶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατέειχεν Ἀναστάσιος ὁ αἰρετικὸς, διαδεξάμενος Γερμανὸν τὸν²⁰ μακῆριον.

7. πεπωθῆναι C

ctrinam didicisset pietate excellit illum impietatis convincens. multis Romam iniuriis papae causa vexavit et annuum tributum ecclesiis imposuit. expeditionem in Romanos Agareni fecerunt et multis captis reverterunt. terrae motus fuit tantus, ut ecclesiae et aedificia conciderent, praeterea Arcadii columna, quae in Xerolopho erat, terrestria urbis moenia et Nicomedia et Nicaea, utque recederet a terminis suis mare quibusdam in locis. rex quum moenia concidisse videret haec proclamavit "vos quum pares non sitis moenibus aedificandis, quaestoribus nostris imperavimus, ut praeter constitutum tributum in singula nomismata miliarisium unum accipiant, idque in aerarium nostrum conferant, ut moenia inde exstruantur." inde obtinuit ut dicerata quaestoribus solvantur. tum impurissimus Leo mortuus est intestinorum terminibus. corpus eius infelix conditum in apostolorum ecclesia. episcopatum Anastasius tenuit haereticus, beatum Germanum secutus.

Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς Λέοντος Ἰσαύρου ὁ Κοπρώνυμος.

Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Κοπρώνυμος ἐβασίλευσεν ^{ἔως} ἑν-
 ἑτη λδ', ἐκ δεινοτάτου λέοντος φανείς ποικιλότροπος πύρδα-
 λης, ἐκ σπέρματος ὄφραως ἀσπίς καὶ ὄφρις πετώμενος. οὗτος ^{διπ. ἰ}
 5 τὴν πατρῶαν τε βασιλείαν καὶ δυσσέβειαν διαδεξάμενος ἐκ
 θεοῦ πλεῖον δίδοταται καὶ τῆς θεοτόκου Μαρίας καὶ πάντων
 τῶν ἁγίων αὐτοῦ, κἀντεῦθεν λοιπὸν μαγείαις καὶ ἀσελγείαις
 καὶ ψδαῖς καὶ δαιμόνων ἐπικλήσεσι καὶ σπλάγγων ἀνατομίαις
 10 μίοις σχολάζων ὄργανον ἐπιτήδειον τοῦ ἀντικειμένου γέγονεν.
 εἰς τσαύτην γὰρ ἀπόνοιαν ἐξώκειλεν ὡς καὶ θεσμὸν καθολι-
 κὸν ἐκδέσθαι μὴ λέγεσθαι τινα ἅγιον, ἀλλὰ καὶ τὰ λείψανα
 τούτων εὐρισκόμενα διαπτύεσθαι, καὶ μηδὲ πρεσβείαν αὐτῶν
 ἐξαιτεῖν, οὐδὲν γὰρ ἰσχύουσι," προσθεῖς ὁ ἀνόσιος "μηδὲ τῆς
 15 Μαρίας ἐπικαλεῖσθαι τις τὴν πρεσβείαν· οὐ γὰρ δύναται
 τι" μηδὲ θεοτόκον αὐτὴν ὀνομάζεσθαι. λαβὼν γὰρ ἐν χειρὶ
 βαλάντιον πληρὲς χρυσοῦ, καὶ ὑποδείξας αὐτὸ πᾶσιν, ἤρετο
 "τίνος ἄξιόν ἐστι;" τῶν δὲ "πολλοῦ" εἰπόντων, κενώσας τὸ
 χρυσίον πάλιν ἤρετο "τίνος ἐστὶν ἄξιον;" καὶ λέγουσιν "οὐ-
 20 δένος." "οὕτως" ἔφη "καὶ ἡ Μαρία" (οὐ γὰρ θεοτόκον ὁ
 ἄθεος ἡξίου λέγειν) "ἕως μὲν εἶχε τὸν Χριστὸν ἐν ἐαυτῇ, τε-
 τιμημένη ἦν, ἀφ' οὗ δὲ τοῦτον ἀπέτεκεν, οὐδὲν τῶν λοιπῶν

CONSTANTINUS COPRONYMUS LEONTIS ISAURI FILIUS.

Constantinus filius eius Copronymus annos regnavit 34, ex sæ-
 vissimo leone factus pardus versutissimus et ex serpentis semine
 aspis et alatus serpens. hic patris imperium et impietatem excipiens
 magis a deo sese abalienavit et deipara Maria sanctique omnibus,
 atque exinde magorum artificiiis, voluptatibus, deorum incantationibus,
 viscerum dissectionibus aliisque malis studiis, venationibus et circen-
 sibus ludis declitus aptum antichristi instrumentum est factus. in-
 tantum enim insanie abiit, ut universali edicto iuberet, ne quis san-
 ctus diceretur, imo reliquiae eorum inventae ut conspuerentur, neque
 intercessio eorum peteretur, "nihil enim valeat" inquit impius, "neque
 Mariae intercessionem quisquam imploret, quippe quae nihil valet."
 neque deiparam eam haberi voluit. sumpta enim in manum crumena
 auro referta et monstrata praesentibus "quanti," inquit, "est pretii?"
 qui cum "magni" respondissent, evacuata crumena iterum "quanti,"
 inquit, "est pretii," et illis "nullius" respondentibus, "sic," inquit,
 "etiam Maria" (non enim deiparam eam dicere voluit) "quamdiu Chri-
 stum utero gestavit, in honore fuit, postquam illum peperit, nihil

ἄνθρωπων διενήνοχεν." ὡ τῆς βλασφημίας. φείσαι ἡμῶν, κύριε.

Ἐκ τούτων οὐ μικρά τις ἀθυμία τοὺς Χριστιανούς κατέλαβεν, ὥστε πάντας μισῆσαι αὐτὸν καὶ Ἀρταβασίδε κυροπαλάτῃ καὶ γαμβρῷ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτοῦ προσιεθῆναι. ἐξελθὼν 5 γὰρ Κωνσταντῖνος ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Ὀψικίου κατὰ Ἀράβων, Ἀρταβασίδου μετ' αὐτοῦ ὄντος, ὑπεβλέποντο ἀλλήλους, καὶ συμβολῆς γενομένης μετ' ἀλλήλων, καὶ τοῦ Βισῆρ τοῦ καὶ συμμύστου Κωνσταντίνου σφαγέντος παρὰ Ἀρταβασίδου, Κωνσταντῖνος φοβηθεὶς ἔφυγεν εἰς τὸ Ἀμόριον. ἐντεῦθεν μάχαι 10 μεταξὺ αὐτῶν γέγονασι δεινόταται. Ἀρτάβασδος δὲ Θεοφάνην μάγιστρον, φίλον αὐτοῦ ὄντα καὶ τότε ἐκπροσωποῦντα ἐν τῇ πόλει, ἔγραψε δέξασθαι αὐτόν. καὶ δεχθεὶς ὑπὸ τῶν θεμάτων ἀνηγορεύθη βασιλεύς. εἰσελθὼν δὲ ἐν τῇ πόλει, πᾶς ὁ λαὸς σὺν τῷ ψευδωνύμῳ πατριάρχῃ Ἀναστασίῳ ἀνεθεμά- 15 τισαν Κωνσταντῖνον, Ἀρτάβασδον δὲ ὡς ὀρθόδοξον βασιλέα ἀνεκήρυξαν. καταλαβὼν δὲ Κωνσταντῖνος ἐν Χρυσόπολει μετὰ λαοῦ, καὶ μηδὲν ἀνύσας, ὑπέστρεψε πάλιν εἰς τὸ Ἀμόριον. ὁ δὲ Ἀρτάβασδος τὴν ἱεράς εἰκόνας πνιταχοῦ ἀνεστήλωσε, καὶ τὸν πρὶν αὐτῆς κόσμον ἢ ἐκκλησίαι ἀπέλαβεν. Ἀνα- 20 στάσιος δὲ ὁ πατριάρχης κρατήσας τὰ τίμια ξύλα ὤμοσεν ἐν τῷ ἄμβωνι ἕστῶς ὅτι μὰ τὸν προσηλωθέντα ἐν τούτοις, οὕτως μοι εἶπεν Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεύς, ὅτι μὴ λογίσῃ υἱὸν Θεοῦ εἶναι τὸν Χριστόν, ὃν ἔτεκεν ἡ Μαρία, εἰ μὴ ψιλὸν ἄν-

reliquis mulieribus praestantior fuit." quam impie dictum! parce nobis domine!

Inde non exiguus pavor Christianos invasit, ita ut omnes eum odissent et Artabaso cyropalatae, sororis eius marito sese adiungerent. Constantino enim in regionem Opsicianam profectus contra Arabes et praesente Artabaso alter alterum suspiciebat et consertis manibus interfecto ab Artabaso bisae, Constantini sacrorum socio, Constantinus perterritus Amorium confugit. hinc pugnae inter eos factae sunt gravissimae. Artabasus Theophani magistro, amico suo et tum in urbe vicario scripsit ut sese exciperet. a legionibus exceptus rex est declaratus. urbem quum esset ingressus, omnis populus cum Anastasio, falso nomine patriarcha, Constantinum excommunicarunt, Artabasum orthodoxum regem appellarunt. Constantinus cum exercitu Chrysoptolin profectus infecta re Amorium rediit. Artabasus sancta simulacra ubique erexit, et ecclesia pristinum ornatum recuperavit. Anastasius patriarcha, lignis sanctis in manus sumptis stans in ambone iuravit per eum, qui affixus est, dixisse Constantinum, non se credere dei filium esse Christum, Mariae filium, sed vulgarem hominem, sic

θρωπον, ὡς ἔτεκεν ἐμὲ ἡ μήτηρ μου Μαρία. καὶ τοῦτο ἰκούσαντες οἱ λαοὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτόν· ὁ δὲ Ἀρτάβασδος ἐξελθὼν ἐστρατολόγει. Κωνσταντῖνος δὲ τοῦτο μαθὼν ἐκίνησε κατ' αὐτοῦ, καὶ συμβαλὼν μετ' αὐτοῦ πόλεμον τρέπει αὐτόν, καὶ καταλαβὼν τὴν Κύζικον ἐκεῖθεν ἐν τῇ πόλει διασώζεται. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἐν Χαλκηδόνι ἐλθὼν ἀντεπέρασεν ἐν τοῖς Θρακώοις μέρεσι, καὶ τῷ χειρσαίῳ τείχει παρακαθίσας διέδραμεν ἕως τῆς χρυσοῦς πύργης, ἐπιδεικνύων ἑαυτὸν τοῖς ὄχλοις. ὁ δὲ Ἀρτάβασδος ἀνοίξας τὰς πύργας καὶ συμβαλὼν πάλιν πόλεμον ἤττηθη κατὰ κράτος. τοῦ δὲ Κωνσταντῖνου τὰ πλοῖα κρατήσαντος ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς ἐν τῇ πόλει, ὥστε πρᾶθῆναι τὸν μῦδιον τῆς κριθῆς νομισμάτων δώδεκα καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. τοῦ δὲ λαοῦ θνήσκοντος καὶ ἀπολλυμένου ἠναγκάσθη Ἀρτάβασδος ἀπολύειν καὶ ἐξέρχεσθαι αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως. νικήσας δὲ ὁ υἱὸς Ἀρταβάσδου, ἐπισυνάξας λαὸν ἱκανόν, ἦλθεν ἕως τῆς Χρυσουπόλεως· καὶ περᾶσας ὁ βασιλεὺς ἐδίωξεν αὐτόν καὶ καταλαβὼν ἐχειρώσατο, καὶ τοῦτον πεδήσας ἐλθὼν διὰ τοῦ τείχους τῷ πατρὶ ἐπέδεικνυεν. ἄφνω δὲ παραταξάμενος διὰ τοῦ χειρσαίου τείχους τὴν πόλιν παρέλαβε. καὶ χειρωσάμενος Ἀρτάβασδον σὺν τοῖς δυοῖν υἱοῖς καὶ τὸν πατρικίον Βακουάγιον, τὸν μὲν Ἀρτάβασδον σὺν τοῖς δυοῖν υἱοῖς αὐτοῦ ἐτύφλωσε, τοῦ δὲ Βακταγίου χεῖρας καὶ πόδας κόψας ἐν τῷ κυνηγίῳ ἀπεκεφάλισε· πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους τῶν προυχόντων ἀνεῖλε, καὶ τὴς οὐσίας αὐτῶν

ut ipsum Maria mater peperit. quod quum 'populus audivisset eum excommunicavit; Artabasus autem contra eum profectus est. hoc audito Constantinus ei obviam ivit et commissa pugna eum fugavit, Cycicum cepit et inde in urbem salvus pervenit. Constantinus Chalcidionem venit, in Thraciam traiecit et terrestria moenia obsidens usque ad auream portam penetravit, seque populo monstravit. Artabasus ex urbe egressus iterum manum conseruit, sed graviter est victus. quum Constantinus naves cepisset, annonae caritas in urbe exstitit tanta, ut hordei modius 12 nummis venderetur, et similiter reliqua. iam quum morerentur incolae coactus est Artabasus eos allevare et ex urbe dimittere. victor Artabasus filius idoneo exercitu coacto usque ad Chrysopolin progressus est. rex traiecto mari eum fugavit cepitque et vincetum patri trans murum monstravit. subito impetu contra terrestria moenia facto urbem expugnavit; Artabasum cum duobus filiis cepit et Bactagium patricium; Artabasum cum duobus filiis caecavit, Bactagio praecisis manibus et pedibus in amphitheatro caput abscidit; multos praeterea nobiles interfecit eorumque bona publicavit. Artabasum equo impositum cum filiis et

ἐδήμειυσεν. ἰππικὸν δὲ ποιήσας ἀπήγαγε τὸν Ἀριάβασον
 σὺν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἅμα τῷ πατριάρχῃ Ἀναστασίῳ καὶ τοῖς
 φίλοις αὐτοῦ, τοῦ πατριάρχου ἐπὶ ὄνου ἀντιστρόφως καθεζο-
 μένου καὶ πομπευομένου. οὗτος γὰρ περιπατῶν ποτὲ ὄπισθε
 Γερμανοῦ τοῦ πατριάρχου σύγκελλος ὢν ἐπάτησε τὸ ἀμοφό-⁵
 ριον αὐτοῦ· ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς ἔφη αὐτῷ “μὴ σπεῦδε· τὸ
 Διίππιον ἐκδέχεται σε.” πάλιν δὲ Κωνσταντῖνος ὡς ἁμό-
 φρονα αὐτοῦ ὄντα, ἐν τούτοις ἐκφοβήσας, ἐν τῷ Θρόνῳ τῆς
 ἱερουσάλης καθίστησιν. ἐφ’ οὗ ἤρξατο ἀθρόον καὶ ἀοράτως
 σημεῖα ἐν τε ἱματίοις τῶν ἀνθρώπων γίνεσθαι καὶ εἰς τὰ¹⁰
 τῶν ἐκκλησιῶν ἱερὰ ἐνδύματα, σταυροὶ ἐλαιώδεις πλεῖστοι,
 καὶ οὕτως κατέλαβεν ἡ Θεομηνία τοῦ βουβῶνος λοιμικὴ νόσος,
 οὐ μόνον τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς περιχώροις
 αὐτῆς δεινῶς ὀλοθρεύουσα. καὶ πρὸς τούτοις ἐγίνοντο καὶ
 φαντασίαι τινὲς εἰς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ δειματὰ τινα¹⁵
 ἐξαισία, ἃ οἱ ὄρωντες ἐτελεύτων, ὥστε καὶ ὀλοκλήρους οἴκους
 κλεισθῆναι παντελῶς καὶ μὴ εἶναι τοὺς ὀφειλόντας θάπτειν
 τοὺς νεκροὺς. παντὸς δὲ οἴκου διαφθαρέντος διὰ τὴν ἀσέ-
 βειαν τοῦ τυράννου, πάντα τὸν πλοῦτον τῆς πόλεως τῶν οἰ-
 κητόρων εἰσοκμίσας ἐν τῷ παλατίῳ ἀπέθετο. ἔφθασε δὲ καὶ²⁰
 ἡ ὄργη εἰς Ἀναστάσιον τὸν ἀνίερον, καὶ οἰκτιρίῳ πάθει τῷ
 λεγομένῳ χορδασιῷ καταλύει τὸν βίον.

Ὁ δὲ γε τυράννος τῶν Σαρακηνῶν κατ’ ἀλλήλων μαχο-
 μένων ἀκούσας ἐκοιτατεύει πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας, καὶ

Anastasio patriarcha amicisque eius abduxit, patriarcha in asino per-
 verse sedente et irriso; hic enim, cum esset syncellus, post Germa-
 num patriarcham quondam incedens, pallium eius proculcaverat; ille
 vero sese convertens “noli,” inquit, “festinare; Diippium te exspe-
 ctat.” sed iterum Constantinus eum secum consentientem et his re-
 bus perterrefactum episcopum fecit. sub eo subito signa in vestibus
 hominum existere coeperunt visu non observante atque in ecclesiasti-
 cis sacris vestimentis oleaceae cruces plurimae, et ita dei ira invasit,
 inguinis morbo non solum urbis incolas, sed etiam circumiacentis
 regionis male perdente; multis hominibus etiam visa oblata sunt et
 terriculamenta fatalia, quibus adspectis moriebantur, ita ut totae do-
 mus plane clauderentur et deessent, qui mortuos sepelirent; familia
 autem omni exstincta per tyranni impietatem omnes incolarum divi-
 tias in palatium congessit. assecuta est etiam Anastasium impium dei
 ira, quippe qui foedissimo morbo, quem chordapsium dicunt, vitam
 finivit.

Saracenorum tyrannus comperto domestico tumultu in Syriam et

τὴν Γερμανίειαν παρέλαβε καὶ Θεοδοσιούπολιν καὶ Μελιτη-
νὴν, αἰχμαλωτίσας πάντας τοὺς ἐκεῖσε. διὰ δὲ τὴν τοιαύτην
πρόφασιν τοῦ θανατικοῦ προσλαβόμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ
Ἀρμενίους τε καὶ Σύρους αἰρετικούς εἰς τὸ Βυζάντιον με-
τέφερε καὶ ἐν τῇ Θράκῃ, οὐ μέχρι τοῦ νῦν τὴν αἰρεσιν τοῦ
τυράννου διακρατοῦσιν. ἐτέχθη δὲ τότε τῷ βασιλεῖ Κων-
σταντίνῳ υἱὸς ἐκ τῆς χαγάνου τῆς Χαζάρας θυγατρός, ὃν
ἐπωνόμασε Λέοντα. ἐπαρθεῖς δὲ τῷ φρονήματι διὰ τὴν παρ'
αὐτοῦ γενομένην νίκην σύνοδον ἀθροίζει κατὰ τῶν ἁγίων εἰ-
κότων ἐν Βλαχέρναις, καὶ ἀνελθὼν ἀθέσμως ἐν τῷ ἄμβωνι,
χειροκρατῶν ἐπίσκοπον τοῦ Συλαίου, ἐξεφώνησαν οὕτως "Κων-
σταντίνου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου πολλά τὰ ἔτη." ἐν ᾗ συ-
νόδῳ πολλά κατὰ τοῦ κυρίου κενολογήσαντες οἱ ἱερεῖς τῆς αἰ-
σχύνης, καὶ τὰς μιαινὰς χεῖρας εἰς ὕψος ἄραντες, ἔρηξαν τὴν
ἐλεεινὴν ἀκείνην φωνὴν λέγοντες "σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ,
οὐ οὐ βασιλεῦ ἔλυτρώσω ἡμῶς ἐκ τῶν εἰδώλων."

Ταῦτα ἐπράξαντο οἱ ἀνέροισι καὶ χριστέμποροισι. οὐ πολὺ
τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ἀνάξια εἰς τὸν χειροτονηθέντα ἕπ' αὐτοῦ
πατριάρχῃν διεπράξαντο ἔργα. μυθῶν γὰρ ὁ ἀλάστορ ὅτι ὁ
πατριάρχης πολλοὺς ἐπληροφόρησεν εἰπεῖν τὸν βασιλέα πρὸς
αὐτὸν ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ὁ Χριστός, διὰ τοῦτο οὐτε τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ ἔχω θεοτόκον, ἐξεμάνη κατ' αὐτοῦ ὡς τὸ μυστή-
ριον αὐτοῦ θριαμβεύσαντα, καὶ ἐπιθεῖς αὐτῷ πολλὰς πληγὰς
θριαμβύευσεν αὐτὸν ἐπὶ λαοῦ καὶ ἵπποδρομίας ἐμπυτόμενον

Germanicium invasit, Theodosiopolin et Melitenam occupavit et omnes
necolus cepit. imperator morbum causam proferens Armenios et Sy-
ros haereticos, sibi cognatos, Byzantium traduxit et in Thraciam, ubi
unc etiam tyranni haeresin exercent. natus est eo tempore regi
lius ex chagani Chasararum filia, quem Leonem vocavit. efflatus autem
ictoria animo synodum in Blachernis habuit contra sancta simulacra,
t contra legem in ambonem ascendit Sylaci episcopum manu tenens
t dicens "multa sint anni Constantini oecumenici episcopi." in syn-
do multa contra dominum vana dixerunt nefandi illi sacerdotes et
upuras manus ad coelum tollentes futilia verba dixerunt "hodie sa-
us mundo, quoniam tu rex idolia nos liberasti."

Haec impii illi agitaverunt. neque multo post indigna in pa-
iarchum ab ipso electum edidit facinora. nam quum sceleratus ille
mperasset, multis persuasisse patriarcham, regem negasse Christum
eum esse neque propterea matrem eius habendam deiparam; contra
um furuit ut secreti proditorem, et multis verberibus ei inflictis con-
utum eum et raptum pompa per populum et circum duxit. deinde

καὶ συρόμενον· εἶτα ἀσφαλισάμενος αὐτὸν ἀποστέλλει πρὸς αὐτὸν πατρικίους, καὶ φησὶ “τί λέγεις ἄρτι περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ τῆς συνόδου ἧς ἐποίησαμεν;” ὁ δὲ ματαιωθεὶς ταῖς φρεσὶ, καὶ οὐόμενος αὐτὸν πάλιν ἐξευμενίσασθαι, ἀποκριθεὶς εἶπε “καλῶς πιστεύεις καὶ καλῶς τὴν σύνοδον ἐποίησας.” οἱ 5 δὲ ἐπιγελάσαντες εἶπον πρὸς αὐτὸν “ἡμεῖς τοῦτο μόνον ᾔδελομεν ἀκοῦσαι ἐκ τοῦ μίαρου σου στόματος,” καὶ παραρημα ἐξενεγκόντες αὐτὸν ἀπεκεφάλισαν, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐρριψαν εἰς τὰ Πελαγίου, ἔνθα πρῶην ὑπῆρχεν ὁ τοῦ ἁγίου μαρτυρος Πελαγίου ναός, ὃν ὁ Θεομισῆς καταλύσας καὶ τάφον 10 καταδίκων ποιήσας ἐκάλεισεν τὰ Πελαγίου. καὶ ἀντιχειροτονεὶ πατριάρχην Νικήταν τὸν εὐνοῦχον καὶ Σκλάβον. ἄσπυτως δὲ καὶ Πέτρον τὸν ἱερόν καὶ τὸν Θεῖον Στέφανον τὸν τοῦ Ἀλεξαντίου, τὸν Θεοφόρον, πικρῶς φονεύσας εἰς τὰ Πελαγίου σφρέντας ῥιφῆναι προσέταξε. πολλοὺς δὲ καὶ ἑτέρους ἄρχον 15 τὰς τε καὶ μοναχοὺς διὰ τὰς ἱερὰς εἰκόνας δεινῶ θανάτῳ παρέδωκεν.

Ἐστράτευσε δὲ κατὰ Βουλγάρων περὶ ἧ τε καὶ πλοῖ, καὶ τούτους τροπασάμενος εἰσῆλθεν ἐν τῇ πόλει, καθωπλισμένος τοῖς πολεμικοῖς ὄπλοις, θριαμβεύων δεδεμένους τοὺς Βουλγάρους. 20 ἐφ’ οὗ χρόνου γέγονε χειμῶν καὶ ψυχὸς μέγα καὶ πικρότατον, ὥστε καὶ τὴν ἀρκτώαν τοῦ πόντου θάλασσαν ἐπιμυλῖα ἑκατὸν ἀπολιθωθῆναι, καὶ ἐπὶ πήχεσι τριάκοντα τὸ

in carcerem coniecit et patricos ad eum misit rogatum: “quatenam est tua de fide nostra et synodo sententia?” ille deceptus mente et ratus se in gratiam redire posse, respondit: “recta est fides tua et bene synodum habuisti. illi vero ridentes “id, inquit, unum ex impuro ore tuo audire voluimus” et statim eum eduxerunt et caput ei absiderunt; corpus in Pelagium proiecerunt, ubi antea erat sancti martyris Pelagii templum, quod deo invisus deleverat et condemnatorum sepulchrum fecerat Pelagii nomine indito. patriarcham in eius locum suffecit Nicetam eunuchum et Sclabum. eodem modo etiam Petrum, virum iustum et divinum Stephanum, Auxentii monachum inspiratum mirabiliter interfecit et raptos in Pelagium proiici jussit. multos idem alios praefectos et monachos propter sacras imagines gravi supplicio affecti.

Bellum Bulgariae intulit pedestri exercitu et classi profectus. iisque victis in urbem ingressus est bellicis armis indutus, triumpho victos Bulgaros ducens. illo tempore hiems fuit et frigus ingens et acutissimum, ita ut septentrionalis Ponti pars per 100 miliaria in lapidem redigeretur 30 cubitorum altitudine, in quod quum nix decidisset, additi sunt 20 cubiti, ita ut mare terrae simile esset et supra

βάθος τοῦ πελάγους παγῆναι, οὐπερ χιονισθέντος ἠϋξήθη ἐπὶ ἄλλας εἴκοσι πῆχεις, ὥστε συμμορφωθῆναι τὴν θάλασσαν τῇ ξηρᾷ καὶ πελοπορευοῦναι ὑπερθε τοῦ κρύους ὑπὸ ἀγρίων τε καὶ ἡμέρων ζώων. τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνὶ προνοία θεοῦ τὰ τοιαῦτα πελάγη εἰς πλείστα καὶ ὄροφανῆ τμημάτα διαιρεθέντα, καὶ τῇ τῶν ἀνέμων βία ἐπὶ τὸ Ἱερὸν κατενεχθέντα, οὕτως διὰ τοῦ στενοῦ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐφθασαν κακεῖθε μέχρι τῶν νήσων καὶ Ἀβύδου πᾶσαν τὴν παράλιον ἐπλήρωσαν, ἔχοντα καὶ ζῶα διάφορα προσπεπηγμένα· διὸ πᾶς ὁ βουλόμενος ἀπὸ Σοφριανῶν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ πύλιν εἰς Χρυσόπολιν ὡς διὰ ξηρᾶς διεπέρων βαδίζοντες. ἐκ δὲ τῶν μεγάλων ἐκείνων τμημάτων ἐν τῷ τείχει τῆς πόλεως προσραγὲν ἐκ τῶν θεμελίων τοῦτο ἐδόνησε σὺν τοῖς ἔνδοθε πλησίον οἰκίμασιν· ὅπερ διαιρεθὲν εἰς τρία ἀπὸ τῶν Μαγγάνων ἕως τοῦ Βοσπορίου, καὶ τὴν πόλιν περικυκλώσαν, ὑπερεῖχε πολὺ τῷ ὕψει τῶν τειχῶν. καὶ ταῦτα θεωροῦντες οἱ τῆς πόλεως ἐθρήνον ἀπαρηγόρητα.

Τῷ δὲ Ἀπριλίῳ μηνὶ δρόμος καὶ κίνησις ἀστέρων γέγονεν ἐν τῷ αἴερι, καὶ κατεσπῶντο πρὸς τὴν γῆν ὡς τοὺς ὀρώτας νομίζειν εἶναι συντέλειαν. ὁ δὲ βασιλεὺς κατὰ Βουλγάρων ἐπιστρατεύσας πλώϊ τε καὶ πεζῇ ἐπὶ Ἀχελῶων ἀπέπειλεν· ἀνέμου δὲ βιαίου πνεύσαντος τὰ πλοῖα συνετρίβη. οὗτο μαθόντες οἱ Βούλγαροι πόλεμον πρὸς αὐτὸν συνάπτουσι. δεινῶς οὖν ἠττηθεὶς ὑπέστρεψε μετ' ἀλαχύνης· μέχρι

12. τῶν τειχῶν C

faciem ferae et mansueta animalia incederent; Februario mense quum ei voluntate hoc mare in plurimas et montium similes partes dissectum esset, et ventorum vi ad Hierum delatum, per fretum usque ad urbem venit ibique omne usque ad insulas et Abydum litus occupavit, inclusa asportans varia animalia. ita ut ii, qui a Sophianis in inctum Mamantem et urbem et retro Chrysopolin contendebant, tantam in terra incederent. unum de his frustis ingentibus urbis muro missum funditus illum cum vicinis domibus concussit; quod in tres artes divisum a Manganis usque ad Bosporum urbem cinxit multum altitudine murum superans. quae videntes oppidani incredibili planiori indulserunt.

Aprili mense motus et cursus stellarum factus est in aere, et in irram deciderunt, ut, qui videbant mundi consumptionem adesse arbitrentur. rex cum classe et pedestri exercitu contra Bulgaros protectus ad Acheloum delatus est; vento vehementi naves deletae sunt. hoc comperto Bulgari pugnam commiserunt. rex graviter victus cum

γὰρ καὶ τὴμερον κατὰ τὸν Ἀχελῶον κῶλα τῶν ἀνηρημένων σαφῶς ὑποδεικνύουσι τὴν ἤτταν.

Οὗτος δ' Θεομισῆς πολλῶν ἁγίων λείψανα κατέκαυσε, ἄλλα καὶ τῇ Θαλάσῃ παρέδωκε. διὸ καὶ τῆς ἁγίας Εὐφημίας τὸ λείψανον μὴ φέρων ὄραν μύρον ἀναβλύζον, σὺν τῷ⁵ λάρνακι τῷ βυθῷ παρέπεμψεν· ὅπερ ἐν τῇ νήσῳ τῇ Ἀθήνῃ σῶον διασωθὲν παρὰ τῶν οἰκητόρων ἐδέχθη ἐκ Θείας ἀποκαλύψεως· τὸν δὲ ναὸν τῆς ἁγίας καὶ πανευφήμου ἀρμάμεντον καὶ κοπροδέσιον ἐποίησεν. ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τὸ αὐτὸ λείψανον τῆς πανευφήμου πάλιν μετὰ τιμῆς πολλῆς¹⁰ ἀνεκομίσθη ἐν τῇ πόλει.

Οὗτος τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοὺς μὲν δύο προεβάλετο Καίσαρας, Νικηφόρον, καὶ Χριστοφόρον, τὸν δὲ Νικήταν νομβελοσίμον. εἰσελθούσης δὲ τῆς Εἰρήνης ἐξ Ἀθηνῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει μετὰ δρομώνων, ἐξευξεν αὐτὴν Λέοντι τῷ¹⁵ υἱῷ αὐτοῦ, στέψας αὐτοὺς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῷ τῆς βασιλείας καὶ τῷ τοῦ γάμου. ἔσχε δὲ δεξιωσάμενος φίλους κρυπτοὺς ἐν Βουλγαρίᾳ, οἱ κατεμήνον αὐτῷ ἅπαντα τὰ τῷ ἄρχοντι αὐτῷ βουλευόμενα· οἱ δηλοῦσι τῷ βασιλεῖ ὅτι ἀποστέλλει ὁ κύρις Βούλγαρος λαὸν πρὸς τὸ αἰχμαλωτίσαι τὴν Βερζητίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς σχηματιζάμενος καὶ Ἀράβων κινεῖν, ἀποστείλας τοὺς ἀποκριταρίους τοὺς διὰ τὴν ῥήγην παραγενομένους ἐπὶ Βουλγαρίαν, καὶ ἐπισωρεύσας πάντα τὸν στρατὸν ἅμα τοῖς τάγμασιν, ἐπέπεσε τοῖς Βουλγαροῖς

ignominia rediit. etiam hodie circa Acheloum exstinctorum membra clades perspicue testantur.

Hic deo invisus multorum sanctorum reliquias combussit vel etiam mari tradidit. propterea St. Euphemiae reliquias, quod myrrham proveniente videre noluit, cum arca in undas demisit; quae reliquiae in Lemno insula integrae pervenerunt et ab iucolis ex divina apocalypsi sunt acceptae. aedem sanctae et illustris armamentarium et stercorarium locum fecit. sub Constantino et Irene eae ipsae sanctae reliquiae honorificentissime in urbem relatae sunt.

Hic duos filiorum Nicephorum et Christophorum Caesares fecit et Nicetam nobilissimum. advectam celocibus Irene Athenis in principem urbem Leoni filio in matrimonium dedit easque in St. Stephani ecclesia coronavit. clam in Bulgaria amicos habuit, qui omnia contra se inita consilia sibi renunciarent. ii regem certiore fecerunt, ducem, Bulgarorum populum emisisse ut Bersetiam caperet. rex vero simulans se contra Arabes proficisci legatos misit de pace cum Bulgaria transacturos et coacto omni exercitu et legionibus Bulgaros

ἰσαλιπυγίῃ, καὶ τρέψας αὐτοὺς ἐποίησε νίκος μέγα· καὶ ὑποτρέψας ἐν τῇ πόλει καὶ θριαμβεύσας τεθωρακισμένος τὸν πόλεμον τοῦτον ἐκωνόμασεν εὐγενῆ ὡς μηδενὸς αὐτῷ ἀντιτάτος, μηδὲ σφαγῆς Ῥωμαίων γενομένης.

Ὁ δὲ ἄρχων Βουλγάρων Τέλθριχος, γνούς ὅτι ἐκ τῶν ἰκείων αὐτοῦ τὰς βουλὰς ὁ βασιλεὺς μανθάνει αὐτῷ ἐν δοιότητι ὅτι βουλής εἰμι ἐκφυγεῖν καὶ ἐλθεῖν πρὸς σέ, ἵνα δι' μου ὑποτάξῃς πῦσαν τὴν Βουλγαρίαν· ἀλλὰ πέμψον μοι ὄγον ἀπαθείας μοι, καὶ τίνας φίλους ἔχεις ἐνταῦθα, ἵνα ἀρρήσω αὐτοῖς ἐλθεῖν σὺν ἐμοί. ὁ δὲ κουφότητι γνώμης αἰ ἀνοίᾳ κρατηθεὶς ἔγραψε τοὺς καταμηνύοντας αὐτῷ, κἀκέως μαθὼν πάντα δεινῷ θανάτῳ παρέδωκεν· ὅπερ ἀκούσας Ἰωσταντίνος τὴν γενειάδα αὐτοῦ ἀπέτιλλεν.

Ἐκστρατεύσας δὲ πάλιν κατὰ Βουλγάρων, καὶ δεινῶς κατὰ τῶν σκελῶν ἀνθρακωθεὶς, καὶ πυρετῷ λύβρω καὶ διακαίῃ συσχεθεὶς κατὰ τὴν Ἀρκαδιούπολιν, ὑπέστρεψεν ἐγκλίσιος· καὶ ἐλθὼν ἐν Σηλυμβρίᾳ, καὶ πλωίσας μέχρη τοῦ προγγύλου καστελλίου, θνησκούση ψυχῇ καὶ σώματι, βοῶν καὶ λέγων ὅτι ζῶν πυρὶ ἀσβέστῳ παρεδόθην διὰ τὴν θεοτότον Μαρίαν· ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ νῦν τιμᾶσθω καὶ ἀνυμνεῖσθω ὁ θεοτόκος ἀληθῆς οὐσα. ταῦτα αὐτοῦ ἐπιβοωμένου, καὶ ἦν θεοτόκον Μαρίαν ἐπικαλουμένου, καὶ πῦσι παρακλεουμένου, καὶ δογματίζοντος ὡς χρῆ τιμᾶσθαι καὶ προσκυνεῖσθαι υἱῶς θεοτόκον τὴν ἀειπύρθενον, δεινῷ καὶ χαλεπῷ τὴν

ine tubarum sono adortus est quibus fugatis magnam victoriam reportavit; in urbem reversus armatus triumphum egit, bellum illud lustre dicens, quod nemo sibi restisisset, neque Romanorum caedes acta esset.

Telthrichus, Bulgarorum dux, comperto ex familiaribus suis rem consilia comperisse dolo usus ei scripsit "constitui aufugere et d te venire, ut per me omnem Bulgariam expugnes; sed fidem mihi a, nihil me abs te passurum, et quos hic amicos habeas, ut per eos udeam ad te venire." rex mentis stupiditate et amentia ductus dectores illos significavit, quos statim ille re comperta gravissimo supplicio affecit. quod quum Constantinus audisset, barbam evulsit.

Rursus contra Bulgaros profecto rege carbunculi cura eius invaerunt; febri praeterea vehementi et ardentissima correptus Arcadiopoli, in lectica reversus est. Selymbriam quum venisset et usque ad Strongylum castellum navi vectus corpus eius et anima exstincta sunt. clamavit autem, vivum se sempiterno igni traditum esse propter deiparam Mariam, iussitque in posterum eam honorari et cele-

ἀθλῶν αὐτοῦ ψυχὴν ἀπέρρηξε μόρφ. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερα-
σύνης θρόνον κατέχεν Ἀναστάσιος, καὶ δεῦτερος μετὰ τοῦ-
τον Κωνσταντῖνος ὁ ἀποκεφαλισθεὶς ἐν τῷ κυνηγιῷ, τρίτος δὲ
μετὰ τοῦτον Νικήτας, πάντες αἰρετικοί.

Λέων ὁ υἱὸς τοῦ Κοπρωνύμου ὁ ἐκ τῆς Χαζάρας. 5

571ε' Λέων ὁ ἐκ τῆς Χαζάρας, ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη
πέντε. οὗτος ἤρξατο ἐφαπλοῦσθαι ἐπὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν,
ἐξευμενισάμενος τοῖς ἐν τέλει καὶ τῷ λαῷ, εὐσεβῆς εἶναι προσ-
κοιησάμενος καὶ φίλος τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν μοναχῶν,
προχειρισάμενος καὶ μητροπολίτας τινας καὶ μοναχοὺς ἐν 10
θρόνοις τισίν. εἰσελθόντες οὖν οἱ τῶν θεμάτων ἀρχοντες
σὺν τῷ πολλῷ πλήθει ἐν τῇ πόλει ἤτοιῦντο Κωνσταντῖνον τὸν
υἱὸν αὐτοῦ βασιλέα. ὁ δὲ διὰ τοὺς ἀδελφούς αὐτοὺς δεδιὼς
ἀντεδήλωσεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς μου μονογενῆς μοί ἐστι, καὶ
φοβοῦμαι τοῦτο ποιῆσαι, μὴ πως συμβῆ μοι θάνατος, καὶ 15
νηπίου αὐτοῦ ὄντος θανατώσῃτε αὐτὸν καὶ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ
προβάλλονται. οἱ δὲ μεθ' ὄρκων φορικτῶν ἐπληροφόρον αὐ-
τὸν μὴ δέξασθαι ἄλλον βασιλέα ἐκτὸς αὐτοῦ. ἀπὸ δὲ τῆς
βαίοφόρου ἕως τῆς μεγάλης πέμπτης τοῦτο ἤτοιῦντο. τῇ δὲ
ἀγίᾳ παρασκευῇ ἐκέλευσεν ὁμοῦσαι αὐτοὺς εἰς τὰ τίμια ξύλα 20
καὶ ὄμοσαν οἱ τε τῶν θεμάτων καὶ τῶν ἔσω ταγμάτων καὶ

11. Θεμάτων Cramerus Θεμάτων cod.

brari ut vere deiparam. ita igitur quum deiparam Mariam vocasset
omnibusque mandasset, ut venerentur et adorarentur deiparam sem-
per virginem, gravi et misera morte animam efflavit. episcopatum
tenuit Anastasius, post hunc Constantinus, cui in circum caput absci-
sum postremo Nicetas, omnes haeretici.

LEO COPRONYMI FILIUS.

Leo Copronymi ex Chasara filius 5 annos regnavit. hic ab ini-
tio iis, qui relictis erant, benevolum se praestitit, magistratus et po-
pulum sibi conciliaturus et pium se simulans et deiparae monachis-
que amicium metropolitans quosdam fecit et monachis episcopatus ob-
tulit. adierunt eum legionum praefecti cum magno civium numero
postularuntque ut Constantinum filium regem designaret; ille vero
fratres timens, dixit, filium sibi esse unicum seque illud facere non
audere, ne si forte moreretur, relictum puerulum interficerent et
alium pro eo regem crearent. illi autem gravissimo iururando se
obstrinxerunt, nullum alium regem nisi eum se creaturos. hoc a pal-
marum die usque ad quintam feriam ante pascha petierunt; sacra

τῶν πολιτῶν πάντων τοῦ μὴ δέξασθαι βασιλέα ἐκτὸς Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῶν. καὶ τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ προεβιάλετο Εὐδόκιμον ἀδελφὸν αὐτοῦ νουβελίσμιον, καὶ προῆλθε σὺν δυοῖ Καίσαροι καὶ τρισὶ νουβελισίοις καὶ τῷ νέῳ Κωνσταντίνῳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὰ ἐξ ἴθους ποιήσας σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἀνῆλθεν εἰς τὸν ἄμβωνα. εἰσελθόντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ἀποκείμενων τὰ ἔγγραφα αὐτῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς “ἰδοὺ ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς χειρὸς τοῦ Χριστοῦ ὃν υἴόν μου παραλαμβάνετε.” οἱ δὲ ἐβόησαν “Χριστὸς ἐγύησον ἡμᾶς ὅτι ἐκ τῆς χειρὸς σου παραλαμβάνομεν τὸν κύριον Κωνσταντίνον εἰς βασιλέα, τοῦ διαφυλάττειν αὐτὸν καὶ περαποθνήσκειν αὐτοῦ καὶ τοῦ πατριάρχου, ἐνώπιον παντὸς οὗ λαοῦ.” καὶ προῆλθον ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ οἱ δύο βασιεῖς σὺν δυοῖ Καίσαροι καὶ τρισὶ νουβελισίοις.

Τῶν δὲ Ἀράβων ἐξεληθόντων ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς τὰ στρατεύματα ἐποίησεν νίκην μεγίστην. ἐν Σοφριαναῖς δὲ ἔλθων αὐτὸς ποιήσας μαϊουμῶν ἐθριάμβευσε τὰ ἐπινίκια· ἐκεῖ γὰρ ἔθος τοὺς βασιλεῖς δέχεσθαι τὰ λάφυρα. τοῦ δὲ Νικήτα πατριάρχου, τοῦ ἀπὸ Σκλάβων καὶ εὐνοῦχων, τεθνηκότος προερίζεται πατριάρχης Παῦλος ὁ Κύπριος καὶ τίμιος, ὁ λόγῳ ἠ πράξει τετιμημένος.

Κατεμηνύθη δὲ τῷ βασιλεὶ ὡς ὅτι Θεοφάνης ὁ παπίας

3. προσῆλθε C

Item die Veneris iurare eos in sacra ligna iussit; et iuraverunt leones et cohortes omnesque cives nullum se praeter Leonem et Constantinum eiusque filios regem electuros. magno sabbato Eudonium fratrem nubelissimum fecit, et cum duobus Caesaribus tribusque nubelissimis et Constantino filio in ecclesiam venit et, cum ex ore omnia cum patriarcha filioque fecisset, in ambonem ascendit. cum populo ingresso et professionibus fidei in altari depositis rex, ait, inquit, “ex ecclesia et Christi manibus filium meum accipite;” illi exclamarunt, “Christus testis nobis esto, ex manibus tuis accipere Constantinum regem, eumque nos servaturos et pro eo et patriarcha morituros coram omni populo;” et venerunt in sanctam ecclesiam duo reges cum duobus Caesaribus tribusque nubelissimis.

Arabes quum invasissent, Leo exercitus misit magnamque victoriam reportavit. in Sophianas quum venisset et maiumam celebrasset, victor triumphavit; ibi enim mos erat reges spolia accipere. Nicaeni patriarcha Sclavo et eunucho mortuo patriarcha factus est Pausanias Cyprius, vir praestantissimus ob sermones actionesque venerandus. Nunciatum est regi Theophanem palatii papiam et tres cubicu-

τοῦ παλατίου, καὶ κουβικουλάριοι τρεῖς σὺν αὐτῷ σέβονται καὶ προσκυνοῦσι τὰς τιμίας εἰκόνας, καὶ τὴν αὐτοῦ γαμητὴν Εἰρήνην παρέπεισαν ταύτας σέβεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς ταῦτα ἀκούσας, καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐγκεκρυμμένην κακίαν ἀπογνωσάσας, τούτους ἀγγελῶς ἐτύψε καὶ λαθραίως φονεύσας ὁμολογητὰς πεποίηκε, τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ ἐξουδενώσας ἀπόσατο, μὴ ἐγνωκῶς αὐτὴν εἶναι. ὁ δὲ Ἀαρῶν ὁ τῶν Ἀράβων βασιλεὺς ἐξελθὼν ἐν τοῖς Θέμασι, καὶ κάστρα πολλὰ παραλαβὼν καὶ αἰχμαλωσίαν πολλὴν συναγαγὼν ὑπέστρεψεν. ὁ δὲ αὐτὸς Λέων λιθομανῆς ὑπάρχων λίαν ἠρώσθη τοῦ στέμματος Μαν-¹⁰ ρικίου, καὶ λαβὼν ἐφόρῃσεν αὐτὸ καὶ προῆλθεν. ὑποστραφέντος δὲ ἀπηνθρακώθη δεινῶς ἢ κεφαλὴ αὐτοῦ, καὶ σφοδροτάτῃ πυρετῷ συνεχόμενος καὶ φθειρόμενος ἐτελεύτησε, τῆς ἱεροσυλίας τὰ ἐπίχειρα κομισάμενος.

Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς τοῦ ἐκ τῆς Χαζάρης Λέοντος καὶ ἡ μήτηρ ¹⁵ αὐτοῦ Εἰρήνη.

Κωνσταντῖνος σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Εἰρήνῃ ἐβασίλευσεν ἕτη δέκα, τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως ἐπ' αὐτῶν ἀναλαμπάσης. μετὰ δὲ τεσσαρακοντα ἡμέρας τοῦ κρατῆσαι αὐτὴν μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, συμβούλιον ποιήσαν-²⁰ τές τινες τῶν ἐν τέλει εὐφῆμισαν εἰς βασιλεῖα Νικηφόρον Καί-

17. Κωνσταντῖνος καὶ Εἰρήνη, γτε'. ὁ Κωνσταντῖνος μόνος ζ' καὶ μετὰ τὸ ἀποτυφλωθῆναι τούτον ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶη ἐ, ἦτοι γτεζ'.

larios venerari et adorare sancta simulacra et Irenae uxori idem ut faceret persuasisse. hoc comperto occultam improbitatem rex aperuit, nam illos sine misericordia ferivit et clam interficiens martyres fecit, uxorem autem cum contemptu dimisit, neque iterum agnovit. Aaron autem Arabum dux contra legiones profectus multis castris expugnatis multaque praeda potitus reversus est. Leo gemmarum avidus Mauricii coronam supra modum concupiscere coepit ablatamque gestavit in publicum progressus. inde domum reversi caput carbunculis graviter est affectum; vehementissima febris correptus et attritus e vita cessit sacrilegii praemium iustum consecutus.

CONSTANTINUS LEONIS FILIUS ET IRENE.

Constantinus cum Irene matre 10 annos regnavit, pietate et ecclesiastico ordine restituto. 40 dies postquam regnum cum filio adeptus est, quidam e magistratibus consilio inito Nicephorum Caesarem, mariti eius fratrem, regem proclamarunt, quos Irene sustibus caesos,

σαρα τὸν ἀνδράδελφον αὐτῆς· οὓς δείρασα καὶ δημεύσασα ἐξώρισεν ἐν διαφόροις τόποις, τοὺς δὲ ἀνδραδέλφους αὐτῆς Καίσαράς τε καὶ γουβελισίμους ἀποκείρασα ἱερατεύσαι καὶ μεταδοῦναι τῷ λαῷ πεποίηκεν ἐν τῇ ἐσοτῇ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ἐν ἧ καὶ προσελθοῦσα βασιλικῶς δημοσίᾳ σὺν τῷ υἱῷ προσήγγεκε τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἀρθὲν πτέμμα, ἐπικαλλωπισθὲν διὰ μαργαριτῶν.

Ἐν δὲ τῷ μακρῷ τείχει ἀνθρωπὸς τις ὀρύττων εὔρε λάρνακα καὶ τοῦτον ἀποσκεπιάσας εἶδεν ἄνδρα κείμενον μέγαν νεκρόν, καὶ γράμματα ἐγκεκολαμμένα τῷ λάρνακι γράφοντα ταῦτε “Χριστὸς μέλλει γενναῖσθαι ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, καὶ πιστεύω εἰς αὐτόν. ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῶν βασιλέων πάλιν ὦ ἦλιε ὄψει με.”

Ἀπέστειλε δὲ Εἰρήνη πρὸς Κάρουλον τὸν ὄντα τῶν Φράγγων, ὅπως τὴν αὐτοῦ θυγατέρα νυμφεύσῃται εἰς τὸν υἱὸν αὐτῆς. ἀλλὰ τούτου διασκεδασθέντος φθόνῳ, ἤγαγε κόρην ἐκ τῶν Ἀρμενιῶν ὀνόματι Μαρίαν, καὶ ἐξευξεν αὐτὴν Κωνσταντίνῳ τῷ υἱῷ αὐτῆς, ἄκοντα καὶ μὴ βουλόμενον διὰ τὴν σχέσιν ἣν εἶχε πρὸς τὴν Καρούλου θυγατέρα. Ἄραρὼν δὲ ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς κατὰ τῆς πόλεως ἦλθεν ἐν μεγάλῃ δυνάμει, καὶ περιεκάθισεν ἐν Χρυσόπολει. ὁ δὲ βασιλεὺς πέμψας λαὸν τὴν λίμνην Βανῆς ἐκράτησε, καὶ εἰρήνην διὰ τοῦτο ὁ Ἄραβς ἐξαιτεῖται. συναρπασθέντες οὖν ἐπὶ τοῦτου ἄνευ λόγου, πρὸς αὐτὸν ἐξῆλθον Πέτρος μάγιστρος καὶ

onis privavit et in varia loca relegavit; Caesares autem mariti fratres et nobilissimos raso capite sacerdotes fecit eosque natalicio Christi festo sacris populum impertire coegit, quo die regio ornata in publicum progressa obtulit ecclesia ablatam a marito coronam margaritis ornata.

In magnis moenibus homo quidam inter fodendum in arcam incidit, in qua aperta magnum virum conspexit mortuum et verba arcae incisa haec: “Christus nascetur e Maria virgine, inque eum credo, Constantino autem et Irene regnantibus, rursus me, sol, videbis.”

Misit Irene ad Carolum, Francorum regem, ut filiam eius suo filio in matrimonium posceret. sed pacto invidia rupto, ex Armenia puellam nomine Mariam adduxit et Constantino filio uxorem dedit invito et nolenti, quod Caroli filiam praeferebat. Aaron, Arabum rex, magnis copiis contra urbem profectus Chrysopolin obsedit. rex exercitum misit et Banes lacu potitus est, quam ob rem Arabes pacem petiit; hac re decepti nulla sponsione facta Petrus magister, Stauracius logotheta aliique plurimi magistratus ad eum exierunt, quos

Σταυράκιος λογοθέτης καὶ ἕτεροι πλείστοι τῶν ἐν τέλει, οἵτινες δέσμοι παρ' αὐτῶν ἐκρατήθησαν. διόπερ ἀτακασθέτως οἱ τῆς πόλεως, καὶ δῶρα πλείστα δόντες, ἀναλαβόμενοι τούτους εἰρήνην ἐποίησαν, καὶ ἀνεχώρησαν οἱ Ἄραβες. Σταυράκιον δὲ λογοθέτην ἀποστείλασα Εἰρήνη μετὰ δυνάμεως πολ-⁵ λῆς κατὰ τῶν Σκλαβηνῶν ἐθνῶν ὑπέταξε πάντας καὶ ὑποφύρους ἐποίησε τῇ βασιλείᾳ. ἐξῆλθε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Θράκῃ μετ' ὀργάνων μουσικῶν καὶ λαοῦ πλείστου, καὶ ἀπῆλθον ἕως Βεροίας· καὶ ταύτην κτίσασα ἡ μήτηρ αὐτοῦ Εἰρηνούπολιν ἐπωνόμασεν. ἔκτισε δὲ καὶ τὴν¹⁰ Ἀγχίαλον, καὶ ὑπέστρεψε μετ' εὐφροσύνης.

Ὁ δὲ γε πατριάρχης Παῦλος ἀρρωστήσας καὶ τὴν ἐνθρόνου μεταστάσιν αὐτοῦ προγνούς, τὸν θρόνον καταλειπὸν, ἀπελθεὶν ἀπεκείρατο ἐν τῇ μονῇ τῶν Φλώρου. ἀπέρχεται οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, βουλόμενος μαθεῖν¹⁵ τῆς ὑποχωρήσεως τὴν αἰτίαν. ὁ δὲ μετὰ πολλῶν δακρύων ἔφη “εἶθε μηθ' ὄλωσ ἐκάθισα ἐν τῷ θρόνῳ τῆς ἐκκλησίας, ἀπισχισμένης ὑπαρχούσης ἐκ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων καὶ ἀναθεματιζομένης.” ταῦτα ἀκούσαντες οἱ βασιλεῖς μετὰ σπουδαιότητος καὶ κατηφείας ἀνεχώρησαν· καὶ ἀποστέλλουσι²⁰ πρὸς αὐτὸν πατρικίους ἀκοῦσαι τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα. πρὸς οὓς μετὰ παρηρησίας ἐν τῷ τέλει τῆς διδασκαλίας εἶπεν “ἴαν μὴ σῦνοδος οἰκουμενικὴ γένηται καὶ τὸ σφάλμα διορθωθῆ τῆς πίστεως ἡμῶν, οὐκ ἔχετε σωτηρίαν.” οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν

ille in vincula coniecit; quare quum oppidani coacti multis muneribus oblati illos recuperassent et pacem fecissent, Arabes recesserunt. Stauracium logothetam cum magnis copiis contra Sclavenas gentes misit, omnesque subegit et imperio tributarios fecit. profectus est etiam rex cum matre et musicis instrumentis magnaque populi parte in Thraciam et usque ad Beroeam processit. hanc condidit mater eius et Irenopolim vocavit. condidit etiam Anchialum et cum gaudio rediit.

Paulus patriarcha morbo affectus quum mortem appropinquare videret, solium reliquit in Flori monasterium recessit, ubi crines tondit. ad eum rex cum matre se contulit, ut recedendi causam cognosceret. ille multum lacrimans respondit “utinam nunquam omnino ecclesiae solio insedissem a reliquis sacris solis avulsae et excommunicatae.” his auditis reges cum dolore et tristitia redierunt et patricos ad eum miserunt, qui quae diceret cognoscerent. cum his liber locutus in fine admonitionis “nisi,” inquit, “oecumenicum concilium sit, et peccatum fidei nostrae compensatur, nulla est nobis salus.” ad quod illi “cur,” inquirunt, quum crearent, subscripsisti, non te sacro

“καὶ ἵνα τί καθυπέγραψας ἐν τῷ χειροτονεῖσθαι σε τοῦ μη προσκυνεῖν τὰς ἀγίας εἰκόνας;” ὁ δὲ ἔφη “διὰ τοῦτο καὶ ὡς θρησκ. καὶ πρὸς μετένοιαν φεύγω, δεόμενος ἵνα μὴ ὡς ἱερέα κολάσῃ ὁ Θεὸς καὶ ποιμένα, σιγήσαντα μέχρῃ τοῦ νῦν καὶ μὴ 5 κηρύξαντα τὴν ἀλήθειαν τῷ φόβῳ τῆς ματίας ὑμῶν.” ταῦτα ἀκούσαντες ἀπῆλθον, ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς πολλὴν συζήτησιν. ἐν τοῦτοις οὖν τὴν μυσαρὰν διαπτύων αἵρεσιν, καὶ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας κηρύσσων, ἐκδιμήθη ἐν εἰρήνῃ, πένθος καταλιπὼν τοῖς τε βασιλεῦσι καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἀνθρώποις· ἦν 10 γὰρ σεβάσμιος πάνυ καὶ πάση ἀρετῇ κεκοσμημένος. ἀντ’ αὐτοῦ δὲ κεχειροτόνηται Ταράσιος ὁ ἀπὸ ἀσηκρήτης.

Διὰ οὖν βασιλικῆς παρακλήσεως ἀπὸ τε Ῥώμης καὶ τῶν λοιπῶν ἀγίων θρόνων καὶ τῶν ὑπὸ τὴν βασιλεύουσαν πόλεων πάντων ἐπισκόπων ἐν τῇ ναῦ τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐπισυναχθέντων τῇ βουλῇ καὶ παραινέσει Ταρασίου πατριάρχου, ὡς γενέσθαι σύνοδον εἰς τὸ προσκυνεῖσθαι τὰς ἀγίας εἰκόνας, τὰς περὶ συνόδου δὲ θείας γραφὰς εἰς ἐπήκοον τῷ βασιλεῖ καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀναφωνούντων, ἐστασίωσαν κατ’ αὐτῶν οἱ τοῦ Κοπρωνύμου σχολάριοι, καὶ γυμνώσαντες τὰ ξίφη αὐτῶν τὸν σύλλογον διέλυσαν· οὓς οἱ βασιλεῖς αὐτίκα τῆς πόλεως ὑπέξαγαγόντες ἀόπλους προφάσει εὐαχίας εἰς τὰ Μαλάγινα πρὸς τὰς ἰδίας χώρας ἀτίμως ἐξήλασαν. τὸν δὲ θεῖον Ταράσιον σὺν τοῖς προρρηθείσιν ἐπισκόποις ἐν Νικαίᾳ ἀπο-

11. δὲ] γὰρ C πρωτασηκρήτης? 12. Σύνοδος ζ' ἐν Βιθυνίᾳ ὑπὸ τῶν πατέρων κατὰ τῶν ἀθέων εἰκονομάχων καὶ κεντουλαίων, ἔκει τῆς Κωνσταντινου καὶ Εἰρήνης μητρὸς βασιλείας ὀγδόῃ.

imagines adoraturum? ille “propter id ipsum,” inquit, “lacrimo et ad poenitentiam confugio a deo precans, ne me ut sacerdotem et pastorem puniat, hucusque silentem, neque veritatem profitentem vestri furoris timore.” his auditis redierunt multum inter se disputantes. tum igitur impura haeresi reiecta veritatis verbum professus in pace mortuus est, regibus piisque hominibus luctum relinquens; fuit enim omnino venerandus et omni virtute ornatus. creatus est in eius locum Tarasius e secretariis.

Regio mandato et Tarasii consilio et adhortatione ex Roma reliquisque sanctis solis et ex urbibus Cpoli subiectis omnes episcopi in St. apostolorum templum sunt acsesiti, ut concilium de adorandis imaginibus fieret, quumque de synodo sacra scripta ita ut rex et totus populus audire posset proclamassent, Copronymi scholarii contra eos surrexerunt et nudatis gladiis concionem dissiparunt. eos reges statim ex urbe eductos luxuriae specie inermes in Malagina in suas

στέλλουσι· καὶ γενομένης συνόδου ἀπέλαβεν ἡ ἐκκλησία τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς κόσμον, συνελθόντων πατέρων τὸ δεύτερον ἐν Νικαίᾳ τῷ, οἱ τὰς εἰκόνας σὺν τῷ σταυρῷ διακρίσαντο προσκυνεῖσθαι.

Θθόνῳ δὲ τινες φερόμενοι τῶν προσφιλῶν Εἰρήνης τῆς βασιλείσης, βουλόμενοι οὗτοι τὰ πράγματα διοικεῖν, συνέβαλον τὴν μητέρα κατὰ τοῦ υἱοῦ πείσαντες αὐτὴν ὡς οὐκ ἔστιν ὀρισμένον παρὰ Θεοῦ τοῦ κρατῆσαι τὸν υἱὸν σου· σὴ γὰρ ἔστιν ἡ βασιλεία. αὐτὴ δὲ ὡς ἄτε γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα, στέργουσα δὲ καὶ τὸ φίλαρχον, ἐβεβαιώθη τῷ νότῳ οὕτως εἶναι, ¹⁰ καὶ τῷ υἱῷ οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἐνεχειρίσεν. ὁ οὖν βασιλεὺς εικοσαετῆς ὢν καὶ ῥωμαλεώτατος πάνυ καὶ ἱκανὸς ἐν τοῖς πολέμοις ἐλυπέτο μηδὲν ἐξουσιάζων, καὶ ἐμελέτησε κατὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. ἡ δὲ τοῦτο γνοῦσα παρὰ τοῦ Σταυρακίου τοὺς μὲν οἰκείους αὐτοῦ ἀνθρώπους πάντας τίψασα ἐξώρισε, ¹⁵ τὸν δὲ υἱὸν αὐτῆς πολλὰ λοιδορήσασα ἀπρόιτον ἐποίησε· πάντα δὲ τὸν στρατὸν καὶ πάντας τοὺς ἐν τέλει ὁμόσαι πεποίηκεν ὅτι ἕως οὗ ζῆς, οὐ καταδεξόμεθα τὸν υἱὸν σου κρατῆσαι. Ἀρμενιοὶ δὲ μόνου τοῦτο οὐ κατεδέξαντο, ἀλλὰ Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην ὡς ἐξ ἀρχῆς εὐφῆμον. ἡ δὲ ²⁰ ἀπέστειλεν Ἀλέξιον δρουγγάριον τῆς βίβλης, ᾧ ἐπέκλησεν Μωσῆ, πρὸς τὸ πείσαι αὐτούς. οἱ δὲ τοῦτον κρατήσαντες αὐτὸν ἄρχειν αὐτῶν προεβάλλοντο, τὸν ἴδιον στρατηγὸν φρουρή-

3. στρατῷ C

5. τῶν om C

terras cum ingnomina ablegarunt; Tarasium autem cum nominatis episcopis Nicaeam miserunt. facto concilio ecclesia pristinum splendorem recuperavit, quum iterum Nicaeae 350 patres convenissent, qui imagines et crucem venerandas esse constituerunt.

Invidia quidam ducti ex Irenae amicis, ut sibi rerum administrationem vindicarent, matrem et filium committunt, Irenae persuadentes, non esse a deo destinatum, filium eius regnare, sed ipsius esse imperium. illa utpote mulier decepta, imperandi alioquin cupida, ita fieri animo suo informavit, neque ullam filio potestatem concessit. rex autem annum iam agens vigesimum, viribus valentissimus, nihil se posse aegre ferens contra matrem quaedam machinabatur. quod quum illa a Stauracio comperisset, ministros eius omnes verberibus caesos relegavit filiumque graviter conviciis insectata prodire in publicam vetuit; omnes autem exercitum omnesque magistratus iuri iurando adegit, ipsa viva filio imperium se non delaturos. Armeniaci autem soli id recusarunt et Constantinum et Irenen ut ab initio imperatores salutarerunt. ad eos sedandos regina Alexium, vigiliae praefectum, cui Mosele cognomen, misit; illi vero hunc ceperunt, ducem

σαντες, *Κωνσταντινον μόνον εὐφήμουν.* τοῦτο δὲ μαθόντες
 καὶ οἱ τῶν λοιπῶν θεμάτων λαοὶ ὁμοίως εὐφήμουν, τοῦ δια-
 βόλου τὴν τοιαύτην ἄρνησιν καὶ ἐπιορκίαν ταῖς ἀνθρώποις
 ὑποβαλόντος. *φρονηθεῖσα δὲ ἡ Εἰρήνη τὸ τοῦ λαοῦ ὄρημα*
 5 *ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτῆς πρὸς τὸ στράτευμα. αὐτοὶ δὲ*
τούτον αὐτοκράτορα εὐφήμησαν, τὴν μητέρα αὐτοῦ ἀποκη-
ρῦξαντες, τὸν δὲ Ἀλέξιον ἐκύρωσαν στρατηγὸν τῶν Ἀρμενια-
κῶν. ὑποστρέψας δὲ ἐν τῇ πόλει, Στανράκιον καὶ Ἀέτιον
πρωτοσπαθαρίους καὶ οἰκείους αὐτῆς ἀνθρώπους ἀνηλιῶς τύ-
 10 *ψας ἐξώρισεν, ὡσαύτως καὶ τοὺς λοιποὺς οἰκείους αὐτῆς εὐ-*
νούχους· αὐτὴν δὲ μετὰ ἀπαθειῶν ἐκάθισεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ
Ἐλευθερίου, ᾧ αὐτὴ ὑποδόμησεν, ἐν ᾧ καὶ τὰ πλεῖστα χρή-
ματα κατέκρυψεν.

Ἐγένετο δὲ καὶ ἐμπρησμός, καὶ ἐκάη ὃ τε τρικλινος τοῦ
 15 *πατριαρχείου ὃ λεγόμενος Θεωμαῖτης, καὶ αἱ καμάραι αἱ ὑπο-*
κάτω, ἐνθα ἀπέκειντο καὶ τὰ σχέδη πάσης γραφῆς, ἃ ἡρμή-
νευσεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος· καὶ διῆλθεν ἡ φλόξ
ἕως τοῦ μιλίου καὶ τοῦ κοιαιστωρίου, πανταχόθεν ἐπινεμομέ-
 20 *νη, ἕως οὗ πάντα κατέκαυσεν. ὃ δὲ βασιλεὺς ἐξῆλθε κατὰ*
Βουλγάρων, καὶ τούτους ληισάμενος καὶ νικήσας ὑπέστρεψεν.
ὡσαύτως καὶ ἐν Ταρσῷ μετὰ στρατοῦ πολλοῦ ἀπῆλθε κατὰ
Ἀράβων, καὶ πολλοὺς αἰχμαλωτίσας ὑπέστρεψεν. παρακλη-
θεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς ἰδίας μητρὸς καὶ πολλῶν τῶν ἐν

6. εὐφήμησαντες C 13. Κωνσταντίνος μόνος εἰη ἐπιτά.

suam fecerunt, proprio duce in vincula coniecto, et Constantinum solum regem salutarunt. qua re comperta reliquae legiones idem fecerunt, diabolo haec mendacia et periuria hominibus suggerente. Irene militum impetum metuens filium ad exercitum misit, quem illi imperatorem fecerunt, abrogato matri imperio; Alexium autem Armeniarum ducem crearunt. rex in urbem reversus Stanracium et Aetium, primos spatharios et reginae domesticos, itemque reliquos eius domesticos eunuchos gravissime verberatos relegavit; ipsam matrem data securitate in Eleutherii domo collocavit, quam ipsa aedificaverat, quo et plurimum auri abdidit.

Incendio facto patriarchae triclinium, quod Thomaitis dicebatur consumptum est et camerae subiectae, ubi schedae totius scripturae servabantur, quam St. Ioannes Chrysostomus interpretatus erat; grassata est flamma usque ad milliarium et quaestorium, omnia consumens donec nihil supererat. rex contra Bulgaros profectus inde apollia et victoriam reportavit. item Tarsum cum magno exercitu profectus contra Arabes multos captivos inde reduxit. admonitus rex a matre multisque magistratibus, ut rursus eam reginam declararet, ut

τέλει αὐτῆς ἀναγορεύει αὐτὴν εὐφημεῖσθαι, ὡς ἔξ ἀρχῆς, Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην, τοῖς πᾶσι διεκλεύσατο. καὶ πάντες μὲν πειθαρχοῦσιν, Ἀρμενιοὶ δὲ μόνοι στασιαζοῦσι, καὶ ἐπιζητοῦσιν Ἀλέξιον τὸν Μουσηλῆ, ὃν ἐτίμησε πατρίκιον καὶ μεθ' αὐτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς. τοῦτον οὖν διὰ τὴν τοιαύτην ἐπιζητήσιν καὶ διὰ τινὰς λόγους οὓς ἤκουεν, ὡς μέλλειν βασιλεύειν αὐτόν, δείρας καὶ κουρευσας ἐν εἰρκτῇ ἀπέκλεισε. τῶν δὲ ταγματῶν καὶ θεμάτων ἐν τῇ πόλει ἐπισυναχθέντων, ἐβούλοντο ποιῆσαι Νικηφόρον τὸν τῶν ἀποκαισάρων εἰς βασιλέα. τοῦτο γνοὺς καὶ ἀποστείλας ἐξήγαγεν ἀμφοτέρους τοὺς υἱοὺς Κωνσταντῖνου τοῦ πάππου αὐτοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, καὶ τὸν μὲν Νικηφόρον δεινῶς ἐτύφλωσε, Χριστοφόρον δὲ καὶ Νικήταν, Ἀνθιμον καὶ Εὐδόκιμον ἐγλωσσοκόπησε σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ Ἀλέξιον τὸν Μουσηλῆ ἐτύφλωσε, πεισθεὶς ταῖς μητρικαῖς εἰσηγήσεσι. τοὺς δὲ Ἀρμενιοὺς χειρωσάμενος καὶ πολέμῳ τροπωσάμενος, τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ἐποιόλησεν, ἐπιγράψας εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν μέλανι κεκτητῆ "Ἀρμενιοὺς ἐπίβουλος," ἐξορίσας αὐτοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς νήσοις.

Μισήσας δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν αὐτοῦ γυναῖκα Μαρῖαν ἐποβολῇ τῆς αὐτοῦ μητρὸς, σφιμεμένης τῆς ἀρχῆς, πρὸς τὸ μισηθῆναι αὐτόν, ἐξεβίασατο αὐτὴν τοῦ ἀποκειράσθαι, ἐμνηστεύθη δὲ παρανόμως Θεοδότη κουβικουλαρίᾳ, καὶ ἔστιν ἐν αὐτῇ. ἀπέσχισε δὲ τοῦ πατριαρχείου Πλάτων ὁ τοῦ Σαδου-

1. αὐτὴν, καὶ εὐφ. ?   10. τοῦτον C

ab initio Constantinum et Irenen reges salutari iussit; atque quum omnes obedirent Armeniaci seditionem fecerunt, et Alexium Musele postularunt, quem patricii dignitate rex ornaverat et apud se habebat. hunc igitur quia ab illis postulatum videbat et regnatum a quibusdam audierat verberatum et tonsum in custodium coniecit. coactae autem in urbem legiones Nicephorum Caesarem regem facere voluerunt. hac re cognita duos Constantini patris filios in sacrum Mamantem abduxit atque Nicephorum misere excaecavit, Christophorum, Nicetam, Anthimum et Eudocimum linguis excisis mutilat; usq. cum iis Alexium Musele excaecavit matris consilio obsecutus; Armeniacos superavit fugavitque et principes eorum punivit in facie eorum nigris notis his verbis expressis "Armeniacus insidiator;" tum eos in Siciliam reliquasque insulas relegavit.

Rex odio Mariae uxoris ductus matris imperium affectantis horratu, quo odiosum eum redderet, tondi eam iussit et contra legem Theodotam cubiculariam in matrimonium duxit et coronavit. Plato

κίτος ἡγούμενος καὶ λοιποὶ διὰ τὸ κοινωνῆσαι τὸν βασιλέα
 ἰέρον γάμου. εἰς οὓς πολλὰς θλίψεις ἐνεδείξατο ὁ βασι-
 λέυς. ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ὑπερασπίετο αὐτῶν ὡς τὸν υἱὸν
 μισοῦντων. Κάρδαμος δὲ ὁ κύριος Βουλγαρίας ἐγρῶψε τῷ
 βασιλεῖ "ἢ τέλεσον μοι πάντα, ἢ ἔρχομαι ἕως τῆς χρυσοῦς
 πόρτης." ὁ δὲ βασιλεὺς βαλὼν καβαλίνας ἐν μαντιλίῳ ἐπεμ-
 ψεν αὐτῷ, εἰπὼν "οἶα δὴ σοι πρέπει πάντα, ἀπέστειλα. γέ-
 ρων δὲ εἰ, καὶ οὐ θέλω κοπωθῆναι σε ἕως τῶν ὠδε, ἀλλ'
 ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σέ." καὶ λαὸν ὑναθροῦσας καὶ ἐξελεῶν ὁ
 βασιλεὺς ἐδίωξεν αὐτὸν ἕως τὰ ἴδια.

"Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ θωπεύσασα πάντας καὶ δωροῶν ὑπο-
 σχέσειν ἐλύσασα πρὸς ἑαυτὴν ἐτήρει ἡμέραν ἐπιτηδεῖαν
 πρὸς τὸ μοναρχῆσαι. τοῦ οὖν βασιλέως ἐξελεθόντος κατὰ
 Ἀράβων, τοῦ λαοῦ παρητοιμασμένου ὄντος τούτου κρατῆσαι
 ἐκί τε τῇ ὑποθέσει τῆς μητρὸς καὶ τῇ παρανομίᾳ τῆς γυναι-
 κός, δι' ἣ μισητὸς ἐγένετο, πείθουσιν αὐτὸν οἱ μεγαστᾶνες αὐ-
 τοῦ ὑποστρέψαι ἐν τῇ πόλει, εἰσηγήσει τῆς μητρὸς. καὶ δὴ
 παραγνόμενον ἐν τῷ παλατίῳ, τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ πα-
 ρούσης, ἀπέκλεισαν αὐτὸν οἱ μεγαστᾶνες καὶ σύμβουλοι τῆς
 μητρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ προφύρᾳ ἐν ἣ ἐγεννήθη, καὶ ἐκτυφλου-
 σιν αὐτὸν, τῆς μητρὸς αὐτοῦ τούτο βουλευσαμένης. ἔσκοτί-
 σθη δὲ ὁ ἥλιος ἐπὶ ἡμέρας δεκαεπτὰ, ὥστε καὶ τὰ πλοῖα
 πλανᾶσθαι, καὶ λέγειν πάντας ἔτι διὰ τὴν τοῦ βασιλέως τυ-
 φλωσιν ἔσκοτίσθη ὁ ἥλιος. ἀλλ' ὄρα τὰ τοῦ Θεοῦ ἀνεξερῶνῃα

7. δὴ] δεῖ C

Saducionis praefectus aliique a patriarchae societate recesserunt, quod
 aliam rex duxerat; eos varie rex vexavit; mater autem utpote filio
 infensos defendit. Cardamus, Bulgariae princeps, regi scripsit "aut
 pacta mihi persolve, aut usque ad auream portam accedam." ei rex
 stercorea in mantillium confecta misit addens "quus tibi decet mit-
 tere, misi; sed senex es; nolo igitur te huc proficiscendo fatigari,
 sed ipse ad te veniam." coacto exercitu profectus eum usque in
 suam terram profligavit.

Sed mater regis omnes ambiendo et donis sibi devinxit et ido-
 neum potiundi imperii diem quaesivit. profecto igitur contra Arabes
 rege, quum paratus esset populus eum deserere, reginae machinatio-
 nibus et iniusto matrimonio excitatus, suaserunt ei nobiles, ut in ur-
 bem rediret matris hortatu. quum in palatium venisset, absente ma-
 tre proceres et reginae consultores eum in vincula coniecerunt in
 Porphyram, ubi natus fuerat eumque matris iusu excaecarunt. sol
 tunc per 17 dies obscuratus est, ita ut naves de cursu aberrarent, di-
 cerentque omnes propter caecatum regem solem obscurari. sed vide

κρίματι. μετὰ γὰρ τὰ πέντε ἔτη τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ ἀπετύφλωσε τοὺς ἰδίους θείους καὶ Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ, ἀποτυφλοῦται καὶ αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος. ἐκρότησε δὲ Εἰρήνη· μόνη τὴν βασιλείαν. ἐστασίασαν δὲ οἱ αὐτῆς ἀνδράδελφοι, καὶ ἐξώρισεν αὐτοὺς ἐν Ἀθήναις· οἱ καὶ κείθεν βουλευσάμενοι περὶ βασιλείας ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἀτηρέθησαν, καὶ ἠφανίσθη τὸ τοῦ μιανοῦ Κωνσταντίνου γένος.

Τῇ δὲ δευτέρᾳ τοῦ ἁγίου πάσχα ἀπελθοῦσα ἡ βασιλισσα ἐπὶ τῇ κατὰ τύπον γινομένη προελεύσει εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, τῇ δέλλῃ προῆλθεν ἐν ὀχλήματι χρυσοῦ ἐποχου· μένη τέσσαρσιν ἵπποις λευκοῖς, κρατουμένοις ὑπὸ πατρικίῳ, ῥίψασα ὑπαιτείαν ἐν τῇ μέσῃ πολλῇ. νοσησάσης δὲ τῆς βασιλίσσης ἐδηλώθη αὐτῇ ὅτι Σταυρακίος στάσιν κατὰ σοῦ μελειτῆ. ἡ δὲ ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίῳ σελέντιον ποιήσασα ἐξεφώνησε μὴ προέρχεσθαι Σταυρακίῳ τινὰ τῶν ἀρχόντων. Ἀέτιος δὲ ὁ σὺν αὐτῷ παραδυναστεύων, φθονῶν Σταυρακίον, εἰς ἑαυτὸν τὸ κράτος μετεχειρίζετο. τούτων δὲ οὕτως ὄπων Νικηφόρος πατρικίος καὶ γενικός ἐτυράνησε κατ' αὐτῆς μετὰ συμβουλῆς Νικήτα πατρικίου καὶ Σισινίου τῶν ἀνταδέλφων, τῶν ἐπιόρκων καὶ δολερῶν Τριφυλίων, καὶ Λέοντος πατρικίου τοῦ τεσσαρακονταπήχως, καὶ Γρηγορίου πατρικίου τοῦ Μουσαλακίου, καὶ ἐτέρων τινῶν τῶν ἐν τέλει· οἱ καὶ ἐλθόντες ἐν τῇ Χαλκῇ, ὥρα τετάρτη τῆς νυκτός, ἀπατήσαντες τοὺς

4. βασιλεύει Εἰρήνη μόνη ἔτη ε' m. 15. τινὶ C

occulta dei iudicia; nam post 5 annos eodem mense eodemque die, quo avunculos suos et Alexium rex excaecaverat, ipse Constantinus est excaecatus. Irene autem sola regno potita est. cuius mariti fratres seditionem moliti Athenas in exilium missi sunt; ubi quam de imperio potiundo consilia inirent, ab incolis sunt occisi. hoc modo impuri Constantini genus extinctum est.

Altero sancti paschalis die regina facta ex more processione in St. apostolorum ecclesiam se contulit et sub vesperam aureo curru annos 4 equis tracto in publicum provecta est, tenentibus equos patriciis multumque pecuniae in populum sparsit. aegrotanti reginae nuntiatum est, Stauracium seditionem moliri, qua re audita in Iustiniani triclinio silentio facto vetuit quemquam ex magistratibus Stauracium convenire. Aëtius autem cum eo imperium exercens invidia Stauracii in se potentiam studebat deferre, quae quum ita essent Nicephorus patricius jct aeriario praepositus rebellavit contra eam consilio Nicetae patricii et Sisinnii fratrum, periororum et dolo sorum Triphyliorum, Leonis patricii tessaracontapechis, Gregorii patricii Musalacii aliorumque magistratum. hi quarta noctis hora

φύλακας ὡς παρὰ τῆς Ἀγούστης ἀπεστάλησαν, εἰσῆλθον ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ διὰ τῆς νυκτὸς κατὰ πάσης τῆς πόλεως τὴν ἀναγόμενοι αὐτοῦ ἐποίησαντο, τοὺς φύλακας περιστήσαντες ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Ἐλευθέρων φυλάττειν Εἰρήνην. ὄρθρου δὲ μεταστελλόμενος ἀπέκλεισεν αὐτὴν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ οὕτως προῆλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῷ στεφάνῳ τὸν ἀλιτήριον, Ταρασίου ἔτι τὸν θρόνον κατέχοντος.

Νικηφόρος ὁ ἀνδράδελφος Εἰρήνης ὁ ἀπὸ γενικῶν.

Νικηφόρος ὁ ἀνδράδελφος Εἰρήνης ἐβασίλευσεν ἔτη ἡ ἡμέρας 3. οἱ δὲ ὄχλοι ἐπαρῶντο καὶ τὸν στέφοντα καὶ τὸν πεφόμενον. χρηστότητα δὲ ὑποκρινόμενος παρηγόρει τὴν βασιλίαν, ὡς πᾶσαν αὐτῆς ἀνάπαυσιν ποιήσεις, εἰ τοὺς θησαυροὺς αὐτῆς καταμηνύσεις αὐτῷ. ἡ δὲ συνετῶ τῷ προνήματι πρὸς τὸν χθρὰς μὲν δοῦλον ἐπίορκον σήμερον δὲ τύραννον ἔφη “ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνθρωπε, θεὸν εὐεργέτην ἠγοῦμαι, τὸν ὑψώσαντά με εἰς ταύτην τὴν βασιλείαν, ταῖς δὲ ἐμαῖς ἁμαρτίαις τὴν κωθαίριον ἐμαντῆ προσάπτω. ἐν πᾶσι δὲ τούτοις εἶη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον. οὐ μὴ δὲ ἀγνοῆς τὰς κατὰ σοῦ μηνυθείσας μοι ἐπιβουλὰς, αἷς εἰ συναπῆχθην, ἀκωλύτως εἶχον τοῦ ἀνελεῖν σε. ἀλλὰ τὸ μὲν τοῖς σοῖς ὄρκοις παιδομένη, τὸ δὲ φειδομένη σου, πάντα παρελογοισάμην, τῷ λειψῷ ἀποδοῦσά σε, δι’ οὗ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ δυνασταὶ κατεξουσιάζουσι. καὶ τὰ νῦν ὡς εὐσεβῆ σε καὶ ἐκ θεοῦ

d Chalcem venerunt custodibus deceptis, tanquam ab Augusta missi essent, in palatium intrarunt et nocte per totam urbem eum imperatorem declaraverunt, positis circa Eleutherorum palatium custodibus d Irenen custodiendam. mane abductam eam in palatio inclusit, et a in ecclesiam se contulit ut peccatorem coronaret, patriarcha tum tiam Tarasio.

NICEPHORUS.

Nicephorus Irenes mariti frater 8 annos 9 menses regnavit, populus imprecationibus coronantem et coronatum prosecutus est simulans probitatem reginae omnem tranquillitatem promissit, si thesaurus bi indicasset. illa autem ei qui heri periurus servus, hodie tyrannus rat haec dixit “equidem dei beneficio credo me esse ad regiam ditutatem evectam, meis vero delictis meruisse, ut eo exciderem; sed i his omnibus domini nomen laudetur. me autem ignores insidias nas ad me fuisse delatas, quibus si fidem fecissem facile te occidere otuissem; sed iuramentis tuis confisa et tibi parcens omnia neglexi eo te relinquens, per quem regnant reges, et principes dominantur.

προβληθέντα εἰς βασιλείαν προσκυνῶ, καὶ αἰτοῦμαι φείσασθαι μου ἱῆς ἀσθενείας καὶ συγχωρῆσαι μοι τὸν ἐπ' ἐμοῦ κτισθέντα τὸν Ἐλευθερίου οἶκον εἰς ψυχαγωγίαν τῆς ἀσχυρίτου μου συμφορᾶς." ὁ δὲ ἔφη "καὶ εἰ τοῦτο θέλεις σοι γενέσθαι, ὁμοσόν μοι μὴ ἀποκρύψαι τι τῶν θησαυρῶν, καὶ πᾶσάν σου θεραπείαν ποιῶ." ἡ δὲ ὤμοσεν αὐτῷ, ὑποδείξασα καὶ πλοῦτον πολύν. ὁ δὲ τοῦ ποδομένου τυχῶν παρεθύ ἐξώρισεν αὐτὴν ἐν τῇ Πριγκίπῃ τῇ νήσῳ, ὃ αὐτὴ ἀποδόμησεν εἰς μονήν. ἰδὼν δὲ πάντας τοὺς ἐν τέλει λυπουμένους ἐπ' αὐτῇ διὰ τὴν ἀπλησίαν αὐτοῦ, φοβηθεῖς, κάπερ βαρυντά-¹⁰ του χειμῶνος ὄντος, ἐξώρισε τὴν αὐτὴν τὴν Εἰρήνην ἐν Λέσβῳ τῇ νήσῳ φρουρεῖσθαι. προσελάβετο δὲ Κωνσταντῖνον υἱὸν αὐτῆς, ὃ καὶ ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸν ἀνακτισθέντα πλοῦτον ὑπὸ ὀρθομαρμαρώσεως, τὸν νῦν ἐν τῷ σίγματι ὄντα. Νικη-¹⁵ ταν δὲ τὸν Τριφύλιον ὃ αὐτὸς Νικηφόρος φαρμάκῳ ἀνέλε. Βαρδάνης δὲ ὁ πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν ἀνατολικῶν θεματικῶν, ὃς γε τοῦτο πολλὰ παρητήσατο, διαδοῦναι δὲ μὴ δυναθεῖς, βία κατελθὼν ἐν Χρυσόπολει, εἶτα φοβηθεῖς τὸν θεόν, μὴ πως δὲ αὐτοῦ γένηται σφαγὴ Χριστιανῶν, λαβὼν παρα Νικηφόρου λόγον ἀπαθείας, νυκτὸς λάθρα τοῦ λαοῦ ἤλαθε πρὸς-²⁰ τὴν μονὴν Ἡρακλείου ἐν τῷ Καταβόλῳ, καὶ παρεθύ γέγονε μοναχός. ἐρχόμενος δὲ διὰ τοῦ σταλέντος βασιλικοῦ γελανθίου ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ, ὃ ἦν αὐτὸς προκατασκευάσας, τυφλοῦται, Λυκαίωνων τινῶν τοῦτο κατὰ

nunc tibi ut pio et per deum ad imperium evecto supplico petens, ut valetudini meae parcas mihiq̄ue permittas in Eleutherii domum a me aedificatam concedere, ut gravissimae calamitatis solatium habeam." respondit ille "hoc si fieri vis, iura nihil te ex thesauris celaturam, quo facto omni re tibi gratificabor." hoc illa iuravit multasq̄ue opes ei monstravit; quas ille adeptus statim eam in principis insulam relegavit, in monasterium, quid aedificaverat. cernens autem magistratus omnes aegre ferre aviditatem suam, timore impulsus vehementissimo hieme Iremen in Lesbum insulam relegavit. admisit ad se filium eius Constantinum, qui ei thesaurum sub marmoreo muro abditum monstravit, qui est nunc in sigmate. Nicetam Triphylium idem Nicephorus veneno sustulit. Bardanes patricius legionum orientalium dux, qui hoc multum est deprecatus, quum aufugere non posset, coactus est Chrysopolin se conferre; tum deum veritus, ne sua causa caedes fieret Christianorum, accepto a Nicephoro impunitatis promisso, nocte clam populo in monasterium Heraclaei in Catabolo ivit, statimque monachus est factus. tum in misso regio chelandio profectus

τώμην τοῦ βασιλέως ποιησάντων. διὸ καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἱποκρίσει, ὡς δῆθεν λόπη συσχεθεῖς, πάντας μεθ' ὄρκων πληροφύρει ἀναίτιον αὐτὸν εἶναι τοῦ τοιούτου δράματος.

Ἐφ' οὗ ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγὸς ἐξελεθὼν παρεγένετο ἐν τῷ Ἀμορίῳ. ἐξῆλθε δὲ Νικηφόρος πρὸς τὸ Δορύλαιον, ἠλώσων τῷ πρωτοσυμβούλῳ ταῦτα. “Ἴνα τί ἐπιχαίρετε ταῖς δικαίαις καὶ ταῖς αἱματοχυσίαις, μὴ ἀκούμενος εἰς τὰ ἴδια, ἀλλὰ παραβαίνεις ὄρους ἀρχαίους καὶ πατρῶους; ποῖος γὰρ οἱ προφήτης θεὸς ταῦτα ποιεῖν ἐδίδαξεν; οὐχὶ Μαχόμετ ὁ προφήτης σου παρήγγειλε Χριστιανὸν ὡς ἀδελφὸν ἔχειν καὶ ἔγειν; μὴ γὰρ ὁ πάντων δημιουργὸς θεὸς καὶ προνοητὴς ἰμπεριεῶν αἱμασιν ἀνθρώπων ἀδίκως ἐκχυνόμενοις χαίρει; ἢ γένοιτο. ἢ ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ λοιπῶν ὑστερούμενος ἐξῆλθες ἀδικῆσαι τοὺς μηδὲν ἀδικήσαντάς σε; καίτοι γε ἡ κάλλιστα καὶ δυσπόριστα καὶ ἡμῖν ἐπέραστα κατὰ κόρον χεῖς· αὐτίκα παρεξομεν φιλοστοργίας τρόπῳ. μὴ τοῖνον ὡς ἰδιώματοι καὶ ἄθεοι κατ' ἀλλήλων ἀντιστρατευόμεθα, καὶ τὸν ἐκ δαιμόνων κατὰ τῶν ἀνθρώπων πόλεμον ἐκ φθόνου ἐμώμεθα, γινώσκοντες ὅτι μικρὸν ὑστερον τελευτήσομεν καὶ πρὸς κριτὴν ἀδέκαστον ἀπελευσόμεθα, ὃς ἀποδώσει ἐκάστην κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.” ταῦτα τοῦ βασιλέως Νικηφόρου ἀποπεύλαντος μετὰ δούρων τινῶν, ὃ Ἄραψ ἀγαθῶνδεὶς καὶ ἀν-

a monasterium suum in Prota insula, id quod ipse effecerat, excaecatus est, Lycaonibus quibusdam ex mandato regis rem perficientibus. id factum sibi dolere simulans iure iurando omnibus persuasit, non esse se eius facti auctorem.

Sub eo Saracenorum dux Amorium cum exercitu venit; Nicephorus Dorylaeum profectus est primo consultori haec nuntiaturus, “quoque in iustitia et caedibus gaudes non tuo contentus et antiquas aeternaque pactiones laedens? qui enim divinus propheta haec te docuit? uonne Machomet, propheta tuus, Christianum te fratem habere et dicere iussit? an omnium opifex deus utrorumque uram gerens sanguine hominum iniuste fuso delectatur? ne fiat. an uro, argento allisve rebus indigena profectus es, ut laederes eos, a uibus non es laesus? atqui rerum pretiosissimarum a nobis maxime ptatarum paratuque difficilium abunde possides; sed statim eas beigne tibi praebebis. ne igitur tanquam immortales neque deo ibditi inter nos pugnemus et malorum daemonum in homines bello nitemur, scientes paulo post nos monituros et coram incorrupto iudice comparituros, qui cuius dignam suorum factorum mercedem reddet.” his litteris a Nicephoro rege cum donis missis placatus Ara-

ταποστείλας δῶρα πλείστα τε καὶ θανμαστὰ μετ' εἰρήνης ὑπέστρεψε, τὴν Νικηφόρου σύνεσιν ὑπερθανμασίας.

Τῆς δὲ Εἰρήνης τὴν ἔξοριον ἐκ λύπης καὶ ἀθυμίας τελευτησάσης ἐν Λέσβῳ τῇ νήσῳ, ἔνθα καὶ ἦν φρουρομένη, μετεκόμισε τὸ σῶμα αὐτῆς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ μονῇ τῆς Πριγκίπου, ἣν αὐτὴ φιλοδόμησε· σφόδρα γὰρ εὐσεβῆς καὶ φιλάρετος οὖσα πολλὰ ξενοδοχεῖα καὶ γηρωκομεία καὶ μοναστήρια κατεσκεύασε, καὶ φόρων κουφισμούς καὶ ἄλλα πλείστα κωτορθώματα.

Ὁ δὲ γε βασιλεὺς ἔστρεψε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σταυράκιον,¹⁰ δυσειδῆ καὶ ἀφελῆ ὄντα. ἀπεβίω δὲ καὶ ὁ ἀγιάτατος ἐπίσκοπος Ταράσιος, καὶ χειροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Νικηφόρος ὁ ἀγιάτατος πατριάρχης. ὁ δὲ βασιλεὺς κατὰ Βουλγάρων ἐκστρατεύσας ἤτησεν αὐτοὺς κατὰ κράτος, ὥστε καὶ τὴν λεγομένην αὐτῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν Κοῖμον περπολῆσαι.¹⁵ ἐκεῖνου δὲ δηλώσαντος παρακλήσεως λόγους, "ἱκανούσθω σοι, ὦ βασιλεῦ, ἕως τούτου," οὐ προσήκατο παντελῶς τῆς εἰρήνης τὰ ῥήματα διὰ πολλὴν ἀπλησίαν. ἐφ' οἷς χαλεπήνας ὁ βάρβαρος τὰς τῆς χώρας εἰσόδους καὶ ἰξόδους περιέφραξεν ὀχυρώμασι ξυλίνοις, καὶ μεθ' ἡμέρας δύο συναθροίσας λαὸν²⁰ καὶ κατὰ τῆς τοῦ βασιλέως σκηπῆς ἀπελθὼν ἀναίρει τούτον καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ. τὴν δὲ Νικηφόρου κεφαλὴν ἐκκόψας καὶ ἐπὶ ξύλον ἀναρτήσας, εἶθ' οὕτως γυμνώσας τὸ ὄστρον καὶ περιαργυρώσας πέριξ, ἐκέλευσε πίνειν εἰς αὐτὴν τοὺς τῶν Βουλγάρων ἄρχοντας, ἐγκανχόμενος κατ' αὐτοῦ ὡς²⁵

bus plurima et admirabilia dona mutuo et pace facta rediit, Nicephori prudentiam admiratus.

Irene in Lesbo insula, ubi custodiebatur, dolore et tristitia mortua est in exilio; cuius corpus rex in monasterium principis, quod condiderat, detulit; admodum enim pia et virtutis amans multa peregrinis et senibus hospitia atque monasteria aedificaverat, tributum diminuerat multaque alia bene perfecerat.

Rex Stauracium filium deformem et tenuem coronavit. mortuus est sanctissimus Tarasius episcopus, cuius in locum successit est sanctissimus Nicephorus. rex contra Bulgaros profectos graviter eos devicit, ita ut etiam Coimi ducis aulam, quae dicebatur, incenderet. supplicante illo, ut contentus esset, aviditate ductus pacis condiciones sprexit. irritatus barbarus terrae aditus ligneis munitionibus oclusit et biduo post coacto exercitu usque ad regis tabernaculum accessit, eumque cum suis omnibus interfecit; Nicephori caput praecisum hastae imposuit, deinde os cranii nudatum argento cinxit, et Bulgaro-

ἀπλήστου καὶ τὴν εἰρήνην μὴ θελήσαντος. ὡς δὲ τινες ἔφασαν πολλοὺς Χριστιανοὺς αὐτὸν πεφονευκέναι διὰ τὴν ἀπλητίαν καὶ φιλαργυρίαν αὐτοῦ· ἐπέτεινέ τε τοὺς τε φόρους τῶν ὑπὸ χεῖρα, καὶ τὰς δημοσίας ἀρχάς ὄνιους χρυσοῖον τοῖς βουλομένοις προὔθηκε. κάκεινος ἄξιός ἦν προβαλεσθαι εἰς ἴρχοντα, ὅς πλείονος τῶν ἄλλων χρυσὸν κατεβάλετο. καὶ ἂν λέφαι χαρτιατικὰ οὗτος ἐξεῦρε, καὶ πᾶν πονηρὸν καὶ βαρὺ ὅς ἔπος εἰπεῖν αὐτὸς τοῖς Χριστιανοῖς ἐπενόησεν.

Σταυράκιος δ υἱὸν Νικηφόρου.

Σταυράκιος δ υἱὸς Νικηφόρου ἐβασίλευσεν ἔτος ἐν μῆ· 57^ς νας δύο. οὗτος ἐν τῷ κατὰ Βουλγάρων πολέμῳ ἐπλήγη κατὰ τοῦ δεξιῦ μῆρου, καὶ φορεῖ τὴν πόλιν κατέλαβεν. ὅς διὰ τὴν πληγὴν ἐν τῷ παλατίῳ κείμενος ἀπρόϊτος ἦν. ἐβουλεύετο δὲ Μιχαὴλ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ καὶ κουροπαλάτην ἐκτυφλῶσαι καὶ τῇ γαμετῇ τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν. ἐπεῦθεν Μιχαὴλ τοῦτο γνοὺς, ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, ἐξαίφνης ἀναγορεύεται βασιλεὺς ἐν τῷ ἱππικῷ παρὰ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ταγματῶν, ὡς ἤδη ἀπεγνωσμένου τοῦ Σταυρακίου. ὅπερ μαθὼν Σταυράκιος, καὶ τοῦ παλατίου ἐξελεθῶν, καὶ τὸ μοναδικὸν αὐτίκα σχῆμα σὺν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Θεοφανῶ περιθέμενος, εἰς Σταυρακὰ λεγόμενον μοναστήριον ἐτελεύτησε, καὶ ἐτάφη ἐν

3. ἐπιπέεται τοὺς C   4. ἀγείτω¹C   20. εἰς τὸ Βρακᾶ Cedrenus

rum principes ex hoc bibere iussit, insultans eum ut insatiabilem et pacis detractorem. ut quidam narraverunt multos Christianos insatiabili auri cupiditate ductus interfecit; vectigalia subditorum auxit et publicos magistratus venales habuit; isque dignus erat praefectura, qui plus quam ceteri argenti solvebat. quae chartiatica dicunt, hic invenit, et malum quodcumque et grave, ut ita dicam, ipse Christianis excogitavit.

STAUACIUS NICEPHORI FILIUS.

Stauracius Nicephori filius unum annum mensesque duos regnavit. hic Bulgarico bello in dextro femore vulneratus erat et lectica in urbem reversus; vulneris causa in palatio iacebat neque prodibat. soluit rex Michael, generum suum, curopalatam excaecare et uxori regnum relinquere. quod quum Michael comperisset, statim in circumvenatu et legionibus rex salutatus est, ut iam desperato Stauracio. his auditis Stauracius e palatio egressus, induto sibi et Theophano

τῆ μοῆ τοῦ Σατύρου. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατέλαβεν ἔτι ὁ ἀγιώτατος Νικηφόρος.

Μιχαὴλ ὁ κουροπαλάτας ὁ γαμβρὸς Σταυρακίου.

στκθ^ς Μιχαὴλ ὁ εὐσεβέστατος ἐβασίλευσεν ἔτη β', στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρχου, δούς τῷ πατριάρχει χρυσίου 5 λίτρας ν' καὶ τῷ κλήρῳ λίτρας κέ· ἀφιλάργυρος γὰρ ἦν καὶ μεγαλόψυχος, παραμυθησάμενος καὶ τοὺς ἐκ τῆς Νικηφόρου πλεονεξίας ἡδικομένους. ἔστειψε δὲ καὶ Προκοπίαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, πολλαῖς δωρεαῖς τὴν σύγκλητον φιλοτιμησάμενος· καὶ Θεοφύλακτον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὁμοίως ἔστειψεν ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐκκλησίας, πάμπολλα προσενέγκας ἱερὰ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ· οὗτος γὰρ ὁ Μιχαὴλ πατὴρ ἦν Ἰγνατίου πατριάρχου. ἐπωνομάζετο δὲ Ῥαγαβέ. Κρούμος δὲ ὁ τῶν Βουλγάρων ἀρχηγὸς ἔγραψε περὶ εἰρήνης, ἐπιζητῶν καὶ πολλὰ πάντα. ὁ δὲ κακῶν συμβουλίαις πεισθεὶς οὐ προσήκατο εἰρήνην. οὗτος εἰς πάντα μὲν χρηστὸς ἦν καὶ ἐπιεικής, εἰς δὲ τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν παντελῶς ἀκυβέρνητος ὑπῆρχε, καὶ δεδουλωμένος ματαίων ἀνθρώπων βουλαῖς καὶ ἀπειροπολέμῳ· ὅθεν ἐκστρατεύσαντος αὐτοῦ κατὰ Βουλγάρων καὶ μετὰ μεγάλης ἤττης ὑποστρέψαντος ἀναγορεύεται Ἀλέων ὁ πατρικίος καὶ στρατηγὸς τῶν ἀνατολικῶν ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν τῷ κάμπῳ τοῦ τριβουναλίου. καὶ

uxori monachorum vestimento, in monasterio, quod Staurax dicitur, mortuus est et in Satyri monasterio est sepultus. episcopatum tenuit etiam sanctissimus Nicephorus.

MICHAEL CUROPALATA STAUACII GEMER.

Michael probissimus duos annos regnavit, a Nicephoro patriarcha coronatus; dedit autem patriarchae auri libras 50 et clero 25 libras; erat enim magnanimus et minime avidus, et consolatus est etiam eos, qui Nicephori aviditate laesi erant. Procopiam uxorem coronavit, multis donis senatu honorato; item Theophylactum filium in amboe ecclesiae coronavit, multis sacris in magnam ecclesiam allatis. hic enim Michael pater fuit Ignatii patriarchae; cognominabatur autem Ragabe. Crumus, Bulgarorum princeps, de pace scripsit multa poeta postulans. rex malis consiliis obsecutus pacem non dedit. hic ubique bonus erat et aequus, sed in rebus administrandis pronus infirmus et futillum hominum, et belli imperitorum consiliis circumventus erat. quare cum esset contra Bulgares profectus et, et acri pa-

λή τοῦτο Μιχαὴλ ἀκούσας, καὶ τὸ μοναδικὸν σχῆμα σὺν γυναικὶ καὶ τέκνοις ἀμφιπεσάμενος, εἰς τὸ πλησίον τῆς πόλεως κρησίου τὴν Πλάτην περιορίζεται· ἐν ᾧ καὶ ἐτελεύτησε. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατέλχεν ἔτι ὁ ἀγιώτατος Νικηφόρος.

Λέων ὁ Ἀρμένιος ὁ καὶ παραβάτης.

Λέων ὁ Ἀρμένιος ὁ παραβάτης ἐβασίλευσεν ἔτη ἐπὶ P. 445 ἡγας ἑ, στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρχου, βεβαιώσας αὐτὸν ἐγγράφως περὶ τῆς αὐτοῦ ὀρθοδοξίας. ὁ δὲ νέος Συναχρεῖμ Κροῦμος ἐπαρθεὶς τῇ νίκῃ, καταλιπὼν τὸν ἴδιον ἰδελφὸν πολιορκεῖν τὴν Ἀδριανούπολιν, μετὰ ἕξ ἡμέρας τῆς αυτοκρατορίας Λέοντος ἐπανελθὼν τῇ πόλει περιήει πρὸ τῶν τειχῶν ἀπὸ Βλαχερωῶν ἕως τῆς Χρυσῆς καλουμένης πόρτης, ἐπιδεικνύμενος τὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἐπιτελέσας μιανὰς θυσίας ἐν τῷ λιβαδίῳ τῆς Χρυσῆς πόρτης. ἤτησατο δὲ τὸν βασιλέα σπεῖσαι εἰρήνην ἢ τὸ δόρυ αὐτοῦ πῆξαι ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ. τοῦ δὲ βασιλέως μὴ καταδέξαμενον τοῦτο, ὑπέστραψεν εἰς τὴν ἰδίαν σκηνὴν θαυμάσας τὰ τῆς πόλεως τείχη καὶ τὴν εὐτακτον τοῦ βασιλέως παράταξιν. ἐπὶ σύμβασιν εἰρήνης τρέπεται πειραστικὸς λόγους ποιούμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς ἠφορμῆς δραξάμενος ἐπειράθη αὐτὸν λοχῆσαι, ἀλλ' εἰς P. 446

6. Quae sequuntur exstant apud Leonem grammaticam, continuationem Theophanis: 19. σύμβασιν οὖν εὐρ. Comb.

na victus reverteretur, Leo patricius et dux Orientis a populo et magistratibus in tribunalis campo rex est creatus. hac re audita Michael, induto sibi et uxori et liberis monachorum vestimento, in Platanam insulam vicinam concessit, in qua etiam mortuus est. episcopatum tenuit etiam sanctissimus Nicephorus.

LEO ARMENIUS, QUI ET PARABATES.

Leo Armenius religionis transgressor, annos septem menses quinque, a Nicephoro patriarcha, quem de fidei suae sinceritate dato scripto fecerat certiolem, coronatus imperavit. novus autem Sennaberim Crumus, victoriis elatus, proprio fratre Adrianopolim obsidione bellica vexante relicto, post dies sex imperii a Leone assumpto ad urbem rediens, a Blachernis ad portam Chrysen dictam extra muros potestatem ostentans circumvolitabat, et nefanda sacrificia ad Chryses portae prata peragebat. mox pacem componi ab imperatore expetiit, aut ad Chrysen portam hastam figere. imperatore renuente, urbis muros in imperatorii exercitus ordinem miratus, in tentorium egressus ad pacis conditionem verbis fallacibus deflectit. imperator

πέρας ἀγαγεῖν τοῦτο ἐκωλύθη τῇ τῶν ὑπουργησάντων ἀφύῃ, πληξάντων μὲν τοῦτον, καιρίαν δὲ μὴ ἐπαγόντων πληγῇ. ἐπὶ τοῦτο μανεῖς ὁ ἀλάστωρ, ἀποστείλας ἵππους ἐν τῷ ἀγίῳ Μά-
 21 μαντι τὸ ἐκεῖσε παλάτιον ἐνέπρησε, καὶ τὸν χαλκοῦν λέοντα τοῦ ἵππικοῦ σὺν τῇ ἄρκτῃ καὶ τῷ δράκοντι τοῦ ὕδρου καὶ μαρμάρους καλλίστοις ἐν ἀμάξαις φορτώσας ὑπέστρεψεν, περικαθίσας τὴν Ἀδριανούπολιν· καὶ ταύτην ἐλών, πολλοὺς δὲ τῶν εὐγενῶν Μακεδόνων μετὰ λαοῦ πλείστου διαπεράσας, Β κατεσκήνωσεν ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ. ὁ δὲ Λέων μετὰ δύο χρόνους τῆς αὐτοῦ βασιλείας μανεῖς, καὶ τὸν στέφαντα¹⁰ αὐτὸν θεῖον Νικηφόρον ἐξορίσας, Θεόδοτον πατριάρχην ἀτιχειροτονεῖ, ἄλογον ἄνδρα καὶ ἰχθύων ἀφωνότερον, καὶ διωγμὸν ἄσπονδον κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἀνεργήσας. ἐφ' οὗ ἐφάνη ἀστήρ κομήτης ἐν σχήματι δύο λαμπρῶν σελήνων ἐνουμένων καὶ πάλιν διαιρουμένων εἰς διάφορα σχή-¹⁵ματα, ὡς εἰς ἀκεφάλου διαπλασιν ἀνδρὸς τυπωθῆναι. καὶ μέντοι καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ καὶ αὐχμοὶ καὶ φλογώσεις γηγόνασιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Θεοστυγους. ἐκμμιμούμενος
 2 Cτοιὺν τὸν τῆς μυσσαρᾶς ταύτης αἰρέσεως ἀρχηγὸν ὁμώνυμον αὐτοῦ καὶ ὁμότροπον, ἤρξατο τῆς αἰρέσεως· εἶτα συμμύ-²στας ἐπιζητήσας εὗρεν Ἰωάννην τὸν λεγόμενον Γραμματικόν, μᾶλλον δὲ Ἰωάννην ἄλλον ἢ Σίμωνα, ἐπὶ τε λεκανομαντείαις καὶ

2. τούτῳ?

occasione accepta, insidiis e medio tollere molitus, ministrorum ignavia consilium perficere prohibitus est, illis ictum quidem insipientibus, verum mortalem non inferentibus plagam. ob id insanies illi perniciēs, missis equitibus, palatium ad S. Mamantem erectum combussit, et aereo Circi leone, una cum urso et hydra dracone marmoribusque perpulchris curribus impositis, Adrianopolim obsessurus regressus est. ea capta, Macedonum nobilium quamplurimos cum imensa populi multitudine trans Danubium deportatos illic habitare iussit. Leo post imperii annos duos in amentiam versus divinum Nicephorum, a quo coronam suscepit, egit in exilium: Theodotum vero patriarcham, hominem ignarum et supra pisces voce carentem, eius vice patriarcham ordinavit, persecutionemque indutis non interumpendam adversus ecclesiam suscitavit. eius tempore comes et duplicis lunae et unius cum alia iunctae, rursusque divisae et varias formas induentis specie apparuit, quasi hominem capite carentem representaret. exinde terrae motus horribiles, siccitates et ardores intolandi diebus imperatoris deo infesti exorti sunt. imitatus praeterea detestandae huius haereseos ducem, eiusdem nominis morumque exemplar, haeresia ipsam profiteri coepit, eiusque sacrilegii comitū

γοηταίαις καὶ ἀλαχροουργίαις διαβεβημένον, καὶ ἑτέροισιν τινῶν ὁμόφρονος αὐτοῦ. προσκαλεῖται οὖν Νικηφόρον τὸν αἰοδιμον πατριάρχην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπισκόπους ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, καὶ φησὶν "ἴστε σαφῶς ὡς ἀνέστησάν τινες λέγοντες μὴ δεῖν προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας." εὐθὺς δὲ ὁ ἱερός Εὐθύμιος Σάρδεων παρρησιασάμενος ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἐπέτιμησεν τὸν ἀλιτήριον, μεθ' ὃν καὶ Θεόδωρος ὁ θερμὸς τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος, τῶν Στουδίου ἡγούμενος, ἔφη "μὴ παρασάλευε, βασιλεῦ, κατάστασιν ἐκκλησιαστικὴν· σοὶ μὲν γὰρ ἡ τῆς πολιτείας κατάστασις καὶ ἡ τοῦ στρατοῦ ἐπιστεύθη· τούτων φροντίζε, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἕασον μένειν ἐν ὀρθοδοξίᾳ." ὁ δὲ τύραννος τούτων ἀκούσας, ὑπερξέσας τῷ θυμῷ καὶ λεόντειον ὁ πιθήκειος βρῦξας, καὶ πάντας μεθ' ὕβρεως ἀπελύσας, καὶ τὸν μέγαν Νικηφόρον τῆς πόλεως ἐξέωσας καὶ περιορίσας, ὡσαύτως καὶ Θεόδωρον τὸν Στουδίου ἐξορίσας, Θεόδοτον τὸν Κασσιτεράν τῷ πατριαρχεῖν ἀπεκατέστησεν. ἔκτοτε οὖν τὸν θυμὸν καὶ τὸν δόλον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐκχέας τοῖς συμμύ- P. 447 σταις αὐτοῦ ἀσελγέσιν ἑαυτὸν κατεπίστευσεν· οἱ τινες ἐπεὶ αὐτῷ πρόσφκειώθησαν, τρία ὑπέθηκάν αὐτῷ τὰ ὑποσχημένα καὶ αὐτῷ στεργόμενα, τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡμῶν τὴν ἄρνησιν, τῶν θείων εἰκόνων τὴν καθαιρέσιν, τῶν εὐσεβοῦντων τὴν διώξιν. ταύταις οὖν ταῖς ἀπάταις προσθεῖς ὁ ματαιόφρων, ἀναπτερωθεὶς ὁ δειλῆτος τῇ ταλαιπώρῳ ὀρμῇ, πρῶτα

conquisitis, Ioannem dictum Grammaticum, magis autem Ioannem alium vel Simonem divinationibus ex pelvi, praestigiis et spurcitiis celeberrimum, aliosque sensus eiusdem consortes invenit. ad haec Nicephoro laude digno patriarcha, et qui cum ipso erant episcopis coram senatu vocatis, ait "nullatenus vos latet emersisse quosdam, imagines non adorandas asserentes." derespente vero sacer Euthymius Sardinum episcopus cum fiducia perorans ex divinis scripturis abiurgavit. cum eo Theodorus, feruens orthodoxae fidei defensor et studii praepositus, ait "ne, imperator, ecclesiae statum immites. tibi rerum politicarum status et exercitus incumbit cura. horum satage: ecclesiam vero in fide orthodoxa superesse permitte." tyrannus his auditis furore accensus, leonum more, cum simius esset, infremens, sanctos evomit in iuriis eiecit, magnumque Nicephorum civitate pulsum et Theodorum pariter Studii praepositum in exilium egit, Theolotum vero Cassiteram patriarcham ordinari praecipit. ab eo temore animi furorem dolumque profundis impuris sacrilegii sui concitiis se ipsum commisit. illi familiares redditi tria olim ipsi promissa et eidem iucunda suggesserunt, orthodoxae fidei nostrae abnegationem, sacrarum imaginum depositionem et piorum persecutionem.

μὲν καθαιρεῖ πάντων ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας ἀναστήλωσιν, κἀν-
 τεῦθεν τοὺς ἐνρῖσκομένους ἔχοντας εἰκόνας Χριστοῦ ἢ τινος
 ἀγίου δειναῖς τιμωρίαις καὶ θανάτῳ κατεδίκαζεν, καὶ πολλοὺς
 ἐνδόξους καὶ περιφανεῖς πεφόνευκεν. **Μιχαὴλ** δὲ ὁ τὴν τοῦ
 C ἔξκουβίτων τάγματος ἀρχὴν διέπων διεβλήθη τῷ βασιλεῖ ὡς
 κατ' αὐτοῦ βουλευόμενος· ὃν εἰρκτῆ πέδαις εἶχεν τηροῦμε-
 νον. τῆς δὲ γενεθλίου τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐνοτάσης τοῦτον
 ἠβουλήθη τῇ νυκτὶ ἀνελεῖν. κωλυθεὶς δὲ παρὰ τῆς ἰδίας γυ-
 ναικὸς διὰ τὴν ἑορτὴν εἴασεν αὐτόν. ὁ δὲ **Μιχαὴλ** ἐν τῇ εἰρ-
 κτῇ ὦν, τοῦτο μαθὼν, πᾶσι τοῖς μετ' αὐτοῦ συμβούλοις ἐμί-
 νυσεν ὡς εἰ μὴ σπουδάσητε ἐξελεῖν με τῆς φρουρᾶς, πάντας
 ὑμᾶς καταμηνύω τῷ βασιλεῖ. ἦν δὲ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ τοῦ
 D παλατιῶν παπίας, συγγενὴς ὦν τοῦ **Μιχαὴλ**. οὗτοι τῇ νυκτὶ
 ὀπλισθέντες, ἔνδοθεν τὰ ξίφη φοροῦντες, τοῦ παπίου ἀνοίξαν-
 τος ὡς οἱ ἱερεῖς μετὰ φελωνίων εἰσῆλθον, τοῦ δὲ βασιλέως ἐν
 τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσλθόντος εἰσπηδίσαντες καὶ τοῦτον χειρωσά-
 μενοι μεληθδὸν κατέκοψαν, ἀπορρηξάντα τὴν ἀπόσιον αὐτοῦ
 ψυχὴν ἐν τῷ παλατίῳ, ἐν ᾧ οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασι-
 λευκότων ἀνήρητο. αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐν τῇ εἰρκτῇ ἀπλθόντες
 ἐξάγουσι τὸν **Μιχαὴλ**, καὶ εἰσάγουσιν ἐν τῇ ἑορτῇ ἀντὶ δε.
 20 σμοφόρου στεφηρέρου, ὡς πληρωθῆναι ἐπ' αὐτοῦ τὸ τοῦ ψαλ-
 μῶ λόγιον τὸ "ἐσπέρας ἀύλισθήσεται κλαυθμὸς καὶ εἰς τὸ

his fraudibus attentus vaecors, hocque infelici impulsu, ignavus li-
 cet, multum elatus et animatus, primum quidem sacram omnem ex
 ecclesiis deponit figuram, exinde Christi vel sancti alicuius imagines
 habere repertos duris suppliciis et morte damnabat, ita ut nobiles
 plurimos et illustres viros interfecerit. porro Michael, excubitorum
 cohortis generis principatum, apud imperatorem calumniam passus est,
 quasi adversus eum conspirasset; quem idcirco compedibus victum
 in carcere asservatum tenebat. instante igitur servatoris nostri nata-
 licii festo noctu voluit e medio tollere: verum a propria uxore pro-
 hibitus et festi reverentia motus vivere permisit. Michael carcere
 detentus, hoc cognito, omnibus consilii participibus secreto indicavit
 "nisi custodia eximere studentis, omnes vos apud imperatorem dese-
 ram." erat cum ipsis et palatii papias Michaelis affinis. ipsi igitur
 noctu armati, sub vestibus gladios ferentes, papia portas aperiente,
 ac si sacerdotes forent casulis vestiti, ingressi sunt. imperatore in
 ecclesiam adveniente exiliunt, eumque comprehensum membratim et
 in frustra secant. proiicientem sacrilegam animam in palatio, in quo
 praedecessorum imperatorum nullus occisus fuerat prius. ceterum
 eadem hora ad carcerem irruentes Michaellem educunt et ad celebri-
 tatem inducunt, et pro compedibus devincto taenia imperiali cia-

πρωὶ ἀγαλλιάσας.” μετὰ δὲ ταῦτα ζακίοις εὐτελέσει περιβα-
λόντες τὸ τοῦ ἀλιτηρίου σῶμα, εἰς ἀκάτιον ἐμβαλόντες τὰ
πυμμίαρα αὐτοῦ μέλη κατὰ τὴν καλουμένην Πρώτην νῆσον
ἐκφέρουσιν, ἐνθα καὶ τοὺς παῖδας ἀποκείραντες μονάσαι πε-
ποιήχαιιν.

Μιχαήλ.

Μιχαήλ ὁ Ἀμορραῖος ἐβασίλευσεν ἔτη ἡ' μῆνας ἑννέα· ὅς μι-Ρ. 448
κρόν τι τῆς προκατεχοῦσης κακίας ὑπενδούς, ἦσπον τοὺς ἐν εἰρ-
κταῖς καὶ ποιναῖς καὶ ἐξορίαις ἐλευθερίαν τε καὶ ἄνεσιν ὄνειρώδη
φαντάζεσθαι, τὸ τοῦ προηγησαμένου δυσσεβοῦς ὑπέθαλπεν
θεοσυγγές φρόνημα· ὁμοίως γὰρ τῷ αὐτῷ περιεπάρη δεινῆς
αἰρέσεως ἀγκίστρον ἐξ ἀκρωτάτης ἀλογίας καὶ ἀπαιδουσίας.
ἴδεν ἐπὶ σελέντιον ἔφη “οἱ μὲν οὖν πρὸ ἡμῶν ἐρευνησάμενοι
ἐκκλησιαστικὸν θεσμόν τῶν δογματίων τὸν περὶ αὐτῶν εἰσπρα-
B
γῆθονται λόγον, εἰ καλῶς ἢ κακῶς ἐθέσπισαν. ἡμεῖς ἐν ᾧ
τὴν ἐκκλησίαν εὐρόμεν βαδίζουσαν, ἐν τούτῳ καὶ διαφυλάτ-
τειν προκρίνομεν.” ἦν δὲ αὐτῷ παῖς ἐξ Εὐφροσύνης ὀνόματι
Θεόφιλος, ὃν καὶ ἔστεψεν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. ἐφ' οὗ
Θωμᾶς ὁ ἀντίρτης ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν μερῶν ἀπάρας ἦδη
καὶ λαὸν ἀκρωτῶδη καὶ ἐπίμικτον ἐπισυρόμενος ἐπὶ τὸ Βυ-
ζάντιον ἐκίνησε, τῆς βασιλείας παρ' ἡξίαν ἐφιέμενος. ἐκ γὰρ

tum declarant, adeo ut in eo illud psalmi dictum impleretur “ad
desperam commorabitur fletus, et ad matutinum factitia.” post haec
initialis illius cadaver vilibus pannis involutum lintri impositum, exe-
randaque illius membra ad insulam, Proteu dictam, efferunt; ubi
illos eius toudentes monasticum habitum suscipere coegerunt.

MICHAEL.

Michael Amoraeus annis octo et mensibus novem imperavit. hic
misiper remittens vexationem quae sub decessore obtinuerat, quan-
tu scilicet sat erat, ut qui in ergastulis poenis et exilio erant liber-
tatem relaxationemque fictam somniarent, impii praecessoris sui in-
stam deo fovebat mentem; pari namque gravis haereseos detinebatur
uco, ex animi stupiditate et ignorantia. unde silentio, id est conventu,
alito “qui ante nos” inquit “ecclesiasticorum dogmatum leges et sta-
ta perscrutati sunt, de iis examinabuntur, sive in bonum sive in ma-
um. nos in quo ecclesiam procedentem invenimus, in hoc et ob-
servandam decernimus.” erat porro illi filius ex Euphrosyna nomine
Theophilus, quem in magna ecclesia imperii corona redimivit. ad-
versus quem Thomas quidam rebellis ex Orientis partibus arma sus-

τῆς Ῥωμαίων γῆς ὀρωόμενος, δυσγενῆς τε καὶ ἀφανῆς ὢν, πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας ἀφίκετο, Κωνσταντῖνον ἑαυτὸν ὀνομάσας καὶ υἱὸν Εἰρήνης βασιλείσσης. κἀντεῦθεν πολλοὺς τῶν βαρβάρων κατὰ Χριστιανῶν ἀπατήσας καὶ λαὸν ἀπειρον συκαθροίσας ἐπήει τῇ Κωνσταντινουπόλει, μεγαλαυχῶν, ἐπὶ τῇ πληθει τοῦ λαοῦ, μὴ ἐννοήσας ὡς οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν. ἐπόρθει τοίνυν τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐφ' ἓνα χρόνον, τῶν πολιτῶν γενναίως ἀντιταττομένων, καὶ τεichoμαχοῦντων καὶ ναυμαχοῦντων· τὰς γὰρ πλείστας ναῦς ἐπυρπόλησαν, καὶ τοὺς λογάδας τῶν πολεμίων ἐτροπώσαντο.¹⁰ ὁ δὲ ἀμηχανία περιεχόμενος τὴν πόλιν ἀφείξ ἐπὶ τὴν Θράκην ἐχώρει ταύτην ληϊζόμενος. ὁ δὲ Μιχαὴλ τῆς πόλεως ὑπέξελθὼν μετὰ πλείστης δυνάμεως πρὸς αὐτὸν ἐξώρησεν, καὶ δὴ παρακαθίσας τινὰ βραχὺν χρόνον, καὶ τοῦτον ἀμογητὶ D χειρωσάμενος, καὶ ἀκρωτηριάσας αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας, καὶ¹⁵ οὕτως μνάσκολοπίσας, κατέπαυσε τὸν ἐν τρισὶν ἔτεσιν δι' αὐτοῦ κατατάξαντα καὶ διαρκέσαντα χαλεπὸν καὶ ἐμφύλιον πόλεμον. ἀσχολουμένον δὲ τοῦ Μιχαὴλ πρὸς τὸν ἀντίρτην Θωμαῖν, καὶ τῇ πρὸ τούτου φροντίδι πάντος ἄλλου καταφρονήσαντος, Κρήτη καὶ Σικελία καὶ αἱ καλούμεναι Κυκλάδες νῆσοι τῆς τῶν²⁰ Ῥωμαίων ἀρχῆς περιηρέθησαν ἐξ Ἄφρων τε καὶ Ἀράβων, λαβόντων ἀρχὴν ἄρτι πρῶτον διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἀμαρτίας καὶ

19. πρὸς τοῦτο Comb.

cepit, et permixta humilique plebe secum ducta adversus Byzantium movit, imperium indigne nulloque merito affectans. sub Romana enim ditione, ipse obscuro et ignobili loco natus, ad Syriae partes se contulit, Constantinum se ipsum nominans et imperatricis Irenes filium: ex quo barbaris plurimis seductis, infinitaque populi adversus Christianos coacta multitudinae, Cpolim appetiit, confusus illo plebis numero, nec reputans non salvari regem per multam virtutem depopulabatur itaque Cpolis agros unum annum, quo cives optimo instructi ordine parabant fortiter obsistere, sive tutanda forent urbis moenia sive navali praelio decertandum. naves enim plurimas igne summisso incenderunt, electosque hostium cuneos in fugam vertunt. ipse vero summa rerum pressus angustia, urbe derelicta in Thraciam secessit vastitatem illaturus. Michael autem urbe egressus cum exercitus valida manu hosti statuit occurrendum: quare obsedit modico tempore, et ab eo sine labore capto manumque et pedum extremitatibus truncato stipitis, cui suffigeretur, poenam expetiit, et una intestinum difficile et crudele bellum annis tribus continuatum consopivit. occupato in hunc modum adversus rebellem Thomam Michaele, et aliam omnem curam huic unice post-

τὴν τῶν κρατούντων δυσσέβειαν καὶ ταπεινοῦν καὶ ὑπὸ χεῖραν ἀφ' ὧν ἄγειν τὰ τῶν Χριστιανῶν πράγματα. ἐν τούτῳ ὄν-
των καὶ οὕτω τῶν πραγμάτων διακειμένων, *Μιχαὴλ* ἐκ δυ-
σουρίας καὶ τῆς τῶν νεφρῶν ἀλγηδόνος κακῶς ἀπηλλάγη τοῦ P. 449
5 ζη. ἔσχε δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπ' αὐτοῦ Θεόφιλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ
μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ *Εὐφροσύνης*.

Θεόφιλος.

Θεόφιλος ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ'. ἡ δὲ μητὴρ αὐτοῦ *Εὐ-
φροσύνη* ἀποστειλάσα ἐν πᾶσι τοῖς θέμασιν ἤγαγεν κίρκης εὐ-
10 πρεπείς πρὸς τὸ νυμφοστολῆσαι Θεόφιλον τὸν υἱὸν αὐτῆς,
ἀγαθοῦσα αὐτὰς ἐν τῇ παλατίῳ εἰς τὸν λεγόμενον *Μαργαρί- B
την* τρίκλινον, δέδωκε Θεοφίλῳ χρυσοῦν μῆλον, εἰποῦσα ὅτι
εἰς ἣν ἀρεσθῆς ἐπίδος τοῦτο αὐτῆ. ἦν δὲ τις ἐξ εὐγενῶν ἐν
αὐταῖς κόρη ὀνόματι *Ἰκασία*, ὠραισιότη πάνυ, ἦν ἰδὼν Θεό-
15 φιλος, ὑπεραγασθεὶς αὐτὴν τοῦ κάλλους, ἔφη ὡς ἄρα διὰ γυ-
ναϊκὸς ἐρρῦν τὰ φαῦλα. ἡ δὲ μετ' αἰδοῦς πως ἀντέφη “ἀλλὰ
διὰ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα.” ὁ δὲ τῇ λόγῳ τὴν καρ-
δία πληγείς ταύτην μὲν εἴασεν, Θεοδώραν δὲ τὸ μῆλον ἐπέ-
20 κτησάτω τοῦ ἀγίου *Στεφάνου*, στεφθεὶς καὶ αὐτὸς ἕμα αὐτῆ
ὑπὸ *Ἀντωνίου* πατριάρχου. τῆ ἀγία πεντηκοστῆ προῆλθεν ἐν C

ponente, Creta Sicilia et insulae vocatae Cyclades a Romano imperio rescissae sunt ab Afris et Arabibus. inde primum propter peccata populi et impietatem principum, ut insuper populus Christianus eorumque res sub adversariorum manu humiliarentur, bellum exortum est. rebus in hoc statu positis, Michael urinae difficultate renumque dolore in cruciatibus vitam finivit. eius successor Theophilus filius cum matre Euphrosyna suscepit imperium.

THEOPHILUS.

Theophilus annos duodecim imperavit. Euphrosyna vero mater eius, mittens in omnes regiones, elegantes forma puellas, ut earum aliquam Theophilo filio suo desponsaret, collegit. coactis itaque cunctis in palatium ad triclinium, cui nomen Margarites, malum aureum Theophilo tradidit, dicens “dona illud ei quae placuerit magis.” erat porro inter illas puella, nomine Icasia, formosissima, qua visa Theophilus, eius delectatus pulchritudine, dixit “per mulierem quam multa manarunt damna.” illa pudore perfusa respondit “verum per mulierem scaturiunt meliora.” ob responsum corde percussus eam quidem dimisit, Theodoram vero Paphlagonum terris ortam malo donavit. coronat autem Theodoram in S. Stephani oratorio, ipse vicissim ab Antonio patriarcha nuptialibus

τῆ ἁγία ἐκκλησίᾳ τῆ μεγάλῃ, φιλοτιμησάμενος χρήμασι πολλοῖς τὸν πατριάρχην, ἅμα τῷ κλήρῳ τε καὶ τῇ συγκλήτῃ, καὶ ἡ μὲν εἰρημένη Ἰκασία τῆς βασιλείας ἀποτυχούσα μονὴν κατασκευάσεν, εἰς ἣν ἀποκειραμένη ἀσκούσα καὶ φιλοσοφούσα καὶ θεῶ μόνῳ ζῶσα διπέτελεσεν μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῆς· ἡ δὲ τοῦ βασιλέως μήτηρ Εὐφροσύνη ἐκουσίως καταλθοῦσα τοῦ παλατίου ἐν τῇ μονῇ αὐτῆς, ἥ ἐπώνυμον τὰ Γαστρία, ἡσύχαζε. ἐποίησε δὲ ἱππικὸν Θεόφιλος, καὶ προσέταξεν τῷ Χαμοδράκοντι Λέοντι τῇ πρωτοβεστιαρίῳ αὐτοῦ ἀγαγεῖν τὸ πολυκάνδηλον¹⁰

Ὅτι ἐν τῇ σφραγῇ τοῦ Ἀρμενίου Λέοντος ξίφει διακοπέν. τοῦ 24 ἱππικοῦ δὲ τελεσθέντος προσεκαλέσατο πῦσαν τὴν σύγκλητον ἐν τῷ λεγόμενῳ καθίσματι, καὶ τὸ πολυκάνδηλον ἐξαγαγὼν καὶ ὑποδείξας αὐτοῖς ἔφη “ὃ εἰς ναὸν κυρίου εἰσερχόμενος καὶ χριστὸν κυρίου φονεῖων τίνας ἐστὶν ἔνοχος;” ἡ δὲ σύγκλητος ἀποκριθεῖσα ἔφη “ἔνοχος θανάτου ἐστίν, ὃ δέσποτα.” καὶ εὐθὺς ἐκέλευσεν τοὺς σὺν τῇ πατρὶ αὐτοῦ Μιχαὴλ τὸν Λέοντα ἀνελόντας τὸν ὑπαρχον καταχεῖν καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν τῇ σφενδόνη ἀποτεμεῖν, πολλὰ προβαλλομένους καὶ λέγοντας ἄδικον εἶναι τὴν τοιαύτην κρίσιν· καὶ γὰρ εἰ μὴ τῷ πατρὶ συνηγωνισάμεθα, βασιλεὺς οὐκ ἂν αὐτὸς πῦν ἦρξαι.

P. 450 καὶ οὕτως ἐπ’ ὄψεσιν πάντων τὰς κεφαλὰς ἀπετμήθησαν, προ-

corollis decoratus. sancta dominica ad sanctam magnam ecclesiam muneribus plurimis patriarcha una cum clero et senatu cumulatis processit. praefata porro Icasia imperii spe frustrata monasterium aedificavit, in quo detonsa vitam contemplativam et philosophicam exercens, deoque soli vivens, ad vitae suae finem, editis relictisque scripto ingenii monumentis pluribus, perseveravit. ceterum Euphrosyna imperatoris mater, palatio sponte deserto, in monasterio, cui cognomen Gastria, vitam egit quietam. circensibus vero ludis celebratis, Leoni Chamodraconi protovestiario suo praecepit Theophilus multifidum proferre candelabrum, quod in caede Leonis Armenii gladio comminutum fuerat. ludis peractis, in locum nomiae sedem senatum omnem convocavit, et productum candelabrum eis coram ostendens dixit “qui templum domini ingressus Christum domini interficit, cuius criminis reus est?” respondens senatus ait “reus est mortis, domine.” statimque iussit praefectum eos, qui una cum patre suo Michaele Leonem occiderant, apprehendere, et multa licet praetextibus et obicientibus, iniquamque causantibus sententiam, ad Fundam capita amputari: “etenim nisi patri tuo opem tulissemus, modo non imperares.” in hunc modum sub omnium conspectu capita sunt illis praecisa, praetextu quidem quod in templo domini ea perpetrare

σχήματι μὲν ὡς εἰς ναὸν κυρίου τετολμηκότες ποιήσασθαι τὴν ἀναίρεσιν, τῇ ἀληθείᾳ ὡς τὸν συναϊρειώτην αὐτοῦ καὶ ὁμόφρονα εἰς ἀσέβειαν ἀποκτείναντες· εἶχετο γὰρ ὁ ἀλιτήριος τῆς ἐκείνου Θεοστρυγὸς αἰρέσεως, τῶν [δὲ] ἁγίων εἰκότων τὰς μὲν κατασπῶν τὰς δὲ ἀνορύττων.

Τούτῳ Θεοφίλῳ προσέφυγεν Θεόφοβος Πέρσης ἅμα τῷ πατρὶ αὐτοῦ μετὰ Περσῶν χιλιάδων ἰδ', οὓς διένειμεν οὕτως ἐν τοῖς θέμισι κατισκηνώσας καὶ εἰς τούρμας ἀποκαταστήσας, οἱ μέχρι τοῦ νῦν λέγονται τούρμαι Περσῶν. αὐτὸν δὲ τὸν Θεόφοβον εἰς ἀδελφὴν Θεοδώρας Ἀγούστης γαμβρὸν Β ἐποίησατο.

Φιλόκοσμος δὲ ὢν αὐτὸς Θεόφιλος κατεσκεύασε διὰ τοῦ ἄρχοντος τοῦ χρυσοχείου, λογιωτάτου πάνν ὄντος καὶ συγγενοῦς Ἀντωνίου πατριάρχου, τὸ τε Πενταπύργιον καὶ τὰ δύο μέγιστα ὄργανα ὀλόχρυσσα, διαφόροις λίθοις καὶ ὑέλίοις καλλύνας αὐτά, δένδρον τε χρυσοῦν ἐν ᾧ στρουθίον ἐφεζόμενον διὰ μηχανῆς τινὸς μουσικῶς ἐκλάδουν. ἐκαινούργησεν δὲ καὶ τὰς βασιλικὰς στολὰς ἀνανεώσας καὶ χρυσοῦφάντους κατασκευάσας.

20) Δικαιοσύνην δὲ κοσμικὴν προσποιούμενος ὁ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν πλέον ὑπὲρ τοὺς πρώην βασιλεύσαντας ᾤκησας, προσελθούσης αὐτῇ γυναικὸς χήρας ἐν Βλαχέρναις, C

ausi fuerant, at revera quod eiusdem secum opinionis et pari haeresi infectum sustulissent. eiusdem quippe deo infensae haereseos labe piaculum illud tenebatur. sanctorum porro imaginum quasdam dirumpens, quasdam effodiens.

Ad hunc Theophilum profugus venit Theophobus Persa, una cum patre suo et Persarum milibus quattuordecim, quibus per turmas divisus in diversis regionibus assignavit habitationes, qui usque hodie Persarum turmae appellantur. ipsum Theophobum ex Theodorae Augustae sororis nuptiis levirum ipsi fecit.

Theophilus autem cum artefactorum ornatu delectaretur, per auriferorum principem valde celebrem et peritum et Antonii patriarchae asinem iussit conflari Pentapyrgium et instrumenta maxima duo ex auro solido, lapidibus diversis et crystalis insignita, arboremque auream, cui insidentes passerculi secretis machinis musicos cantus exercebant. reparavit etiam imperatorias vestes et omnino renovavit, aureisque staminibus contexit.

Publicum etiam ius et rigorem observare simulans, fidem pietateinque prae antecessoribus imperatoribus laesit. accedente ad ipsum muliere vidua ad Blachernas, et iniuriam ab Augustae fratre Patrona, excubiarum drungario, se pati conquerente: "adeo

καὶ βοήσας ὡς ἀδικοῦτο παρὰ τοῦ τῆς Ἀγνούτης ἀδελφοῦ Πιστρωνᾶ, δρουγγαρίου τῆς βίγλας ὄντος· “ἔμψο γὰρ τὰ ἑαυτοῦ οἰκήματα, καὶ τοῖς κτίσμασι καινοουργεῖ τὰ ἐμὰ, καὶ σκοτίζει καὶ εἰς τὸ μηδὲν εἶναι πόιετ, ὡς ἄτε χήρας καταπεφρονημένως.” *** οἱ ἀπελθόντες καὶ θεασάμενοι τὴν τοιαύτην ἀδικίαν, καὶ βεβαιωθέντες ὡς ἀληθῆ εἰσὶν τὰ παρὰ τῆς γυναικὸς ῥηθέντα, ὑποστρέψαντες ἀνήγγειλαν τῇ βασιλεῖ. καὶ ἐλεγχθεὶς παρ’ αὐτῶν ἐκδυθεὶς ἐν τῇ μέσῃ τῆς ὁδοῦ τῆπιεται τὰ νοῦτα σφοδρῶς. ἀρίσθησαν δὲ ὅ τε κοιαιίστωρ καὶ οἱ δ’ ἀντιγραφεῖς ἀπελθεῖν καὶ μέχρι θ’ ἐμελίων ἐκδαφίσαι τὰ αἰ-¹⁰ τοῦ οἰκήματα καὶ τῇ γυναικὶ παραδοῦναι.

Ὁύτος Ἀλέξιον τὸν Ἀρμένιον, ᾧ ἐπώνυμον Μουσελί. ἀνδρεῖον ὄντα καὶ ῥωμαλέον, εἰσποιήσατο γαμβρὸν εἰς Μαρίαν ἡγαπημένην αὐτῇ θυγατέρα, ποιήσας αὐτὸν πατριόσω, 25 μετ’ ὀλίγον δὲ καὶ μάγιστρον. εἶτα ὑπόληψιν τινα ἐπ’ αὐτῷ σχῶν ὡς ὀρεγόμενον τῆς βασιλείας, καὶ στρατηλάτην καὶ δοῦκα Σικελίας ἐξέπεμψεν. οἷα δὲ τοῦ φθόνου ᾠδίνοντος, Σικελοὶ τινες ἀνελθόντες διέβαλλον τοῦτον τῇ βασιλεῖ, ὡς τὰ μὲν Χριστιανῶν τοῖς Ἀγαρηνοῖς προδίδωσιν, κατὰ δὲ τῆς βασιλείας μελετᾷ. ἐν δὲ τῇ μεταξὺ τεθνηκυίας Μαρίας, πεπο-¹⁰ P 451 θημένης τῇ βασιλεῖ θυγατρὸς, τὴν μὲν λάρακα ταύτης ἔ- ἀργύρου ἐκόσμησεν, καὶ τόμον ἐλευθερίας τοῖς προσφεγύουσι ἐπ’ ἐγκλήματί τινι τέθεικεν· ὄνπερ ἄργυρον μετὰ ταῦτα

3. καινοργεῖ, τὰ ἐμὰ δὲ σκ. Comb.

enim” aiebat “structurae muros erigit et aedificia innovat, ut meo penitus obscurat, et quod viduis pro solito contemptis accidit, reddat penitus inutilia” * * * . illi discedentes, et iniuriam fieri conspicati, et vera esse quae a muliere obiicerentur certiores facti reduntes imperatori renuntiaverunt; ab eisque convictus Petronas, mediaque via exutus, dorso verbera excepit quamplurima. confestim vero quaestor et exceptores abire iussi Petronae domus ad fundamenta exequaverunt, et mulieri tradiderunt possidendas.

Ipsae Alexium Armenium, cognomento Muselem, fortem et robustum virum, tradita dilecta sibi filia Maria generam ascivit patriciumque renuntiavit, et modico post magistrum: in suspicionem vero deinde adductum, quasi aucuparetur imperium, magistrum militiae et ducem Siciliae institutum a se ablegavit. qualia igitur livor parturire solet, Siculi quidam abeuntes eum apud imperatorem calumniabantur, quasi quae Christianorum sunt, proderet Agarenis, et adversus imperium meditaretur. interim Maria, dilecta imperatoris filia. falso functa urnam eius argento exornavit, immunitatisque privilegium et crimine ad illud confugientibus contulit. argentum illud ex sepl-

Λέων ὁ βασιλεὺς ἀνείλετο ἐκ τοῦ τύπου· Θεόδωρον δὲ ἀρ-
 χιεπίσκοπον τὸν λεγόμενον Κοίθινον ἐν τῷ καιρῷ τῆς διαβο-
 λῆς Ἀλεξίου ἐν τῇ πόλει ὄντι προσκαλεσάμενος, καὶ δοὺς τὸ
 ἴδιον φυλακτόν, ἀπέστειλεν εἰς Σικελίαν δοῦναι λόγον ἀπα-
 5 θείας Ἀλεξίῳ καὶ ἀγαγεῖν πρὸς αὐτόν καὶ τῇ προσούσῃ
 αὐτῷ συνέσει πείσας Ἀλέξιον ἤγαγεν πρὸς τὸν βασιλέα· ὃν
 ὁ βασιλεὺς ὡς ἀντάρτην τύπας ἔθετο ἐν δεσμοχωρίῳ, δημεύ-
 σας αὐτοῦ πᾶσαν τὴν περιουσίαν. καὶ τοῦ βασιλέως κατὰ Β
 τὸ ἔθος εἰς Βλαχέρνας ἀπελθόντος προλαβὼν ἔστη ἔμπροσθεν
 10 τοῦ θυσιαστηρίου· ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἱερατικὴν ἴστωλὴν ἡμφε-
 σμένος, καὶ τοῦ βασιλέως τῇ σωλῆα πλησιάσαντος ἅμα τῶν
 τῆς συγκλήτου φωνῇ μεγάλη θρώνησεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος “ἐν-
 τεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασιλευε ἔνεκεν τίνος, ὦ βασιλεῦ;”
 αἰδέσθεις ὅν ὁ βασιλεὺς τῇ συγκλήτῳ ἔφη “ἔνεκεν ἀληθείας
 15 καὶ πρωτότητας καὶ δικαιοσύνης.” ὁ δὲ “καὶ ποία δικαιοσύνη
 ἐν σοί, ὅτι δοὺς ἐνυπόγραφον λόγον Ἀλεξίῳ δι’ ἐμοῦ οὐκ
 ἐρύλαξας τοῦτον;” ὁ δὲ βασιλεὺς, ὡς ἐλεγχθεὶς, θυμῷ τε
 καὶ ὀργῇ ἀκατασχέτῳ κινήθεις τοῦτον τοῦ θυσιαστηρίου βι-
 αίως ἐξήγαγεν, καὶ πληγὰς αὐτῷ οὐ μετρίας ἐπιθείς ἐξώρ-
 20 σεν, οὐ διὰ τὸ ἐλεγχθῆναι ὑπὸ τούτου μόνου, ἀλλὰ διὰ τὸ
 καταμαθεῖν αὐτόν τὰς ἀγίας εἰκόνας τιμᾶν καὶ σέβασθαι καὶ
 τὴν αὐτοῦ δυσσέβειαν κρυφαίως διαβάλλειν. μετ’ οὐ πολὺ

14. τὴν σύγκλητον Comb.

cro imperator Leo postmodum sustulit. tempore deinde quo Alexius
 calumniam passus est, Theodorum archiepiscopum cognomine Crithi-
 num in urbe forte repertum advocavit Theophilus, propriaque cruce
 amuleti ritu e collo pendente ipsi tradita misit in Siciliam, securita-
 tis fidem Alexio daturum et mox ad se adducturum. profectus ille
 pro innata sibi prudentia Alexium verbis persuasum adduxit ad im-
 peratorem: imperator velut rebellem verberibus exceptum misit in
 ergastulum, et omnes eius facultates publico addixit. imperatorem
 deinde ad Blachernas profectum praeveniens archiepiscopus sacerdo-
 tali veste indutus stetit coram altari; et imperatori ad solem iam
 accedenti et vicino una cum senatus elata voce archiepiscopus exclamavit
 “intende, prospere procede et regna. cuius gratia, o imperator?”
 verecundia suffusus imperator senatui dixit “veritatis, mansuetudinis
 et iustitiae gratia.” ille vero “quae iustitia tua est, qui verbum sub-
 scriptione tua firmatum Alexio per me misisti, nec tamen observa-
 sti?” imperator ita correptus, et ira modum nesciente commotus,
 violenter hunc altaribus abripuit, verberibusque non paucis vapulan-
 tem in exilium expulit, non quia correptus esset ab illo, sed quia
 didicisset eum sacras imagines venerari et colere; et propriam impieta-

δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ παραγεγομμένου, καὶ τοῦ πατριάρχου
 αὐτὸν ὀνειδίσαντος διὰ τὸν ἐπίσκοπον, ἤγαγον αὐθις αὐτὸν
 26 μετὰ παρακλήσεως· τοῦ δὲ ἀνάξιον αὐτὸν τῆς ἱερουσύνης
 κρίναντος δι' ἃ πέποιθεν, ὁ βασιλεὺς οἰκονόμον τῆς μεγάλης
 Δὲ ἐκκλησίας πεποίηκεν, καὶ τὸν Ἀλέξιον τοῦ δεσποτηρίου πεποιή-
 5 κεν ἐξελεθεῖν, ἀποδεδοκῶς αὐτῷ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν,
 ἔχων αὐτὸν ἐν τιμῇ.

Ἦν δὲ Μανουὴλ ὀνομαστότατος στρατιώτης πάντων τῶν
 ἐν τῇ ἀνατολῇ τιμωμένων παρὰ τοῦ βασιλέως. οὗτος Μύ-
 ρωνι συμβαλὼν λόγους τινάς, λογοθέτη τε ὄντι τοῦ δρόμου¹⁰
 καὶ πενθερῷ τοῦ Πετρῶνα, διεβλήθη τῷ βασιλεῖ ὑποβολῇ τοῦ
 Μύρωνος ὡς τῆς βασιλείας ὀρέγεται, καὶ ἐμελετᾶτο δεινῶς
 κατ' αὐτοῦ. Λέων δὲ ὁ πρωτοβεστιάριος ὑπὲρ Μανουὴλ
 προϊστάμενος, καὶ φροντίζων διεββαίουτο τῷ βασιλεῖ ὡς ψευ-
 δῆ εἰσὶ τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα. ἃ μαθὼν Μανουὴλ, καὶ¹⁵
 τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως καὶ τὰς διαβολὰς ἐκκλίνων, λάθρα
 τῆς πόλεως ἐξελθὼν μέχρι πυλῶν καὶ τοῖς δημοσίοις ὀχήμα-
 P. 452 σιν ἐπιβάς ἀπῆλθεν φυγὰς μέχρι τῶν κλεισοῦρων Συρίας,
 τὰς τῶν Ἰππων ἰγνύας ἐκκόπτων, ἐδήλωσέ τε τοῖς Ἀγαρηνοῖς
 ταῦτα “τοῦ βασιλέως ὀργὴν ἐκφεύγω, καὶ εἰ μὴ καταναγαῖ-²⁰
 σετε τὴν ἐμαυτοῦ πίστιν καταλιπεῖν, προσφεύγω ὑμῖν. εἰ
 οὖν οὕτω προσδέχεσθε με, λόγον ἀπαθείας μοι ἀποστείλατε.”
 οἱ δὲ τοῦτο μεγάλην χάριν δεξάμενοι, λόγον ἀποστείλαντες

tem ab eo clam condemnari. non multo post ad magnam ec-
 clesiam accedenti intentatum facinus in episcopum patriarcha ex-
 probante, ille precum instantiam reveritus exilio revocavit: eo vero
 sacerdotio se indignum iudicante propterea quae passus est, im-
 perator oeconomum magnae ecclesiae instituit, et Alexium ergastulo
 liberari iussum rursus excepit, facultatibusque restitutis omnibus in
 honore habuit. erat autem Manuel miles omnium qui in Oriente ab
 imperatore in pretio habebantur nominatissimus. ipse aliquando cum
 Myrone cursus publici logotheta et Petrona socero collocutus, ipsius
 Myronis suggestione apud imperatorem calumniam passus est, velut
 affectaret imperium et adversus eum aliquid meditaretur.

In adversum Manuelis defensor aderat Leo protovestiarium, deque
 eius salute sollicitus imperatori affirmabat falsa, quae ipsi obiceren-
 tur. quibus perceptis, Manuel imperatoris iram et intentatas decli-
 nans calumnias clam urbis portis excessit, et curribus publicis con-
 scensis ad clusuras usque Syriae fugitivus abiit; ubi excisis equorum
 poplitibus haec Agarenis manifestavit “iram imperatoris declino; et
 si non coegeritis meam me deserere fidem, in partes vestras transeo.”

προσεδέξαντο ὡς βασιλέα Ῥωμαίων. ὁ δὲ βασιλεὺς Μανουὴλ προσέρηκε τοῖς Ἀγαρηνοῖς μαθὼν ἐν πολλῇ θλίψει καὶ ἀγωνία γέγονε, καὶ βουλὴν ἐποιεῖτο μετὰ Ἰωάννου εὐγκέλλου περὶ τοῦτου. ὁ δὲ εἶπεν “εἰ προθύμως βούλει τὸν Μανουὴλ πρὸς σὲ ἐλθεῖν, ὦ βασιλεῦ, αὐτὸς ἐγὼ ἔτοιμος τοῦτο ποιεῖν, Β χρήματα λαβῶν καὶ πρὸς τὸν ἀμερουμνῆν σταλεῖς ὡς δῆθεν τοὺς ἐν εἰρκτῇ ἐπισκεψόμενος, ἔχων ἐνυπόγραφον λόγον παρὰ τῆς σῆς βασιλείας ᾧ πείσω τὸν Μανουὴλ εἰς ὄψιν ἐλθῶν. Ιοκῶ δὲ τοῦτο πράξειν τῷ τε ἐνυπογράφῳ λόγῳ καὶ τῇ ἐμῇ κειθοῦ.” ὁ δὲ βασιλεὺς πάμπολλα χρήματα καὶ δῶρα πρὸς τὸν ἀμερουμνῆν δούς αὐτῷ ἀπέστειλεν. ὁ δὲ εἰσελθὼν μετὰ πολλῶν χρημάτων καὶ κόσμου παντοίου, ὡς καὶ τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτοῦ ἐκπλαγῆναι, τὰ δεσμοτήρια ῥαγεύσας καὶ τὸν πρωτοσύμβουλον θασάμενος ἐδυνήθη καὶ λάθρα συνομιλῆσαι τῷ Μανουὴλ καὶ δοῦναι αὐτῷ τὸν ἐνυπόγραφον λόγον καὶ τὸ φυλακτὸν τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ μὲν C ταῦτα πράξας ὑπέστρεψεν, ἀναγγείλας τῷ βασιλεῖ ὅσα διεπράξατο. ὁ δὲ Μανουὴλ ἐξαιτησάμενος τὸν ἀμερουμνῆν τοῦ ἐξελθεῖν κατὰ ἔθνος τινὸς πολεμίου αὐτοῖς ἔτυχε τῆς αἰτήσεως, καὶ λαβῶν τὸν τοῦ ἀμερουμνῆν υἱὸν καὶ λαὸν κλειστόν ἀπῆλθεν καὶ νίκην μεγάλην εἰργάσατο. καὶ τοῦτον ἐν μείζονι τιμῇ ἢ τὸ πρῶτον εἰργάσατο, καὶ πάντα ἦν αὐτὸς παρὰ

7. τοὺς add Comb.
λαβῶν| καταλαβῶν P

14. πρῶτον σύμβουλον P

20. καὶ

sic excipitis, securitatis indicia mittite.” illi nuntio recreati, immunitatis misso libello, velut Romanorum imperatorem admisere. imperator vero ad Agarenos Manuelem defecisse audiens, multo maerore et animi angustia correptus est; et cum Ioanne syncello de hoc consiliabatur. ille vero dixit “si ex animo Manuelem ad te regredi cupis, acceptis pecuniis ad amerumnem missus, quasi in carcere detentus visitaturus, negotium hoc conficere paratus sum, et ab imperio tuo securitatis fide subscripta Manueli ut ad conspectum redeat suadebo. subscriptis autem litteris, vocisque suadela totum hoc me peracturum confido.” imperator commissa pecuniarum multitudine et datis ad amerumnem litteris virum destinavit. ille cum pecuniis et vario apparatu ingressus, adeo ut obstupescerent Agareni, sparsis per ergastula pecuniis, et viso Agarenorum supremo consiliario, cum Manuele etiam clam convenire valuit, et tabulas ab eo subscriptas et saluum conductum exhibere. his ab eo gestis, quae fuisset executus imperatori nuntians, regressus est. Manuel autem adversus nationem amerumne inimicitiam agentem proficiscendi facultate petita, postularis potitus est: ducto namque amerumne filio et copioso exer-

τῆ ἀμερουμνῆ δυνάμενος. ὁθεν ἔχων φροντίδα πολλὴν τοῦ ἐξελθεῖν ἐν Ῥωμανίᾳ, μετὰ καιρὸν τινα εἶπεν πρὸς τοὺς δυνάστας τοῦ ἀμερουμνῆ ὅτι ἐάν μοι τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερουμνῆ καὶ λαὸν παρέξετε, ἐξελθὼν ὑποτάξω τὴν Ῥωμανίαν. οἱ δὲ μάλιστα τὴν χαρὰν τοῦτο ἠγησάμενοι, καὶ τῷ προτέρῳ πλεονε-
Dατήματι, εὐθύς ἐξώπλισεν αὐτὸν καὶ κατὰ Ῥωμανίας ἀπέστειλεν. ὁ δὲ ἐλθὼν πλησίον τοῦ θέματος τῆς ἀνατολῆς, προσκαλεσάμενος τοὺς ὑποχειρίους αὐτοῦ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερουμνῆ ὡς δῆθεν διακινήσων καὶ κνηγήσων, πόρρωθεν τῶν πολεμίων γενομένος, περιπλακεὶς τῷ υἱῷ τοῦ ἀμερουμνῆ¹⁰ καὶ καταφιλήσας αὐτὸν εἶπεν ὅτι ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι πρὸς τὸν βασιλέα τε καὶ τὰ ἴδια, σὺ δὲ μετὰ τῶν σῶν, ὡς μηδὲν δευρὸν πέισοσθαι ὑποκτενόντες παρ' ἡμῶν, ἅπιδι πρὸς τοὺς σοὺς. καὶ οὗτος μὲν οὕτω μετὰ δακρύων καὶ αἰσχύνης ὑπέστρεψεν, ὁ δὲ Μανουὴλ ἐχώρει πρὸς τὸν βασιλέα, προαπο-
P. 453στείλας αὐτῷ τὸν μηνύσοντα. ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ τὸν μηνυτὴν χρέμασι τε καὶ ἀξιώμασιν ἐφιλοφρονήσατο, καὶ τὸν Μανουὴλ ὡς ἄξιον ἦν ὑπεδέξατο, μάλισταρον εὐθύς καὶ δομῆτικον τῶν σχολῶν ποιησάμενος, καὶ τοὺς αὐτοῦ παῖδας ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀναδεξάμενος. τοῦτοις ἐπαρθεὶς ὁ βασι-
26λεὺς ἐξῆλθεν μετὰ Μανουὴλ καὶ τῆς συγκλήτου μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν, καὶ εὐπειῶς τὴν τε Ζάπειρον καὶ τὸ Σαμοσαίον

8. τοῦ om Par

clitæ professionem suscepit et insignem reportavit victoriam. quod ei maiorem quam prins honorem conciliavit, cunctaque quae vellet apud amerumnem poterat. ex quo ad Romaniam regredi valde sollicitus, post temporis spatium aliquod amerumnis satrapis dixit "si amerumnis filium et exercitum praebueritis, profectus Romaniam omnem subiugabo." quo summa cum laetitia accepto, in prioris gratiae augmentum, armis confestim instruxit et adversus Romaniam misit. ad Orientale itaque thema vicine profectus, domesticis et amerumnis filio secum adlectis, quasi recreaturus se et venaturus abiit. hostibus deinde reinotior factus, amerumnis filium complexus et deosculatus dixit "ad imperatorem patriamque propriam remeo: tu cum tuis nihil iniuriae pati suspicantibus redi: ad tuos abi." hic quidem eo pacto cum lacrimis et verecundia reversus est. Manuel vero praemisso ad imperatorem nuntio rediit. imperator muneribus et dignitate nuntium donans Manuelem prout aequum erat, suscepit, et magistrum confestim scholarumque domesticum instituens, etiam filios eius ex sancto baptismate suscepit. his elatus imperator abiit cum Manuele et senatu adversus Agareuos, et Zapetro Samosatoque civitatibus divitiarum copia nuroque valido ab amerumne munitis praeclara pot-

πλοῦτε κομῶν καὶ δυνάμει τότε διὰ τοῦ ἀμερομηνῆ ἐκεῖ-29
 λεν παραλαβὼν ἐπαγγέλει, τῇ πύκῃ καὶ τοῖς λαφύροις γανρού-
 μινος. καὶ ἐλθὼν μέχρι τοῦ Βρύα προατάξεν οἰκοδομηθῆ-
 ναι παλάτιον, παραδείσους φυτεῦσαι καὶ ὕδατα ἀγαγεῖν· ἃ
 καὶ γέγονεν. ἐκεῖθεν δὲ ἀφικόμενος εἰς τὴν πόλιν τὰ λάφυρα Β
 θριάμβευσεν ἵππικὸν ποιήσας, καὶ τὸ πρῶτον βαῖον παῖδας,
 ἱρματι μὲν σὺν λευκῷ ἐποησάμενος, χρώματι δὲ τῷ Βενέτῳ
 ἱμφιασάμενος καὶ νικήσας ἐστεφανώθη, τῶν δῆμων ἐπιβοῶν-
 ὶν “καλῶς ἦλθες, ἀσύγκριτε φακτοναρχῆ.”

Τοῦ δὲ πατριάρχου Ἀπτωνίου τελευτήσαντος ἀντ’ αὐτοῦ
 χειροτονεῖται Ἰωάννης ὁ σύγκελλος, ἔνν’ εἶπω ὁ νέος Ἰαννῆς
 καὶ Ἰαμαρῆς, βεβοημένος ἐπὶ τε μακτεῖαις καὶ λεκανομαντεί-
 μιν καὶ πάσῃ ἀσεβείᾳ· ὃς ὄργανον ἐπιτήδειον εὔρεθεῖς τῆς
 τοῦ βασιλέως ἀσεβείας τε καὶ ῥοπῆς ἀντὶ πάντα τὰ πρὸς C
 ἰπώλειαν συνειργάσατο, καὶ ὃν ᾤδινε μὲν κατεῖχε δὲ βασιλί-
 κτον τῆς ἀσεβείας ὁ βασιλεὺς, ἐξέρορῆξεν καὶ ἀπέτεκεν, τὰς 30
 ἁγίας εἰκόνας ἀναχρίσθαι προσαῖξας ἢ ἀπαλείφεισθαι. οὗ-
 τος ὁ Ἰωάννης πρὸ τοῦ ἕστεως οἶκημα ἐκ λίθων λαξεντῶν.
 κατασκευάσας, ὁ Τρουῦλλος μέχρι τοῦ νῦν ὀνομάζεται, διὰ τε-
 των θυσῶν ὠμίλει τοῖς δαίμοσι καὶ τῷ βασιλεὶ τὰ μέλλοντα
 διασημαίνε· ὁ καὶ ἀοίκητον ἔμεγεν διὰ τὰς ἐν αὐτῷ γενομέ-
 νας τότε τῶν δαιμόνων ἐπιφοιτήσεις.

12. μακτεῖαις Pat

us victoria, spoliisque inclutus, regressus est. porro reversus ad
 aegae locum palatium extruxit, plantavit hortos, aquas deduci iussit;
 podium et factum est. inde in urbem reversus, onustus spoliis, Circen-
 sibus ludis exhibitis triumphum egit, et curru candido vectus Vene-
 tique colore insignis primo munere lusit, victorque coronatus est,
 actionibus acclamantibus “feliciter adveneris, o incomparande fa-
 tionarie.”

Ceterum patriarcha Antonio vita functo, in eius locum ordina-
 tus est Ioannes syncellus, vere dicam novus Iannes et Iamares, praeti-
 gis et per pelves divinationibus omnique impietate nominatissimus.
 Sic velut instrumentum aptissimum imperatoris impietatis et propen-
 sionis repertus, ipsi per omnia in perniciem cooperabatur; et quem
 conceperat animo, occultabat vero venenatum impietatis basilicam
 mperator, emisit et peperit, cum sacras imagines uno colore infici,
 erius dicam deleri praecepit. Ioannes ipse politis et sculptis lapi-
 libus ante urbem extracta domo (Trullus nunc usque appellatur) sa-
 nctis quibusdam familiares asciscibat daemones, et futura impera-
 ori renuntiabat. domus autem propter daemonum ad eam frequen-
 tiam sine habitatore mansit.

Τούτων οὕτως ἐχόντων Ἄραβες μετὰ δυνάμειος πολλῆς
κατὰ Ῥωμανίας ἐδήροσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἄμα τοῖς πρόσφρασι
Πέρσαις καὶ Μανουὴλ δημοστικῶ κατ' αὐτῶν ἐχώρει, καὶ
D σύμβολῃς γενομένης ἤτηθεις ὁ βασιλεὺς μέσον εἰσῆλθεν τῶν
Περσῶν ὑπ' αὐτῶν περιοσθῆναι. Μανουὴλ δὲ ὡς ἄγνω τῶν
βασιλέα μέσον τῶν Περσῶν ὄντα, αὐτοὺς βουλομένους ἦδη τοῖς
Ἄρασι αὐτὸν προδοῦναι. καὶ δι' αὐτοῦ καταλλαγῆναι, αὐτοὺς
31 ἐξῆλθεν ἄγνωτα τούτων ἐξάγων, αἰσχύνῃ ἠγούμενος οὐ κα-
θεκτῆν Ῥωμαίοις εἰ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων Ἄραβες αἰχμάλω-¹⁰
τον λάβωσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ δέει τοῦ καθεστηκότος ἐκ-
σιτὰς προσερῆναι πάλιν τοῖς Πέρσαις ἠβούλετο. ὁ δὲ Μα-
νουὴλ τὸ ξίφος ἀντέτεινεν ὡς κατάξων αὐτῷ. ὁ δὲ φοβηθεὶς
καὶ ἄκων συνητήτο, μόλις διασωθεὶς, κίκειθεν ὑπεστράφη
ἐν τῷ Δορυλαίῳ μετ' αἰσχύνῃς καὶ ἤτις πολλῆς. ὁ δὲ Μα-¹⁵
P. 454 νουὴλ ἐν τῷ πολέμῳ τρωθεὶς, νοσησας ἐτελευτήσεν, πολλὰς
ἀνδραγαθίας κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἐνοσησάμενος. τὸ δὲ σῶμα
αὐτοῦ ἀποκομισθὲν ἐπέθη ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσῃ μονῇ,
τῇ τοῦ Μανουὴλ, σύνεγγυς τῇ κιστέρῃ τοῦ Ἄσπαρος. καὶ
εὐθὺς διαβολαί πρὸς τὸν βασιλέα κατὰ Περσῶν. τότε δὲ
γίνεται τῷ βασιλεὶ παῖς ἐκ Θεοδώρας, ὃν ἐπωνόμασεν Μι-
χαήλ.

Ἀπερχόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν Βλαχέρναις ἀπήνησεν

Cum haec ita agerentur, cum potestate multa adversus Romaniam
insurrexerunt Arabes, in quos imperator cum Persis fugivis et Ma-
nuele domestico profectus est. consertis manibus victus imperator
medium Persarum agmen subiit, ab ipsis servandus. Manuel vero
audiens imperatorem medio Persarum agmine constitutum, eosque iam
Arabibus ipsum prodere meditantēs, et eius occasione Arabibus re-
conciliari, diviso eorum cuneo medium imperatorem reperit, frenoque
apprehenso eduxit, ingentem verecundiam ratus iauri Romanis, si
Romanorum imperatorem captivum Arabes abducerent. imperator rei
gestae pavore consternatus, Persis iterum se tradere consiliabatur.
Manuel in adversum intentato gladio percutere minabatur. territus ille
et invitus ei adiunctus est, et vix inde ereptus Dorylaeum cum pudore
et detrimento se recepit. Manuel vero in acie vulneratus, et aegri-
tudine correptus, praeclaris facinoribus in Agarenos editis mortuus
est. corpus eius apportatum in monasterio ab eo constructo, cui
Manuelis factum nomen, Asparis cisternae vicino, depositum est. et
statim Persae auxiliarii apud imperatorem accusati. eo tempore filius
imperatoris ex Theodora susceptus, quem vocavit Michaelē.

Imperatoris vero ad Blachernas profecto occurrit nonnemo, qui ait

αὐτῷ τις, καὶ λέγει ὅτι ὁ ἵππος ᾧ ἐποχεῖται ἡ βασιλεία σου, 32
 ἔμός ἐστιν. τοῦ δὲ ἵππου σκιρτῶντος καὶ τοῦ βασιλέως τοῦ-
 τον κατασχόντος, τὸν κόμητα σταύλου ἐπρωτότησεν ὁ βασιλεὺς
 "τίνος ἐστὶν ὁ ἵππος;" ὁ δὲ ἔφη "ὁ κόμης τοῦ Ὀψικίου ἀπέ- B
 στείλειν αὐτὸν τῇ βασιλείᾳ σου." τοῦ δὲ κόμητος τοῦ Ὀψικίου
 ἐν τῇ πόλει ὄντος, τῇ αὐρίον ἀγαγὼν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ
 τὸν προσελθόντα αὐτῷ ἔφη "εἰπέ τὴν ἀλήθειαν· τίνος ἐστὶν
 ὁ ἵππος;" ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὅτι ἔμός ἦν, καὶ ἀποστείλας
 ὁ στρατηγὸς ἀνείλετο αὐτὸν ἕξ ἑμοῦ βιαίως, μῆτε τιμημὰ μοι.
 1)δοὺς μῆτε ἀξίωμα ποιήσας. εἶπε δὲ πρὸς τὸν κόμητα ὁ βα-
 σιλεὺς "εἰπέ, εἰ οὕτως ἔχει, καὶ διὰ τί μὴ ἀποκόψας περὶ τοῦ
 ἵππου ἀπέστειλάς μοι αὐτόν; ὁ δὲ ἔφη ὅτι ἐπεζῆτει γενέσθαι
 σχολάριος, ἐγὼ δὲ μὴ εἰδὼς εἰ ἀνδρείος ἐστί, παρεῖχον αὐτῷ
 ἑκατὸν νομίσματα· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν αὐτά. καὶ ἐρευνήσαν-
 2)τος τοῦ βασιλέως, καὶ πληροφορηθέντος ὡς βιαίως αὐτὸν
 ἀφείλετο, τὸν μὲν στρατηλάτην τοῖς προσήκουσι μαγκλαβίοις
 ἐσωφρόνισεν, τῷ δὲ προσελθόντι αὐτῷ ἀπέστρεψεν τὸν ἵππον.
 ὁ δὲ τοῦτον οὐκ ἠβουλήθη, ἔλαβεν δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ λίτρας δύο. C
 ὁρμηθέντος δὲ τοῦ στρατηγοῦ δοκιμάσαι αὐτόν, καὶ εἰ ἀν-
 3)δρείος ἐστί ποιῆσαι αὐτὸν σχολάριον, τοῦ δὲ εἰς πόλεμον
 ἀπελθόντος, ἐν τῇ συμβολῇ ὡς δειλὸς ἐν τοῖς φεύγουσιν
 εὔρεθεις κατεσφάγη.

Γεγονότος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς πρόκεινσον ἐν τῷ Βρύα,

"equus cui imperium tuum insidet meus est." equo tunc exsillente et
 imperatoris manu detento, stabuli comitem interrogavit imperator "cuius
 est equus?" respondit "Opsicii comes tuae eum maiestati misit."
 cumque Opsicii comes in urbe tum ageret, eo in crastinum adducto,
 una cum eo qui procedentem eum interpellaverat, imperator "verum"
 ait "eloquere: cuius equus est?" ille respondens dixit "meus erat;
 mittensque dux vi eum, neque dato pretio neque aestimatione facta,
 mihi eripuit." interrogavit comitem imperator "num res ita se ha-
 bet? edisere, et quare non soluto pretio equi eum ad me misisti?"
 respondit ille "quia scholarius fieri expetebat: ego vero num gene-
 rosus foret ignorans, numismata centum exhibui. ille vero non ac-
 cepit." re examinata et probe percepta, per vim equum esse abla-
 tum, imperator dignis verberibus ducem emendavit, homini vero ad
 se accedenti equum restituit. ille recipere detrectans in eius pretium
 libras duas accepit. dux vero indolem eius probare iussus, et si ge-
 nerosus foret, scholarium crearet. hic in bellum profectus, in conflictu
 velut imbellis et timidus inter fugientes repertus, occisus est.

Imperatori vero ad Bryae palatium cum comitatu procedenti nun-

- ἦλθεν αὐτῷ μῆνυμα παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τῶν ἀνατολικῶν ὡς
 33 ὁ πρωτοσύμβουλος ἐξελθὼν μετὰ πλήθους ἐκπορθῆσων ἀπέ-
 ρχεται τὸ Ἀμόριον. ὁ δὲ τὰ νενομισμένα τῷ τε στρατῷ καὶ
 τοῖς ἄρχουσι ποιήσας συντόμως μέχρι Καππαδοκίας ἐξήλατο.
 ὁ δὲ ἀμερουμνῆς ἀποχωρίας ὀκτὼ χιλιάδας λαοῦ, καὶ τὸν 5
 D Σουδέμ ὀνομαστότατον ἐν τοῖς Ἀγαρηνοῖς ὄντα ἐπὶ τε ἀνδρεία
 καὶ φρονίσει δούς αὐτοῖς κεφαλὴν, ἀπέστειλεν κατὰ τοῦ βα-
 σιλέως. συμβαλόντων δὲ πόλεμον ἠττηθεὶς ὁ βασιλεὺς ἔφθ-
 γεν καὶ μετ' αἰσχύνης ὑπέστρεψεν, μόλις διασωθεὶς. ὁ δὲ
 ἀμερουμνῆς ἀπελθὼν μετὰ δυνάμεως πολλῆς, περιχαρακώσας 10
 τὸ Ἀμόριον καὶ πολέμους πολλοὺς ποιήσας, οὐκ ἴσχυσεν αὐ-
 τὸ ἐκπορθῆσαι γενναίως καὶ σταθερῶς ἀγωνιζομένων τῶν ἐν-
 δοθεν. μαθητῆς δὲ τις Λέοντος τοῦ φιλοσόφου ἦν ἐν τῷ
 κάστρῳ, καὶ βουληθέντος ὑποχωρῆσαι τοῦ ἀμερουμνῆ διὰ τινος
 ἐμήνησεν ὁ αὐτὸς ἀστρονόμος ὅτι εἰ προσκαρτερήσεις τῷ κά- 15
 34 στρῳ δύο ἡμέρας, ἐκ πορθῆσεις ἡμᾶς. ὁ καὶ γέγονεν· προε-
 δόθη γὰρ ὑπὸ τε ταῦ λεγομένου Βοϊδίτζη καὶ τοῦ Μανικοφά-
 γου. κατεσχέθησαν δὲ τῶν ὀνομαστῶν ἄνδρες οὐκ ἀγενεῖς;
 P. 455 ἀπελθόντες ἐν Συρίᾳ αἰχμάλωτοι, Θεόφιλος ὁ πατρίκιος, καὶ
 35 στρατηγοὶ ὁ τε Μελισσησῆς καὶ ὁ Ἀέτιος, καὶ Θεόδωρος πρω-
 36 τοσπαθᾶριος ὁ Κρατερὸς, καὶ Κάλλιστος τουρμαρχῆς καὶ Κων-
 στατῖνος δρουγγᾶριος καὶ Βασσόης, καὶ τινες ἄρχοντες τῶν
 ταγμάτων, οἱ παρὰ τοῦ πρωτοσυμβούλου ἀναγκασθέντες ἀνή-

tatum est ab Orientalium duce Saracenorum protosymbulum cum exercitu ad Amorium obsidendum venire. ille consueta exercitui proceribusque largitione facta, brevi tempore versus Cappadociam contendit. amerumnnes selectis militum octo milibus Sudem, inter Agarenos virtute prudentiaque nominatissimum, duce[m] instituens adversus imperatorem summisit. manibus consertis profligatus imperator fugit et cum dedecore rediit, vixque salutem nactus est. amerumnnes vero virtute multa stipatus abiit, et Amorium obsedit, variisque certaminibus editis obtinere non potuit, fortiter et genere civibus in adversum praeliantibus. philosophi vero Leonis discipulus quidam in castro habitans amerumni recedere volenti, cuiusdam ope, ceu astrologiae peritus significavit "si dies tantum duos ad castrum stationem haberis, obtinebis nos." quod et contigit. a Boiditze quippe vocato et Manicophago proditum est. capti sunt etiam virorum nominatorum et non ignobilium plurimi, et in Syriam abducti captivi. Theophilus patricius et duces isti, Melissenus, Aetius, Theodorus protospatharius Craterus, Callistus turmarcha, Constantinus drungarius, et Bassoes, et quidam agminum proceres, qui a protosymbulo tormentis

σασθαι τὴν ἀπτιῶν πίστιν, καὶ τούτου μὴ πεισθέντος ἕξαι τὰς
 ἐπιτιῶν κεφαλὰς ἀπειμήθησαν, ἀντὶ προσκαίρου ζωῆς τὴν αἰῶ-
 νιον ἀγαπήσαντες. ὁ δὲ τὴν αἰσχρὰν σωτηρίαν τῆς καλλι-
 στης ἀνταλλαξάμενος, ὁ τοῦ φιλοσόφου Λέοντος μαθητῆς προσ-
 ρυεῖς τῷ ἀμερουμνῇ ἠρωτήθη παρ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἐπιστή-
 μης αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν μαθητὴν εἶναι τοῦ φιλοσόφου Λέον-
 τος. οὗτος τε ὅστις ὁ Λέων καὶ ὁποῖον αὐτὸν ἐπεθύμει
 ἰδεῖν. καὶ δὴ τινὰ τῶν αἰχμαλώτων δούς γράμματα πρὸς
 Λέοντα τὸν φιλόσοφον ἀπέστειλεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπο-
 σχόμενος αὐτῷ ὅτι εἰ ἐξέλθοι πρὸς ἐκεῖνον, αὐτὸν εἶναι ἐν
 τιμῇ. ὁ δὲ Λέων τὰ γράμματα ἀπολαβὼν, καὶ φοβηθεὶς μὴ
 πως διαγνωσθῆ, ἀνήγαγεν αὐτὰ Θεοφίλῳ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ
 γνοὺς τὰ τῆς αὐτοῦ ἐπιστήμης, προσλαβόμενος αὐτὸν εἶχεν
 ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Μανασίας, παραδούς αὐτῷ διδάσκειν καὶ
 μαθητὰς, παρέχων αὐτῷ τὰ πρὸς ὑψηροσίαν ἀπαντα· ὅς καὶ
 μητροπολίτης ἐν Θεσσαλονίκῃ γέγονεν.

Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς τὸν Τρίκογχον ἐν τῷ παλατίῳ καὶ
 τὸ λεγόμενον Σίγμα καὶ τὰς ἀναβάθρας ἔνθα οἱ δῆμοι ἴσταν-
 ται στήσας, καὶ φιάλην ἐν ἧ γίνεται τὸ Σαξιμοδέξιμον λεγό-
 20 μνον, τῶν ἵππων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν διερχομένων μετὰ
 χρυσῶν σαγισμάτων. ὑπὸ δὲ τὸν Τρίκογχον κάτωθεν διὰ
 μηχανῆς ἐποίησεν τὸ λεγόμενον μυστήριον, ἐν ᾧ ἐν τῇ μιᾷ
 γωνίᾳ ὁ δὲ ἐν εἴπη τις, ἐξακούεται ἐν τῇ ἑτέρᾳ.

1. ὁποῖον] ὁποῖος μαθῶν?

1. πρὸς] ἀπ. Par.

adacti, ut fidem negarent, ipsi morem non gerentes gladio capitibus
 praecisi sunt, vitae temporalis vice aeternam consecuti. discipulus
 autem Leonis philosophi, salutem honestissimae turpem praeferebat,
 cum ad amerumnem transisset, ab eo de scientia sua interrogatus
 Leonis discipulum esse professus est. amerumnem quis, et qualis es-
 set iste Leo probare cupiens, captivorum nonnemini datis litteris ad
 Leonem philosophum Cpolim misit, pollicitus, si veniret, in honore
 futurum. acceptis litteris, veritus Leo ne dignosceretur, Theophilo
 imperatori cuncta detulit. Theophilus, eius agnita scientia, vocatum
 detinuit in Magnaurae palatio, docendi facultate discipulisque et
 cunctis necessariis ad ministerium exhibitis; qui deinceps metropolita
 Thessalonicensis exstitit.

Idem imperator Triconchum in palatio, et quod dicitur Sigma,
 gradusque quibus factiones consistunt, et fontem aedificavit, quo pe-
 ragitur Saximo-deximum dictum, utriusque partis equis aureis stra-
 gulis instructis et pertranseuntibus. sub Triconcho vero et machina
 Secretum (ita vocant) posuit, in cuius angulo quovis quidquid dixerit
 aliquis, in altero exauditur.

Leo Grammaticus.

15

Μαθὼν δὲ αὐτὸς Θεόφιλος ὅτι Θεοφάνης ποιητὴς καὶ Θεόδωρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καθ' ἑαυτοὺς ζῶντες τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ κωμωποῦσιν καὶ διελέγχουσιν, ἀποστειλας μετ' ὄργης ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν, εἰπὼν τάδε "πόθεν ἐστέ;" οἱ δὲ εἶπον "πόθεν; ἐκ Παλαιστίνης." ὁ δὲ ἀλιτῆριος "καὶ διὰ τίς τὴν γῆν ὑμῶν ἀφέντες καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐλθόντες οὐ κειθαρχεῖτε τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν;" τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριθέντων ἀπέτρεψεν καίσοθαι τὰς ὄψεις αὐτῶν σφοδρῶς. εἶτα μετὰ τοῦτο βουνευρήσας αὐτοὺς μέχρις αὐτοῦ τοῦ θανάτου, μετὰ θυμοῦ καὶ τραχείας τῆς φωνῆς πρὸς τὸν ὑπαρχον ἔφη "ἄρην αὐτοὺς εἰς τὸ πραιτώριον, καὶ γράψον τὰ πρόσωπα αὐτῶν τοῦσδε τοὺς στίχους," προσθεῖς ὅτι κἂν οὐκ εἰσὶ καλοί, σοὶ μὴ μελέτω. τοῦτο δὲ εἶπεν εἰδὼς αὐτοὺς ὡς σοφωτάτους καὶ ἄριστα διησηκμηένους. οἱ δὲ εἶπον "γράφε, γράφε, βασιλεῦ, τὸ δοκοῦν σοι, ὡς μέλλων τοῦτο ἀναγγῶναι ἐπὶ τοῦ φοβερῶ¹⁵ κριτοῦ." ὁ δὲ ὑπαρχος τοῦτους ἀγαγὼν εἰς τὸ πραιτώριον μετὰ δύο ἡμέρας ἀπλώσας, καὶ δῆσας αὐτῶν χεῖρας καὶ πό¹⁶δας, κατακεντήσας τε καὶ ἐγκολάψας τοὺς στίχους εἰς τὰς ὄψεις αὐτῶν ἐξώρισεν. καὶ ἐν μὲν τῇ ἐξορίᾳ τελευτᾷ ὁ ἐν ἀγίοις Θεόδωρος, ὁ δὲ αἰδίδιμος Θεοφάνης ὁ ποιητὴς διήρκει²⁰ σεν μέχρι Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας, ἀγωνισάμενος πλεῖστα ἐν τῇ γενομένῃ ὀρθοδοξίᾳ· ὃς καὶ μητροπολίτης εἰς Νίκαιαν γέ-

Theophilus autem cum didicisset Theophanem poetam et Theodorum eius fratrem ipsius impietatem sugilare et arguere, mittens cum furore eos ad se accersivit, dicens "undenam estis?" dixerunt illi "unde? ex Palaestina." scelestus autem "quam ob causam patria vestra deserta in dicionem nostram venientes non obeditis imperio nostro?" illis nihil respondentibus, iussit eorum facies dure percuti. deinceps vero eisdem ad mortem ferme nervis bubulis per corpus caesis, cum furore et aspera voce dixit ad praefectum "tolle istos in praetorium, et facies eorum inscribe, versibus huiusmodi appositis, qui licet inelegantes sint, nulla sit tibi cura." hoc autem dixit, sciens eos litteris peritissimos et exercitiis religiosis versatissimos. responderunt illi "scribe, scribe, imperator, quod placuerit, ceu eorum tremendo Iudice illud idem lecturus." praefectus viros in praetorium abductos post dies duos, corpore extento, manibus et pedibus ligatis, acubus suffixit, et versibus in eorum frontibus insculptis in exilium misit. et in exilio quidem moritur Theodorus, et sanctorum numero ascribitur. illustris vero Theophanes poeta ad Michaelis et Theodora tempora superfuit pro fide orthodoxa, id est orthodoxia instituenda plurimum contendens; qui postmodum metropolita Nicaeus

εν τῶν πραγμάτων ἀποκαταστάτων ἤδη πρὸς τὸ εὐσεβέ-
ρον.

Ἐπὶ αὐτοῦ ἔπεσεν ἡ χρυσῆ ταῦφα Ἰουστινιανοῦ τοῦ λε-
γούρου Ἀνγουστέως. ἀμνηχανούντων δὲ πάντων, καὶ πῶς
λθοῖεν διαλογοζομένων, εὐρέθη τις σκαλωτῆς τεχνίτης, καὶ
λθὼν ἐν τοῖς κεράμοις τῆς μεγάλης ἐκκλησίας βέλος ἀφή-
μετὰ σχοινίου εἰς τὸν ἰππότην Ἰουστινιανῶ, καὶ τοῦ βέ-
λος καγέντος ἐκείσε αὐτὸς διὰ σχοινίου διαδραμῶν θάμβος
τοῖς ὀρῶσι παρέσχετο καὶ τὴν τοῦφραν προσήρμοσεν καὶ
τοῦ βασιλέως ἐπεσπάσατο εὐνοίαν, φιλοτιμηθεὶς παρὰ
βασιλέως νομισμασιν ἑκατόν.

Στέφει δὲ Θεόφιλος τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μιχαὴλ ἐν τῇ με-
τῇ ἐκκλησίᾳ. κατσκεύασε δὲ ξενῶνα τὸν νῦν μὲν τὰ Θεο-
ου λεγόμενον. πρὸ δὲ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς ὁ Θεομισῆς οὐ-
βασιλεύς βουλήν μεγίστην ποιησάμενος μετὰ τῶν ὁμοφρό-
νῶν αὐτοῦ περὶ Θεοφύβου τοῦ Πέρσου, ὡς ὅτι πολλὴν ἀγά-
πην ἔχουσιν καὶ πίστιν αὐτὸν οἷ τε ὑπ' αὐτὸν Πέρσαι, καὶ 38
πρὸς ἐμοῦ τελευτήσαντος μελετήσωσι τυραννίδα κατὰ τοῦ
καὶ παιδὸς νηπίου ὄντος καὶ τῆς γυναικὸς, ἀποστείλας ἀνή-
κεν Θεόφωβον εἰς τὸ παλάτιον καὶ εἶχε μετ' αὐτοῦ. βα-
θείσης δὲ τῆς νόσου καθεῖρξεν Θεόφωβον ἐν ταῖς καμά-
ς τοῦ Βουκολέοντος. τῶν δὲ Περσῶν ἐπιζητούντων αὐ-
τί ἄρα γέγονεν, ἀποστείλας τῇ νυκτὶ ὁ βασιλεὺς Πετρο-

tit, rebus iam in meliorem statum et maiorem pietatem com-
titis.

Eius tempore ad Augustaeum statuae Instiniani aureus globus in
im decidit; cunctisque anxiis, et quomodo ad culmen illud con-
derent disceptantibus, artifex quidam scandularius iuventus est,
magnae ecclesiae conscensis tegulis cum fune telum immisit in lu-
am equum, infixoque ibidem telo ipse per funem excurrens stu-
m cunctis spectantibus exhibuit, et globo reposito imperatoris
um sibi conciliavit, numismatis centum ab eo donatus.

Theophilus autem filium suum Michaellem in magna ecclesia co-
vit; extruxitque hospitium recipiendis peregrinis, qui eius de
ine Theophili dicitur. ante mortem porro imperator ille deo
us, maximo cum hominibus eiusdem sententiae habito consilio de
Theophobo, ut nimirum ab ipsis diligeretur, eamque fidem,
at, ipsi praestant Persae subditi, ut me defuncto adversus filium
iles annos nondum excedentem et in uxorem meditentur tyranni-
: eam ob rem misit qui Theophobum in palatium adducerent,
que secum habuit. morbo autem ingravescente Theophobum
ere inclusit in Bucoleonis fornicibus. Persis autem inquirentibus

νῦν τὸν τῆς Ἀδελφύτης ἀδελφὸν σὺν τῷ λογοθέτῃ ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν τοῦ Θεοφύλου. ἔπεισαν δὲ οὗτοι τοὺς Πέρσας ὡς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐστὶν ἐν τῷ παλατίῳ. τοῦ δὲ βασιλέως δυσέντεριά νόσῳ τὴν ψυχὴν κακῶς ἀπορρηξάντος, ἀπεκομίσθη τὸ δύστηνον αὐτοῦ σῶμα εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους. τὸ δὲ σῶμα τοῦ Θεοφύλου διὰ τοῦ Βουκολέοντος ἐξαγοντες λαθραίως διέσωσαν πλησίον τὰ Ναρσοῦ ἐν τῇ λεγομένῃ νῦν μονῇ τῆς Θεοφοβίας, καὶ τοῦτο ἐκεῖσε κατέθηκαν.

Μιχαήλ.

P. 457 Μιχαήλ ἐβασίλευσεν σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Θεοδώρα ἐπὶ δεκαπέντε, μόνος δὲ ἔτη 4, σὺν Βασιλείῳ δὲ ἔτος ἐν μηνὶ τέσσαρας. ἡ δὲ Θεοδώρα οὕτως ἦν πιστὴ καὶ ὁρθόδοξος ὡς καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἔτι περιόντος λάθρα ταύτην τῆς ἁγίας εἰκόνας τιμᾶν τε καὶ σέβασθαι. ἦτις γνώμη μὲν ἐαυτῆς, ὑποθήκη δὲ καὶ παραινέσει Θεοκτίστου κανικλείου καὶ λογοθέτου ἐξελαύναι τε τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πόλεως τὸν πατριάρχην Ἰωάννην, σύντεκνον αὐτῆς ὄντα, περιορίσασα τὸν ἐν τῷ Στενώ εἰς τὸ Κλειδίον οὕτω καλούμενον. εἰσάγει δὲ τὸν ἐν ἁγίοις Μεθόδιον μοναχὸν ὄντα, καὶ πατριάρχη καθίστησιν. καὶ πάντας τοὺς ὑπὸ Θεοφίλου ἐξορισθέντας μοναχοὺς καὶ ἐπισκόπους ἐνώσασα, τὴν ὁρθόδοξον ἐβεβαίωσεν

quid de illo actum foret, misit imperator noctu Petronam Augustae fratrem cum logotheta, et Theophili caput amputari iussit. isti vero cum imperatore in palatio versari Persis denuuntiauerunt. imperator vero dysenteriae morbo animam misere proiiciente, execrandum eius corpus ad sanctos apostolos delatum est. corpus autem Theophobi per Bucoleontem clam subductum in monasterium, Theophobiae nunc dictum, Narsetis aedi vicinum deportauerunt, et illud ibidem deposuerunt.

MICHAEL.

Michael una cum matre sua Theodora annos quindecim regnavit, solus decem, cum Basilio vero annum unum et menses quattuor. Theodora vero adeo fide rectisque in ecclesiam sensibus praestabat, ut eius viro adhuc superstite sanctas imagines coleret et veneraretur. haec tum proprii animi motu, tum etiam suggestione et sententia Theoctisti canicleo praepositi et logothetae, ex ecclesia et urbe Iouanem patriarcham proprium compatrem in Clidii, monasterium nunc dictum, ad Stenum exulem eiecerit. in eius locum Methodium monachum inducit et patriarcham instituit. monachis vero episcopis

ίστιν καὶ τὴν ἑκκλησίαν εἰρήνευσεν. τῇ δὲ πρώτῃ κυριακῇ 39
 ὧν ἁγίων νηστειῶν ἀπέστειλεν Θεόκτιστον λογοθέτην κατὰ
 ἧς Κρήτης, ὃς ἀπελθὼν μετὰ πολλοῦ πλήθους καὶ στόλον
 μεγάλου σφοδρὰ μὲν ἐπτόησεν τοὺς Ἀγαρηνοὺς, σφοδρότερον
 ἔ-αὐτὸς ἐπτόηθη, καὶ τὴν φρυγίδα προεχειρίσατο, τὴν Ἀν-
 ούσταν μαθῶν ὡς ἄλλον βασιλεῦ προεχειρίσατο, ὅπερ με-
 ὅδῃ Σαρακηνῶν καὶ δωροληψία τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκπλήξαν
 αὐτὸν πέπεικεν πρὸς τὴν πόλιν ἐπανελθεῖν καὶ καταλιπεῖν τὸν
 τρατὸν μαχαίρας ἔργον τοῖς ἐν Κρήτῃ γενομένοις, οὕτω δὲ
 ακῶς ἐν Κρήτῃ φανείς . . . ὡς γὰρ ἐξελθὼν τότε κατὰ Ῥω-
 μανίας ὁ Ἄμερ ἐληΐζετο τὸ πᾶν ἐν ποσὶ καὶ κατέστρεφεν, τὸν 41
 αὐτὸν πάλιν Θεόκτιστον ὡς πιστότατον καὶ οἰκειότατον ὄντα
 μετὰ δυνάμεως πολλῆς κατὰ τοῦ Ἄμερ Θεοδώρα καὶ Μιχαήλ
 ἱεραστάκασιν. καὶ παραγεγονῶς οὗτος καὶ πόλεμον προσβα-
 ῶν τῷ Ἄμερ * * * * διὰ τὴν τοῦ λογοθέτου βαρύτητα καὶ D
 ἱεραθείαν, ὧν εἷς ἦν Θεοφάνης ὁ ἐκ Φιργγίνων, ἀνδρεία τε 42
 καὶ εὐμνη διαφέρων πολλῶν, ὃς ὕστερον λόγον ἀπαθείας λα-
 βῶν προσφεύγει τοῖς Χριστιανοῖς. ἤδη δὲ ὁ βασιλεὺς ἀνδρω-
 θεὶς ἐσχόλαζε τοῖς τε κρηγιόις καὶ ταῖς τῶν Σικπῶν ἀμίλλαις
 ἐν τῷ διαλύῳ τοῦ ἱππικοῦ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀκαθαρσίαις. βου-
 λὴν οὖν ποιεῖται Θεοδώρα Ἀνυόγιστα μετὰ Θεοκτίστου λογο-
 θέτου δοῦναι γυναῖκα τῷ νίῳ αὐτῆς· ἔγνω γὰρ ὡς συνεφι-

11. τὸ πᾶν] πᾶν τὸ ?

Theophilo in exilium missis postliminio revocatis, fidem orthodoxam firmavit et ecclesiae pacem restituit. ceterum prima sanctorum ieiuniorum dominica Theoctistum logothetam in Cretam misit. hic cum valido exercitu et iugenti classe profectus magnum Agarenis terrorem incussit. vehementius autem ipse territus est, Augustam urbe fugisse audiens, alio in imperatorem substituto; quod dolis et arte Saraceno-
 rum paratum fuit, muneribus videlicet ab eis qui in comitatu erant acceptis, qui vano hoc terrore iucusso in urbem regredi et exercitum Agarenis Cretes incolis ceu gladii pabulum obicere persuaserunt. ita per Cretam infelix visus. ameras autem profectione suscepta adversus Romaniam obvium quemque locum depopulabatur et vastabat. eundem porro Theoctistum ceu fidelissimum et dilectum cum valida exercitus manu adversus ameram Theodora et Michael miserunt. profectus ille et manibus cum amera consortis * * * * propter infensum in logothetam animum et inimicitias: quorum unus fuit Theophanes Pharganensis, virtute et robore plurimis praestans, qui postmodum securitatis fide accepta in Christianorum partes remeavit. imperator porro virilem ingressus aetatem venationibus et equorum certaminibus in Circi stadio aliisque impuris studiis vacabat. ceterum

λιώθη Εὐδοκίᾳ τῇ τοῦ Ἰγγερος, μισουμένη τῷ λογοθέτῃ καὶ τῇ
 δεσποίνῃ σφοδρῶς δι' ἀναίδειαν. διὸ συζευγνύουσιν αὐτῷ Εὐ-
 P. 458 δοκίαν τὴν τοῦ Δεκαπολίτου, μεθ' ἧς στεφανοῦται ἐν τῷ ἁγίῳ
 Στεφάνῳ τῇ εἰς τὴν Δύφνην, γενομένου τοῦ πάσιου εἰς τὴν
 Μαγναύραν, τῆς δὲ συγκλήτου ἀνακλιθείσης ἐν τοῖς δεκαεντέα
 κουβίτοις. μετὰ δὲ μικρὸν ὁ τῶν Βουκελλαρίων στρατηγὸς
 ἤγαγεν ἵππον τῷ βασιλεῖ θυμοειδῇ καὶ γενναῖον. ὁ δὲ τοῦ-
 τον τῷ ἱππικῷ βουλόμενος ὑποξεῦξαι ἠβούλετο καταμαθεῖν
 τοῖς τε ὀδόντας, ἐξ ὧν τῶν ἐτῶν ἡ ποσότης διαγιγνώσκειται.
 τοῦ δὲ ἵππου θρασυνομένου καὶ σκιρτῶντος ἦν ἀχθόμενος διὰ
 τοῦτο ὁ βασιλεὺς ὡς μηδενὸς εὐπορῶν γενναϊότητος τὸν ἵπ-
 πον ἐξημερώσαντος. ὡς οὖν ἤχθετο, παρῶν ὁ Θεοφιλέτης
 B ὅτι δὲ ἔγω νεώτερον ἐμπειρότατον καὶ ἀνδρείον εἰς τοὺς ἵπ-
 πους, οἷον ἐπιζητεῖ ἡ βασιλεία σου, τοῦνομα Βασίλειον. τοῖ
 δὲ βασιλέως ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν κελεύσαντος, ἀπεστάλη κω-
 τωπίτης ἐν τῇ σιδηρᾷ πύλῃ, καὶ τὸν Βασίλειον εὐρῶν μετὰ
 σπυδῆς ἤγαγεν πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ κελευσθεὶς τὸν ἵππον
 κρατῆσαι τῇ μὲν μιᾷ χειρὶ τὸν χαλινὸν κρατήσας, τῇ δὲ ἐπί-
 ρα τοῦ ὠτός δραζόμενος εἰς ἡμερότητα προβάτου μετέβαλεν
 ᾧ ἀρεσθεὶς καὶ θεραπευθεὶς ὁ βασιλεὺς παρέδωκεν τῷ Ἀ-
 θρέῃ ἐταιριάρχη τὸ εἶναι εἰς τὴν ἐταιρίαν καὶ δουλεύειν ἐν
 τοῖς ἵπποις αὐτοῦ.

Theodora Augusta uxoris filio suo providendae cum Theoctisto logo-
 theta consiliun habuit; noverat quippe cum Eudocia Ingeris filia, lo-
 gothetae et imperatrici propter impudicitiam vehementer exosa, fa-
 miliaritatem contraxisse. eam ob rem Eudociam Decapolitae filiam
 ei matrimonio coniungit, cum qua in aede S. Stephani, quae ad Daph-
 nem, corollas nuptiales subiit, thalamo ad Magnauram posito, senata
 ad novendecim accubita recumbente. modico post Buccellariorum dux
 equum animosum et nobilem obtulit imperatori. ille equi ad Circen-
 ses ludos mittendi cupidus, dentes quibus equorum aetas dignoscitur
 et annorum numerum explorare moliebatur. equo vero ferociente et
 calcitrante angebatur imperator, generosi sessoris expertus, qui equum
 redderet mansuetum. anxio, itaque imperatori adest proximus Theo-
 philites. "est mihi" inquit "peritissimus iuvenis et generosus equus
 subdigendis, qualem imperium tuum expetit, idoneus, cui nomen Ba-
 silius." imperatore advocari iubente, ex cubiculariis unus ad ferream
 portam missus est, qui Basilium inventum cum festinatione ad impe-
 ratorem adduxit. ille equum tenere iussus, manu quidem frenum
 apprehendit, altera vero aurem capiens ad ovium mansuetudinem adest;
 quo delectatus et gavius imperator Basilium Andreae hetaeriarcluae,
 ut comitatu aligeretur et equis subserviret, commendavit.

Ἀναγκαῖον δὲ ἠγησάμην διηγήσασθαι περὶ τοῦ αὐ- C
 τοῦ Βασιλείου τὴν τε ἀνατροφὴν καὶ ὄθεν ἐστίν. ὁ αὐ-
 τὸς γεννᾶται ἐν Μακεδονίᾳ ἐν τοῖς χωρίοις Ἀδριανουπό-
 λεως ἐπὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Ῥαγιάβε, πατρὸς Ἰγνα-
 τίου τοῦ πατριάρχου. ἐπὶ τούτου ἐξῆλθεν ὁ Κροῦμμος ἄρ-
 χων Βουλγαρίας κατὰ τῶν Χριστιανῶν· καὶ τραπεῖς Μι-
 χαὴλ, καὶ Λέων Ἀρμένης τυραννήσας αὐτὸν καὶ βασιλεύσας,
 ἐλθὼν Κροῦμμος περιεκύκλωσεν τὴν πόλιν· λογχευθεὶς δὲ
 ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἀρμένη καὶ ὑποστρέφων ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ
 ἐπεμψεν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα ἀφελόμενος τὰ ἐκεῖσε χαλκῶ
 ζῶδα. ἀπελθὼν δὲ καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει παρέλαβεν αὐτήν, D
 καὶ μετέστησεν ἀνδρῶν χιλιάδας δώδεκα χωρὶς γυναικῶν,
 καὶ τούτους κατήκτισεν μέχρι τοῦ Δανουβίου. ἐν δὲ ταῖς
 ἡμέραις Θεοφίλου τοῦ βασιλέως ἦν στρατηλάτης ἐν Μακεδο-
 νίᾳ ὁ Κορδύλης προσαγορευόμενος· εἶχεν δὲ καὶ υἱὸν Βάρ-
 δαν ὀνόματι, ἠνδρωμένον πάνν, ὃν κατέλιπεν ἀπ' αὐτοῦ ἄρ-
 χειν τῶν Μακεδόνων τῶν ὄντων πέραν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Δα-
 νουβίου. αὐτὸς δὲ μετὰ μηχανῆς τινὸς εἰσῆλθεν εἰς Θεόφι-
 λον. ὃν δεξάμενος χαίρων, καὶ γούς ὁ θέλει, ἀπέστειλεν
 πλοῖα ἀναλαβέσθαι αὐτοὺς καὶ ἐλθεῖν ἐν τῇ πόλει. ἦν δὲ
 ἄρχων Βουλγαρίας Βαλδίμερ, ἕγγονος Κροῦμμου, πατῆρ Συ-
 μεῶνος. ἐποίησαν δὲ βουλὴν ὁ λαὸς σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις p. 159

7. λογχευθεὶς ?

De Basilio vero quae fuerit eius educatio, et unde fuerit ortus,
 enarrare necessarium duxi. Is Macedoniam habuit patriam in Adria-
 nopoleos pagis, sub Michaelis Rangabe, Ignatii patriarchae parentis
 imperio. eius tempore Crummus Bulgariae princeps adversus Chri-
 stianos arma movit, et Michaele in fugam verso, Leoneque Armenio
 subinde tyrannidem arripiente et imperante, profectus Crummus urbem
 obsedit. a Leone autem Armenio telo petitus et in Bulgariam reversus,
 misit qui ad S. Mamantis loca praedas agerent et animalia aerea
 bitem posita raperent. inde Adrianopolim declinans armorum vi
 cepit, et virorum milia duodecim absque mulieribus transtulit, et eos
 ad Danubium iussit habitare. tempore deinde Theophili imperatoris
 erat magister militiae Cordyles nominatus in Macedonia. is habebat
 filium Bardam nomine et virili aetate provectum, quem vice sua Mace-
 donibus trans Danabli fluminis ripas habitantibus dominari reliquit. ipse
 quodam invento et arte ad Theophilum accessit; quem gaudens ex-
 cepit, et eo quod expetebat cognito, ut navigia consequerentur et in
 urbem redirent, mandavit. erat porro Baldimer Bulgariae princeps,
 Crummi nepos et pater Simeonis. captivorum vero turmae de reditu
 in Romaniam cum uxoribus et filiis iauerunt consilium, et Michaele

ἐξελθεῖν ἐν Ῥωμανίᾳ. ἐξελθόντος δὲ Μιχαὴλ Βουλγάρου ἐν
 Θεσσαλονίκῃ, ἤρξαντο διαπερᾶν σὺν ταῖς ὑποστάσεσιν αὐτῶν.
 43 μαθῶν δὲ ὁ κόμης τοῦτο ἀντεπέρασεν πολεμήσων αὐτούς.
 ἀπογνόντες οὖν οἱ Μακεδόνες ἐποίησαν κεφαλὴν τὸν τε Τζι-
 τζην καὶ τὸν Κορδύλην, καὶ συμβαλόντες πόλεμον ἀπέπειναν⁵
 πολλούς, τινὰς δὲ καὶ ἐκράτησαν. οἱ δὲ μὴ δυνηθέντες πε-
 ρᾶσαι Βούλγαροι περιερρῆσαν τοῖς Οὐγγοῖς, ἀναγγελλαντες
 αὐτοῖς πάντα τὰ τῶν Μακεδόνων. ἦλθον δὲ καὶ τὰ πλοῖα
 τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἀναλαβέσθαι αὐτοὺς καὶ ἀναγαγεῖν ἐν
 Βιτῇ πόλει. παρυσθῦ οὖν ἀνεφάνησαν Οὐννοὶ τῷ πληθεὶ ἀπει-¹⁰
 ροὶ. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτοὺς μετὰ δακρύων ἐβῶον λέγοντες, “ὁ
 θεὸς τοῦ ἁγίου Ἀδριανοῦ, βοήθει ἡμῖν,” καὶ παρετίεσσοντο
 πρὸς συμβολὴν πολέμου. οἱ δὲ Τούρκοι εἶπον πρὸς αὐτούς
 “ὅτε ἡμῖν τὴν ὑπαρξιν ὑμῶν πᾶσαν καὶ ἀπέλθετε ὅπου βοῦ-
 λεσθε.” οἱ δὲ τοῦτο οὐκ ἰδέξαντο, ἀλλὰ παρατεταγμένοι¹⁵
 ἐπῆρχον ἐν τρισὶν ἡμέραις, καὶ τῇ τετάρτῃ ἤρξαντο εἰς τὰ
 πλοῖα αὐτῶν εἰσερχεσθαι. θρασυμένοι δὲ τοῦτο οἱ Τούρκοι
 συνέβαλλον πόλεμον ἀπὸ ὄρων πέμπτην μέχρως ἑσπέρας· καὶ
 C τραπὲν τὸ ἔθνος κατεδίδωκον αὐτοὺς οἱ Μακεδόνες. καὶ τῇ
 ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ βουλομένων αὐτῶν ἀναχωρῆσαι, ἀνεφάνησαν²⁰
 πάλιν Οὐννοὶ πρὸς τὸ πολεμῆσαι αὐτούς. ἀναστάς δὲ Μακε-
 δόνων ἕτερος, Λέων ὀνόματι, ἐκ γένους τῶν Γημοστῶν, ὃς
 μετὰ ταῦτα γέγονεν ἐταιριάρχης, καὶ ἕτεροι ὀνομαστοὶ τῶν

Bulgaro versus Thessalonicam profecto cum facultatibus suis traicere
 ceperunt. quod cum rescisset Comes, in adversam fluminis ripam transit,
 bellum illaturus. Macedones re desperata Trantzem et Cordylem sibi
 duces praeficiunt, et conserto praelio quosdam occiderunt, quosdam
 etiam captivos abduxerunt. Bulgari qui traicere non potuerunt, res a
 Macedonibus gestas annuntiaturo, ad Hungaros deflexerunt. interim na-
 vigia ab imperatore missa captivosque susceptura, ut in urbem deve-
 herent, appulerunt, et una pariter Hunni numero infiniti adventare
 visi sunt. Macedones iis conspectis cum lacrimis vociferabantur, di-
 centes “deus sancti Adriani, succurre nobis;” et ad belli pugnam se
 praepararunt. Turci vero dicebant “supellectilem omnem vestram
 tradite, et quo desideratis abite.” non consenserant illi, verum die-
 bus continuis tribus ad praelium parati consistebant: quarta vero na-
 vigia conscenderunt. eo cognito Turci ab hora diei quinta ad vespe-
 ram usque praelium inierunt, eorumque gens fugantibus Macedoni-
 bus terga dedit. Insequenti die discessum illis aggredientibus, Hun-
 ni rursus ad praelium dispositi apparuerunt. Macedonum vero qui-
 dam nomine Leo, ex Gemostorum genere, qui deinde hetaeriarches
 fuit, sumptis animis se opposuit; adiunctique alii Macedonum prae-

Μακεδόνων ἔτρεψαν αὐτοὺς καὶ ἐξήλασαν, καὶ ὑποστρέψαν-
 τες εἰσῆλθον εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἀπεσώθησαν πρὸς τὸν βασι-
 λέα, καὶ φιλοτιμηθέντες παρ' αὐτοῦ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Μα-
 κεδονίαν, εἰς τὴν ἰδίαν χώραν. ἦν δὲ τότε Βασιλείος νεανίας
 5 ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐλθὼν· ἐποίησε δὲ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ
 ἐπὶ Λέοντος τοῦ βασιλέως καὶ Μιχαὴλ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ ὁ
 εἰσῆλθεν ἐπὶ Θεοφίλου τοῦ βασιλέως, ὡς εἶναι τὰ ἔτη αὐτοῦ
 ἔτη εἴκοσι κέντε. ἀποκατασταθεὶς δὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ προ-
 σκολλήθη δουλεύειν στρατηγῷ Μακεδονίας τῷ ἐπιλεγομένῳ
 10 Τζάντζη, καὶ μηδὲν παρ' αὐτοῦ ὠφελήθεις μέχρι τῆς Χρον-
 σῆς πόρτης. εἰσελθὼν δὲ κεκοπιασμένος ἀπὸ τῆς ὁδοπορίας
 (κυριακὴ γὰρ ἦν, καὶ ὁ ἥλιος πρὸς δυσμάς) ἀνεκλίθη ἐν τῷ
 κελουλίῳ τοῦ ἁγίου Διομήδους· καθολικὴ γὰρ ἦν τότε ἡ
 15 ἐκκλησία, ἔχουσα προσμονάριον ὄνοματι Νικόλαον. τῇ δὲ
 νυκτὶ ἐκείνῃ ἐκάλεισεν θεία φωνὴ τὸν προσμονάριον, λέγουσα
 “ἔγερθεὶς εἰσάγαγε εἰς τὸ εὐκτήριον τὸν βασιλέα.” ὁ δὲ
 ἔγερθεὶς, οὐδένα εὔρας πλὴν αὐτὸν τὸν Βασίλειον κείμενον
 ὡς κέντητα, καὶ ἐπιστραφεὶς ἔκλεισεν τὸν πυλῶνα καὶ ἀνέπεσεν. P. 460
 καὶ εὐθέως μετὰ ῥομφαίας τις δέδωκεν αὐτῷ εἰς τὴν πλευρὰν
 20 αὐτοῦ, λέγων “ἔξελθὼν εἰσάγαγε ὃν βλέπεις ἔξωθεν τοῦ πυλῶ-
 νος κείμενον· οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεύς.” ἔξελθὼν οὖν μετὰ σπον-
 δῆς σὺντρομος, καὶ εὐρῶν Βασίλειον μετὰ τῆς πῆρας καὶ τῆς
 ῥάβδου εἰσῆγαγεν ἔσωθεν τῆς ἐκκλησίας. καὶ τῇ δευτέρᾳ

cipui adversarios in fugam verterunt, et impetum in eos fecerunt, ac
 tandem reversi naves, imperatorem adituri, repetierunt incolumnes, et
 humane ab eo recepti in Macedoniam patriam sibi propriam regressi
 sunt. erat autem Basilius aetate juvenili florens, e captivitate redux,
 in qua Leonis imperatoris et Michaelis Amorii toto tempore perman-
 sit, et Theophilo imperante rediit; adeoque auni eius numerabantur
 viginti quinque. patriae propriae restitutus Macedoniae duci, cognom-
 inato Tzantzi, obsequium redditurus adhaesit; a quo nihil lucratus
 urbis regiae experiri cupiens ubertatem, ad eam profectus est, et
 ad Chrysaen usque portam pervenit. ex itinere porro fatigatus (erat
 autem dominica dies, et iam sol ad occidentem vergebat) recubuit in
 oedra ad S. Diomedis. erat templum illud aedes sacra publica, viris
 et mulieribus communis, quae mansionarium nomine Nicolaum habe-
 bat. nocte illa mansionarium appellavit divina vox, dicens “exurgens
 induc imperatorem in oratorium.” ille strato relicto praeter Basilium
 pauperum more iacentem nullum reperit, regressusque valvas occlusit
 et recubuit. protinus ictum gladio impexit quidam ad latus, dicens
 “egressus introduc quem vides extra ianuam iacentem: hic est impe-
 rator.” egressus ille festinus ac tremens Basilium cum pera et ba-

ἡμέρῃ ἀπελθὼν εἰς τὸ λουτρόν ἥλλαξεν αὐτόν, καὶ ἔλθων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐποίησεν ἀδελφοποίησιν· καὶ συνημφαινεῖτο ἐν ἀλλήλοις. ὁ δὲ αὐτὸς Νικόλαος εἶχεν ἀδελφὸν ἰατρόν, ὃς ἐδούλευεν τὸν Θεοφιλίτζην. ἔλθων δὲ κατὰ τύχην ὁ ἰατρός Β πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἰδὼν τὸν Βασίλειον καὶ θαναμίους τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ, εἶπεν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ “πόθεν ἐστὶν οὗτος;” ὁ δὲ ἀναγγέλλει αὐτῷ πάντα, καὶ παρήγγειλεν φυλάξαι τὸ μυστήριον. καθιζομένου δὲ τοῦ ἰατροῦ ἐπὶ τραπέζης μετὰ τοῦ Θεοφιλίτζη, καὶ τούτου καθ’ ἑαυτὸν ἀναλογισασμένου καὶ εἰπόντος ὅτι οὐ δύναμαι εὐρεῖν ἐπιτηδεῖον ἄνθρωπον εἰς τοὺς ἵππους, ἀναστάς ὁ ἰατρός εἶπε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ περὶ τῆς ἀνδρείας τοῦ Βασιλείου, καὶ δι τοιοῦτός ἐστιν οἶον ἐπιποθεῖς καὶ ζητεῖς. ἀποστείλας οὖν 44 μετὰ σπουδῆς ἤγαγεν αὐτόν. Θεασάμενος οὖν αὐτόν ἐπιάγου- C ρον καὶ μεγάλην κεφαλὴν ἔχοντι ἐπέθηκεν Κεφαλᾶν, καὶ ἔδω- 15 κεν τούτον τοῦ δουλεύειν τοὺς ἵππους. ὡς οὖν προείρηται, διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν δέδωκεν αὐτόν Μιχαῆλ τῷ βασιλεῖ. ἔως ὧδε τὰ περὶ ἀνατροφῆς τοῦ Βασιλείου.

Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν αὐτόν Βασίλειον εἰσαγαγὼν εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ὡς χαίρων “δεῦρο, ἴδε, μῆτερ, οἶον ἄγουρον νῦν;” ἐπελαβόμεν. ἡ δὲ ἐξεληθοῦσα καὶ τούτον ἰδοῦσα ἀπεστράφη, εἰπούσα τῷ νιῷ αὐτῆς “οὗτός ἐστι, τέκνον μου, ὁ μέλλων τὴν

culo repertum intra ecclesiam admisit. postero vero die ad balneas deducto vestes mutandas obtulit, et palam in ecclesia fraternali societatem cum eo iniit. itaque invicem collaetati sunt. ceterum Nicolaus ille habebat fratrem medicum Theophilittis obsequio mancipatum. medicus fratrem invisurus forte veniens conspexit Basilium, et corporis proceritatem roburque miratus, fratri dixit “unde est ille?” ipse cunctis de illo expositis secretum observare praecipit. sedente deinceps cum Theophilittze ad mensam medico, profunda cogitatione abductus Theophilittzes dixit “equis curandis hominem reperire aequo.” medicus occasione data de Basilii robore domino enarravit “eiusmodi est qualem expetis et quaeris.” mittens igitur festinanter abduxit illum, iuvenemque agrestem et magnum eius caput demiratus Cephalae nomen imposuit, equosque tradidit curandos. ut igitur supra dictum est, hanc ob causam obtulit illum Michaeli imperatori. huc usque de Basilii educatione.

Imperator vero Basilium in regiam inducens, matri suae velut laetabundus dixit “adesdam: vide, mater, qualem masculum in praesenti, nactus sim.” egressa et eum conspiciata retro versa est, filio suo dicens “hic est, fili mi, qui genus postrum deleturus est.” ille

γενεάν ἡμῶν ἀφανίσαι." ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπέσθη τῇ ἰδίᾳ μη-
τρὶ τῇ λεγούσῃ, ἣ ἤκουσεν αὐτῆς.

Ἐτελεύτησεν δὲ ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Μεθόδιος, καὶ
χειροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Ἰγνάτιος υἱὸς Μιχαὴλ τοῦ κουροπα-
λίτου. τῶν δὲ Βουλγάρων ἐπιδρομῶς ποιούντων ἐν Θράκη
καὶ Μακεδονίᾳ, καὶ ληϊζομένων τὰ τοιαῦτα θέματα, ἣ Θεο-
δώρου ταξιατῶνα ἐποίησατο, οἱ ἐκ τῶν κάστρων Βουλγαρίας
ἐπιτιθέμενοι σποράδην καὶ κατ' ὀλίγους κουρσεύοντες ἐφύ-
νεον τούτους καὶ ἠχμαλώτευσον, ὥστε ἐποταγῆναι τοὺς Βουλ-
γάρους ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ. Βάρδας δὲ ὁ Καίσαρ συνεφιλιώθη
Δαμιανῷ πατρικῷ καὶ παρακοιμωμένῳ, ὁ δὲ βασιλεὺς κρατή-
σας ἔπεισεν τοῦ ἐλσελθεῖν Βάρδαν ἐν τῇ πόλει· ὃς διὰ θύ-
ρων τοὺς τοῦ βασιλέως οἰκίους διαδεξιμένους ἅμα τῷ παρα-
κοιμωμένῳ ἐφρίσθη προέρχεσθαι εἰς τὸ παλάτιον. οἰκειωσά-
μενος δὲ καὶ Θεοφάνην πρωτοσπαθάριον ὡς ἠνδρειωμένον,
τὸν ἐπελεγόμενον Φαλαγῶνα, βουλὴν ποιούσῃ μετὰ Δαμιανῶν P. 461
τοῦ ἀνελεῖν τὸν Θεοκτιστὸν τὸν κανίκλην. πεισθεὶς δὲ καὶ ὁ
βασιλεὺς ὑπὸ Δαμιανοῦ ἐπὶ τούτῳ συνηήνησεν καὶ αὐτὸς γο-
νέσθαι τοῦτο· ἔλεγεν γὰρ ὁ Βάρδας τῷ Δαμιανῷ ὅτι ἕως
ἴσθι Θεοκτιστος μετὰ τῆς Ἀγυούσσης, οὐκ ἄρξει οὐδὲ ἐξου-
σιάζει ποτὲ ὁ βασιλεὺς. ὁ δὲ Θεοκτιστος ἀπέκλιθον ἐν τῷ
λούσματι τῶν Ἀροβίνδου, ὡς ἔθος ἦν αὐτῷ, εἶτα ἐλθὼν εἰς

8. κουρσεύοντας?

praedictione non suavis propriae matri vaticinanti aurem non praebuit nec morem gessit.

Mortuus est autem sanctus patriarcha Methodius, et Ignatius Michaelis curopalatae filius in eius locum suffectus. Bulgari autem factis per Thraciam et Macedoniam excursionibus provincias illas devastabant. Theodora in adversum praesidia disposuit. milites porro ad Bulgariae castra positi, Bulgaros per globos et cohortes aggressi, per eorum regionem depraedabantur; et his occisis, alii in captivitate abductis, Bulgaros et eorum regionem reddidere subiectam. Bardas autem Caesar Damiano patricio et accubitori amicitia iunctus est. hic imperatoris compos factus, ut Bardas in urbem induceretur suscit; qui muneribus imperatoris domesticos sibi concilians, una cum accubitore in palatium ingredi iussus est. Theophane porro protospathario velut generoso (dicebatur is Phalganus) sibi ascito, Damiano quoque vocato, consilium inveniunt de Theoctisto camiclei praeposito tollendo. imperator a Damiano suavis consensus dedit, et ut hoc fieret approbavit. dicebat enim Bardas Damiano "quamdiu cum Augusta stat Theoctistus, nec imperium nec potestatem obtinebit unquam imperator." Theoctistus autem in Arabindi balneis lotus, pro-

τὰ Ἀσκηρητῖα κρατῶν τὰς ἀναφορὰς εἰσηλθεν εἰς τὸ Λαυσι-
κόν· καὶ περιβλεψάμενος εἶδεν Βάρδαμ καθεζόμενον ἔμπρα-
Βκτον. καὶ παραχθεὶς σφοδρῶς ἔφη ὅτι ἐγὼ εἰσελθὼν εἰς τὴν
Ἀυγούσταν κάλιν ἐκδιώκω αὐτόν. εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς
τὸ ὀρολόγιον προὔπηγτησεν αὐτῷ Μιχαὴλ ἄμα Δαμιανῷ, καὶ⁵
οὐκ εἶασεν εἰσελθεῖν πρὸς Θεοδώραν, ἀλλ' ἐκελεύσθη μετ' ὀρ-
γῆς ἀνοῦξαι τὰς ἀναφορὰς καὶ ἀναγνῶναι ἔμπροσθεν αὐτῶν·
καὶ ἄκοντα τοῦτο ποιήσαντα ἀντέστρεψεν αὐτὸν εἰς τοῦπίσω
ἔξειλθεῖν. ὁ δὲ πικρῶς δακρῦων καὶ ὀλοφυσόμενος ἔξηλθεν.
συνήτησε δὲ αὐτῷ Βάρδας κατὰ τὸ Λαυσιακόν, καὶ ἤρξατο¹⁰
κατὰ κόρης παίειν αὐτόν καὶ τίλλειν τὰς τρίχας αὐτοῦ. ἰδὼν
δὲ ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλας ὁ Μανιάκης ἀναστάς ἀντέλεγε
C τῷ Βάρδα μὴ τύπτειν τὸν λογοθέτην. ὁ δὲ Βάρδας ἀποκρι-
θεὶς κελεύσει τοῦ βασιλέως τοῦτο ποιεῖν. ἀνεφάνη δὲ καὶ ὁ
βασιλεὺς τῇ βουλῇ τοῦ Δαμιανοῦ, καὶ τοῦτον ἰδὼν Βάρδας¹⁵
ἄμα τῷ Θεοφάνῃ τῷ Φαλγάνῃ, ὕφαντες τὸν λογοθέτην σφά-
ζουσιν αὐτόν καὶ μεληδὸν κατακόπτουσιν εἰς τὰ Σκύθα. τοῦτο
μαθοῦσα παρὰ τοῦ παπίου Θεοδώρα, ἔξελθοῦσα κατὰ τοῦ Μι-
χαήλ, ὡς εἰκός, ἠγανάκτησεν· καὶ τοῦ βασιλέως παντὶ τρό-
πῳ μηχανωμένου τὴν μητέρα ἐξιλεώσασθαι, αὐτὴ ἀπαρηγόρη-²⁰
τος ἔμεινε, μῆτε τὴν ὀργὴν ὑφιεμένη μῆτε παραμυθουμένη
τισί. ὅθεν μεταβαλὼν ὁ βασιλεὺς, ὥσπερ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν
γνώμην, οὕτω δὴ καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐνέργειαν, τοσοῦτος

ut solebat, deinde in Secretum se recipiens, relationum libellos ma-
nibus tenens Lauziacum ingressus est, et hinc inde circumspiciens
Bardam sedentem et sumptuose vestitum vidit; vehementerque turba-
tus dixit "ingressus ad Augustam rursus hominem eiiciam et detur-
babo. "ei vero ad horologium progresso Michael cum Damiano ve-
nit obviam, nec ad Theodoram ingredi permisit, sed libellos aperire
et coram legere cum furore imperavit. id vero exequentem domum
regredi et retro abire praecepit. ille amare flens et ciulans disces-
sit ad Lauziacum. porro Bardas occurrit, colaphisque ad genas in-
cessere et capillos eius vellere. eo conspecto drungarius excubiarum
Maniaces Bardas assistebat, et ne logothetam percuteret in adversum
monebat. Bardas imperatoris iussu id se facere respondit. tunc im-
perator ex Damiani consilio in medium se protulit, eoque viso una
cum Theophane Phalgano logothetam hinc inde impetitam ad Scyla
occisum membratim minutimque dividunt. quod cum a papia didi-
cisset Theodora, progressa adversus Michaellem, prout aequum erat,
indignata est; et imperatore modis omnibus placare moliente, nul-
lum ipsa solamen admisit, neque iram relaxavit aut leniit dolorem;
ex quo imperator. In alium mutatus, ut priorem animam et consi-

τρόποις λυπεῖν αὐτὴν κατηπείγετο ὅσοις πρὸ τούτου θεραπεύειν D
 ἐσχηματίζετο. καὶ δὴ τὰς μὲν ἀδελφὰς αὐτοῦ Θέκλαν Ἀνα-
 στασιαν καὶ Ἄνναν ἐξωθεῖ τοῦ παλατίου, καταγαγὼν εἰς τὰ
 Καριανοῦ, Πουλχερίαν δὲ ὡς ἠγαπημένην τῇ μητρὶ ἀπέστει-
 λεν ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν· εἶθ' οὕτω μετ' ἔλγισον ἐνώσας
 πάσας ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν ἀπέκρινεν. ὑπὸ δὲ τῆς συγ-
 κλήτου πίσης εὐφημισθεὶς μόνος αὐτοκρατορεῖ, καὶ προβάλλεται
 Βάρδαν μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν· μὴ
 διαλλαττομένης δὲ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἔχθρα ὑπῆρχεν ἀναμε-
 1 ταξὺ αὐτῶν ἄσπονδος. ὁ δὲ αὐτὴν καταγαγὼν εἰς τὸ μονα-
 στήριον τὸ οὕτω τὰ Γαστρία καλούμενον ἀπέστειλεν, ἧτις
 εἰδυμία μετεωρισθεῖσα τὸν νοῦν ἀναξίαν ἑαυτὴν συσκευάζει
 βουλὴν κατὰ Βάρδαν, βουλομένη σὺν πολλῶν καὶ ἄλλοις κοι- P. 462
 νωνόν καὶ τοῦ βασιλέως τὸν πρωτοστράτορα ὅπως ὑποστρέ-
 15 φοντα Βάρδαν ἀπὸ τοῦ προαστείου αὐτοῦ ἀναίρησῶσιν αὐ-
 τόν. ὣν ἡ μελέτη πρὸ τοῦ ἔργου φανερωθεῖσα κατ' αὐτῶν
 ἐκείνων τῶν μελετησάντων τὸ κακὸν ἐξενήνοχεν· φωραθέντες
 γὰρ καὶ κατασχεθέντες ἐν τῇ Σφενδόνη τὰς κεφαλὰς ἀπετημή-
 θησαν. καὶ προβάλλεται τὸν Βασίλειον Μιχαὴλ ἀντὶ τοῦ τε-
 20 λευθίσαντος πρωτοστράτορα, ὁμοίως καὶ Βάρδαν θεῖον αὐτοῦ
 κορυφαλάτην. ἔπεσε δὲ τότε κόνις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατενε-
 χθεῖσα ἐπὶ τοὺς κρέατους αἱματώδης πλήρης. καὶ πολλοὶ

13. βουλευομένη?

19. βασιλεῖα P

lium, ita corporis habitum factaque nova induit, ut tot modis eam
 contristare contenderet, quot rationibus eam colere prius simularet.
 ac sorores quidem suas, Theclam Anastasiam et Annam, ad Carianū
 aedes deductas palatio eiicit: Pulcheriam velut matri dilectam in
 Gastriorum monasterium delegavit. paulo post vero cunctas in unum
 collectas in eodem Gastriorum monasterio in monachas detondit. a
 senatu deinde faustis acclamationibus exceptus imperium nullo con-
 sorte solus gessit, et Bardam magistrum scholarumque domesticum
 instituit. cum matre vero nondum reconciliata inimicitiae interces-
 serunt perpetuae. ipse aula eiectam in monasterium, cui Gastia no-
 men, demisit. ipsa animi moerore extra se facta et abrepta, propo-
 situm matre indignum induit; et adversus Bardam cum pluribus con-
 siliū iniit, cuius participes et alios fecit et imperatoris protostrato-
 rem, ut nimirum Bardam e suburbano redeuntem interimerent. con-
 siliū, antequam perficeretur opere in lucem detectum, in caput eo-
 rum qui facinus fuerant meditati periculum transtulit, in suspicionem
 siquidem venientes et comprehensi ad Circi metam capitibus truncati
 sunt. imperator vero demortui vice Michaelē protostratorem insti-
 tuit, Bardamque pariter avunculum curpalatem. tunc temporis pul-

Βεῦρισκον λίσθων ἐν ταῖς ὁδοῖς ἢ κήποις ἐρυσθροῖς ὡς αἶμα.
 προβάλλεται δὲ Μιχαὴλ Ἀντίγονον τὸν υἱὸν Βάρδα δομῆστι-
 νον τῶν σχολῶν· τὸν δὲ ἕτερον υἱὸν αὐτοῦ δούς γυναῖκα,
 45 εἰς ἣν καὶ ἐλοιδορεῖτο, προβάλλεται αὐτὸν μοναστρατίηρον εἰς
 τὰ δυτικὰ θέματα, τελευτήσαντος αὐτοῦ ἐκεῖσε. μετ' ὀλίγου
 δὲ τῆ τετάρτῃ τῆς διακαινησίμου προβάλλεται Μιχαὴλ Βαρ-
 δαν θάψεν αὐτοῦ Καίσαρα, ὃς ἐπὶ ἄρματος ἐποχηθεὶς ἔδωκεν
 ὑπατείαν τῇ μάσῃ.

Ἐξῆλθεν δὲ καὶ ὁ Ἄμδρ καὶ κατέβηκεν μέχρι Σινώπης,
 ληϊσάμενος πάντα τὰ τῶν Ῥωμαίων. ἐστρατεύσας δὲ Μι-
 χαὴλ ἅμα Βάρδα Καίσαρι κίνησιν ποιεῖ κατὰ Μιχαὴλ ἄρ-
 χοντος Βουλγαρίας διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης, μαθὼν τὸ τῶν
 C Βουλγάρων ἔθνος λιμῶν τηρεσθαι. οἱ δὲ Βούλγαροι τοῦτο
 μαθόντες ὡς ἤχη βροντῆς ὑπεκλίθησαν, καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων
 καὶ τῆς μάχης περὶ τῆς νίκης ἀπέγνωσαν, καὶ Χριστιανῶν¹⁵
 γενέσθαι καὶ ὑποτάττεσθαι τῷ βασιλεῖ καὶ Ῥωμαίοις ᾔτη-
 σαντο. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν ἄρχοντα αὐτὸν βαπτίσας καὶ δέξά-
 μενος ἐπιτέθεικεν αὐτῷ τὸ ὄνομα, τοὺς δὲ μεγιστάνους αὐτοῦ
 ἐν τῇ πόλει εἰσαγαγὼν ἐβάπτισεν πάντας. ἔπειτα γενόμενης
 εἰρήνης βαθείας τὸν Ἄμδρ πάλιν ἐξελεθόντα κατὰ Ῥωμανίας,²⁰
 στρατηλάτης ὢν τῆς ἀνατολῆς Πετρωνᾶς καὶ Νάσαρ τῶν
 Βουκαλλαρῶν, λοχῆσαντες τὴν ὁδὸν τῆς ὑποστροφῆς αὐτοῦ,
 D συναντήσιν αὐτῷ εἰς τὸν Λαλακάωνα, καὶ συμβολῆς γενομέ-

vis e caelo decidit, et in tectorum tegulas sanguineo colore infectus dilapsus est. plures in vills et hortis lapides sanguinis instar rubros repererunt. Michael autem Antigonum Bardae filium creat scholarum domesticum: alteri vero filio locata coniuge, cuius nomine male audiebat, supremi ducis in Occidentalia themata dignitatem confert: qui etiam ibi vitam finit. modico post, feria paschatis quarta, Michael Bardam avunculum promovet Caesarem; qui curru per mediam urbem vectus munera sparsit in populum.

Egressus autem Saracenorum ameras Sinopem usque descendit, Romanam omnem regionem vastans. Michael vero una cum Barda Caesare adversus Michaellem alterum, Bulgariae principem, instructum exercitum terra marique movet, quod Bulgarorum gentem fame defecere didicisset. Bulgari quasi tonitruī sonitu percussi solati sunt animis, et ante certamen conflictumque omnem de victoria desperantes, Christianos se futuros et imperatori Romanisque obsequentes promiserunt. imperator principem eorum aqua tinctum sacra suscipiens, proprium ei nomen indidit, et proceres eius omnes in urbem inductos baptismate lustrari curavit. exinde pace profunda composita ameras in Romaniam movit; eique Orientalis militiae magister Petro-

ς τρέπουσιν Ἀμέρ· καὶ φυγῆ χρησάμενος καταδιώκει αὐ-
 τις τοῦ κομήτων, καὶ τούτου τὴν κεφαλὴν ἄρας ἤγαγεν
 εἰς τὴν στρατηλάτῃ. εἰσελθόντες δὲ οἱ στρατηγοὶ μετὰ ἐπι-
 αίων θρῆνάμβυσαν αὐτὰ ἐν τῷ ἵππικῷ. καὶ ἔπειτα ἐγένετο
 λήνη μεγάλη ἐν τῇ ἀνατολῇ διὰ τὴν τοῦ Ἀμέρ σφαγῆν.
 ἰ ἄλλων μὲν οἱ πόνοι καὶ τὰ κατὰ τῶν πολέμιων ἀνδραγα-
 ματα, ἡ δὲ τοῦ βασιλέως ἀγάπη πρὸς τὸν Βασιλεῖον ἐξε-
 γιντο, καὶ τοῦτον μόνον ἐνόμιζεν εἶναι τὸν θεραπεύοντα
 τόν.

Ἐπίσπε δὲ Μιχαὴλ σταῦλον τοῖς ἵπποις αὐτοῦ, κοσμήσας P. 463
 ῥμάροις καὶ ὑδάτων ἐπιρροαῖς, κατασκευάσας ὄραιότατον
 νυ. καὶ τούτου τελεσθέντος ἦν τις ἐν τῇ πόλει ὀνόματι
 ἴπρος, λόγιος καὶ σκωπτικός, ὃν καὶ πτωχομαγίστρον ἐκά-
 νον. τοῦτον προσκαλεσάμενος Μιχαὴλ ἐν τῷ σταύλῳ ὑπε-
 κνευεν αὐτῷ τὴν ἄλογον τοῦ κατασκευασθέντος οἴκου εὐ-
 ἔπειαν, ὡς βουλόμενος ἐπαινεθῆναι παρ' αὐτοῦ, εἰπὼν καὶ
 ἴπο ὡς ἀεὶ μνημονεύσθαι μέλλων διὰ τὴν τοῦ ἔργου τού-
 τῃ κατασκευῆν. ὁ δὲ ἔφη τῷ βασιλεῖ "Ζουστινιανὸς ἔκτι-
 ν τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, κοσμήσας χρυσαῖ καὶ ἀργύρῳ καὶ
 ῥμάροις πολυτίμοις· καὶ μνήμη αὐτοῦ νῦν οὐκ ἔστι. καὶ Β
 βασιλεῦ κοπροθέσιον ποιήσας καὶ ἄλογον ἀνάπυσιν λέ-
 σ μνημονεύσθαι διὰ τούτου;" ὁ δὲ ἀποτυχὼν τῶν ἐξ αὐ-

et Nazarus Buccelariorum dux, structis per viam insidiis, ad La-
 ionem redeunti occurrunt, consortisque manibus ameram in fugam
 tunt et salutem pedibus quaerere cogunt. comitum nonnullus fu-
 otem insequitur, et caput eius amputatum tollens ad Petronam
 itiae magistrum detulit. regressi igitur duces cum victoriae titu-
 de ipsis in Circo triumpharunt; et ex tunc magna tranquillitas
 a est per Orientem, propter ameram interitum. et aliorum qui-
 labores et adversus hostes egregia facinora * * *. imperatoris
 ro versus Basilium affectus diffundebatur, et eum solum, a quo
 imoda reciperet obsequia, reputabat.

Michael equorum stabulum marmoribus adornatum et aquarum
 ia irriguum instruxit, effecitque visu iucundissimum. eo perfecto
 ras quidam, quem magistrum pauperem vocabant, vir sagax et di-
 tiis assuetus, in urbe morabatur. Michael eidem ad se advocato
 ructae domus ineptum ornatum demonstrabat, ab eo laudem re-
 tre cupiens, ac perpetuam nominis memoriam ex huiusmodi ope-
 rstructura reportaturum se iactans. ille imperatori ait "Iustinia-
 magnam ecclesiam auro argento marmoribusque pretiosissimis
 oratam condidit, eiusque memoria extincta est: tu vero, impera-
 stercori loco destinato equorumque domicilio constructo celebrem

τοῦ ἐπαίνων καὶ ὀργισθεῖς τυπτόμενον καὶ συρόμενον ἐξήγαγεν τὸν πτωχομάγιστρον.

Φήμης δὲ διαθεούσης περὶ Βάρᾶ Καίσαρος ὅτι τῇ νύμφῃ αὐτοῦ συμφερίζεται, τοῦτο ἀκούσας Ἰγνατίος ὁ πατριάρχης πολλάκις παρήγγεσεν αὐτὸν ἀποσχέσθαι τοῦ τοιοῦτου μιάσματος καὶ μὴ πρόσκομμα εἶναι πολλῶν τὸν ἀρετῆς ὑπόδειγμα καὶ σώφρονος βίου εἶναι ὀφείλοντα. ὁ δὲ μὴ πειθόμενος ἐπέλεγε τῷ πατριάρχῃ. καὶ ὅτῃ ποτε μέλλοντος κοινοῦσθαι τὸν Βάρδαν ὁ πατριάρχης ἀπόσπαστο αὐς μὴ πειθόμενον κανόνισιν ἢ Βπαραιένσεσιν· ὃς δογῆ πλῆγει, τὴν ψυχὴν τὴν παραινήτην ὡς ἄνομόν τινα καὶ φθορέα τῆς ἐκκλησίας ἐξέωσεν καὶ βασάνοις ἀπείροις καὶ ἀημέροις ὑπέβαλεν, ὥστε ποιῆσαι παραινήσειν. τοῦ δὲ μὴ πειθθέντος Φώτιον πατριάρχῃν ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖ, πρωτασκηρῆτιν ὄντα κατ' ἐκείνο καιροῦ καὶ λογιώτατον πάνυ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπεστράτευσεν κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν, καταλιπὼν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ φυλάττειν Ὀρορόφαν ὑπαρχὸν ὄντα, ὅστις οὐπω τοῦ βασιλέως οὐδὲν ἐξ ὧν ἐμελέτα καὶ κατὰ νοῦν εἶχεν κατεργασαμένου, τὴν τῶν ἀθέων Ῥῶς ἐμήτισεν ἄφιξιν, γεγεννημένους ἤδη κατὰ τὸν μαῦρον ποταμὸν. καὶ 47 ὁ μὲν βασιλεὺς καὶ τῆς ἐχομένης ἐπεσχέθη ὁδοῦ, καὶ δι' ἣν ταύτην ἀφῆκεν, οὐδὲν βασιλικὸν καὶ γενναῖον εἰργάσατο· αἱ

posteritati te futurum asseris." ille laudibus quas ex eius ore venabatur frustratus, accusus ira verberatum et per vim tractum magistrum conspectu expulit.

Rumore vero per urbem sparso Bardam Caesarem cum nura propria corruptam tenere consuetudinem, eoque ad patriarcham delato, Ignatius, ut hoc scelere abstineret, frequentius admonuit, ne plurimis offendiculum praeberet, qui virtutis et omnis temperantiae exemplo esse debuerat. ille autem patriarchae morem non gessit. ad communionem igitur Bardam certo tempore accedentem repulit patriarcha, ceu qui canonibus et monitis non obtemperaret. hic irae plaga percussus animum, monitionem velut aceleratum et morum corruptorem ecclesia eiecit, infinitisque vexationibus et tormentis crudelibus subiecit, adeo ut dignitate se abdicaret. Ignatio resistente, loco ipsius Photium secretariorum ducem, virum eius temporis eruditissimum, patriarcham ordinari curat.

Porro imperator Oorypha praefecto, ut eam custodiret, in urbem relicto, adversus Agarenos expeditionem suscepit. Ooryphas imperatori nondum longe posito, neque eorum quae meditabatur et in mente habebat quidquam executo, impiorum Russorum ad Nigrum fluvium profectorum adventum nuntiat. imperator arreptae viae poenitentem

Ῥῶς φθάσαντες ἔνδον τοῦ Ἱεροῦ πολὺν εἰργάσαντο φθό-
 ν Χριστιανῶν καὶ ἀθῶον αἷμα ἐξέχεον. ὑπῆρχον δὲ πλοῖα
 κρύσια, ἃ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν καὶ πολὺν φόβον τοῖς
 Ἰοθελ ἐνεποίησαν. ὁ δὲ βυσιλεύς καταλαβὼν μόλις ἴσχυσεν
 ὑπερᾶσαι, καὶ δὴ σὺν τῷ πατριάρχῃ Φωτίῳ εἰς τὸν ἐν Βλα-
 νναῖς ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ μητρὸς παρεγένοντο κἀκεῖ τὸ θεῖον
 λεοῦνται. εἶτα μεθ' ὑμνωδίας τὸ ἅγιον ἐξαγαγόντες τῆς
 πόκου ὠμοφύριον τῇ θαλάσῃ ἄκρῳ προσέβαλον. καὶ νη- P. 464
 μίας οὐσῆς ἐνθῶς ἀνέμων ἐπιφορὰ καὶ τῆς θαλάσσης ἠρέ-
 σης κυμάτων ἐπαναστάσεις ἀλλεπάλληλοι ἐγεγόνεισαν, καὶ
 τῶν ἀθέων Ῥῶς πλοῦι κατεάγησαν, ὀλίγων ἐκπεφυγῶτων
 ἵκον.

Βάρδα δὲ τοῦ Καίσαρος ἐν τῇ προελύσει διερχομένου
 ἃ σκαραμαγγίου ὄξεος εἰς τὸ ὠρολόγιον, καθελόμενος ἐκεῖσε
 μαινὸς πατριῖος καὶ παρακοιμώμενος οὐκ ἐπηγέρθη τιμῆ-
 αὐτόν. τοῦτον ἰδὼν ὁ Καῖσαρ ἐθυμώθη λίαν· καὶ εἰσ-
 όντος αὐτοῦ εἰς τὸ Χρυσοτρικλινον καὶ συγκαθεστέντος
 βυσιλεῖ καὶ δακρύοντος ἀπὸ ὄργῆς καὶ θυμοῦ, ἠράτησεν
 αἰτίαν ὁ βασιλεύς. ὁ δὲ ἔφη ἔτι τῇ κελύσει τῆς βασι-
 σου ἠξιώθη τιμῆς μεγάλης, Δαμιανὸς δὲ εἰς σὺν ὄνει-
 καὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐκ ἐπηγέρθη μοι ἐπὶ τῆς συγκλή-
 θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεύς Μαξιμιανόν τινα κοιτωνίτην

ditionem remittit, nihil regium vel generosum excoctus. Russi
 um usque penetrantes plurimam Christianorum caedem ediderunt
 noxium effuderunt sanguinem. erant illis navigia ducenta, qui-
 urbem circumdederunt et civibus terrorem incusserunt ingentem.
 m versus appellens imperator vix potuit pertransire et ingredi,
 iude cum patriarcha Photio ad sanctae dei genitricis templum
 ierense accessit, ubi divinum numen placare contendunt. de-
 cum hymnorum cantibus sacram deiparae vestem efferentes, ex-
 o maris littori eam admoverunt; magnaue prius data aëris tran-
 itate, confestim ventorum impetus vehemens excitatus, et in mari
 pacatissimo fluctuum insultus ad invicem facti sunt ingentes,
 ut impiorum Russorum navigia confringerentur; paucis eorum
 ulo ereptis.

Bardae vero Caesari celebri processu delato, et violacei coloris
 mango induto, Damianus patricius et accubitor, ad horologium
 u, honorem exhibiturus, non assurrexit. eo viso Caesar ira ex-
 iit, deauratumque triclinium ingressus, et ad imperatorem con-
 sult, ex maerore et furore lacrimis perfusus est. causam impera-
 roganti dixit ille "mihī imperii tui inasū dignitate magna prove-
 lamianus contemptum et imperio tuo probrum illaturus senatu

eo Grammaticus.

παρευθὺς προστάσσει ἄρρη Λαμεινὸν καὶ ἐν τῷ ἐμπορίῳ τοῦ
 ἁγίου Μίμμαντος ἀπαγαγεῖν, καὶ τοῦτον ἀποκτεῖραι πρῶτον,
 καὶ εἶναι ἐν φρουρᾷ· καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προβάλλεται τὸν
 πρωτοστράτηρα Βασίλειον παρακοιμώμενον. ἐζηλοτύπησε δὲ
 Καῖσαρ τοῦτο ἀκούσας, καὶ ἔκτοτε ἐζήτηε ἀποκτενεῖν Βασίλειον.
 ἐχώρισεν Βασίλειον Μιχαῆλ τῆς ἰδίας γυναικὸς Μαρίας, δε-
 δωκῶς αὐτῇ γυναῖκα Εὐδοκίαν τὴν Ἰγγιρίαν, διορισάμενος
 49 αὐτῷ κυρίαν αὐτὴν ἔχειν ἣν γὰρ αὐτὸ τοῦ βασιλέως παλλακή
 C καὶ πάνυ ἠγάπα αὐτὴν ὡς εὐπροσπῆ. τὴν δὲ πρῶτην αὐτοῦ
 γυναῖκα Μαρτίαν δούς χρυσίον καὶ ἄλλα τινα ἀπέστειλεν ἐπὶ
 Μακεδονίᾳ εἰς τὰ ἴδια. Θεκλαν δὲ τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν προσ-
 ἤρμοσεν τοῦ ἔχειν αὐτὴν ἰδίως. ἔκτοτε δὲ ὑπεβλέποντο ἀι-
 λήλους ὃ τε Καῖσαρ καὶ ὁ Βασίλειος, ζητοῦντες πῶς ἕτερον
 τὸν ἕτερον ἀνέλῃ. ἰδίως δὲ ἐλοιδορεῖ ὁ Βασίλειος τὸν Καί-
 σαρα ὡς κατ' αὐτοῦ μελετῶντα. ὁ δὲ Βασίλειος σπεύδων
 πληροφορηῆσαι τὸν βασιλέα συμφιλιοῦται Συμβάτιῳ πατριῳ
 καὶ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου, γαμβρῷ δὲ Καίσαρος, καὶ δι' ὅρ-
 κων ἐβεβαιώσαντο ἀλλήλους ἐν ὁμοσίᾳ καὶ διηνεκίᾳ ἀγάπῃ
 εἶναι. ἐπληροφόρησε δὲ καὶ Συμβάτιον Βασίλειος δι' ὅρκων
 D φρικτῶν, ὡς τοῦ βασιλέως ἀγάπην πολλὴν ἔχοντος πρὸς αὐ-
 τὸν καὶ μὴ σπουδάζοντος τὰ ὑπὲρ σου, μελετᾷ μὲν προβαλέσθαι
 εἰς Καίσαρα, ἀλλὰ διὰ τὸν πενθερόν σου ἀδύνατεϊ τοῦτο ποιῆ-

3. τὸν om P   21. προβάλλεσθαι?

comitatuque praesente non surrexit." iratus imperator Maximianum
 quondam cubicularium Damianum tollere et ad S. Mamantis empri-
 um abductum detondere et in custodiam mittere confestim iubet:
 eodemque die Basilium protostratorem in accubitorium evehit. hoc
 audito Caesar invidit, et ab eo momento Basilium occidere meditaba-
 tur. Michael autem Basilium cum uxore Maria divortium inire cogit,
 data ei Eudocia Ingerina, et dominam germanamque coniugem
 habere iussit. erat quippe imperatoris pellex, et ab eo ceu vesu-
 state praestans dilecta. priori vero eius uxori Mariae certo auri pos-
 dere et aliis quibusdam collatis, in Macedoniam ad parentes remisit.
 Theclam vero propriam sororem sibi ascivit, ut eam privatim habe-
 ret. ab eo tempore inter se dissidentes, et sinistram aliquid alter
 de altero suspicantes Caesar et Basilium, quomodo alter alterum per-
 deret, quaerebant: privatim vero Basilium Caesarem quasi adversum
 se machinantem conviciabatur. Basilium imperatorem sibi conciliare
 meditatus, cum Symbatio patricio et cursus publici logotheta Caesa-
 risque genero amicitiam iniit; et datis iuramentis consensum perpetuum
 et foedus inviolabile inter se habituros promiserunt. certiores
 autem reddidit Basilium Symbatium, horrendis iuramentis asserens "ne

αι. ὁ δὲ ἀπατηθεὶς τοῖς ὄρκοις τοῦ Βασιλείου γέγονε κατὰ
 οὐ Καίσαρος Βάρδα τοῦ ἰδίου πενθεροῦ, καὶ εἰσελθὼν εἰς
 ὃν βασιλέα ἐξωμόσατο πληροφορήσας αὐτὸν ὡς ὁ Καῖσαρ
 οὐλεται σε ἀνελεῖν, ἔξειπὼν καὶ τὰ τῆς βουλῆς. ὁ δὲ βασι-
 εὺς τοῖς ὄρκοις τοῦ Συμβατίου πεισθεὶς καὶ τοῖς λόγοις τοῦ
 βασιλείου βεβαιωθεὶς ἐνδομύγει κατὰ τοῦ Καίσαρος. εἰδὼς
 ἔ Βασιλειος ὅτι πάντα καλῶς κατὰ τοῦ Καίσαρος συσχεύα-
 το, ἐν τῇ πόλει μὴ δυνάμενος τοῦτο ποιῆσαι, πείθει τὸν βα- P. 465
 λέα κινῆσαι στόλον καὶ στρατὸν κατὰ τῆς Κρήτης. τούτου
 ἔ γενομένου Λέων ὁ φιλόσοφος Βάρδαν Καίσαρα παρῆνει
 ποστέλλεσθαι καὶ συντηρεῖν ἑαυτὸν ἀπὸ Βασιλείου· ὁ δὲ
 αῖσαρ τὸν βασιλέα πάλιν ἐπεφωνεῖτο φεῖδεσθαι τοῦ Βασι-
 λίου, γενομένης δὲ τῆς προελεύσεως εἰς τὰ Χαλκοπράτια τοῦ
 βαγγελισμοῦ, καὶ τῆς εἰσόδου γενομένης, καὶ τοῦ εὐαγγελίου
 εὐαγγεθέντος, ἀνῆλθεν ὁ τε πατριάρχης Φώτιος καὶ ὁ βασιλεὺς
 ἐν τῇ Καίσαρι καὶ Βασιλείῳ παρακοιμωμένῳ ἐν τοῖς κατηκου-
 ἐνοις, τοῦ πατριάρχου ἐπὶ χειρᾶς ἔχοντος τὸ τίμιον ὄμμα καὶ β-
 ῖμα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ βράψαντες ὁ τε βα- 50
 λέας καὶ ὁ Βασιλειος τοὺς τιμίους ὑπέγραψαν σταυρούς, ὄρκω
 βραυοῦντες τὸν Καίσαρα ἀφόβως ἐξελθεῖν μετ' αὐτῶν ἐν τῇ 51
 εἰσιδίῳ. φανερῶς γὰρ Λέων ὁ φιλόσοφος παρηγγυᾶτο τῷ
 ἄρδα μὴ ἐξελθεῖν σὺν αὐτοῖς· ἐξερχόμενον γὰρ ἔλεγεν μὴ

rimum diligit imperator, meque pro te semper sollicito Caesarem
 creare cogitat, sed soceri tui ratione nequit hoc exequi." ille Ba-
 silii iuramentis deceptus Bardae Caesari socero proprio adversarius
 tus est; et ad imperatorem accedens iuramentis adhibitis suasit "Caes-
 interficere te consiliatur," et coniurationis ordinem aperuit. im-
 or ergo Symbatii iuramentis ductus, Basiliique testimonio confirmatus,
 retas in Caesarem moliebatur insidias. Basiliius cuncta contra Caes-
 em probe instructa cognoscens, seque quod paraverat in urbe non
 ise exequi, adversus Cretam classem et exercitum movere suadet
 peratori. dum haec aguntur, Leo philosophus Bardam Caesarem
 net ut se abduceret et a Basilio sibi caveret. Caesar in adver-
 n imperatorem obtestabatur parce Basilio uteretur. annuntiationis
 em festo ad ecclesiam, quae est in Chalcopratiiis, processu facto,
 acto ingressu et evangelio lecto, Photius patriarcha et imperator
 n Caesare et Basilio accubitore ad catechumena conscenderunt; et
 riarcha pretiosum corpus et sanguinem domini nostri Iesu Christi
 nibus tenente, calamam intingentes imperator et Basilio, vena-
 ndis crucibus appositis, subscripserunt iuramento, Caesari affirmau-
 eum cum ipsis profectionem sine periculo posse capessere: Leo
 ippe philosophus Bardam manifeste obtestabatur, ne expeditionis

ἵποστραφῆναι. ἀπὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου πάσχα ἀπέμεινε
 ὁ βασιλεὺς μετὰ πολλοῦ στρατοῦ κατέλαβεν ἐν τῇ Θέματι
 τῶν Θρακησίων. ἀπληκευσάντων δὲ αὐτῶν εἰς κήπους, Βα-
 σίλειος παρακοιμώμενος βουλὴν ἐποιεῖτο ἀνελεῖν Καίσαρα.
 ὑπῆρχον δὲ ἐν τῇ βουλῇ Μαρμιανός ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ
 C Πέτρος ὁ Βούλγαρος καὶ Ἰωάννης ὁ Χαλδίας καὶ Κωνσταν-
 τίνος ὁ Τοξαρᾶς. Ἰωάννης δὲ ὁ Νεατοκόμητος διέγνω ταύ-
 τα, καὶ κατελθὼν εἰς τὴν τοῦ Καίσαρος τένταν ἡλίου δύνα-
 τος καὶ συντυχῶν Προκοπίῳ πρωτοβεστιαρίῳ τοῦ Καίσαρος
 διαβεβαιοῦτο αὐτῷ ὅτι αὐρίον μεληδὸν κατακόπτεται ὁ δεσπότης
 τῆς ὑμῶν Καίσαρ. ὁ δὲ εἰσελθὼν ἀνήγγειλε ταῦτα τῷ Καί-
 σαρι. ὁ δὲ Καίσαρ ταῦτα ἀκούσας εἶπεν Προκοπίῳ “ἄπει-
 θε, εἰπέ τῷ Νεατοκόμητι· τὰ ζιζάνια ταῦτα σὺ διεγείρεις.”
 ὄρθρον δὲ βαθεὸς τοὺς αὐτοῦ πάντας προσκαλεσάμενος δι-
 σάφησεν τὰ λαληθέντα αὐτῷ, βουλὴν ἐπιζητῶν παρ’ αὐτῶν.
 D Φιλόθεος δὲ πρωτοσπαθᾶριος καὶ γενικός, προσφιλεὶς αὐτοῦ
 52 ὢν, εἶπεν τῷ Καίσαρι “αὐρίον, ὃ δέσποτα, περιβαλοῦ τὸν
 χρυσοπέρικτον σου χιτωνίσκον, καὶ ὄψθῃτι τοῖς ἐχθροῖς σου,
 καὶ ἀπὸ προσώπου σου φεύξονται.” τοῦ ἡλίου δὲ ἀνυπεύλω-
 τος ἵππῳ ἐπιβὰς παρεγένετο πρὸς τὴν κόρτην τοῦ βασιλέως,
 μετὰ στολῆς λαμπρᾶς. Κωνσταντίνος δὲ ὁ Τοξαρᾶς τῇ βουλῇ
 Βασιλείου προϋπήνησε προσκυνήσεις αὐτόν, καὶ ἐμήνησε Βα-
 σιλείῳ τὴν αὐτοῦ ἔλευσιν. Βασίλειος δὲ ἐξελθὼν προσεκύνη-

comes abiret: egressum enim semel non rediturum praedicebat. sa-
 cro vero paschatis festo cum exercitu copioso solvens imperator ad
 Thracensium thema se contulit: classe autem ad locum cui Horti
 nomen appellente, Basilius accubitor Caesarem occidere meditabatur.
 aderant consilio Marianus eius frater, Petrus Bulgarus, Ioannes Chal-
 dius et Constantinus Toxaras: Ioanni vero Neatocomiti consilium in-
 notuit. is veniens ad Caesaris tentorium occidente sole, et Procopio
 Caesaris protovestiaro factus obviam, affirmabat “dominus noster Cae-
 sar postero mane membratim concidendus est.” ingressus ille nun-
 tiavit Caesari. Caesar his auditis Procopio dixit “abi, die Neatoco-
 miti: haec zizania tu ipse disseminas.” summo vero diluculo iisdem
 omnibus congregatis, quae nuntiata fuerant, manifestavit et de illis
 consilium expetiit. Philotheus protospatharius et generalis, fidelis
 eius amicus, dixit Caesari “crastina die, o domine, aurei et Persici
 coloris vestimento induere, et inimicis tuis coram appare: a facie tua
 illi fugient.” sole itaque exoriente, conscenso equo, ad imperatoris
 comitatus veste splendida fulgens accessit. moxque Constantinus
 Toxaras Basili consilio exhibiturus venerabundus procaubit,
 et eius adventum Basilio significavit. Basilius pariter progressus Cae-

εν αὐτόν, καὶ τῇ χειρὶ κρατήσας προσήγγυεν πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ Καῖσαρ συγκαθεσθεὶς τῷ βασιλεῖ ἔφη “τοῦ αὐτοῦ παντός, δέσποτα, ἐπισυννηγμένου πρόσταξον διαπερῶσαι τὴν Κρήτην.” ὅπισθεν δὲ ἑστὼς ὁ Βασίλειος δέδωκεν αὐτὸν ἐκ τούτου ἕξους, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μετ’ αὐτὸν μεληθὸν κατέσταναν αὐτόν, τοῦ βασιλέως βλέποντος· ὧρα δὲ ἦν τρίτη P. 466 ἧς ἡμέρας. εὐθέως δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Βασίλειος ἐπὶ τὴν ὄλιαν ὑπέστρεψαν. ἐρχομένων δὲ κατὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ Ἰκρίτα, λαοῦ πολλοῦ συννηγμένου ἰδεῖν τὸν βασιλέα, εἰς τις ναυαγικὸν σχῆμα περιβεβλημένος ἐφ’ ὑψηλῆς πέτρας ἐπεφώνει τῷ βασιλεῖ “καλὸν ταξίδιον ἐποίησας, ὦ βασιλεῦ, τὸν ἴδιον γυνεῆ καὶ τὸ πατριῶν αἷμα ξίφει ἀνελών. οὐαί σοι, οὐαί σοι, τι ταῦτα ἐποίησας.” Θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Βασίλειος ἀποπέλλουσι μαγγλαβίτην τὸν Μαυροθεόδωρον ξίφει νελεῖν τὸν μοναχόν. οἱ δὲ λαοὶ ἐπιδραμοῦντες ἄνονν καὶ Βαιμονοῦντα αὐτὸν εἶναι καὶ οὕτως μόλις παρήλαθε τὴν τιωρίαν. ὅψα δὲ σαββάτῳ τῆς πεντηκοστῆς ἐμήνυσσε Φωτίῳ patriarchῳ ὁ βασιλεὺς διὰ Πενδακίου πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ ἢ ἀναγόμεναι τῆς βασιλείας ποιῆσαι Βασιλείον· καὶ τῇ πύριον ἐξῆλθον δύο σελία. οἱ δὲ λαοὶ διαταράχθησαν, πῶς πρὸς βασιλέως ὄντος δύο σελία ἐξῆλθον. τοῦ δὲ βασιλέως ἐρχομένου ἐν τῇ προσελύσει ὅπισθεν Βασίλειος περιεπιπέσει οὐκ ἔργων σκαραμάγγιον μετὰ σπαθίου, ὡς ἔθος παρακοιμωμέ-

rem veneratus est, et manu apprehensum ad imperatorem deduxit. caesar imperatori assidens dixit “exercitu cuncto iam collecto iube, omnia, in Cretam transfretari.” Basilius vero retro stans gladio tum impexit, et post eum reliqui Caesarem imperatore spectante rembratim conciderunt. erat hora diei tertia. statim autem imperator et Basilius in urbem regressi sunt. et ad portum Acritae appellentibus, effusis ex urbe civibus imperatoris videndi cupidis, nonnullis monastico habitu indutus e sublimi petra ad imperatorem vocitabatur “praeclaram certe expeditionem suscepisti, o imperator, qui finem tibi coniunctum et paternum sanguinem gladio effudisti. vae tibi, vae tibi, qui hoc patrasti.” iratus imperator et Basilius carnificem principem mittunt Maurothedorum, qui monachum gladio intrimeret. confertus vero populus dementem et agitatam daemone exclamabat; atque ita vix poenam effugit. ceterum sabbato pentecostes circa vesperam Photio patriarchae per Rendacium protovestiarium imperii consortium Basilio factum, ut coram enuntiaret, significavit. postero die sellae duae delatae sunt: populus vero sub uno imperatore, ut duae sellae deferrentur, obstupebat. imperatore somni processu progrediente, Basilius, ut moris accubitoris, breviori

νοις. μέχρι δὲ τῶν βασιλικῶν πυλῶν ἐλθὼν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἀπέθετο τὸ στέφος, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς βασιλευσίν, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ εἰσηλθὼν μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἀντιστραφεὶς ἀνέβη τρεῖς βαθμοὺς τοῦ ἄμβωνος ἐστεμμένος· καὶ ὑποκάτω τοῦ ἄμβωνος Βασίλειος ὁ παρακοιμώμενος, κάτωθεν δὲ Βουσιλείου Λέων ὁ Κάστωρ καὶ ἀσηκρητῆς, ἔχων τῶνον ἐπὶ χεῖρας, καὶ Μιχαὴλ πραιπόσιτος ὁ Ἀγγοῦρης, καὶ οἱ δήμαρχοι ἅμμι τοῖς δῆμοις. ἤρξατο οὖν Λέων ὁ ἀσηκρητῆς ἀταγινώσκειν λέγων ὅτι Βάρδας ὁ Καῖσαρ ἐβουλεύσατο κατ' ἐμοῦ ἀνελεῖν με, καὶ διὰ τοῦτο ὑπεξήγαγέ με τῆς πόλεως· καὶ¹⁰ εἰ μὴ διὰ Συμβατίου καὶ Βουσιλείου ἐμνησθή μοι, οὐκ ἂν ἐν Δ τοῖς ζῶσιν ἦμην. ἐτέλευτήσε δὲ ὑπὸ τῆς ἰδίας ἁμαρτίας. Δίλω δὲ Βουσιλείον παρακοιμώμενον, ὡς πιστὸν ὄντα καὶ φυλάττοντι τὴν ἐμὴν βασιλείαν καὶ τοῦ ἐχθροῦ ἐλευθερώσαντά με, εἶναι φύλακα τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ ὑπὸ πάντων εὐφημειοῦμαι ὡς βασιλέα. Βασίλειος δὲ ἐπληροῦτο θακρῶων, καὶ δεδωκὼς ὁ βασιλεὺς Φωτίῳ πατριάρχῃ τὸ στέμμα ἄρας ἐκ τῆς αὐτοῦ κεφαλῆς, ὡς εἰσαγαγεῖν ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἐποίη¹¹ 53 σεν εὐχὴν ἐπ' αὐτῷ, καὶ οἱ πραιπόσιτοι ἐνέγκαντες διβυτίουσαν καὶ τζαγγία ἐνέδυσαν Βουσιλείον, ὅστις βαλὼν τὴν χλαμύδα¹² ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως. καὶ ἐξῆλθεν ὁ πατριάρχης, καὶ ἤρην ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπέδωκεν

6. Κοιαίστωρ margo P
στέμμα Comb

22. ἤρην τὸ ἀπὸ τῆς κ. τοῦ βασιλέως

tunica ornatus, spatham gerens incedebat. ad regias autem usque portas progressus imperator diadema, prout imperatores solent, non deposuit, sed ad sanctas usque fores cum eo penetravit, et retro versus ac redimitus ambonis gradus tres ascendit. infra ambonem stabat Basilius accubitor, infra Basilium vero quaestor et a secretis Leo, renuntiationis libellum manibus tenens, et Michael praepositus Agurae, et cum tribubus populi earum duces. Leo itaque a secretis incepit legere, dicens "Bardas Caesar necem machinatus est. ideoque urbe me subduxit; et nisi mihi per Symbatium et Basilium innotuisset, vivos inter non amplius agerem; propter scelera vero sua poenas mortemque pertulit. Basilium vero accubitorem, cou fidelem et imperii servatorem, qui hoste me liberavit, imperii custodem esse volo et ab omnibus velut imperatorem excipi." interim Basilius lacrimis opplebatur; et imperatore Photio patriarchae stemma capite ablatum tradente, ut in sanctam mensam inferret, ipse Photius super eo preces fudit. tum vero praepositi insignioribus vestimentis, quae divitisia, et ocreis imperialibus Basilium induerunt; qui ubi chlamyde indutus est, ad imperatoris pedes proci- dit. demum egressus patriarcha stemma ex imperatoris capite subla-

αὐτὸ τῷ βασιλεῖ· καὶ τῶν σκήπτρων πεσόντων, ὡς ἔθος, στεψεν ὁ Μιχαὴλ τὸν Βασιλείον, καὶ εὐφήμεσαν πάντες P. 467
 Μιχαὴλ καὶ Βασιλείου πολλὰ τὰ ἔτη." ὁ δὲ τὸν τόμον παραγοῦς Κάστωρ ὁ ἀσηκρητίς ἐξελθὼν ἐν Νικομηδείᾳ, καὶ λθὼν εἰς μονὴν ἀνδρείαν ἔμεινεν μέσον τοῦ λιβαδίου. ἦν ἔ ἐκεῖνος φρέαρ, καὶ πεσὼν ἐν αὐτῷ ἀπεπνίγη, καὶ ἐτάφη κείως.

Συμβάτιος δὲ ὁ γαμβρὸς τοῦ Καίσαρος ἀποτυχὼν τῆς οὐ Καίσαρος ἀξίας, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τοῦ Βασιλείου, εἰς μῖσος κατὰ τοῦ Βασιλείου κινεῖται, καὶ συμβουλευσάμενος μετὰ Γεωργίου στρατηλάτου τοῦ Πηγάνη τῇ ἐπαύριον αἰεῖται στρατηγὸς προβληθῆναι ἀντ' αὐτοῦ. καὶ προεβλήθη ογοθέτης τοῦ δρόμου ὁ Γουμέρ, κἀκείνος κόμης τοῦ Ὀψι-Βίου. καὶ ἐξελθόντες ἅμα ὃ τε Συμβάτιος καὶ ὁ Πηγάνης ἔρξαντο καταστρέφειν καὶ πυρπολεῖν τὰς τε χώρας καὶ ἀμειλῶνας· ἦν γὰρ καιρὸς τοῦ θέρους, εὐφημοῦντες Μιχαὴλ ἰόνον, τὸν δὲ Βασιλείον ἀποβδελύττονται. ταῦτα μαθόντες οἱ βασιλεῖς ἐκέλευσαν τοὺς λοιποὺς στρατηλάτας τούτους καταπολεμῆσαι. βουλευσάμενος δὲ Νικηφόρος ὁ Μαλεινὸς ἔγραψεν ἔγγραφα μέσον παντὸς τοῦ λαοῦ, ἵνα δόλω τούτους κρατήσωσιν καὶ μὴ φανερωῶς πολεμῆν εἰς ἔμφυλον ἐμπέσωσι πόλεμον. ἐκρατήθη δὲ ὁ Πηγάνης, καὶ ἄραντες αὐτὸν εἰσήγαγον ἐν τῇ πόλει, καὶ τῇ προστάξει τοῦ βασιλέως ἀποτυφλοῦ C

um ipsi imperatori tradidit, sceptrisque pro more inclinatis Basiliūm Michael coronavit: cunctique faustis acclamationibus prosecuti sunt Michaeli et Basilio multos annos." porro ille a secretis, qui totum egerat, Nicomediam pergens in monasterium quoddam virile profectus, medio in pratello mansit. erat autem ibi puteus, et in eum incidens submersus et sepultus est ibidem.

Symbatius vero Caesaris gener, Caesaris dignitate frustratus, a Basilio se delusum persentiens, adversus Basiliūm exarsit odio, et consilio cum Georgio Pegane militiae magistro communicato in eius exercitum dux institui postulavit. Gumer deinde Opsicī comes cursus publici logotheta effectus est; erumpentesque simul Symbatius et Peganes regionem omnem subvertere et agros vitesque igne devastare ceperunt: erat enim messis tempus, faustaue precabantur soli Michaeli, Basiliūm vero diris devovebant. de quo certiores facti imperatores reliquos duces in eos arma movere iusserunt. porro Nicephorus Maleinus commentus est schedulas per exercitum dispergere, ut his dolo et arte deprehensis in apertum civile bellum haud defleterent. comprehensus est itaque Peganes, et sublatum in urbem imperatoris iussu induxerunt. Constantinusque Myiares oculis eum pri-

αὐτὸν Κωνσταντῖνος ἑπαρχος ὁ Μυιάρης, καὶ καθίστατες ἐν τῷ Μιλίῳ ἐπέδωκαν αὐτῷ σκευὸς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἔρριπτον πάντες οἱ διαπορευόμενοι ἐν αὐτῷ, εἴ τι ἐκ προουρέσεως εἶχον. καὶ μεθ' ἡμέρας λ' ἐκρατήθη Συμβάτιος ὁ Ἀρμένης ὑπὸ Μαιλῖνου ἐν Κελτζινῇ ἐν πανδοχείῳ· καὶ εἰς ἡγάγεν αὐτὸν ὁ Μαιλῖνος εἰς τὸν βασιλεῖα, ὅπως αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα. καὶ προστάζει τοῦ βασιλέως ἄγοι τοῦ Πηγάνη εἰς ὑπάντησιν Συμβατίου, δόντες εἰς χεῖρας τοῦ Πηγάνη θυμιατήριον ὀστράκινον θυμιᾶν αὐτόν· καὶ ἀποφλοῦσιν αὐτὸν Συμβάτιον τὸν ἕνα ὀφθαλμόν, καὶ ἐκκόπτουσι 10

D καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ ἐκάθισαν αὐτὸν εἰς τὰ Λαύσον, καὶ δεδώκασι σκευὸς ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, ἵνα ὅς ἐγγὺ προαίρεσιν, ἐπιρρίπτῃ αὐτῷ τι. καὶ μεθ' ἡμέρας τρεῖς ἀπήγαγον αὐτοὺς ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις ἔχοντες ἐν φρουρᾷ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἀποστείλας μηχανικόν, τὸν λε- 15 γόμενον Λάβαριν, ἐξάγει Κωνσταντῖνον τὸν Καβαλλῖνον εἰς 54 τοῦ τάφου, ὃν εὗρεν ὑγιῆ· καὶ θέλων εἰσάγειν ἐν σάκκῳ, καὶ μὴ χωροῦμενον ἐνετύλιξεν αὐτόν. ὁσαύτως καὶ Ἰανῆ πατριάρχην ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ τάφου ἅμα τῷ ὁμοφορίῳ αὐτοῦ. καὶ τοὺτους προστάζει τοῦ βασιλέως ἀπέκλεισεν ὁ ἑπαρχος ἐν τῷ πραιτωρίῳ, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἵππικῶν ἀγαγὼν αὐτοὺς καὶ ἀπογυμνώσας ἔτυψε μαγλάβια, καὶ τὰ ὀστέα αὐτῶν ἀποστειλάς κατέκαυσεν ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ. τὴν δὲ λάρακα τοῦ Κορηωνίμου πρόσινον οὖσαν καὶ θυμιαστὴν διαπρίσας ἐποίη-

vavit: tum ad Milium considere iusso vasculum manibus tenendum tradiderunt, in quod viatores quod placitum proieciabant. et post dies triginta Symbatius Armenius a Maleino in Cheltsines hospitio detentus est, quem ad imperatorem ad S. Mamantem tunc profectum Maleinusc induxit; et imperatore iubente in Symbatii occursum Peganem advocant, testaceo thuribulo, ut ei thus adoleret, Peganis manibus posito. postmodum Symbatio oculum unum effodiunt, et dextera eius manu amputata ad Lausi aedem statuunt, in eius sinu vase locato, in quod quisque quod suggereret animus mittebat; tribusque diebus peractis in proprias domos custodiendos abduxerunt.

Porro Michael imperator misso artifice, nomine Labari, Constantium Caballinum e sepulcro eduxit, cuius cadaver sanum et incoluere reperit; volensque sacco circumponere, cum capi non posset, circumvolvit illud. Ianem patriarcham pariter una cum pallio monumento eruit. mox imperatoris sententia praefectus in praetorii carceribus inclusit, et equestri certamine celebrato denudatos verberibus afflixit, et ad Amastriani locum ossa eorum missa combussit. e loculo vero

σαν στήθεα ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντι ναῶ ἐν τῷ παλατίῳ P. 468
ἐν τῷ Φώρῳ.

Ἐγενήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς ἐκ Μιχαὴλ καὶ Εὐδοκίας
τῆς Ἰγγρινῆς ἔτι περιόντος αὐτοῦ τοῦ Μιχαήλ, μῆνός Λε-
κεμβρίου πρώτη, ἰνδικτικῶνος ιε'. ἀποίησεν δὲ ἵππικὸν ὁ βα-
σιλεὺς ἐν τῷ ἁγίῳ Μύμαντι ἵππεύσας Βέντος. Κωνσταντι-
νος δὲ ὁ ἐξ Ἀρμενίων, ὁ πατὴρ Θεομῆ πατρικίου καὶ γενε- 55
πίου, δρουγγάριος ὢν τῆς βίγλας, ἵππευε λευκός, πρύσιος δὲ
ἵππευεν Ἀγαλλιανός, ρούσιος δὲ ὁ Κρασαῖς. νικήσαντος δὲ
τοῦ βασιλέως καὶ ἐπὶ δείπνου καθεσθόντος ἅμα Βασιλείῳ καὶ
Εὐδοκίᾳ, Βασιλίσκιανός ὁ πατρίκιος ἐπῆναι τὸν βασιλέα ὡς
εὐφρῶς ἐλάσαντα ἐν τῷ ἄρματι. τοῦτον ἀναστῆναι κελύσας B
ὁ βασιλεὺς τὰ τζαγγία αὐτοῦ προστάξε σῦραι καὶ ὑποδησα-
σθαι. τοῦ δὲ ἀνανεύοντος καὶ πρὸς Βασιλείου ἀποβλέποντος,
ἐν θυμῷ προσέειπεν ὁ βασιλεὺς τοῦτο ποιῆσαι. τοῦ δὲ Βα-
σιλείου ἐπινεύοντος αὐτῷ ὑπεδήσατο τὰ τζαγγία. ἔφη δὲ ὁ
βασιλεὺς μεθ' ὄρκου τῷ Βασιλείῳ ὡς ἀπὲρ σὲ κάλλιον αὐτῷ
πρέπουσιν. μὴ γὰρ οὐκ ἔχω ἐξουσίαν, ὅς σὲ βασιλέα ἐποίησα,
καὶ ἄλλον ποιῆσαι; καὶ ὠργίζετο κατὰ Βασιλείου θυμούμενος.
δακρύουσα δὲ ἡ Εὐδοκία ἔφη τῷ βασιλεῖ "τὸ τῆς βασιλείας
ἐξίωμα, θέσποιά μου, μέγα ἐστίν, καὶ ἀναξίως καὶ ἡμεῖς C
τιμῆθημεν, καὶ οὐ δίκαιόν ἐστι καταφρονεῖσθαι αὐτό." ὁ δὲ

ἰopronymi, viridi marmore arte mira composito, et serra per colu-
mnas scisso repagula in monasterio ab eo ad Phari palatium condito
onsecit.

Ceterum imperator Leo ex Michaelē et Eudocia Ingerina natus
est, superstite adhuc Michaelē, prima mensis quarti die, indictione
decima quinta. equestres porro ludos ipse Venetae factioni annu-
eratus ad S. Mamantem imperator edidit. Constantinus autem ex
armenis oriundus, Thomae patricii et genesii pater, excubiarum
rungarius, inter illos albus equitavit, Agalianus equitavit Prasinus,
oc est viridis, Crasas tandem Russius. imperatore declarato victore,
ad coenam una cum Basilio et Eudocia sedente, Basiliscianus pa-
tricius, ob currum ab eo solerter rectum imperatorem laudabat. cum
aperator surgere et imperiales ocreas detrahere et induere iussit.
lo rennente et in Basilium oculos coniciēte, imperator cum furore
a fieri mandavit. annuente Basilio ocreas imposuit. ait vero Ba-
silio deum obtestatus imperator "melius illi quam tibi congruum:
unquid enim, ut te constitui, alium pariter imperatorem creandi
ibi potestas est?" haec dicens ira sensim in Basilium exardesse-
at. Eudocia vero lacrimans imperatori dicit "imperiū dignitas, do-
mine mi, praestans est, et ea nos indigni honorati sumus; neque

βασιλεύς εἶπεν “μὴ λυκοῦ περὶ τούτου· καὶ γὰρ καὶ τὸν
Βασιλισιανὸν βασιλέα θέλω ποιῆσαι.” Βασιλείος δὲ ἐν θυ-
 μῷ καὶ λύπη μεγάλη γέγονεν. ἐξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως
 ἐν τῷ κυνηγιῷ μοναχός τις ὑπαντίσας δέδωκεν αὐτῷ χάριτην,
 τὴν κατ’ αὐτοῦ μελετωμένην ἐπιβουλήν ὑπὸ Βασιλείου· ὁ δὲ
 ἀναγνοὺς καὶ θυμωθεὶς μελετᾷ κατὰ Βασιλείου. τῆς δὲ μη-
 τρὸς αὐτοῦ Θεοδώρας καλεσάσης τὸν βασιλέα εἰς τὰ Ἄνθε-
 μίον, ἀπέστειλεν τὸν Ῥεντάκιον τὸν πρωτοβουστίαριον αὐτοῦ
 μετὰ καὶ ἐτέρων ἀνθρώπων οἰκείων αὐτοῦ πρὸς τὸ θηρεῦσαι
 τι καὶ ὑποστελῆσαι τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ὁ δὲ Βασιλείος συνε-
 10
 Δσκευάζετο κατὰ Μιχαῆλ, καὶ ἦν σκυθρωπὸς πάννυ. ἐπὶ δει-
 πνου δὲ τοῦ βασιλέως καθισθέντος προσεκαλέσατο Εὐδοκίαν
 καὶ Βασίλειον συνδειπνήσαι αὐτῷ. τοῦ δὲ βασιλέως οἶνον
 πολλῷ χρησαμένον ἀναστὰς Βασιλείος ὡς διὰ τινα χρείαν ἐν
 τῷ κοιτῶνι διαστρέφει τὰ κλεῖθρα δυνατὸς ὢν, ὡς μὴ κλει-
 15
 σθαι τὴν θύραν· καὶ ἀπελθὼν συνεδείπνει πάλιν μετὰ τοῦ
 βασιλέως. τοῦ δὲ βασιλέως πάννυ οἰνωθέντος, τῆς Ἰγгерίνης
 ὡς ἔθος αὐτῷ συγχαιρούσης, ἀναστὰς Μιχαῆλ χειροκροτού-
 μενος παρὰ Βασίλειον ἀπῆλθεν ἐν τῷ κοιτῶνι· οὐ τὴν χεῖρα
 φιλήσας ἐξῆλθεν Βασιλείος. ἔνδοθεν δὲ τοῦ κοιτῶνος ἦν Βα-
 20
 σιλισιανός, τῇ κελεύσει τοῦ βασιλέως ὑπνώσας ἐν τῇ κλίνῃ
 P. 469 Ῥεντακίου πρὸς φυλακὴν αὐτοῦ. Ἰγνάτιος δὲ κοιτωνίτης
 ἀπελθὼν τοῦ κλεῖσαι τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος εἶρε διεστραμ-

Illam contemnere iustum est.” respondit imperator “ne super hoc
 tristeris: Basiliscianum ad imperium promovere animus est.” porro
 Basilius ira et maerore magno tenebatur. egresso autem imperatori ad
 venandum monachus quidam chartam, qua insidiae a Basilio paratae
 descriptae erant, tradidit. ea lecta, et in furorem versus, in Basilium
 machinatur. matre autem Theodora imperatorem ad Anthemii aedes
 advocante, Rentacium protovestiarium cum domesticis aliis, ut ven-
 rentur quod ipse matri offerret, misit. Basilius autem adversus Mi-
 chaelem facinus struebat, et profundo maerore deprimebatur. ad
 coenam vero sedens imperator Eudociam et Basilium invitavit ut con-
 vivaretur: tum imperatore vino sese ingurgitante, Basilius quasi ne-
 cessitate ductus in cubiculum interius penetrans serram, cum validus
 esset, turbavit, adeo ut porta minime claudi posset; et digressus
 cum imperatore ad coenam recumbebat. imperator iam temulentus,
 et Ingerina pro more ei collaetante, exurgens a Basilio manu duce-
 batur et in penetrabile secedebat; cuius manum cum deosculatus esset
 Basilius, discessit. intra cubiculum imperatoris iussu recumbebat
 Basiliscianus somno gravatus in lecto kentacii ad eius custodiam
 Ignatius autem cubicularius ad iannam cubiculi observandam progres-

μένη, καὶ ἀπογνοὺς ἐκαθέσθη ἐπὶ τῆς κλίνης τίλλων τὰς τρίχας αὐτοῦ. τοῦ δὲ βασιλέως ὕπνον θανάτῳ παραπλήσιον κοιμωμένον ἀθρόως ἐλθὼν Βασίλειος μετὰ καὶ ἑτέρων τὰς θύρας ἀνέψεξεν· καὶ ἔμφοβος ἐξελθὼν Ἰγνατίος ἀντέπιπτεν Βασιλείῳ μὴ εἰσελθεῖν. Πέτρος δὲ ὁ Βούλγαρος διὰ τῆς τοῦ Βασιλείου μασχάλης διελθὼν πρὸς τὴν κλίνην τοῦ βασιλέως ἐκρατήθη παρὰ Ἰγνατίου, καὶ ἀντιπίπτοντος αὐτῷ ἔξυπνος ἐγένετο ὁ βασιλεύς. Ἰωάννης δὲ ὁ Χάλδος παρευθὺ μετὰ τοῦ ξίφους δούς αὐτῷ ἀπέκοψεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ, Ἰωκωβί-56 τῆς δὲ καὶ ὁ Πέρσης τὸν Βασιλισκιανὸν ξίφει τρώσαντες Β ἔρριψαν αὐτὸν ἄνωθεν κάτω. Μαριανὸς δὲ καὶ Βάρδας ἡ πατὴρ Βασιλείου καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Τοξαράς, οὗτοι ἴσταντο πρὸς φυλακὴν ἔξωθεν· καὶ οὐδεὶς τῶν μετὰ Μιχαὴλ ἔγνω τὰ γινόμενα. συναθροισθέντες δὲ οἱ μετὰ Βασιλείου ὅτι εἰ καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐκόψαμεν, ζῶντα αὐτὸν εἰσάσαμεν καὶ εἰς ζῆν, τί ἀπολογησόμεθα; καὶ χαριζόμενος Βασιλείῳ ὁ Χάλδος ὑποστρέψας εὔρεε Μιχαὴλ χεῖρας μὲν μὴ ἔχοντα, ἐπὶ τῆς κλίνης δὲ κείμενον ἐλεεινολογούμενον κατὰ Βασιλείου. ὁ δὲ τὸ ξίφος γυμνὸν ἀνηλεῶς ἔπηξεν κατὰ τῆς καρδίας τοῦ βασιλέως, διασχίσας τὰ ἔγκατα αὐτοῦ, καὶ στραφεὶς ἐνεκαυ- C χυτο πρὸς Βασιλείου ὡς ἀνδραγάθημα πεποιθῶς. κλύδωνος δὲ ὄντος ἐν τῇ θαλάσῃ συναθροισθέντες κατήλθον μέγρο τοῦ περάματος, καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὸν οἶκον Εὐ-

sus confusam reperit. quare in desperationem ductus, capillos sibi vellens, in lecto sedebat. imperatore vero somnum morti quamproxi- mum obdormiente, derepente Basilius cum aliis adveniens ianuas aperuit. tremefactus Ignatius in adversum obstitit, ne Basilius intraret. Petrus autem Bulgarus, sub Basilii axilla irrepens et ad imperatoris lectum penetrans, ab Ignatio vires adversas opponente detentus est; ex quo somnus imperatoris solutus. Ioannes vero Chaldius plaga gladio inflicta manus eius abscidit, Iacobitzes vero Persa et alii Basiliscianum ense vulneratum, e lecto in pavimentum deturbarunt. Marianus autem et pater Basilii Bardas et Constantinus Toxaras stabant foris in excubiis, ita ut domesticorum nullus, quae cum Michaelegebantur, resciret. at coniurati cum Basilio collecti "licet manus eius praesciderimus, vivum tamen reliquimus" dixerunt: "si superfuert, quam defensionem habebimus?" mox Chaldius Basilium promeritum intro regressus, Michaelem praecisis manibus de Basilio misere conquerentem et in lecto iacentem reperit, et districtum gladium in imperatoris cor crudeliter adegit, et intestina eius discidit; reverausque ad Basilium gloriabatur, quasi facinus egregium patrasset. tempestate autem in mari exorta, una convenientes ad fretum, illudque

λογίου τοῦ Πέρσου, καὶ τοῦτον ἄρματα ἤλθον εἰς τὰ Μαρί-
νης, καὶ ἀνεθρόντες διὰ τοῦ τείχους ἤλθον μέχρι τοῦ παλα-
τίου. πλάξ δὲ ἦν περιφράσσουσα τὸ τεῖχος, καὶ κρατήσας
Βασίλειος δύο τῶν μετ' αὐτοῦ ὄντων καὶ λακτίσας κατέειπεν
τὴν πλάκα, καὶ εἰσῆλθε μέχρι τῆς πύλης τοῦ παλατίου. Ἐ-
5 λόγιος δὲ Πέρσης ἐλάλει τῇ αὐτοῦ γλώττῃ Ἀρταβάσδω ἑται-
ριάρχη, ὡς Μιχαὴλ ξίφει ἐτελεύτησεν, καὶ ἄνοιξον τὸν βα-
D σιλέα. καὶ ὁ Ἀρταβάσδος εἰσδραμῶν πρὸς τὸν πατίαν καὶ
ἄρας ἀπ' αὐτοῦ τὰς κλείς βιαίως ἤνοιξεν τὸν Βασίλειον. καὶ
γενόμενος ἔνδοθεν Βασίλειος ἤρε τὰς κλείς τοῦ παλατίου ἐπι-
10 χείρας, καὶ τῇ ἔωθεν Γρηγόριον λεγόμενον τὸν Φιλήμονος
ἐποίησε πατίαν. παρυσθὺ δὲ ἀποστέλλει ἐν τῇ ἀγίῳ Μά-
μαντι, καὶ εἰσῆγαγεν Εὐδοκίαν τὴν τοῦ Ἰγγερος μετὰ δόξης
πολλῆς ἐν τῇ παλατίῳ. ἀπέστειλε δὲ καὶ Ἰωάννην πραιπό-
15 σιτον τοῦ ἄραι τὴν Δεκαπολίτισσαν καὶ πρὸς τοὺς ἰδίους γο-
νεὶς ἀγαγεῖν. ἀπέστειλε δὲ καὶ Παῦλον κοιτωσίτην τοῦ ἐν-
ταφιασαί Μιχαὴλ. καὶ ἀπελθὼν εὗρεν αὐτὸν ἐντετυλιγμέ-
20 νον ἐν τῇ σαγίσματι τοῦ δεξιοῦ ἵππου οὗ ἤλαυνεν, καὶ τὰ
ἔγκατα αὐτοῦ ἔσωθεν κρημάμενα. εὗρας δὲ ἐκεῖ θρηνησῶς
καὶ ἐλεεινολογουμένης ἐπ' αὐτῆ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὰς
P. 470 ἀδελφὰς αὐτοῦ, καὶ εἰσαγαγὼν εἰς πλοιάριον, διεπέρασεν ἐν
τῇ μονῇ τῆς Χρυσουπόλεως, καὶ ἐκεῖ αὐτὸν ἐνταφιάσας ἔθαψεν.

trahentes, ad Eulogii Persae aedes descenderunt, eoque assumpto ad Marinae deflexerunt, muroque conscenso ad palatium usque vene-
runt. erat porro tabula obturans murum, quam Basilius manutene-
tibus comitibus duobus impacta calce confregit, et ad portam palatii
penetravit. tum Eulogius Persa patria lingua Artabasso hetaeriar-
chae locutus est, Michaellem gladio interiisse: "atque aperit" inquit
"imperator." Artabasus ad papiam contendens, sublati vi ab eo
clavibus, Basilio aperuit. intro receptus Basilius palatii claves tulit,
et Gregorium Philemonis dictum papiam mans instituit. confestim
vero ad S. Mamantem misit, et Eudociam cum multo apparatus in pa-
latium intulit; misso etiam Ioanne praeposito Decapolitissam ad pro-
prios parentes retulit. Paulo quoque cubiculario, ut Michaellem se-
peli-ret, mandavit. illuc ipse profectus dextri equi quo vehebatur
stragulo involutum comperit, et viscera foris pendentia; feminisque la-
mentatricibus et luctus pompam super eo celebraturis, matreque et
sororibus advocatis, in naviculam impositum ad Chrysopolis moa-
sterium traici praecipit, ibidemque tumulo conditum sepeliri.

Βασίλειος.

Βασίλειος ἐβασίλευσεν μετὰ Μιχαὴλ ἔτος ἐν μῆνας δ', αἱ μόνος ἔτη ιθ'. προσέταξε δὲ τῷ ἐπάρχῳ καὶ Μαρριανῷ ἰῶ Πετρονῶ συνελθεῖν ἐν τῷ φόρῳ καὶ ἀναγορευοῦσαι μετὰ ἀπὸς τοῦ λαοῦ μόνον βασιλέα.

Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην γράψαι καὶ τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐνομένην ἐκδίκησιν εἰς τοὺς τὸν Μιχαὴλ διαχειρισσαμένους, Β αἱ ἃ πέπονθεν ἕκαστος αὐτῶν διαφόροις καιροῖς. ὁ μὲν ἀκωβίτζης κυνηγῶν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ Φιλοπατίῳ, οὐ ξίφους αὐτῷ ἐκπεσόντος κατελθὼν τοῦ ἵππου ἄραι αὐτό, οὐ ποδὸς αὐτοῦ μὴ φθάσαντος τῇ γῆ ἐπιβῆναι, ἀλλὰ τοῦ τέρον κρατηθέντος ἐν τῇ σκάλα, θρησθεῖς ὁ ἵππος διέσυρεν αὐτόν καὶ εἰς φάραγγαν καὶ βοδύνους διελθὼν τούτον μεληδὸν κατέκοπεν. Ἰωάννης δὲ ὁ Χάλδος στρατηλάτης γεγονὼς ἐν Χαλδίᾳ, καὶ φωραθεῖς κατὰ τοῦ βασιλέως μελετῶν, προστάξει τοῦ βασιλέως ἀνεσκολοπίσθη παρὰ Ἀνδρέου στρατηλάτου. ὁ δὲ ἐξάδελφος τοῦ βασιλέως Ἀσυλέων ἐξωσθεῖς παρὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ προαστείῳ αὐτοῦ ᾧ ἐπώνυμον τοῦ Χαρτοφύλαν, ὡς ἀπηνῆς καὶ ὠμὸς πρὸς τοὺς αὐτοῦ δούλους C ᾧ, μαχαίραις παρ' αὐτῶν ἐν νυκτὶ ἀνηρέθη. οὗς ὁ βασιλεὺς κρατήσας καὶ μεληδὸν κατακόψας κατέκωνσεν ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ. ὁ δὲ Ἀπελίτης ὁ Πέρσης σκοληκόβρωτος 57

BASILIUS.

Basilius una cum Michaelē annum unum et menses quattuor imperavit, et undeviginti solus; praefecto vero et Mariano Petronae filio, ad forum convenire et imperatorem solum coram omni populo enuntiare iussit.

Exercitum porro in Michaelis parricidas a deo vindictam, et quas inguli temporibus diversis passi fuerint, referre operae pretium duxi. Acobitzes quidem inter venandum una cum imperatore ad Philopadium gladium in terram lapsus levaturus ex equo desiliit; cumque pes eius terram nondum attigisset, altero in pensili scandula retento, perterritus equus arrepto cursu per valles et praecipitia traxit et membratim discerpit. Ioannes Chaldius pariter, exercitus dux in Chaldia constitutus, quasi contra imperatorem machinaretur delatus, imperatoris iussu ab Andrea militiae magistro palo affixus est. imperatoris patruelis Asyleo ab ipso in proprium suburbanum nomine Chartophilam relegatus, ut crudelis et inhumanus in domesticos, nocte ab ipsis gladiis confossus interiit: eos apprehensus et membratim concisos ad Amastriani imperator combussit. Apelates Persa a

νόμενος τοῦ ζῆν ἀηλλάγη. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ Τοξαρᾶς εἰς Κιβυρραιώτας σπαθοκοπηθεὶς τελευτᾷ. καὶ Μαρριανὸς ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τῶν ποδῶν συντριβείς, ἐκ τοῦ ἵππου πῶσων, καὶ τοῦ ποδὸς σαπέντος σκώληξι τελευτᾷ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς προελθὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστοῦ γενῶν ἐν τῇ προελεύσει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐβάπτισεν Στέφανον υἱὸν αὐτοῦ. ἀγαθὸν δὲ ἵππου λευκοῦ μετὰ ἀρ-
 Δματος ἐκάθισεν ἅμα τῇ Ἀυγούστῃ, καὶ ὁ πραιπόσιτος σὺν
 αὐτοῖς Βυᾶνης βαστάζων ἦν τὸ παιδίον μέχρι τοῦ παλατίου,
 τοῦ βασιλέως ῥίπτοντος ὑπατεῖαν ἐν τῇ ὁδῷ.

Ἐγένετο δὲ σεισμὸς τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου μέγιστος, ὥστε τὴν γῆν σεισθῆαι ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· ἔπεσε δὲ τότε καὶ ἡ σφαῖρα τοῦ ζώδου τοῦ φόρου καὶ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τὸ σίγμα, ὥστε πάντας τοὺς ψάλλοντας ἐκεῖσε τελευτῆσαι. Λέων δὲ ὁ φιλόσοφος τῶν
 ἐκεῖσε ἔλεγεν τοῖς ψάλλουσιν καὶ πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐκείσε
 ἐξελεθεῖν τῆς ἐκκλησίας· οἱ δὲ μὴ πεισθέντες ἀντὶ συνε-
 P. 471 λέσθησαν ἅπαντες. αὐτὸς δὲ ὁ φιλόσοφος εἰς κίονα ὑπὸ σ-
 58 στημίτιον σταθεὶς μετὰ ἑτέρου δυὸ διεσώθη, καὶ ἕτεροι
 πέντε μόνοι ὑποκάτω τοῦ ἄμβωνος.

Ὡπίσιος δὲ ὁ πατριάρχης ἐλθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μέλλοντος αὐτὸν κοινωνεῖν, τοῦτον ληστὴν καὶ

vermibus corrosus vitam amisit. Constantinus Toxaras apud Cibraeotas gladiis comminutus periit. Marianus imperatoris frater equo lapsus et pedes contritus, altero pede vermibus putrescente, moritur.

Porro imperator natalitiorum Christi die celebri processus apparatu ad magnam ecclesiam profectus, Stephanum filium suum baptizavit, et equis candidis ad currum iunctis cum Augusta in eo sedit. Baanes autem praepositus una cum eis ad palatium usque puerum gerebat, imperatore per viam nummorum munus spargente.

Ingens autem S. Polyucti festo terrae motus exortus est, adeo ut diebus quadraginta et noctibus totidem terra concuteretur. decedit tunc equi ad forum positi sphaera et sanctissimae dei genitricis fornix, adeo ut cuncti ad psallendum coacti opprimerentur. Leo vero philosophus ibidem forte reperit cantoribus et reliquis sub eo stantibus ut ecclesia discederent monebat. illi vero minime acquiescentes uno simul sine perierunt. ipse philosophus ad columnam sub aliis structuris stans cum duobus aliis servatus est, nec non alii quinque sub ambone forte sedentes.

Ceterum imperatorem ad ecclesiam accedentem et iam iam sacrorum participem futurum praedonem et homicidam sacraeque communionis indignum Photius patriarcha vocabat. ille furore percitus Romam misit.

φρονέα ἔλεγεν καὶ ἀνάξιον τῆς θείας κοινωνίας. ὁ δὲ Θυμωθεὺς 59 ἀπέστειλεν ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἤγαγεν τόμον μετὰ Ῥωμαίων ἐπι- ἀκόπων, καὶ τούτον τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐξέωσεν, καὶ προ- χειρίσατο Ἰγνάτιον τὸν ἐν ἀγίοις πατριάρχῃν τὸ δευτέρον 60 αὐτοῦ.

Ἐγεννήθη δὲ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς τοῦ Ἰγгерος Εὐδοκίας, οὗτος παῖς γενόμενος καὶ γνήσιος Βασιλείου. ἐστρά- τευσεν δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ Ἀγαρηῶν τῶν εἰς Τιβρικοῦς. καὶ 61 πόλεμον συνήψας ἤττηθη, καὶ πολλάκις συμβαλὼν Ἀγαρη- Β νοῖς πολλοὺς τῶν Ῥωμαίων ἀπεβάλλετο. ἐν δὲ τῇ τοιαύτῃ φυγῇ τοῦ βασιλέως Θεοφύλακτος ὁ Ἀβήστακτος, ὁ πατὴρ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος, διέσωσεν τὸν βασι- λέα παρὰ μικρὸν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν κρατούμενον. ὃν ἐπι- ζήτησας ὁ βασιλεὺς μετὰ ταῦτα καὶ γνωρίσας (πολλοὶ γὰρ ἔλεγον τῷ βασιλεῖ ὅτι ἐγὼ εἰμι) ὁ δὲ τὴν τιμὴν ἀφείς τόπον βασιλικὸν ἤτησατο, οὗ καὶ τέτυχεν. ὑποστρέψας δὲ ὁ βασι- λεὺς ἐν τῇ πόλει ἀπέστειλεν Χριστοφόρον γαμβρὸν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀφρικῇ, καὶ νίκην μεγίστην ποιήσας ἐκπορθεῖ ταύτην κα- 62 ταστρέψας ἕως ἐδάφους. C

Ἰγνάτιος δὲ ὁ πατριάρχης οἰκοδομήσας ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἐμπόριον Σάτωρος περικαλλῆ, ἐπ' ὀνόματι Ἀρχιστρατήγου τοῦ ἀνατέλλοντος, καὶ μονὴν πεποιήκεν ἀνδρείων, ἔνθα καὶ τὸ σῆμα αὐτοῦ ἀπόκειται.

7. forsam Τεγρικῆς vel τῆς Ἀφρικῆς margo P

et Romanis episcopis deferentibus scriptam in eum sententiam obtinuit, eundemque throno deturbavit, et Ignatium sanctissimum patriarcham secundo instituit.

Ex Eudocia vero Ingeris filia Alexander imperator natus est. hic puer Basilii fuit legitimus. imperator vero adversus Agarenos Africanos habitantes armavit, et commissa pugna superatus est, renovatisque praeliis Romanos plures Agarenorum armis amisit. in illa autem imperatoris fuga Theophylactus Abestactus, Romani qui deinde imperavit pater, imperatorem ab Agarenis ferme captum liberavit. quem conquisitum imperator postmodum agnovit: plures enim imperatori dicebant "ego sum qui liberavi." ille vero honore contempto fundum imperatorium expetiit, quem et impetravit. reversus in urbem imperator Christophorum generum in Africam misit, et maxima victoria politus locum vastavit et ad solum usque deiecit.

Ignatius autem patriarcha ecclesiam insignem ad Satoris emporium sub Orientis archistrategi nomine constructam virorum effecit monasterium, ubi corpus eius depositum est.

Θέκλας δὲ τῆς ἀδελφῆς ἀποστειλᾶσης πρὸς τὸν βασιλεῖα δι' ὑπόμνησίν τινα, μέτριον ὄντα αὐτῆς ἀνθρώπου, ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ὅτι τίς ἔχει τὴν κυρίαν σου. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι ὁ Νεατοκομίτης. παρευθὺ δὲ ὁ βασιλεὺς ἤγαγεν αὐτὸν καὶ τύψας ἀπέχειρεν, καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐπέδυσεν αὐτόν. ὡσαύτως δὲ καὶ Προκόπιον τὸν πρωτοβεστιάριον αὐτοῦ ἀποστείλας ἔτυψε τῆν Θέκλαν, καὶ ἄρας πάντα τὰ χρήματα αὐτῆς εἰσεκόμισε τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ Νεοτοκόμπα μετὰ ταῦτα ἐποίησεν οἰκονόμον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

- 63 Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς ἐβάπτισεν τοὺς Ἑβραίους πάντας, ὅσοι τῷ τότε χρόνῳ ὑπὸ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὑπῆρχον, ἀναθεσμίων αὐτοὺς πάντων τῶν ἐν ἀσῖαις, φιλοφρονησάμενος καὶ δῶρα παρασχόντος αὐτούς. τὸν δὲ προειρημένον Νικόλαον τὸν Ἀνδρσαλίτης, τὸν καὶ προσμονάριον τοῦ ἁγίου Διομηδους, ᾧ τινὶ ὁ μάρτυς ἐπεφάνη ὡς προείρηται, ἐτίμησεν αὐτόν οἰκονόμον καὶ σύγκελλον, τὸν δὲ ἕτερον αὐτοῦ Ἰωάννην ἀδελφὸν δρουγγάριον τῆς βίγλας, τὸν δὲ ἕτερον ἀδελφὸν αὐτοῦ Παῦλον τοῦ σακελλίου, τὸν δὲ τέταρτον γενικὸν λοθητήν· τελευτήσαντος δὲ Νικολαίου τοῦ συγκελλου θάπτουσιν αὐτὸν εἰς Ἀρκαδιανούς εἰς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ἐνθα εἰσιζέτω μετόχιον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ἐμνήθη δὲ τῷ βασιλεῖ ὡς ἡ Συράκουσα παρὰ τῶν

Thecla vero, Michaelis sorore, ad imperatorem hominem quandam animo simplicem cum supplici libello mittente, interrogavit eum imperator "quis dominam tuam habet?" respondit ille "Neatocomites." quem cum subito adduci iussisset imperator, verberibus affectum contudit et monastico habitu induit. Procopio pariter protovestiario ad Theclam misso, plagis impositis divitias omnes, quae deinde fisco additae sunt, sustulit: Neatocomitem vero oeconomum in magna ecclesia postmodum instituit.

Idem imperator Hebraeos omnes, qui tunc temporis sub eius potestate reperiebantur, baptismum subire coegit, suscipientibus eos viris in dignitate constitutis, ipsoque imperatore plurimam in eoa liberalitatem exercente. Nicolaum autem, de quo superius sermo habitus, cui Androsalites nomen, S. Diomedis mansionarium, cui martyr, ut dictum est, apparuit, oekonomi et syncelli dignitate decoravit; Ioannem vero, alterum eius fratrem, biglae drungarium, fratremque tertium Paulum sacelli praepositum, quartum denique generalem logothetam creavit. Nicolao syncello postmodum mortuo, corpus eius ad Arcadianos sepelierunt in propria domo, qua praedium est S. Constantini.

Porro Syracusas ab Agarenis vastari imperatori nuntiatum est.

Ἀραρηῶν ἐκπορεύεται, ἀσχολουμένων δὲ τῶν πλοῦμων ἐν οἷς κτίσμασιν καὶ ἐκχοῖσμασι τῆς νέας ἐκκλησίας παρεδόθη αὐτῇ Συράκουσα πρὶν φθάσαι τὸν στόλον, τοῦ βασιλέως οὐκ ἐν τούτῳ θρηνησαντος.

Νικήτας δὲ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ Ξυλινίτου κατηγορηθέντος ὡς φιλουμένου παρὰ τῆς Ἀνγούστης, τοῦτον ὁ βασιλεὺς ἀποκείρας μοναχὸν ἐποίησεν· ὃς ἐπὶ Λέοντος βασιλέως γέγονεν οἰκονόμος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ τελευταῖας τίθεται ἐν τῇ μονῇ ἣν αὐτὸς κατασκεύασεν. καὶ ἀπέκειεν τὰς αὐτοῦ ἀδελφάς.

Πολλὰ δὲ μάρμαρα καὶ ψηφίδας ἐκ πολλῶν ἐκκλησιῶν ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς λόγον τῆς νέας ἐκκλησίας, ἐν οἷς στήλη πατο χαλκῇ ἐν τῷ Σενάτου σχῆμα ἐπισκόπου φέρουσα· κράτει δὲ ἡ αὐτῇ στήλῃ ἐν τῇ χειρὶ ῥάβδον ἔχουσα ὄφιν πετυλιγμένον· ταύτην καταγαγόντες ἔδηκαν ἐν τῷ βεστιαίῳ. κατελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως καὶ ἀπελθόντος ἔνθα στατο στήλῃ ὄρθῃ, ἐνέβαλε τὸν δάκτυλον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ ὄφως· ὧν δὲ ἐκεῖ ζῶν ὄφεις ἔδασκε τοῦ βασιλέως τὸν ἰάπυλον, ὃς μόλις δι' ἀντιφαρμάκων ἰάθη, θαναμασάντων ἰάπων ἐπὶ τούτῳ. ἀλλὰ καὶ τὴν στήλην Σολομῶντος ἐν τῇ βασιλικῇ οὔσῃ μεγίστην κατεάξας προσέταξεν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐκτενωθῆναι καὶ τεθῆναι κάτωθεν ἐν τοῖς θεμελίοις τῆς

avalibus vero copiis circa novae ecclesiae structuram et aggerum fossionem occupatis, priusquam deinde imperatoria classis adventaret, Syracusana civitas deditionem fecit, de qua imperator plurimum idoluit.

Nicetas autem Xylinitae filius mensae praepositus, cum secreti Augustam amoris delatus fuisset, hunc imperator detonsum monachum effecit; qui sub Leone imperatore oeconomus in magna ecclesia creatus est, et vita functus in monasterio ab eo constructo depositus est. eius quoque sorores capillis tonsas moniales reddidit.

Ceterum marmora plurima et ex opere tessellato figuras varias ex ecclesiis plurimis novae alterius extruendae gratia sustulit imperator. inter haec ornamenta fuit etiam statua aerea ad senatum, episcopi formam ferens, quae virgam serpente circumvolutam manu gerebat: eam quo depositam in vestiario locaverunt. profectus illuc imperator, et in locum quo statua fuerat erecta descendens, in serpentis os digitum immisit. serpens autem ibidem vivus repertus digitum imperatoris momordit, adeo ut, quod mirum omnibus deinde visum est, adhibitis remediis vix sanari potuerit. statua quoque Salomonis ad basilicam stante confracta, ex eius metallo propriam efformari et in

65 αὐτῆς νέας, ὥστε θυσίαν ἑαυτὸν τῇ τοιοῦτῃ κτίσματι καὶ θεῷ προσάγων.

Ἐπεστράτευσεν δὲ πάλιν ὁ βασιλεὺς κατὰ Μελιτινῆς, καὶ αἰχμαλωσίαν πολλὴν ποιησάμενος καὶ πολλοὺς πολέμους ἠπέστρεψεν. τελευτᾷ δὲ ὁ ἐν ἀγίοις Ἰγνάτιος ὁ πατριάρχης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ πάλιν ἀναβιβάζει Φώτιον πατριάρχην. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ἔξορίᾳ τελευτήσαντος Φωτίου πατριάρχου ἀπειθήσθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ μονῇ τῇ λεγομένῃ τῆς Ἐρημίας ἐν τῇ Μερδοσαγαρῇ, οὐσης πρότερον καθολικῆς ἐκκλησίας· αὐτὸς δὲ Φώτιος ἐποίησεν αὐτὴν μονὴν γυναικείαν. πάλιν δὲ ἐκστρατεύει ὁ βασιλεὺς κατὰ Συρίας εἰς Γερμανίκειαν, καὶ ταύτην ἐκπορθήσας καὶ αἰχμαλωτίσας ἠπέστρεψεν. τελευτᾷ δὲ 66 Κωνσταντίνος υἱὸς Μιχαὴλ βασιλέως ἐξ Εὐδοξίας, ὃν πολλὰ ἐθρήνησεν Βασίλειος. Μαίῳ δὲ πρώτη ἐνθρονίζεται καὶ ἔγκαινίζεται ἡ ἐκκλησία, ἣν ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκαλλώπισεν κοσμῶ πολλῶ, παρὰ Φωτίου πατριάρχου, τοῦ βασιλέως ἐν τῇ P. 473 αὐτῆς καινισμῶ λῶρον φορέσαντος καὶ χρήματα πολλὰ δόντος καὶ νέαν αὐτὴν ἐπονομάσαντος. ἀπεστάλη δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως Προκόπιος πρωτοβεστιαρίος μετὰ τῶν δυτικῶν θεμάτων, ὄντος Εὐπραξίου τοῦ στρατηλάτου εἰς Σικελίαν τῆς Μωσικίῃ, εἰς δὲ τὸ Λουράχιον τοῦ Ραβδούχου, καὶ ἐν τῇ Πελοποννήστῃ τοῦ Οἰνιάτου καὶ τοῦ Ἀποστούνη· ὅστις Προ-

excavatis novae eiusdem ecclesiae fundamentis locari iussit, quasi deo se in huiusmodi opere victimam offerret.

Rursum autem adversus Melitinem arma movit imperator, ex qua plurimis in captivitatem ductis et certaminibus plerisque confectis reversus est. porro sanctus patriarcha Ignatius vita functus est, et in eius locum Photius iterum suffectus. Photio patriarcha postmodum in exilio mortem obeunte, corpus eius in monasterio ad Merdosagarem, nomine Heremia, quae prius communis et publica existebat ecclesia, depositum est: Photius autem muliebrem reddiderat monasterium. rursus imperator Syriam versus in Germaniciam expeditionem suscipit, eaque vastata et captivis abductis domum regreditur. Constantinus Michaelis imperatoris ex Eudoxia filius moritur; ob cuius mortem Basilium luctum egit plurimum. Maii vero mensis die primo throno decoratur et a Photio patriarcha dedicatur ecclesia, quam struxerat et ornatu vario imperator reddiderat insignem. ea in celebritate lorum gestavit ille, pecuniarum ingentem vim distribuit, et novam appellavit. ceterum Procopius protovestiarium cum thematibus Occidentalibus ab imperatore missus est, Eupraxia Noxialis filio per Siciliam magistro militiae instituto, Rabducho Dyrrhachii, Zeniate et Apostupe Peloponesi magistris pariter. Procopius iste post

κόπιος πολλὰς πράξεις κατεργασάμενος καὶ ἀνδραγαθίας, ἐσχάτως πολέμου γεγονότος καὶ προδοθέντων πάντων ὑπὸ τοῦ Ἀποστούη, ἐσφάγη.

Λέων δὲ ὁ Σαλιβαρᾶς συνοψίζεи Φωτίῳ πατριάρχῃ Θεό-
δωρον ἀββᾶν ἀρχιεπίσκοπον Εὐγαίτων ἐλάβῃ καὶ ποιῶντα
τεράστια καὶ προορατικόν. Φώτιος δὲ τοῦτον Βασιλείῳ βα- Β
σιλεὶ μεσιτεύει καὶ συνοψίζεи· εἰς ὃν ὁ βασιλεὺς ἀρεσθεὶς
(πρὸς γὰρ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ διέκειτο) εἶχεν ἐν τιμῇ πολ-
ῆ, ὃς ἀθυμοῦντα τὸν βασιλέα περὶ τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ
αὐτοῦ Κωνσταντίνου διὰ τὸ φίλτρον ὅπερ εἰς αὐτὸν εἶχεν
ἔπλανα, καὶ ἐπηγγέλλετο δεῖξαι ζῶντα. ὁ καὶ ἐποίησεν· ἐν
ᾧ λόχημῃ τινὶ διερχομένῳ τῷ βασιλεὶ φάντασμα συνήντη-
εν ἔφιππον, χρυσοῦφαντον ἐνδεδυμένον, ἐν εἶδει τοῦ Κων-
σταντίνου· ὁ καὶ ὀφθαλμοῖς εἶδεν καὶ περιπλακεὶς κατεφί-
λησεν, καὶ γεγονότος ἀφανοῦς αὐτὸν ἰδεῖν ὑπελάμβανεν, καὶ 68
ὃς οὐ πεπλάνηται· διὸ καὶ μονὴν ἐκεῖσε κτίσας ἐπωνόμασεν
αὐτὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. τούτοις καὶ ἑτέροις πλεί- C
στοις ὡς ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου ἀκριβῶς μεμνημένων ὁ λεγόμε- 69
νος Σανταβαρηνὸς ἐποίησεν τὸν βασιλέα πίστιν πολλὴν κε-
κτῆσθαι πρὸς αὐτόν. ἡγάγετο δὲ γυναῖκα ὁ βασιλεὺς Λέοντι
τῷ βασιλεὶ θυγατέρα Μαρτιναγίου, ἣν καὶ ἔστειπεν ποιήσας
τοὺς γάμους ἐν τῇ Μαναύρα καὶ ἐν τοῖς δεκαεννέα ἀκουβί-

gregia facinora plurima et duce praeclaro dignas actiones, bello tan-
lem conserto, cunctis ab Apostupe proditis occisus est.

Leo Salibaras Theodorum abbatem Euchaitarum archiepiscopum,
eu virum pietate insignem miraculisque clarum, et futurorum notitia
elebrem, ad Photium patriarcham adducit. hunc Photius ad impe-
ratorem Basillum defert et ad eius conspectum sistit. quo delecta-
us imperator (eius quippe desideriis sese episcopus componebat) vi-
um in pretio habuit. maerore etenim perpetuo ob filii Constantini
ortem, cui summopere afficiebatur, vexabatur imperatoris animus, et
ntinum amoris philtro tabescebat: eum idcirco deludebat episcopus,
t vivum se ostensurum pollicebatur; quod et praestitit. ad saltum
nippe obambulanti imperatori spectrum quoddam Constantini specie,
quo insidens et auro vestibis intertextis vestitum, occurrit; quod
bi perspexit oculis, in amplexus irruens deosculatus est, eoque di-
parente tantum vidisse coniciebat, et huc usque delusus est. eam
b rem monasterium ibidem constructum S. Constantini nomine in-
gnovit. his et generis huiusmodi plurimis ex Apollonii disciplina
robe perspexit, praefatus Santabarenius multam sibi fiduciam apud
nperatorem comparavit. Leoni porro imperii consorti Martinacii
liam locaverat imperator, quam celebratis ad Magnauram et in no-

τοις. κατηγορήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ Σανταβαρηνοῦ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὡς ὅτι μαχαίριον ἐπιφέρειται βουλιμενος ἀνελεῖν σε μετ' αὐτοῦ. ὅπερ αὐτὸ μαχαίριον διὰ δολίας συμβουλῆς ἐποίησε Λέοντα κατασκευάσαι καὶ φέρειν 70 ἐν τῷ τουβίῳ, εἰπὼν αὐτῷ ὅτι πολλάκις τοῦ πατρός σου ἐπι-
 D ζητούντος μαχαίριον διὰ χρεῖαν τινά, ἵνα τί μὴ ἐπίδωξ αὐτό; καὶ τοῦτο κατασκευάσας Λέων ὁ βασιλεὺς, διαβληθεὶς παρὰ τοῦ Σανταβαρηνοῦ καὶ φωραθεὶς ἐν τῷ τουβίῳ τοῦτο βαστάζων, πολλὰ περὶ τούτου ἀπολογούμενος οὐκ ἤκουσα. ἐτύφθη οὖν Νικήτας ὁ πρωτοβεστιάριος αὐτοῦ, ὃς γέγονε 10 παπίας ἐπὶ Ῥωμανοῦ βασιλέως, καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ πολλὰ θαινὰ πεπενηότες ἐξωρίσθησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς Λέοντα καθιέρξας ἐν τῷ τρικλινίῳ τὸν Μαργαρίτην ἐβούλετο ἐκτυφλῆσαι αὐτόν, εἰ μὴ Φώτιος ὁ πατριάρχης διὰ πολλῶν παρακλήσεων τοῦτο διεσκέδασεν ἅμα Ζαούτζα Στυλιανῷ μικρῷ 15 ἐταιριάρχῃ. ἐποίησεν δὲ ἀπὸ ὄψεως μῆνας τρεῖς, θρησκῶν P. 474 καὶ ὀδυρόμενος καὶ δι' ἐπιστολῶν πολλὰ δυσωπῶν τὸν βασιλέα. μεγάλην δὲ πίστιν τοῦ βασιλέως ἔχοντας εἰς τὸν ἅγιον 71 Ἡλίον, ἀποσυνοψίζει Λέων ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Ἡλίου μνήμῃ. τῆς δὲ προελεύσεως γενομένης ἰδόντες αὐτοὺς οἱ λαοὶ ἐπεφώνησαν τὸ "δοῦξο σοι ὁ Θεός." ὁ δὲ βασιλεὺς ἀντιστραφεὶς ἀπελογίσαστο αὐτοῖς "δοξάζετε περὶ τοῦ υἱοῦ

vemdecim accubitis nuptiis coronaverat Augustam. exinde imperator Leo ad patrem a Santabareno reus defertur: "gladium gerit, et eo te confodere meditatur." gladiolum illum dolosis suasionibus sibi comparare Leonem fecerat, et in tibiali gestare, dicens ei "patre tuo gladium saepe saepius ex necessitate aliqua requirente, cur tu paratum non exhibes?" imperator itaque Leo gestare disposuit, et eam ob rem a Santabareno calumniam passus est; illumque tibiali tenere deprehensus, defensione quavis instituta, nullatenus audiebatur. ea propter Nicetas, qui Romano imperatore papias factus est, verberibus plurimis caesus est, aliique cum eo plures gravissima perpassi exilio relegati sunt. imperator autem Leonem in custodiam ad Margaritae triclinium coniectum excaecare meditabatur, nisi precibus plurimis una cum Zautza Styliano, hetaeriarca minore, Photius consilium dissipasset. imperatoris itaque conspectu privatus menses tres, sortem deflens ac plorans et frequentibus scriptis imperatorem interpellans egit. devotione vero summa et in S. Eliam fiducia ferebatur imperator Basilius: Leo quoque ad S. Eliae memoriam in vigiliis noctem egit. imperator mox solemnī processu incedente, videntes eum populi turmae exclamaverunt "gloria tibi deus." imperator conversus respondit eis "filii mei causa laudatis deum? calamitates ab eo pa-

ον τὸν Θεόν; πολλὰς θλίψεις ὑπ' αὐτοῦ ἔχετε δοπεῖναι
 ἢ ἐπωδύνοῦς ἡμέρας." κατηγορήθη δὲ Ἄνδρέας δομέστικος
 ὃν σχολῶν παρὰ Σανταβαρηνοῦ πρὸς τὸν βασιλέα ὡς τὰ Λέ-
 τος φρονῶν, καὶ διεδέχθη παρὰ τοῦ βασιλέως. ἀντ' αὐτοῦ
 προεβλήθη δομέστικος ὁ Στουπιώτης, καὶ ἀπελθὼν μετὰ Β
 οῦ ἐν Τάρσῳ ἤττηθη. καὶ πάλιν προχειρίζεται παρὰ τοῦ
 βασιλέως Ἄνδρέας δομέστικος.

Ἐγένετο δὲ συσκευὴ κατὰ τοῦ βασιλέως παρὰ τοῦ Ἰωάννου
 ὁ Κουρκούα δομεστικὸς ὄντος τῶν Ἰκανάτων, χρηματισθέν-
 ς παρὰ τοῦ ὄντος ἐν Βλαχέρναις ἐγκλείστων· εὐρέθησαν
 πολλοὶ μετ' αὐτοῦ τῶν συγκλητικῶν καὶ λοιπῶν ἀρχόντων,
 ἔχει τῶν ἐξήκοντα ἔξ. ἦν γὰρ Μιχαὴλ ὁ ἐταιριάρχης καὶ
 Κατουδάρης καὶ ὁ Μυξάρης καὶ ὁ Βαβούτζικος καὶ οἱ λοι-
 πῶν. τῆς γὰρ τοιαύτης ἐπιβουλῆς μνησθείσης τῷ βασιλεῖ πα-
 ρὰ τοῦ πρωτοβεστυαρίου τοῦ Κουρκούα * * * κατελθόντων C
 ἐ πάντων ἐξελθὼν βασιλεὺς ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ καθισθείς
 αἶψα καὶ ἀνακρίνας τὰ κατ' αὐτούς, πάντας τύψας καὶ κου-
 εύσας, τὰς ἔτι περιλειφθείσας τρίχας κατέκαυσεν. μετὰ δὲ
 αὐτὰ ἐξῆλθεν ἐν τῇ προελύσει τοῦ εὐαγγελισμοῦ, ὅτε καὶ
 ἦν ἐπιβουλὴν ἐμελλον ποιῆσαι. περιεπάτου δὲ ὄπισθεν αὐ-
 τοῦ γυμνοὶ μέχρι τοῦ φόρου, δεδεμένοι, καθὼς διωρίσατο·
 θ' οὕτως πάντας δημεύσας ἐξώρισεν.

emini plurimas, et lugubres ab eo dies sustinebitis." accusatus est
 triter Andreas scholarum domesticus a Santabareno apud imperato-
 rem, quasi Leonis consiliorum particeps, et ea propter ab imperatore
 cogitate motus est, et in eius locum Stupiotas domesticus successit.
 arsum vero cum copiis profectus superatus est. rursum etiam An-
 dreas domesticus restitutus.

Facta est porro adversus imperatorem a Ioanne Curcua Icanato-
 um domestico coniuratio, ubi vaticinio de imperatoria dignitate asse-
 renda a quopiam in Blachernis incluso delusus est: ex senatoriis
 pro reliquisque proceribus ad sexaginta sex usque illi adhaeserunt,
 ter quos Michâel hetaeriarches et Catudares et Myxares et Babutzi-
 as et alii numerabantur. hac autem coniuratione a protovestiaro
 curcua imperatori detecta, cum forte in circo ludi celebrarentur et
 luc omnes convenirent, affuit pariter imperator, et ibidem sedens de
 s examen habuit; eisdemque verberibus caesis et coma detonsis, re-
 quis ad cutem pilos adussit. celebri postmodum comitatu festo
 annuntiationis celebrato, quo coniurationem ad exitum erant perdu-
 turi, illi retro sequebantur nudi et vinculis ligati, sicut praeceperat
 uperator, ad forum usque. eorum bonis demum publicatis cunctos
 i exilium egit.

Τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελθόντος πρὸς τὸ κυνηγεῖν εἰλάφου ποθὲν ἀναφανέντος παμμεγέθους, ὡς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς κα-
 D τεδίωκεν, ἐπιστραφεὶς ἤρην τὸν βασιλέα ἐκ τῆς ζώης ἀπὸ τοῦ
 Ἰππου μετὰ τοῦ κέρατος αὐτοῦ. φθάσας δὲ τις καὶ τὴν σά-
 72 μιν γυμνώσας, τὴν ζώην ἐκκόψας, τὸν βασιλέα ἐρρύσαστο.
 ἀποτεμόντος τὴν κεφαλὴν ὡς γυμνώσαντος τὸ ξίφος κατ' αὐ-
 τοῦ, πολλὰ ἀπολογουμένου ὡς ὑπὲρ σοῦ τοῦτο πεποίηκα. ἀλλ'
 οὐδὲν ὠφέλησεν. ἐκ δὲ τοῦ σπαραγμοῦ τοῦ εἰλάφου νοσηλι-
 9 θεις Βασίλειος τελευτῆ, καταλιπὼν Ἀέοντα αὐτοκράτορα καὶ
 Ἀλέξανδρον.

Ἄων.

P. 475 Ἄων υἱὸς Βασιλείου ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι πέντε μῆ-
 νας ὀκτώ. Στέφανος δὲ ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς κληρικὸς ὢν καὶ
 σύγκελλος ἦν μετὰ Φωτίου πατριάρχου, ἀνατρεφόμενος παρ'
 αὐτοῦ καὶ παιδευόμενος. ὁ δὲ αὐτὸς Ἄων μετὰ τὸ αὐτο-
 κρατορῆσαι ἀπέστειλεν Ἀνδρέαν στρατηλάτην μετὰ κηρῶν
 πολλῶν καὶ κληρικῶν καὶ συγκλητικῶν ἐν Χρυσόπολει, καὶ
 ἐξήγαγεν Μιχαὴλ ἐκ τοῦ τάφου, καὶ ἔβαλεν ἐν γλωσσοκίμῳ²⁰
 Βκνπαρισσίην, καὶ ἐπὶ κραββάτου θέντες, σκεπάσαντες βασιλι-
 κῶς καὶ τιμῆσαντες μεθ' ὕμνων καὶ τιμῆς πολλῆς, ἐπομένῳ

Ceterum ad venandum aliquando progressus imperator cervum
 praegrandem obvium habuit; eoque feram cursibus insequente, con-
 versus cervus cornu in imperatoris zonam impacto ipsum ex equo
 sustulit. accurrens autem e comitibus quispiam, nudato ense zonam
 praescindens, imperatorem liberavit. ille ad se reversus zonam praesci-
 dentis, quasi adversum se gladium exserentis, factum licet defen-
 sione plurima excusantis, et "liberandi tui gratia hoc admisi" dica-
 tis, adeoque nihil proficientis, caput amputari iussit. verum ex cervi
 concussionem et lacerationem morbo correptus Basilius, Leone relicto
 imperatore et Alexandro, mortuus est.

Leo.

Leo Basilii filius annos quinque supra viginti, menses octo im-
 peravit. Stephanus autem eius frater cum esset clericus, syncellus
 erat cum Photio patriarcha, ab eo educatus et eruditus. Leo idem
 post assumptum imperium, Andrea militiae magistro cum cereorum
 clericorum et senatorii ordinis copia Chrysopolim missis, Michaelis
 imperatoris corpus e sepulcro eductum cypressino loculo conditam
 lecticaque impositum regiisque vestibus ornatum hymnisque et pompa

κεῖσε καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἤγαγον εἰς τοὺς ἀγίους ἀπο-
 τόλους καὶ ἀπέθεντο ἐν λάρακι. μετὰ ταῦτα δὲ ὁ βασι-
 εὺς ἀπέστειλεν Ἀνδρέαν δομέστικον τῶν σχολῶν ἅμα Ἰω-
 ἰνῆν Ἀγιοπολίτη σοφωτάτῳ καὶ γερονότῳ λογοθέτῳ τοῦ δρό-
 μου· καὶ ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐκκλησίας ἀνελθόντες καὶ τὰς
 οὐ πατριάρχου Φωτιίου αἰτίας ἐπαναγγόντες τοῦτον τοῦ θρό-
 μου κατήγαγον, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀρμενια-
 ῶν τῇ λεγομένῃ τοῦ Βόρδου. προεβιάλετο δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν
 Ἐτυλιανὸν Τζαούτζαν μάγιστρον καὶ λογοθέτην τοῦ δρόμου·
 ἰνήγαγεν δὲ Στέφανον αὐτοῦ ἀδελφὸν ἐν τῷ πατριαρχείῳ, C
 καὶ πρὸ τῶν Χριστοῦ γέννων χειροτονεῖται πατριάρχης ὑπὸ
 Θεοφάνους τοῦ πρωτοθρόνου καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων, ποιήσας
 ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἔτη ἕξ καὶ μῆνας πέντε, καὶ τελευτήσας
 ἕπτα ἐν τῇ μονῇ τῶν Σικέλλων.

Ἐπὶ Λέοντος προεδόθη τὸ κάστρον ἡ λεγομένη Ὑψηλή,
 καὶ ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, αἰχμαλωτισθέντων πάντων
 τῶν ἐκεῖσε. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμὸς μέγας πλησίον τῶν Σο-
 φιῶν, ἐμπρησθείσης καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου ἀποστόλου
 Θεομᾶ, ἣν αὐτὸς Λέων λαμπρῶς ἀνεκαίνισεν. ἀπέστειλεν δὲ D
 ὁ βασιλεὺς εἰς Βυχαΐταν, καὶ ἤγαγεν Θεόδωρον τὸν Σαντα-
 βαρηῶν ἐν τῇ πόλει. Ἀνδρέας δὲ ὁ δομέστικος καὶ Στέφα-
 νος ὁ μάγιστρος ὁ τῆς Καλομαρίας, οἱ πολλὰ λοιδορηθέντες

multa honoratum efferri iussit. pone sequebantur eius fratres, funus-
 que ad sanctos apostolos prosecuti sunt, corpusque tumulo reposue-
 runt. imperator postmodum Andream domesticum scholarum, una
 cum Ioanne Agiopolita, viro litteris praestantissimo, qui etiam cursus
 publici logotheta extitit, mandavit, qui ambone ecclesiae consensu,
 et causis in Photium patriarcham lectis, throno eum abdicare se co-
 zgerunt, et in Armenianorum monasterium Bordi dictum detruserunt.
 promoverat autem imperator Stylianum Zautzam magistrum et cursus
 publici logothetam. fratrem etiam Stephanum in patriarchium indu-
 xit, qui imminentibus Christi natalitiis patriarcha consecratur a Theo-
 phane, primae post patriarcham sedis episcopo, et a reliquis praesul-
 libus. vixitque in patriarchatu anno sex et menses quinque, et vita
 functus in Sicellorum monasterio sepelitur.

Leonis tempore castrum cognomento Excelsum proditum, et mis-
 sis in captivitatem civium pluribus ab Agarenis occupatum est. con-
 tigit incendium ingens Sophias proxime, quo S. Thomae ecclesia,
 quam deinde Leo magnifice reparavit, consumpta est. misso vero ad
 Euchaita nuntio Theodorum Santabarenum in urbem vocavit impera-
 tor. Andreas autem domesticus et Stephanus magister Bonae Mariae
 filius, a Santabareno contumelias quondam passi, infidias deinde in

παρὰ Σανταβαρηνοῦ, ὑπέδηκαν τῷ βασιλεῖ συσκευὴν ποιηά-
 μενοὶ ὡς ὅτι Φώτιος ὁ πατριάρχης καὶ Θεόδωρος ὁ Σαντα-
 βαρηνὸς βουλὴν εἶχον ποιῆσαι βασιλέα ἐκ τῶν ἰδίων Φωτίου
 τοῦ πατριάρχου. προσέταξεν δὲ ὁ βασιλεὺς ἀγαγεῖν Φώτιον
 τὸν πατριάρχην καὶ Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν ἐν τοῖς πα-5
 λατίοις τῶν Πηγῶν, καὶ ἰδίως αὐτὸν φρουρεῖσθαι διωριστο.
 ἀπεστάλησαν δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως Στέφανος μάγιστρος καὶ
 Ἄνδρέας δομέστικος ὁ Κρατερός καὶ ὁ Γουῖβερ πατρίκιος καὶ
 P. 476 Ἰωάννης ὁ Ἀγιοπόλιτης ἐπὶ τὸ ἐξετάσαι τὰ κατ' αὐτόν. καὶ
 ἀγαγόντες τὸν πατριάρχην, καὶ καθίσαντες ἐπὶ θρόνου ἐν τι-10
 μῇ, καὶ αὐτοὶ καθεσθέντες, ἔφη πρὸς τὸν πατριάρχην Ἄν-
 δρέας ὁ δομέστικος “γνωρίζεις, ὦ δέσποτα, τὸν ἀββᾶν Θεό-
 δωρον;” ὁ δὲ “ἀββᾶν Θεόδωρον οὐ γνωρίζω.” καὶ ὁ Ἄνδρέας
 “τὸν ἀββᾶν Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν οὐ γνωρίζεις;” καὶ
 ὁ πατριάρχης “γινώσκω τὸν ἀββᾶν Θεόδωρον ἀρχιεπίσκοπον¹⁵
 ὄντα Εὐχαιτῶν.” ἤγαγον δὲ καὶ τὸν Σανταβαρηνόν· καὶ
 λέγει πρὸς αὐτόν Ἄνδρέας ὁ δομέστικος “ὁ βασιλεὺς σοι δη-
 λῶ· ποῦ εἰσὶ τὰ χρήματα καὶ τὰ πράγματα τῆς ἐμῆς βασι-
 B λείας;” ὁ δὲ ἔφη “ποῦ δέδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ὁ κατὰ τῆν
 ἡμέραν, εἰσίν. νῦν δὲ ἐπεὶ κελύει ἀναζητεῖν ταῦτα, ἐξουσίαν²⁰
 ἔχει ἀναλαβεῖσθαι αὐτά.” καὶ ὁ Ἄνδρέας ἔφη πρὸς αὐτόν
 “εἰπέ· τίνα ἐβούλου ποιῆσαι βασιλέα, ὑποθέμενος τῷ ἐμῷ
 πατρὶ διὰ συσκευῆς σου τυφλωσαί με, πατριάρχου ἰδίου ἢ

9. αὐτῶν Comb.

eum machinati, suggererunt imperatori Photium patriarcham et Theo-
 dorum Santabarenum ex Photii patriarchae consanguineis aliquem con-
 stituere imperatorem consiliatos. imperator Photium patriarcham et
 Theodorum Santabarenum ad Pegarum palatia deduci et utrumque
 seorsim custodiri iussit. Stephano autem magistro et Andreae Cra-
 tero domestico et Guberi patricio et Ioanni Agiopolitae ab imperatore
 mandatum ut eius causam diligenter inquirerent. adducto itaque pa-
 triarcha et cum honore in throno sedere iusso, ipsisque pariter se-
 dentibus, Andreas domesticus patriarchae dixit “agnoscis, domine,
 abbatem Theodorum?” ad haec ille “abbatem Theodorum non novi.”
 tum Andreas “abbatem Theodorum Santabarenum ignoras?” respon-
 dit patriarcha “abbatem Theodorum novi, Euchaitarum archiepisco-
 pum.” tunc Santabarenum in medium adduxerunt, et dicit ad eum
 Andreas domesticus “imperator tibi mandat: ubinam sunt pecuniae
 et imperii mei supellex?” dixit ille “ubi, qui hac die regnat im-
 perator, ea deposuit. nunc vero cum isthaec inquiri iubet eadem re-
 cipere potestatem habet.” tum ad illum Andreas “responde, quem
 meditaris imperatorem constituere, quando fraudulenta molitione

νς" ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν "οὐ γινώσκω τὸ σύνολον περὶ
 ὑτοῦ." λέγει οὖν ὁ μάγιστρος Στέφανος "καὶ πῶς ἐμήνω-
 ς τῷ βασιλεῖ ἔλεγεσιν περὶ τούτου τὸν πατριάρχην;" ὁ δὲ
 ιταβαρηνὸς παρενθὺ πεσὼν εἰς πόδας τοῦ πατριάρχου εἶ-
 ν "ὄρκιζω σε κατὰ Θεοῦ, δέσποτά μου, ἵνα πρῶτον ποιῆ-
 ς τὴν ἐμὴν καθάρσεις· καὶ τότε γυμνὸν ὄντα με τῆς ἰε-73
 σύνης κολαζέτωσαν ὡς κακοῦργον· οὐ γὰρ τοιαῦτα ἐδή-
 ρσα τῷ βασιλεῖ." ὁ δὲ πατριάρχης ἐνώπιον πάντων ἔφη
 εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς ἐμῆς ψυχῆς, κῦρι Θεόδωρε· ἀρχι- C
 σκοπος εἶ καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι." Θυ-
 οθεὶς οὖν Ἀνδρέας ἐπὶ τούτοις ἔφη "οὐκ ἐμήνυσας, ἀββᾶ,
 ἰ βασιλεῖ δι' ἐμοῦ ὅτι ἵνα ἐλεγξω τὸν πατριάρχην ἐν τού-
 ρ;" ὁ δὲ ἀπρηνήσατο μηδὲν εἶδέναι. ὑποστραφέντες οὖν
 νῆγγειλαν τῷ βασιλεῖ τὰ λαληθέντα παρ' αὐτῶν. ὁ δὲ βασι-
 εὺς θυμῷ τε καὶ ὀργῇ ἀκατασχετῶ ληφθεὶς, ὡς μὴ εὐρῶν
 εἰτίαν κατὰ τοῦ πατριάρχου, ἀποστείλας ἐτύψε τὸν Σαντα-
 βαρηνὸν σφοδρῶς, καὶ τούτον ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις, ὅπισθεν
 εἰς αὐτοῦ ἀποστείλας ἐτύφλωσεν αὐτὸν καὶ ἐξώρισεν εἰς ἀνα-
 τολήν. μετὰ πολλὰ δὲ ἔτη παρακληθεὶς ὁ βασιλεὺς τούτον
 εἰσήγαγεν ἐν τῇ πόλει, καὶ προσέταξεν αὐτὸν λαμβάνειν ἀν- D
 νόνας ἐκ τῆς νέας ἐκκλησίας. ἐτελεύτησεν δὲ αὐτὸς ὁ Σαν-
 βαρηνὸς ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ζωῆς τῆς αὐτοῦ μητρὸς.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας οὖν Λέοντος Ἀγίου ὁ Λογγόβαρδος

suggestisti patri meo obcaecare me? ex patriarchae amicis aut ex tuis
 aliquem?" qui respondens ait "de hoc nihil penitus novi." di-
 cit itaque magister Stephanus "quomodo significasti imperatori te
 de ea re patriarcham convicturum?" statim autem Santabareus
 pedes patriarchae provolutus, "adiuro te per deum, domine
 mi, ut me ecclesiastica dignitate exauctores et deponas, atque
 ita me sacerdotio privatum velut maleficum illi me puniant. non
 tu nec ullo modo imperatori suggestisti." patriarcha mox in omnium
 conspectu dixit "per salutem animae meae, domine Theodore ar-
 chiepiscopo, neque in praesenti saeculo neque in futuro." his ex-
 verbatus Andreas dixit "non indicasti, abba, imperatori per me ut de
 his patriarcham accusarem?" ille se quicquam scire negavit. igitur
 reversi nuntiaverunt imperatori quae dicta erant. imperator ira et
 effreni furore percitus, ceu causa adversus patriarcham non inventa,
 Santabareum copiosis verberibus tunsum Athenis exulare iussit. pone
 vero mittens oculis orbavit et in Asiam relegavit. post annos ali-
 quot placatus imperator hominem reduxit in urbem, et ex nova ec-
 clesia annonam percipere ordinavit. idem Santabareus sub Constan-
 tino et Zoe eius matre defunctus est.

Ceterum Longobardiae dux Agyon, regis Franciae gener, rebel-

καὶ δούξ, γαμβρὸς δὲ γεγονώς τοῦ ἑγγὸς Φραγγίας, ἀπήρην τῷ βασιλεῖ, πᾶσαν τὴν χώραν πρὸς ἑαυτὸν δουλωσάμενος. τοῦτο γνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν τὸν Κωνσταντῖνον τὸν τῆς τραπέζης σὺν πᾶσι τοῖς θέμασι τῆς δύσεως πρὸς τὸ καταπολεμῆσαι τὸν Ἀγίωνα. καὶ συμβολῆς γενομένης ἤτηθησαν αἰς μετὰ Κωνσταντῖνου καὶ κατεσφάγησαν, μόλις αὐτοῦ διασωθέντος. γέγονε δὲ ἔκλειψις ἡλιακῆ, ὥστε νύκτα γενέσθαι ὥρα· ἔξ καὶ τοὺς ἀστέρας φαίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ βρονταὶ καὶ σφοδρὰ ἀνέμων καὶ ἀστραπαὶ γέγονασιν, ὥστε καῖναι ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς τοῦ φόρου ἀνθρώπους ἑπτὰ. καὶ ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν ἡ Σάμος τὸ κάστρον, αἰχμαλωτισθένος καὶ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Πασπαλά. προεχειρίσατο δὲ Λέων 74 ὁ βασιλεὺς Ζαούτζαν βασιλεοπάτορα, συμφιλιωθεὶς ἡδὴ Ζωῖ 75 τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, φαρμάκιον τινὶ τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Θεοδώρου τοῦ Γουζουναίου. Στεφάνου δὲ πατριάρχου τῶν τῆδε μεταστάτης χειροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Ἀπόλιος ὁ λεγόμενος Καυλέας.

Ἦλθε δὲ ἀγγελία παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Μακεδονίας εἰς Βόδο ἄρχων Βουλγαρίας Συμεῶν βούλεται ἐκστρατεῦσαι κατὰ Ῥωμανίας. ἡ δὲ αἰτία δι' ἣν ὠργίζετο Συμεῶν ἦν αὐτῆς Ζαούτζας ὁ βασιλεοπάτωρ εἶχεν εὐνοῦχον δοῦλον ὀνόματι Μουσικόν. οὗτος ἐφιλιώθη Σταυρακίῳ καὶ Κοσμῷ, Ἑλλήδοκοις φιλοχρῆστοις καὶ πραγματεῖς, οἵτινες πρὸς αἰσχροκέρδιαν

hunc in imperatorem contra regionem omnem suo subiecit imperio. eo cognito imperator Constantinum, mensae suae praefectum, una cum Occidentalibus cunctis legionibus ad debellandum Agyonem misit; et initio congressu victi sunt qui cum Constantino erant, ipsoque vix superstite ceteri perierunt. facta est autem solaris eclipsis, ita ut horas sex profunda nox et astra apparerent, sed et tonitrua ventorumque impetus et fulgura facta sunt tam horrida, ut in fori gradibus septem homines igne consumpti sint. Sami quoque castrum ab Agarenis obsessum: duce autem exercitus Paspala factio captivo, Leo Zautzam imperatoris patrem creavit, secreto amoris philtro in Zoes eius filiae consuetudinem abductus, post Theodori Guzuniatae viri eius mortem. Stephano autem patriarcha morte sublato, in eius locum Antonius cognomento Cauleas ordinatur.

A duce vero Macedoniae venit nuntius Simeonem Bulgariae principem adversus Romaniam profectionem meditari. causa vero quae Simeonem movit, haec erat. Zautzas imperatoris pater servum habuit eunuchum nomine Musicum. hic Stauracio et Cosmae, praedivitiibus mercatoribus Graecis, amicitia iunctus est; qui quidem turpi lucro

ἰορῶντες μωσιτεία καὶ δυνάμει τοῦ Μουσικοῦ διέστησαν
 ἐν τῇ πόλει πραγματείαν τῶν Βουλγάρων ἐν Θεσσαλονί-
 κῃ, καὶ τούς Βουλγάρους διοικοῦντες ἐν τῇ κομμερκεύειν. 76
 δὲ Βούλγαροι τῷ Συμεῶν ταῦτα ἀνήγγειλαν· ὁ δὲ δῆλα
 ποίηκεν τῷ βασιλεῖ Λέοντι. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ βα-
 σιλεως κωλυόμενος, προσπαθοῦντος Μουσικῆ, πάντα ὡς
 ἔβουλητο ἤκουσεν. μανείς οὖν ὁ Βούλγαρος ἐκστρατεύει κατὰ
 τὴν Ῥωμαίων. καὶ μαθὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει τὸν
 Κρινίτην στρατηλάτην κατὰ τῶν Βουλγάρων μετὰ ὀπλίων καὶ
 χότων πολλῶν τῆς πόλεως. καὶ συμβολῆς γενομένης ἐν
 ὁμοῖα τρέπονται οἱ Ῥωμαῖοι σφαγέντος τοῦ Κρινίτου καὶ
 τοῦ Ἀρμήνη τοῦ Κορτίκη καὶ τῶν λοιπῶν πάντων. ἐκ δὲ
 τῶν Χαζάρων οἱ ἦσαν εἰς τὴν ἑταιρίαν Λέοντος, κρατηθέν-
 τες· καὶ τὰς ῥίνας αὐτῶν κοπέντες εἰς ἀλοχύνην Ῥωμαίων ἐν
 τῇ πόλει παρὰ Συμεῶν ἀπεστάλησαν· οὗς ἰδὼν ὁ βασιλεὺς
 ἐκ θυμῶθις ἀπέστειλεν Νικητᾶν τὸν λεγόμενον Σκληρὸν
 καὶ δρομῶνων ἐν τῷ ποταμῷ τοῦ Δανουβίου δοῦναι δῶρα
 εἰς τοὺς Τούρκους καὶ πρὸς πόλεμον κινήσαι μετὰ Συμεῶν. ὁ δὲ
 ἐπέλθων καὶ συντυχῶν καὶ ταῖς κεφαλαῖς Ἀρπάδη καὶ
 Ἰουσαῆ, καὶ συνθεμένων πολεμῆσαι, ὁμήρους λαβῶν ἤλαθ
 εἰς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς πάλιν διὰ τῆς θαλάσσης
 ἀπέστειλεν Εὐστάθιον πατρίκιον καὶ δρογγάριον τῶν πλοῦ-
 νων, Νικηφόρον δὲ πατρίκιον τὸν Φωκᾶν καὶ δομέστικον

tenti auctoritate Musici, quod erat in urbe Bulgarorum commercium,
 thessalonicam transtulerunt, et vectigalibus impositis pessime Bulga-
 ros exercuerunt. his Simeoni a Bulgaris significatis, eadem haec Si-
 meon Leoni imperatori fecit manifesta. imperator a patre imperato-
 re Musico nimis affecto praepeditus, cuncta nihilo magis aestimavit.
 rens igitur Bulgarus adversus Romanos exercitum instruit. quibus
 militis mittit-imperator Crinitem, militiae magistrum, cum armis et
 altis urbis proceribus adversus Bulgaros; initoque certamine per Ro-
 maniam vertuntur in fugam Romani, ipso Crinite et Cortice Armenio
 terisque omnibus occisis. ex Chazaris qui auxiliarios Leoni advene-
 nit, comprehensi naribusque praecisi in contemptum Romanorum ad-
 brem a Simeone remissi sunt: quos imperator conspicatus et accen-
 sis ira, Nicetam cognomento Sclerum ad Danubii fluminis ripas cum
 locibus misit, munera Turcis oblaturum et ad arma contra Simeo-
 nem excitaturum. profectus ille et collocutus cum Arpade et Cusa-
 nis Turcorum ducibus, foedere inito, acceptis obsidibus ad imperato-
 rem rediit. ille rursus Eustathium patricium et classis drungarium
 duxit, terra vero Nicephorum patricium et Phocam et legionum dome-

μετὰ τῶν θημάτων ἀπέστειλεν διὰ γῆς, καὶ ἦλθεν μέχρι Βουλγαρίας. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν εἰρήνην ἀσπαζόμενος μετὰ τούτο ἀπέστειλε καὶ Κωνσταντινάκην κοιναίστωρα πρὸς Συμεῶνα τὰ περὶ εἰρήνης συμβουλευόντα. Συμεῶν δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ κίνησιν διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἰδὼν ἐν φρουρᾷ κατακλιθεὶς τὸν κοιναίστωρα ὡς ἐπὶ δόλῳ ἐλθόντα. περάσαντες δὲ οἱ Τούρκοι τοῦ Συμεῶν ἐπὶ τὸ στρατεύμα Φωκᾶ ἀσχολουμένου,

P. 478 ἤχμαλωτέυσαν πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν. ταῦτα μαθὼν Συμεῶν κινεῖται κατὰ τῶν Τούρκων. οἱ δὲ ἀντιπεράσαντες συμβάλλουσι πόλεμον κατὰ Βουλγάρων, καὶ τρέπεται Συμεῶν, μόλις 10 διασωθεὶς ἐν τῇ Δίιστρα. οἱ δὲ Τούρκοι ἤτήσαντο βασιλεῦ ἀποτελεῖν καὶ ἀγοράσαι τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Βουλγάρων. ὃ δὲ καὶ πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς, τοὺς πολίτας ἀποστείλας τοῦ ἀγοράσαι αὐτούς. ὁ δὲ Συμεῶν δι' Εὐσταθίου δρουγγαρίου ἐδεήθη τὰ περὶ τῆς εἰρήνης, πρὸς ἣν ὑπέβλεπε ὁ βασιλεὺς καὶ 15 ἀπέστειλεν τὸν Λέοντα τὸν Χοιρόσφακτον πρὸς τὸ γενέσθαι εἰρήνην. ἐδέξατο Νικηφόρος ὑποστρέψαι μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ὁ δρουγγάριος Εὐστάθιος ὁμοίως. Λέοντα δὲ οὐδὲ λόγῳ B ἤξιωσεν Συμεῶν, ἀλλ' ἠσφαλίσατο ἐν εἰρῆνῃ. ἐκστρατεύσας δὲ κατὰ τῶν Τούρκων, ἐκείνων ὀχύρωμα βοήθειας μὴ ἔχοντων παρὰ Ῥωμαίων ἀλλ' ἀπρονοήτων ἐυθέτων, πάντα κατέσφαξεν, ἀνῆξας τὴν μεγαλοψυχίαν αὐτοῦ. καὶ ὑποστρέψας εὗρεν Λέοντα ἐν τῇ Μουλδάγρα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν

sticum delegat, qui Bulgariam usque penetraverunt. pacis postmodum cupidus imperator Constantinacem quaestorem de pace cum Simeone consulturum misit. Simeon arma bellumque terra et mari in se mota conspiciens, quaestorem quasi dolose agentem sub custodia inclauit. Simeone vero Phocae copiis occupato, Turci traiecto Danubio totam Bulgariam captivam fecere. his auditis Simeon movet adversus Turcos. illi in contrariam ripam transeuntes cum Bulgariis certamen ineunt, ipseque Simeon in fugam vertitur, vix Distræ receptus incolumis. Turci autem petierunt ab imperatore ut captivos Bulgaros emeret; quod et fecit, missis ex urbe civibus qui pretium repederent. Simeon Eustathii drungarii ope de pace sermonem proposuit, cui se facilem praebuit imperator; eidemque componendae Leonem Choerosphactum destinavit. Nicephorus cum exercitu redire iussus est, et Eustathius drungarius pariter. Leonem vero neque ad colloquium admittere dignatus est Simeon: imo sub custodia tenuit. expeditione deinde adversus Turcos parata, illisque a Romanis auxilium et praesidium non habentibus, imo belli apparatu et armorum provisione destitutis, cunctos inflatis animis iugulavit Simeon. et reversus, cum Leonem in Muldagra reperisset, dixit ad eum "nunquam

οὐ ποῖα εἰρήνην, εἰ μὴ πᾶσαν τὴν αἰχμαλωσίαν λάβω.”
 ἠορίσατο οὖν ὁ βασιλεὺς ταύτην ἀποδοῦναι, καὶ ἦλθεν μετὰ
 ἴετος Θεόδωρος Βουλγαρος οἰκεῖος τοῦ Συμεῶν, καὶ πα-
 ἔλαβεν αὐτούς. Νικηφόρου δὲ τοῦ Φωκᾶ τελευτήσαντος
 φορμᾶς ἐζήτηε Συμεῶν τοῦ εἰρήνην διαλύσαι· ἐπιζητῶν
 ἰρ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους ἔρχεται κατὰ Ῥωμαίον. Λέων
 ὁ βασιλεὺς δομestικὸν τῶν σχολῶν προβάλλεται Λέοντα
 Κατακαλῶν, ἐν τῇ Ῥάβδῳ τὴν οἴκησιν ἔχοντα, καὶ μετ’
 οὗτοῦ ἀποστέλλει Θεοδοσίον πατρίκιον καὶ πρωτοβεστιάριον.
 αὐτῶσιν ὕλα τὰ θέματα καὶ τὰ τάγματα. καὶ γενομένης
 συμβολῆς μετὰ Συμεῶν εἰς τὸ Βουλγαροφύγον ἐγένετο τροπή
 ἡμοσία, καὶ πάντες ἀπώλοντο, καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος Θεο-
 δόσιος, δι’ ὃν ὁ βασιλεὺς οὐ μετρίως ἠμιάθη.

Ἐπὶ τούτου ἔσφαξαν καὶ ἐν Χερσῶνι οἱ τοῦ κάστρου τὸν
 τρατηγὸν αὐτῶν Συμεῶνα τὸν υἱὸν Ἰωνᾶ. παρελήφθη καὶ
 ὁ κάστρον τὸ Κόρον ἐν Καππαδοκίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν.

Ὁ δὲ πρόκενσον ἐποίησεν εἰς τὰ Δαμιανοῦ, συντόνος καὶ
 ἀκούτσα τοῦ παραδυναστεύοντος καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ
 Ἰωάννης ἄμα τῷ βασιλεῖ. Θεοφανῶ δὲ ἡ γαμετὴ αὐτοῦ οὐ πα-
 ἦν ἐκεῖσε, ἀλλ’ ἐν Βλαχέρναις ἐν τῇ ἀγίᾳ σορῶ προσεκαρτέ-
 ει εὐχόμενη. δόξαντος οὖν τοῦ βασιλέως μείναι ἐκεῖσε συμ-
 βύλιον ποιήσαντες οἱ τοῦ Ζαούτζα συγγενεῖς, ὃ τε υἱὸς αὐ-

icem componam, nisi captivos omnes recepero.” imperator resti-
 nere proposuit; venitque cum Leone Theodorus Bulgarus, Simeonis
 domesticus, qui eos recepit. exinde Nicephoro Phoca morte sublato,
 meon abrumpendae pacis quaerebat occasiones, et aliis captivis ex-
 titis adversus Romanos movit. Leo vero imperator Leonem Cataca-
 m, ad Rabdum aedes suas habentem, scholarum domesticum creat,
 una cum eo Theodosium patricium et protovestiarium mittit, qui
 mul cuncti omnes legiones et copias iubent traicere; pugnaque
 im Simeone ad Bulgarophygon inita, fuga omnium facta est hor-
 nda, omnesque deleti sunt; inter quos patricius Theodosius, cuius
 iusa non modice doluit imperator.

Eius tempore castrum Chersonis incolae ducem proprium Simeo-
 nem Ioniae filium interemerunt: castrum etiam Corum in Cappadocia
 Agarenis captum est.

Porro celebrem processum ad Damiani aedes habuit imperator,
 tota comitante et supremam post eum potestatem exercentem, et
 de pariter eius filia solemnitatis socia. Theophano vero eius legi-
 ma coniux non aderat, sed in Blachernis ad sanctum sepulcrum as-
 tendis orationibus vocabat. imperatore igitur moram ibi agere me-
 itato, consilium iniere Zautzae consanguinei et filius eius Tzantzēs,

τοῦ ὁ Τζάντζης καὶ οἱ λοιποί, ἐβούλοντο τῇ νυκτὶ φρονεῖσαι τὸν βασιλέα. ἡ δὲ Ζωὴ μετὰ τοῦ βασιλέως καθεύδουσα καὶ τὴν ταραχὴν ἀκούσασα, διὰ τῆς θυρίδος προβλεψαμένη αὐτούς κατεσίγησεν. ὡς δὲ τὸ δεινὸν ἔγνω τῆς ἐπιβουλῆς ἣν ἐμελέτησαν, ἐξύπνισεν τὸν βασιλέα, ὃς παρευθὺ εἰσελθὼν εἰς P. 479 πλοῖον διεπέρασεν εἰς Πηγύς, εἰσάσας Ζαούτζαν καὶ κίπτας ἐκεῖσε. καὶ πρῶτ' ἀχίον εἰσηλθὼν εἰς τὸ παλάτιον, ἐξέωσας Ἰωάννην δρουγγάριον τῆς βίγλας, καὶ προβαλόμενος Πάρδον υἱὸν Νικολαίου ἐταιριάρχου ἀν' αὐτοῦ· ὁ γὰρ Νικόλαος ὁσῆτος συμφιλιωθεὶς τῷ βασιλεῖ κατάδηλα ἐποίει αὐτῷ πάπαια τὰ τοῦ Ζαούτζα. καὶ ἔκτοτε οὐκ εἰσῆρχετο ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ κελλίον τοῦ Ζαούτζα, ἕως ἂν Λέων μάγιστρος ὁ Θεοδοσίου διήλλαξεν αὐτούς.

Τελευτᾷ δὲ Θεοφανῶ Ἀγούστα βασιλεύσασα ἔτη δώδεκα, ἦν οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἀνέδειξεν ὁ θεὸς Θανατοφύγον διὰ τὸ ἀζηλότυπον αὐτῆς καὶ ἀμνηστικακον καὶ διὰ τὸ ἐν Βέλεμημοσύναις καὶ προσευχαῖς ἀδιαλείπτως προσκαρτερεῖν τῷ θεῷ καὶ ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις. στέφει δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς Ζωὴν τὴν θυγατέρα Ζαούτζα, καὶ εὐλογεῖται μετ' αὐτῆς 77 παρὰ κληρικῶν τοῦ παλατίου, ᾧ ἐπέκλην Σινάπης. καὶ ὁ μὲν εὐλογήσας καθρέθη, ἡ δὲ ἐβασίλευσεν ἔτος ἑν μῆνας ὀπίω. τελευτησάσης δὲ τῆς αὐτῆς Ζωῆς λάρνακα ἐφῶσεν εἰς τὸ ἀποτεθῆναι τὸ σῶμα αὐτῆς, ἔχουσα ἐνδοθὲν γράμματα κκα-

nec non alii, ut imperatorem nocte occiderent. Zoe vero cum imperatore dormiens, audito murmure per fenestram prospiciens, silentium imponebat. certior autem periculi et insidiarum facta imperatorem excitavit; qui confestim navigium ingressus, Zautza et reliquis omnibus sibi relictis, ad Pegas traiecit. sub diluculum festinus palatium ingressus est, et Ioanne excubiarium drungario eiecto, Pandum Nicolai hetariarchae filium suffecit. ipse quippe Nicolaus imperatoris amicitiae consors, quae contra eum Zautzas machinabatur, patefecit. et ex eo tempore non ingressus est imperator in Zautzae cubiculum, donec Leo magister et Theodotaces criminis eos inter se reconciliavit.

Moritur autem Theophano Augusta post imperii annos duodecim, quam brevi spatio temporis interiecto operatricem miraculorum, quod zelotypiae et iniuriarum memoriae vitio fuisset immunis, deus ostendit; et quia eleemosynis et orationibus per sacras ecclesias assidue deo vacasset. coronat autem Leo imperator Zoen Zautzae filiam, et cum ea nuptialem benedictionem subiit, clericus cuiusdam e palatio, cognomento Synapes, ministerio. benedictionis minister officio depositus est. illa vero regnavit annum unum et menses octo. Zoe isti demortuae inventus est loculus ad corpus eius deponendam, scil-

αμμένα γραφέντα οὕτως “*Θυγάτηρ Βαβυλωνος ἡ ταλαι-
ωρος.*”

*Διεβλήθησαν δὲ τοῦ βασιλέως Λέων τε ὁ Μουσικός καὶ 78
Σταυράκιος ὡς ὅτι παρὰ τῶν στρατιηγῶν καὶ ὀφφικιαλίων C
αμφιόντες δῶρα καὶ μεσιτεύοντες πρὸς τὸν βασιλεσπάτορα.
αἱ ποτε εἰσελθόντος τοῦ Σταυρακίου μετὰ γράμματος πρὸς
ὃν Ζαούτζαν, ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἑστῶς ἐν τῷ ἡλια-
ῷ, εἰσῆλθεν ὀπισθεν αὐτοῦ, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐκ τοῦ τέ-
οντος ἐξήγαγεν ἔξω, ὡς δῆθεν ἐρωτήσων περὶ τῶν στρατη-
ῶν. καὶ εἰς τὸ Μονόθυρον ἀγαγὼν καὶ τὰ γράμματα ἄρας
αἱ ἀποσφενδονήσας παρέδωκεν τοῖς παρατύχοσι ἐξαγαγεῖν
εἰς τὸν παλατίου, διορισάμενος ἀποκεῖραι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο
Μουσικός ἐν ἀπογνώσει γέγονεν. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς
ἦν ἴστατο ὁ Μουσικός παρεστῶς τῷ Ζαούτζῳ, τοῦτον ἐπὶ
ράχην ἀθήσας ἐξάγαγεν, παραδούς Χριστοφῶρῳ κίτιωνίτῃ D
τοῖς Στουδίου ἀπαγαγεῖν καὶ μοναχὸν ποιῆσαι. μετ’ ὀλί-
ον δὲ τελευτᾷ Ζαούτζας ἐν τῷ παλατίῳ· καὶ τοῦτον διὰ
Βουκολέοντος καταγαγόντες ἀπήγαγον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Καν-
λέα, ἐκεῖσε αὐτὸν θάψαντες.*

*Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν Ζαούτζα Βασίλειος Ἐπεικίτης ὁ
ἰός Νικολάου ἑταιριάρχου συνεφιλιώθη Σαμωνᾷ κουβικου-
αρίῳ τῷ ἐξ Ἀγαρηῶν, ὀρεγόμενος τῷ τῆς βασιλείας ἀξιώ-*

tas intus scriptasque gerens litteras istiusmodi “*filia Babylonis
misera.*”

Accusati sunt autem apud imperatorem Leo Musicus et Staura-
us, quasi munera a duce aliquo et officialibus accepissent, ut inter-
essione apud imperatoris patrem eos iuarent. Stauracio itaque cum
alicuius libello ad Zautzam ingresso, ut eum imperator ad ho-
logium solare stans conspexit, hominem pone secutus est et cervice
apprehensum foras eduxit, velut de praetoribus sciscitaturus. mox
i Monothyrum traxit, et sublatis e manu tabulis et in aërem pro-
ctis et excussis, obviis quibusdam e palatio extrudendum tradidit et
raecipit detondendum. eo cognito Musicus desperationis motu an-
batur. tum imperator ingressus locum, quo Musicus Zautzae ad-
ans consistebat, eum collo apprehensum trudens expulit, et Chri-
ophoro cubiculario inter Studitas abducendum et monastica poeni-
ntia subigendum tradidit. modico post Zautzas moritur in palatio,
rpusque per Bucoleuntem elatum in Cauleae monasterium ibidem
peliendum detulerunt.

Post Zautzae mortem Basilus operarum regiarum praefectus,
icolai hetaeriarcae filius, Samonae cubiculario ex Agarenorum ge-
ere orto amicitia iunctus est et imperii cupiditate exarsit. Samo-

ματι. ἐθάρρησε δὲ τῷ Σαμωνᾷ ὅτι τῆς Θείας ἡμῶν Ζωῆς τελευτησάσης ὁ βασιλεὺς λαβεῖν ἔχει ἐτέραν γυναῖκα, καὶ ἡμᾶς πάντας θέλει ἀφανίσαι. ἀλλὰ δός μοι λόγον, καὶ ἵνα P. 480 σοι θαρρήσω πάντα τὰ βουλευόμενα. καὶ δόντος αὐτοῦ λόγον τῷ Βασιλεῖ, ἐθάρρησεν αὐτῷ πάντα. ὁ δὲ Σαμωνᾶς εἰσ-⁵ελθὼν εἰς τὸν βασιλέα εἶπεν αὐτῷ ὅτι δέσποτά μου, θέλω σοι εἰπεῖν τι ἰδίως, ὅπερ εἰ μὲν εἶπω, ἀποθνήσκω, εἰ δὲ μὴ εἶπω, ἀποθνήσκες σύ. καὶ διεξείπεν πρὸς τὸν βασιλέα πᾶσαν τὴν τοῦ Βασιλείου ἐπιβουλὴν. ἀπιστήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως τοῖς λαληθεῖσιν παρ' αὐτοῦ, καὶ εἰρηκότος "μή τίς σοι ἠπέβαλεν ταῦτα εἰπεῖν μοι, καὶ ἐκ δωροδοκίας τοῦτο ἐποίησας;" ὁ δὲ εἶπεν "ἀπόστειλον πιστούς, οὓς κελύεις, ἐν τῇ κελλίῳ, δέσποτά μου, καὶ ἵνα εἰσὶν ἐγκεκρυμμένοι, καὶ εἴ τι ἂν ἀκούσωσι παρὰ τοῦ Βασιλείου καὶ παρ' ἐμοῦ, γράψωσι Β ταῦτα." παρενθὺ δὲ ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει Χριστοφόρον¹⁵ πρωτοβεστιάριον ἕνα Καλοκύρῳ κοιτωνίτῃ· καὶ εἰσελθόντες ἐκρύβησαν ἐν τῇ κελλίῳ αὐτοῦ. Βασίλειος οὖν δελεασθεὶς καὶ λαβὼν λόγον ἔνορκον παρὰ Σαμωνᾷ εἰς τὸ προσευχάδιον αὐτοῦ ἐξείπεν αὐτῷ πάντα τὰ τῆς βουλῆς καὶ τοὺς συμβουλευομένους. ἀριστῶντων δὲ αὐτῶν κατελθόντες Χριστοφόρος²⁰ καὶ Καλοκύρις ἀνέγνωσαν πάντα τῷ βασιλεῖ. καὶ παρενθὺ μὲν προσκαλεσάμενος Βασίλειον δέδωκεν μιλιαρῖσια χιλιάδας εἴκοσι ὡς δῆθεν ψυχικὰ τῆς αὐτοῦ Θείας ζωῆς ὀρισθήσα,

23. πδ Anonymus

nae vero mentem confidenter exposuit. "defuncta nunc Zoe, matertera nostra, uxorem aliam imperator sibi copulaturus est nosque omnes deleturus. sed pollicere secretum, ut quae modo deliberantur fidenter aperiatur." eo Basilio secreti fidem promittente animatus ille mentem exposuit. Samonas ad imperatorem ingressus dixit ei "cuperem, domine mi, aliquid secreto enuntiare, quod si edixerero, mors mea certa manet, si tacuero, tibi moriendum." confestimque Basilii confirmationem omnem enarravit. imperatori autem narratis fidem haud adhibenti, imo dicenti "num quis ea mihi edicere suggestit, et mercedis spe hoc fecisti?" dixit ille "mitte, domine, quos placuerit tibi fideles in cubiculum, ut occultati, quod a Basilio et a me percepterint, cuncta describant." confestim imperator Christophorum protovestiarium cum Calocyro cubiculario misit; et ingressi in eius delituerunt cubiculo. Basilius itaque iam inescatus, accepta iuramentii fide a Samona ad eius oratorium, consilium ei suum et consilii participes aperuit. illis prandentibus Christophorus et Calocyres digressi cuncta imperatori perlegerunt; et confestim Basilio ad se advocato miliarisiorum milia viginti, eleemosynarum nomine in matertera

αὶ ἀπέστειλεν ἐν Μακεδονίᾳ· καὶ τὸν μὲν Βασίλειον οὕτω
 ἧς πόλεως ἐξήγαγεν, τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς τῆς αὐτοῦ βουλῆς
 πειραχόμενους, Πάροdon μὲν δρουγγάριον τῆς βίβλας ἀποστέλλει
 πρὸς τὸν Στυλιανὴν, δῆθεν ἀγαγεῖν αὐτόν, προμηνυθέν- C
 ος ἐκείνου διὰ βασιλικῶν πιπτακίου αὐτὸν δεσμηῆσαι. προ-
 ασιζόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπέλθειν καὶ δειπνῆσαι εἰς τὸν
 νιον Λάζαρον εἰς τὸ καταβάσιον τοῦ τζυκανιστηρίου ἔστη- 79
 ἐν Ἰωάννην Γαριδᾶν μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς ἐταιρίας ἐν τῷ
 ὑβουκλείῳ· καὶ ἐν τῷ κατέρχεσθαι τὸν βασιλεῖα κρατή- 80
 ῖντα μετὰ Ἰωάννου Νικόλαον ἐταιριάρχην ἐξήγαγεν τῆς πό-
 ως. ἀγαγὼν δὲ ἐκ Μακεδονίας Βασίλειον καὶ ἀνακρίνας
 αὐτὸν τύψας, καὶ τὰς τρίχας αὐτοῦ κατακαύσας, καὶ ἐν τῇ μέ-
 θριαμβεύσας, ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις, καὶ κακῶς ἐκείσε τε-
 λεύτησεν. ὡσαύτως Νικόλαον ἐταιριάρχην καὶ Στυλιανὸν
 αὐτὸν Ἰωάννην καὶ τὴν συγγένειαν πᾶσαν Ζαούτζα, τοὺς μὲν D
 ἐκείρεν τοὺς δὲ ἐξώρισεν, δημεύσας τὰς οὐσίας αὐτῶν.
 ἵπτας δὲ μαγίστρον καὶ τοὺς ἐν τέλει προσκαλεσόμενος ὁ
 πσιλεύς ἀνέγνω κατενώπιον αὐτῶν τὰ μνηυθέντα παρὰ Σα-
 ωπᾶ. οἱ δὲ τοῦτον ὑπερεπήνεσαν ὡς τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως
 ποιοῦμενον, καὶ εἰρήκασιν ἄξιον εἶναι τιμῆς μεγίστης. ὁ
 παρευθὺ τοῦτον πρωτοσπαθαρίου ἀξία τετίμηκεν.
 Ἐτελεύτησεν δὲ Στέφανος ὁ πατριάρχης καὶ ἀντ' αὐτοῦ
 ἐπιτονηθῆναι Νικόλαος ὁ πατριάρχης, μυστικῶς ὦν τοῦ βα- 81

is animae levamen, velut legata tradidit, et in Macedoniam dimi-
 et Basillium quidem hoc pacto urbe detrusit: reliquos vero con-
 tionis consortes, Pardum quidem excubiarum drungarium ad Sti-
 tem quasi eum ad se vocaturum amandavit: is tamen ut eum vin-
 is coerceret per imperatoris litteras prius monitus fuerat. simu-
 etiam imperator foras proficisci et ad S. Lazarum coenaturum,
 equillis descensum Ioannem Garidam cum reliquis confoederatis
 iunxit in cubiculo; cumque imperator Ioannem detinens descende-
 Nicolaum hetaeriarum urbe eduxit. Basillium porro e Macedo-
 revocatum et de crimine inquisitum verberibus subiecit, et crini-
 eius succensis per mediam urbem tractum Athenas relegavit
 lem, ubi misere periit. Nicolaum pariter hetaeriarum et Styli-
 et Ioannem et Zautzae genus omne hos quidem detondit, alios
 licatis eorum facultatibus in exilium expulit. magistris vero cun-
 que in dignitate positos ab imperatore advocatis, quae a Samona
 ificata fuerant, cuncta perelecta sunt. illi virum velut imperato-
 vitae providentem maximisque honoribus dignum pronuntiarunt:
 re protospatharii dignitate festim honoratur.
 Mortuus est autem Stephanus patriarcha, et in eius locum Nico-

σιλέως. παρελήφθη δὲ τὸ κάστρον ἢ Δημητριᾶς ἐν τῇ θέ-
 ματι τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Δαμιανοῦ τοῦ Ἀγαρηνοῦ. Ἄων δὲ
 P. 481 ὁ βασιλεὺς στέφει Ἄνναν θυγατέρα Ζωῆς τῆς ἀπὸ τοῦ Ζαν-
 ζη, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ποιεῖν τὰ ἐκ τύπου κλητώρια μὴ
 ούσης Ἀγούσσης. ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς κόρην ἐκ τοῦ θέ-
 ματος Ὀψικίου ὠραιοτάτην πάνν, ὀνόματι Εὐδοκίαν, στέφας
 καὶ ἀναγορεύσας καὶ γήμας αὐτήν· ἐξ ἧς παιδοποιήσας ἄφ-
 ρενα παῖδα, ἐφ' ᾗ τετελεύτηκεν καὶ αὐτὴ καὶ τὸ γεννηθέν.

Ἐξωνήσατο δὲ ὁ βασιλεὺς οἰκήματα πλησίον τῶν ἁγίων
 ἀποστόλων, καὶ ἔκτισεν ἐκκλησίαν περικαλλῆ ἐπ' ὀνόματι τῆς
 προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς. ὁσαύτως
 ἔκτισεν εἰς τοὺς λεγομένους τόπους τὸν ἅγιον Λάζαρον, κα-
 Βτασκευάσας μονὴν ἀνδρείαν εὐνούχων, ἐνθα καὶ τοῦ ἁγίου
 82 Λαζάρου σῶμα καὶ Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς ἀνακομίσας
 ἀπέθετο, ποιήσας καὶ τὰ ἐγκαίρια τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. ἀρχο-
 λουμένου δὲ τοῦ στόλου εἰς τὰ κτίσματα τῶν τοιούτων ἐκκλη-
 σιῶν παρελήφθη ἐν Σικελίᾳ τὸ Ταυρομένιν ὑπὸ τῶν Ἀφροσιν,
 τῇ ἀμελείᾳ, μᾶλλον δὲ προδοσίᾳ Εὐσταθίου δροσυγγαρίου τῶν
 πλωτῶν, καὶ Καραμάλου ἐκεῖσε ὄντος καὶ Μιχαῆλ τοῦ Χα-
 ράκτου, γενομένης πολλῆς σφαγῆς τῶν Ῥωμαίων. ἀπελθόν-
 των δὲ αὐτῶν ἐν τῇ πόλει παρὰ τε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ
 πατριάρχου, ἐλεγχθέντων παρὰ Μιχαῆλ τοῦ Χαράκτου ὡς
 Cπροδοτῶν, κατεκρίθησαν θανάτῳ· παρικληθέντος δὲ τοῦ βα-

laus imperatoris mysticus proventus. Demetrias autem oppidum ad
 Graeciae thema spectans a Damiano Agareno captum est. imperator
 Leo Annam Zoes, quae Zautzae fuit, filiam imperii corona redimivit
 quod deficiente Augusta instituta ex more convivia celebrare non
 posset. imperator idem ducta e themate Opsicii venustissima puella
 nomine Eudocia, Augustam coronavit et imperatricem uxoremque re-
 nuntiavit: ex ea puero masculino suscepto mater, et qui genitus fuit
 puer, pariter obierunt.

Emit autem imperator sanctorum apostolorum templo vicinas
 aedes, in quibus prioris suae coniugis S. Theophanus sumptuo-
 sam ecclesiam construxit. ad Topos pariter S. Lazaro dicatam ae-
 dificavit, et virile eunuchorum monasterium esse disposuit; ad quod
 S. Lazari et Mariae Magdalenae translatum corpus deposuit, eius-
 dem ecclesiae celebrata dedicatione. classe vero in ecclesiarum
 huiusmodi aedificiis occupata, Tauromenium Siciliae civitas ab Africa
 capta est, socordia, verius dicam proditione, Eustathii classis dronga-
 rii et Caramali, nec non Michaelis Characti ibidem reperorum, quorum
 plurimis Romanorum ea in clade caesis. reversi in urbem ab impe-
 ratore et patriarcha, postquam a Michaele Characto proditionis con-

λέως παρὰ Νικολάου τοῦ πατριάρχου τὸν θάνατον συν-
 ῆθησαν, τυφθέντες δὲ μόνον καὶ δημοθέντες καὶ ἀπο-
 ρέντες μοναχοί, ὁ μὲν Καράμαλος εἰς τὰ Πικριδίου, ὁ δὲ
 Ἰσταθίος εἰς τὴν μονὴν τῶν Στουδίου. παρελήφθη δὲ καὶ
 Ἀήμιος ἢ νῆσος ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν αἰχμαλωσίαν πολλὴν
 τοιηκότων.

Ἐν τῇ προελεύσει δὲ τῆς μεσοπενητηκοτῆς τοῦ βασιλέως 83
 Ἰοντος ἀπελθόντος εἰς τὸν ἅγιον Μώκιον καὶ εἰσοδείοντος,
 ἦλθεν πλησίον τῆς σολέας, ἐξελθὼν τις ἐκ τοῦ ἄμβωνος
 ἔωκεν αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς μετὰ ῥάβδου ἰσχυρᾶς καὶ πα-
 ῆας. καὶ εἰ μὴ ἡ φορὰ τῆς ῥάβδου εἰς πολυκύνδηλον ἐμ-
 βισθεῖσα διεχαινώθη, παρευθὺ ἂν τοῦτον ἀπήλλαξεν. τοῦ D
 αἵματος σφοδρῶς καταρρέοντος ἐκ τῆς τοῦ βασιλέως κε-
 λῆς, ταραχὴ τε καὶ φυγῆ τῶν ἐρχόντων γέγονεν καὶ πολ-
 ῆν ταύτῃ ἀπώλοντο. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος
 οεφασίσαιο νοσηλεύεσθαι, καὶ οὐ κατῆλθεν ἐν τῇ εἰσόδῳ, ὡς
 οῦτου ὑποπτον αὐτὸν γενέσθαι τὴν τοιαύτην ἐπιβουλήν αὐτὸν
 τασκευάσαι. οὔτε ὁ Σαμωνᾶς παρῆν ἐκεῖ, ἀλλ' ἦν ἀπὸ
 ἰν ἀγαγεῖν Ζωὴν ἐν τῷ παλατίῳ. κρατηθέντος δὲ τοῦ δύν-
 ῆτον βασιλέα, καὶ ἐξετασθέντος, καὶ πολλὰς βασάνους καὶ
 ἰωρίας ὑπομεμενηκότος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐπεὶ μηδένα κα-
 μολόγει, τέλος ἐκκοπεῖς αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας ἐκάη ἐν
 τοῦ ἰππικοῦ σφενδύνη· καὶ ἔκτοτε ἐξεκόπη ἡ τοιαύτη P. 482

i erant, morte condemnati sunt: patriarcha vero Nicolao apud
 eratorem interpellante mors condonata, verberibusque solummodo
 iecti, bonis eorum publicatis, inter monachos detrusi sunt, Caras
 in Picridii, Eustathius autem in Studii monasteria. Lemnus
 m insula ab Agarenis, pluribus ex ea captivis asportatis, occu-
 i est.

Pentecostes vero magnae solemnibus imperatore Leone ad S. Mo-
 n, aula comitante, progresso, et ad altare ingressum celebrante,
 que soleae proximo, egressus quidam ex ambone fustem robustum
 linguem in eius caput impegit, ac nisi fustis impetus obvio mul-
 lo candelabro retardatus et impeditus fuisset, eum statim de me-
 tulisset. sanguine autem ex imperatoris capite largiter fluente,
 ultus et procerum fuga exorta est, plurimique in ea perierunt.
 tander autem eius frater ingressum celebraturus non advenit, mor-
 i praetextens; ex quo insidiarum huiusmodi auctorem eum exti-
 i suspicio nata est. Samonas pariter aberat: imo Zoem in pala-
 a conducturus discesserat. apprehensus igitur qui percusserat im-
 atorem, et examinatus, poenas plurimas et tormenta in dies ali-

προέλευσις. μετὰ δέ τινα καιρὸν ἀνῆλθεν Μάρκος ὁ φιλοσοφώτατος, οἰκονόμος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ὢν, ὃς ἦν ἀνακληρώσας τοῦ μεγάλου σαββάτου τετραψίδιον τοῦ κυρίου Κοσμᾶ καὶ ἐν τῇ τραπέζῃ τῷ βασιλεῖ συνσπιώμενος ἐξελπίσσει τὸν
84 βασιλέα μὴ ἐκκοπήναι τὴν ἑορτήν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀπαλαι-
νομένου ἔφη ὁ Μάρκος ὅτι προγεγραμμένον ἦν παρὰ τοῦ προφήτου Δαβὶδ τοῦ παθεῖν σε τοῦτο, ᾧ δέσποτα. προσφί-
τευσεν εἰπὼν ὅσα ἐπονηρεῦθῃ ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἀγίῳ σου, καὶ
B ἐνεκαυχῆσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς· καὶ δι-
σε ἀπὸ τοῦ νῦν, ᾧ δέσποτα, κρατῆσαι τὴν βασιλείαν ἕτη δέ-
κα. ὁ δὲ καὶ γέγονεν· τῇ γὰρ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἧ καὶ ἐλα-
βεν, ἐν ταύτῃ τελευτᾷ.

Ἦν δὲ Ζωὴ ἡ τετάρτη γυνὴ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ παλα-
85 τίῳ μετὰ τοῦ βασιλέως ἄσπετος. τοῦ δὲ βασιλέως πρόκει-
σον ποιησαμένον εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν Βωτίου πρὸς τὸ ἐγμι-
νίαι τὴν μονὴν Χριστοφόρου πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ ἦσαν ἀγγεῖλα ὡς ὅτι ὁ στόλος τῶν Ἀγαρηῶν ἅμα τῷ Τριπολίτῃ ἀνέρχονται κατὰ Κωνσταντινούπολιν. ἀποστέλλει οὖν ὁ βα-
C σιλεύς Εὐστάθιον δρουγγάριον τῶν πλωϊμῶν μετὰ πατὸς τοῦ στόλου καὶ τῶν στρατηγῶν κατὰ τοῦ Τριπολίτου· οἱ μὲν δὲ
δυναθέντες ἀντιπαρατάξασθαι ἀπεστράφησαν κενῶς. ἦσαν

15. Βωτίου Anonymus, Βωτίου Cedrenus

quot prolata sustinuit; et ut nullum coniurationis participem confesus est, manibus et pedibus demum praecisis, ad circi metam combustus est. et ex tunc processus istiusmodi abrogata est solemnitas. aliquo deinde tempore interiecto Marcus, eiusdem ecclesiae sapientissimus oeconomus, qui magni sabbathi tetraodium hymnum a domino Cosma inceptum perfecit, mensae cum imperatore accumbens, ac solemnitate imminueret rogabat. imperatore renuente ait Marcus “a propheta Davide hoc te, domine, passurum praedictum erat: praenuntiavit etenim *quanta malignatus est inimicus in sancto tuo, et gloriati sunt qui oderunt te in medio solemnitatis.* ex hoc vero temporis momento annos adhuc decem te, domine, imperium tenere necesse est.” quod ita contigit: eo namque die quo plagam accepit, eodem pariter obiit.

Zoe vero, quarta imperatoris coniux, in palatio nondum imperii corona redimita debebat. imperatore ad Botii portum, ut monasterii a Christophoro protovestiaro constructi dedicationem celebraret, solemnem processum et comitatum ducente, Agarenorum classem una cum Tripolita adversus Cpolim accedere nuntius significavit: quare classis drungarium Eustathium cum navalibus copiis ducibusque imperator amandat, qui cum vires adversas opponere non valuisse, infecta re domum redierunt. praecesserat ipse Eustathius redux, et

ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθεν μέχρι Παραίων. τοῦτο
 μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ ἀθυμίᾳ γέγονεν, καὶ ἀποστέ-
 λει Ἱμέριον πρωτασηκροῦτιν κεφαλὴν τοῦ στόλου κατὰ τοῦ
 ῥιπολίτου, μὴ τολμώντων μῆθ' ὅλως πλησιάσαι τῷ στόλῳ
 ἐν Ἀγαρηνῶν. τοῖς δὲ τοῦ Θεοῦ κρίμασιν ἀπεστράφη ὁ
 πρὸς Λέων Τριπολίτης, καὶ ἀπῆλθεν ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ
 αὐτὴν ἐπολιόρησεν καὶ παρέλαβεν ἅμα τῷ στρατηγῷ αὐτοῦ
 ἔοντι τῷ Χατζιλικίῳ, καὶ ποιήσας πολλὴν σφαγὴν καὶ αἰ-
 μαλωσίαν. Ῥοδοφύλις δὲ τις κουβικουλάριος ἦν ἀποσταλείς
 Σικελίᾳ διὰ χρυσίαν τιμὰ, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ χρυσίου λί-
 ρας ἑκατόν. νοσήσας δὲ κατὰ τύχην ἐν τῇ ὁδῷ εἰσῆλθεν ἐν
 Θεσσαλονίκῃ πρὸς τὸ λούσασθαι καὶ ἀνακτῆσασθαι ἑαυτόν,
 καὶ ἐκρατήθη πικρὰ Λέοντος. διερχόμενος Συμεῶν πρωτα-
 σηκροῦτις, ὁ μετὰ ταῦτα γεγονώς πατριίκιος καὶ πρωτασηκροῦ-
 ς, ἀνελάβετο τὸ τε χρυσίον καὶ τὰ δῶρα, ἅπερ εἴωσεν Ῥο-
 δοφύλης ἐν τῇ ὁδῷ καὶ πολλὰ βασανισθεὶς ἐτελεύτησεν. τοῦ
 Τριπολίτου βουλομένου τὴν πόλιν καταστρέψαι μαθὼν Συ-
 μεὼν δηλοῦς αὐτὸν λαβεῖν χρυσίον καὶ ταύτην εἶπαι. ὃν καὶ
 εἶπας, καὶ λαβὼν λόγον συνεφώνησεν δοῦναι χρυσίον τῷ Τρι-
 ολίτῃ τοῦ τὴν πόλιν εἶπαι· ὃ δὴ καὶ γέγονεν.

Σαμωνᾶς δὲ προφασισάμενος ἐπὶ τὴν μονὴν αὐτοῦ τὰ P. 483

1. ὄπισθεν Anonymus cum Cedreno 13. post Λέοντος Com-
 besius illa ponit quae paulo infra sequuntur, καὶ πολλὰ βασανισθεὶς ἐτελεύτησεν

I Paraeum iam penetraverat. quo cognito imperator magno ma-
 gno affectus Himerium a secretis praecipuum classis ducem adversus
 ripolitam delegat: sed neque ipse ad Agarenorum classem accedere
 ausus est. secreto vero dei iudicio Leo Tripolita faciem vertit, et
 thessalonicam versus abiit, obsessamque una cum civitatis duce Leone
 batzilicio, plurima strage edita captivisque abductis, in potestatem
 cepit. Rodophyles autem quidam cubicularius ob necessitatem quam-
 iam delatis secum auri libris centum in Siciliam missus fuerat: per
 iam vero fortuita aegritudine correptus balnearum commoditate usu-
 s et vires recepturus Thessalonicam diverterat; qui etiam a Leone
 captus est. porro Simeon secretariorum princeps, qui deinde patri-
 us et una a secretis primus extitit, iter agens praedictum aurum
 et munera per viam a Rodophyle relictis penes se receperat: hic
 ostmodum multis tormentis examinatus vitam finivit. Tripolitae
 vero Thessalonicensem urbem evertere cogitanti significat Simeon ut
 aurum accipiat et urbem liberet. eo persuaso, et fide data, de auro
 ripolitae dando deque urbe servanda convenit; quod ita praestitum
 est.

Samonas autem monasterii, cui nomen Spira, ad Damatrym ex-

Σπειρα ἐξελθεῖν τὴν ἐν τῷ Λαματρῷ οὐσαν, φρυγῇ ἐχρήσατο ἅμα χρήμασι καὶ ἵπποις αὐτοῦ, τοὺς ἵππους τοὺς δημοσίους ἀγκυλοκοπῶν. τοῦτο μαθῶν ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει ὄπισθεν αὐτοῦ Βασιλειον ἐταιριάρχην τὸν Καματερόν καὶ Γεώργιον τὸν Κρινίτην, τοῦ καταλαβεῖν αὐτόν. τοῦ δὲ Σαμωνᾶ τὸν ἄλυν βουλομένου διαπερᾶσαι κατέλαβεν αὐτόν Νικηφόρος δραγγάριος ὁ λεγόμενος Καμινῦς, οὐκ ἔων αὐτὸν διαπερᾶσαι. ἐπεὶ δὲ ὁ Σαμωνᾶς πολλὰ ὑπισχεῖτο καὶ οὐκ ἔπειθεν, προσέφυγεν εἰς τὸ Σιριχὰ εἰς τὸν τίμιον σταυρόν, προσφασσόμενος ὡς διὰ πίστιν τοῦ σταυροῦ ἐληλυῖθαι. καταλαβὼν οὖν Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Δουκός, καὶ τοῦτον ἀναλαβόμενος, ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει. προσέταξεν δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτόν μὲν φυλάττεσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ Βάρδα τοῦ Καίσαρος, ἠρώτησεν δὲ Κωνσταντῖνον τοῦ Δουκός περὶ αὐτοῦ. καὶ μαθῶν πῶς ἀληθῶς ἐν Συρίᾳ ἔφυγεν, παρηγγύησεν τῷ Δουκί μὴ εἰπεῖν τοῦτο ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, ὅτι παρ' αὐτοῦ ἐρωτηθῆν, ἀλλ' ὅτι δι' εὐχὴν ἀπῆλθεν ἐν τῷ Σιριχῷ. ἤθελεν γὰρ ὁ βασιλεὺς ἀποσυνοψισθῆναι αὐτῷ. προσκαλεσάμενος οὖν Κωνσταντῖνον τοῦ Δουκός ἔμπροσθεν τῶν ἐν τέλει ἔφη "οὐτως ἔχεις θεὸν καὶ τὴν κεφαλὴν μου. ἔφυγεν ὁ Σαμωνᾶς, ἤ οὐχί;" ὁ δὲ ὡς εἶπεν πρότερον τῷ βασιλεῖ μὴ ὀρκισθῆναι καὶ τὸ κελεύμενον εἰπεῖν, ἀκούσας τοὺς ὄρκους ἐξείπεν ἐνώπιον πάντων ὅτι εἰς Συρίαν ἔφυγεν. μετ' ὀργῆς δὲ τοῦ βασιλέως

structi visitandi praetextu, divitiis et equis propriis secum abductis, fuga usus est, et equis publicis omnibus poplitum nervos succidit. eo cognito imperator Basilium Camaterum hetaeriarchem et Georgium Crinitem fugientem insecuturos et apprehensuros misit. Samonam vero Alym fluvium traicere paratum Nicephorus drungarius nomine Caminas deprehendit nec transmeare permisit. Samonas multa licet pollicitus, cum virum movere non posset, ad pretiosam Sirichorum crucem confugit, fidei, quam ad ipsam habebat, gratia se venisse simulans. his ita gestis Constantinus Ducis filius advenit, et eum secum in urbem reduxit; quem imperator in Bardae Caesaris aede custodiri iussit. porro Constantinum Ducis filium de eo interrogavit; agnitoque eius vero in Syriam recessu, ne hoc coram senatu enuntiaret, si quandoque interrogaretur, commendavit; ac tantum orationis ergo ad Siricha faciendae discessisse affirmaret. cupiebat enim imperator hominem sibi reconciliare. Constantinum itaque coram proceribus advocans ait "ita deum capitisque mei salutem diligas: fugit Samonas an non?" ille vero, ut prius, imperatorem, ne adiuraretur, rogaverat et quae iubebatur promiserat exequi, iuramenti vi compulsus coram omnibus enuntiavit "in Syriam vero fugiebat."

τοῦτον ἀποπεμψαμένου ἐποίησε Σαμωνῆς μῆνας τέσσαρας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Βάρδα, ἀπεσυνόψισεν δὲ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ⁸⁶ τοῦ βασιλέως. ἐφάνη δὲ τότε καὶ ὁ κομήτης ἀστὴρ τὰς ἀκτῖνας ἐπὶ ἀνατολὴν πέμπων καὶ φαινόμενος ἐν ἡμέραις καὶ νυξὶ τεσσαράκοντα.

Ἐγέννησεν Λέων υἱὸν Κωνσταντῖνον ἀπὸ Ζωῆς τῆς τετάρτης αὐτοῦ γαμετῆς. ἐβαπτίσθη δὲ τὰ ἅγια φῶτα ὑπὸ Νικολάου πατριάρχου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ δεξαμένων αὐτὸν Ἀλεξάνδρου βασιλέως καὶ Σαμωνῆς πατρικίος καὶ τῶν ἐν τέλει πάντων. γέγονε δὲ τὸν βασιλέα εὐλογηθῆναι μετὰ Ζωῆς μετὰ τὴν ἑορτὴν παρὰ Θωμᾶ πρεσβυτέρου, ὃς καθῆρέθη ἀνηγόρευσε δὲ τὴν αὐτὴν Ζωὴν εἰς Λύγουςταν. καὶ διὰ τοῦτο τὸν βασιλέα ὁ πατριάρχης εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκώλυσεν εἰσερχεσθαι· ὅθεν διήρχετο ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ μέρους μέχρι τοῦ μιτατορικού, μηδ' ὄλωσεν εἰς τὰ κατὰ συνθήειαν διερχόμενος. προεβλήθη δὲ Σαμωνῆς παρικοιμώμενος διὰ τὸ εἶναι τῷ βασιλεῖ συνεργὸς πρὸς πᾶσιν παρανομίαν καὶ κακίαν, καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἤρξατο μελετᾶν. προσκαλεσάμενοι γὰρ Νικόλαον πατριάρχην Φεβρουαρίου πρώτῃ, καὶ πολλὰ λιπα- P. 484
ρήσαντες δεχθῆναι, ἐπεὶ πείσαι οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀπὸ τοῦ κλητορίου διὰ τοῦ Βουκολέοντος ἐν πλοίῳ μικρῷ ἐμβιβάσαντες διεπέρασαν ἐν τῇ Ἱερείᾳ, ἀφ' ἧς πεζῇ μέχρι Γαλακρήνων

eoque tunc cum furore ab imperatore retro amandato, Samonas in Bardae domo menses quattuor peregit, et annuo die quo imperator potestatem accepit redeunte reconciliatus est. tunc apparuit cometes radios versus Orientem eiaculans, et dies noctesque quadraginta conspicuus permansit.

E Zoe vero quarta coniuge Constantinum filium Leo suscepit, qui luminum festo a Nicolao patriarcha in magna ecclesia, suscipientibus puerum e fonte Alexandro imperatore, Samona patricio et proceribus cunctis baptizatus est. contigit autem imperatorem cum Zoe, festo istiusmodi celebrato, benedictionem nuptialem a Thoma presbytero suscipere, qui eam ob rem officio depositus est. eandem vero Zoem Augustam declaravit imperator, quem eapropter ecclesiae liminibus patriarcha prohibuit, ut exinde pariter dextera ecclesiae parte, via consueta penitus relicta, ad Mitatoricium usque pertransiret. Samonas deinde accubitor provectus est, quod ad omne facinus et pravitatem imperatori mauum praeberet auxiliarem; et adversus ecclesiam coeperunt meditari. vocatum quippe ad se Nicolaum patriarcham Februarii die primo precibus instabant ut in ecclesiam reciperentur: ut vero flectere non potuerunt, a convivio publico, ad quod vocatus fuerat, eiectum et per Bucoleonem ductum lintrique imposi-

87 μόλις ἀπήει, χιόνος επικειμένης πολλῆς. χειροτονεῖται δὲ
 ἀντ' αὐτοῦ Εὐθύμιος σύγκελλος, ἀνὴρ ἱεροπραγῆς, ἐγκρατῆς
 τε καὶ εὐλαβῆς πάννυ· ὃν φασὶ καταδέξασθαι τοῦτο ἀποκα-
 λύψεως θείας, ὡς τοῦ βασιλέως βουλευσομένου αἵρεσιν καὶ
 88 νόμον ἐκθεῖναι τοῦ ἔχειν ἄνδρα τρεῖς γυναῖκας ἢ τέσσαρας, 5
 πολλῶν εἰς τοῦτο λογιωτάτων ἀνδρῶν συνεργούντων αὐτὸν.

B Ἰουνίῳ δὲ μηνί προσεκληθῆ Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ Κων-
 σταντίνου τοῦ Λιβῶς ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ τῇ οὐσῃ ἐν τῷ Μερ-
 δοσαγάρῃ τοῦ τε ποιῆσαι τὰ ἐγκαίνια καὶ ἀριστῆσαι. καὶ
 γέγονεν ἄνεμος ὁ λεγόμενος Λίψ, ἕως τρίτου σφοδρῶς φουρή-10
 σας, συσεισάσας τε καὶ δονήσας οἰκήματα καὶ ἐκκλησίας, ὥστε
 πάστας φεύγειν ἐν ὑπαιθροῖς τόποις, λέγοντας συντέλειαν κο-
 σμικὴν εἶναι, εἰ μὴ ἡ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπία δι' ὄμβρων
 ἔπαυσεν τὴν τοιαυτὴν θραῦσιν.

Ἰπποεβάλετο δὲ ὁ βασιλεὺς Ἰμέριον λογοθέτην τοῦ δρόμου 15
 κεφαλὴν πάντων τῶν πλωτῶν, ἐξελεθόντος τοῦ στόλου τῶν
 Ἀγαρηῶν κατὰ Ῥωμαίων. ἐδέξατο δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ὁ
 C δοῦξ διὰ κελεύσεως συνελθεῖν Ἰμερίῳ λογοθέτῃ ἐν τοῖς πλω-
 οῖς καὶ καταπολεμῆσαι τοὺς Ἀγαρηνοὺς. ὁ δὲ Σαμωνᾶς ἦν
 ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς τοῦ Ἀνδρονίκου, καὶ πολλὰ κατ' αὐτοῦ 20
 διηνεκῶς συνεσκεύαζεν, καὶ ἐμηχανῶτο κακῶσαι τὸν Ἀνδρόνι-
 κον παντὶ τρόπῳ καὶ πίσῃ σπουδῇ διαμηχανώμενος ἀπὸ τῆς
 αὐτοῦ φυγῆς. ὑπέβαλε δὲ τινι γράψαι τῷ Ἀνδρονίκῳ κρήφα

tum in Hieriam traiecerunt, e qua pedes ad Galacrenos usque nive
 multa delibutus pervenit. in eius locum Euthymius syncellus, vir
 gravis et temperatissimus, suffectus est; quem dicunt divina reve-
 latione id muneris suscepisse. volebat enim imperator haeresim et
 legem ponere, qua virum tres quattuorve uxores ducere liceret, plu-
 ribus doctissimis viris ad id opem conferentibus.

Iunio autem mense imperator Leo a Constantino Libe in mona-
 sterium ad Merdosagarem positum, ut eius dedicationem celebraret
 et adesset convivio, vocatus est. posthaec ventus nomine Africus
 per dies tres invaluit vehementissime spirans, concutiens et everrens
 domos, adeo ut omnes ad loca subdivalia fugerent et mundi sinem
 adventasse cogitarent, nisi deus sua in homines benignitate concu-
 sionem huiusmodi placandam iussisset.

Imperator autem Himerium, cursus publici logothetam, classis
 totius caput instituit. Agarenorum vero navali exercitu adversus Ro-
 manos moto, Andronicus dux ut se in navibus Himerio logothetae
 adiungeret et Agarenos oppugnaret iussus est. quo tempore Samo-
 nas in Andronicum implacatus perseverabat, multaque adversus eum
 comminiscabatur, et omnibus modis omniique studio Andronico mole-

μη εισέλθῃς εἰς τὰ καράβια, καὶ κρατηθῆς παρὰ Ἱμερίου. ἰ γὰρ Σαμωνᾶς ὑπέθηκε τῷ βασιλεὶ τοῦ κρατηθῆναι σε καὶ υφλωθῆναι παρ' αὐτοῦ." πολλὰ δὲ προτροπομένον Ἱμερίου Ἀνδρόνικον εἰσελθεῖν ἐν τοῖς πλοίοις μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν⁸⁹ πικειμένων. Ἱμέριος δὲ μόνος ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ νυβαλῶν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν μεγάλην νίκην εἰράσατο. τοῦτο μαθὼν Ἀνδρόνικος ἀπογνοὺς ἅμα συγγενέσιν^D ὑτοῦ ἀπελθὼν ἐκράτησεν κάστρον τὴν Κάββαλαν, εἰς τελείαν ποστασίαν ἐλθὼν, ὡς εἰπεῖν καὶ Σαμωνᾶν πρὸς τὸν βασιλέα οὐκ ἔλεγον, ὡ δέσποτα, ἀντάρτην εἶναι σου τὸν Δουκά;" ἀρευθὺ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Γρηγορᾶν δομέστικον τῶν γολῶν, τὸν λεγόμενον Ἰβηρίτζην, συμπενθερὸν ὄντα Ἀνδρόκου, καταπολεμῆσαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, καὶ ὡς ὁ πατριάρχης Νικόλαος τῆς ἐκκλησίας ἐξεώσθη, προσ- P. 485
ρυγεν τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἅμα τοῖς συγγενέσι καὶ τέκνοις καὶ κῆ φίλοις, ἐξεληλυθόσι τότε κατὰ Ῥωμαίων. καὶ ὑπέδεχθη αὐτῷ τῷ ἀμερουμνῇ μεγαλοπρεπῶς. ἐλυπέτο δὲ Λέων ὁ σοιλεὺς διὰ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ πολλάκις ἐβουλεύετο ἀποκτεῖλαι αὐτόν λόγον ἐνυπόγραφον, ὃ καὶ Θεόφιλος διὰ τὸν Ιανουῆλ ἐποίησεν. συνεβουλεύσαντο δὲ τινες τῷ βασιλεῖ ἰλοφρονηθῆναι τινα τῶν τοῦ πραιτωρίου Σαρακηῶν καὶ ἰσταλῆναι ἐν Συρίᾳ μετὰ λόγου ἐνυπογράφου. τοῦτο δὲ

am inferre, ex qua fugam ipse arripuerat, meditabatur. suggestit tem cuidam qui scriberet Andronico secreto "ne naves ingrediaris, forte capiaris ab Himerio. Samonas enim suggestit imperatori ut eo comprehensus oculos amitteres." Himerio exinde Andronicum tribus adhortante ut classis adesset comes et cum Agarenis iam minuentibus decertaret, non admisit. Himerius igitur solus die S. omae, iuito cum Agarenis praelio, magnam reportavit victoriam. o audito in desperationem adductus Andronicus, in extremam de- tionem praecipitatus, consanguineis fugam comitantibus castrum obalam occupavit; ex quo Samonas imperatori improperabat "non- praedixeram, domine, ducem adversum te rebellionem meditari?" tim ergo misit imperator Gregoram scholarum domesticum, cognato Hiberitzen, Andronici consocerum, ut eum debellaret. quod a didicisset Andronicus, et Nicolaum patriarcham ab ecclesia pulsum e, una cum sfinibus et natis et amicis fortunae comitibus ad Agare- confugit, qui tum adversus Romanos moverant, et magnifice ab erumne susceptus est. Andronici vero causa tristabatur imperator, libello anbscriptione propria munito ut hominem revocaret, fre- mter meditatus fuerat. Theophilus autem per Emanuelelem effectit . . consulebant autem quidam imperatori ut Saracenorū praep-

καὶ πεποιήκεν ὁ βασιλεὺς γράψας διὰ κινναβάρεως καὶ ἀπο-
90 στείλας μετὰ χρυσοβουλλίου ἐνδοθεν φατρίων βραχέος τράπιον.
Β' ἐξελεύσας δὲ τοῦ Σαρακηνοῦ ἀπὸ τοῦ βασιλέως προσκαλειά-
μενος Σαμωνᾶς εἶπεν αὐτῷ "οἶδας τί κρατεῖς;" τοῦτο εἰπὼν
διὰ τὸν κηρόν. "τὴν ἀπώλειαν τῆς Συρίας." καὶ δούς αὐτῷ
χρήματα καὶ δῶρα παρηγγεῖλεν τοῦτο βάλλειν εἰς τὰς χεῖρας
τοῦ Οὐζήρ. ὁ δὲ ἀπελθὼν τοῦτο πεποιήκεν. ἐκρατήθη δὲ
Ἀνδρόνικος καὶ ἐδεσμεύθη μετὰ πάντων τῶν συγγενῶν αὐ-
τοῦ. καὶ μαθὼν ὡς διὰ δόλου τοῦ Σαμωνᾶ ταῦτα αὐτῷ γί-
γονεν, ἀναγκασθεὶς ἐμαγάρισεν αὐτὸς τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ.¹¹
ἔκτοτε δὲ Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ οἱ λοιποὶ, εἰδότες
ὡς ἀδύνατόν ἐστιν Ἀνδρόνικον ἐξελεῖν, βουλῇ αὐτοῦ με-
100 ροῦ πολὺ μόνου φυγῇ χρῆσάμενοι, θάυμαστόν ὄντα, ἐκ μὲν
Συρίας πρὸς Ῥωμανίαν ἐξῆλθον, καὶ καταπολεμούμενοι κατὰ
χώρας μόλις ὀλίγοι διεσωθήσαν μετὰ Κωνσταντίνου υἱοῦ
αὐτοῦ.

Ἐκ δὲ Τάρσου εἰσηλθὼν ἐν τῇ πόλει περὶ ἀλλαγίον ὃ τε
Ἀβαλβάκης ὁ γέρον καὶ ὁ τοῦ Σαμωνᾶ πατὴρ· καὶ τοῦτους
ἐθεάσατο ὁ βασιλεὺς, μετὰ κοσμήσεως καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἐν τῇ
Μαμανύρᾳ ὑπέδεξάτο. ἐκαλλώπισεν δὲ καὶ τὴν μεγάλην ἐκκλη-²³
σίαν ἐν κόσμῳ πολυτελεῖ, καὶ ὑπέδειξεν ἅπαντα τὰ τίμα
σκενὴ τοῖς Ἀγαρηνοῦς· ὅπερ ἀνάξιον ἦν βασιλείας καὶ Χρι-

19. ἐδέξατο Comb

torio detentorum aliquem sibi conciliaret, quem postmodum mitteret
in Syriam cum subscripto veniae concessae libello. hunc ergo para-
vit imperator, rubrisque inscriptis litteris et aurea munitum bulla in-
tra brevem fusum cereum inclusit. Saracenum vero ab imperatore
discedentem vocavit Samonas; et dixit ei "nostri quid geras?" illud
propter cereum insinuavit. "Syriae perniciem tecum defers." et pe-
cuniis muneribusque eidem collatis Vizeris manibus reponere suscit-
digressus ille, quod commendatum fuerat, praestitit. detentus est
itaque Andronicus, et cum consanguineis omnibus in vincula coniec-
tus. cumque haec Samonae dolo in se gesta comperisset, neces-
sitate adactus ipse sociique fidem eiuravere. ex illo tempore Constans
eius filius et amicorum reliqui Andronicum regredi posse nul-
latenus licitum scientes, soli fuga usi (quod mirum fuit) ex Syria in
Romaniam reversi sunt; et per varia loca diversis calamitatibus agi-
tati, vix pauci cum Constantino eius filio incolomes evaserunt.

E Tarso denique venit in urbem Abalbacae senior et Samonae
pater, de mutandis captivis tractatum habituri. hos imperator in con-
spectum admisit, et cum humanitate summa, honore et gloria in Ma-
gnaura excepit. maguam autem ecclesiam sumptuoso decoravit or-

στιανικῆς καταστάσεως, τοῦ θεαθῆναι παρὰ τῶν ἔθνῶν τὰ ἅγια σκεύη τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ τοῦ Σαμωνᾶ πατὴρ ἤθελεν συν-
εἶναι τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ μεῖναι εἰς Ῥωμα-
νίαν. ὁ δὲ Σαμωνᾶς παρήγγασεν αὐτῷ, λέγων “κράτει τὴν
πίστιν ἣν ἔχεις· καὶ γὰρ εἰ δυνηθῶ, ἐλεύσομαι πρὸς σε μάλ-
λον.” τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς στέφει Λέων ὁ βασιλεὺς
τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον δι’ Εὐθυμίου πατριάρχου.

Δέδωκε δὲ Σαμωνᾶς Κωνσταντῖνον ἄνθρωπον αὐτοῦ,
καὶ δουλεύσαντα πρότερον Βασιλεῖ μαγίστρω καὶ κανικλείῳ,
δουλεύειν Ζωῇ Ἀγούστη· ὃς ἠγαπήθη παρὰ τοῦ βασιλέως
Λέοντος καὶ τῆς Ἀγούστης. διὰ τοῦτο πολλὰ ἐφθόνηι Σαμωνᾶς
αὐτῷ, καὶ ἐλοιδορεῖ ὡς συνόντα τῇ Ἀγούστη. ὕπερ ὁ βασιλεὺς
ὑπονοήσας ἀπέκρινεν αὐτὸν μοναχὸν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Ρ. 486
Ταρασίου διὰ τοῦ Σαμωνᾶ. μετ’ ὀλίγον δὲ ὤρισεν Σαμωνᾶ
ἀναλαβέσθαι αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ τὰ Σπείρα, βουλόμενος
πάλιν ἀναλαβέσθαι αὐτόν. ἀπελθὼν οὖν πρόκεισον ἐν τῷ
Δαματρῷ, καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σαμωνᾶ ἀριστήσας, εἶδεν Κων-
σταντῖνον, καὶ παρεσθὲν ὤρισεν Σαμωνᾶ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν
κομμικά, καὶ ἐκέρασεν τὸν βασιλέα εἰς τὸ κλητόριον, καὶ ὑπέ-
στρεψεν μετ’ αὐτοῦ ἐν τῷ καλατῷ. βλέπων οὖν ὁ Σαμωνᾶς
αὐξανομένην τοῦ βασιλέως ἀγάπην ἐπ’ αὐτόν, βουλεύεται
μετὰ μεγίστου κοιτωνίτου καὶ Μιχαῆλ Σιηρόδου, καὶ ποι-

natu, omniaque pretiosa vasa Agarenis ostendit, quod indignum im-
peratoria et Christiana institutione extitit, sacra dei vasa a gentili-
bus conspici. Samonae vero pater cum imperatore et filio moram
tenere et in Romania manere expetebat. Samonas autem exhortaba-
tur, dicens “tene quam habes fidem: si enim potuero in partes tuas
deficiam.” die porro pentecostes Leo filium suum Constantinum, Eu-
thymii patriarchae ope, imperii corona ornavit.

Ceterum Samonas dedit in ministerium Zoeae Augustae Constanti-
num hominem suum, qui prius Basilio magistro et caniciei praefecto
ministraverat; qui deinde Leoni imperatori et Augustae carissimus ex-
stitit. qua de causa in hominem Samonas ferebatur invidia, et pro-
bris insectabatur, quasi cum Augusta consuetudinem haberet. quod
quidem imperator suspicatus, eiusdem Samonae ope in S. Tarasii mo-
nasterio monachum tonderi iussit. paulo post autem Samonas man-
davit in monasterium proprium, Spira dictum, eundem recipi, quo
rursus facilius ad se vocaret. processu igitur ad Damatrim habito,
et in Samonae monasterio pransurus, vidit Constantinum, confestim-
que Samonam iussit ut consuetis saeculo vestibus eum indueret: tum
inter epulas imperatori bibendum propinavit, et cum eo ad palatium
regressus est. videns autem Samonas auctum imperatoris in eum af-

Βούσι χάριτην πολυλοίδωρον κατὰ τοῦ βασιλέως, γράψαντος καὶ συντάξαντος αὐτὸν τοῦ Ῥοδίου νοταρίου ὄντος τοῦ Σαμωνᾶ. ἔλθων δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, εὔφρας αὐτὸν ἐν ᾧ ἤρχετο τόπῳ, εἰς τὸ μιτατώριον, καὶ ἤρην αὐτὸν καὶ ἀναγνοὺς ἐν μεγάλῃ θλίψει ἦν, ζητῶν τὸν τοῦτον ποιήσαντα, γέ-3
 γονε δὲ καὶ ἔκλειπτε σελήνης, καὶ διωρίσατο ὁ βασιλεὺς τοὺς οὖσι τότε ἀστρονόμοις εἰπεῖν τὸ ἀποτέλεσμα. εἰσερχομένου δὲ πρὸς τὸν βασιλέα φίλου ὄντος τοῦ Σαμωνᾶ Παντολίοντος μητροπολίτου, ἠρώτησεν αὐτὸν Σαμωνᾶς “εἰς τίνα ἐστὶν ἡ κάκωσις;” ἔφη αὐτὸς “εἰς σέ. καὶ ἐὰν διέλθῃς Ἰουδίον τίς 15
 C τριακαίδεκα, ἔκτοτε οὐδὲν πείσῃ κακόν.” τὸν δὲ βασιλέα ἰπ-
 πον εἰς τὸν δεῦτερον ἔχειν κάκωσιν τὴν σελήνην. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπέλαβεν τοῦτο εἰς Ἀλέξανδρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν. μετὰ τοῦτο δὲ ἰδίως Τζιργίδων τῷ βασιλεῖ ἔδειπεν “ὁ Σαμωνᾶς τὸ πιττάκιον ἐποίησεν.” καὶ παρευθὺ καταβιβάζει Σα-15
 μωνᾶν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀποκίρει μοναχόν, καὶ ἀπάγει εἰς τὴν μονὴν Εὐθυμίου πατριάρχου, καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν λαιδορηθέντα ἀπήγαγον εἰς τὴν τοῦ Μαρτινάκη μονήν. ἐποίησεν δὲ Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον, καὶ ἔκτισεν αὐτῷ μονήν ἐν Ὀσίαις. καὶ ἀπῆλθον ἅμα Εὐθυμίου πατριάρχῃ καὶ 20
 ἀνεκαίνισαν ταύτην.

20. Νοσίαις Comb

fectum, cum cubiculario praecipuo et Michaele Steredone consilium iniit; et una libellum conviciis refertum adversus imperatorem, scribente illum et componente Rhodio Samonae notario, comminiscuntur. imperator in magnam ecclesiam profectus, et eo qua deum precari consueverat sede ad Mitatorium reperto, eundem acceptum magna cum animi angustia perlegit, libri requirens auctorem. contigit autem lunae eclipsis; iussitque astronomos qui tunc aderant effectus eius edicere. Pantaleonem vero Metropolitam, Samonae amicum, ad imperatorem enarrare progressum interrogabat Samonas, in quem recideret eius influxus malignitas. ait ille “in te. praeteritis tamen Iunii diebus tredecim, si evaseris, nihil deinde mali patieris.” imperatori vero renuntiaverunt illi in secundam ab eo personam lunam pravitate sua minari, quod imperator de fratre suo Alexandro suspicabatur. post haec vero Steredon imperatori privatim enuntiavit “Samonas libellum commentus est.” et confestim Samonam in suam se recipere domum coëgit, ibique monachum tondet et in Euthymii patriarchae monasterium abduci iussit; ibique postmodum aliis convictis criminibus in Martinacis monasterium deportatus est. Constantinum autem accubitorem creavit, et in Osii monasterium de eius nomine condidit; abiitque una cum Euthymio patriarcha, et solemnino officio dedicavit.

Ὀκτωβρίῳ δὲ μηνὶ γέγονε πόλεμος ναυτικός Ἰμερίῳ λο-
γοθέτῃ μετὰ Δαμιανοῦ καὶ Λέοντος τῶν Ἀγαρηῶν, στρατη-
γοῦ ὄντος Σίμφω Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος.
ἠττήθη δὲ Ἰμέριος καὶ μόλις διασώθη σχεδὸν πάντων ἐκεῖ
κινδυνευσάντων. ἤρξατο δὲ νοσηλεύεσθαι Λέων ὁ βασιλεὺς
κοιλιακῶ νοσήματι, ὥστε μὴ θνηθῆναι ἐξελεύειν ἐν τῇ Μα-91
ναύρᾳ τὴν δημηγορίαν διαλαλῆσαι ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν νηστειῶν.
γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμός εἰς τὰ κηρουλάρια τῆς μεγάλης ἐκ-
κλησίας, καέντων τῶν χαρτοθεσιῶν πάντων καὶ τῆς σκεῆλης. 92
Μαίῳ δὲ ἐνδεκάτῃ τελευταίᾳ Λέων ὁ βασιλεὺς προχειρισάμε- P. 487
νος Ἀλέξανδρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν· ὃν ἰδὼν, ὡς φασί, εἰσ-
ερχόμενον πρὸς αὐτὸν ἔφη “ἶδε ὁ κακὸς καιρὸς μετὰ τοὺς
τρισκαίδεκα μῆνας,” πολλὰ ἐκλιπαρήσας καὶ δεηθεὶς αὐτοῦ
φυλάττειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον.

Ἀλέξανδρος.

Ἀλέξανδρος ἐβασίλευσεν ἔτος ἐν ἡμέρας κθ' σὺν Κων-
σταντῖνῳ υἱῷ Λέοντος. ἀποστείλας δὲ ἤγαγεν Νικόλαον ἐκ
Γαλακρινῶν, καταγαγὼν Εὐθύμιον πατριάρχην, καὶ ἐνεθρόνι- 93
σεν τὸ δευτερον αὐτοῦ Νικόλαον. ἐποίησε δὲ σελέντιον καὶ Β
σύνδοκον Ἀλέξανδρος ἐν τῇ Μαναύρᾳ, ἀγαγὼν Εὐθύμιον ἀπὸ

18. τοῦ πατριαρχείου Anonymus

19. αὐτοῦ] τὸν αὐτὸν idem

Mense porro Octobri Himerio logothetae una cum Damiano et Leone Agarenis, Sami duce Romano, qui postea regnavit, existente, praelium commissum est, quo victus Himerius, cunctisque in summum periculum adductis, vix incolumis evasit. Imperator autem Leo gravi morbo iactari coepit, adeo ut in Magnauram orationem ieiuniorum principio habere nequiret. contigit autem incendium in magnae ecclesiae ceculariis, quo chartarum thesauri armaria et sacella combusta sunt. Maii tandem die undecimo Leo imperator, cum antea successorem fratrem suum Alexandrum designasset, diem extremum obiit; quem ille, ut aiunt, ad se venientem conspicatus, dicit “cave: post menses tredecim pessimum tempus instat.” et impensissime rogavit et obtestatus est ut Constantinum filium suum protegeret.

ALEXANDER.

Imperavit Alexander una cum Constantino Leonis filio annum unum, dies viginti novem. missoque ad Nicolaum ad Galacrenas nuntio Euthymium patriarcham deposuit et Nicolaum secundo restituit. habuit autem Alexander ad Magnauram silentium, et concilium celebravit, atque Euthymium ab Agatho advocavit. sedensque cum Ni-

τῶν Ἀγαθοῦ, καὶ συγκαθίστας ἅμα Νικολάφ πατριάρχη, ἐποιήσαντο τὴν κατ' αὐτοῦ καθάρσεις, ἀτίμως ἀποτίλλοντες τοῦ ἱεροκρεπούς καὶ ἀξιαγίστου ἀνδρός τὴν τιμίαν γενεάδα, καὶ ἄλλας τινὰς ὕβρεις καὶ ποινας αὐτῷ ἐπιφέροντες. ὡς ἤσυχος καὶ πράως ὑπέμεινε ὁ τίμιος καὶ ἱερὸς ἀνὴρ· ἐνθα καὶ εἰς 5 τὰ Ἀγαθοῦ τελευτήσας κατατίθεται ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ, ἐν τῇ πόλει τῶν Ψαμαθίου. ὁ οὖν Ἀλέξανδρος διὰ τὰς ὑπονοίας, ὡς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Λέων ἔτι ζῶν εἶχε κατ' αὐτοῦ, αἰεὶ τοῖς κληρονομοῦσι καὶ τοῖς ἔξω παλατίοις ἐσχόλαζεν, μηδὲν βασιλέως ἔργον διαπραπτόμενος, ἀλλὰ διύγων ἐν τρυφαίς ἀσωτίας καὶ 10 μέθαις, καὶ περὶ ταῦτα αἰεὶ διακείμενος. ὅθεν παρευθὺ Ἰαννῆν παπᾶν, τὸν ἐπίκλην Λαζάρην, ραϊκτορα πεποιήκειν, ὃς καὶ κακὰ τὸ ζῆν ἀπέρρηξεν μετὰ θάνατον Ἀλεξάνδρου. ὡσαύτως οὖν φασὶν καὶ Γαβριλόπουλον καὶ Βασιλίτζην ἀπὸ τοῦ Σιλαβίνων ἔθρους σφοδρῶς κατεπλούτισεν ἐκ τῶν τοῦ παλα- 15 τίου χρημάτων. ὡς φασὶν δέ, αὐτὸν Βασιλείον καὶ βασιλεὺς ἠβούλετο ποιῆσαι ὡς ἄκαις αὐτὸς ὦν, καὶ Κωνσταντῖνον υἱὸν Δ Λέοντος εὐνοῦχον ποιῆσαι· ὃ καὶ πολλὰκις βουλευθεὶς δεσκεδάσθη παρὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Λέοντος εὐαργετηθέντων, ποτὲ μὲν ὡς νῆπιον ὑποβαλόντων, ποτὲ δὲ ὡς ἀσθενούντα. 20

6. τελευτήσας, ἐν τῇ πόλει εἰσαχθεὶς κατατίθεται ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ τῶν Ψ. Comb. ex Anonymo et Cedreno 11. post διακείμενος Anonymus: μονώτατος ἄρχας οὐδὲν γενναῖον καὶ λόγου ἀξίον κατεπραξάτο 16. Βασιλίτζην Comb

colao patriarcha eius depositioni vacabat attentius, cum dedecore venerandi et per omnia mirandi viri colendam barbam vellitantes, aliaque opprobria et iniurias inferentes, quas quiete et mansuete honorabilis et sacer vir tolerabat. ex quibus ad Agathi aedes vita functus, in proprio monasterio, iuxta Psamathii depositus est. Alexander suspicionibus liber, quas frater Leo adversus ipsum, dum in vivis esset, fovebat, venatibus continuis et per varia palatia discursibus vacabat usquequaque, nihil imperatore dignum meditatus aut executus, sed semper deliciis luxuriae et ebrietatibus indulgens totum se huiusmodi tradiderat. unde protinus Ianem clericum, cognominis Lazarem, rectorem instituit, qui post Alexandri mortem misere vitam abruptit. Gabrielopulum pariter et Basilitzen, Scavinorum genere ortos, palatii divitiis vehementer auxit, adeo ut nulla prole suscepta Basilius iste imperatorem, ut aiunt, haeredem instituere meditatus fuerit. Constantinum etiam Leonis filium eunuchum reddere consuevit, et frequenter id aggressus ab iis quos Leo beneficiis affecerat, modo infantilem aetatem modo infirmitatem praetendentibus, praepeditus fuit.

Ἐπὶ τούτου ἐράνη ἀστὴρ κομήτης ἐκ δύσεως ἐπὶ ἡμέρας δεκαπέντε, ὃν ἔλεγον ξιφίαν καλεῖσθαι καὶ αἵματεχυσίαν ἐν τῇ πόλει ἐργάσασθαι.

Οὗτος πλάνοις καὶ γόησιν ἑαυτὸν ἐξέδοτο, οὐ καὶ πεπελάσιν αὐτὸν ὡς τὸ τοῦ σνάγρου στοιχεῖον τὸ ἐν τῷ ἵππικῳ⁹³ σοὶ καὶ τῇ σῇ ζωῇ προσανάκειται, χοιρόβιον τὸν ἀνόητον ὑπεμφαίνοντας. ὁ δὲ τούτοις ἀπαιτηθεὶς αἰδοῖα καὶ ὀδόντας τῷ χοίρῳ προσανενέωσεν ὡς λειπομένους αὐτῷ. καὶ τῇ αὐτοῦ πλάνῃ πεποιθὼς ὢν, ἵππικὸν ποιήσας τὰς τῶν ἐκκλησιῶν ἐνδυτὰς καὶ πολυκάνδηλα ἄρας τὸ ἵππικὸν ἐστολίσειν καὶ τοῖς^{P. 488} ζώδοις φρωτασίαν ἐποίησεν. διὰ τοῦτο ἤρθη ἀπ' αὐτοῦ ἡ τοῦ Θεοῦ χεὶρ, ὡς τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν τοῖς εἰδώλοις προσάψαντος. Ἰμερίου δὲ λογοθέτου ἐκ τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν ἡττῆς ὑποστρέψαντος, ἀποστείλας Ἀλέξανδρος περιῆρξεν ἐν τῇ μονῇ τοῦ παλατίου τῇ λεγομένην Καμπᾶ, ἰπειλήσας ὡς ἐχθρὸν αὐτοῦ ὄντι ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος· ὁ δὲ ἐκ θλίψεως πολλῆς ἀρρωστήσας, περιορισάμενος ὢν ἐπὶ μῆνας ἕξ, ἐτελεύτησεν. ἀπέστειλεν δὲ Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας μηνύων Ἀλεξάνδρῳ τὰ περὶ εἰρήνης. Συμεὼν παρσκευάζετο κινῆσαι κατὰ τῶν Χριστιανῶν⁹⁴ ὄπλα. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀριστήσας καὶ οἶνω-Β θεις ἐν τοῖς ὑπὸ κύναι καύμασι κατῆλθεν σφαιρίσαι. καὶ ὁμοφαίᾳ θεηλάτῳ πληγεὶς καὶ ἀνελθὼν, αἵματος ἐκ τῶν ῥί-

Eius tempore apparuit cometes per dies quindecim ad Occidentem, quem xiphiam vocari dicebant, et sanguinis effusionem in urbe portendere.

Hic erronebus et praestigiatoribus se totum dedit, qui etiam suaserunt "apri fatum sive signum quod in circo erectum est, tibi vitaeque tuae repositum est," porci vitam amentem illum agere subindicantes. his ille seductus pudenda dentesque porco quasi sibi deficientia renovari iussit. eodem etiam persuasus errore, equestri celebrato certamine, prolatis ecclesiae vestibibus, productisque candelabris multifidis ludos exornavit et luminum splendore animalia decoravit. eam ob rem dei manus auxiliaris ab eo remota est, qui dei honorem idolis adolere non est veritus. Himerium vero logothetam a clade quam ab Agarenis pertulerat redeuntem, misso nuntio, Alexander in palatii monasterium, Campa dictum, velut hostem a fratris sui Leonis tempore sibi infensum adiectis minis exulem egit. ille societate hominum interdictus per menses sex ex nimio maerore morbo correptus interiit. Simeon autem Bulgariae princeps missis ad Alexandrum nuntiis de pace tractatum habuit. Simeon adversus Christianos arma movere parabat. Alexander imperator bene pastus

τῶν καὶ τῶν αἰθόλων ἐκφρομένον, μετὰ δύο ἡμέρας ἐτελί-
τησεν, καταλιπὼν ἐπίτροπον Νικόλαον πατριάρχην καὶ Στέφα-
νον μάγιστρον καὶ Ἰωάννην μάγιστρον τὸν Ἑλαδᾶν καὶ Ἰω-
άννην χαλκτωρα καὶ Εὐθύμιον καὶ τὸν Βασιλίτζην καὶ τὸν
Γαβριλόπουλον, ἑάσας τὴν βασιλείαν Κωνσταντίνῳ υἱῷ Α'-5
στος. ἀπέθετο δὲ Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς ταφοῖς τῶν βασιλέων
μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Κωνσταντίνος.

C Κωνσταντίνος δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευτήσαντος Λέον-
τος παῖς ἔτι τυγχάνων (ἑβδομον γὰρ εἶχε τῆς ἡλικίας ἔτος),¹⁰
ὑπὸ Ἀλεξάνδρον θεῖον αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ καταλέλειπτο
ὑπὸ ἐπιτρόπους τελῶν. ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν αὐτοῦ ἐπιτρό-
πων καὶ σὺν τῇ μητρὶ ἔτη ζ', ἅμα δὲ Ῥωμανῷ πενθερῷ αὐτοῦ,
ἐν ὑποταγῇ ὧν, ἔτερα ἔτη εἴκοσι ἕξ, μονοκράτωρ δὲ ἔτη δεκα-
πέντε, ὡς εἶναι τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη¹⁵
πεντήκοντα πέντε. λαβόμενος οὖν τῆς τοῦ παλατίου ἑξουσίας
D ὁ πατριάρχης Νικόλαος τὴν τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν ἐποιεῖτο καὶ
τὴν φροντίδα εἶχεν τῶν τῇ βασιλείᾳ ἀνηκόντων πραγμάτων
ἡσμεῖραι. ἐν τούτοις οὖν τῆς βασιλείας οὐσης δηλοῦται Κων-
σταντίνῳ τῷ δουκὶ τῶν σχολῶν παρὰ τινῶν τῶν ἐν τῇ πόλει²⁰
μειγιστάνων, φιλοῦντων αὐτὸν ὡς ἀνδρεῖον καὶ νουτεχῆ καὶ

et vino temulentus sub caniculae ardores pilā lusurus processit, gladioque divinitus immisso vulneratus rediit, sanguinem e naribus et pudendis effundens, et post dies duos Nicolao patriarcha et Stephano magistro Elada et Ioanne rectore et Euthymio et Basilitae et Gabrielopulo procuratoribus institutis, Constantino Leonis filio reliquit imperium. Alexander ille cum patre Basilio eodem sepulcro repositus est.

CONSTANTINUS.

Constantinus patre Leone mortuo adhuc puer (septimum enim tantum aetatis suae agebat annum) ab Alexandro patre imperator relictus est sub tutoribus agens. sub his itaque tutoribus ac matre imperavit annis 7, una vero cum Romano socero suo, cui subiectus fuit, annos alios viginti sex: solus imperium rexit annos quindecim, adeo ut imperii eius tempus omne annis quinquaginta quinque concludatur. palatii igitur potestatem adeptus Nicolaus patriarcha rebus communibus providebat, curamque gerebat quotidianorum regni negotiorum. cum igitur sic se haberent imperii res, Constantino scholarum duci a quibusdam

καλῶς δυνάμενον τὴν ἐκκλησίαν διακυβερνᾶν, εἰσελθεῖν καὶ ταύτης ἐγκρατῆς γενέσθαι ἀπονητί. ὁ δέ, ἅτε καὶ πρότερον αὐτὴν ὄνειροπολῶν καὶ τοὺς στεφάνους αἰεὶ ἐφιέμενος, ὡς εἶχεν τάχος τὴν βασιλεύουσαν καταλαβὼν ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ τῶν στρατευμάτων ἐκκρίτοις ἱκανοῖς οὖσιν, καὶ νυκτὸς διὰ παραπυλίδος εἰσελθὼν τοῦ πρωτοβεστιαρίου Μιχαήλ, οὔσης πλησίον ἀκροπόλεως ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ P. 489 Γρηγοῶ, ἄπνους μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ διετέλεσεν. Νικητῆς δὲ ἀσηκρῆτις ὁ μετὰ ταῦτα πρωτονοτάριος γεγωνὼς τὴν Κωνσταντίνου ἄφιξιν τῷ πατρικίῳ Κωνσταντίνῳ τῷ Ἑλαδικῷ κατεμήνυσεν, καὶ ἄμφω τῇ αὐτῇ νυκτὶ πρὸς τὸν δοῦκα Κωνσταντῖνον παρεγένοντο, καὶ βουλὴν ποιησάμενοι, οὐπω τῆς ἡμέρας καταλαβούσης ἀλλ' ἔτι σκοτίας οὔσης μετὰ λαμπάδων καὶ λαοῦ πολλοῦ καὶ ὄπλων τὴν τοῦ ἵπποδρομίου πύλην καταλαμβάνουσιν, Κωνσταντῖνον εὐφημοῦντες ὡς βασιλέα. ἔνθα δὴ ὁ τούτου ἵπποκόμος παρὰ τῶν ἐντὸς τοῦ ἵπποδρόμου πυλῶν ἀνῆρέθη. μὴ δεχθεὶς οὖν ἐκεῖνος ὁ Κωνσταντῖνος ἀλλ' ἀποσοβηθεὶς, ὥσπερ ἔκ τινος ἐκβακχευόμενος δαίμονος, καὶ Β μὴ ἐφροσνηκότες ἔχων τὸν λογισμὸν τῷ τῆς βασιλείας ἔρωτι, ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ὑπεχώρησεν στυγνὸς τε καὶ κατηφής, κα- 96 κὸν οἰωνὸν τὴν τοῦ ἵπποκόμου κρίνας σφαγὴν. ἐκεῖθεν οὖν εὐφημούμενος ἤλθε μέχρι τῆς λεγομένης Χαλκῆς, καὶ διὰ τῆς σιδηρᾶς πόρτας εἰσεληλυθὼς μέχρι τῶν Ἐξκουβίτων παρεγένε-

1. βασιλείαν margo P

urbis proceribus, qui amabant eum seu virum fortem et prudentem, quique posset rempublicam administrare, suggeritur ut seipse promoveret nulloque labore capessendum imperium aggrederetur. ille igitur, ut pote qui prius illud in votorum somniis habuerat et coronarum libidine semper aestuabat, quanta potuit velocitate, in reginam urbem una cum selectis copiis et ad quodvis audendum idoneis profectus est; noctuque per portulam protovestiarii Michaelis, urbis arci vicini, ingressus in domo Gregorae soceri insomnis una cum sociis mansit. Nicetas autem a secretis, qui postea factus est protonotarius, Constantini adventum Constantino Eladico patricio significavit, amboque pariter ipsa nocte ad duces Constantium accedunt; habitoque consilio illucescente die, sed profundis adhuc tenebris, cum lampadibus magnaue populi et armorum multitudine circi portam, Constantinum ut imperatorem acclamantes, occupant. ibi primum ab iis qui circi tenebant penetralia eius equiso peremptus est. illuc igitur non admissus, quinimo expulsus, velut arrepticus debacchans, nec prae imperii cupiditate mentis compos, circo se adducit subtristis et vultu demisso, sinistrum omen secum reputans equisonis caedem.

νετο. ὁ οὖν μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Ἐλαδῆς ἐκλογὴν τῶν τε τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐλατῶν ποιησάμενος, μεθ' ὄπλων τοιούτους ἀπέστειλεν κατὰ τοῦ δουκός. ἐλθόντων οὖν μέχρι τῆς C Χαλκῆς, καὶ πολέμου συστάτος, πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων ἐπισσον τῶν μερῶν, ἔργον ἐκεῖος μαχαίρας γενόμενοι, καὶ τοσοῦτοι ὥστε τὸν τόπον ἐκλιμασθῆναι τῷ αἵματι ποταμηδὸν καταρρέοντι. ἀνηρέθη καὶ Γρηγορᾶς υἱὸς τοῦ δουκός, καὶ Μιχαήλ ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ, καὶ ὁ Κορτίκης ἐκεῖνος ὁ ἐξ Ἀρμενίων. ταῦτα ὁ δοῦξ Κωνσταντῖνος μαθὼν, ταραχῆς ὅτι πλείστης γενομένης, τὸν ἵππον ἐξήλαυεν. ὁ δὲ ταῖς ἐκεῖος ἐπιστρωμέναις ἐνολισθήσας πλαξίν εἰς γῆν τὸν ἐπιβάτην κατέβαλεν· οἱ γὰρ ἄλλοι διεσκεδάσθησαν ἅπαντες. ἐπεὶ δὲ τις αὐτὸν κατὰ γῆς ἐρριμμένον καὶ μεμονωμένον κατέλαβεν, ἔριψε τὴν τούτου ἀπέτεμε κεφαλὴν. τούτων οὕτω τελεσθέντων Γρηγορᾶς μάγιστρος, ὁ τούτου πενθερός, μετὰ Λέοντος ὄν¹³ D Χοιροσφάκτην ἀνόμαζον, τῇ ἀγίᾳ Θεοῦ Σοφίᾳ προσπέφυγεν· οὗς καὶ βία ἐκεῖθεν ἀποσπύσαντες ἀπέκειραν μοναχοὺς ἐν τῇ τοῦ Στουδίου μονῇ. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν Ἑλλαδικὸν βουνεύροις τύψαντες ῥάκη τε περιβαλόντες καὶ ὄψω ἐπικαθίσαντες διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσαν, καὶ ἐν τῇ²⁰ τοῦ Δαλμάτου ἀπαγαγόντες μονῇ ἐγκατακλείστους, τῇ λεγομένῃ Καταδίκη, πεποίηκαν. Λέοντα δὲ τὸν Κατακαλίτην καὶ Ἀβεισσαλῶμ τὸν τοῦ Ἀροτῤῥᾶ ἐκτυφλώσαντες ἐν ἔξορίᾳ

illinc itaque faustis acclamationibus semper comitatus ad portam, Chalces nomine, appulit; et per ferream portam ingressus ad excubitorum usque locum penetravit. ex adverso magister Ioannes Eladas, confederatorum et remigum selectu habito, armis instructos contra duces summisit. illis itaque ad Chalcem appellentibus, inito certamine, multi ex utraque parte gladiis confossi ceciderunt, imo ad eum numerum, ut fluente sanguine locus fluminis in morem stagnaret. corrui ibidem Gregoras Ducis filius, et Michael eius consobrinus, et Cortices ille ex Armenia oriundus. his cognitis, tumultu plurimo per civitatem excitato, Constantinus equum calcari vehementius impulit; equus super lapideis tabulatis infra stratis lapsus equitem in terram deiecit, sociis omnibus hinc inde fuga palantibus et dissipatis. eum in terram proiectum solumque derelictum cum quidam conspexisset ac tenuisset, eius caput gladio amputavit. his ita peractis, Gregoras magister eius socer, una cum Leone cognomento Cherosphacte, ad sanctae dei sapientiae templum profugit; quos vi inde extractos caesarie multarunt in Studii monasterio. Constantinum autem Elladicum taweis caesum et loricis vilibusque vestibus indutum asiouque superpositum per mediam urbem in triumphum morem tradu-

παρέπεμψαν· Κωνσταντῖνον δὲ τὸν τοῦ Εὐλαμπίου υἱὸν καὶ ἐτέρους σὺν αὐτῷ Φιλόθεος ἕπαρχος ἐν τῇ τοῦ ἵππικοῦ σφενδόνῃ ξίφει ἀπέτεμεν. οὐ μικρῶς δὲ διερευνησάμενοι περὶ Νικητὰ ἀσηκρῆτις καὶ Κωνσταντῖνου τοῦ Λιβὸς οὐχ εὗρεν αὐτούς, ὡς χρησαμένους φυγῆ· τὸν δὲ Αἰγίδην ἐκείνον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ πολλοὺς καὶ ἀνδρείους ὄντες ἀπὸ τε τῆς ἐν Χρυσοπόλει δαμάλεως καὶ μέχρι τοῦ Λευκάτου διδύμοις ξύ-Ρ. 490 .
λοις πάντα ἀνεσκολόπισεν. καὶ πολλοὺς ἀνηλεῶς καὶ ἀναι-97
τίως οἱ λεγόμενοι οὗτοι ἐπίτροποι ἀπέκτειναν, εἰ μὴ τινες τῶν δικαστῶν τῆς ἀδίκου ὀρμῆς ἀνεχαίτισαν, εἰπόντες πρὸς αὐτούς ὡς παιδὸς ὄντος τοῦ βασιλέως, πῶς ἄνευ τῆς αὐτοῦ κλεύσεως τοιαῦτα τολμᾶτε διαπραΐτεσθαι; τὴν τοῦ δουκὸς οὖν γυναῖκα ἀποκείραντες εἰς τὸν ἐν Παφλαγονίᾳ οἶκον αὐτῆς ἐξπέστειλαν, εὐνοοῦσάντες καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

Ἀγούστῳ δὲ μηνὶ Συμεὼν ὁ Βουλγαρίας ἄρχων ἑκτρα-Β
τεύσας κατὰ Ῥωμαίων σὺν ὄχλῳ βαρεῖ κατέλαβεν τὴν Κων-
σταντινούπολιν, καὶ δὴ περικαθίσας αὐτὴν χάρακα περιέβαλ-
λεν ἀπὸ τε Βλαχερνῶν καὶ μέχρι τῆς λεγομένης πόρτης Χρυ-
σῆς, καὶ ἐλπῖσι μετέωρος ὢν ἀπονητὶ πάντως ἐλεῖν, ἐπεὶ δὲ
τὴν τε τῶν τειχῶν κατέμαθεν ὀχυρότητα τὴν τε ἐκ τοῦ πλη-
θους καὶ τῶν πετροβόλων ἀσφάλειαν, τῶν ἐλπίδων σφυλεῖς ἐν τῷ

5. Αἰγίδην add Anonymus et Cedrenus

xerunt, et ad Dalmatae monasterium abductos supplicii ac condemnatio-
nis nomine loco celebri fecerunt inclusum: Leouem vero Catacalitzem
et Abessalom Arotrae filium excaecatos in exilium miserunt. Constan-
tium autem Eulampii filium et eius comites Philotheus praefectus
ad circi metam gladio obruncavit. non modica vero de Niceta a se-
cretis et Constantino Libe perquisitione facta, ipsi, ceu fuga usi,
nullatenus reperti sunt. ipsum autem multosque, qui cum ipso erant,
fortes viros a Damali, quae est Chrysopoleos locus, ad Lacatem usque
geminis lignis sive furcis cunctos suspenderunt; plurimosque crude-
liter et sine causa isti procuratores appellati neci tradidissent, nisi
iudicum quidam iniquum eorum impetum cohibuissent, dicentes illis
“cum adhuc imperator inter pueros agat, quomodo sine eius iussu
talia patrare aggredimini?” deinde Ducis uxorem, caesarie deposita,
in eius domum, quam in Paphlagonia possidebat, filio eius virilibus
prius exsecto, miserunt.

Mense porro Augusto Simeon Bulgariae princeps adversus Roma-
nos, comparato exercitu cum multitudine gravi, Cpolim appulit, et
vallo a Blachernis ad portam Chrysem vocatam circumducto urbem
obsedit; alisque spei suae in sublimem elatus subacturum se omnino
nullo labore promittebat. probatis autem in adversum moesium mu-
nimentis, urbisque ex populi copia et machinis securitate ac praesi-

λεγομένην Ἑβδομήνρ ὑπέστρεψεν, εἰρηνικὸς σπονδὰς αἰτησάμενος, τῶν δὲ ἐπιτρόπων τὴν εἰρήνην ἀσμενέστατα ἀποδεξαμένων, ἀποστέλλει Συμεῶν Θεόδωρον μάγιστρον αὐτοῦ συλλαλῆσαι τὰ τῆς εἰρήνης. ἀναλαβόμενος δὲ ὁ τε πατριάρχης Νικόλαος καὶ Στέφανος καὶ Ἰωάννης μάγιστρος τὸν βασιλέα ἤλθον μέχρι 5
C τῶν Βλαχερνῶν, καὶ εἰσήγαγον τοὺς δύο υἱοὺς Συμεῶν, καὶ συνεισιτιάθησαν τῷ βασιλεῖ ἐν τοῖς παλατίοις. Νικόλαος δὲ ὁ πατριάρχης ἤλθε πρὸς Συμεῶν· ᾧ τινὶ τὴν κεφαλὴν ὑπέ-
99 κλινεν Συμεῶν. εὐχὴν οὖν ὁ πατριάρχης ποιήσας, ἀντὶ στέμματος τὸ ἑαυτοῦ ἐπιρριπτάριον τῇ ἑαυτοῦ ἐπέθηκεν κεφαλῇ. 10
δώροις οὖν ἀμέτροις καὶ μεγίστοις φιλοφρονηθέντες ὁ τε Συμεῶν καὶ οἱ τούτου υἱοὶ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψαν, ἀσύμφωνοι ἐπὶ τῇ εἰρημῆνι εἰρήνη διαλυθέντες.

Τοῦ βασιλέως οὖν Κωνσταντίνου, ἅτε παιδὸς ὄντος, καὶ τὴν ἰδίαν μητέρα ἐπιζητοῦντος (ἤδη γὰρ ταύτην τοῦ παλα- 15
τίου κατήγαγεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς) ἀναβιβάζουσιν πάλιν
D αὐτήν. αὐτὴ οὖν περικρατῆς γενομένη τῆς βασιλείας ἀναβιβά-
ζει εἰς τὸ παλάτιον Κωνσταντίνον παρακοιμώμενον καὶ Κων-
σταντίνον καὶ Ἀναστάσιον αὐταδέλφους, τοὺς λεγομένους Γογ-
γυλίους. καὶ τῇ βουλῇ Ἰωάννου τοῦ Ἐλαδῦ καταβιβάζουσιν 20
τοὺς οἰκίους Ἀλέξανδρου βασιλέως, Ἰωάννην τὸν φαίκτωρα
καὶ τὸν λεγόμενον Γαβριλόπουλον καὶ Βασιλίτζην καὶ τοὺς
λοιπούς. προχειρίζεται δὲ Ζωὴ Ἀυγούστα Θεοφύλακτον Λο-

dio conspecto, spe deceptus in locum Hebdomam dictam, pacis oblaturus foedera, reversus est. procuratoribus pacem oblatam libenter excipientibus, Simeon Theodorum inagistrum de illa tractatum misit. Nicolaus autem patriarcha, Stephanus, et Ioannes magister, imperatore secum ducto, Blachernas usque profecti filios Simeonis geminos induxerunt in urbem, qui in palatiis una cum imperatore convivati sunt. Nicolao vero patriarchae ad Simeonem accedenti ipse Simeon caput inflexit. patriarcha igitur super eum orationem fusurus, stemmatis vice proprium capitis tegumentum eius imposuit capiti. donis itaque immensis et quam maximis excepti Simeon et eius filii in patriam reversi sunt, discordes ob praefatae pacis condiciones.

Constantino igitur imperatore ceu puero propriam matrem requirente (eam enim longe prius Alexander imperator amoverat) rursus in palatium induxerunt. in hunc modum illa imperii compos Constantinum accubitorem, alium Constantinum et Anastasium fratres cognomento Gongylios, in palatium accersit, eiectis, Ioannis Eladae consilio, Alexandri imperatoris domesticis et familiaribus, Ioanne rector et Gabrielopulo et Basilitze et ceteris. Zoe autem Augusta

μίνικον ἑταιριάρχην. Ἰωάννης δὲ ὁ Ἐλαδῆς νόσῳ περιπεσὼν, κατελθὼν ἐκ τοῦ παλατίου καὶ ἐν Βλαχέρναις παραγενόμενος, ὑπὸ τῆς νόσου βαρυνθείσης τελευτᾷ. συμβουλῇ δὲ Δομνίκου ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ, μετ' ὀργῆς τὰ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας περιποιούμενον καὶ φροντίζειν εἰποῦσα. τοῦ δὲ Βουλ-Ρ. 291 γάρου Συμεὼν τὴν Θράκην πάλιν ληϊζόμενον, ἐν φροντίδι ὕσης Ἀγούστης καὶ τῶν ἐν τέλει ὅπως αὐτὸν τῆς ἀλαζονείας παύσωσιν, ἤτήσατο Ἰωάννης ὁ Βυγαῆς γενέσθαι πατρίκιος, ὑποσχόμενος ἀγαγεῖν Πατζινάκους. τῆς αἰτήσεως τυχὼν 100 ἰωρὰ τε πολλὰ λαβὼν εἰς τὴν τῶν Πατζινάκων χώραν ἀπήει, καὶ δὴ δμήρους ἐκεῖθεν λαβὼν ἤγαγεν ἐν τῇ πόλει, συνθεμένων τῶν Πατζινάκων διαπερῶσαι καὶ τὸν Συμεὼν καταπολεῖν. παρεγένετο δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ Ἀσωτίος ἀνὴρ ἐμπειρία ὀνομαστότατος, υἱὸς ὢν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, ὃν Βρασι σιδηρᾶν ξάβδον ἐκ τῶν ἄκρων ἐκυτέραις χερσὶ κρατοῦντα τῇ ὑπερβαλλούσῃ ἀλκῇ διακίμπειν καὶ πρὸς τὸ κυκλικὸν σχῆμα μεταβαλλῶν, τῆς ἀντικύπου τοῦ σιδήρου φύσεως τῇ βίαι τῶν χειρῶν ὑπεικούσης· ὃν παραγινόμενον μετὰ πολλῆς τιμῆς ὑπεδέξαντο καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ἐξέπεμψαν.

Σεπτεμβρίῳ μηνὶ ἰνδικτιῶνος τρίτης Παγκροτουσκάς ὁ Ἀρμένης τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ Συμεὼν προδεδώκεν. μετ'

3. post Δομνίκου adde ex aliis: ἑταιριάρχου καταβιβάζει Ζωῆ Νικόλαον πατριάρχην Comb

Theophylactum Dominicum hetaerlarcham instituit Ioannes autem Eladas morbo correptus et palatio digressus, cum ad Blachernas appulisset, morbo ingravescente moritur. Dominici porro et eiusdem mentis hominum consilio cum animi elatione ecclesiae (reipublicae) administrationem sibi arrogabat Zoe et curare se iactabat. Simeone vero Bulgarorum principe Thraciam iterum devastante, Augusta et imperii proceres de eius iactantia reprimenda et placanda erant solliciti. his cognitis Ioannes Bagas expetit patriarchae dignitatem, et si postulata consequeretur, Patzinaces adducturum se pollicebatur; belaticque secum muneribus in Patzinacam regionem profectus est. ab illis inde abductis, cum illis in urbem appulit, Patzinacibus trahere iam pollicitis et Simeonem debellare. accessit etiam ad urbem Asotius, vir peritia nominatissimus, principis Principum filius, quem virgam ferream duabus extremitatibus apprehensam ob robur invictum inflexisse et ad circularem figuram traduxisse narrat, ferri duritia mententiaque naturali robori manuum obsecuta. eum advenientem nullo cum honore exceperunt, et pari congratulatione in propriam regionem remiserunt.

Septembri mense, indictionis tertiae, Pancrutocae Armenius Adrianopolim Simeoni prodidit. haud diu post, Basilii patricius et ca-

οὐ πολὺ δὲ ἀπεστάλησαν Βασίλειος πατρίκιος καὶ κανίλης καὶ Νικήτας πρωτοσπαθᾶριος ὁ Ἑλλαδικὸς παρὰ Ζωῆς μετὰ δώρων πολλῶν, καὶ ἀντιπαρέλαβεν πάλιν αὐτήν. ἤλθεν δὲ C καὶ Ἀμηνᾶς εἰς Στρόβηλον νῆσον μετὰ πλοίων πολεμικῶν καὶ πολλῆς δυνάμεως· καὶ ταύτην παρέλαβεν ἄν, εἰ μὴ νοσήσας⁵ ἐτελεύτησεν. οἱ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθηνῶν οἰκίητορες συνεχῶς ἐπηρεαζόμενοι παρὰ Χασὲ υἱοῦ τοῦ Ἰούβη, τὴν αὐτοῦ ἀσωτίαν καὶ ἀπλησίαν μὴ ἐνεγκόντες, λίθοις τοῦτον βάλλοντες ἀνείλον κακῶς ἔνδοθεν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν Ἀθῆναις ναοῦ. βλέπουσα δὲ Ζωὴ ἡ βασίλισσα τὴν ἔκασιν Συμειῶν καὶ τὴν κατὰ τῶν Χριστιανῶν αὐτοῦ ἐπίθεσιν, βουλὴν μετὰ τῶν ἐν τέλει βουλευεται ἀλλάγιον καὶ εἰρήνην μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν διαπράξασθαι, διαπερῶσαι δὲ πάντα τὸν τῆς ἀνατολῆς στρατὸν πρὸς τὸ καταπολεμῆσαι καὶ ἀφανίσει τὸν Συμειῶν. ἀπεστάλη οὖν ἐν Συρίᾳ ἐπὶ τὸ ποιῆσαι ἀλλάγιον Ἰωάννης πατρίκιος ὁ Ῥαδηνὸς καὶ Μιχαὴλ ὁ Τῶξαράς πρὸς τὴν Θράκην διεπέρασεν, μαγίστρου Λέοντος τοῦ Φωκᾶ δομοσίου τῶν σχολῶν τυγχάνοντος. ἐξαγαγόντων δὲ δὴ σεβάσμια καὶ ζωοποιὰ ξύλα Κωνσταντίνου τοῦ πρωτοπαπᾶ τοῦ παλατίου, τοῦ Κεφαλᾶ λεγομένου, καὶ Κωνσταντίνου τῆς Μαλεβίας ἐν τῇ Θράκῃ, ἅπαντες προσκυνήσαντες καὶ ἐπομοσάμ-

16. Τοξαράς — διεπέρασεν] Immo Τοξαράς· οὗ γεγονότος τὴν συνήθη τῆς θόγας διανομὴν ποιησάμενοι ἐν τοῖς τάγμασι, ταῦτα δὲ ἀναλαμβανόμενοι σὺν τοῖς θύμασι εἰς τὴν Θράκην διεπέρασαν Comb

nicles et Nicetas protospatharius Helladicus cum donis multis ad Simeonem missi sunt, qui urbem iterum in suam potestatem receperunt. in Strobylum etiam insulam ameras, bellicis navibus plurimis virtuteque non modica instructus, appulit; eamque coepisset, nisi lapsus in morbum obliisset. Graeciae autem et Athenarum incolae, continuis a Chase filio Iobae damnis affecti, eius luxum et inexplebilem cupiditatem ferre non valentes, lapidibus obrutum ad ipsum Atheuarum templi penetrare male peremerunt. imperatrix vero Zoe, cognita Simeonis superbia, et eiusdem odiis adversum Christianos non ignotis, habito cum optimatibus concilio foedus et pacem cum Agarenis componendam statuit, totumque Orientis exercitum ad debellandum et delendum Simeonem traducendum. missus est autem in Syriam ad foedus inuevendum Iohannes patricius Radenus; Michael vero Toxaras in Thraciam traiecit, magistro Leone Phoca domestici munus obiente. eductis autem venerabilibus et vivificis lignis a Constantino palatii sacerdote primore, Cephalata dicto, et a Constantino e Malelia Thracica, cuncti in terram prostrati, data iuramenti

νοι συναποθνήσκειν ἀλλήλοις πανστρατὶ κατὰ Βουλγάρων
 ἔσφισησαν. ἤρχον δὲ τοῦ μὲν τάγματος τοῦ Ἐξκουβίτου
 Ἰωάννης ὁ Γράψων, τοῦ δὲ Ἰκανάτου ὁ τοῦ Μαρούλη υἱός·
 Ρωμανός δὲ ὁ Ἀργυρός ἐστρατήγει καὶ Λέων ὁ ἀδελφός αὐ-
 τοῦ καὶ Βάρδας ὁ Φωκᾶς, οἷς συνῆν καὶ ὁ Μελίας μετὰ τῶν
 Ἀρμενίων καὶ οἱ ἄλλοι πάντων στρατηγοὶ τῶν Θεμάτων. συν-Ρ. 492
 ἦν δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ Κωνσταντῖνος πατρικίος ὁ Λίψ
 Λέοντι δομεστικῶς σύμβουλος αὐτοῦ ἐν πάσι τοῖς ἀνήκουσιν
 ὄν. μηνὶ δὲ Αὐγούστῳ εἰκάδι, Ἰνδικτιῶνος πέμπτης, ὁ πόλε-
 ιος μεταξὺ Βουλγάρων τε καὶ Ῥωμαίων πρὸς τῷ Ἀχελῷῳ 101
 νηκερότητο ποταμῷ, καὶ οἷα τοῦ Θεοῦ κρίματα, ὡς ἀνεξε-
 ρεύνητα καὶ ἀνεξιχνίαστα, τρέπονται Ῥωμαῖοι πανστρατὶ, καὶ
 ἔγρονε φυγὴ καὶ φρικώδης ὀλοολυγὴ, τῶν μὲν ὑπ' ἀλλήλων
 τυπατουμένων, τῶν δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναιρουμένων, αἰ-
 ματός τε χύσις οἷα ἐξ αἰῶνος οὐ γέγονεν. Λέων δὲ ὁ δομέ-
 πικος ἐν Μεσημβρίᾳ διεσώθη φηγῶν· ἐσφάγη δὲ Κωνσταν-Β
 τῖνος ὁ Λίψ καὶ Ἰωάννης ὁ Γράψων καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχόν-
 των ἱκανοί. ἀπεστάλη δὲ τότε καὶ Ῥωμανός πατρικίος καὶ
 θρουγγάριος τοῦ πλωΐμου μετὰ παντὸς τοῦ στόλου ἐν τῷ
 Λανουβίῳ ποταμῷ βοηθήσων Λέοντι τῷ Φωκᾷ. Ῥωμανοῦ
 δὲ καὶ Ἰωάννου τοῦ Βαγᾶ εἰς ἔριδας καὶ λογομαχίας ἐλθόν-

20. post Φωκᾶ supple: ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ Βαγᾶς καταγαγεῖν
 Πατρικίους, κελευσθέντος τοῦ θρουγγαρίου Ῥωμανοῦ τούτους
 διαπερᾶσαι Comb

ide se pro invicem commorituros, cum universis copiis in Bulgaros
 truperunt. praecerant autem excubiti turmae Iohannes Grapson, Ica-
 nato Marulis filius: Romanus autem Argyrus et Leo eius frater et
 Bardas Phocas, quibus aderat Melias cum Armeniis et aliorum the-
 natum praefecti, totum exercitum ducebant. una cum aliis Constan-
 tinus etiam patricius Libs Leoni domestico iunctus erat, datus nego-
 riorum omnium consiliarius. mensis itaque Augusti die vicesimo,
 indictione quinta, ad Acheloum fluvium Bulgaros inter et Romanos
 bellum commissum est, et ut se habent dei iudicia, quae omnino in-
 scrutabilia et impervestigata, Romanorum copiae omnes in fugam
 vertuntur. facta est, inquam, fuga et ululatus horrore plenus, aliis
 illos conculcantibus, plurimis etiam ab hostibus interfectis, eaque
 trages hominum edita qualis a saeculo nusquam audita est. Leo do-
 uesticus Mesembriam fugiens salutem nactus est, Constantinus autem
 Libs et Iohannes Grapson et procerum alii quam plurimi interfecti
 unt. eodem tempore Romanus patricius et navalis drungarius cum
 nni classe ad Danubium fluvium, Leoni Phocae suppetias laturus,
 missus est. Romano vero et Iohanne Badac filio in contentiones et

των, ὄρωντες αὐτοὺς οἱ Πατζινάκοι πρὸς ἀλλήλους διαμαχο-
 μένους καὶ σιασιάζοντας, ἐπεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια. τοῦ δὲ
 πολέμου τέλος λαβόντος καὶ ὑποστρεψάντων ἐν τῇ πόλει τοῦ
 τε Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Βαγᾶ τὰ κατ' αὐτῶν ἐκινήθη, καὶ εἰς
 τοσοῦτον κίνδυνον τὸν δρουγγάριον Ῥωμανὸν περιέστησαν, 5
 C ὥστε καταδικάζουσαν ψῆφον ἀνήνεγκαν τῶν ὀφθαλμῶν στερη-
 θῆναι, ὡς ἀμελεία, μᾶλλον δὲ κακουργία μὴ διαπεράσαντα
 τοὺς Πατζινάκους, ἀλλ' ὑποχωρήσαντα τάχιον, καὶ μηδὲ τοὺς
 φεύγοντας Ῥωμαίων ἐν τοῖς πλοίοις ὑποδεξάμενον. καὶ τοῦ-
 το ἂν ἐπεπόνθει, εἰ μὴ παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ Γογγύλη καὶ 10
 Στεφάνου μαγίστρου, ὡς δυναμένων παρὰ τῇ Ἀγνούστη, τὰ
 τῆς καταδίκης ἀντεράπη. τῶν δὲ Βουλγάρων τῇ νίκῃ κατ-
 επαρθέντων καὶ ἐκστρατευσαμένων μέχρι τῆς πόλεως ἐξῆλθε
 Λέων δομῆστικός τῶν σχολῶν καὶ Ἰωάννης ἑταιριάρχης καὶ
 Νικόλαος υἱὸς τοῦ δουκὸς εἰς χῶρον Θρακῶν, οὕτω λεγόμε- 15
 νον Κατισύρτας, ἅμα πλείστῳ λαῷ κατὰ Βουλγάρων. τῇ δὲ
 D νυκτὶ ἄδοκῆτως ἐπιπεσόντων αὐτοῖς τῶν Βουλγάρων καὶ τοῦ
 δομῆστικοῦ φυγόντος ἐσφάγη ὁ Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ δουκὸς
 καὶ πολλοὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ. Θεόδωρος οὖν ὁ τοῦ βασιλέως
 Κωνσταντίνου παιδαγωγὸς ὄρων Κωνσταντίνον παρακοιμώμε- 20
 νον εἰς Λέοντα τὸν ἴδιον γαμβρὸν τὴν βασιλείαν σφετεριζό-
 μενον, ὑπέθηκεν Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ Ῥωμανὸν δρουγγάριον
 προσλαβέσθαι ὡς πατρικὸν αὐτοῦ δοῦλον καὶ εὐνοῦν τὰ πρὸς

verborum pugnas lapsis, Patzinaces illos inter se divisos et disceptan-
 tes conspicati ad propria redierunt; bellumque eiusmodi finem con-
 secutum est. Romano vero et Baga in urbem reversis, de eorum
 dissidio quaestio mota est; et in illud periculi drungarium Roma-
 num adduxerunt, ut adversam privationis oculorum sententiam in eum
 tulerint, quasi eius incuria, magis autem animi pravitate non traie-
 cissent Patzinaces, ac licet fuga non fuissent usi, sensim tamen sub-
 duxissent se, quod navigiis eos non recepisset. multam vero fuisset
 passus, nisi a Constantino Congyle et Stephano magistro plurima apud
 Augustam auctoritate pollutibus in contrarium versa esset sententia.
 Bulgaris tunc victoria elatis et ad urbem usque copias educentibus,
 obviam processit scholarum domesticus Leo et Ioannes hetaeriarcha
 et Ducis filius Nicolaus ad eam Thraciae regionem cui nomen Cata-
 syrtae, una cum copioso exercitu adversus Bulgaros instructo. nocte
 autem ex inopinato irruentibus in eos Bulgaris, domestico fugam ca-
 piente, Nicolaus Ducis filius et cum eo alii plurimi interfecti sunt.
 Theodorus itaque, imperatoris Constantini paedagogus, Constantinum
 accubitorem in Leonem proprium generum imperium transferre me-
 ditantem animadvertens, suggestit imperatori Constantino ut Roma-

ιδίον, ὡς ἂν ἦ σὺν αὐτῷ καὶ διαφυλάτῃ αὐτῷ, ἐν οἷς ἂν
 ἐῖ σύμμαχον ἔχειν καὶ βοηθόν. πολλάκις οὖν περὶ τούτου
 ἀληθεῖς Ῥωμανὸς ἀπέπειτο. γραμματίου οὖν ὁ βασιλεὺς P. 403
 Κωνσταντῖνος διαχαράξας γραφῇ καὶ ὑπογραφῇ διασφαλισά-
 ενος ἀπέστειλεν αὐτῷ, ὅπερ αὐτὸς ἐπὶ χεῖρας λαβῶν ἐπέ-
 χετο τὴν κατὰ τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντίνου καὶ τῶν
 υἱγενῶν αὐτοῦ ἐπίθσειν, ὡς δεῖο ποιήσασθαι. τῆς φήμης
 ἐν τούτης διαθεούσης, καὶ τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντί-
 νου καταναγκάζοντος Ῥωμανὸν ἀποκινήσῃ μετὰ στόλου, αὐ-
 οὖς προεφασίζετο ὡς ἀδυνάτως ἔχει τοῦ ἀποπλεῖν, μὴ τοῦ
 τόλου τὴν νενομισμένην ῥόγαν λαβόντος. ἐν τῇ ἐξαργύσει
 ἔδωκε τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ τὰ πλοῖα εὐτρεπίζοντος ἐξῆλθε
 Κωνσταντῖνος παρακοιμώμενος ὡς ἐπισπουδάσων αὐτὸν τοῦ
 ἀπλεῦσαι. ὁ δὲ δουλικῶ τῷ σχήματι προϋπήνησεν, καὶ
 ροθυμοποιήσῃ τὸ κελευόμενον ἐπηγγέλλετο. ὑποστρέψαι B
 ἔβουλομένου τοῦ παρακοιμωμένου, καὶ εἰ ἔχει ἄνδρας εὐει-
 αῖς καὶ γενναίους ἐπιτηδεύουσιν τὴν βασιλικὴν ἐρέττειν τριήρη
 ἰκόντος πρὸς Ῥωμανόν, οὗτος εὐθύς ἐνευσε τούτοις τῇ χειρὶ
 τοῖμοις οὖσι πλησίον ἔλθειν. οἱ δὲ τὰ τῆς βουλῆς ἰδόντες,
 ἵστα ἤδη τοῦ δρόμωνος Ῥωμανοῦ γεγονότες ἤρπασαν αὐ- 102
 οὖν ταῖς χερσίν, καὶ "ἄρατε αὐτὸν" ἐφώνησαν. παραχρῆμα
 οὖτοι τοῦτον ἀρπάσαντες εἰς τὴν τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ

um paternum famulum sibi que benevolentia coniunctum crearet drun-
 trium, ut semper adesset auxilio, servaret incolumem, et in omnibus
 aibus opus foret adiutorem et socium haberet. de his frequenter
 monem habente renitentem se praebebat Romanus. quare Constans
 libellum propria manu exaratum, subscriptione firmatum, ad
 um transmisit; quem cum manibus accepisset, Constantinum accubi-
 rem et eius consanguineos aggressurum se, cum opus foret, pollici-
 is est. fama igitur istiusmodi ubique sparsa, et Constantino accubi-
 re Romanum ut cum classe moveret impellente, ipse in contrarium
 ficilem classis expeditionem, statuto militibus stipendio nondum
 hibito, praetexere. Romano vero expeditionem instruente et clas-
 praeparante, processit Constantinus accubitor, ut classem solve-
 t, animum suggesturus. ipse autem servili habitu occurrit, et man-
 ita promptius se exsecuturum pollicitus est. accubitore deinde re-
 di parato, et num vultu speciosos animisque fortes viros haberet,
 ii regiam triremem remis impellerent, Romanum interrogante, con-
 stitit ille quosdam manus movere iam dispositos ad se propius ac-
 dere iussit. illi rei gerendae consilii iamque Romani dromoni vi-
 ni manibus eum rapuerunt, et "tollite illum" vociferati sunt. de-
 peate igitur sublatum in drungarii Romani triremem imposuerunt,

τριήρη εισηγαγον και εν ασφαλειᾳ κατελγον. ουδεις ον δ' υπερρασιζων ην, παντων των συνόντων αυτον χρησαμένη φυγη. ταυτα Ζωη Αυγουστα μαθουσα προσκαλεται τον πατριάρχην Νικόλαον και τους αυτης μεγαστάνους, και αποστειλει προς Ρωμανόν το γεγονός βουλομένη μαθειν. τούτων δε διαπερασάντων λιθοις ο λαός αυτους εξήλασεν. εωθεν ον εξελθουσα Ζωη εν τῷ του Βουκολέοντος ηλιακῷ επισφραζει τῆ νιψ̄ και πασι πως ἄρα γέγονεν ἡ ἀνταρσία αυτη. εφησεν δε προς αυτην ο παιδαγωγός του βασιλέως Κωνσταντίνου Θεόδωρος οτι δια το ἀπολέσαι Λέοντα τον Φωκᾶν τους Ρωμαίους και Κωνσταντίνον παρακοιμώμενον το παλάτιον ταυτε γέγονασιν. προσελάβετο δε ο βασιλεύς Νικίλαον τον πατριάρχην και Στέφανον μάγιστρον συνείναι αυτῷ εν τῷ παλατιῳ, την εξουσίαν εις εαυτον ἀπο τῆς μητρὸς επισπωμένον. τῆ δὲ ἐπαύριον ἀπέστειλεν Ἰωάννην τον Τουβακὴν Ζωὴν Αυγουσταν του παλατίου καταβιβάσαι. ἡ δὲ μετ' ὀλογγῆς και δακρύων τῷ εαυτῆς προσπλακείσα νιψ̄ προς συμπάθειαν μητρικὴν και οἶκτον ἐκίνησεν, ὡς τον βασιλέα εἰπεῖν "ἐσσι μετ' ἐμοῦ εἶναι τὴν μητέρα μου." οἱ δὲ ταύτην ἄμα τῷ λόγῳ ἀφήκαν. προσκαλεσάμενοι δε ο τε βασιλεύς και ο πατριάρχης Ἰωάννην τον Γαριδᾶν προσβάλλοντο δομέστικον των σχολῶν, δεδιότες μὴ εις ἀνταρσίαν χωρήσῃ ο Φωκᾶς Λέων. ο δὲ οὐ κατένευεν τούτο γενέσθαι, εἰ μὴ Θεόδωρον γυναικᾶ

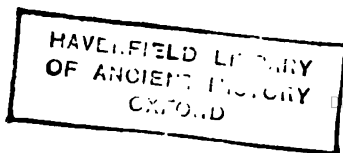
16. και om P

et tenuerunt sub custodia, nullo comitum eius propugnare vel defendere auso, quinimo cunctis fuga turpiter lapsis. istis ad Zoem Augustam delatis, illa Nicolaum patriarcham et optimistes sibi bene affectos advocat, et ad Romanum mittit de rerum omnium gestarum ordine certior fieri sollicita. illos vero ad eam proficiscentes lapidibus missis populus insectabatur. postridie itaque egressa Zoe ad solare Bucoleonotis horologium filio et universis inclamabat "quomodo rebellio haec contigit?" ait ad illam Theodorus Constantini imperatoris paedagogus "quod Leo Phocas Romanos perdidit, et Constantinus accubitor subverterit palatium, contigerunt haec." imperator autem revocatam a matre et ad se translata imperii potestatem omnem declaravit, et Nicolaum patriarcham Stephanumque magistrum in palatio sibi adesse mandavit. sequenti luce Ioannem Tubacem, qui Zoem Augustam e palatio detruderet, misit. illa cum eiulatu et lacrimis filium complexa ad maternam compassionem et dolorem movit, adeo ut imperator diceret "matrem meam mecum esse sinit." illi solo verbo petitam dimiserunt. imperator autem et patriarcha Ioannem Garidam ad se vocatum scholarum domesticum esse iussit.

δύλον αὐτοῦ τὸν Ζουφινέζερ καὶ Σιμεῶνα τὸν υἱὸν αὐτοῦ P. 494
 προεβίλετο ἐταιριάρχη. ὄρκους οὖν βεβαιωθείς ὑπ' αὐτῶν
 κατήλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. οἱ δὲ παραντίκα τοὺς συγγενεῖς
 αὐτοῦ τοῦ παλατίου καταβιβάζουσιν. τούτων οὖν πρὸς αὐ-
 τὸν παραγεγονότων, ὡς εἰδέασατο αὐτούς, τρόμος αὐτὸν ἔλαβεν
 καὶ φρενῶν ἔκστασις. εὐθὺς οὖν ἐξῆλθε πρὸς Ῥωμανόν, καὶ
 διηγήσατο αὐτῷ ὅλα πέπονθεν. συμφιλιωθεὶς οὖν αὐτῷ, καὶ
 ὄρκους δοὺς καὶ λαβῶν ὥστε μίαν ἔχειν ἀμφοτέρους ψυχὴν,
 ἡμφερῶν αὐτοῦ καὶ σύμπλους ἐγένετο, ὥστε καὶ γαμικὸν συν-
 ἴλλαγμα ποιήσασθαι συνεφώνησαν, πλέον ἐκ τούτου τὸν τῆς
 ἰγύπης δεσμὸν ἐπισφίγγοντες. τῇ εἰκάδι οὖν τετάρτῃ τοῦ Β
 Μαρτίου μηνὸς ἀποστέλλει Ῥωμανὸς Ἰωάννην πρεσβίτην
 αὐτοῦ οἰκεῖον καὶ πιστότατον ὄντα, καὶ Θεόδωρον τὸν Μα-
 ζουκὴν λεγόμενον, εἰς τὸ παλάτιον, ὑπεραπολογησαμένους ὡς
 ἢ ἀνταρσία γέγονεν τὸ παρ' ἐμοῦ διαπραχθέν, ἀλλὰ τὴν
 τοῦ Θεωκῆ ἐπίθασιν ὑφορώμενος, καὶ δεδιὼς μήτι νεωτερισθεῖη
 παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν βασιλέα, τούτου ἕνεκεν ἀνελθεῖν ἐν τῷ
 παλατίῳ βεβούλευμαι καὶ τὴν φυλακὴν ποιῆσθαι τοῦ βασι-
 λέως. μὴ συνευδοκοῦντος δὲ Νικολάου πατριάρχου τούτου,
 μὴνύθη Ῥωμανῷ παρὰ Θεοδώρου τοῦ ῥηθέντος παιδαγωγῷ
 λθεῖν μετὰ τοῦ στόλου πυρὸς μέχρι Βουκολέοντος· ὃς μετὰ C
 ὦν σὺν αὐτῷ βουλευσάμενος (τὸ γὰρ ἄγον εἶχεν αὐτὸν) τῇ 103

unt, veriti ne Phocas Leo in rebellionem deficeret. renuit ille mu-
 sus subire, nisi Theodorum levirum Zuphinezaris filium et Simeonem
 ius filium hetaeriarchem crearet. iuramentis igitur certior factus in
 omium suam profectus est. illi confestim consanguineos eius e pa-
 tatio deturbant, quos ad se confluentes ut Garidas conspexit, inusi-
 cito timore mentisque stupore insolito correptus est. confestim ita-
 ue Romanum adit, et quae passus fuerit exponit. inita mox cum
 o amicitia, et iuramentis hinc inde datis et acceptis, et ut mentem
 quam haberent polliciti, Romani propositum seqnebatur et consilium
 bibat; et ut eum strictiori amoris nexu devinciret, mutuo nuptiarum
 edere contracto virum sibi promeruit. mensis igitur Martii quarto
 upra vicesimum, domesticum quendam sibi fidissimum et Theodorum
 ognomento Matzucem Romanus in palatium legatus mittit, qui pro
 efusione loquerentur: "non haec rebellio, quod a me gestum est,
 ed Phocas molimina veritus, et ne circa imperatorem aliquid inno-
 etur timens, idcirco palatium ingredi consilior et custodiam impera-
 oris gerere." his Nicolao patriarcha non acquiescente, a Theodoro
 ardagogo significatum est Romano ut cum omni classe ad Bucoleonem
 appelleret. qui cum sociis suis consilio habito (in magnam

ἡμέρα τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπερωγίας Θεοτόκου (πέμπτη δὲ ἦν) ἦλθεν ἅμα τῷ στόλῳ ἄνθραξ ἐν τῷ Βουκολέοντι. καὶ παρεσθὲν μὲν Στέφανος μάγιστρος ἐξῆλθεν τοῦ παλατίου, Νικητῆς δὲ πατριίκιος ὁ συμπενθερός Ῥωμανοῦ ἀνελθὼν ἐν τῷ παλατίῳ ἐξήγαγεν ἐκείθεν τὸν πατριάρχη Νικόλαον. ὄρκους ὁσὺν βεβαιωθέντες οἱ τοῦ παλατίου παρὰ Ῥωμανοῦ ἀπέστειλαν αὐτῷ τὸν τίμιον σταυρόν, καὶ προσκυνήσας αὐτὸν καὶ ὄρκω βεβαιώσας αὐτοὺς ἀνῆλθεν μετ' αὐτῶν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ὀλίγων τιῶν, προσκυνήσων τὸν βασιλέα. καὶ εἰσελθὼν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν τῷ Φάρω, καὶ πίστις αὐτῷ δοῦς, παρεσθὲν προχειρίζεται κυρ' αὐτοῦ μάγιστρος καὶ μέγας ἐταίριάρχης. αὐτίκα γοῦν γέγονε θεία κέλευσις πρὸς Λέοντα τῶν Φωκῶν παρεγγυωμένη μηδὲ μὴ στάσιν τινα ἐννοῆσαι, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἀναπαύεσθαι. ὡσαύτως καὶ γράμματα ἐκέλευσθη Κωνσταντῖνος παρακωιμώμενος γράψαι, τὰ ὅμοια αὐτῷ παραγγέλλοντα, καὶ μηδὲν ἐναντίον βουλευέσθαι ἀλλ' ἐν ὑποταγῇ εἶναι τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου. ἀναβέβηκενος ταῦτα Ἄνδρέας πριμικήριος τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ἀπεκόμισεν αὐτῷ ταῦτα ἐν Καππαδοκίᾳ ὄντι· καὶ ἀναβέβηκενος ταῦτα, ἀπελθὼν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ, ἡσύχαζεν. τῇ δὲ πέμπτῃ ἑβδομαδί τῶν ἁγίων ἡστυαίων, Ἀπριλλίῳ μηνί, δίδεται ἀρραβῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων παρὰ Κωνσταντίνου

10. δοῦς] καὶ λαβῶν addunt Cedrenus et Anonymus

quippe animi anxietatem venerat) annunciationis sanctissimae deiparae die, hebdomadis porro quintus erat, una cum classe armis instructus ad Bucoleonem appulit. et confestim Stephanus magister e palatio egressus est. Nicetas autem patricius, Romani consocer, in palatium profectus Nicolaum patriarcham inde deiecit. aulicorum animis Romani iureiurando firmatis, et veneranda cruce ad eum missa, ipse eam adorans, et interposito sacramento, mentis propositum obvelans, cum eisdem paucisque suis imperatori reverentiam exhibiturus in palatium conscendit, et cum eo templum quod in Pharco est ingressus, data securitatis fide, magister et magnus betaeriarcha ab imperatore confestim creatur. eodemque momento sacrum mandatum ad Leonem Phocam missum, quo relicto seditionis commovendae proposito ad modicum tempus domi se confineret injungebatur. eum in senam aliae litterae ad Constantinum accubitorem scribi iussae sunt, rem eandem, et ne quid in adversum molliatur, sed imperatori Constantino obsequens perseveret, commendantes. sacras acceptas Andreas imperatoris vestiarium primicerius ad eum in Cappadocia tunc forte repertum detulit, quibus lectis domum propriam se recipiens quietem egit. sacrorum autem ieiuniorum quinta hebdomade, mensis Aprilis,

βασιλέως Ἐλένη τῆ θυγατρὶ Ῥωμανοῦ, καὶ τῆ τρίτῃ τοῦ πά-
 τρα τῆ λεγομένη τῆς Γαλιλαίας εὐλογεῖται καὶ στεφανοῦται
 ἕνα αὐτῆ παρὰ Νικολάου πατριάρχου, Ῥωμανὸν βασιλεσπά-
 τора προβαλλόμενος· ἀντ' αὐτοῦ δὲ Χριστοφόρον υἱὸν αὐ-
 τοῦ ἑταιριάρχην κατέστησεν. μετ' οὐ πολὺ Λέων ὁ Φωκᾶς
 ἐπὶ λαοῦ πλείστου ἀπατηθεὶς παρὰ τε τινῶν ἀρχόντων καὶ
 τῶν αὐτοῦ ταγματίων πρὸς ἀπαρσίαν κινεῖται, καὶ ἀποστεί-
 λας ἀνελάβετο εἶναι σὺν αὐτῷ τὸν τε παρακοιμώμενον Κων-
 σταντῖνον, καὶ Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον τοὺς Γογγυλί-
 νους καὶ ἀψαδελφούς, καὶ Κωνσταντῖνον ἀσηκρητὶς τὸν Μα-
 λελίας, πληροφορῶν ἅπαντας καὶ βεβαιῶν ὡς ὑπὲρ τοῦ βα-
 σιλέως Κωνσταντίνου τὴν τοιαύτην ποιεῖται συγκίνησιν. Ῥω-
 μανὸς δὲ ὁ βασιλεσπάτωρ χρυσοθεύλλια ποιήσας ἐνυπόγραφα,
 ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τὴν τοιαύτης
 πειθουλῆς ἀνατροπὴν περιέχοντα, καὶ ὡς οἱ τὸν Φωκᾶν κατα-
 μπιάνοντες τῷ βασιλεῖ δὲ προσφεύγοντες ὑπὲρ τοῦ βασιλέως
 εἶσι, δοὺς αὐτὰ Ἄνη τινὶ γυναικὶ ἀναιδεῖ καὶ θρασεῖα, καὶ Ἐ-
 λρηκῶ τινὶ Μιχαῆλ, ἐν τῷ αὐτῷ στρατοπέδῳ ἐξέπεμψεν·
 οἱ δὲ ταῦτα ἀναλαβόμενοι ἔστειλαν παρτὶ τῷ στρατῷ. καὶ ὁ
 ἐν Μιχαῆλ φωραθεὶς, παρὰ τοῦ Φωκᾶ ἀνηλεῶς τυφθεὶς,
 ἦν τε ἔθαν καὶ τὰ ὅσα ἀπεμῆθη· ὃς μετὰ ταῦτα πα-
 ρὰ Ῥωμανοῦ τῆς προσηκούσης ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ

Helenae Romani filiae contractus nuptialis arrha a Constantino impe-
 ratore traditur, et tertia paschatis feria, Galilaeae dicta, benedicitur;
 t cum ea nuptialibus corollis redimitur a Nicolao patriarcha, tunc
 ue Romanus Imperatoris pater declaratur, et Romani vice Christo-
 borus eius filius hetaeriarches instituitur. haud multo post Leo
 hoc a populo seductus, et a nonnullis procerum et legionum ei
 commendatarum militibus motus, tumultum excitavit, missoque nun-
 o Constantinum accubitorem, Constantinumque alterum et Anastasium
 atres, et Constantinum a secretis, Maleliae filium, sibi ascivit, hoc
 inctis insinuans et persuadens, motum omnem pro imperatoris Con-
 stantini obsequio excitari. Romanus autem imperatoris pater bullis
 ureis tabulas insignitas et subscriptione firmatas, velut imperatoris
 omine, facinus huiusmodi attentatum repressuras edidit; quibus iu-
 ebatur ut Phoca deserto, qui ad imperatoris partes transirent, pro
 peratore stare censerentur: easdem vero Annae cuidam, impu-
 entis oris et profligatae castitatis mulieri, clericoque cuidam Michaeli,
 t per adversarium exercitum spargerent, commendavit. illi receptas
 tteras per omnem exercitum distribui curarunt: et Michael quidem
 t rei gestae suspicionem veniens, crudeliter exceptus a Phoca, nari-
 us et auribus praecisis multatus est, qui postmodum congruam a

ἢ σὺν αὐτῷ σταλεῖσα γυνή. πρῶτος ὁ υἱὸς τοῦ Βαρυμιαῖο καταλιπὼν τὸν Φωκᾶν τῷ Ῥωμανῷ προσέδραμεν, ἀρχὴ γερ-
 ωῶς καταλύσεως τῆς ταιαύτης ἀνταρσίας καὶ τυραννίδος· σὺν
 αὐτῷ δὲ ὁ Βαλιάντιος, τουρμαμάχαι ὄντες ἀμφότεροι. Λέων
 D δὲ ὁ Φωκᾶς μετὰ λαοῦ πλείστου ἰσχυρῶς καθωπλισμένον ἐν
 Χρυσοπόλει καταλαβὼν διέστησε περὶ τὰς ἀπὸ τῆς λιθίης
 δαμάλεως μέχρι Χαλκηδόνος, τοὺς ἐν τῇ πόλει φοβῶν. ἀπο-
 στέλλεται οὖν μετὰ δρόμωνος παρὰ Ῥωμανοῦ Συμεῶν ὁ ἐπὶ
 κωνσταντινουπόλεως ἐπιφερόμενος, τὰδε διαγαρεύοντα ὡς ἐγὼ φύλακα τῆς ἐμῆς
 βασιλείας ἐρηγορώτατον καὶ πιστότατον οὐδένα τῶν ἐπὶ
 χεῖρα ἢ Ῥωμανὸν εὐρηκῶς τούτου τὴν ἐμὴν φυλακὴν, μετὰ
 γε θεῶν, κατεπίστευσαι, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν ἔχειν ἔκριναι,
 σπλάγγνα μητρικὰ καὶ διάθεσιν γονικὴν πρὸς ἐμὲ ἐνδείξά-
 μενον· Λέοντα δὲ τοῦτον τὸν Φωκᾶν ἀσὶ τῇ ἐμῇ βασιλείᾳ
 P. 496 ὑποπειθῶν ἐπιβουλεύειν νῦν ἔργοις αὐτοῖς ἐπιβουλον εὐρεῖν
 καὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς τυραννικῶς καταξαναστῆματον· διὸ οὕτως
 δομῆστικον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν εἶναι βούλομαι, οὐδὲ τάνηπ
 τὴν ἀνταρσίαν μετὰ βουλῆς ἐμῆς πεπραχέναι φημί, ἀλλ' ἀν-
 θαιρέτε γνῶμη ταύτην ποιήσασθαι τὴν ἐπιθεσίαν, ἐαυτῷ τὴν
 βασιλείαν σφετεριζόμενον. τούτων οὖν τῷ λαῷ ἐπαναγνωσθεῖ-
 των ἤρξαντο πάντες ὑποχωρεῖν καὶ τῷ βασιλεσπύτῳ προ-

14. πατρικὰ Anonymus

Romano consecutus est vicissitudinem, et pariter ea quae cum eo
 missa fuerat mulier. qui primus Phocam deseruit et in Romani par-
 tes transiit, Barymichaelis filius extitit cladis adversae et in contra-
 rias partes seditionis et tyrannidis auctor: comitem se praebuit Ba-
 lantius, ambo turmarum praefecti. Leo Phocas vero cum exercitu
 omnium armorum genere fortiter instructo Chrysopolim profectus, et
 Cpolis cives exterriturus, milites per varios globos a iuvenca lapidea
 ad Chalcedonem usque distinxit. dum haec geruntur a Romano, Si-
 meon caniclei praefectus celoce vectus libellum imperatoris Constanti-
 ni manu subscriptum delaturus mittitur. haec porro libellus enu-
 ciabat "ut imperii mei custodem vigilantissimum et fidelissimum e
 subditis praeter Romanum nullum inveni: huic post deum custodiam
 meam commisi, et vice patris, quod viscera materna et propositum
 vere paternum in me exercuerit, habere constitui. Leonem Phocam
 in adversum imperio meo semper insidiantem suspicatum in illud ma-
 chinari opere probavi, et in maiestatem tyrannice rebellem comperi:
 quare domesticum amplius non esse decerno, neque tumultum hunc
 me volente commovisse, sed spontaneo consilio imperium sibi viudi-
 cantem haec aggressum esse declaro." his ita coram populo lectis,

ῥησθαι Ῥωμανῶ. τοῦ δὲ Φωκά εἰς ἀμήχανον περιστάν-
 ρς καὶ ἀπογνότος ὡς πάσης ἐλπίδος ἡστοχηκότος, καὶ χρη-
 μένου φυγῆ, καὶ πρὸς τὸ κύστρον Ἄτρους παραγενομένου, Β
 αὶ μὴ δεχθέντος, ἐν χωρίῳ δὲ ὀνομαζομένῳ Γοηλέοντι φεύ-
 οντι συλληφθέντος, ἀπέστειλεν Ῥωμανὸς Ἰωάννην τὸν Του-
 ἀκη καὶ Λέοντα τὸν αὐτοῦ συγγενῆ ὥστε εἰσυγαγεῖν αὐτὸν
 ἢ τῆ πόλει. αἱ δὲ τοῦτον κρατήσαντες ἀπετύφλωσαν, καίτοι
 ἡμεῖαν παρὰ τούτου δεξιόμενοι ἐντολὴν, ἀλλ' αὐθαιρέτω
 νόμῳ τοῦτο πεποιηκότες, ὡς ἀγανακτῆσαι ἐπὶ τούτῳ καὶ βα-
 λεοπάτορα Ῥωμανόν. Ἀνυούστῳ δὲ μηνὶ κατεμηρῦθη τὰ
 ἰς ἐπιβουλῆς Κωνσταντίνου Κτηματηνοῦ καὶ Δαβὶδ Καμου-
 ανοῦ καὶ Μιχαὴλ κουράτωρος τῶν μαγγάνων· καὶ τυφθέν-
 ς οὗτοι καὶ θημευθέντες διὰ μέσης διήλθον τῆς πόλεως καὶ C
 ἐξορία παρεπέμφθησαν. ἤγαγον δὲ Λέοντα μάγιστρον καὶ
 μέστικον τῶν σχολῶν ἐν τῆ πόλει, καὶ διήλθον ἐν μέσῃ τῆ
 ὁρᾷ ἡμιόνῳ ἐφεζόμενος. ἐφωράθη δὲ καὶ Ζωὴ Ἀνυούστα
 ἰβουλεύουσα Ῥωμανῶ διὰ πεφαρμαγμένων βρωμάτων ὑπὸ
 τοκλήτου νοταρίου τῆς ὑπουργίας σκευασθέντων· καὶ ταύ-
 νου τοῦ παλατιῶ καταβιβαζουσιν καὶ εἰς τὸ Πετρίον ἀπά-
 νουσιν, τῆς ἀγίας Εὐφημίας μονῆ ἀποκείραντες. προσεκλήθη
 παρὰ Θεοφυλάκτου πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ σταύλου
 ἄριστον ὁ παιδαγωγὸς Κωνσταντίνου βασιλέως Θεόδωρος
 ἰ Συμεῶν ὁ αὐτοῦ ἀδελφός. ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν εἰσηλθον

ducere se cuncti et Romano imperatoris patri adhaerere coepe-
 rit. Phocas in angustias deductus omni spe lapsus est; quare fuga
 s, et urbe Ateus petita, cum non reciperetur, in locum cui Goe-
 n nomen fugiens comprehensus est. exinde Romanus Ioannem Tu-
 em et Leonem eius cognatum hominem in urbem adducturos mi-
 comprehensum itaque oculis privaverunt, nullo licet super hoc
 erito iussu, sed spontanea voluntate ad hoc ducti, adeo ut impe-
 ratoris pater Romanus de facinore tristatus fuerit. mense autem Au-
 to Constantini Ctemiateni, Davidis Camuliani et Michaelis manga-
 um curatoris detectae sunt insidiae: quare etiam hi bonis publi-
 s, verberibus affecti et per mediam urbem traducti, in exilium
 si sunt. Leonem insuper magistrum et scholarum domesticum in
 em iuduxerunt, qui mulo insidens per medium forum pertransiit.
 ita est etiam Zoe Augusta, ut quae Romano per praeparatos ca-
 a Theocleto ministerii notario insidiaretur: quare hanc e palatio
 ulere coactam in S. Euphemiae monasterio ad Petrium sito tonsis
 illis monialem fecerunt. Theodorus autem, Constantini imperato-
 paedagogus, et Simeon eius frater a Theophylacto patricio et

Δ' Ἰωάννης δρουγγάριος ὁ Κουρκούας μετὰ πλείστον λαοῦ, καὶ
 τούτους ἀναρπάσας εἰς τὸ Ὀψίκιον ἐξώρισεν ἐν τοῖς αὐτῶν
 προαστείοις ὡς κατὰ Ῥωμανοῦ μελετῶντας. εἰκάδι δὲ τε-
 τάρτη Σεπτεμβρίου μηνὸς τῆ τοῦ Καίσαρος ἕξια, καὶ Δεκεμ-
 βρίῳ μηνί, δεκάτῃ ἐβδόμῃ, τῆ τῶν προπατόρων κυρίου, τῷ⁵
 τῆς βασιλείας στέφεται διαδηματι παρὰ Κωνσταντίνου βασι-
 λέως καὶ Νικολάου πατριάρχου, καὶ τῆ τῶν ἁγίων φώτων
 ἡμέρᾳ στέφει Θεοδώραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Μαίῳ δὲ μηνί,
 δεκάτῃ ἐβδόμῃ, Ἰνδικτιῶνος ε' Χριστοφόρος ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ
 ἀναγορεύεται βασιλεὺς· στέφεται δὲ τῆ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ¹⁰
 μηνὸς παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως, τῆ τῆς ἁγίας πεντηκο-
 στῆς ἡμέρᾳ, καὶ μόνοι οὗτοι οἱ δύο ἐν τῇ αὐτῇ προίεσει
 P. 497 προῆλθον. Ἰουλίῳ δὲ μηνί, ὀγδόῃ, Ἰνδικτιῶνος, ἡμέρᾳ κρ-
 ρίου, ἧ τῆς ἐκκλησίας παρὰ Ῥωμανοῦ γέγονεν ἐνωσις ἀπά-
 των ἐνωθέντων μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν τῶν ἀπὸ Νι-¹⁵
 κολάου πατριάρχου καὶ Εὐθυμίου διεσχισμένων. ὀγδόῃ δὲ
 Φεβρουαρίου μηνὸς, Ἰνδικτιῶνος δεκάτῃ ἐνάτῃ, ἀποστέλλει
 Ῥωμανὸς ὑπερορίζει τὸν μάγιστρον Στέφανον τὸν τῆς Καλο-
 μαρίας εἰς τὴν Ἀντιγόνου νῆσον ὡς τῆς βασιλείας ἐπίσειθαι
 κατηγορηθέντα, πρῶτον αὐτὸν ἀποκείρας ἅμα Θεοφάνει Τι-²⁰
 χσιώτῃ καὶ Παύλῳ ὀρφανοτρόφῳ ἀνθρώποις αὐτοῦ. ἐποίησεν
 Ῥωμανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ Τριβουναλίῳ πρόκεισον, συνηγμένον

stabuli comite ad convivium vocatus est. recumbentibus illis, Ioan-
 nes drungarius Curcuas cum populi turba ingressus raptos eosdem.
 ad Opsicium eliminatos, propriis in suburbanis velut adversus Ro-
 manum machinatos exulare coegit. quarto vero supra vicesi-
 mum Septembris mensis, Caesaris dignitate, Decembris autem mes-
 sis décimo septimo, Christi domini proparentum festo, imperii
 diademate a Constantino imperatore et Nicolao patriarcha Roma-
 nus ornatur. sanctorum deinde luminum die Theodoram ux-
 orem coronat. mox Maii mensis decimo septimo, indictione quin-
 ta, Christophorus Romani filius imperator renuntiatur, et eiusdem
 mensis vicesimo, Sanctae Pentecostes die festo, a Constantino redi-
 mitur; istique duo soli eius diei processu solenni per urbem pro-
 gressi sunt. porro Iulio mense, indictione octava, die dominico, totius
 ecclesiae a Romano inita est concordia, cunctis metropolitibus et de-
 ricis, qui a Nicolai et Euthymii partibus divisus steterant animis, in
 consensu redeuntibus. mensis autem Februarii die octavo, indictione
 decima nona, mittens Romanus magistrum Stephanum Calomariae filium
 in Antigoniam insulam exulem eiecit, imperandi cupiditatis accusatum,
 cum prius una cum Theophane Tichote et Paulo orphanotropho, pro-
 priis domesticis, in monachum detonsus fuisset. ceterum Romanus impe-
 rator ad Tribunalium solemnem habens processum, cunctis armorum

ἰπάντων μὲθ' ὄπλων ἐκείσε. τοῦ ἀδνουμίου δὲ γενομένου 104
αἰφνίδιον Ῥωμανὸς καὶ Κωνσταντῖνος τάχει πολλῶ εἰς τὸ Β
καλατίον ὑποστρέφουσιν· ἐμηνύθη γὰρ παρὰ Λέοντος ἀνθρώ-
του τοῦ Ἀρσενίου ἢ αὐτοῦ τοῦ Ἀρσενίου ἐπιβουλή καὶ Παν-
ου μαγγλαβιτῶν· οἱ τυφθέντες καὶ δημευθήντες ἐξωρίσθη-
αν. ἦν τότε παραδυναστεύων Ἰωάννης ὁ πρεσβύτερος καὶ
αἰκτωρ, ὃς Λέοντα τὸν τοῦ Ἀρμενίου ἐποίησεν ἑβδομάριον, 105
ᾧ βασιλεῖ τοῦτον προσοικειώσας.

Τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν ἐξελασάντων μέχρι Κατασύρ-
ων μετὰ τὴν τοῦ δομestikou Ἀδραλέτου τελευταίην προσ- 106
λήθη Πόθος ὁ τοῦ Ἀργυροῦ δομέστικος τῶν σχολῶν· καὶ C
ἐρχοι Θερμοπόλεως μετὰ τῶν ταγμάτων ἐξελθὼν ἀπέστειλεν
Μιχαὴλ τὸν τοῦ Μωρολέοντος υἱὸν τοποτηρητὴν ὄντα τοὺς 107
βουλγάρους κατασκοπήσοντα. ὁ δὲ ἀπροόπτως τῷ λόχῳ αὐ-
τῶν ἐμπεσὼν πολλοὺς μὲν τῶν Βουλγάρων ἀνείλεν, πληγεῖς
ἢ αὐτὸς ἐν τῇ πόλει ἐτελεύτησεν. ἐμηνύθη δὲ τότε παρὰ
θεοκλήτου νοταρίου τῆς ὑπουργίας ἢ κατὰ Ῥωμανοῦ βασι-
λέως ἐπιβουλή Ἀναστασίου σακελλαρίου καὶ ἄρχοντος τοῦ
γρυσόχου, καὶ Θεοδωρήτου κοιτωνίτου, καὶ Δημητρίου νοτα-
ρίου βασιλικῷ τοῦ εἰδικῷ, καὶ Νικολαίου τοῦ Κουβάτζη, καὶ
θεοδότου πρωτοκαράβου· καὶ δὴ ἐλεγχθέντες ἐτύφθησαν 108
καὶ ἐν τῇ μέσῃ διήλθον. ὁ δὲ Θεοδώρητος ἰδίως ἐν τῷ λε-

4. μαγγλαβίτου Anonymus et Cedrenus

omni genere instructis, stipendiisque militibus erogatis, derepente
omanus praefatus, et Constantinus inusitata celeritate usi in pala-
um revertuntur: a Leone quippe, Arsenii domestico, Arsenii ipsius
t Pauli manglabitae conspiratio delata fuerat: ex quo verberati et
onis fisco addictis in exilium transtati sunt. erat porro tunc ab
peratore proximus potestate Ioannes presbyter et rector, qui Leo-
em Armenii filium hebdomadarium curavit fieri imperatori prius
ommendatum.

Bulgaria vero ad Catasyrtae usque post Adraletae domestici mor-
em excurrentibus, Pothus Argiri filius scholarum domesticus creatus
st. hic ad Thermopolim copiis eductis Michaelem Moroleonis filium,
ices suas obeuntem, Bulgarorum motum exploratum misit. ille de
nproviso agmini eorum factus obviam plurimos quidem occidit, vul-
eribus autem acceptis in urbe postmodum vitam finivit. eo tempore
sidiae adversus Romanum imperatorem structae ab Anastasio sacel-
ario et aurificinae principe, et Theodoro cubiculario, et Demetrio
rgii fisci notario, et Nicolao Cubatze a Theorbeto officii notario de-
atae sunt; iidemque convicti verberibus poenas dederunt, et per
ediam urbem delati sunt. Theodoretus autem seorsim ad Trichon-

Διομένῳ Τρικόγγῳ τοῦ παλατίου τυφθεὶς καὶ αὐτὸς ἐξωρίσθη· τὸν δὲ συκελλάριον Ἀναστάσιον ἀπέκρινεν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἐλειμῶν, ἔνθα καὶ τελευτᾷ. τοιαύτης προφάσεως λαβόμενος 109 Ῥωμανὸς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον ὑποβιβύζει καὶ δευτέρου καθίστησιν, ἑαυτὸν δὲ προάγει εἰς τοῦμπροσθεν. 5

Ἐκστρατεύει δὲ πάλιν Συμεὼν κατὰ Ῥωμαίων, καὶ πληθὸς Βουλγάρων ἀποστείλας ἐκέλευσεν κατὰ τῆς πόλεως ὡς τάχιστα ἐξελαύνειν. διελθόντων οὖν διὰ τῶν ὄρων, ἦλθον μέχρι τῶν Μαγλαβά. τὴν αὐτὴν δὲ ἔφοδον μαθὼν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανός, μὴ τὰ τῶν Πηγῶν παλάτια καὶ τὸ Στενὸν 10 καταελθόντες ἐμπρήσωσιν, Ἰωάννην ζαίικτορα ἀποστέλλει ἅμα P. 498 Λέοντι καὶ Πόθῳ, τοῖς Ἀργυροῖς λεγομένοις, ἔχοντας μεδ' 110 ἑαυτῶν πληθὸς ἱκανὸν ἕκ τε τῶν βασιλικῶν καὶ τῶν τῆς εταιρίας καὶ τῶν ταγματικῶν, οἷς συνῆν καὶ Ἀλέξιος πατρικιὸς καὶ δρογγάριος τῶν πλωϊμῶν ὁ Μουσσελὲ μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ἦν 11 δὲ τῶν νηστειῶν ἑβδομαὶς πέμπτη. διατάξαντες οὗτοι τὸν λαόν, τῶν Βουλγάρων ἄνωθεν ἀναφανέντων ἐνόπλων καὶ βῆχῃ χρησαμένων ἀσήμεν καὶ φοβερᾷ παρευθὺ μὲν φεύγει Ἰωάννης ὁ ζαίικτωρ, σφάττεται δὲ ὑπὲρ τούτου ἀγωνιζόμενος Φωτεινός ὁ τοῦ Πλατυπόδη υἱὸς καὶ πολλοὶ ἕτεροι. μόλις οὖν 20 διασωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς δρόμωνα. ἦλθεν δὲ φεύγων ἔροπλος

3. Cedrenus et Anonymus *Ἐλέγμων* 17. post λαόν adde ex Anonymo et Cedreno: ἐν τοῖς πεδινοῖς καὶ χθαμαλωτέροις τόποις τῶν Πηγῶν Comb

cum palatii plagis acceptis, in exilium eiectus est: Anastasium autem sacellarium in Elimorum monasterio caesarie multavit; in quo et defunctus est. Romanus eo praetextu accepto imperatorem Constantinum primatu deturbat et secundum constituit, se ipsum vero priorem praeponeit.

Simeon porro adversus Romanos exercitum rursus educit, militesque emissos contra urbem quantocius tendere imperavit. illi per montes progressi Maglaba pervenerunt. eorum adventu ab imperatore Romano cognito, ne Pegarum palatia per Stenum diffusi incenderent, Ioannem rectorem una cum Leone et Potho, dictis Argyris, ex regis confederatis et gregariis militibus copias secum habentibus misit, quibus insuper adiunctus est Alexias patricius et Muzelaus classis drungarius cum navali acie. erat porro tunc ieiuniorum hebdomas quinta. istis exercitum per turmas componentibus, Bulgarisque e superiore editiorique parte armata manu apparentibus et incomposita tremendaque vociferatione usis, derepente Ioannes rector fugam arripit, Faustinusque Platypodis filius pro eo decertans cum aliis plurimis interfectus est. vix itaque periculo ereptus celocem ingressus

αὶ Ἀλέξιος ὁ Μουσελὲ δρουγγάριος, καὶ μὴ ἰσχύσας τέλειον Β
 'νελθεῖν ἐν τῇ τοῦ δρόμωνος ἀποβάθρῃ, πεισὼν ἐν τῇ θα-
 αύσῃ σὺν τῷ αὐτοῦ πρωτομανδάτωρι ἀπεπνίγη. οἱ Ἀργυροὶ
 ἔ ἐν τῷ καστελλίῳ διεσώθησαν φεύγοντες. οἱ δὲ Βουλγα-
 οὶ μῆδενα ἔχοντες κωλύοντα τὰ τε παλάτια τῶν Πηγῶν
 πυρπόλησαν καὶ τὸ Στενὸν ἄπαν κατέκαυσαν.

Εἰκάδι δὲ Φεβρουαρίου μηνός, δεκάτης Ἰνδικτιῶνος, Θεο-
 ῶρα σύμβιος Ῥωμανοῦ τελευτᾷ, καὶ κατετέθη τὸ σῶμα αὐ-
 ῆς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. τῷ δὲ αὐτῷ μηνί στέφεται Σοφία ἡ
 ῶ βασιλέως Χριστοφόρου γυνή. τηρικαῦτα δὲ κουροπαλά- 112
 ῆς Ἰβήρ ἐν τῇ πόλει παρεγένετο, καὶ διὰ μέσης διελθὼν κε- C
 ρομημένης λαμπρῶς. ὃν καὶ ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ Σοφίᾳ
 ἰσῆμαγον· καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ τὸ μέγεθος θαυμάμενος,
 αὐτὸν πολυτελῆ κόσμον ὑπερθανμάσας, αὐθις ὑπέστρεψεν
 ἰς τὰ ἴδια.

Ἰουνίῳ δὲ μηνί τῶν Βουλγάρων πάλιν ἐκστρατευσάντων
 αὐτὸν μέχρι τῆς ἀγίας Θεοδώρας παλατιῶν ἐλθόντων καὶ ταῦτα
 ἑαυτῷ παραδόντων, ἐξαιστώμενος ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τοὺς
 ὦν ταγματῶν ἄρχοντας συνεκάλεσεν, συνόντος αὐτῷ καὶ τοῦ
 ἰγομένου Σακτικῆ, καὶ παρῆνει τοῦτοις καὶ προυρέπετο κα-
 ἄ τῶν ἐναντίων ἐξελεθεῖν καὶ τῆς πατρίδος ὑπεραγωνίσα- D
 δαι. οἱ δὲ συνέθεντο ἐτοίμως ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν ὑπο-

12. post λαμπρῶς adde ex Anonymo: μετὰ δόξης πολλῆς καὶ τι-
 μῆς ὑπέδεχθη Comb

ut fuga quoque subduxit se Alexius armis omnibus munitus, et
 lexius Muzelaeus drungarius. qui cum ad celocis scalam commode
 conscendere nequiret, in mare cum protomandatore praecipitatus pro-
 mudo submersus est. Argyri vero ad castellum fuga sibi consulue-
 rint. Bulgari nullum reperientes obvium, Pegarum palatia Stenique
 patium omne igne immisso succenderunt.

Februarii porro mensis die vicesimo, indictione decima, Theo-
 ora Romani consors moritur, corpusque illius domo depositum est;
 nemque mense Sophia imperatoris Christophori coniux coronatur.
 tempore curopalates Iber in urbem advenit, et per medias eius
 as vestibus praeclaris ornatus deductus est, et ad sanctam dei So-
 hiam progressus templi magnitudinem et cultum contemplantus, va-
 auque eius supellectilem demiratus, in patriam reversus est.

Iunio postmodum mense Bulgaris iterato bellum inferentibus, et
 l S. Theodoraē palatia penetrantibus, et eadem igne depopulatis,
 omanus imperator, copiarum ducibus convocatis, Sactice dicto ei ad-
 aereute, sumptis animis milites hortabatur in hostes irrumperere, et
 ro patria praeliari commonebat. illi pro Christianis se mori para-

θνήσκειν. τῆ οὖν ἐπαύριον καθοπλισθεὶς ὁ εἰρημέτος Σακ-
 τίκης ἀληθῆ οὖσαν τὴν ἑαυτοῦ πίστιν τε καὶ ἀνδρίαν ἀπέ-
 δειξεν· ὅπισθεν γὰρ τῶν Βουλγάρων γενόμενος καὶ εἰς τὸ
 στρατόπεδον αὐτῶν ἐμπροσθεν πάντας τοὺς ἐκεῖ εὐρεθέντας κατέ-
 σφαξεν. μαθόντες οὖν οἱ Βούλγαροι τὸ γεγονός ὑποστρέ-
 φουσιν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ πολέμου συγκροτηθέντος τρέ-
 πουσιν τὸν Σακτίκην σὺν ὀλίγοις ὑπάρχοντα. ὁ δὲ ἐπειδὴ
 γενναίως ἀγωνισάμενος καὶ πολλοὺς ἀνελὼν οὐκέτι ἀντέχειν
 ἠδύνατο, πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων μεδίησιν τοῦ ἵππου
 τὸν χαλινὸν καὶ εἰς φυγὴν ἤλαυνεν· ποταμὸν δὲ τινα ἔκεισε¹⁰
 παραρρέοντα διαπερῶν, τοῦ ἵππου αὐτοῦ ἐν τῇ ἰλῦϊ ἐμπαγέ-
 τος, τιτρώσκειται κατὰ τῆς ἑδρας καὶ τοῦ μηροῦ. μόλις οὖν
 P. 499 τοῦ ἵππου ἐκτὸς ἰλῦος ἀνασπασθέντος διασωζέται μέχρι τῶν
 Βλαχερνῶν, καὶ τεθεὶς ἐν τῇ ἀγίᾳ σορῶ καιρίας τῆς κλητῆς
 οὐσῆς τῆ νυκτὶ ἐτελεύτησεν.¹⁵

Ἀδριανὸς δὲ τις Χάλδος, πρὸς δὲ καὶ Τατζάτης Ἀρμε-
 νιος πλούσιος πάνν, τῆ συνθήκῃ καὶ συμβουλῇ Βάρδα τοῦ
 Βοηλᾶ στρατηγοῦντος ἐν Χαλδίᾳ, τυραννίδα καὶ ἀπαρσῆσιν
 κατὰ Ῥωμανοῦ βασιλέως συσκευάζουσι, τὸ Παῖπερτε λεγόμε-
 νον ὄχρωμα κατασχόντες· οὗς ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν²⁰
 Ἰωάννης ὁ Κουρκούας καταπολεμήσας τοὺς μὲν κατέσχεν, ἐν
 τοὺς περιφανεστέρους ἀποτυφλοῖ, τὴν οὐσίαν δημεύσας· Τα-

22. post δημεύσας Cedrenus: τοὺς δὲ πενιχροὺς καὶ ἀσήμους ἀδύ-
 ους κελεύσας ὅπῃ βούλοιντο ἀπιέναι Comb

tos polliciti sunt. postera igitur luce praefatus Sactices armatus fidem
 a se datam veram et constantem demonstravit: Bulgaros quippe retro
 aggressus, et in eorum castra insiliens, cunctos ibi repertos trucidavit.
 Bulgari quod gestum erat percipientes in castra revertuntur, et
 consortis manibus Sacticem paucis comitatum terga dare cogunt. ille
 fortiter praeliatus, multis hostium occisis, totque aliis oppugnatus ut
 resistere non valeret amplius, equum laxatis habenis ad fugam impul-
 sit, fluviumque ibidem praeterfluentem traiciens equo profundi limo
 infixo ad podicem et coxendicem vulneratur. equo itaque limo vix
 extracto ad Blachernas defertur, et sacro loculo impositus, plaga
 mortifera accepta, nocte mortuus est.

Adrianus autem quidam Chaldus, nec non Tatzates Armenus, vir
 opulentus, consiliis et hortatibus Bardae Boelae, qui Chaldiensi mi-
 litiae praerat, tyrannidem et rebellionem adversus Romanum imper-
 ratorem excitant, et Paiper locum munitissimum occupant; quos Io-
 annes Curcuas scholarum domesticus cum debellasset, quosdam qui-
 dem tenuit, quorum illustriores facultatibus eorum publicatis exerce-
 cavit, alios vero occidit. Tatzates autem alio validissimo loco supra

άτης δὲ ἐν ἑτέρῳ ὄχυρωτάτῳ καστὲλλῷ διαφυγῶν καὶ λό-
 ν τοῦ μὴ τι κακὸν παθεῖν δεξάμενος ἐν τῇ πόλει εἰσεληλύ-
 ι, καὶ τῇ τοῦ μαγγλαβίτου ἀξίᾳ τιμηθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ τῶν
 ἁγγάνων διητάτο τηρούμενος. δρασμὸν δὲ βουλευσάμενος
 ἴσκεται καὶ τῶν ὁμμάτων στερῖσκεται. Βάρδαν δὲ τὸν
 ἠλῶν ἀπέκειραν μοναχόν.

Τοῦ δὲ πατρικίου τοῦ ὄντος ἐπονομαζομένου Μωρολέον- 113
 ; Ἀδριανουπόλεως στρατηγοῦντος, κρατίστου τὰ πολεμικὰ
 ἰ περιδεξίου τυγχάνοντος, ὃς πλείστας κατὰ Βουλγαρίας
 δραγαθίας ἐπεδείξατο, ὃ Βούλγαρος Συμεὼν σὺν παντὶ τῷ
 ρατεύματι τὴν εἰρημένην πόλιν περιεκύκλωσεν, καὶ χάρακα
 ριβαλῶν ἰσχυρῶς ταύτην ἐπολιόρκει. ἐπεὶ δὲ ὁ τε στίος
 ὅς ἐν τῇ πόλει ἐπιλελοίπει καὶ λιμὸς ἐπίεζε χαλεπὸς (οὐ- C
 μόθεν γὰρ εἶχον ἐπισιτίσασθαι), τῇ ἐνδείᾳ πιεζόμενοι προ-
 δώκασιν ἑαυτοὺς τε καὶ τὸν στρατηγὸν τοῖς Βουλγάροις, ὃν
 ἰρυσάμενος Συμεὼν, καὶ δεσμὰ καθ' ὄλου τοῦ σώματος
 ριβαλῶν, ἀπέκτεινεν θανάτῳ πικρῷ. Βουλγάρους οὖν τὴν
 ; πόλεως πυραδοῦς φυλακὴν ὑπεχώρησεν. Λέοντος δὲ τοῦ
 υπολίτου μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ πλοίων πολεμικῶν
 τὰ Ῥωμαίων ἐξελθόντος καὶ ἐν τῇ νήσῳ Λήμνῳ καταλα-
 ντος, Ἰωάννης πατρικίος καὶ δρουγγάριος τῶν πλωίμων ὃ
 ἰδιὸς αἰφνίδιος ἐπέθετο αὐτῷ, καὶ πολέμου γεγονότος Θεοῦ
 νργείᾳ οἱ ὑπ' αὐτὸν τρέπονται Ἀγαρηνοί· μόνος δὲ αὐ-

cupato, et securitatis fide accepta, in urbem reversus est, et man-
 bitae dignitate honoratus in Manganorum palatio sub custodia ser-
 nus morabatur. fugam autem machinatus oculorum lumine priva-
 Bardam autem Boelam in monasterio detonderunt.

Patricio vero quoriam, cognomine Moroleone, Adrianopoleos ur-
 duce, in rebus bellicis fortissimo et solertia praestanti, ut qui
 versus Bulgarum facinora forti viro digna ostendisset plurima, Si-
 on Bulgarus cum omni exercitu dictam urbem obsedit, valloque
 cunducto validis armis pressit. frumento autem per urbem defi-
 nte dura fames invasit, ex nulla quippe parte egestatis calamitate
 sati annonam procurare valebant. quare se ipsos et exercitus du-
 n Bulgaris tradiderunt, quem apprehensum Simeon vinculisque per
 um corpus circumdatum amara morte interfecit; commendataque
 lgaris urbis custodia in patriam se recepit. Leone Tripolita cum
 pioso exercitu bellicisque navibus in Romanos erumpente et Le-
 um insulam occupante, Ioannes Radianus patricius et classis drun-
 rius eum ex improvise aggressus est. iuitoque certamine divinis
 xiliis, qui comitabantur, Agareni fusi sunt, solo Tripolita fuga ser-

Δ τὸς Τριπολίτης φυγῆ διασωθεῖς. Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνὶ ἰθα-
 τιῶνος δευτέρας, Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας παντοκρά-
 τι κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἐκοιτυτεύει, καὶ ληΐζεται μὲν Θρά-
 κην τε καὶ Μακεδονίαν, ἐμπυρρίζει δὲ πάντα, καταστρέφει καὶ
 δενδροτομεῖ. μέχρι δὲ Βλαχερνῶν γενόμενος ἐπεζήτησεν ἐπι-
 σταλῆναι αὐτῷ τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ τινὰς τῶν μεγ-
 στάνων ὥστε περὶ εἰρήνης αὐτοῖς συντυχεῖν. ἔλαβον οὖν
 ὁμήρους ἀμφοτέροι, καὶ ἐξῆλθον πρότερον μὲν ὁ πατριάρχης
 Νικόλαος, ἔπειτα Μιχαὴλ πατριίκιος ὁ Στουπιάωτης καὶ Ἰω-
 ἀννης ὁ μυστικὸς παραδυναστεύων· ἤδη γὰρ Ἰωάννης ὁ 11
 ξαίκιωρ διαβληθεὶς πρὸς τὸν βασιλέα, ἀσθένειαν προφασισά-
 P. 500 μενος, τοῦ παλατιοῦ κατεληλύθει καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ κλη-
 σίον τῶν Γαλακρινῶν ἀπεκάρη. οἱ μὲν οὖν μετὰ Συμεὼν
 περὶ εἰρήνης διελέγοντο, ὁ δὲ αὐτοὺς μὲν ἀπεπέμψατο, αὐτὸν
 δὲ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἐπεζήτηε θεύσασθαι· παρὰ πολλῶν 13
 γὰρ πεπληροφόρητο περὶ τῆς αὐτοῦ φρονήσεως καὶ ἀνδρίας
 καὶ συνέσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς σφόδρα ἐπὶ τούτῳ ἠγαλλιάσασθαι
 ἐπόθει γὰρ τὴν εἰρήνην, καὶ τὰς γενομένας τῶν αἱμάτων ἐκ-
 χύσεις ὀσημέραι. ἀποστελῆς οὖν ἐν τῷ τοῦ Κοσμιδίου αἰ-
 γιλιῶ κατεσκευάσεν ἐν τῇ θαλάσῃ ὄχρυνωτάτην ἀπόβασιν 20
 ὥστε τὴν βασιλικὴν τριήρη διεκπλέουσαν αὐτῇ προσορμιζε-
 Βσθαι. περιφραζῆς οὖν αὐτὴν πάντοθεν διατείχισμα μέσον γε-

18. καὶ τὰς] καὶ τὸ σῆμαι τὰς Anonymus

vato. Septembri vero mense, indictione secunda, Simeon Bulgariae
 princeps, copiis omnibus eductis adversus Cpolim expeditionem pa-
 rat. inde Thraciam et Macedoniam depopulatur, incendia ubique
 spargit, evertit cuncta, et ad arbores usque excindit. ad Blacherus
 praeterea proventus Nicolaum patriarcham et procerum quosdam, ut
 de pace conferrent, ad se mitti postulavit. datis igitur ex parte
 utraque obsidibus convenerunt, prius quidem Nicolaus patriarcha,
 deinde Michael patricius Stypioles et Ioannes mysticus, qui ab impe-
 ratore secundas tenebat: iam quippe Ioannes rector apud imperato-
 rem calumniam passus, causatus aegritudinem palatium deseruerat;
 postmodum autem in monasterio Galacrenis proximo detonsus est.
 et hi quidem cum Simeone de pace tractatum habebant: Simeon
 autem retro eos amandavit, ipsum vero imperatorem videre expetit,
 a multis de eius prudentia fortitudine et solertia certior factus.
 valde laetatus imperator postulatum admisit, pacis quippe cupiditate
 lucebatur et effusum quotidie sanguinem deplorabat. ad littus itaque
 Cosmidii machinam in mari validissimam excitari iussit; ad quam
 triremem regiam remis rectam facile esset deducere, septoque muni-
 tissimo eam circumvallans spatium eius medium ita disponi praeece-

ἴσθαι προσέταξεν, ἐν ᾧ ἀλλήλοις ἔμελλον ὁμιλεῖν. ἀποστεί-
 λας οὖν Συμεῶν τὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ναὸν ἐνέπηρσεν
 ἰὸν ἐν τῇ Πληγῇ καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ σύμπαντα, δῆλος ὢν
 ἰκευθεὶν μὴ τὴν εἰρήνην ἔλων ἀλλ' ἐλπίσει μετεώροις τοῦτον
 ἔξπαιτων. παραγενόμενος δὲ ἐν Βλαχέρναις ὁ βασιλεὺς ἅμα
 Νικολάῳ τῷ πατριάρχῃ ἐν τῇ ἁγίᾳ εἰσηλθὼν σοροῦ, καὶ τὰς
 γῆρας ἐξέτεινεν εἰς εὐχὴν, εἶτα πρηνῆς πεσὼν δάκρυσαι τὸ
 ἴγον κατέβρεχεν ἔδαφος, τὴν πανάχραντον Θεοτόκον ἀντιβο-
 λῶν τὴν ἀκαμπῆ καὶ ἀμελίχτον τοῦ ὑπερηφάνου Συμεῶν μα-
 λᾶσαι καρδίαν καὶ πείσαι τὰ πρὸς εἰρήνην. καὶ τὸ ἅγιον C
 αὐβώτιον διανοῖξαντες, ἔνθα τὸ σεπτὸν τῆς ἁγίας Θεοτόκου
 ἐθησαύριστο ὠμοφόριον, τοῦτο ὁ βασιλεὺς ἀνελόμενος, καὶ
 τὴν πίστιν τὴν εἰς τὴν ὑπεράμωμον Θεοτόκον ὅλα περικεφα-
 λαίαν τινὰ περιθέμενος, ἐξῆι τοῦ ναοῦ, ὄπλοις ἀσφαλῆσι φρα-
 ζόμενος. τὸν σὺν αὐτῷ οὖν στόλον ἀσπίσι τε καὶ ὄπλοις κο-
 τμήσας, τὸν ὠρισμένον τόπον κατέλαβεν συνομιλῆσαι τῷ Συ-
 μεῶν. πέμπτη οὖν ἡμέρα ὅτε ταῦτα ἐγένετο, ἐννάτῃ τοῦ Νο-
 εμβρίου μηνός, τετάρτῃ τῆς ἡμέρας ὥρα, παρεγένετο Συμεῶν
 πλῆθος ἄπειρον ἐπαγόμενος, τῶν μὲν χρουασπίδων καὶ χρου-
 σοδοράτων, τῶν δὲ ἀργυροσπίδων καὶ ἀργυροδοράτων, τῶν D
 δὲ πάσῃ ὄπλων χρεῖα κεκοσμημένων, πάντων καταπεφραγμέ-
 νων σιδήρῳ. οἱ μέσον αὐτῶν διειληφότες τὸν Συμεῶν ὡς
 βασιλέα εὐφῆμον τῇ Ῥωμαίων φωνῇ. πάντες δὲ οἱ τῆς συγ-

pit ut in ea de pace colloquerentur. Simeon autem missis militibus
 sanctissimae deiparae ad Pegem templum combussit et loca circumpo-
 sita devastavit, a pace alienum se, sed vana tantum spe imperatorem
 deludere, inde significans. imperator una cum patriarcha Nicolao ad
 Blachernas et sanctum loculum progressus ad preces manus extendit,
 leinde pronus in terram cadens sacrum lacrimis pavementum irriga-
 vit. deiparam a labe immunem obtestatus, ut inflexum et rigidum
 superbi Simeonis emolliret cor, et quae sunt pacis inspiraret: sacro-
 que scriniolo, quo veneranda sauctae deiparae vestis reposita est,
 aperto, illam inde sublatam, ex fide qua in immaculatam dei geni-
 tricem pollebat, velut galeam capiti circumponens imperator firmis-
 simis armis munitus, classi viae conite, clipeis et armis adornaata, ad
 praefixum locum cum Simeone tractaturus accessit. quinto igitur die
 quo haec facta sunt, Novembris mensis die nono, hora diei quarta
 Simeon immensa exercitus plebe circumstipatus processit. militum
 alii aureis clipeis et deauratis hastis, alii argenteis clipeis pariter et
 hastis argento rutilantibus, alii omni armorum genere ornati, cuncti
 autem ferro circumcincti, medium admiserunt Simeonem, quem Grae-

κλήτου βουλῆς τοῖς τείχεσιν ἐγεστώτες κατεθεῶντο τὰ δρω-
 μενα. ἦν οὖν τότε ἰδεῖν ψυχὴν βασιλικὴν τῷ ὄντι καὶ μεγα-
 λόφρονα, καὶ θαυμάσαι τὸ τοῦ φρονήματος ἀκατάπληκτον,
 ὅπως τοσαύτην πολεμίων βλέπων ἐπιφορὰν οὐ κατεπλάγη καὶ
 συνεστάλη καὶ ὑπεχώρησεν; ἀλλ' ὥσπερ εἰς φίλων πλήθους 5
 χωρῶν οὕτως ἀτρέμας ἀπήει, μονονουχί τὴν ψυχὴν τοῖς πε-
 λεμίοις τῶν ὑπηκόων διδοὺς ἀντιλυτρον. πρῶτος οὖν ἐν τῇ
 ῥηθείᾳ ἀποβάθρα καταλαβὼν τὸν Συμεῶν ἐξεδέχετο· ἐκεῖ
 P. 501 δὲ ὕμνηροι ἐξ ἀμφοτέρων ἐλήφθησαν, καὶ τὴν ἀποβάθραν οἱ
 Βούλγαροι διηρηνήσαντο ἀκριβῶς μὴ πῶς τις δόλος ἢ ἐπε-
 δρα τυγχάνη, κατήλθεν Συμεῶν τοῦ ἵππου, καὶ πρὸς τὸν βα-
 σιλέα εἰσῆλθεν. ἀσπασάμενοι οὖν ἀλλήλους εἰρήνης λόγους
 ἐκίνησαν. εἰπεῖν δὲ λέγεται τὸν βασιλέα πρὸς Συμεῶν "ἀλή-
 κοῦά σε θεοσεβῆ ἄνθρωπον καὶ Χριστιανὸν ὑπάρχοντα ἀληθι-
 νόν, βλέπω δὲ τὰ ἔργα μηδαμῶς τοῖς λόγοις συμβαίοντα. 15
 ἴδιον μὲν γὰρ θεοσεβοῦς ἀνθρώπου καὶ Χριστιανοῦ τὸ τὴν
 εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην ἀσπασάζεσθαι, εἶπερ ὁ θεὸς ἀγάπη
 ἐστὶ καὶ λέγεται, ἀσεβοῦς δὲ καὶ ἀπίστου τὸ χαιρεῖν σφαγαῖς
 καὶ αἵμασιν ἀδίκως ἐκχεομένων. εἰ μὲν οὖν ἀληθῆς Χρι-
 B. 20 στιανὸς ὑπάρχεις, καθὼς πεπληροφορήμεθα, ατῆσόν ποτε τὰς
 ἀδικούς σφαγὰς καὶ τὰς τῶν ἀνοσίων αἱμάτων ἐκχύσεις, καὶ
 σπεῖσαι μεθ' ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν τὴν εἰρήνην, Χριστια-

cis pronuntiatis ceu imperatorem faustis prosequerantur acclamatio-
 nibus. senatorii porro ordinis viri muris innixi quae fiebant contem-
 plabantur. spectatu vero dignissima res fuit animus ille imperatoris
 dignus et excelsus, mira res illa mentis nullo pacto motae constan-
 tia, quae tantum percipiens hostium appulsus nullo modo consterna-
 ta aut repressa est, sed nec retrocessit, quinimo velut in amicorum
 coetum se conferret, sic intrepidus processit, tantum animam subdi-
 torum salutis pretium hostibus non offerens. prior itaque ad dictam
 machinam perveniens Simeonem praestolabatur. ut obsides ex utra-
 que parte dati sunt, Bulgari vero, ne quis dolus aut insidiae laterent,
 machinam diligenter perscrutati sunt, Simeon equo desiliens ad im-
 peratorem accessit, dataque invicem salute pacis tractatum moverunt.
 imperator dixisse fertur ad Simeonem "virum dei cultorem et vere
 Christianum audivi te: verum opera verbis nullatenus consonantia in
 te perspicio. proprium enim viri dei cultoris et Christiani est pacem
 et caritatem amplecti, siquidem deus caritas est et dicitur: im-
 pii vero et infidelis est caedibus et cruore iniuste fuso gaudere. igitur
 si vere te Christianum profiteris, sicut certo tenemus, compesce tan-
 dem caedes iniustas, et scelestas sanguinis effusione abstine, et nobi-
 scum Christianis, cum ipse Christianus sis et nomineris, pacis foedus

ἰς ὧν καὶ αὐτὸς καὶ ὀνομαζόμενος, καὶ μὴ θέλε μολύνεσθαι
 ῥιτιανῶν δεξιᾶς αἵμασιν ὁμοπίστων Χριστιανῶν. ἄνθρω-
 ρος εἶ καὶ αὐτὸς θάνατον προσδοκῶν καὶ ἀνάστασιν καὶ ἀν-
 τίδοσιν. σήμερον ὑπάρχεις, καὶ αὔριον εἰς κόνιν διαλυ-
 ῆσθαι. εἰς πυρετὸς ἅπαν κατασβέσει τὸ φρύαγμα. τίνα οὖν
 ἔγὼ δώσεις τῷ θεῷ ἐκεῖ ἀπελθῶν ὑπὲρ τῶν ἀδικῶν σφα-
 ῖν; ποῖα προσώπῳ τῷ φοβερῷ καὶ δικαίῳ ἐνατενίσσεις κριτῇ;
 πλοῦτου ἐρῶν ταῦτα ποιεῖς, ἐγὼ σε κατακόρωος τοῦ ἐπιθυ-
 νόμενου ἐμπλήσω. μόνον ἐπίσχες τὴν δεξιάν, ἄσπασαι τὴν
 ῥήνην, ἀγάπησον τὴν ὁμόνοιαν, ἵνα καὶ αὐτὸς βίον ζήσης
 ῥηνικὸν καὶ ἀπράγμονα, καὶ οἱ Χριστιανοὶ παύσονται ποτε
 ἐν συμφορῶν. οὐ θέμις γὰρ αὐτοὺς αἴρειν ὄπλα καθ'
 ἰοπίστων." τοσαῦτα οὖν εἰπὼν ὁ βασιλεὺς εἰσήγησεν. αἰδε-
 λεῖς οὖν Συμεῶν τὴν τούτου ταπείνωσιν καὶ τοὺς λόγους
 τοῦ ἐπένευσεν τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. ἀσπασάμενοι οὖν
 λήλους διεχωρίσθησαν, δώροις μεγαλοπρεπέσι τοῦ βασιλέως
 ζωσασάμενοι τὸν Συμεῶνα. ὃ δὲ τότε συμβέβηκεν διηγήσο-
 υ τεράσιόν τι καὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα συγκρίνειν εἰδοσι παρὰ-
 ξον. δύο φασὶν αἰετοὺς τῶν βασιλέων ὀμιλούντων ἄνωθεν
 ἰκῶν ὑπερπτήναι, ἤξαι τε καὶ πρὸς ἀλλήλους συμμῖξαι καὶ
 ἰραντικά διαζευχθῆναι ἀλλήλων, καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν
 θεῖν, τὸν δὲ ἐπὶ τὴν Θράκην διαπτῆναι. τοῦτο οἱ ἀκριβῶς

20. κλέγξει Anonymus

ruce; et Christianorum dexteram unius fidei Christianorum sangui-
 bus ne permittas pollui. homo quippe es, et mortem ipse et re-
 rrectionem et operum retributionem praestolaris; hodieque cum
 istas, crastinus dies in pulverem te resolvet: febris vel unica omnem
 tinguet iactantiam. quam igitur ad dei tribunal constitutus pro
 edibus iniustus deo reddes rationem? quo vultu in tremendum et
 stum iudicem oculos intendes? si divitiarum cupiditate ductus hoc
 is, ego ad satietatem usque, eo quod desideras, implebo. solum
 utine dexteram, amplectere pacem, dilige concordiam, ut et tu vi-
 m agas tranquillam et sollicitudinis expertem, et calamitatibus non-
 hil Christiani subleventur. nefas enim est adversus eiusdem fidei
 mines te arma movere." his dictis imperator tacuit. Simeon eius
 oderationem et eius sermones cum verecundia miratus pacem com-
 ni annuit. cum igitur sibi vale dixissent, discesserunt, imperatore
 ignificis muneribus Simeonem cumulante. quod vero tunc accidit
 irabo prodigiū eorum etiam qui haec diiudicant fidem exsuperans.
 incipibus quippe colloquentibus aquilas duas desuper ipsos volasse
 aestoque advenisse et ad invicem commixtas dicunt, et confestim
 invicem disiunctas, hanc quidem ad urbem advolasse, aliam vero

τὰ τοιαῦτα σκοποῦντες οὐ καλὸν ἔκριναν οἰωνόν· ἀσμβά-
τους γὰρ ἐπὶ τὴν εἰρήνην διαλυθήσεσθαι ἔφησαν. Σωμεὼν
δὲ τὸ ἑαυτοῦ στρατοπέδον παταλαβὼν τοῖς ἑαυτοῦ μεγασιᾶσι
τὴν τοῦ βασιλέως ἀπήγγειλεν σύνεσιν καὶ ταπεινώσιν.

Δεκεμβρίῳ δὲ μηνί, εἰκάδι πέμπτῃ, ἔστειψεν Ῥωμανός⁵
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, Στέφα-
P. 502 νόν τε καὶ Κωνσταντίνον. ἀλλὰ καὶ Θεοφύλακτον τὸν υἱὸν
αὐτοῦ ὁ πατριάρχης ἀπέκειρεν κληρικόν, χειροτονήσας ὑπο-
διάκονον, σύγκελλόν τε προχειρισάμενος διελθόντα πρότερον ἐν
τῷ τῶν ὑποδιακόνων τάγματι εἰς τὰ ἅγια. Ἀπριλίῳ δὲ μηνί,¹⁰
114 εἰκοστῇ ἑνάτῃ, ἐτίμησεν Ῥωμανὸς Ἰωάννην μυστικὸν πατρι-
κιον ἀνθύπατον. Μαΐῳ δὲ μηνί, δεκάτῃ πέμπτῃ, ἰνδικτιῶνος
115 τρίτης, τελευτᾷ τὸν βίον ὁ πατριάρχης Νικόλαος κρατήσας ἐν
τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ ἀναβίσει ἔτη δεκατρία· καὶ ἀπειτέθη τὸ
σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τῶν Γάλακρί-¹⁵
Bνων. Αὐγούστῳ δὲ μηνί πατριάρχης καθίσταται Στέφανος
Ἀμασιᾶς μητροπολίτης, εὐνούχος ὑπάρχων. Ὀκτωβρίῳ δὲ
μηνί κατηγορήθη ὁ μυστικὸς Ἰωάννης καὶ παραδυναστεύων
ὡς τῆς βασιλείας ἐφιέμενος ὑποθήκη τοῦ πατρικίου καὶ λο-
γοθέτου τοῦ δρόμου Κοσμά, διδόντος εἰς γυναῖκα τὴν Θυγα-²⁰
τέρα αὐτῷ. τοῦτου ἔνεκεν καταβιβάζεται μὲν τοῦ παλατίου,
ἐγχωρεῖται δὲ προσέρχεσθαι καὶ τῷ βασιλεῖ ὑπηρετεῖν καὶ

in Thraciam alarum opere delatam. qui haec curiosius indagant,
omen iudicavere non faustum: discordes quippe et pace infecta reci-
suros divinabant. Simeon, collecto exercitu, coram optimatibus im-
peratoris solertiam et moderationem exposuit.

Decembris autem mensis die vicesimo quinto filios suos Steph-
anum et Constantinum Romanus imperii corona cinxit: sed et Theo-
phylactum filium clericum totondit patriarcha, et subdiaconum ordi-
navit, tandemque syncellum promovit, cum prius ad sanctum ingres-
sum cum subdiaconis adlectus processisset. Aprilis vero mensis die
vicesimo nono Ioannem mysticum patricium Romanus proconsulem
designavit. mensis vero Maii die decimo quinto, indictione tertia,
mortem obiit Nicolaus patriarcha, post secundam renuntiationem thro-
potitus annos tredecim, eiusque corpus in Galacrenarum monasterio
ab eo condito depositum est. Augusto deinde mense Stephanus Ama-
seae metropolita eunuchus initiatus est patriarcha. post haec mense
Octobri Ioannes mysticus et post imperatorem administrator, velut im-
perii affectati, suggestu patricii et logothetae publici cursus Cosmae,
qui filiam uxorem ei locaverat, accusatus est. huius gratia palatio
quidem extruditur, ad eum tamen liber illi servatur accessus, et ob-
sequendi imperatoris iussis et cum eo quae opus foret administrandi

ὃν αὐτῷ τὰ ἀνήκοντα διοικεῖν· στοργῇ γὰρ ὅτι πλείστην κέκτητο ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτόν. τῶν κατηγορῶν οὖν κατε-
 ειγόντων τὸν βασιλέα, ἐρευνήσας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀληθῆ
 αὐτὰ εἶναι μαθὼν ἐμέλλε τοῦτον κατασχὼν ἀνετάξειν. ὁ δὲ C
 οὔτο προγόνος χρῆται φυγῇ, καὶ τὴν λεγομένην Μονοκάστα-
 ὀν καταλαβὼν ἀποκείρεται μοναχός. πέφευγε δὲ καὶ Κων-
 σταντῖνος ὁ τοῦ Βοηλαῦ, ὁ τῆς τραπέζης, οἰκεῖος καὶ φίλος ὢν
 αὐτῷ, καὶ τὸν Ὀλυμπον καταλαβὼν τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐν-
 ἕεται· ἐδεδοίκει γὰρ καὶ αὐτὸς ἅτε συμμύστης τυγχάνων
 οὐ μυστικοῦ καὶ τῶν ἀπορητοτέρων αὐτοῦ κοινωνός. τὸν
 ἐ πατρίκιον Κοσμάν ἐν τῷ ὄρολογίῳ τύπας ὁ βασιλεὺς διε-
 ξασατο. προβάλλεται δὲ ἀντὶ τοῦ μυστικοῦ Ἰωάννου Θεοφύ-
 γου πρωτοβεστιάριον καὶ παραδυναστεύοντα. ἐγένετο δὲ τὸ
 ἠρικαῦτα καὶ σεισμὸς φοβερός ἐν τῷ τῶν Θρακῶν θέματι, D
 καὶ χάσμα γῆς μέγα καὶ κατάπληκτον, ὥστε πολλὰ χωρία καὶ
 κλησίας ἀνάνδρους καταποθῆναι.

Μαίηρ δὲ μηνί, εἰκάδι ἐβδόμη, δεκάτης πέμπτης Ἰνδικ-
 ῶνος, Συμεῶν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας ἐτελεύτα, Πέτρον υἱὸν
 αὐτοῦ προβαλόμενος ἄρχοντα, ὃν ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ
 ἔσχεν γυναικός, τῆς ἀδελφῆς Γεωργίου τοῦ Σουρσουβούλη,
 καὶ ἐπίτροπον τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ὁ Συμεῶν καταλέλοιπεν.
 ἡ κύκλις οὖν ἔσθη τὴν τοῦ Συμεῶν μαθόντα τελευτήν ἐκστρα-

olestas permittitur. ingens quippe imperatoris erat in eum affectus.
 occasionem porro coram imperatore urgentibus adversariis, examine
 abito, vera esse quas obicerentur cum imperator agnovit, detentum
 interrogare proposuerat. qua re praevisa fugam prior arripit, et in
 monasterium nomine Monocastanum secedens monasticam suscipit ton-
 suram. fugit pariter Constantius Boelae filius, mensae praefectus,
 familiaris et ei bene affectus; et in Olympum montem digressus mo-
 nastico induitur habitu. timebat enim ipse ceu consiliorum mystici
 conscius et secretorum eius omnium particeps. patricium autem Cos-
 miam magistratu exauctoratum ad Horologium verberibus imperator
 mandavit: Ioannis vero mystici vices obiturus Theophanes protove-
 narius et imperii administrator promovetur. tunc in provincia Thra-
 ciae terrae motus horrendus factus est hiatusque stuporem afferens,
 a ut plura praedia et ecclesiae cum hominibus absorpta sint.

Maii porro mensis die vicesimo septimo, indictione quinta, Si-
 meon Bulgariae princeps diem obiit, Petro filio, quem ex secunda
 coniuge suscepit, sorore videlicet Georgii Suzubulis, quem filius pro-
 curatorem dedit, principe relicto. exiude circumpositae regiones, au-
 dita Simeonis morte, adversus Bulgaros arma suscipere meditabantur.
 una autem una cum locustarum pernicie Bulgarorum terras depa-

τεύειν κατὰ Βουλγάρων ἐβουλευόντο. λιμοῦ δὲ σὺν ἀκρίαιν τὸ Βουλγαρικὸν ἔθνος ἐκπιέζοντος ἐδεδείσαν τὴν τῶν Ῥω-
 P. 503 μαίων ἐπέλευσιν. βουλὴν οὖν ποιησάμενοι κατὰ Ῥωμαίων
 ἐκστρατεύουσιν καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καταλαμβάνουσιν. ἔπειτα
 μαθόντες ὅτι μέλλει κατ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐκστρα-⁵
 τεύειν, ἀποστέλλουσι Πέτρον τε καὶ Γεώργιον κρυφίως τινὰ
 μοναχόν, Καλοκύριν ὀνομαζόμενον, τῷ γένει Ἀρμενιακόν, χρυ-
 σόβουλλον ἐπιφερόμενον. διηγόρευε δὲ τὰ ἐν αὐτῷ ὡς τὴν
 μετὰ Ῥωμαίων εἰρήνην ἀσπάζονται οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ γα-
 μικὸν ποιῆσαι συνάλλαγμα. τὸν τοιοῦτον οὖν μοναχόν ὁ βα-¹⁰
 σιλεὺς ἀποδεξάμενος ἀσμενέστατα, παρευθὺ ἀπέστειλεν μετὰ
 δρόμωνος ἐν Μεσημβρίᾳ τὸν μοναχόν Θεόδωρον τὸν Ἀβούκην
 Β καὶ βασιλικὸν κληρικὸν τὸν Ῥόδιον τὴν εἰρήνην συλλαλῆσαι
 τοῖς Βουλγάροις. οἱ δὲ παραγενόμενοι καὶ τὰ εἰκότα συλλαλῆ-
 σαντες ἐξήλθον ἅμα Στεφάνῳ Βουλγάρῳ διὰ τῆς ξηραῖς. ὅπι-¹⁵
 σθεν δὲ αὐτῶν κατέλαβεν καὶ Γεώργιος ὁ Σουρσουβούλης, καὶ
 παραγενόμενοι ἐν Ἰκωνσταντινουπόλει τὴν εἰρήνην ἐσπέισατο.
 Θεασάμενοι δὲ τὴν θυγατέρα Χριστοφόρου βασιλέως Μαρίαν,
 καὶ μεγάλως ἐπ' αὐτῇ ἄρεσθέντες, ἔγραψαν τῷ Πέτρῳ διὰ
 τάχους παραγενέσθαι. τοῦ Βουλγάρου οὖν Πέτρον καταλα-²⁰
 βότος, τριῆρι ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐπιβὰς ἐν Βλαχέρναις
 C παραγένετο καὶ τὸν Πέτρον ἐθεάσατό τε καὶ κατησπίατο.
 ἐπεὶ δὲ ἀλλήλοις τὰ εἰκότα συνομίλησαν, γράφοντες τὰ συμ-

scente, Romanorum timuerunt incursus. habito itaque consilio ad-
 versus Romanos ipsi armantur, et per Macedoniam eisfundunt exerci-
 tum. cum audissent vero Romanum imperatorem copias in eos pa-
 rantem, Petrum et Georgium quemdam monachum, cognominie Calo-
 cyrim, genere Armenum, auream bullam ferentem latenter delegat-
 bullae series erat Bulgaros non pacem modo cum Romanis amplecti,
 sed et connubiorum foedera prosequi. monachum huiusmodi cum
 imperator lubentissime suscepisset, celocem expedit confestim, et
 monachum Theodorum Abucem et regium clericum Rhodonatum, ut
 de pace cum Bulgaris tractarent, Mesembriam destinavit. illi profec-
 ti et negotiis accommoda collocuti una cum Stephano Bulgaro per
 continentem iter egerunt. retro eos Georgius Sursubules appulit, et
 Cpolim cuncti convenientes pacis foedera sanxerunt. Mariam vero
 Christophori imperatoris filiam contemplati, et eius summpere de-
 lectati aspectu, Petro scripserunt ut quantocius accederet. Petro Bul-
 garo adveniente, conscensis triremibus ad Blachernas imperator Ro-
 manus se contulit, viditque Petrum et salutavit. ut vero de negotio-
 rum difficultatibus convenerunt, conscriptis pacis condicionibus au-
 ptiales contractus peregerunt. Octobris deinde mensis die octavo

ωνα τῆς εἰρήνης καὶ τὰ γαμικὰ ἀλλάγματα, ὀγδῶν δὲ τοῦ
 δικτωβρίου ἐξῆλθεν ὁ πατριάρχης Στέφανος ἅμα Θεοφάνει
 πρωτοβεστιαρίῳ καὶ Μαρίᾳ τῇ τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου
 θυγατρὶ καὶ πάσῃ τῇ συγκλήτῳ εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας
 ἑοτόκου τῆς Πηγῆς, καὶ εὐλόγησεν Πέτρον τε καὶ Μαρίαν.
 ἀμπρᾶς δὲ καὶ πολυτελοῦς γενομένης τραπέζης, καὶ πάντων
 ὧν εἰδιωμένων τοῖς γάμοις φαιδρῶς ἐπιτελεσθέντων, εἰσῆλ-
 εν Θεοφάνης πρωτοβεστιάριος ἅμα Μαρίᾳ τῇ θυγατρὶ τοῦ
 ασιλέως ἐν τῇ πόλει. τῇ δὲ τρίτῃ τοῦ γάμου ἡμέρᾳ ἐποιή-
 εν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εὐωχίαν λαμπρὰν ἐν τῇ τῶν Πη-
 ὦν ἀποβάθρᾳ. τῶν δὲ Βουλγάρων ἔνστασιν οὐ μικρὰν ποιη-
 κμένων πρότερον εὐφημεῖσθαι Χριστοφόρον, εἰδ' οὕτω Κων-
 σταντῖνον, ὑπειξεν τῇ ἐνστάσει ὁ βασιλεὺς, καὶ γέγονεν ὄπερ
 ἤσαντο. ἐπειδὴ δὲ πάντα ἐν τοῖς γάμοις συντελεσθησαν,
 αὶ ἐμέλλε Μαρία τὴν πρὸς Βουλγαρίαν ὁδὸν ὀδεύειν, οἱ
 αὐτῆς γοναῖς μέχρι τοῦ Ἐβδόμου συνεξῆλθον αὐτῇ, περιχυ-
 ῖντων τῇ θυγατρὶ, καὶ πολλὰ κατέχεαν τὰ δάκρυα, καὶ ὡς
 ἰκὸς ἐπὶ στερήσει σπλάγγνον πεποθημένου. τὸν τε γαμβρὸν
 ἴσασάμενοι καὶ ταύτην ταῖς τούτου χερσὶ περιθέμενοι ἐν
 οἷς βασιλείοις ὑπέστρεψαν. Μαρία δὲ Βουλγαρικαῖς παρα-
 ὀδεῖσα χερσὶν τὴν ἐπὶ Βουλγαρίαν ἀπήει.

Τότε δὲ πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἐκ Μελι-
 νῆς παρεγένοντο εἰρηνικὰς σπονδὰς ποιῆσαι. μετ' οὐ πολὺ

gressus patriarcha Stephanus una cum Theophane protovestiarior
 Maria Christophori imperatoris filia et universo senatu ad sanctis-
 mae deiparae templum ad Pegas, Petrum et Mariam coniugali be-
 edictione sociavit; mensaque sumptuosa et magnificentissima instru-
 ta, cunctisque ad nuptiarum solemnium spectantibus rite splendideque
 eractis, Theophanes protovestiarior una cum Maria imperatoris filia
 urbem reversus est. die autem nuptias sequente tertio Romanus
 imperator in machina sive tabulato ad Pegas magnificum paravit con-
 vivium. non minima porro contentione a Bulgariis excitata, ut prius
 Christophorus, deinde Constantinus acclamationum precibus excipie-
 retur, votis eorum imperatore obsecuto, quod petebant praestitum
 est. nuptiarum autem celebritate peracta, Mariaeque in Bulgariam iter
 specere iam iam parata, Hebdomam usque parentes eam prosecuti
 sunt; ibi eam circumfusi, et largo lacrimarum impluvio madidi, ut
 dilectorum praecordiorum usu orbis contingere solet, tristabantur;
 tandemque generum, filia eius potestati tradita, deosculati in regiam
 eversi sunt. sic Maria Bulgarorum manibus tradita in Bulgariam pro-
 lecta est.

Eo tempore legati pacis foedera composituri e Melitine ad im-

Ἀπόκαψ ὁ τοῦ Ἀμῆρ ἔκγονος, ἀμῆρᾶς τῆς Μελιτινῆς, καὶ ὁ Ἀπολασαῦ στρατηγὸς εὐγενέστατος καὶ πλούσιος ὢν ἐκ Μελιτινῆς παρεγένετο. ἀποδεχθέντες οὖν μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς παρὰ Ῥωμανοῦ, καὶ σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες, ὑπέστρεψαν πρὸς τὰ ἴδια. τελευταίαντος δὲ τοῦ Ἀπόκαψ, ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ, διέλυσαν τὴν εἰρήνην. ἐκτρατεύουσι δὲ κατ' αὐτῶν ὁ τε δομέστικος τῶν σχολῶν Ἰωάννης ὁ Κουρκούας μετὰ καὶ τῶν θεμάτων καὶ ὁ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρμενίων· καὶ εἰς τσαυτὴν στένωσιν τὴν Μελιτινὴν παρεβίστησαν ὥστε αὐτὴν συντομώτατα ἐκπορθῆσαι καὶ ἐπ' ἐδί-¹⁰φους καταστρέψαι. ταύτην οὖν Μελιτινὴν εἰς κουρατωρίαν ἀποκαταστήσας ὁ βασιλεὺς πολλὰς χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἐκείθεν δασμοφορεῖσθαι ἔτησίως πεποίηκεν.

Κατηγορήθη δὲ Νικήτας ὁ μάγιστρος καὶ πενθερὸς Χριστοφόρου βασιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου¹⁵ γενέσθαι πατρὸς καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξεῶσαι. τοῦτον οὖν ἐξαγαγόντες τῆς πόλεως ἀπέκειραν μοναχόν.

Μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ, ὀγδόῃ καὶ δεκάτῃ, ἰνδικτιῶνος ἑπτα, τελευταίᾳ Στέφανος πατριάρχης· Δεκεμβρίῳ δὲ μηνὶ ἄγουσι Τρύφωνα μοναχόν ἐπ' εὐλαβείᾳ καὶ ἀγιότητι μαρτυρούμενον,²⁰ καὶ χειροτονοῦσι πατριάρχην, μέχρις ἂν εἰς μέτρον ἡλικίας φθάσῃ Θεοφύλακτος ὁ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως υἱός, ὃν ἐπιέλλον πατριάρχην χειροτονεῖν Κωνσταντινουπόλεως. εἰκάδι δὲ

peratorem Romanum accesserunt. non diu post Apocaps Amer nepos, Melitines ameras, et Apolasath dux nobilissimus et ditissimus Melitinae advenit. isti congruis honoribus a Romano excepti, pacis conditionibus firmatis, in patriam reversi sunt. Apocaps autem, viro prudente et sagaci, vivis erepto pacem continuo dissolverunt. in eos autem irrumpunt scholarum domesticus Ioannes Curcuas, una cum legionibus, et Melias cum adiunctis sibi Armenis; et ad eas angustias Melitinem adigunt, ut eam e vestigio vastent et funditus ad solum evertant. Melitinem igitur in curatoriam instituit imperator, plurimis auri et argenti milibus annuatim colligendis eidem impositis.

Nicetas autem magister et Christophori imperatoris socer quasi in patrem insurgendi consilium dedisset et eum imperio deicere suavisset, accusatus est. eum propterea urbe pulsatum detonderunt monachum.

Mensis autem Iulii die decimo octavo, indictione sexta, Stephanus patriarcha moritur: tum Decembri mense Tryphonem monachum, pietatis et sanctitatis testimonio insignem, ordinant patriarcham, donec aetatis metam imperatoris Romani filius Theophylactus, quem Cpolis patriarcham creare statuerant, attingisset. vicesimo porro et

έμπτη τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν μέγας γέγονεν, ὥστε κρη-
 τάλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν εἴκοσι, ὅθεν καὶ γέ-
 ογον μέγας λιμὸς καὶ θάνατος πολὺς, ὥστε μὴ δύνασθαι
 οὓς ζῶντας ἐκκομίζειν τοὺς τεθνεῶτας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥω-
 μανὸς τὴν ἀφόρητον ἐκείνην βίαν κατανοήσας ἄξίαν τῆς αὐ-
 τοῦ συμπαθοῦς ἐλεημοσύνης πρόνοιαν ἐποίησατο, πολλαῖς
 λεημοσύναις τὴν ἐκ τοῦ λιμοῦ παραμυθησάμενος ἔνδειαν
 νέφραξέ τε θυρίσι καὶ σανιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στοάς,
 ἵστε μὴ τὴν χιόνα καὶ τὸ ψῦχος ἐκείθεν ἐπεισιέναι τοῖς πέ- D
 ρσι. τότε δὲ καὶ τὰς λεγομένας ἄρκλας ἐν πᾶσι κατασκευάσε 117
 αἷς ἐμβόλοις, ἀργυρίον τε κατὰ μῆνα τοῖς ἐνταῦθα κατακει-
 ἐνοῖς πένησι διδόνθαι διατάξατο, καὶ τὰ μηνιαῖα τριμήτια 118
 ν ταῖς ἐκκλησίαις τοῖς πένησι διανεμέσθαι, ὡς εἶναι τὰ δι-
 ὄμενα τοῖς τε ἐν ταῖς ἄρκλαις πτωχοῖς καὶ τοῖς ἐν ταῖς ἐκ-
 κλησίαις ἀργύρου ἐγκεχαραγμένου χιλιάδας δώδεκα. καὶ
 αὐτὰ ἢ συμπαθῆς ἐκείνου ψυχῆ διετύπωσεν τῶν πενήτων
 ροσουμένη. ἀλλὰ καθ' ἡμέραν τρεῖς αὐτῷ συνεσθίειν πέ-
 ηας διατάξατο, οἱ ἀνὰ ἐν ἐλάμβανον νόμισμα. τετράδι δὲ
 πὲ παρασκευῆ τρεῖς πένητες μοναχοὶ τούτῳ συνησθιον, τὸ
 ετυπωμένον λαμβάνοντες νόμισμα. ὅπερ δὲ ἐν τοῖς μονα-
 τηρίοις εἶωθεν γίνεσθαι, ὥστε ἐν τῷ καιρῷ ἀναγιγνώσκειν τῆς P. 505
 σιᾶσεως, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίει, διπλὴν ἑαυτῷ καὶ τοῖς
 αὐτῶν τοῖς τράπεζαν παρατιθεῖς, ὥστε τὸ μὲν σῶμα τρε-

6. καὶ ἐλεήμονος φύσεως Anonymus

nūto die mensis eiusdem adeo aspera invaluit hiems, ut terra per
 ies centum et viginti gelu concreceret; ex quo fames ingens et
 mortalitas immensa pervagata est, adeo ut vivi mortuis efferendis non
 sufficerent. Romanus autem imperator intolerandam illam calamita-
 tem contemplantus, affectus ad misericordiam proclivis digna exhibuit
 argumenta, eleemosynarum liberalitate plurima famis indigentiam con-
 sulatus. exinde porticum spatia tabulatis distinxit, et fenestras ap-
 osuit, ita ut nix et frigus in pauperes per ea non ingruerent. eo
 tempore cunctis in porticibus arclas ita dictas disposuit, et egenis
 eidem iacentibus argenteos nummos per menses singulos praecepit
 distribui, et menstrua trimitia per ecclesias in alios pauperes dividi,
 deo ut quae per arclas et ecclesias erogarentur argenti cusi numismata,
 d milia duodecim numerarentur. haec in misericordiam et pietatem
 ropensus eius animus, liberalis pauperum provisor, donari sanxit.
 Genos insuper ternos diebus singulis secum comedere voluit, singu-
 lisque nummum unum distribuebat. feria vero quarta et parasceue
 monachi tres egentes illi convivabantur, qui definitum accipiebant
 numisma. quod in monasteriis observari solet, ut cibi tempore ha-

119 φροσθαι τῇ συνήθει τροφῇ, τὴν δὲ ψυχὴν κατενόσαστο καὶ πολλὰς δακρῦων ἠφίει πηγὰς. οὐκ ἐθεάσατό ποτε μοναχὸν ἀρετῆς ἀνεχόμενον, ᾧ τινὶ τὰς ἑαυταῦ πράξεις σὺν πολλοῖς οὐκ ἐξηγόρευσεν δάκρυσιν. πάσας τὰς τῆς πόλεως ἐκκλησίας πέπλοις διαφανέσι καὶ φωταγωγίαις λαμπρῶς κατεκόσμη.⁵ ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν ὄρεσι μοναχοῖς τῷ τε Ὀλύμπῳ καὶ τῷ Κωνσταντινουπόλει 120 μνηρῇ καὶ τῷ τοῦ Βαραχάου ὄρει οὐ διέλιπεν ἐτησίους ῥηγάς, Βᾶς διετύπωσεν.

Τῶν ἀπείρων αὐτοῦ κατορθωμάτων καὶ ἐλεημοσυνῶν διεξήλθομεν. Πέτρῳ δὲ τῷ Βουλγάρῳ ἐπέθετο Ἰωάννης ὁ 121 ἀδελφὸς αὐτοῦ μετὰ καὶ ἑτέρων Βουλγάρων τοῦ Σμεῶν. καὶ φωραθέντων αὐτῶν ὁ μὲν Ἰωάννης τύπτεται καὶ ἐγκλείεται φυλακῇ, οἱ δὲ λοιποὶ τιμωρίαις οὐ ταῖς τυχοῦσαις ὑποβάλλονται. ταῦτα δὲ δῆλα ποιήσαντος Πέτρου τῷ βασιλεῖ Ῥομανῷ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν μοναχὸν Ἰωάννην, ὃς ἐγγύθι 122 γόνει ῥαίκτηρ, προσφάσει μὲν ὡς ποιῆσαι ἀλλάγιον τῶν κρατουμένων αἰχμαλώτων, τῇ δὲ ἀληθείᾳ Ἰωάννην κατασχέει καὶ C ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαγεῖν. ὃ δὲ καὶ γέγονεν· εἰσελθὼν γὰρ ἅμα τῷ Ἰωάννῃ ἐν τῷ πλοίῳ ἀπὸ Μεσημβρίας ἦλθεν ἐν τῇ πόλει. μετ' οὐ πολὺ τούτου τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀπορρίψαντος καὶ γυναικῆ ἐπιζητήσαντος, δέδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς οἶκον καὶ κτήματα πάμπολλα καὶ γυναῖκα ἐκ τῆς αὐτοῦ πα-

beatur lectio, hoc ipse exequabatur, sibi convivisque geminam apponens mensam; dumque usitato corpus enutritur cibo, copioso lacrimarum fonte effuso animam quoque cum contritione pascebat. nullum unquam monachum virtutis studiosum observavit, cui cum multo fletu suos non aperuerit actus: cunctas urbis ecclesias sumtuosis vestibus praeclaraque cereorum et lampadum copia exornavit. sed et monachis in montibus Olympo Cymena et Barachaeo vitam agentibus annua stipendia quae decreverat mittere non interposuit.

Atque ita immensorum eius beneficiorum et liberalitatis historiam pertexuimus. Petro vero Bulgaro parabat insidias Ioannes eius frater cum Bulgaris aliis; quorum facinore cognito Ioannes quidem verberibus castigatur et carcere includitur, in alios vero inusitatis suppliciis animadvertitur. Petro autem imperatori Romano haec eodem litteris manifestante, misit imperator Ioannem monachum, qui rector extiterat, praetextu quidem ut captivorum detentorum commutationem faceret, sed revera, ut Ioannem apprehenderet, et adduceret CP. quod et factum est. una quippe cum Ioanne navium ingressus Mesembria Cpolim navigavit. non diu post eodem monasticum habitum deponente et uxorem ducere exquirente, imperator

ρίδος τῆς τῶν Ἀρμενιακῶν, γάμον τε λαμπρὸν ἐν τῇ τοῦ Καίσαρος οἰκίᾳ πεποίηκεν.

Μαρτίου δὲ μηνὸς δευτέρᾳ ἡμέρᾳ κοσμίτης ὃς ἐπέμενε 122 ᾧ φόρῳ ἐν τοῖς ἐκεῖτος κίουσιν, καὶ ἀπέκτεινε ἄνδρας ἕξ. γέ-
 ονε δὲ ἐμπρησμοὶ μέγας καὶ φοβερός εἰς τὸν τοῦ φόρου ἔμ-
 ολον πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὥστε κατα- D
 κῆσαι τὰ τε κηροπολεῖα καὶ τὰ γουνάρια τοῦ φόρου μέχρι
 ὧν ψηκῶν. ἐτελεύτησε δὲ Χριστοφόρος βασιλεὺς μηνὶ Ἀυ-
 γούστῳ Ἰνδικτιῶνος τετάρτης, καὶ ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν
 ἰ ῥηθείᾳ μονῆ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. κατήγαγον δὲ Τρύφωνα
 ατριάρχην Ἀυγούστῳ μηνί, Ἰνδικτιῶνος τρίτης, καὶ ἀπελθόν-
 ρις ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῆ τελευτᾷ, χηρευσάσης τῆς ἐκκλησίας χρό-
 ν ἕνα μῆνας πέντε διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελὲς Θεοφυλάκτου
 ἰοῦ Ῥωμανοῦ βασιλέως. Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν πλάου
 ῶνσταυτῆνον Δουκα ἑαυτὸν ἐπειφημήσας πολλοὺς μεθ' ἑαυ-
 τῶν συνεπήγετο· οὗτος συσχεθεὶς ὑπὸ Ἐλεφαντίνου τουρμάρ-
 ου ἐκ τοῦ Ὀψικίου ὄντος ἤχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ
 πὸ Πέτρον ὑπάρχου τῆς μιᾶς ἀλλοτριουταὶ χειρός. εἶτα p. 506
 μροῦ λαβόμενος καταλαμβάνει πάλιν τὸ Ὀψικιον, καὶ χεῖρα
 αικῆν ἀντὶ τῆς κοπέισης προσαρμοσάμενος καὶ σπάθην ὑπερ-
 γέθη κατασκευάσας διηρχειτο πλανῶν πολλοὺς ὡς αὐτὸς εἶη
 ῶνσταυτῆνος ὁ τοῦ Δουκός· οὗς καὶ συναφελκόμενος με-

15. ἐπιφημίσας Anonymus

mum et praedia plurima et coniugem eadem secum Armeniacom
 patria ortam dedit, et in Caesaris aedibus celeberrimas peregrit
 ptias.

Martii porro mensis die secundo cosmites fori columnis super-
 itus in terram decidit virosque sex oppressit. contigit etiam in-
 idium ingens et horrendum in fori porticu templo sanctissimae
 iparae vicina, adeo ut cereorum artificum et pelliciariorum fori ad
 echas usque consumerentur officinae. Christophorus imperator mense
 gusto, indictione quarta, diem supremum obiit, et in praefato pa-
 sui monasterio corpus eius reconditum est. Tryphonem porro
 riarcham Augusto mense, indictione tertia, deposuerunt, eoque in
 prium monasterium se recipientem et defuncto annum unum et menses
 nque, nondum matura Theophylacti imperatoris filii Romani aetate,
 lesia pastore viduata permansit. Basilius autem quidam Macedo,
 vus impostor Constantinum duces se ipsum mentitus, plurimos
 it se abducebat. hic ab Elephantino Opsicii turmarum praefecto
 olim abducitur, et manuum altera a Petro praefecto truncatur. oc-
 sione deinde captata in Opsicium rursus digreditur, et truncatae
 e manum aeream sibi adaptans ingentemque spatham sibi accom-

Leo Grammaticus.

γάλην κατὰ Ῥωμανοῦ ἀνταρσίαν κινεῖ. ἀποστείλας οὖν ὁ βασιλεὺς στρατὸν κατ' αὐτοῦ αὐτὸν τε συνέλαβεν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ· ὃν καὶ ἀγαγόντες ἐν τῇ πόλει ἀνέκρινόν τε καὶ πολὺς αὐτῷ πληγὰς ἐπέτευσαν. ὁ δὲ πολλοὺς τῶν ἐν τῷ ἐσκευοφάντει ψευδῶς ὡς συνόντες αὐτῷ, μηδὲν δὲ ἀληθῆς κατ' αὐτῶν λέγειν ἐξελεγχθεὶς ἐν τοῖς Ἀμμοστριανοῦ πυρὸς κατανάλωμα γίνεται.

Χειροτονεῖται δὲ πατριάρχης ὁ προρηθεις τοῦ βασιλέως υἱὸς Θεοφύλακτος, Φεβρουαρίῳ β', Ἰνδικτιῶνος ε', τοπατηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἀνελθόντων καὶ τόμον συνοδικῶν ἐπιφορομένων περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας διαγορευόντα· οἱ καὶ τῷ πατριάρχου θρόνῳ τοῦτον ἐνίδρυσαν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναῖκα ἠγάγετο θυγατέρα οὖσαν τοῦ Γαβαλά, ἐκγόνην δὲ Κατακυλά, Ἄνναν ὄνομα. ἅμα δὲ τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ ὁ τῆς βασιλείας στέφανος ἐπετέθειτο.

Γ Ἐγένετο δὲ ἐκστρατεία πρώτη τῶν Τούρκων κατὰ Ῥωμαίων Ἰνδικτιῶνι ἑβδόμῃ Ἀπριλλίῳ μηνί· οἱ καὶ καταδρμόντες μέχρι τῆς πόλεως ἐληΐσαντο πᾶσαν Θρακίαν ψυχῆ ἀπεστάλη οὖν ὁ πατριάρχης Θεοφάνης ὁ πρωτοβεστιάριος καὶ παραδυναστεύων μετ' αὐτῶν ποιῆσαι ἀλλάγιον, πολλὰ παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ φρονήσει καὶ εὐβουλίᾳ ἐπαινέθεὶς, ὅτε καὶ τὸ

modans vagabatur plurimos seducens, quasi ipse Constantinus ducis filius foret. hic multis sibi adlectis stupendam in Romanum rebellionem movet. imperator exercitu in eum immisso ipsum comitesque Insequabatur; quem deinde captum et in urbem abductum, per tribunalia examinatum multis verberibus subiecerunt. ille sibi consulens insignes dignitate viros, quasi secum sentientes, mendacii confictis et a veritate alienis calumniabatur. convictus tandem ad Amstrian plateam ignis pabulum factus est.

Prafatus autem imperatoris filius Theophylactus Februarii die secundo, indictione secunda, patriarcha consecratus est, adstantibus Romani pontificis legatis, et tomum synodalem de eius ordinatione tractantem proferentibus, eundemque collocantibus in throno patriarchali. ceterum Romanus imperator Stephano filio locavit uxorem Gabalae filiam, Catacyle neptim, Annam nomine, unaque cum nuptiali corolla imperii diademate redimitus est.

Turcorum autem adversus Romanos irruptio prima indictionis septimae Aprilii mense contigit; qui ad urbem usque excurrentes loca cuncta per Thraciam depopulati sunt. adversus eos igitur patricius Theophanes protovestiarius et imperii administrator missus est, huiusmodi ab eis plurimam prudentiae et consiliorum gratiam reportans.

ιγαλόψυχον καὶ φιλόανθρωπον αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς πέδειξαιτο, μηδενὸς φεισάμενος χρήματος πρὸς τὴν ἀλχμαλώ-
ων ἀνάγκησιν.

Ἦγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ τελευταίῃ νύκτι Κωνσταντίνῳ
καὶ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν γυναῖκα τοῦνομα Ἑλένην, τοῦ πα-
τρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα, ἧς καὶ τελευταίας ἑτέρας τοῦ-
ον συνέλευξεν γυναικί ὀνόματι Θεοφανῶ.

Ἰουνίου δὲ μηνὶ ἑνδεκάτῃ, δεκατετάρτης Ἰνδικτιῶνος, κα-
πέλευσαν οἱ Ῥῶς κατὰ Κωνσταντινουπόλεως, χιλιάδες δέκα.
πεστάλη δὲ μετὰ τριήρων καὶ δρομώνων ὁ πρωτοβεστιάριος
θεοφάνης, καὶ τὸν τε στόλον προευντρεπίσας καὶ κατοχυρώσας
εἰς μάλιστα τοὺς Ῥῶς ἐξέδεχετο. ἐπεὶ ἐκείνοι κατέλαβον καὶ
ληθίον τοῦ Φάρου ἐγένοντο, οὗτος πρὸς τῆν τοῦ Εὐξείνου
ὄπτιου στόματι παρεδρεύων ἐν τῷ Ἰερῶν λεγομένῳ, καὶ δὴ
πρῶτος ἐν τῷ οἰκείῳ δρόμῳ διεκπλεύσας, τὴν τε συνταξί-
ων Ῥωσικῶν πλοίων διέλυσεν καὶ τῇ ἐσκευασμένῳ πυρὶ
λείστα κατέφλεξεν, τὰ λοιπὰ δὲ ἐτρέψαντο εἰς φυγὴν· ἧ
πολούθως οἱ λοιποὶ δρόμωνες ἐπεκδραμόντες τελείαν εἰργά- P. 507
σαντο τὴν τροπὴν, καὶ πολλὰ μὲν πλοῖα κατέδυσαν ἀντανδρα,
πολλοὺς δὲ κατέστρωσαν, πλείστους δὲ ζῶντας συνέλαβον. κα-
ῆλθε δὲ τῆνικαῦτα Ἰωάννης ὁ δομέστικος ὁ Κουρκούας μετὰ
αὐτὸς τοῦ τῆς ἀνατολῆς στρατεύματος, καὶ πολλοὺς τούτων

hic temporis munificentiam et humanitatem plurimam Romanus im-
erator declaravit, nullis parcens pecuniarum expensis, cum captivi
istarent liberandi.

Locavit etiam imperator Constantino filio postremo uxorem de
rmeniacorum genere, Helenam nomine, Adriani patricii filiam. ea-
ne defuncta alteri nomine Theophano eundem copulavit.

Iunii porro mensis die undecimo, indictione decima quarta, Russi
i milia decem adversus Cpolim classem paraverunt. cum tremibus
stem et celocibus protovestiarus Theophanes missus classem dispo-
nit et apte munivit, adeo ut Russos praelio paratus esset exci-
ere. ut appulerunt illi et Pharo vicini apparuerunt, primus ille
i Euxini Ponti fauces stationem posuit, loco cui Hierum nomen,
maniumque primus celoce suo vectus Russicarum navium dissol-
t ordinem, et praeparato igne nautico succendit, reliquias vero
i fugam vertit; quem pone sequentes reliquae naves in adversa-
as irruentes perfectam hostium ediderunt stragem, navibus una
am militibus plurimis submersis, aliis multa parte caesis, vivis etiam
uampluribus comprehensis. illuc pariter Ioannes domesticus Curcuas
am toto Orientis exercitu appulit, et hac illucque palantes depre-

διέφθειρεν ἀποσπάδας τῆδε κάκεισε καταλαμβάνων. πολλὰ γὰρ κακὰ οὗτοι διεπράξαντο. τό τε γὰρ Σιεὶνὸν λεγόμενον ἐνέπρησαν, καὶ οὓς συνελάμβανον αἰχμαλώτους τοὺς μὲν ἀσταύρου, τοὺς δὲ τῆ γῆ προσεκατάλευσαν, τοὺς δὲ ὥσπερ σκοποὺς ἰσπάντες βέλεσι κατετόξευον. ὄσους δὲ τοῦ ἱεραίου καὶ κλήρου συνελάμβανον, ὀπισθεν τὰς χεῖρας δεσμοῦντες ἤλους σιδηροῦς κατὰ μέσης τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεπήγνυσαν, πολλοὺς τε ἁγίους ναοὺς τῆ πυρὶ παρέδωκαν. χειμῶνος δὲ ἤδη ἐνισταμένου καὶ τροφῶν ἀποροῦντες ἐβουλεύασαν τὰ οἰκεία καταλαβεῖν, καὶ δὴ λαθεῖν τὸν στόλον σπουδαίοντες, Σεπτεμβρίῳ μηνὶ Ἰνδικτιῶνος δεκαπέμπτης νυκτὸς ἀνιπλεῦσαι ὠρηκότες ἐπὶ τὰ Θρακίᾳ μέρη ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος Θεοφάνους ὑπηγήθησαν· οὐδὲ γὰρ ἔλαθον τὴν αὐτοῦ ἐγρηγορωτάτην ψυχὴν. εὐθὺς οὖν δευτέρα ναυμαχία ἐγένετο, καὶ πλείστα πλοῖα ἐβύθισεν· ὄλγιοι δὲ μετὰ τῶν πλοίων περισωθέντες καὶ ἐν τῇ τῆς Κοίλης περισωθέντες ἀκτῆ νυκτὸς ἐπελθούσης διέφυγον. Θεοφάνης δὲ μετὰ τῆς ὑποστρέψας λαμπρᾶς ἐντίμως ὑπεδέχθη καὶ παρακοιμημένος ἐτιμήθη.

С Ἐπεὶ ὁ ῥηθεὶς Ἰωάννης ὁ μάγιστρος ἄριστος ἐγένετο τὰ πολεμικά, ἐπλάτυνεν ὄρους, πλείστας τε πόλεις ἐπόρθησεν 123 τῶν Ἀγαρηνῶν, διὰ τὸ περιφανὲς τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς

2. post διεπράξαντο adde ex Anonymo: πρὸ τοῦ τὸ Ῥωμαίων στρατεύμα κατελθεῖν Comb

hendens, cunctos ceu malorum plurimorum auctores internecione delavit. Stenum enim ita dictum igne vastaverunt, et quos cepere captivos, partim crucibus partim palis affixerunt; alios etiam in metam constitutos sagittis confoderunt. quotquot autem sacerdotalis ordinis deprehendere, manibus retro vinctis ferreos clavos per medium caput immiserunt, sanctasque aedes plurimas igne consumendas tradiderunt. ingruente porro hieme et annona deficiente domos studebant consiliabantur: regiae tamen classi discessum occultare studebant. Septembri autem mense, indictionis decimae quintae, in Thraciae partes transfretari aggressi praefatum Theophanem habuerunt obvium: vigilantissimum enim eius animum latere non poterant. confestim igitur conflictus in mari secundus habitus, quo navigia plurima submersa sunt: pauci vero cum navibus ad Coeles littora servati incolumes nocte ingruente fugerunt. Theophanes autem victoria clarus revertens cum honore susceptus et accubitoris dignitate decoratus est.

Ut vero praefatus Ioannes magister bellicis rebus praestans habebatur, imperii dilatabat fines, urbesque Agarenorum plurimas deva-

* * * * * *δομestικός δὲ ἀντικαθίσταται ὁ πατρικίος Πανθήριος, συγγενῆς τοῦ βασιλέως ὧν Ῥωμανοῦ.*

Ἰνδικτιῶνι πρώτῃ Ἀπριλλίῳ μηνί ἐπῆλθον πάλιν οἱ Τούρκοι μετὰ πλείστης δυνάμεως. ὁ δὲ πατρικίος Θεοφάνης ὁ παρακοιμώμενος ἐξελθὼν σπονδὰς εἰρηνικὰς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν, χρόνους πέντε τὴν εἰρήνην διαφυλαχθῆναι.

*Δευτέρῳ Ἰνδικτιῶνι ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Πασχάλιον πρωτοπαθάριον καὶ στρατηγὸν Λαγοβάρδων πρὸς τὸν ῥῆγα Θραγγίας Οὐγγωνα ἐξαπέστειλεν, τὴν τοῦ αὐτοῦ θυγατέρα ἐπι-
D
δητῶν εἰς νόμφην Ῥωμανῶ τῷ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου νύμφῃ· ἦν καὶ ἀναλαβὼν ὁ εἰρημένος Πασχάλιος μετὰ κλιούτου πολλοῦ ἐν τῇ πόλει ἀνήγαγεν. γέγονε δὲ ὁ γάμος Σεπτεμβρίῳ μηνί· ἦτις καὶ ἐτελεύτησεν ζήσασα ἔτη μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς πέντε.*

*Ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ αὐτῆς πενθροῦ, ἀνέμου βιαίου σφόδρα καταπνεύσαντος, Δε-
εμβρίῳ μηνί, οἱ λεγόμενοι ἐν τῷ ἰππικῷ δῆμοι κατέπεσον, οἱ 124
ἐπ' ἐναντίας τοῦ βασιλικῷ θρόνου ἐτύγχανον, καὶ συνέτρι-
ψαν τὰ ὑποκάτωθεν μάρμαρα καὶ στηθεῖα λεγόμενα. χρόνον δὲ περικυκλωμένου τῷ αὐτῷ μηνί τὸν βασιλεὺς Ῥωμανὸν τοῦ p. 508
καλακίου κατήγαγον.*

*Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τίμιον τοῦ Χριστοῦ ἐκ-
μαγειῖον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρα-
τεύματος καὶ εἰς ἀνάγκην μεγίστην προϋσταμένης, ἀπέστει-*

istabat propter tanti viri gloriam . . . substitutus est domesticus patricius Pantherius, Romani Imperatoris affinis.

Indictionis primae Aprili mense rursus irruerunt Turci cum magnis viribus: patricius autem Theophanes accubitor egressus pacis foedera in annos quinque servanda cum eis composuit.

Indictione secunda Paschaliū protospatharium et Longobardiae ducem ad Franciae regem Hugonem, filiam eius Romano Constantini eius generi filio uxorem petiturum, Romanus imperator misit, quam multis una cum opibus secum assumptam praefatus Paschalius in urbem adduxit. Septembri deinde mense nuptiae celebratae sunt. haec cum viro annis quinque socialis vitae decursis mortua est.

Temporibus imperii Constantini, eius soceri, vento validissimo perfrante demi in circo opposita regii throni regione erecti deciduerunt, subiectaque marmora columnasque pectoralia dictas contriverunt. anni autem vertente circulo, hoc ipso mense, Romanum imperatorem e palatio eduxerunt.

Urbe autem Edessa, in qua venerandum Christi sudarium repositum, a Romano exercitu obsessa et in ultimam angustiam deducta,

λαν οἱ ταύτης οὐκ ἤτορες πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμαῶν δια-
 πρεσβεύεμενοι τὴν πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ δὲ τοῦ Χριστοῦ
 ἅγιον ἐκμαγεῖον παρέχειν ἐπαγγελλόμενοι. ὑπὲρ τοιαύτης δὲ
 χάριτος δεσμίους ἤτήσαντο τῶν ἐμφανῶν ἀντιλαβεῖν, χρυσο-
 βούλλιον τε λαβεῖν ὥστε μηκέτι τὴν τούτων χώραν παρὰ τοῦ⁵
 Ῥωμαίων στρατοῦ ληΐζεσθαι· ὃ δὴ καὶ γέγονεν. τοῦ δὲ
 Β ἁγίου ἐκμαγεῖου ἀποσταλέντος καὶ ἤδη τῇ Κωνσταντινουπόλει
 πλησιάζοντος, Θεοφάνης ὁ πατρίκιος καὶ παρακοιμώμενος ἐν τῷ
 ποταμῷ Σάγαρ ἐξεληθὼν ὑπήντησεν αὐτῷ μετὰ λαμπρᾶς τιμῆς
 τε καὶ ὑμνωδίας, καὶ τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνός¹⁰
 σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθεν, τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις
 ὄντος κάκει αὐτὸ προσκυνήσαντος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξῆλθεν
 ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ· οἱ δὲ τοῦ βασιλέως δύο υἱοὶ Στέφα-
 νος καὶ Κωνσταντίνος καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντίνος
 σὺν τῷ πατριάρχῃ Θεοφυλάκῳ, καὶ μετὰ τῆς δεούσης τούτου¹⁵
 ἀναλαβόντες τιμῆς, τῆς συγκλήτου πάσης προπορευομένης καὶ
 φωταγωγίας μεγίστης προαγωγῆς, μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας
 τοῦ θεοῦ σοφίας πεζὸν διεκόμισαν, καὶ προσκυνηθῆν ἐκεῖ
 C ἐν τῷ παλατίῳ ἀνήγαγον.

Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις Ἀρμενίων τι τέρας τῆ²⁰
 πόλει ἐπεφοιτῆκει, παῖδες συμφυεῖς ἄρρενες ἐκ μιᾶς προελ-
 θόντες γαστρός, ἄρτιοι μὲν πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος,
 ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τῆς γαστρός καὶ μέχρι τὸν ὕπογα-

ad Romanum imperatorem obsidionem solvi missis legatis eius inco-
 lae precati sunt, sacrum Christi sudarium simul exhibituros polliciti.
 huic gratiae compensandae nobiles ex suis captivos recipere, foedus-
 que aurea bulla firmatum, ne regionem eorum Romanum exercitus de-
 vastaret, petierunt; quod et praestitum est. sacro vero sudario ita
 misso iamque Cpoli vicino, ad fluvium Sagarim cum magifico appa-
 ratu et cantibus, Theophanes patricius et accubitor obviam processit,
 et Augusti mensis die decimo quinto, imperatore ad Blachernas ve-
 niente et ibidem adorante, in urbem intulit. sequenti luce progres-
 sus est ad portam Auream: Stephanus autem et Constantinus, duo
 imperatoris filii, unaque Constantius eius gener cum Theophylacto
 patriarcha, universo praecedente senatu, debito honore susceptum sa-
 crum sudarium, praevia cereorum multitudine, ad sanctae dei sapientiae
 templum pedes detulerunt, exhibitoque cultu adoratum in palatium
 induxerunt.

Temporibus istis portentum quoddam ex Armenia in urbem in-
 vectum, pueri duo masculi uno ventre progressi et ad invicem com-
 plantati, a ventriculi ore ad pubem usque sibi adhaerentes, veni-

ἔρα συμπεφυκότες καὶ ἀλλήλους ὑπάρχοντες ἀντιπρόσω-
 νι· οἱ ἐπὶ πλείστον τῇ πόλει ἐνδιατρίψαντες, καὶ ὑπὸ πάν-
 ῶν ὡς ἐξαίσιόν τι τέρας ὁρώμενοι, τῆς πόλεως ὡς πονηρός
 ἡ οἰωνὸς ἐξηλάθησαν. ἐπὶ δὲ τῆς μονοκρατορίας βασιλείας
 ὠσταντίου πάλιν εἰσῆλθουσαν. ἐπεὶ δὲ ὁ ἕτερος αὐτῶν
 ἐθνήκεν, ἰατροὶ τινες ἔμπειροι τὸ συγκεκολλημένον μέρος D
 ἔτεμον εὐφυῶς, ἐλπιδὶ τοῦ τὸν ἕτερον ζῆσεσθαι· ὃς τρεῖς
 ἡμέρας ἐπιβιούς ἐτελεύτησεν.

Καὶ ἐν πᾶσι μὲν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, μοναχοῖς πίστιν
 ἔκτητο ὁ βασιλεὺς, διαφερόντως δὲ ἐτίμα καὶ ὑπερέσεβεν
 ἔργιον τὸν ἐν μονασταῖς διαλάμποντα, ὃς ἀδελφὸς μὲν τοῦ
 ἀγίστρου ἐπεφύκει Κοσμᾶ, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ πατριάρχου Φω-
 οῦ ἐτύγγανεν· ὃν πλέον τῆς σαρκικῆς εὐγενείας ἢ κατὰ
 νῆξιν ἐτίμα εὐγένεια. τοῦτον δὲ τὸν αἰοίδιμον ἀδιαλείπτως
 εἰς ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς, κανίνα ὄντως καὶ σταθμὴν τὸν
 ὑτοῦ βίον ἀεὶ ἔνθυμιζοντα· ὃς πολλὰ παρῆγει τῷ βασιλεῖ
 ὦν παίδων ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ ἀπαιδεύτους εἶναι εἰς πονη-
 ῖαν ἐγκλίνοντας, μὴ ποτε καὶ αὐτὸς πάθοι τὸ τοῦ Ἥλει.
 καὶ δὲ τοῦ παλατίου τοῦτον οἱ παῖδες πατήγαγον καὶ ἐν τῇ
 ἱερωτῇ νῆσῳ ἐξώρισαν, πάλιν τοῦτον εἶχε τῶν συμφορῶν πα- P. 509
 ἰαμύδιον καὶ τῶν θλίψεων ἀκεσώδυνον φάρμακον. ᾧ συνῆν
 ὅτε καὶ Πολύευκτος μοναχὸς εὐλαβεστάτος, καὶ αὐτὸς τὰ

que inter se vultibus visabantur; qui cum diu in urbe morati fuisset, velut infaustum portentum et infestum omen habiti, urbe eiecit sunt. Constantiuo vero solo imperante rursus ingressi sunt. ut autem eorum alter mortuus est, medius quidam peritissimam cohaerescens partem, alteram incolumem vivamque servaturos se praestolati, solerter exciderunt; puellus iste diebus tribus superstes mortuus est.

Et in omnibus quidem, ut enarratum supra, monachis fidem habebat imperator: privatim vero prae omnibus Sergium monasticis moribus praestantem colebat et venerabatur. hic magistri Cosmae frater, nepos vero Photii patriarchae fuerat; quem animae nobilitas quam carnis ingenuitas reddebat illustriorem. istum itaque reverendum iugem comitem secum ducebat imperator quasi veram regulam et amissimam ipsius vitam dirigentem. hic plurimum hortabatur imperatorem, filiorum curam ageret, neque illos in malum absque disciplina prorueret, ne quando, quae Heli, pateretur. ut vero a filiis e palatio deiectus est et in Proteum insulam relegatus, hunc rursus habuit calamitatum solatium et angustiae remedium lenitivum; eidemque tunc temporis Polyuctus monachus piissimus aderat, crebris eum hortamentis, ut decebat, consolaturus.

εἰκότα παραμυθούμενος· ὃς τοῦ πατριάρχου Θεοφυλάκτου τελευτήσαντος πατριάρχης ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κωνσταντῖνου προχειρίζεται.

Ἐπεὶ δὲ πολλοὺς τρόποις ὁ θεὸς βούλεται σώζειν τὸν ἄνθρωπον, συνεχώρησεν καὶ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν συμφορᾷ ἀδοκίμῃ περιπεσεῖν, ἵνα δι' αὐτῆς σωφρονισθεῖς καὶ τῶν οἰκείων ἐν αἰσθήσει παραπτωμάτων γενόμενος σωτηρίας ἀξιαθῇ. συνεχώρει γὰρ ἐπαναστῆναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Στέφανον, ὡς περ ποτὲ Ἀβεσσαλὼμ ἐπανάστη Δαυὶδ τῷ οἰκείῳ πατρὶ συμβούλοις οὖν οὗτος πρὸς τοῦτο χρησάμενος τῷ τε ἀπὸ μοναχῶν Μαρριανῷ καὶ Βασιλείῳ τῷ Πτερινῷ καὶ Μανουῆλ τῷ Κουρτίκῃ, συνειδότεων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων, τοῦτον τοῦ παλυτίου κακῶς κατήγαγεν καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἐξορίας ἀπέκειρεν μοναχόν.

Ἀυτοκρατορία Κωνσταντίνου.

15

C Ὑπελείφθη οὖν αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ τούτου γαμβρός, ὃς παραντίκα Βάρδαν τὸν τοῦ Φωκῆ τῆ τοῦ μαγίστου ἀξία τιμήσας, ὃς χρόνῳ πολλῷ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἀνδραγαθίαν πολλάκις ἐπίδειξάμενος, δομέστικον τῶν σχολῶν προχειρίζεται. εἶτα τὸν Βασίλειον, ᾧ ἐπίκλην Πτερινόν, πατρικίον²⁰ καὶ μέγαν ἐταιριάρχην, τὸν δὲ τοῦ γένους τῶν Ἀργυρῶν Μαρριανὸν τὰ μοναχικὰ ἀποδύσας πατρικίον καὶ κόμητα τοῦ

hic, patriarcha Theophylacto e vivis sublato, a Constantino imperatore patriarcha promotus est.

Ut vero deus miris modis hominem servare consuevit, imperatorem Romanum in calamitatem non expectatam incidere permisit, ut per eam eruditus et de propriis delictis admonitus salutem consequi dignus inveniretur. toleravit enim filium eius Stephanum, velut quondam Abessalon in David proprium patrem rebellis fuit, ita in eum insurgere. Constantinus quippe Mariano exmonacho et Basilio Petino et Manuele Curtice propositi consocii, necnon aliis imperatoribus facinus promoventibus usus, patrem e palatio improbe deturbavit et ad Proten insulam relegatum monachum detonderi iussit.

SUPREMUM CONSTANTINI IMPERIUM.

Imperator itaque Romani gener Constantinus relictus est. hic statim Bardam Phocae filium magistri dignitate ornavit, qui cum multo tempore bellicae virtutis in praeliis specimina frequentius exhibuisset, scholarum domesticus institutus est. Basilius etiam cognomento Petinus patricius et magnus hetaeriarcha provectus est. imperator etiam Marianum, Argyrorum sanguine ortum, monastico habitu exutum.

αύλου πεποίηκεν, ὡσαύτως καὶ Μανουὴλ τὸν ἐπιλεγόμενον
 οὐρτίκην πατρικίον καὶ δρουγγάριον τῆς βίγλας· οὓς τινὰς
 εἰς μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἢ τοῦ Θεοῦ δικαία κρίσις, ὡς εἰς
 πιστὸν κυρίου παροινήσαντας καὶ χεῖρας ἐπιβαλόντας, τῆς
 βασιλείας ὀρεγομένους μετέλθεν· ἐπὶ καθοσιώσει γὰρ κατα-
 φθίντες ἑκάτερος αὐτῶν οἰκτίστῳ θανάτῳ τὸ ζῆν ἀπέρη-
 ν. τὰ δὲ περὶ αὐτῶν πλατύτερόν τε καὶ ἐπεξεργαστικώτε-
 ρον ἐν τῇ προειρημένῃ ἐπέξηγήσει ἐκθήσομαι. μετὰ δὲ τεσ- 125
 ράκοντα ἡμέρας, τῇ εἰκάδι ἐβδόμῃ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός,
 ὀπτεύσας Κωνσταντῖνος τὸν τε βασιλέα Στέφανον καὶ Κων-
 σταντῖνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μὴ ποτε κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια
 πράξωνται, καὶ λογισάμενος ὅπερ ἦν εἰκός, ὅτι εἰ τοῦ
 οὐ πατρὸς οὐκ ἐφείσαντο, πῶς αὐτοῦ φείσονται; ἐστίασας
 τοὺς ἤδη ἐν τῇ τραπέζῃ καθεζομένους, εἶ τῆς βρώσεως
 τῆς ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, ἀνήρπασαν τούτους οἱ τε λεγό-
 ναι Τορνίκοι καὶ ὁ πατρικίος Μαρριανὸς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ P. 510
 ὅς τοῦτο εὐτρεπισμένοι, καὶ τοῦ παλατίου κατήγαγον, καὶ
 ταῖς πλησιαζούσαις νήσοις αὐτοὺς περιώρισαν καὶ κληρι-
 οῖς ἀπέκειραν. μετ' ὀλίγον οὖν αἰτησάμενοι οὗτοι τὸν ἴδιον
 τέρα θεάσασθαι ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ παρεγένοντο, καὶ τοῦ-
 ἐν τῷ μοναχικῷ σχήματι θεασάμενοι πένθει κατεσχέθη-
 ῖ ἀφορήτῳ· οἷς ἐπιδακρύσας ὁ πατήρ ἔφη “υἱοὺς ἐγέννη-
 καὶ ὑψωσα· αὐτοὶ δὲ με ἠθέτησαν.” εἰδ' οὕτως ἐξωρί-

avit patricium et stabuli comitem. Manuelem insuper, Curticem
 um, patricium et excubiarum drungarium promovit; quos quidem
 interiecto brevi spatio iustum dei iudicium, velut eos qui in
 istum domini peccassent et in eum manus iniicissent violentas,
 erii cupiditate motos incessit: maiestatis quippe laesae rei depri-
 si, singuli misera morte vitam abruperunt. prolixiozem autem et
 oratam magis de illis narrationem opere praedicto instituum. post
 vero quadraginta, Ianuarii mensis septimo supra vicesimum, Ste-
 num et Constantinum eius fratrem, ne quandoque paria in se
 ntarent auspicatus, et simile vero reputans, ut qui proprio non
 ercissent patri, minus ipsi condonarent, recumbentes secum ad men-
 , escis adhuc in eorum ora positis, comprehendi iussit: abripue-
 t porro quidam Tornacii dicti, et patricius Marianus, et qui ad hoc
 ti fuerant reliqui, palatioque eduxerunt, et clericali tonsura mul-
 s in proximas insulas deportaverunt exules. haud diu post videndi
 is desiderio moti ad Proten insulam profecti sunt; eumque mo-
 ico habitu vestitum conspicati in luctum proruperunt immenseum:
 us pater collacrimatus ait “filios genui et exaltavi: ipsi autem
 verunt me.” atque ita relegati sunt, Stephanus quidem in Proe-

σθησαν, ὁ μὲν Στέφανος εἰς Προικόνησον, ἀπὸ δὲ Προικόνη-
 σου εἰς Ῥόδον, ἀπὸ δὲ Ῥόδου εἰς Μιτυλήνην, ὁ δὲ Κωνστα-
 τίνος εἰς Τένεδον, ἐκεῖθεν εἰς Σαμοθράκιαν, ἐν ἧ καὶ ἀνταρ-
 Βασίαν μελετήσας κατὰ τῶν αὐτὸν φυλασσόντων ἐσφάγη. *Μιχαὴλ*
 δὲ τὸν τοῦ Χριστοφύρου βασιλέως υἱόν, τὰ βασιλικὰ πέδιλα ⁵
 ἀφελόμενος, κληρικὸν πεποίηκεν. ὄντος δὲ τοῦ βασιλέως Ῥω-
 μανοῦ ἐν τῇ νήσῳ ὁ πατριάρχης Θεοφύλακτος καὶ Θεοφάνης ὁ
 πατρίκιος καὶ παρακοιμώμενος βουλὴν ἐβουλεύσαντο ὥστε πάλιν
 τοῦτον ἐν τῷ παλατίῳ ἀγαγεῖν· ἦν καὶ αὐτῷ ἀνακοινω-
 σάμενοι καὶ παρακείμενοι τοῦτον ἐκαιροσκοποῦν πότε τὸ πέ-
 ρας τῇ τοιαύτῃ βουλῇ ἐπιθήσουσιν. ἐπὶ δὲ τὰ τῆς βουλῆς
 ἐφωράθησαν καὶ κατεμηνύθη Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ, τοὺς συν-
 εργούς ταύτης ἡμύνετο· τὸν μὲν Θεοφάνην πατρίκιον ἐξώ-
 ρισεν, τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον Γεώργιον καὶ πικέρην καὶ
 C Θωμᾶν πριμικήριον δείρας καὶ κουρεύσας καὶ μέσον τῆς πό-
 λεως θριαμβεύσας, οὕτως ὑπερορία παρέπεμψεν. *Δεκεμβρίῳ*
 δὲ μηνί, ἕ' Ἰνδικτιῶνος, ἐπιβουλὴν τινεὺς κατὰ τοῦ βασιλέως
 Κωνσταντίνου ἐμελέτησαν, βουλόμενοι τὸν βασιλέα Στέφανον
 ἐν τῷ παλατίῳ ἐκ τῆς νήσου ἀγαγεῖν. ταύτης οὖν μηνουθί-
 σης Κωνσταντίνῳ διὰ *Μιχαὴλ* τοῦ *Διαβολίνου* λεγομένου ²⁾
 τοὺς ἐπιβούλους δαρμῶ ἀφορῆτῳ ὑπέβαλεν· τοὺς μὲν τὰς
 ῥίνας καὶ τὰ ὄτα ἀπέτεμεν, καὶ ὄνοις ἐγκαθίσας διὰ μέσους
 τῆς πόλεως ἐθριάμβευσεν. πέμπτη δὲ καὶ δεκάτῃ *Ἰουλίῳ*

conesum, et a Proeconeso Rhodum, e Rhodo denique in Mitylenem;
 Constantinus autem in Tenedum, et inde in Samothraciam, in qua
 tumultum et seditionem adversus custodes machinatus ab eis truci-
 datus est. Michael autem, Christophori imperatoris filium, detractis
 imperialibus calceis clericum esse iussit. ceterum Romano imperatore
 in praedicta insula morante, Theophylactus patriarcha et Theophanes
 patricius et accubitor inierunt consilium ut eum rursus in palatium
 eveherent. re ipsi communicata et persuasa, tempus explorabant
 commodum, quo consilio finem imponerent. eo tamen detecto et ad
 Constantinum imperatorem delato, consortes eius poenis debitibus ultus
 est. Theophanem patricium misit in exilium, protospatharium vero
 Georgium et pincernam et Thomam primicerium verberibus multatos
 et detonsos perque mediam urbem traductos exules deportari. Decembri
 vero mense, indictione sexta, adversus Constantinum imperatorem stru-
 ctis insidiis Stephanum imperatorem ex insula erutum in palatium in-
 ducere moliti sunt. insidiis Constantino manifestatis per Michaelem
 nomine Diabolinum, auctores intolerandis subiecit verberibus; et hos
 quidem praecisis naribus, alios auribus multatos asinisque impositos
 per mediam urbem traduxit. ceterum Julii mensis die decimo quinto,

νάς, ἕκτης Ἰνδικτιῶνος, Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ νήσῳ D
οτελευτᾷ, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει διακομισθὲν ἐν 126
αὐτοῦ ἀπετέθη μονῇ.

ἰτελειώθη ἡ τῶν νέων βασιλέων χρονογραφία, πληρωθεῖσα παρὰ
Λέοντος γραμματικοῦ, μηνὶ Ἰουλίῳ ὀγδόῃ, ἑσπετῇ τοῦ ἀγίου με-
γάλου μάρτυρος Προκοπίου, ἔτους ςψκα', Ἰνδικτιῶνι ἑνδεκάτῃ.

lictione sexta, Romanus imperator in memorata insula praemoritur;
pusque eius in urbem elatum, eo quod condiderat monasterio de-
ditum est.

Recentiorum imperatorum Chronographia finem accepit a Leone
grammatico, absoluta mensis Iulii die octavo, praeclari marty-
ris S. Procopii festo, anno a mundi conditu 6521, indictionis
undecima.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΟΥ

**ΤΑ ΚΑΤΑ ΛΕΟΝΤΑ ΥΙΟΝ ΒΑΡΔΑ
ΤΟΥ ΑΡΜΕΝΙΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ.**

ΣΤΓΓΡΑΦΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΟΥ

ΤΑ ΚΑΤΑ ΛΕΟΝΤΑ ΤΙΟΝ ΒΑΡΔΑ
ΤΟΥ ΑΡΜΕΝΙΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΤΣΑ.

HISTORIA DE LEONE

BARDAE ARMENII FILIO.

αι λοιπὸν Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας 1
τοῦ ἔστειψε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Θεοφύλακτον εἰς τὰς ἑορτάς , 2
οὐλοῦσης καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Προκοπίας μετὰ δόξης
λλῆς καὶ παρασταθείσης ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ
ύσης τὸ στέψιμον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ ποιησάσης χαρὰν
άλλην καὶ διανεμιάσης χρήματα πολλά. αὕτη γὰρ ἦν δια-
ουσα πάντα τὰ τῆς βασιλείας· ὁ γὰρ ἀνὴρ πρᾶος ἦν, ὡς
ηται. ἐποίησαν δὲ καὶ ἐλεημοσύνας πολλάς, διασκορπίσαντες
χρήματα ἅπερ ὁ Νικηφόρος δι' ἐμμελείας ἐσώρευσεν, εἰς
ἑκκλησίας εἰς τὰ μοναστήρια καὶ εἰς τοὺς ἀσκητὰς ἐν ταῖς
ήμοις τὰ πρὸς τὴν χρείαν ἀποστέλλοντες καὶ εἰς τὰ πτωχεῖα

Michael imperator anno imperii primo coronavit filium suum Theo-
ylactum in festis , procedente magno cum apparatu et gloria
ocopia eius uxore, et stante coram altari, et filii coronationem
ctante, ingentique gaudio pecuniarum erogatione cunctos recrean-
: ipsa quippe publicam imperii rem administrabat: vir enim eius,
dicunt, erat animi simplicis et mansueti. eleemosynas vero disper-
re plurimas, elargientes ecclesiis et monasteriis pecunias quas Ni-
phorus cura non modica coacervaverat, monachorum spectatissimis,
ochodochiis, hospitibus pauperum et peregrinorum, captivis, viduis,

καὶ εἰς τοὺς ξενῶνας καὶ εἰς τοὺς αἰχμαλώτους καὶ εἰς τὰς
 χήρας καὶ εἰς τοὺς ὄρφανούς καὶ εἰς τοὺς ἀπὸ οὐσίας πε-
 σόντας, καὶ πάντας χαροποιήσαντες ὑπὸ πάντων ἐδοξάζοντο.
 καὶ οἱ δῆμοι ἐμέλιον ποιήματα καθ' ἕκαστον ἤχον πρὸς εὖ-
 φημίαν αὐτῶν πᾶσαν ἡδονὴν κολακείας παρέχοντα. καὶ λοι-
 πὸν πάντας ἀνεκαλέσατο εἰς οὐσπερ Νικηφόρος ἐχθρῶδῶς
 δέκετο, καὶ ἐξέβαλε τοῦ παλατίου τῆς Θεοδότης τοὺς ἀδεί-
 φούς ὄντας πατρικίους καὶ Λέοντα τὸν ἐπιλεγόμενον τοῦ
 Σκληροῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν στρατηγὸν εἰς Πελοπόννησον.
 καὶ Λέοντα υἱὸν Βάρδα τοῦ Ἀρμενίου πταίσαντα τὸν Νικη-
 φόρον τὸν δαρῆντα καὶ κουρευθέντα ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐξορι-
 σθέντα οὗτοι ἀνεκαλέσαντο, καὶ ἐποίησαν αὐτὸν πατρικίον καὶ
 στρατηγὸν τῶν ἀνατολικῶν· ὃς καὶ ἐτυράννησεν αὐτοὺς πο-
 νηρὸς ὦν, ὡς ὕστερον λέξομεν· λοιπὸν οὖν τούτων γενομέ-
 νων ἐπαρθέντες οἱ Βούλγαροι ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ κατὰ τοῦ Νι-
 κηφόρου ἐβούλοντο ἀπελθεῖν πρὸς πόλεμον. ταῦτα γνοὺς Μι-
 χαὴλ βουλὴν ποιησάμενος συνήγαγε πάντα τὰ θέματα, στρα-
 τεύσας καὶ ἄλλους πολλοὺς ἀντὶ τῶν ἀπολειφθέντων ἐν τῇ
 πολέμῳ, καὶ τοὺς φυλάσσοντας τὰς κλεισοῦρας τῆς Συρίας
 συναθροίσας, Ἀνκιάνας καὶ Κίλικας καὶ Ἰσαύρους καὶ Καπ-
 παδόκας καὶ Γαλάτας, καὶ πάντας παραλαβὼν ἐξῆλθεν δευ-
 τέρῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας, Ἰνδικτιῶνος ε'. καὶ τῆς πό-

orphanis et facultate sua privatis suppeditantes quae cuique erant
 necessaria; omnesque laetitia aequae ac beneficiis cumulantes ipsi ab
 omnibus gloria et honore reddebantur illustres. tribus etiam factioni-
 busque populi cuiuslibet toni poemata adulationis et voluptatis non
 expertia in honorem eorum certatim decantantur. omnes etiam in
 quos Nicephorus infenso fuerat animo quosque e palatio eiecerat, et
 Theodotae fratres qui erant patricii, et Leonem Scleri cognomina-
 tum, quem Peloponnesiaci tractus ducem instituit, et Leonem filium
 Bardae Armeni, qui laesae maiestatis reus plagis impositis a Nicephoro
 tonsus in monachum et in exilium electus fuerat, quem ipsi de-
 mum revocarunt et patriciatus honore decoratum orientalis exercitus
 creantur ducem; qui tamen, ut exponemus inferius, homo nequam
 et improbus tyrannidem in eos exercuit. his ita gestis, victoria de
 Nicephoro parta Bulgari in superbiam elati bellum renovare consilia-
 bantur. quod subodoratus Michael inuito consilio legiones omnes
 coegit, novisque militaribus copiis deletarum prius in bello vice con-
 scriptis clusurarum etiam per Syriam custodiibus convocatis, Lycaones
 Cilices Isauros Cappadoces Galatas et alios omnes secum educens,
 anno imperii sui secundo, indictione sexta, urbe profectus est. effusa
 simul universa civitate, et Procopia Augusta coniuge sequente, ven-

ως συνακολουθούσης αὐτῷ, καὶ Προκοπίας τῆς Ἀγούστης
 ἰς αὐτοῦ γυναικός, ἐξῆλθεν ἕως τὰ κιδούκτου, ποιοῦντες μαι-3
 μάδας καὶ διδόντες χαρίσματα τοὺς ἄρχοντας τοῦ στρατοῦ,
 ιρακαλούσης αὐτοὺς τῆς Προκοπίας καὶ περὶ Μιχαὴλ τοῦ
 σιλέως, διαφυλάττειν αὐτὸν καὶ σκέπειν ἐν τῷ πολέμῳ καὶ
 ἀνίεσθαι ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν. κάκειθεν πάλιν αὐτῆ Β
 ἐστρεψεν ἐν τῇ πόλει. καὶ λοιπὸν ἀπάρωντες ἐκεῖθεν ὁ τε
 σιλεύς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐγγυτόμησαν ἕως τῶν κλεισουργῶν.
 ἰ δὴ οἱ Βούλγαροι παρετάξαντο ἀπενάντι αὐτῶν, καὶ Θεω-
 ῦντες τὸ πλῆθος τοῦ λιοῦ οὐκ ἐτόλμησαν ἐπιχειρῆσαι, ἀλλ'
 γαντο παρατεταγμένοι. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ λαὸς τοῦ βασι-
 ως ἴσταντο καὶ αὐτοὶ παρατεταγμένοι ἕως ἡμερῶν ἰε', μὴ
 λιώντες ἀλλήλοις βαλεῖν χεῖρα. καὶ λοιπὸν ἐταλαιπωρήθη-
 ν ἐν τῷ καύσωνι στήκοντες τοῦ θέρους ἡμέρας καὶ νυκτὸς
 τε ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἦλθον εἰς ἀδυναμίαν πολ-
 ν, προσδοκῶντες ὅτι οἱ Βούλγαροι εἶχον βαλεῖν χεῖρα, καὶ
 λιν οἱ Βούλγαροι ὁμοίως· καὶ ἦν ἰδεῖν αὐτοὺς ἐν ἀμη-
 νία πολλῇ. καὶ δὴ ὁ Ἀπλάκης ἦν ἐπὶ τὸ ἐν μέρος τῆς C
 ρας, ἔχων τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς Θρακησιανούς, καὶ
 λοῖ τὸν βασιλέα "ἕως πότε στήκομεν καὶ ἀπολλύμεθα; ἐγὼ
 ὄτος βάλλω χεῖρα ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτοὶ
 τὰ προθυμίας ἐπεισέλθατε. καὶ ἔχομεν νικῆσαι· πλείους
 ρ αὐτῶν ἐσμέν δεκαπλισίῳν." ὥς καὶ ἦν. καὶ ἀρξάμενος

23. δεκαπλασίῳ?

it usque ad aquae ductum, velut festum solempne celebrantes, ex-
 itusque principes gratis et muneribus cumulantes, eos adhortante
 copia imperatorem Michaelem studioso custodire eumque in bello
 tegere et pro Christianis decertare; et inde reversa est in urbem.
 erum inde solventes imperator et omnis populus appropinquarunt
 ue ad limitem et angustiarum arces. Bulgari etiam stabant or-
 ati ex adverso eorum, visaque exercitus multitudine non sunt ausi
 aggredi, sed stabant instructa acie: similiter et copiae imperatoris
 bant ordinatae per quindecim dies, non ausae invicem manus con-
 ere. demum aerumnis confecti, aestatis tempore caloribus immodicis
 noctuque expositi homines pariter et iumenta, extremam pene in
 niciem redacti, Romani in Bulgaros impressionem facturos et Bulgari
 issim Romanos in se irrupturos sperabant: quare attonitos et animi-
 cios ex utraque parte cernere licebat. Aplaces igitur ad extremam
 rcitus alam Macedones et Thracianos sub se habens significat
 veratori "quousque tandem stamus inertes et perniciem quaerimus?
 primus in nomine domini manus consero. vos audacter adeste,
 nostra erit victoria: decuplo quippe plures numeramur." et vere

Leo Grammaticus.

τοῦ πολέμου συνεχύθησαν ἐπ' αὐτὸν οἱ Βούλγαροι, καὶ αἱ
 Θράκῃς ἤρξαντο κόπτειν αὐτούς. καὶ λοιπὸν τῆς μάχης ἀρ-
 ξαμένης οὐκ ἦλθον εἰς βοήθειαν οἱ λοιποὶ λαοί, ἀλλὰ δειλι-
 σαιαντες ἔδωκαν εἰς τροπὴν, πρῶτον τὸ θέμα τῶν ἀνατολικῶν.
 Δ καὶ καταλειφθέντες μόνοι οἱ τοῦ Ἀπλακίου, καὶ μὴ ἰσχύοντες
 ἄτις ἀντιστηναί, ἤρξαντο κόπτεσθαι καὶ αὐτοί. καὶ λοιπὸν
 ἰδόντες πάντα τὰ θέματα ἔφυγον, παρ' ὀλίγον καταλιμπάνον-
 τες καὶ τὸν βασιλέα, οἱ τὸ πρὶν καυχώμενοι ὑπὲρ τοῦ βασι-
 λέως καὶ τῶν Χριστιανῶν ἀγωνίζεσθαι. ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐν
 τῇ Βουλγαρίᾳ εἰσελθόντες ἐν τόποις δυσβάτοις ἐκυριεύσωμεν
 ἡμᾶς, ἔξωθεν δὲ ἐπὶ κάμπου νικῆσαι αὐτούς ἔχομεν. καὶ
 πάντα ἐπεύσαντο· μήπω γὰρ ἀρξάμενοι πολεμεῖν ἔφυγον.
 καὶ λοιπὸν ἐπλήγη ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ ὃ τε Ἀπλακίης καὶ
 πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. οἱ δὲ λοιποὶ ἰδόντες ὅτι οὐκ
 ἔχουσιν ποθεῖν βοήθειαν, ἔφυγον καὶ αὐτοί. ἦν δὲ ὁ τόπος
 P. 430 κοιλὸς ἐν ᾗ συνέβαλον τὴν μάχην, καὶ τὰ θέματα ἴσταντο
 πρὸς τὸ ὑψηλότερον μέρος. καὶ τραπέντων αὐτῶν ἐλογίζοντο
 5 ὅτι οὐκ ἔφυγον ἀλλ' ὀπισθοπόδησαν καὶ τροποῦνται αὐτοί·
 καὶ εὐθέως οὐ κατεδίωξαν αὐτούς. καὶ μετὰ μικρὸν ἀνακύ-
 ψαντες ὀλίγον θεωροῦσιν ὅτι δρόμῳ πολλῷ φεύγοντες ἀπέ-
 κρυψαν, καὶ λύσαντες τοὺς χυλινοὺς τῶν ἵππων κατεδίωκον
 ὀπίσω αὐτῶν. αὐτοὶ δὲ φεύγοντες ἀλλήλους συνεπάτον, καὶ

15. πόθι P i. e. editio Parsisiensis

16. ἐν ᾗ] ἐρθα cod

sic erat. eo igitur pugnam delibante Bulgarorum effusi sunt in eum
 ordines, coeperuntque Thracas eos caedere. pugna postmodum exar-
 descente reliquae subsidio non accessere turmae, sed prae timore in
 fugam versae sunt, et omnium prima Orientalium legio; solique de-
 relictis qui erant cum Aplace, nec hostilem impetum ferre validi.
 parte plurima deleti sunt. porro videntes reliquas legiones suum de-
 seruisse ordinem, imperatore neglecto, unus post alium sensim in
 fugam delapsi sunt, qui modice prius pro eo et Christianis decertare
 vitamque exponere gloriabantur. "nobis" inquietabant "Bulgarum in-
 gressis per aspera et in via loca hostes evaserunt superiores. in plu-
 vium vero educendis certa stat victoria." eos tamen vana spes sefellit:
 vix enim inuito praelio terga verterunt. idcirco caesus Aplaces in certa
 mine, et ex eius acie plures desiderati. ceteri nullum auxilium ad-
 esse contemplati, pari fuga salutem quaesiere. erat quidem depres-
 sus et concavus locus, quo praelium commissum est a Bulgaris, le-
 gionesque Romanae stabant ad eminentiorem collem, iisque in fugam
 actis cogitabant alii non fugisse, sed retrorsum accessuros et hostes
 fugaturos; quare non confestim hostes insecuti sunt. modico post
 vero suspicientes, vident eos praepeti cursu fugientes occultare se;

ἔμπροσθεν φεύγων τὸν ὀπίσω οὐ κατενόει· ἀκούων γὰρ κρότον τῶν ποδῶν τῶν ἵππων ἔλεγεν ὅτι ὑπὸ τῶν πολλῶν καταδιώκεται, καὶ ἕως οὗ ὁ ἵππος πεσὼν ἀπέθανεν, καὶ εὐμενίδῃ ἕκαστος τοῦ φεύγειν. λοιπὸν δὲ καὶ οἱ πλεῖοι ἤ ἔφυγον, τῶν ἵππων ἐκ τῆς παραταγῆς ἀδυνάτων ὄντων. Βαγχονηθέντες δὲ, καὶ τοῦ δίψους καέντων, ὀλίγον ἀπερχόμενοι ἐπιπτον καὶ ἀπέθνησκον· πάντες γὰρ τὰ ἄρματα καὶ λωρίκια ἔρριψαν εἰς τὴν ὁδόν. ἄλλοι δὲ καταφθανόμενοι ἤλθον εἰς κάστρα τινά, ὕστερον δὲ παρακαθίσαντος τοῦ υλγύρου καὶ παραλαβόντος πάντας. λοιπὸν οὖν οἱ πολλοὶ ὕπισθεν ἐσύναγον τὰ ἄρματα τῶν φευγόντων. καὶ δὴ τῆς πόλεως οὐκ ἔστησαν φεύγοντες. καὶ φθάσας ὁ βασιλεὺς εἰσεῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἠσφάλισεν, ἵνα μὴ ὁ λαὸς λασθεῖς ποιῆσῃ κακόν. οἱ δὲ Βούλγαροι ἕως ὀλίγου τόπου καθιῶξαντες τὸ λοιπὸν μετὰ ἀνέσεως ἤρχοντο· ἦσαν γὰρ αὐτοὶ κεκοπιακότες ἀπὸ τῆς παρατάξεως καὶ οἱ ἵπποι αὐτῶν, συνάγοντές τε τὰ ὄπλα, ὡς εἴρηται, καὶ τὰ κάστρα παραστήμενοι ἔνθα προσέφυγον οἱ διωκόμενοι. καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσελθὼν μετὰ λύπης καὶ κλαυθμοῦ ἀπέλθεν εἰς τὸν ἐπιχώριον, καὶ συνεισεῆλθον ὅ τε μάγιστρος καὶ ὁ μέγας δοῦλος καὶ οἱ λοιποὶ πατρίκιοι, καὶ κλαίων ὁ βασιλεὺς ἔλεγε· ὅτι πάντως διὰ τὰς ἁμαρτίας μου τοῦτο ἐπαθὼν οἱ Χρι-

4. οὐκ ἂν μονὴν ἴδῃ Combesis

re solutis equorum habenis retro sectabantur. Romani fugientes cernere se proterebant, ita ut qui praecedebat fugiens, retro positum attenderet: audito quippe pedum equorum pulsu dicebat "en ibi hostibus fugatur;" et donec decidens in terram equus moreretur, a fugae cursu vix ullus sibi temperabat. exinde plures pedibus temere quaerebant, equis nimirum ex longa statione in acie viribus exhaustis. fame autem et siti consumpti plures, cum modicum prostrassent, in terram lapsi animam efflabant. nullus fuit qui armas suas per viam non proiiceret. alii oppida quaedam occupantes a Bulgariis postmodum obsessi captique in servitutem abducti. hostes porro retro fugientium arma non impigri collegere: non vero donec ad urbem appellerent, fuga semper usi sunt. ad urbem quoque perveniens imperator ingressus est, et portas civitatis aperuit, ne fusus exercitus aliquod malum moliretur. Bulgari per urbem aliquod fugientes insectati, captata deinceps opportunitate rediebantur. erant enim pariter longa statione fatigati, et equi lesi, armisque, ut dictum est, collectis onerati; et oppida, in quae fugerant nostri, obsidebant. imperator demum cum maerore festinavit in civitatem ingressus patriarcham adiit. comitabantur magister et

6
 6στιανοί, καὶ ὅτι οὐκ εὐδοκίμει ὁ θεὸς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 πενθεροῦ μου, οὐδὲ εἰς τὴν γενεάν αὐτοῦ, ἐπεὶ πλείους ἤμ-
 θα ἡμεῖς τῶν πολεμίων, καὶ προθυμίαν οὐδεὶς ἔσχεν, ἀλλὰ
 πάντες ἔφυγον. καὶ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν λοιπῶν παρα-
 μυθουμένων αὐτῷ, καὶ βουλευομένων τί ἂν ποιήσωσιν, καὶ
 D ἐκδεχομένων ἵνα σωρευθῶσιν πάντα τὰ θέματα καὶ δώσῃ ὁ
 βασιλεὺς διαταγὴν, τὸ θέμα τῶν ἀνατολικῶν πρῶτοι φηγόν-
 τες τοῦ πολέμου ἐποίησαν βουλὴν πονηράν, ἔχοντες στρατη-
 γὸν υἱὸν Βάρδα τοῦ Ἀρμενίου, καὶ μουλτεύσαντες ἐξευφη-
 μησαν τὸν αὐτὸν Λέοντα εἰς βασιλεία, καὶ μηδενὸς ἀνθιστα-
 μένου ἀνοίξαντες τὰς πόρτας εἰσήγαγον αὐτὸν καμπληθεὶ εἰς
 τὴν πόλιν. ἀκούσας δὲ ταῦτα Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς προσέφυ-
 γεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ λαβὼν λόγον ἀπεκείρατο γενόμενος
 μοναχός.

P. 431 *Περὶ τῆς βασιλείας Λέοντος υἱοῦ Βάρδα τοῦ Ἀρμενίου.*

Λέων οὖν εἰσῆλθεν εἰς τὸ παλάτιον, καὶ παραλαβὼν¹⁵
 πάντα, ποιήσας προέλευσιν εἰσῆλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ
 ἀνελθὼν εἰς τὸν ἄμβωνα ἐστέφθη ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ τη-
 καῦτα πατριάρχου ὄντος, μηνὶ Ἰουνίῳ, δεκάτῃ, ἰνδικτικῶν
 7 ἑβδόμῃ, πρότερον ποιήσας ιδιόχειρον μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ

magnus domesticus et patricii reliqui. imperator lugens aiebat "omni-
 no peccatis meis exigentibus hoc passi sunt Christiani. imperium
 soceri mei invisum habet deus, eiusque sobolem aversatur : cum plu-
 res enim hostibus numero essemus, nulli nostrum adfuit animus, ve-
 rum singuli turpi fuga dilapsi sunt." patriarcha reliquisque eum con-
 solantibus, et quid agendum consulentibus, donec legiones omnes con-
 venirent, ut mandatum daret imperator, praestolabantur. interim
 Orientalium, qui primi fugerunt e bello, legio, cui Bardae Armenii
 filius praefectus erat, tumultuabatur; et Leonem ipsum imperatorem
 faustis vocibus prosequabatur. tum nullo se opponente, reseratis por-
 tis in urbem conferta multitudo induxerunt. audiens autem haec
 Michael imperator profugus in ecclesiam, fide accepta, monachus factus
 comam deposuit.

DE LEONIS FILII BARDAE ARMENI IMPERIO.

Leo itaque palatium ingressus est; et assumptis imperii insigni-
 bus celebri processu facto ecclesiam adiit, et consensu ambone a
 Nicephoro tunc temporis patriarcha coronatus est mensis Iunii die
 decimo, indictione septima, chirographo prius a se et comitibus ex-

ἠδέποτε κατὰ τῆς ἐκκλησίας γενέσθαι ἢ παρασαλεύσαι τῶν
 κλῶς εἰς αὐτὴν ὀρισθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἱερῶν Β
 ογμύτων, ὅπερ οὐκ ἐφύλαξεν ψεύστης ὢν, καὶ καθάπερ ὁ
 ἴσος ὑπογράφει τὸν χαμαιλέοντα ἐναλλάττειν τὰς μορφάς,
 ὅτως καὶ αὐτὸς ποτὲ μὲν ὡς χρηστολόγος καὶ ἄριστος φαι-
 ῖμενος, ποτὲ καὶ τούναντίον, ὅπερ καὶ δικαίως ἐπωνομάσθη
 χαμαιλέον ὑπὸ ἁγίου ἀνδρός. ἐκβαλὼν οὖν Λέων, καθὼς
 ροειρήναι, τὸν Μιχαὴλ ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τυραννικῶς
 ἀρέλαβεν αὐτὸς τὴν βασιλείαν, καὶ κουρεύσας Προκοπίαν
 ἢ Ἀυγούσταν, γυναῖκα τοῦ Μιχαήλ, τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐξεν-
 ῦχισεν κουρεύσας αὐτά, καὶ ἐκούρευσε αὐτοὺς εἰς τὰ νη-
 ῖα, ἐπύρας δὲ πάντα ὅσα εἶχον, μὴ εἰσας αὐτοῖς μήτε τὰ
 ῖα μήτε τὰ τῶν γονέων αὐτῶν, ὥστε ὑστερεῖσθαι αὐτοὺς
 κὶ τῶν ἀναγκαίων. αὐτοὶ δὲ ἠὺχαρίστουν ἐν πᾶσι τὸν
 εὖν. ἦν δὲ ὁ Μιχαὴλ τέλειος μὲν τὴν ἡλικίαν, αὐτὸ τὸ ἄν-
 ος ἄγων τῆς νεότητος, στρογγυλοπρόσωπος, σιτόχορος, μῦ-
 αν ἔχων τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπιάγουρον, καὶ τὸ γένειον εὐπερ-
 ῶς διακεκλιμένον, ἐν τῇ ὄψει αὐτοῦ, μῦρον καὶ αὐτό, πρῶος
 ἐ πάνν καὶ ἀγαθός, εἰ καὶ τις ἄλλος. οὗτος θλίψεις πολλὰς
 πέστη διὰ τὴν ὀμότητα τοῦ ἀσεβοῦς Λέοντος· καθ' ἡμέραν
 ὄν θάνατον ἐκδεχόμενος, καὶ μετ' ὀδύνης καθ' ἡμέραν τὸν
 ρτον αὐτοῦ ἐσθίων, ὁ κύριος ἀβλαβῆ ἐφύλαξεν παραδοῶς

1. τῶν] τε τῶν?

11. ἐξώρισεν?

bito, nihil adversus ecclesiam innovari aut a sanctis patribus circa
 era dogmata quondam bene definita nihil immutari toleratum;
 od nullatenus praestitit, mendax videlicet, et ut vulgo fertur cha-
 aeleontem varios induere colores, ita et ipse sermone semper varius,
 nunquam probis praeditus moribus et bonus apparens, quandoque
 ntrariis infectus; ex quo merito chamaeleon a sancto viro cogno-
 inatus est. eiectione igitur, ut praemissum est, Michaelis, Leo tyran-
 ice sumpsit imperium, et tunc Procopia Augusta, Michaelis con-
 uge, filios eius pariter per insulas detonsos virilibus orbavit. vix
 uoquam etiam relicto proprio, aut eorum quae a parentibus ac-
 speravit, adeo ut necessaria quoque eis deficerent, cuncta abstulit:
 vi vero deo in omnibus gratias referentibus. erat porro Michael aet-
 tis perfectae vi, ipso inventus flore conspicuus, vultu rotundo,
 flore frumentum referente, nigro capite et virili barba decenter com-
 osita, eaque ad vultus speciem nigra. mansuetus porro et urbanus,
 quis alius, exstitit. hic calamitates multas impii Leonis crude-
 tate sibi inflictas, etiam morte propediem expectatas, sustulit; quo-
 dianumque panem cum animi maerore comedens mortem praestola-
 tur a domino. nihilo secius praeter opinionem custoditus est, ne

Δὲκ τῆς κακουργίας αὐτοῦ. καὶ λοιπὸν ἦλθον οἱ Βούλγαροι
 μηδενὸς αὐτοῖς ὑπαντῶντος ἢ κωλύοντος ἕως τῆς πόρτης, καὶ
 ποιήσας ὁ Κροῦμμος θυσίαν κατὰ τὸ ἔθος αὐτοῦ ἔξωθεν τῆς
 Χρυσῆς πόρτης ἔθυσεν ἀνθρώπους καὶ κτήνη πολλά. καὶ αἱ
 τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης βρέξας τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ πε-
 ρικλυσάμενος, καὶ ἑαντίσας τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ εὐφημοθεῖς
 ὑπ' αὐτῶν, διῆλθεν μέσον τῶν παλλακίδων αὐτοῦ, προσκνη-
 θεῖς ὑπ' αὐτῶν καὶ δοξασθεῖς, καὶ ταῦτα θεωρούντων ἐκ τῶν
 τειχῶν πάντων, καὶ μηδενὸς τολμῶντος κωλύσαι αὐτὸν ἢ
 ἀπολύσαι βέλος κατ' αὐτοῦ. καὶ ποιήσας πάντα τὰ ἐπιθυ-
 μήματα αὐτοῦ καὶ ἄπερ ἐβούλετο, περιεκύκλωσεν τὴν πόλιν,
 καὶ ἔβαλεν χύρακα ἐν αὐτῇ, καὶ ποιήσας ἡμέρας τινὰς καὶ
 P. 432 πραιδεύσας τὰ ἔξωθεν τῆς πόλεως, ἤρξατο ζητεῖν πάντα χρυ-
 σίου καὶ ἱματισμῶν πολὺν ἀριθμὸν, καὶ κοράσια ἐπίλεπα
 ποσότητι τινά. καὶ δὴ ποιήσας ὁ Λέων βουλὴν μετὰ τῶν
 ἀρχόντων, ἐδήλωσεν τὸν Κροῦμμον ὅτι ἐλθῆ ἕως τοῦ αἰγιαλοῦ
 μετὰ ὀλίγων τινῶν μὴ ἐπιφερομένων ὄπλα, καὶ ἡμεῖς ἐξεργά-
 μεθα διὰ τῆς θαλάσσης ἄοπλοι μετὰ χελανδίου, καὶ συλλε-
 λούμεν· καὶ ἄπερ ῥητήσω πάντα ποιῶμεν. καὶ ταῦτα δη-
 λώσαντες, διὰ τῆς νυκτὸς ἔξαγαγόντες τινὰς ἐνοπλισμένους
 ἕως ὀνομάτων τριῶν, καὶ κατέκρυψαν αὐτοὺς ἐν δωματίοις
 τισὶν τῶν Γάλλης ἔξωθεν τῆς πόρτης τῶν Βλαχερνῶν, δα-
 σαντες αὐτοῖς σύσσημον ὅτι διαλεγόμενων ἡμῶν μετὰ τοῦ

Leonis nequitia laederetur. venerunt itaque Bulgari, nullo ipsis oc-
 currente vel aditum prohibente, usque ad civitatis portam; et Crum-
 mus sacra pro more faciens ad Chrysen portam homines et animalia
 plurima mactavit, et ad maris littus tinctis aqua pedibus lotus est
 totus, populoque aqua resperso faustis acclamationibus ab eo cumu-
 latus; medioque pellicum agmine pertransito ab eis laudem et hono-
 rem excepit, spectantibus ex muris civibus cunctis, nulloque probi-
 here vel telum in eum mittere auso. his pro libito peractis, et quae
 decreverat gestis, urbem obsidione cinxit et undequaque circumvallavit,
 diesque plurimos moratus et urbis loca vicina depraedatus, aeri
 pensum annum vestimentorumque numerum non contemnendum et
 electarum virginum gregem non modicum expetiit. quare consilio
 cum proceribus habito Crumo significavit Leo "cum paucis quibus-
 dam arma non ferentibus ad maris usque littus procede; nosque pa-
 riter navicula sine armis mari prodibimus, habitoque colloquio, quae
 expetiisti, cuncta praestabimus." his ita significatis, nonnullis ad
 trium numerum armatis noctuque eductis, ad Blachernas in domus-
 culis Gallae occultaverunt se signumque dedere: "nobis cum Crumo

Κρούμος σημεῖόν τι ἔχομεν ποιῆσαι, ὅπερ θαυσάμενοι ἐξέλ-
 λαιτε καὶ ἀποκτείναιτε αὐτόν. καὶ τῇ ἐπαύριον ὄντων τῶν
 Βουλγάρων ἐπὶ τὸ μέρος τῶν ἁγίων Ἀναργύρων ἐξώθηεν τῆς
 πόλεως, κατῆλθεν ὁ Κρούμος ἐπὶ τὴν θάλασσαν κατὰ τὴν
 συνταγὴν μετὰ ἄλλων τριῶν, τὸν λογοθέτην αὐτοῦ καὶ Κων-
 στατῖνον τὸν λεγόμενον τοῦ Πατζικῆ, φυγόντος εἰς Βουλ-
 γαρίαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἔχοντα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὄντα
 ἕξι ἀδελφῆς τοῦ Κρούμου. οὗτοι τέσσαρες ἐξελθόντες τοῦ
 αὐτοῦ αὐτῶν ἄοπλοι κατῆλθον ἕως τῆς θαλάσσης κατὰ τὴν
 συνταγὴν μετὰ ἄλλων τριῶν, μὴ γινώσκοντες δὲ τὸ ἔνδρον
 αὐτῶν. λοιπὸν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθον μετὰ χελα-
 νίου, βουλόμενοι συλλαλῆσαι μετὰ τοῦ Κρούμου, καὶ λαβόν-
 τες λόγον ἐξῆλθον τοῦ παραβίου. καὶ ἀποκαβαλλικεύσας ὁ
 Κρούμος ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ
 ἔκρατει ὁ υἱὸς Κωνσταντίνου στρωμένον χαλινωμένον. καὶ
 διαλεγόμενον αὐτῶν ἐποίησεν ὁ εἷς τῶν ἐκ τῆς πόλεως τὸ
 σημεῖον, ὃς ἦν ὁ Ἐξαβούλης, τῇ χειρὶ τὴν κεφαλὴν ἀποσκε-
 τάσας. ὃν ἰδὼν ὁ Κρούμος καὶ σκανδαλισθεὶς ἀνεπήδησεν,
 καὶ ἔχων ἑτοιμον τὸν ἵππον, σηκώσαντες αὐτόν οἱ μετ' αὐ-
 τοῦ, ἐκαβαλλίκευσεν. καὶ ἀνέκραζεν ὁ λαὸς ἀπὸ τῶν τειχῶν
 ἴσαυρός ἐνίκησεν." καὶ αὐτὸς ἤρξατο φεύγειν. καὶ ἐξελ-
 θόντες οἱ ἐνωπλισμένοι ἐκ τῶν δομάτων κατεδίωξαν ὀπίσω
 τοῦ Κρούμου, καὶ ἀπολύσαντες αὐτῶν τὰ βέλη [ῶς] κήθη-
 σαν ὅτι ἐπλήρωσαν αὐτόν. αὐτὸς δὲ μονώτατος ἔφυγεν εἰς

colloquentibus signum aliquod edemus, quod conspicati foras erum-
 bite et eum interficite." postero die Bulgaris ad sanctorum mercede
 rum conductorum aedem stantibus extra civitatis portam, ex conducto
 Crumus versus mare profectus est cum tribus aliis, logotheta videlicet
 eius et Constantino Patzici, qui ante plures annos in Bulgariam
 iugerat, filio, alium filium praesentem ex Crumi sorore habente.
 quattuor isti reliquo exercitu discedentes et inermes cum aliis tribus
 iuxta conductum ad mare devenerunt, insidias sibi paratas ignoran-
 tes. egressi sunt pariter ex urbe lintre vecti, qui cum Crumo collo-
 quium habituri erant; et accepta fide e navi prodierunt. Crumus
 equo descendens in terram desedit, eius equo sella frenisque instru-
 cto Constantini filii manu detento. ipsis inter se disserentibus non-
 aenimo signum ex urbe dedit: fuit is Exabules, qui manu caput ape-
 ruit. animadvertit Crumus, et animo percussus exiliit, et in equum
 iam paratum a sociis evectus equitare coepit: mox populus e moeni-
 bus in clamorem erupit "cruis vicit." ipso fugam arripiente, armati
 viri ex domunculis egressi retro insecuti suut, et omissis telis vulnera

τὸν λαὸν αὐτοῦ. οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἐπιώσθησαν ὑπὸ τῶν ὄντων ἐν τῷ χελαδίῳ. καὶ ὁ μὲν λογοθέτης παραυτι ἐσφάγη, Κωνσταντῖνος δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ζῶντες ἐπιώσθησαν. λοιπὸν οὖν τούτων γενομένων θυμωθεὶς ὁ Κροῦμος ἐκέλευσεν ἐπιπύριον ἐμπυρίσαι καὶ καταστρέψαι πάντα τόπον. καὶ ὁ ἀρξάμενος ἐμπυρίζειν κατέκαυσαν πύσας τὰς ἐκκλησίας τὰς ἀντίπεραν τῆς πόλεως μεγάλας οὖσας, ὥς ἀνεκαίνισεν Εἰρήνη καὶ Νικηφόρος καὶ Μιχαήλ· ὁμοίως καὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὰ παλάτια καὶ τοὺς οἴκους καὶ τὰ προάστεια. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα ἐνεπύριον τὰ ἐκεῖσε παλάτια καὶ τοὺς δύο κοίτωνας, καὶ τοὺς κίονας κατέκλασαν, καὶ τοὺς μολύβδους ἐπῆραν καὶ τὰ ζωδία τοῦ ἵπποδρομίου, καὶ πᾶσαν τὴν αἰχμαλωσίαν κατέσφαξαν, καὶ ὁμοίως καὶ τὰ κτήνη. καὶ διελθόντες πᾶσαν τὴν παραθαλασσίαν τοῦ Στενοῦ καὶ τὴν ἄνω, πάντα τὰ ἐμπόρια κατέκαυσαν, καὶ ἄραντες σκῦλα πολλὰ ἔχοντο. καὶ πύσαντες τὸ δεξιὸν μέρος τῆς πόλεως πρὸς ἀπτολίς, κατέκαυσαν τὸ ἔξωθεν τῆς Χρυσῆς πόρτης ἕως τοῦ Ῥηγίου· καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν Ἀθύρα κατέστρεψαν τὸ ἐκπύριον καὶ τὴν γέφυραν, παράξενον οὖσαν καὶ πάντῃ ὀχυρωτάτην. καὶ ἐλθόντες εἰς Σηλυβρίαν κατέστρεψαν τὸ αὐτόθι κίστρον ἕως τοῦ ἐδάφους, καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς οἴκους κατέκαυσαν· καὶ μετὰ τοῦτο τὸ Λαόνιν κίστρον ὑπάρχον κατέστρεψαν. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν Ἡρακλείας, μὴ δυνάμενοι εἰς αὐτὴν εἰσελθεῖν, ἐνεπύρισαν πάντα τὰ οἰκίσματα

inferre meditabantur. is omnino solus in exercitum se recepit, alii tres qui in navicula remanserant detenti sunt. logotheta festum occisus est, Constantinus autem et eius filius vivi servati. his ita gestis, iratus Crumus incendi subvertique locum omnem postero die iussit. positoque incendio cunctas ecclesias trans civitatis portum praeclaras quasvis, et ab Irene Nicephoro et Michaelē reparatas, nec non monasteria palatia domos suburbana combusserunt. ad S. Mamantem pariter progressi, palatiis ibidem constitutis geminisque cubiculis subiecerunt ignem, columnas confregerunt, et plumbum repetum rapuerunt, aimentiumque status in circo positas trulerunt secum, captivos omnes dederunt neci, nec iumentis ipsis et animalibus pepercere. hinc portus, cui Steni nomen, littore tractuque superiore peragrato navalia succenderunt, sublatisque secum spoliis pluribus discesserunt. tum occupata dextera civitatis parte, ad Orientem ignem a porta Chryse ad Regium usque miserunt. Athyra deinde perfecti castrum ibi erectum demoliti sunt, et praeclarum illum pontem quomvis firmissimum deiecerunt. Selybriam postmodum perfecti ad solum usque castrum ibidem constructum deturbarunt, nec non ecclesias

ὄντα εἰς τὸν λιμένα καὶ τὰ περίξ τῆς αὐτῆς πόλεως. καὶ
 ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντες εἰς Ῥαϊδεστον κατέστρεψαν καὶ τοῦτο
 κάστρον, ἐμπυρίσαντες πάντα τὰ ἐν αὐτῇ οἰκήματα καὶ
 εἰς ἐκκλησίας, κατασφάζαντες αὐτόθι λαὸν πολὺν. καὶ μηδὲν
 χύσαντες εἰς αὐτό, τὰ ἔξω πάντα ἐμπυρίσαντες καὶ κατα-
 στρέψαντες, ἀνῆλθον εἰς τὸν Ἄπρον, κάστρον ὃν καὶ αὐτό
 καταστρέψαντες καὶ τοῦτο καὶ ἐμπυρίσαντες, καὶ ἕτερα
 εἶστα κάστρα, κατῆλθον ἐκεῖθεν δι' ἡμερῶν δέκα, καὶ εἰσῆλ-
 θον εἰς τὰ ὄρη τοῦ Γάνου, καὶ εὐρόντες ἐκεῖ λαὸν πολὺν κρυ-
 πτόμενον καὶ σχεδὸν πάντα τὰ κτήνη τῆς Θυράκης κατέσφα-
 νον τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ κτήνη ὄντα εἰς πλήθη αἰχμαλω-
 τίσαντες ἀπέστειλαν εἰς Βουλγαρίαν, καὶ γυναικόπαιδα πολ-
 λὰ καὶ λοιπὸν ἀπῆλθον καὶ εἰς τὸ Ἐξάμιλον, καὶ κατῆλθον
 εἰς Ἄβυδον, καὶ ἀνέκαμψαν ἐπὶ τὸ Εὐρίον καὶ τὴν ἄνω, καὶ
 ἐπὶ ταῦτα τὰ κάστρα κατέστρεψαν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ἕως
 εἰς Ἀδριανουπόλεως. καὶ εὐρόντες τὴν Ἀδριανουπόλιν κρα-
 νυμένην παρεκάθισαν· καὶ ποιήσαντες ἡμέρας πολλὰς καὶ
 μηδὲν ἰσχύσαντες ἀπὸ τοῦ παρακαθισμοῦ, στήσαντες μαγγα-
 λὰ ἐπολέμουν τὸ κάστρον. καὶ δὴ στενωθέντες, μὴ ἔχοντες
 ἡμέραν ποθεῖν καὶ ἀποθνήσκοντες τοῦ λιμοῦ, παρέδωκαν
 αὐτοὺς. καὶ λαβόντες οἱ Βούλγαροι τὴν αἰχμαλωσίαν πᾶσαν
 ; πλήθος οὖσαν ἀναρίθμητον, καὶ πᾶσαν τὴν ὑποσκηνὴν
 ἡν, μετώκισαν αὐτοὺς εἰς Βουλγαρίαν ἐκεῖθεν τοῦ Ἰστροῦ

mosque succenderunt. post haec castrum Daonium destruxerunt;
 Heracleam profecti, cum non possent occupare, domos cunctas ad
 tus positas aedificiaque urbi vicina flammis vastaverunt. his per-
 tratis Raedestum venerunt, et castrum istud demoliti confertam
 ebem internecione deleverunt; cumque in civitatem non invalesce-
 rent, sparso ubivis incendio intulerunt vastitatem. inde Aprum ver-
 s, quod etiam castrum est, direxerunt iter, eoque everso et in-
 nso, ut aliis pluribus castris, dierum decem itinere diverterunt inde
 Gani montes, in quibus delitescentem plebeculam plurimam repe-
 ntes et animalia Thraciae ferme cuncta, homines et iumenta innu-
 era iugulaverunt; partem vero reliquam cum mulierum puerorum-
 que multitudine in Bulgariam deportaverunt captivam. inde transie-
 rent ad Examilium et Abydum usque; rursumque ad Eurium regressi
 superiorem regionem, cunctas urbes a minima ad maximam Adria-
 nopolim usque destruxerunt. Adrianopolim porro munitam reperien-
 s obsederunt; quam cum expugnare non possent, protractis obsi-
 onis diebus machinas instruxerunt et castrum oppugnaverunt. cives
 alis coartati, ope destituti et fame pereuntes hostibus fecere dedi-
 onem. Bulgari captivis ad numerum inmensum abductis, ablata

ποταμοῦ. καὶ τούτων γενομένων ὁ Λέων τῆς πόλεως οἰκ
 ἐξῆλθεν, ἀλλ' ἐκράτει τῆς βασιλείας τυραννικῶς. καὶ λοιπὸν
 φθασάντων τῶν ἐορτῶν ἔστειψεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ μικρὸν ὄπια,
 καὶ ἐπονομαζόμενον Συμβάτην ἐπέστειλε λέγων ὅτι Κωνσταν-
 τῖνος καλεῖται. καὶ σωρεύσας τὸν περισωθέντα λαὸν ἐκ τῶν
 διαφόρων πόλεων ἐρύγευσεν αὐτούς, ποιήσας αὐτούς εὐφη-
 μῆσαι Λέοντα καὶ Κωνσταντῖνον, μιμούμενος τοὺς πρώην
 P. 434 βασιλεύσαντας Λέοντα καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς Ἰσαύρους, ὧν
 καὶ τὴν αἵρεσιν ἀνεκώσαστο, βουλόμενος ζῆσαι ἔτη πολλὰ, ὡς
 καὶ αὐτοί, καὶ γενέσθαι περίφημον· οὐ τινὸς τὴν βουλήν
 Θεὸς κατήσχυεν, κόψας τοὺς χρόνους αὐτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ. καὶ δὴ λοιπὸν γεγονότος εὐδίου τοῦ αἴρος τῷ χει-
 μῶνι, καὶ τῶν ποταμῶν μὴ ἔχόντων ὕδωρ πολὺ, ἐξῆλθον οἱ
 Βούλγαροι χιλιάδες τριάκοντα ὀλοσίδηροι, καὶ ἐλθόντες εἰς
 Ἀρκαδιουπόλεως, καὶ περάσαντες τὴν Ἰγγίαν (ποταμὸς δὲ
 οὕτως ἐστὶ λεγόμενος) εὔρον λαὸν πολὺν, καὶ ἤχημαλώτευσαν
 Βαυτούς. καὶ πρὸ τοῦ περᾶσαι αὐτούς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐγένε-
 νετο ὑετὸς πολὺς ἡμέρας ὀκτώ, καὶ ὀγκωθεὶς ὁ ποταμὸς ἐγένε-
 νετο ὡς θάλασσα. καὶ μὴ δυνάμενοι ἀντιπερᾶσαι οἱ Βούλ-
 γαροι ἔμειναν ἡμέρας δεκαπέντε κατέχοντες τὴν αἰχμαλω-
 σίαν. καὶ μηνύσαντες τὸν Λέοντα τοῦ βοηθῆσαι, οὐ προσ-
 ἔσχεν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἐξῆλθεν, οὐδὲ ἄλλους τινὰς ἀπέ-
 στειλεν πρὸς βοήθειαν. καὶ λοιπὸν γενομένης εὐδίας καὶ τοῦ

10. περίφημος?

quoque eorum supellectile, in Bulgariam trans Istrum flumen depor-
 taverunt. haec dum geruntur, urbe non egressus est Leo, sed impe-
 rium tyrannice tenebat. celebratis autem festis filium adhuc pusil-
 lum, Symbatem nomine, Constantinum vocari mentitus, steminate re-
 dimivit; residuique populi multitudine ex variis urbibus congregata
 collegit exercitum, stipendioque dato Leonem et Constantinum fau-
 stis acclamationibus prosequi iussit, imperatores sceptrum pridem con-
 secutos, Leonem et Constantinum Isauros imitatus, quorum haeresim
 renovavit, sibi que multos annos eorum instar, et ut laude conspicuus
 foret, comprecatus; cuius deus, imminutis eius filii que annis, consi-
 lium confudit. ceterum aëris serenitate hiemem totam occupante,
 subsidentibusque fluminum aquis, Bulgari armis a capite ad pedes te-
 cti ad hominum triginta milia eruperunt, et Arcadiopolim usque Re-
 gina pertransito (hic fluvius est ita dictus) pervenerunt, populumque
 omnem copiosum sane fecerunt captivum. prius vero quam captivos
 traicerent, dies octo decidit immensus imber, quo fluvius intume-
 scens maris instar exundavit. Bulgari ne transfretarent impediti, cu-
 stodita semper captivitate, dies quindecim ad ripas steterant. Leo
 nuntio ab eis accepto, ut opem ferret, non advertit, neque urbe egres-

σταμοῦ ἐλαττωθέντος, αὐτοὺς τοὺς αἰχμαλώτους παρεσκεύα-
 αν κόψαι ξυλῆνόν καὶ ποιῆσαι γέφυραν, καὶ οὕτως ἐπέρα-
 ν μετὰ τῆς αἰχμαλωσίας, ὄντων ὁμοῦ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν
 αἱ παιδίῳν χιλιάδες πεντήκοντα. λαβόντες καὶ πάντα τὰ
 πάροντα αὐτῶν Ἀρμενιάτικα στραγολομαλωτάρια καὶ νακο-
 C ἰηπτα ἀνώτερα καὶ ἱματισμὸν πολὺν καὶ χαλκώματα θφόρ-
 ωσαν πάντα εἰς τὰς ἀμαῖξας, καὶ λαβόντες πάσας τὰς ἀγέλας
 ὑτῶν βόας καὶ πρόβατα εἰσῆλθον εἰς Βουλγαρίαν. καὶ ὁ
 δίκως βασιλεύσας κατὰ παραχώρησιν θεοῦ οὕτε αὐτὸς ἐξῆλ-
 εν τῆς πόλεως πρὸς βοήθειαν τῆς αἰχμαλωσίας οὕτε ἄλλους
 πέστειλεν. λοιπὸν οὖν μετὰ ταῦτα ἀνηγγέλη αὐτὸν λεγόντων
 τι ὁ Κροῦμος ἐστράτευσεν λαὸν πολὺν συναθροίσας, καὶ
 οὓς Ἀβάρεσις καὶ πάσας τὰς Σκλαβινίας. πρὸς δὲ τούτοις
 ἀρασκευάζει διαφόρων ἐλεπόλεων ὄργανά τε καὶ μηχανή-
 ατα, καὶ μαγγανικὰ παμμεγέστατα, τριβόλους τε καὶ τετρα-
 ὀλους, καὶ χελώνας καὶ ὑψηλοὺς κλίμακας, σφαιρας τε καὶ D
 οχλοὺς καὶ ὄρνυάς, κριοὺς τε καὶ βελοστάσεις, πυρόβολά τε
 αἱ λιθόβολα καὶ σκορπίδια εἰς τὸ βαλεῖσθαι βέλη, καὶ σφεν-
 ὶνας, πάντα μηχανήματα κατὰ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ ἔλεῖν τὴν
 ὄλιν ἐπὶ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς πόλεως κατὰ τοῦ τείχους τῶν
 Μαχερονῶν. ταῦτα πάντα βούλεται προσαγαγεῖν τὰ μηχανή-
 ατα ἔνθα καὶ ἐτοξείσθῃ, σταυλίζων βόας χιλιάδας πρὸς τὸ

2. Ξυλὴν?

is est, nec alios quosvis in auxilium summisit. interim redeunte
 iris tranquillitate et fluvio decrescente, Bulgari silvas caedere pon-
 tuque struere captivos compulerunt; atque ita cum captivis omni-
 us, virorum simul mulierum et puerorum milibus quinquaginta,
 ansierunt. illi captivorum facultates omnes ad stragulas usque Ar-
 enias grandesque tapetes acu pictos, generis omnis vestimenta, in-
 rumentaque ad usum aerea curribus imposita, boumque et ovium
 reges abductos transvexerunt; et hoc pacto Bulgariam ingressi sunt,
 rucipe, inique ad imperium dei permissu promoti, pedem non effe-
 rente, neque ad captivorum opem alios egredi permittente. his per-
 itis rumor ad eum delatus in haec verba "Crumus ingentem exer-
 tum coegit, Abaresque et ex Sclaviniiis cunctis copias collegit; prae-
 arat insuper instrumenta machinasque cunctas expugnandis urbibus
 loneas, arte facta grandia, tribulos, tetrabulos, testitudines, scalas
 scelsas, globos, vectes, funes, arietes, balistas, ignea iacula, petrarias,
 orpiones, tela iaculatoria, fundas, uno verbo machinas omnes inva-
 endis turribus et civitatibus capiendis, ut ad occidentam vobis partem
 lachernarumque murum urbem aggrediatur. tormenta isthaec cuncta
 d urbis partem, qua telum in eum missum est, applicare meditatur.

βασιτάζει πάντα τὰ προλεχθέντα ὄργανα τεθέντα ἐπὶ ἀμαξῶν,
 ὡς προσέταξεν σιδηρενότηας χιλιάδας πέντε. ταῦτα ἀκούσας
 Λέων, πέμπσας τε κατασκόπους καὶ μαθῶν τὴν ἀλήθειαν, συν-
 P. 435 αθροίσσας λαὸν πολὺν καὶ τεχνίτας ἤρξατο κτίζειν ἕτερον τεί-
 10 χος ἔξωθεν τείχους τῶν Βλαχερνῶν, κόψας καὶ τὴν σοῦδαῶν
 πλουτεῖαν. καὶ ἀρξάμενος κτίζειν, μήπω τελέσας, ἵνα δεῖξῃ ὁ
 θεὸς ὁ συσκεδάζων βουλὰς ἐθνῶν, ἀθετῶν καὶ λογισμοὺς
 λαῶν καὶ ἀθετῶν βουλὰς ἀρχόντων, ὅτι οὐκ ἐν τῇ μηχανίᾳ
 καὶ τῇ ἰσχυρίᾳ αὐτῶν δύναται οἱ ἄνθρωποι τι ποιῆσαι, οὐπω
 ἕαρος καταλαβόντος, ὡς φασὶν τινες διασωθέντες τῆς αἰχμα-¹⁰
 λωσίας ἀπὸ Βουλγαρίας, περὶ τῇ μεγάλῃ πέμπτη τοῦ πά-
 σχα, ὁ Πρωτοβουλγαρίας, ὁ Κροῦμος ὁ περίφημος, ὁ τὴν
 πόλιν ἐλεῖν βουλευόμενος, τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο ἀοράτως
 Βσφαγιασθεὶς, ὃς καὶ ἐξήγαγεν αἱμάτων ὄχετους διὰ τε τοῦ
 στόματος καὶ τῶν ῥινῶν καὶ τῶν ὠτῶν αὐτοῦ. καὶ οὕτως¹³
 ἀνέρρηξεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν κακοῖς. ἐπαρθεὶς τοίνυν τῶν
 φρονημάτων ὁ Λέων, ὡς ὅτι αὐτὸς κατέβαλεν τὸν πόλεμον
 καὶ οὐχ ὁ θεός, ἐπέμψεν εἰς πάσας τὰς πόλεις καὶ χώρας
 σάκρας, ἀναγγέλλων ὅτι εὐρον τοὺς Βουλγάρους ἐγγὺς ὅπας
 τῆς πόλεως, καὶ διὰ τῆς φρονήσεως καὶ ἀνδρείας καὶ διατα-²⁰
 γῆς μου τοξεύσας τὸν πρῶτον αὐτῶν πάντας ἀπήλασα, ὃς τις
 καὶ διὰ τὴν πρόφασιν ταύτην ἀποθνήσκει, ἔφη, ὁ ἐχθρὸς ἡμῶν.

12. πρῶτος Βουλγαρίας?

20. διαταγωγῆς P

instrumentis hisce praefatis deportandis et curribus vehendis bonum
 milia plurima in stabulis iam disposuit, currus autem ferro vinctos
 ad quinque milia fieri iussit." Leo his auditis, et missis explorato-
 ribus veritateque comperta, populi multitudinem immensam et artifi-
 ces congregavit, murumque alium praeter eum qui ad Blachernas coe-
 pit extruere, profundamque et amplam fossam excisam opponere. vix
 operi manu admota, hoc est opere adhuc infecto, ut deus, qui con-
 silia gentium dissipat et populorum mentem reprobat, irritat quoque
 consilia principum, qui non in machinis vel robore homines quid ag-
 gredi posse commonstrat, ut haec, inquam, iterum patefaceret deus,
 nondum imminente vere, ut rettulerunt quidam captivitate Bulgarica
 liberati, circa seriam magnam quintam, Bulgariae princeps Crumans
 ille celebris, qui urbem occupare destinabat, vitae finem persensit,
 invisibili virtute iugulatus, qua sanguinum rivos ore naribus et auribus
 emisit; atque ita in malis animam deposuit. his elatus Leo, quasi ipse
 non deus compecuisset bellum, in urbes omnes regionesque missis sa-
 cris nuntiavit "Bulgaros urbi vicinos comperi; solertiaque robore da-
 ctuque meo principem eorum cum telo confodissem, cunctos fugati
 vulneris istius causa moritur" inquit "hostis noster."

Καὶ λοιπὸν μετὰ τοῦτο λαβὼν εὐκαιρίαν ἤρξατο πορθεῖν Ἐκκλησίαν, δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, περιεργαζόμενος κατὰ τῶν Θεοῦ κριμάτων, καὶ λέγων πρὸς τινὰς ὁμοφρονᾶς αὐτοῦ ὅτι τίνας ἔνεκεν, φησί, ταῦτα πάσχουσιν οἱ Χριστιανοὶ κατακυριευόμενοι ὑπὸ τῶν ἔθνῶν; ἐμοὶ δοκεῖ διὰ τὸ προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας, καὶ ἄλλο οὐδέν· καὶ βούλομαι αὐτὰς καταστρέψαι. βλέπετε γάρ, φησί, ὅσοι βασιλεῖς ἔβξαντο καὶ προσεκύνησαν αὐτάς, ἀπέθανον οἱ μὲν ἐκδιωθέντες οἱ δὲ ἐν πολέμῳ πεσόντες. μόνοι δὲ οἱ μὴ προσκυνήσαντες αὐτὰς ἰδίῳ θανάτῳ ἕκαστος εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐλεύθησεν, καὶ μετὰ δόξης προκομισθεὶς εἰς τὰ τῶν βασιλέων κοιμητήριον ἐτάφη ἐν τοῖς ἀποστόλοις. λοιπὸν δεκίτους ἀγὼ βούλομαι μιμησασθαι καὶ καταστρέψαι τὰς εἰκόνας, ἵνα πολὺν ζῆσας χρόνον κἀγὼ καὶ ὁ υἱός μου, καὶ κρατήσῃ βασιλεία ἡμῶν ἕως τετάρτης καὶ πέμπτης γενεᾶς. ὅπερ ἰεψεύσθη δειλαίος, ἀνομήσας διακενῆς, καὶ ἐπιλαθόμενος τὸ χόριον δ' ἐποίησεν, καὶ τὸν σταυρὸν ὃν ἐπήξεν μετὰ τῶν ἄλλων. καὶ ἤρξατο μετὰ ταῦτα ζητεῖν εἴ τινα εὗροι συγγνωζόμενον τῷ σκοπῷ αὐτοῦ. καὶ δὴ εὗρεν ὅμοιον τῆς ὑποφωτιστικῆς φρονήσεως ἦτοι ἀφροσύνης ἀναγνώστην τινὰ Ἰωάννην ἐγγύμενον, υἱὸν Παγκρατίου τινὸς σκιαστοῦ, ὅστις ἐκ παιδότην δαιμόνα εἶχεν ἀτάκτως φερόμενος, διάγων ἐν ἀσυνεσίᾳ,

4. πάσχουσιν Compefia; libri πως ἔχουσιν 14. ζῆσω Comb
17. δ] καὶ P

Postmodum occasione capta ecclesiam depopulari coepit. anno imperii secundo, dei iudicia curiose perscrutatus Leo sensus eiusdem consortibus quibusdam dicit "cuius causa gentilibus inriores evadunt Christiani? quod adorentur imagines, nec alterius ergo, ut mihi quidem videtur; quare illas deturbare est animus. videte quippe" aiebat "quotquot imperatores susceperunt et adoraverunt illas, perierunt, hi quidem solio deiecti, alii bello profligati: ut non adoraverunt, soli morte suavi, retento imperio, vita functi sunt, et cum honore in imperatorum sepulcris ad apostolos elati. nam ob rem imitator eorum imagines tollam, ut ego et filius meus et multos annos vivamus, et nostrum stet imperium ad quartam et quintam generationem." in quo equidem misellus mentitus est, hoc velere frustra admissio, ut syngraphen propriam, cui crucem cum cōstitibus affixit, despiceret et proculcaret. exinde si quem votis condirantem reperiret, coepit exquirere. et repperit sane sensus, imo insipientiae eiusdem participem lectorem quendam, Ioannem dictum, ancratii Sciastae filium, qui a puero daemonem inhabitantem hauserat, in compositis motibus agitato mentisque consortio privatus, quem Hylliam dicebant, quique, ut alii ferunt, Hebraice redditur

ὄν τινα Ὑλλῶν ἐκωνόμαζον, ὡς τινές φασιν, ἐρμηνεύμενον
 P. 436 Ἐβραϊστί λέγεται πρόδρομος καὶ συνεργός τοῦ διαβόλου. τοῦ
 τον ἐπιλαβόμενος Λέων, καὶ ἀνακοινωσάμενος αὐτὸς τὴν
 ἑαυτοῦ βουλὴν, προσελάβετο αὐτὸν συνεργὸν αὐτοῦ, λέγων
 ὅτι ἂν συνδράμῃς μοι καθελὲν τὰς εἰκόνας, πατριαρχῆν σε
 ποιῶ. καὶ αἰτήσας παρ' αὐτοῦ ἐξουσίαν τοῦ ψηλαφῆσαι τὰ
 ἀπανταχοῦ παλαιὰ βιβλία, ἅπερ ἀπόκεινται εἰς τὰ μοναστήρια
 καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἐπετράπη μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἀτά-
 κτων καὶ ἀπαιδευτῶν. καὶ δὴ συναγαγόντες πλήθῃ πολλὰ
 βιβλίων ἐποιούντο ἐν αὐτοῖς τὴν ἔρευναν, πλὴν οὐδὲν εὗρι-
 σκον οἱ ἄφρονες ὥνπερ αὐτοὶ κακούργως ἐπέζητουν, ἕως οὗ
 B μετὰ χεῖρας ἔλαβον τῷ συνοδικῷ Κωνσταντίνου τοῦ Ἰσαύρου
 11 τοῦ καὶ Καβαλλίνου, καὶ ἐκ τούτου τὰς ἀρχαῖς λαβόντες ἤρ-
 ξαντο καὶ ἐν τοῖς βιβλίοις εὗρισκειν τὰς χρήσεις, ὥσπερ αὐ-
 τοὶ ἀφρόνως καὶ ἀνοήτως προσέφερον, σημάδια βύλλοντες εἰς
 τοὺς τόπους ἔνθα ἠϋρισκον, βουλόμενοι πεῖσαι τὸν ἄφρονα
 λαὸν ὅτι ἐν παλαιοῖς βιβλίοις εὗρομεν τοῦ μὴ προσκυνεῖσθαι
 τὰς εἰκόνας. καὶ λοιπὸν ζητούντων καὶ ἕτερον ἔχοντα χειρο-
 τονίαν ἐπίσκοπον, εὗρον Κωνσταντῖνον, υἱὸν πρεσβυτέρου τι-
 12 νός τζαγγαρίου, καὶ Κασυματᾶ μαθόντα τὴν γραμματικὴν,²⁰
 καὶ γέροντα νομικὸν εἰς τὰ Σφδρακίου καὶ διδάξαντα παιδίᾳ,
 C καὶ δι' ἐγκλήματά τινα φυγόντα ἐν μοναστηρίῳ καὶ ἀποκει-

1. ὡς] τοῦτο δέ, ὡς? 4. αὐτῷ Comb

praecursor et diaboli adiutor. huic sibi assumpto, et consiliorum
 suorum participi facto et cooperatori instituto, dicit Leo "si delectis
 imaginibus auxiliarem manum praebueris, patriarcham te renuntiabo."
 ille visendorum undequaque veterum librorum per monasteria et ec-
 clesias repositorum facultate petita, cum aliis quibusdam mentis in-
 compositae et illiteratis comitibus, quod petierat, impetravit. colle-
 cta itaque librorum immensa multitudine examen de illis habuerunt:
 verum eorum quae nequiter exquisierant nihil penitus imprudentes
 reppererunt, donec in manus venit synodus sub Constantino Isauro et
 Caballino habita, ex qua occasione accepta cooperunt in libris au-
 ctoritates invenire, quas synodi auctores imprudenter et insipienter
 depromebant. deinde signis ad loca reperta appositis simpliciter tur-
 bam seducere moliti sunt, dicentes "ex veteribus libris non adoran-
 das imagines repperimus." examine postmodum habito, si quem ordi-
 nibus insignitum penes se nanciscerentur, episcopum reppererunt que-
 dam Constantinum, presbyteri tutoris filium, et Cazimatam gramma-
 ticae professorem, et legisperitum quendam ad Phoracii aedes divers-
 santem ludimagistrum, qui criminum sibi obiectorum poenam fugiens
 in monasterium diverterat, et detonsus nomen assumpserat Antonii,

αμενον και επονομασθέντα Ἀρτώσιον, γενόμενόν τε αὐθις
 γούμενον εἰς τὸ μοναστήριον τὸ λεγόμενον τὰ Μητροπολιτών.
 υθολόγος τις γέλοια ἀγαπῶν και παιγνίδια, και τοὺς ἑπ'
 ὑτοῦ μοναχοὺς νέους ὄντας ταῦτα ποιεῖν ὑποτιθέμενος, και
 πλῶς εἰπεῖν αἰσχρῶς και ἀσέμνως βιοτεύσας, οὐκ οἶδ' ὅπως
 στερον ἐκ παραχωρήσεως Θεοῦ ἐγένετο και ἐπίσκοπος εἰς τὸ
 ὑλαῖον. τὸ μὲν πρῶτον ἐκ παιδύθεν δοθόδοξος ὦν, ὕστερον
 ἔτι διὰ τὴν δόξαν τὴν πρόσκαιρον και τὸ ἔχειν παρρησίαν
 ἰσχυροῦσαι εἰς τὰ βασιλεία και παρρησιάζεσθαι μετὰ τῶν
 ιατούντων, ἐπελάβετο τὴν αἵρεσιν. τοῦτον καταμηνύσαντες ὁ
 ρός Λέοντα τὸν βασιλέα ὃ τε Ἰωάννης ὁ ἐπίκλην Ὑλιλας,
 ἑκάλουν γραμματικόν, και οἱ σὺν αὐτῷ, ὅσα τῷ τηρικαῦτα
 τῷ Συλαίῳ, πέμψας ἤγαγεν αὐτόν· και εἰπὼν αὐτῷ τὸν
 κοπὸν αὐτοῦ, μὴ ἔχων καρπὸν πνευματικὸν ἐν ἑαυτῷ και
 γαπῶν τὴν πρόσκαιρον δόξαν, καταπατήσας τὴν ἑαυτοῦ συν-
 ὄδῳν και ἀθετήσας τὸν σταυρὸν και τὴν ἐπιγραφήν ἣν
 τοίησεν, ἐστράφη εἰς τὸ ἐναντίον μέρος. ἐρωτηθεὶς γὰρ ὑπὸ
 τοῦ Λέοντος εἰ γέγραπται προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας, οὐκ
 περὶθῆ αὐτῷ τὰ δέοντα ῥήματα τῆς ἀληθείας, ἀλλ' εἶπεν P. 437
 οὐκ ἔστι γεγραμμένον πώποτε, ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι ἀρχαία
 ἀράδοσις ἔστι." και εἶπεν ὁ Λέων ὅτι ἐὰν οὐ γέγραπται
 εἰς τὸ εὐαγγέλιον και εἰς τὸν ἀπόστολον ῥητῶς ὅτι προσκυ-

deinceps in monasterium metropolitanum nomine praepositus fue-
 rit institutus, homo equidem fabulis addictus, risus et ludorum se-
 ctor, qui monachis suis subtilis et iuvenili aetate adhuc detentis
 nec eadem sectari suggererat, verbo dicam, turpem et inhonestam
 vitam ducens: qua ratione postmodum dei permissu factus fuerit epi-
 scopus Sylaei, penitus ignoro. rectam certe fidem a puero edoctus
 erat, deinceps autem ex vanae gloriae libidine, et libertatis in regium
 grediendi captandae causa, et ut aulicorum consortii particeps fie-
 ret, haeresim amplexus est. huic cum Leoni imperatori notum fe-
 cissent et Sylaei habitare renuntiassent, Ioannes cognomento Hylilas,
 quem grammaticum dicebant, et sententiae eiusdem comes, Leo
 nasso nuntio vocavit hominem; et exinde mentis sententiam ei ape-
 tit. cum nullum fructum spiritualem in se ipso haberet, sed vanam
 vitam sectaretur gloriam, conculcata proiectaque conscientia sua,
 contemptaque cruce, quam in subscriptionem exaravit, in partem de-
 clinavit contrariam. interrogatus enim a Leone num adorandas ima-
 ges scriptum legerit, nihil quod ad veritatem spectaret respondit,
 sed dixit "nullibi hoc scriptum est: verum antiquam esse traditionem
 serunt." subinfert Leo "nisi in evangeliiis aut apud apostolum clare
 ad verbum scribatur, Veneremini imaginem meam, nunquam ipsam

νήσατε τὴν εἰκόναμον, οὐ καταδέχομαι προσκυνεῖσθαι αὐτήν. καὶ τοῦτο ἀκούσας συνῆλθεν αὐτῷ καὶ τοῖς προειρημέτοις ἀπὸ τοῖς καὶ ἀπαιδευτοῖς, καὶ ἄγεται ἀρχηγὸς καὶ πρῶτος αὐτῶν. καὶ λοιπὸν ἠγωνίζοντο κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς πεντηκοστῆς οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καὶ Ἰυλίαν σωροῦναι τὰ βιβλία· τὸν δὲ Ἀντώνιον προσελεύοντο ἀπὸ Ἰουλίου μῆρος.

B καὶ λοιπὸν ἕως τὸν Δεκέμβριον μῆνα κρυπτὸν τὸν δόλον εἶπον ἐρωτώμενοι δὲ ἔλεγον ψευδόμενοι ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψεν ἡμᾶς ψηλαφησαί τὰ βιβλία, ὅτι λέγουσιν αὐτῷ τινὲς ὅτι ὀλίγον χρόνον ἔχεις βασιλεῦσαι, καὶ ἔνεκεν τούτου ποιούμεθα τὴν ζήτησιν. καὶ περὶ τὸν Δεκέμβριον μῆνα δηλοῖ τὸν πατριάρχην ὁ Λέων ὅτι ὁ λαὸς σκανδαλίζεται διὰ τὰς εἰκόνας, λέγοντες ὅτι κακῶς αὐτὰς προσκυνοῦμεν καὶ ὅτι διὰ τοῦτο τὰ ἔθνη κυριεῖουσιν ἡμῶν· καὶ συγκατάβα, φησί, τί μικρὸν, καὶ ποιήσον οικονομίαν εἰς τὸν λαόν, καὶ τὰ χαμηλὰ περιέτωμεν. εἰ δὲ μὴ βούλει, πείσον ἡμᾶς δι' οὗ ἔνεκεν προσκυνεῖται.

C τῆς γραφῆς μὴ ἐχούσης ῥητῶς πώποτε. καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὁ πατριάρχης ὅτι ἡμεῖς τὰ καλῶς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν θεοσθέντα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πατέρων οὔτε παρασλαίνομεν οὔτε περισσώτερόν τι ἐν αὐτοῖς οἰκονομοῦμεν, τοῦ ἀποστόλου λέγοντος ὅτι καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐαγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

21. ἐὰν add Comb

22. παρὰ P: corr Comb

adorare consentiam." his auditis, cum eo et praefatis incompositae mentis et illiteratis hominibus convenit, et princeps caputque eorum instituitur. contendebant igitur in veritatem a pentecoste, qui Iohannem et Hylilam sequebantur, coacervare libros: Iulio vero mense socium adiunxerunt Antonium, et deinceps ad Decembrem occultum gerebant dolum. interrogati vero falso respondebant "libros perscrutari iniunxit imperator, quod quidam annuntiaverint, brevissimo tempore imperabis. huius causa examen instituimus." circa Decembrem vero mensem Leo patriarchae significat "imaginum causa populus offenditur, dicentes: perverse adoramus illas, et propterea gentiles nobis dominantur. condescende" inquit "modicum, et moderamen ad populum habe, et quae sunt abiecta rescindamus. si non assentiaris, exhibe et persuade cuius gratia, scriptura haec diserte nullibi asserente, adoretis imagines." respondet patriarcha "haec quae a principio et superioribus temporibus ab apostolis et patribus definita sunt, nulla ratione innovamus, nec amplius quid moderandum censeamus ab apostolo dicente: si vel angelus de caelo annuntiaverit praeter id quod vobis denuntiavimus, anathema sit. qua vero de causa adoramus crucem et evangelium, eadem imagines veneramus, quando-

ἰρι δὲ τοῦ προσκυνεῖσθαι, ὡς προσκυνοῦμεν τὸν σταυρὸν
 ἢ τὸ εὐαγγέλιον, προσκυνοῦμεν καὶ τὰς εἰκόνας, ἐπεὶ οὐδὲ
 οὗτα γέγραπται προσκυνεῖσθαι· ἀλλ' ἐπειδὴ παρὰ τῶν
 ἱστορίων ἢ ἐκκλησία ταῦτα παρείληφεν, οὐ δεῖ ζητεῖν D
 γέγραπται ἢ οὐ γέγραπται· πολλὰ γὰρ ἀγράφως ἢ ἐκκλη-
 α παρέλαβεν, ἅπερ λέγονται δόγματα, δι' ἐμπνεύσεως τοῦ
 ἰου πνεύματος καθ' ἐκάστην γενεὰν ὑπὸ τῶν ἁγίων αὐτοῦ
 ὄλων καὶ θεραπόντων διατυπωθέντα. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἤκου-
 ν, ἀντεδήλωσεν. “ἐλθὲ” φησὶ “καὶ διαλέχθητι πρὸς τοὺς κατ’
 ἐμὲ” τοὺς περὶ Ἀντώνιον καὶ Ἰωάννην λέγων, “οἷ τινες ἀσφα-
 ῖς εὗρον ἐν παλαιοῖς βιβλίοις χρήσεις ἀποτρεπούσας προσ-
 κνεῖσθαι τὰς εἰκόνας.” καὶ λοιπὸν ὁ πατριάρχης ἀπέστει- 13
 ν ἐπισκόπους καὶ ἡγουμένους ἐλλογίμους πρὸς αὐτὸν πρὸς
 ἀπολογίασθαι πρὸς τὰς πεύσεις αὐτοῦ. διαλεχθέντων δὲ
 ἢ τὴν ἀλήθειαν ἀποδειξάντων, ἐπέμμεν ἀναγκάζων αὐτοὺς
 καλεσθῆναι πρὸς τοὺς τῆς ἐναντίας μοίρας. οἱ δὲ εἶπον ὅτι
 ἰος ἐστὶ τῆς ἁγίας συνόδου τὰ ὁρθῶς δογματισθέντα καὶ P. 438
 ατυπωθέντα μὴ δεῖν πάλιν κακούργως ἀναζητεῖν ἢ περιε-
 ἄζεσθαι, μηδὲ τοὺς ἄφρονας θέλοντας φιλονικεῖν ποιεῖσθαι
 πολογίας, μάλιστα δὲ καὶ μὴ πειθομένους. καὶ φησιν “ὁ
 ἰρειος μονώτατος λαλήσας ἐποίησεν σύνοδον συγκροτηθῆναι
 ἢ αὐτὸν· καὶ πάντων σκανδαλιζομένων περὶ τῆς πίστεως,
 ἰνος ἔνεκεν ὁμῆς οὐ βούλεσθε διαλεχθῆναι καὶ πληροφορη-

20. φασιν P

22. αὐτῶν P: corr Comb

uidem neque illa adoranda scriptum est. verum quoniam ab apo-
 olis haec excepit ecclesia, ntrum scriptum vel non scriptum sit, non
 eet inquirere: plura namque scripto non tradita, quae dicuntur
 gmata, per sancti spiritus inspirationem successivis temporibus a
 nctis eius famulis ac servis ordinata ecclesia excepit. his auditis
 ntra infit. “accede” inquit “et cum eis qui mecum una sentiunt
 sserere” (Antonium Ioannemque insinuabat), “qui certas et inclu-
 abiles in veteribus libris repererunt auctoritates ab imaginibus co-
 ndis nos deterrentes.” post haec episcopos et selectos monasterio-
 um praepositos interrogatis eius responsuros ad eum patriarcha mit-
 t. ipsis disserentibus et veritatem demonstrantibus, instabat Leo,
 ut cum adversa parte dissererent instabat vehementius. respon-
 erunt illi “sanctae synodi decretum est recte declarata probeque
 nctis non oportere denuo examinare aut curiosius indagare; neque
 utentionum auctoribus et iurgia requirentibus, si obstinati perseve-
 ant, respondendum.” dicunt illi “Arius cum unus et solus locutus
 sset, synodum tamen colligi coëgit: nunc vero cum omnium animi
 circa fidem offendantur, cuius causa vos dissertationem habendam de-

Leo Grammaticus.

23

σαι πάντας ὅτι καλῶς προσκυνοῦνται αἱ εἰκόνες;" καὶ ἔξου-
 δυνώσας καὶ ἐπαπειλησάμενος αὐτοὺς ἀπέλυσεν, μείνας κα-
 Β τασυρζών τῆς ὁρθῆς πίστεως, ποιῆσαι βουλόμενος ὅπερ ἤθε-
 λεν. οἱ δὲ ἀπολυθέντες συνείχοντο λύπη καὶ ἀθυμία, ἀπαγ-
 γειλάντες τῷ πατριάρχῃ πᾶσαν τὴν βουλὴν αὐτοῦ τὴν πονη-
 ράν. καὶ λοιπὸν συναχθέντες πάντες οἱ ὁρθόδοξοι κληρικοί
 τε καὶ μοναχοὶ καὶ λαϊκοὶ ἐποίησαν παννυχίδα ὀλονυκτί, κε-
 ρακαλοῦντες τὸν θεὸν ἵνα διασκεδάσῃ τὴν βουλὴν αὐτοῦ.
 τοῦ δὲ πατριάρχου τοῦτο πράξαντος, ὅπερ μαθὼν ὁ ἀειτήριος
 δημοῦ τὸν ἀρχιερέα "τί τοῦτο ἐποίησας;" ὁ δὲ εἶπεν "οὐδένα¹⁰
 κακὸν ἐποίησαμεν· τὸν θεὸν ἱκετεύσαμεν ἵνα τὴν ἐκκλησίαν
 ἀσάλευτον φυλάξῃ, εἰ εὐάρεστον αὐτῷ ἐστίν." ταῦτα δὲ
 C ἀκούσας πλέον ἐμαίνετο κατὰ τῆς ἀληθείας. εἶχεν δὲ καὶ
 τινὰς ἀσεβεῖς ἄνδρας συνεργοῦντας αὐτῷ, δι' ὧν καὶ τοῖς
 δόλοισι κρυπτῶς ἐτέκταισεν. καὶ παρασκευάζει δι' αὐτούς¹⁵
 τοὺς ἀσεβεῖς στρατιώτας τοῦ λιθάσαι τὴν εἰκόνα τοῦ Χρ-
 στοῦ τὴν οὖσαν ἐν τῇ χαλκεπωνύμφῃ πύλῃ τοῦ παλατίου. καὶ
 λοιπὸν ἤρξαντο βάλλειν κατὰ τῆς εἰκόνης λίθους καὶ πηλᾶ,
 λέγοντες ῥήματα πάσης ἀφροσύνης καὶ ἀσεβείας μετὰ, ἔμπ
 ἀποκαλοῦντες καὶ διάβολον καὶ ἄλλα τινά, ἃ μὴ θέμις εἶς²⁰
 μέσον ἀγαγεῖν. καὶ φησιν ὁ τύραννος πρὸς τὸν λαόν "ὡς
 καταβιάσωμεν ἐκεῖθεν τὴν εἰκόνα, ἵνα μὴ ὁ στρατὸς ἀτιμᾶται

trectatis, et aequo cultu colendas imagines palam coram omnibus de-
 clarare renuitis?" eam ob rem illis contemptis, plura Leo minatus
 discedere imperavit, et adversus rectam fidem exhibilare perseverans
 quae animo concepisset, exequi moliebatur. illi dimissi maerore et
 tristitia detinebantur, nequam eius omne consilium patriarchae renou-
 tiantes. postmodum orthodoxi cuncti clerici monachi et laici vigilias
 per totam noctem habuerunt, ut deus eorum consilium dissiparet
 deprecantes. haec ita geri a patriarcha discens infaelix imperator
 significat pontifici "ut quid hoc agis?" respondet ille "nihil mali
 fecimus: deum tantum rogavimus ut ecclesiam suam, modo ipsi pla-
 ceat, imperturbatam conservet." his auditis adversus veritatem magis
 ac magis insaniebat. aderant porro homines impii, quorum opera
 clam dolos texebat, qui coeptis favebant; et eorum ope milites irre-
 ligiousos, qui Christi imaginem ad palatii portam, cui Chalces sive
 Aeraeae nomen, lapidibus tunderent, parat et impellit. coeperunt
 itaque lapides et lutum in imaginem mittere, verba totius stultitiae
 impietatisque plena proferentes, et Orcum diabolumque et alia plura,
 quae in medium producere nefas est, pronuntiantes. tyrannus po-
 pulum allocutus ait "imaginem inde deponamus, ne forte milites
 eam dehonestent," in hoc Leonem Isaurum imitatus, et aequales im-

ἰτήν," μιμούμενος ἐν τούτῳ Λέοντα τὸν Ἰσαυρον, ὡς βου-
 λόμενος τοὺς χρόνους αὐτοῦ βασιλεῦσαι. ἐπειδὴ γὰρ ἐγέ-
 γραπτο ἐπάνω τῆς εἰκόνης ὅτι ἦν καθεῖλε πάλαι Λέων ὁ δε-
 πόζων, ἐνταῦθα ἀνεστήλωσεν Εἰρήνην· οὗτος γὰρ ὁ Λέων
 ἰτήν καθεῖλε, ἐπεὶ ἀπ' οὗ ἡ πόλις ἐκτίσθη, αὐτὴ ἡ εἰκὼν
 ἴ. καὶ τοῦτο ποιήσας ἔδωκεν παρρησίαν τοὺς τοῦ διαβό-
 ου συνεργούς, λέγω δὴ Ἀντώνιον καὶ Ἰωάννην καὶ τοὺς μετ'
 ἑαυτῶν. καὶ λοιπὸν τούτων γενομένων συνήγοντο πάντες οἱ
 πίσκοποι καὶ οἱ μοναχοὶ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἀνεγίνω-
 κων πάσας τὰς χρήσεις τῶν πατέρων, ὥσπερ οἱ ἐναντίοι κυ-
 ούργως καὶ ἀμαθῶς προέφερον, ἐρμηνεύοντος αὐτὰς τοῦ πα-
 τριάρχου, καὶ λέγοντος πρὸς πάντας "μὴ ἔχετε τις λεγόμενον P. 439
 ἐν τούτοις, ἀδελφοί;" καὶ ἀνέκραξαν πάντες "ἴσμεν καὶ
 πεληροφορημέθα ὅτι ἀληθὴς ἐστι ἡ πίστις ἡμῶν καὶ πάντες
 εἰς τοῦτο ἀποθνήσκομεν." καὶ ὁ πατριάρχης πρὸς αὐτοὺς
 λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐν ὁμοιοῖα δώμεθα καὶ συνημμένοι
 ἢ μιᾷ ψυχῇ ἐν ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ ἀδιαιρέτως, καὶ μὴ εὐ-
 ποισίν τινα εἰς ἡμῶν ἀποχωρίσαι οἱ τῆς ἐναντίας μοίρας, καὶ
 ἢ μὴ ἰσχύσωσιν· πλείους γὰρ αὐτῶν ἐσμέν χάριτι Χρι-
 στοῦ." οἱ δὲ πάλιν ἀνέκραξαν διαβεβαιούμενοι ἕως θανάτου
 ἰπέχεσθαι καὶ ὑπερμαχεῖν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, ποιήσαντες
 παυροὺς καὶ ἔγγραφα εἰς ἀλλήλους τοῦ μὴ χωρίζεσθαι. B
 αὐτὰ ἐπράχθη πρὸ τῶν ἑορτῶν. φθασάντων δὲ τῶν ἑορτῶν 14

erii eius annos studens consequi. ad caput enim imaginis legeba-
 ir scriptum "quam deposuit quondam Leo principatum assecutus,
 ne restituit Irene." illam quippe Leo deposuerat, et ab ipso urbis
 munitio ibi imago fuerat reposita. hoc peracto diaboli auxiliariis,
 tonio inquam et Ioanni et facinorum sociis, quidquid perpetrandi
 scultatem permisit. his ita gestis episcopi et monachi cuncti in pa-
 triarchium conveniebant, et dicta patrum omnia perlegebant, quae
 versarii malitiose et inerudite interpretabantur. patriarcha vero
 usum eorum reddente et ad omnes sermonem dirigente "num ha-
 etis aliquid quod verbis istis exprimitur, fratres?" exclamavere
 ncti "novimus, et certi sumus veram esse fidem nostram. in hac
 orimur omnes." ad illos patriarcha "superest, fratres, ut concor-
 es perseveremus, et animis coniuncti hac in confessione absque dis-
 usus remaneamus, ut adversae partis homines nullum reperiant quem
 parent a nobis, nec id exequi valeant. gratia enim Christi plures
 lis sumus." illi rursus cum clamore firmaverunt ad mortem usque
 bstituros et pro ecclesia dimicaturos, appositisque crucibus ad sub-
 criptiones scriptis sibi mutuo fidem fecere, nunquam ab invicem se

δηλοῦ δὲ πατριάρχης τὸν βασιλέα λόγους νοουθεσίας, ἅμα καὶ
 15 παρακαλῶν αὐτὸν μὴ σκυλῆσαι τὴν ἐκκλησίαν, ἣν πολλῶν κό-
 πη οἱ πατέρες ἐπωκοδόμησαν ἐν τῇ θεοδόξῃ πίστει, ἀποδιώ-
 ξαντες πᾶσαν αἵρεσιν, λέγων ὅτι εἰ δι' ἐμὰ γίνονται ταῦτα
 τὰ σκάνδαλα κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἐμὰ ἐξεώσασθε, καὶ
 εἴ τινα βούλεσθε, ποιήσατε· μόνον τὴν πίστιν μὴ παρασα-
 λεύσητε. καὶ ἀποκριθεὶς ὑπούλως καὶ δολερῶς ὁ δικαίως
 ἐπικληθεὶς χαμαιλέων εἶπεν. “καὶ τίς” φησὶν “τολμᾷ καθι-
 C λειν ἢ ἐξεῶσαι τὸν πατριάρχην τὸν πατέρα ἡμῶν, ἢ τὴν ἐκ-
 κλησίαν παρασαλεῦσαι; μικρὸν ἠρευνήσαμεν διὰ τοὺς λα- 13
 λουήντας, ἐπεὶ ὡς πιστεύει ἡ ἐκκλησία, καὶ γὰρ πιστεύω.” καὶ
 16 ἐκβαλὼν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ σταυρὸν ἔχων εἰκόνα προσε-
 κύνησεν ἐνώπιον πάντων. ἐποίησεν δὲ τοῦτο οὐκ ἀληθεύων
 ἀλλ' ἐν ὑποκρίσει, βουλόμενος διαβάσαι τὴν ἑορτήν. οὐδεὶς
 γὰρ ἠδύνατο καταλαβέσθαι τὴν πανουργίαν αὐτοῦ· ἀλλὰ 15
 γὰρ τὸ στόμα αὐτοῦ ἐλάλει, καὶ ἕτερα ἢ καρδιά αὐτοῦ ἐβό-
 λετο. ταῦτα τοίνυν ἀκούσαντες ὁ τε πατριάρχης καὶ οἱ ἐπί-
 σκοποι ἐχύρησαν, νομίζοντες ἀληθεύειν αὐτόν. καὶ προελθὼν
 D τῇ Χριστοῦ γεννήσει ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσηλθὼν ἐν τῷ θυσια-
 στηρίῳ κατὰ τὸ ἔθος τῶν βασιλέων, καὶ προσεκύνησεν τὴν ἐν- 20
 θυτήν τὴν ἔχουσαν τὴν ἁγίαν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ. καὶ λοιπὸν ἰδόντες πάντες ἐπληροφόρηθησαν, μὴ

separandos. haec ante festa peracta sunt. imminentibus porro fe-
 stis, variis monitis ac sermonibus imperatori significat et precibus
 simul sollicitat patriarcha, ne depraedationibus exponatur ecclesia,
 quam labore multo patres antiqui aedificaverant in recta fide, et ab
 omni haeresi expurgatam reliquerant; dicebatque “si propter me ad-
 versus sinceram fidem orientur scandala, eiicite me, et si quem aliam
 desideratis, patriarcham institute: tantum fidem sartam tectam custo-
 dite.” istis versute et dolose, qui Chamelaeontis nomen merito ge-
 rebat, respondit, et dixit “ecquis audet deponere patriarcham patrem
 nostrum, aut eiicere, vel ecclesiae statum immutare? modicum quid
 sane investigavimus, propter eos qui superfluis sermonibus indul-
 gent ceterum, ut credit ecclesia, ita credo ego.” eductamque e sinu
 imaginem habentem crucem coram omnibus adoravit. istud vero ges-
 sit non ut veritatem testaretur, sed ut festi celebritatem perageret
 facilis. nullus enim subdolum hominis mentem capere poterat: ve-
 rum ore unum aliquid publicante aliud cor meditabatur. his igitur
 auditis patriarcha et episcopi gavisii sunt, verum enuntiari putantes
 solemni deinde pompa in Christi natalicii procedens ecclesiam in-
 gressus est, et coram altari ex imperatorum consuetudine stetit, et
 corporale sacra domini nostri Iesu Christi nativitate in eo depicta

ιδόντες τὸν δόλον καὶ τὴν πανουργίαν αὐτοῦ. φθασάσης δὲ καὶ τῆς ἑορτῆς τῶν φώτων προήλθεν ὁμοίως, καὶ εἰσελθὼν οὐ προσεκύνησεν· καὶ ἔγνωσαν πάντες ὅτι ἐν ὑποκρίσει τὸ πρῶτον ἐποίησεν καὶ οὐκ ἐν ἀληθείᾳ. καὶ δὴ πληρωθεισῶν 5 τῶν ἑορτῶν ἤρξατο πάλιν ἐπιτίθεσθαι ὡς ὁ Φαραὼ τὸν Ἰσραήλ, καὶ τινὰς ἐπισκόπους ὑπέκλεπεν κολακείαις καὶ ὑποσχέσεισι δώρων, οἳ τινες καὶ ὑπήκουον αὐτόν, ἀγαπῶντες τὸν P. 440 νῦν αἰῶνα, καὶ οἱ πρὶν διαβεβαιούμενοι ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ πῆξαντες σταυρούς σχεδὸν πάντες ἑστράφθησαν εἰς τὸ ἐναντίον. καὶ δηλοῖ τὸν πατριάρχην διὰ τινῶν τῶν ἀποστατησιάντων ἐπισκόπων ὅτι μικρὸν συνέλθε ἡμῖν, ἵνα περιέλωμεν πάντα τὰ χαμηλά· ἐπεὶ εἰ οὐ βούλει, γνώθι ὅτι οὕτως οὐ παραχωροῦμεν αὐτόθι σε εἶναι. οὗς ὁ πατριάρχης 15 εἰσεν ὅτι ὁ βούλει ποιήσων· ἐγὼ γὰρ ἐκ τῶν ὀρισθέντων εὐσεβῶς ὑπὸ τῶν πατέρων οὔτε ἐπιδιατάσσομαι οὔτε συνέρχομαι 17 τοῖς ἐναντίως φρονοῦσιν. καὶ ἐν τούτοις ὄντων ἔπεσεν εἰς Β ἀσθένειαν ὁ πατριάρχης, ὥστε ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἀπογνωσθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν. καὶ μαθὼν ὁ βασιλεὺς μικρὸν ἡσύχασεν, λογιζόμενος ὅτι ἀποθνήσκοντος αὐτοῦ πάντα 20 εὐμαρῶς ποιῆσαι ἔχει ἄπερ βούλεται. καὶ λοιπὸν ἀθρόον ἐκ τοῦ παραδοξοποιῦ Θεοῦ μικρὸν διεφορήθη. ὅπερ μαθὼν ἐ18

1. εἰδότες?

insigne adoravit et osculatus est. tali spectaculo cunctis, doctum et versutum eius ignorantibus, factum satis. insequente pariter huminum festo aequali modo processit, et ingressus non adoravit; primumque illud simulanter haud vere exhibitum cognoverunt. peractisque proinde festorum solemnibus coepit aggredi velut Pharao Israellem, et episcoporum quosdam blanditiis promissisque suffurabatur. et qui ipsi morem gesserunt, ex eo quem habebant ad praesens saeculum affectu, quippe prius iuramento interposito et crucibus apposis pro veritate morituros se affirmabant, singuli ferme conversi sunt in partem adversam. eam ob rem per desertores episcopus patriarchas significat "condescende modicum nobis, et futilia quaeque rescabimus: si nolueris, in throno te residere non permissuros scito." his apretis tanquam perieris et cruciculcis patriarcha imperatori denuntiat "quod lubet exequere, dogmatibus quippe a patribus pie definitis nihil unquam insuper addo, neque contrarium sentientibus adstipulor." haec dum geruntur, in infirmitatem decidit patriarcha, adeo ut diebus paucis salus eius a medicis desperaretur; cuius imperator certior factus, de vi facta non nihil remisit, eo mortuo cuncta se pro voluntate facilius executurum cogitans. ceterum dei manu mi-

χαμαιλέων παρασκευάζει λάθρα διὰ τινων τοὺς στρατιώτας
 19 ἀνελεθεῖν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ συρτὰ καταβῆσαι αὐτόν.
 ἦν δὲ ἡ παρεμβασίς τῶν νησιεῶν. καὶ συναχθέντες παμ-
 C πληθεὶ ὡσπερ οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ μετὰ μαχαίρων
 καὶ ξύλων, ἐγέμισαν τὰ προαύλια τῆς ἐκκλησίας, κρίζοντες⁵
 καὶ βοῶντες ἀτάκτως. καὶ λοιπὸν ἤρξαντο ἀνασκάπτειν καὶ
 ἀνάθεματίζειν τοὺς ἐν δσίᾳ τῇ μνήμῃ Γερμανὸν καὶ Ταρά-
 σιον καὶ Νικηφόρον. ἄπερ ἀκούσας ὁ πατριάρχης πῆχρη-
 στήσῃ τῷ θεῷ μετὰ δακρύων ὅτι ἡζιώθη ὑπὲρ εὐσεβείας
 ταῦτα ἀκοῦσαι. καὶ δὴ ὠρμησεν ὁ λαὸς ὁμοθυμαδὸν πρὸς¹⁰
 τὸ ἀνελεθεῖν εἰς τὸ πατριαρχεῖον. καὶ τις Θωμᾶς πατριῶς
 ἀπὸ δυσπνάτων γενόμενος, ὅς τότε τὴν ἐκκλησίαν παρέλαβεν
 D ἀπεδίωξεν αὐτοὺς ὡς δῆθεν τοῦ βασιλέως χωρὶς ταῦτα ποι-
 οῦντας. καὶ λοιπὸν ὁ προειρημένος ἀνὴρ ἀπελθὼν πρὸς τὸν¹⁵
 χαμαιλέοντα εἶπεν αὐτῷ τοῦ λαοῦ τὴν ἀτακτον ῥύμην. ὁ δὲ
 αἰεὶ ψεύστης ὢν ἠρνήσατο εἰδέναι, μηδὲ ἀπεσιτάλθαι παρ'
 αὐτοῦ. ἀλλὰ, φησὶν, ἀνάγκη ἔχουσιν καὶ πόνον οἱ λαοί, καὶ
 διὰ τοῦτο οὕτως ἐποίησαν. καὶ λέγει ὁ Θωμᾶς ὅτι εἰ κελύ-
 εις αὐτόν, δέσποτα, ἐξεῶσαι, οὐ πολλῶν ἐστὶ χρεία. δὴ²⁰
 δνόματα ἀπόστειλον, καὶ τοὺς ἔχοντας αὐτόν βασιτάσαι· οὐ
 γὰρ δύναται περιπατῆσαι ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκ τῆς νόσου, καὶ οὕτω;

raculorum effectrice non nihil sublevatus est patriarcha; quod cum
 rescisset Chamelaeon, quorundam ope milites in patriarchium clam
 penetrare disposuit, et silenter eum abducere. erat porro ieiuniorum
 initium. conferta itaque multitudine coacti, velut Iudaei in Christum
 insillentes, cum gladiis et lignis ecclesiae atrium repleverunt, cla-
 mantes et tumultuose vociferantes; coeperuntque execrari et diris de-
 vovere sancta in memoria defunctos Germanum Tarasium et Nicepho-
 rum. quae quidem audiens patriarcha deo cum lacrimis gratias egit,
 quod pietatis defendendae causa haec audire mereretur. confestim
 conspiranti impetu populus insillit, ut in patriarchium ingrederetur.
 mox Thomas quidam patricius, bis exconsul, qui tunc velut impera-
 toris iussu ecclesiam tutandam susceperat, portis patriarchii occlusis
 eos removit, velut inscio imperatore istiusmodi facinora molitos. pro-
 tinus ad Chamelaeontem praefatus vir profectus inordinatum populi
 motum denuntiavit. ille pro solito mendax, se quicquam scire vel
 quemquam a se missum negare: "verum" inquit "necessitate compul-
 sus et animi maerore tactus populus in huiusmodi factum prorupit."
 subinfert Thomas "si eum iusseris expelli, domine, non opus multis.
 tantum homines duos mitte, aliosque qui efferant: non enim ingra-
 vescente valetudine a se potest procedere; atque ita discedet." id

ἐξέρχεται. ὃ δὴ καὶ ἐποίησεν. τῇ νυκτὶ ἀποστείλας τινὰς ἐξέωσεν αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ καταγαγόντες μετὰ φόρου οἱ ἀποσταλέντες ἔστησαν μέσον τῆς ἀγορᾶς τοῦ Μιλίου, ὅπως P. 441 τινὲς τῶν στρατιωτῶν ἀποκτείνωσιν αὐτόν. καὶ ἐπειδὴ βράδιον ἦν καὶ πάντες ὕπνῳ κατεφέροντο, οὐδεὶς ἐσαλεύθη. καὶ ποιήσαντες ὥσει μισθρίν, καὶ μηδὲν ἀνύσαντες περὶ οὗ ἐβούλοντο, ἤραν αὐτὸν ἐκεῖθεν καὶ κατήγαγον εἰς ἀκρόπολιν καὶ βυλόντες ἐν ἀκατίῳ ἔρριψαν πέραν εἰς Χρυσόπολιν. καὶ τὸ πρῶτ' ποιήσας σελέντιον ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας εἶπεν πρὸς τὸν λαὸν “οἴδατε, ἀδελφοί, ὅτι ὁ πατριάρχης παρεώσας τῆς ἐκκλησίας ἀνεχώρησεν, διότι ἐλέγομεν αὐτῷ περὶ τῶν εἰκόνων, ὅτι κακῶς προσκυνῶνται, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο τὰ ἔθνη κυριεύουν ἡμῶν. αὐτὸς δὲ μὴ ἔχων εὐλογόν τι ἀπολογήσασθαι, Β ὀργισθεὶς καὶ ἀτιμάσας ἡμᾶς ἀνεχώρησεν. καὶ λοιπὸν ἀνάγκη ἔχομεν ἕτερον πατριάρχην ποιῆσαι.” καὶ ταῦτα ψευδᾶμενος ἐπεισεν τὸν λαὸν ὅτι παρητήσατο. καὶ δὴ βουλομένου αὐτοῦ ποιῆσαι Ἰωάννην τοῦ Παγκρατίου, καθ' ὃ καὶ προσυνέθετο αὐτῷ, διεκωλύθη παρὰ τῶν πατρικίων λεγόντων ὅτι νέος ἐστὶ καὶ ἀφανής, καὶ οὐ δεῖ ἡμᾶς γέροντας προσκυνῶν καὶ προσπίπτειν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τοὺς εὐγενοῦς καὶ ἐμφανεῖς καὶ χρόνῳ προβεβηκότας γενέσθω. καὶ δὴ ἐπελέξατο Θεόδοτον υἱὸν Μιχαὴλ πατρικίου τοῦ

2. φορείου margo P

ita fecit, summissis nocte qui patriarcham eicerent ecclesia. quare qui missi fuerant, lectica patriarcham abducentes medio Milii foro steterunt, ut eum militum quidam occiderent. erat porro profunda nox, somnoque cunctis depressis nullus se movit. post mediam horam, in nullo quorum erat molimen proficientes, tulerunt eum inde et in arcem abduxerunt, in trique impositum trans fretum ad Chrysopolim proiecere. mane comitiis habitis filius perditionis ad populum sermonem habuit. “videtis, fratres, ut patriarcha ecclesiae derelicta discesserit, quod cum eo de imaginibus fuerimus collocti, et exposuerimus propter eas a gentibus nos affligi. is vero responsi congrui penitus ignarus, ira praeceps et nobis neglectis abiit. alium igitur patriarcham institui necesse est.” ita mentitus persuasit populo eum abdicasse se dignitate: Ioannem quippe Pancratii filium, ut prius cum eo pactus erat, ad istiusmodi dignitatem promovere studebat. a patriciis tamen in hunc morem monentibus prohibitus est. “juvenis est” inquebant “et ignobilis: neque decet nos senes cum venerari et coram eo procidere, quin potius ex ingenuis et illustri familiae aetateque provecis patriarcha promoveatur.” eam ob rem Theodotum Michaelis patricii Melissini, Constantini imperatoris Caballipii

- C Μελισσιουῦ, συγγάμβρου ὄντος Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως τοῦ Καβαλλίνου κατὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ γυναῖκα. αὐτὸν τὸν Θεόδοτον, σπαθαροκandidάτον ὄντα, συνθέμενον τῷ δόγματι αὐτοῦ ἐκούρευσε στεφανίτην, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν πατριάρχην, χειροτονήσαντες αὐτὸν τὸ πάσχα, ἕνθρωπον μὴδὲν πνευματικῶν ἐπιστάμενον μηδὲ παιδευθέντα τῇ γραφῇ ἀλλ' ἢ ὀλίγον τινός, καὶ μηδεμίαν εὐσέβειαν κερτημένω, μόνον ὅτι πρῶτος ἦν καὶ ἐφαίνετο τοῖς ἀνθρώποις ἐνάρετος. οὗτος εἰσελθὼν εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἤρξατο ποιεῖν ἀριστόδειπνα πολυτελῆ διὰ κρέατος, καὶ τοὺς ἐκ νέας ἡλικίας μὴ φραγόντας κρέα κληρο-¹⁹
- D κούς καὶ μοναχούς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπισκόπους ἐποίησεν διαλύσαι καὶ ἐσθίειν ἀφειδῶς· καὶ ἔνθα ποτὲ ἦν εὐλάβεια πολλή καὶ σεμνότης καὶ ἐγκράτεια καὶ ἀρετὴ, ἣν ἰδεῖν γέλοιαι καὶ παιγνίδια καὶ παλαισματα καὶ ἀσχρολογίας γενομένας, μὴ ἔχοντος διδασκαλίαν τὴν οἰανοῦν. καὶ λοιπὸν μετὰ τοῖς ¹⁵ πάσχα ποιεῖ σύνοδον ὁ χαμαιλέων ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῇ λεγομένῃ Σοφίᾳ, καὶ καθίσας τὸν αὐτὸν Θεόδοτον, ὃν ἄλλοι Κασσιτερῶν, ὡς ἄτε πατριάρχην, καὶ Συμβάτιον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὃν ἐπέθηκεν Κωνσταντῖνον, καὶ τινὰς ἀσεβεῖς ἐπισκόπους, παρεσκευάσεν πῆξαι σταυροὺς κατὰ τῆς ἀληθείας, αὐτοὺς ἐν-²⁰
- P. 442 λαβηθεῖς πῆξαι σταυροὺς διὰ τὸ πρότερον καθυπογράψαι ἐν τῷ βασιλευέν αὐτὸν εἰς τὴν δρθόδοξον πίστιν τοῦ μὴ παρα-

6. 7] ἢ ἐξ Comb

ob tertiam eius coniugem leviri, filium elegit: istum, inquam, Theodotum spatharocandidatum, opinatis eius consentientem, maritali nuptiarum corona notatum, tonderi iussit et patriarcham consecrari celebrata est ordinatio eius paschatis festo, hominis, inquam, qui nihil spirituale calleret, nulla scripturae parte foret eruditus nisi forte levissima, qui nullam erga deum pietatem ostentaret; tantum quod mansuetudine praestaret, et bonus hominibus appareret, commendabatur. hic cum patriarchalem dignitatem subiisset, opipara meridia serotinaque carnibus appositis coepit agitare convivia, clericosque et monachos nec non episcopos, a juvenili aetate carniem esu abstinentes, continentiam abrumpere et ad ingluviem comedere compulsi; et ubi primum pietas plurima, honestas, continentia et virtus enitebat, ibi risus lusus luctas turpiloquia haberi absque disciplinae cuiuscunque iugo vidisses. post pascha igitur convocat synodum Chamaeleon ad magnam ecclesiam nomine Sapientiam, et Theodoto, quem Cassiteram appellabat, velut patriarcha sedere iusso, filioque eius Symbatio, cui Constantini nomen imposuit, et quibusdam aliis irreligiosis episcopis in consensum inductis, cruces et iuramenta adversus veritatem figere disposuit. ipse crucem exarare veritus, quod prius, cum

σαλεύειν αὐτήν· ὅπερ ὁ ἄθλιος οὐκ ἐφύλαξεν. καὶ λοιπὸν ἀναγκάσαντες τὸν τόμον ὃν ἐποίησαν οἱ τοῦ ψευδοσυλλόγου προασπισταί, ὃν ἐπωνόμασαν ὄρον τῆς ἐβδόμης συνόδου τῆς ἐν Βλαχερναις, ἀναθεματίσαντες οἱ τοῦ ἀναθέματος κληρονόμοι τοὺς ὀρθοδόξους ἡμῶν πατριάρχας, ἤγαγον δὲ τινὰς μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους τῶν ὀρθοδόξων τυραννικῶς σύροντες, ῥήξαντες ἐν μέσῳ τῆς ληστρικῆς αὐτῶν συνόδου, ἐπάτησαν, ὡς δὴθέν τι εὐσεβὲς ποιοῦντες οἱ ἀσεβεῖς, καὶ παραδόσαντες αὐτοὺς τοῖς στρατιώταις αἱματοφύρτους ἀπήγαγον εἰς Βιτάς φυλακὰς καὶ εἰς τὰ δεσμωτήρια· ποιήσαντες δὲ ἡμέρας τινὰς ἐκεῖσε πάλιν ἐξήγαγον, καὶ ἀνακρίναντες καὶ εὐρόντες μὴ πειθομένους τοῖς ὑπ' αὐτῶν λεγομένοις ὑπέμνησαν τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ψεύδους, καὶ ἀπέστειλαν αὐτοὺς εἰς ἔξοριαν· οὓς τινὰς καὶ ἐν τῇ ἔξορίᾳ πέμπων ἐβασάνιζεν. λοιπὸν οὖν λαβῶν τὸ κράτος τῆς ἀσεβείας πᾶσαν πονηρὰν δραματουργίαν εἰργάζετο, τὰς δὲ ἀπανταχοῦ εἰκόνας τῶν ἐκκλησιῶν κατέσπρην καὶ κατέκαυσεν, καὶ ἱερὰ σκεύη συνέσπρην ἔχοντα εἰκόνας, καὶ τοὺς τολμῶντας λαλῆσαι τι ἐγλωσσοκόπησεν· τοὺς μὲν ἐφόνευσεν ἀπὸ δαρμοῦ, καταστήσας καὶ δηλάτορας ἀνδράποδες ἀσεβεῖς, ἵνα ὅπου ἂν εὐρωσὶ τινὰς μὴ κοινωνοῦντας καταμηνύσωσιν. οὓς τινὰς εὐρισκομένους δαρμῷ ἀφορῆψεν καθυπέβαλλεν, δημεύων καὶ τὰς ὑποστάσεις αὐτῶν, καὶ

regnum capesseret et orthodoxam fidem non immutaturum se profiteretur, quod infelix haud custodivit, iuramentum interposuit. hoc pacto tomum illum a pseudosynodi (quam septima synodi ad Blachernas decretam vocaverunt) defensoribus editum coram legerunt, et orthodoxos patriarchas nostros anathematis haeredes anathemate percusserunt, et more tyrannico metropolitae et episcopos orthodoxos per vim tractos et in medium praedatoriae istius synodi proiectos conculcaverunt pedibus, quasi pietatis opus impietatis ministri agerent, et proprio sanguine infectos militibusque traditos in custodias et carceres detruserunt. ibique diebus aliquot detentos rursus eductos et examinatos morem dictis suis gessisse non reperientes, imperatore mendacii auctore de his monito, in exilium miserunt; quos insuper in exilio positos missis tortoribus variis supplicii affecit. una igitur cum imperio facinus quodvis impium perpetrandi potestate arripita, nullum scelus sibi non admittendum decrevit, a nullo criminis sibi putavit temperandum. imagines vero per ecclesias ubique erectas deposuit et combussit, sacraque vasa caelatis imaginibus insignia contrivit. de his obmutire ausis linguas abscidit, istos contudit verberibus, alios delatoribus et impiis hominibus institutis, ut ubicunque aliquos sibi non communicantes reperirent, accusari permisit. repositos autem

εἰς ἔξορίαν ἀποστέλλων οὐ μόνον ἀνδρας ἀλλὰ καὶ γυναῖκας.
καὶ τί δεῖ λέγειν τὴν σκοτόμηγαν τῶν τότε κακῶν; τοὺς γὰρ
μεταβάντους πιστοὺς ἔν τισι κλίμασι καὶ εἰς χώρας τῆς μὴ
προσηκούσας αὐτῷ πέμπων εἰς τοὺς τοπάρχας τῶν ἐθνῶν
ἐζήτηι πιάσαι, ἄλλος Ἀντίχριστος γενόμενος. ἔθεν πολλοὺς
20 ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς συλλαβῶν ἀπέκτεινεν καὶ ἐθαλιώ-
σωσεν. τοὺς ἔξορίστους ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς ἀνεκα-
λέσατο

verberibus intolerandis subiiciebat, facultates publico addicebat, et in
exilium pellebat non viros solum sed et mulieres. quid malorum
illorum caliginem memorare necesse est? fideles enim decretorum suo-
rum transgressores in alienas regiones missos a locorum dominis ge-
nitilitate detentis comprehendi novus Antichristus factus curabat; ex
quo episcopus et monachos plures ea detentos occidit, et exilio mul-
tatos episcopos maris insulis inclusit. monachos revocavit

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΤΙΓΓΡΑΦΗ
ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΤΤΗΝ ΛΙΩΣΕΩΣ.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΤΙΓΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΤΤΗΝ ΛΑΩΣΕΩΣ

EUSTATHII ARCHIEPISCOPI

DE CAPTA THESSALONICA

NARRATIO.

Εὐσταθίου τοῦ Θεσσαλονίκης συγγραφὴ τῆς εἰδῆς ὑστερας 267 ed. κατ' αὐτὴν ἀλώσεως, ἠρρωστημένης μὲν ἐπὶ τῆς κατὰ τὸν Tafel. Κομνητὸν Ἀνδρόνικον δυσδαίμονος βασιλείας καχεξίας λόγῳ, ἣν ἐκεῖνος φαῦλα διαιτῶν κατὰ τῆς οἰκουμένης πολλὴν ἐκ μακροῦ ἤθροιζε, ταχὺ δὲ πᾶν τετραπευμένης ὑπὸ τοῦ ἐλευθερωτοῦ, μεγάλου βασιλέως Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου, διαδεξαμένου ἐκεῖνον εὐδαιμόνως καὶ εὐτυχῶς τῷ κόσμῳ, προνοίᾳ καὶ εὐμενείᾳ Θεοῦ, μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας τοῦ ἀλῶναι τὴν πόλιν, ἐν τῷ χρῆσασθαι δξυχειρίᾳ ἔργων, ὡς δέον μάλιστα ἦν, ἧς αὐτῷ Θεὸς συνεφήψατο, καθὰ λόγος ἕτερος καιρὸν εὐρηκῶς περιηγήσεται.

Eustathii archiepiscopi de capta Thessalonica (capta utinam postremum) narratio, quum ea urbs graviter afflicta esset infausto Andronici Comneni imperio propter magnam, quam ille prava administratione per orbem terrarum undecunque confabab miseriam, sed mox restitueretur felicissime a liberatore et imperatore eximio, Isaacio Angelo, qui prospere et orbi terrarum saluberrime providentia et gratia dei non multis post captam urbem diebus illam excepit, magna usus, qua sane quam opus erat, et quam illi deus impertiverat eximiam, agendi alacritate, quemadmodum, tempus et occasio nisi deerunt, libro explicabitur alio.

Προθεωρία τῆς τοιαύτης συγγραφῆς.

Πόλεων ἀλώσεις ιστοροῦμεναι εἴτε συγγραφόμεναι μὲν θόδοις διοικουῦνται ὡς τὰ πολλὰ ταῖς αὐταῖς. οὔτε δὲ ἀπίως τὰς ἐπιβαλλούσας ἠναγκασμένως ὁ γράφων διαχειρίζεται, οὐδὲ μὴν τὰς ἀμφοτέρωθεν χρηστὰς ὡσαύτως διοικουμένηται· ἀλλὰ καθιστορῶν μὲν καὶ ἀπαθῶς γράφων καὶ θεολογήσει ἔστιν οὗ, καὶ πρὸς φύσεως λόγον ἐμπλατυνείται, καὶ τῆν φράσιν δὲ ψιμιθιώσει πρὸς κάλλος ἀφειδέστερον, καὶ τοπογραφῆσει, καὶ ἐκφράσειν ἐναγλαῖσται, καὶ ὅλως ὅλα ἐξοπάθους λαλῶν πολλὰ διαθήσεται πρὸς χάριν ἀκοῆς, οὐκ ἀφίξεται δὲ οὐδὲ τῶν ὡς εἰκός, στοχαζόμενος αὐτὸς ἐνταυθὰ γὰρ ὅτι μὴδὲ παρῆν τοῖς ἀφηγησόμενοις κακοῖς, ὡς καὶ παθαίνονται καὶ αὐτὰ δὴ φράζειν ἐκεῖνα. καὶ οὕτω μὲν ὁ τὰ πρὸς ιστορίαν δηλῶν· ὁ δὲ καὶ συγγραφόμενος καὶ χρωτισθεὶς τῆ κακῇ πάντων ἐκείνων προσάψεται μὲν ἀναγκαίως, οὐκ ἐπίτοσοῦτον δὲ, μόνον πλεονάζειν ὀφείλων τῷ πάθει, καὶ ἐπιἀναλόγως τῇ κατ' αὐτὸν προσωπικῇ ποιότητι. τοῦ λαοῦ μὲν γὰρ ὧν τίνα ἂν ἔχοι ψόγον εἰς κόρον παθαίνόμενος; βίη δὲ ἀνεμμένος τῷ κατὰ πνεῦμα, καὶ μεταξὺ τοῦ πενθεῖν καὶ τοῦ εὐχαριστεῖν τῷ κρείττονι οὐκ ἐπιτελιχισμα ἐρμυδὸν ἀλλὰ χυδῶν μέγα βλέπων, φείδοιτ' ἂν ἀκράτως τραγηδεῖν. ὁ δ' αὐτός;

DE TALIS HISTORIA FRANKITENSA DISQUISITIO.

Expugnationes urbium sive priscae sive recentis memoriae quae narrantur, rationibus tractantur plerumque hisdem. neque autem quae locum habent rationes, scriptor necessario cunctas sequetur, nec in utroque genere utiles pari usurpabit modo. sed quum res olim gestas narrat et liber ab affectu animi vehementiori scribit, causas rerum nunc divinas scrutabitur, nunc copiose explicabit naturales, narrationemque ad suavitatem ornabit studiose, descriptionibus locorum indulget, gloriosiusque se iactabit in depressionibus, atque omnino, utpote a se aliena narrans, multa ad gratiam audientium conformabit, nec vero reticebit, sua usus divinandi facultate, quae probabilis ipsi videntur, quoniam non interfuit malis, quae narrat, nec vehementius illis commovetur. atque ita quidem scripserit, qui temporum priorum historiam consignaverit. sed qui suae aetatis historiam scribit et ipsa tinctus est calamitate, profecto ad omnia ista devolvetur necessario, sed non pari, atque ille, modo, sola coactus animi cupiditate, modum excedere, idque varie pro varia vitae statione. nam si e laicis sit, quid reprebendatur, si ad satietatem excaudnerit? in vita autem spirituali collocatus, atque luctum et erga deum gratiam non vallo firmo, sed

οὐδ' ἂν παίζοι χορεύων ἐν πένθειν, ὅποσον δὴ τε καὶ τὸ πᾶνυ καλλύνειν τοὺς λόγους κομμωτικῶς ἐν σκυθρωποῖς πάθει. καὶ τὰ ἄλλα δὲ συγγραφικὰ εἶδη σωφρονῶς μεταχειρίζεται κατὰ μέθοδον ἰδίων, οὕτε παραδόξα ἐκτιθεῖς ἀκούσματα κατὰ τὸν ἁπαθῆ ἱστορικόν, οὐτ' ἄλλα ὅσα πρὸς οὐκ ἄκαιρον φιλοτιμίαν καὶ πολυμαθείας ἐνδείξιν οἱ ἔξω πάθους τεχνάζονται.

Ἐὶ τοίνυν καὶ ἐμὲ τοιόνδε τινὰ ἢ παρούσα συγγραφή 268 διαδειξεί, αὐτίκα φανεῖται. ἄρξεται δὲ ὁ ὑποταταγμένος λόγος ἀναγκαίως ἔξ αὐτοῦ πάθους, ὅτι μηδὲ ἦν τὸν ἐν ἐλσεινοῖς ὄντα μὴ τραγικεύσασθαι τό γε πρῶτον. εἶτα καθιστάμενος τοῦ οἴκτου, καὶ τι πρὸς βῆρος ὑπομεμψάμενος τὸν αἷτιον καὶ συναίτιον τοῦ κακοῦ, γενήσεται τοῦ καὶ εὐκρινῶς καὶ σαφῶς, ἐπὶ τι δὲ καὶ μεγαλείως ἀφηγεῖσθαι· καὶ πῆ μὲν ὀφελῶς, ὡς ἔχρην, πῆ δὲ καὶ γλαφυρῶτερον καὶ ἀπὸ κεφαλῆς ἠγγμῆνος, ἧς οὐδὲν καιρίως πρῆσβύτερον, καταβήσεται εἰς τὰ ἐχόμενα καθ' εἰρμόν καὶ τάξιν οὐ πάντῃ ἀπεριλάλητον, καὶ ἄψεται πάλιν τῶν τῆς ἀλώσεως πλατύτερον κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην, ἐπεὶ καὶ αὕτη μάλιστα πρὸ ἔργον ὑποβέβληται τῇ συγγραφῇ. ὅτι δὲ καὶ σημεῖα ἐν τοῖς τοιούτοις προφαίνει τὸ θεῖον, ἃ δὴ κἀνταῦθα ἐμφανῶς προέλαμψε, προσεφάψεται καὶ τοιούτων τινῶν ὁ λόγος εἰς σύμμετρον. οὐκ

ingenti separata intervallo videns, caveat profecto, immodice indulgere tragoediae. nec vero luserit idem in luctu choream ducens, qualis est quaesita illa in lugubri calamitate orationis exornatio. idem reliqua, quae ad historiam pertinent, prudenter ratione propria instituet, neque improbabilis rumores adhibens, sicut rerum priscaurum scriptores solent, neque alia, quae historici, a calamitatibus, quas narrant, remoti, facere solent, ambitione illi quidem et ostentandae doctrinae studio haud inepto.

Iam vero, num me talem haecce historia scriptorem habitura sit, statim apparebit. ordietur autem narratio nostra necessario ab ipsa calamitate, quoniam fieri omnino non poterat, ut qui in malis versaretur, non lamentaretur certe quidem ab initio. deinde autem, missis lamentis et nonnihil pro merito reprehensis calamitatis auctore et eius socio, clare et perspicue et quadam ex parte adeo elate rem enarrabit ipsam; et quidem nunc simpliciter, prout res postulabat, nunc polite atque ornate; et deslexa nonnunquam a rei capite, quo nihil suo tempore antiquius, descendet ad res nexu et ratione non omnino praetermittenda cum illa coniunctas, ac revertetur rursus ad expugnationem copiosius omni ex parte enarrandam, siquidem id operis praecipue propositum est huic scriptioni. quoniam autem portenta rebus huiusmodi numen

ἀποστήσεται δὲ οὐδὲ τοῦ ἐκθόσθαι ἁμαρτητικὰς αἰτίας, ἃν ἔνεκεν τὰ δεινὰ, ὃ καὶ αὐτὸ οἱ συγγραφομένοι ἐν ἔργῳ ἰλλῶως τίθενται. ἀνασκαλεύσει δὲ ἀμυδρῶς ἢ συγγραφή τὰ τοιαῦτα αἰτία ἐν ὑστέρῳ τοῦ ὅλου λόγου κατὰ μέθοδον διδασκαλικήν. οὐ γὰρ ἐν ἑτεροίῳ καιρῷ καὶ ἀνέγνωσται καὶ ἐκδέδοται, ἀλλ' ὅτε οἱ προσισώδιοι τῶν νησιμῶν ἀγίων ἡμερῶν κατηχοῦνται εἰς ἀκοάς, ὡς ἀποτελεντῶν τὸν λόγον εἰς διδασκαλίαν ἐκκλησιαστικὴν, ἀρξάμενον ἄλλως ἀφ' ὧν κατὰ ἢ πόλις ἔπαθεν.

Ἀρχὴ αὐτοῦ δὲ τοῦ συγγραφικοῦ λόγου τῆς ἀλώσεως.

Ἐφησε καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς ἄρτι χρόνος, εἶπερ τις ἔτερε; τῶν πάλαι, ὑπόθεσιν ἦν ἀπαθῆς μὲν ἄνθρωπος καὶ μακρὰ ἔστως τοῦ κατ' αὐτὴν κινδύνου μεγάλην εἶποι ἂν καὶ βαρυσύμφορον καὶ πάνδεινον καὶ ἀπευκταίαν καὶ οὐ ῥᾶον φερετὴν καὶ πολυπενθῆ καὶ δακρύων πηγὰς ἐθέλουσαν καὶ τοιαῦτά τινα, ὃ δὲ δικτύων, ὃ φασί, σπειραθαίς καὶ καθ' ἡμᾶς ἐνειληθῆίς τῷ πράγματι ἴσως μὲν οὐκ ἂν εὐπορήσοι πρὸς ἀξίαν ὀνομάσαι τὸ κακόν, ἐκκρουόμενος οὐπερ ἐθέλει νοεῖν τῆ ποικίλῃ καὶ ἐπαλλήλῃ τῶν συμφορῶν, ὅσαι κατέχασπον ἐκστου τῶν δυστυχοῦντων, πολλαῖς καὶ διαφόροις οἰκτιροῦμεται.

divinum praemittere solet, quae sane tum quoque clare micuerunt. illa quoque narratio nostra apte commemorabit. nec praetermissura est, peccata enumerare, unde ortae sint calamitates: quod et ipsam historici recte muneris sui existimant. scrutabitur autem obiter scriptio nostra huius generis causas in posteriore totius operis parte in modum praecipientis. etenim tempore recitata et edita est eo, quo vestibularii solemnis ieiunii ad auditiones congregati instituuntur, ita ut commentatio nostra in orationem ecclesiasticam exeat, profecta aliunde, a malis, quibus urbs afflicta est.

INITIUM IPSIUS DE EXPUGNATA URBE OPERIS HISTORICI.

Nostra nunc aetas, si qua vetusta, calamitatem genuit, quam quisquis ab ea alienus et longe remotus a periculo magnam, gravem, terribilem et detestandam, non facile ferendam, luctuosam et lacrimarum secundam et aliis id genus nominibus appellaverit; sed ventis, ut aiunt, datus et misera nobiscum implicatus, nemo facile invenierit, quomodo malum illud digne nominaverit, ex loco quippe, quem tenere voluerit, extrusus semper varietate et fluctuatione calamitatum, quae undique inhiabant civibus miserandis, multis illae et variis appellandae nominibus. si tamen quis calamitatem verbo vo-

λήσειν· εἰ δὲ καὶ δυνήσεται κατεστοχηῆσαι τοῦ κακοῦ
 ῥός ἔπος, ἔρεῖ ἂν αὐτὸ οὐκ ἀπεικότως φωστῆρος μεγάλου
 φάνειαν, οὐδὲν μὲν ἐκεῖνος λέγων πρὸς πάθος (ἐχρῆν γὰρ
 ἄλλοις ὀνόμασιν ἐνταῦθα παθῆναι), τῇ μεγαλείῳ δὲ ὁμοῦ
 ῥθῶς ἐπιβάλλον τοῦ δυσπραγήματος. ἡ γὰρ οὐ τοιοῦτόν
 ἐστὶν τὸ τὴν ἐν ταῖς ὑπ' οὐρανὸν πόλεσι πάνυ λαμπρὸν φαίνου-
 σαν Θεσσαλονίκην οὕτω παθεῖν ὡς νῦν ἔχει; ἔχει δὲ ὡς ἂν
 πεύζαιτο καὶ ἐχθροί, ὡσεὶ καὶ καλὸν εἶδος ἀφανισθὲν λυ-
 μεῖ καὶ τὸν ἦν ὅτε ἀπόστοργον. ὦμοι δαίμονος, ὅς οὕτω βρι-
 ῦς τηλικαύτης πόλεως εὐετηρία ἐνήλατο καὶ κατέστρεψεν.
 ἰπήγυγε μὲν οὖν αὐτὴν τέλεον, ὡς μηδὲ λείψανον ἐναπομεῖ-
 ναι παλαιῶς καλλονῆς. καὶ τείχη μὲν αὐτῆς ἠχρειωμένα, καὶ
 ἐρῶ τὰ πάντα κατηκισμένα εἰς ὅσον οὐδὲ τόποι τολμητοὶ
 ἴσται, καὶ οἴκοι εὐπρεπεῖς κατησχυμένοι, καὶ περιουσίαι πο-
 μπιῶν αἱ μὲν ἠγνιλημένοι αἱ δ' ἐκκεχυμένοι καὶ ἄλλως δὲ
 λισσαρμένοι, τί ἂν λέγοιτο, ἔνθα οὐκ ἔστιν, ὡς ἐχρῆν, αὐ-
 τὰ διῆξασθαι; τὸ δὲ ἐν τῇ πόλει πληθός, οὐ μόνον τὸ στρα-
 τωτικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ λοιπὸν, ὅσον ἐν ἱερῶ πολιτείᾳ τῇ κατὰ
 κόσμον καὶ ὅσον δὲ λαϊκόν, τίς ἂν ἐς ἀξίαν δακρύσειε; καὶ
 μὴν καὶ ὅσον τοῦ βίου τὸν φλοῖσθον διαχρουσάμενον ὡς εἰς
 λήμενα κατήγηγες τὸ ἀπρόϊτον τῆς ἐνοικήσεως, πάντες οὗτοι,
 ὡσεὶ καὶ ἀκρίδες πύρι κατὰ λήϊον ἐλαννόμεναι, τῇ καυστηρῶ
 κάγῃ πρὸς ὄλεθρον ἐξετινύσσοντο. καὶ οἱ μὲν πολέμιοι πε-

uerit assequi, haud immerito dixerit sideris eximii occasum: minime
 ille quidem significans rei miseriam (aliis enim lamentandum foret
 vocabulis), sed tamen magnitudinem rei recte attingens. annon tale
 quid est Thessalonicae inter urbes longe splendentis ea, qua afflicta
 iacet, calamitas? iacet autem ita, ut misereantur etiam inimici, sic-
 uti formosam faciem, quum deleta est, misereretur etiam qui olim
 moderat. eheu daemone invidiam, qui tam violenter tantae urbis fe-
 licitatem inuasit et evertit! delevit eam, ut ne particula quidem pri-
 stinae pulchritudinis relicta sit. moenia urbis destructa, atque tem-
 pla omnia ita dedecorata, ut ne loca quidem turpari solent cunctorum
 udibrio obnoxia, aedificia splendida foedata, et bona civium partim
 exhausta partim dissipata et quocumque modo dispersa: haec, inquam,
 quo nomine appellentur, quando enarrari, ut par foret, non possunt?
 multitudinem autem urbis, non modo militarem, sed etiam reliquam,
 tum vitae mundanae clericos, tum laicos, quis digne lugeat? quid,
 quod etiam, qui evitarant tempestates vitae et tanquam in portum in-
 claustra monasteriorum penetrarant, omnes, velut locustae flammis
 per segetes correptae, aestuoso bello in perniciem dabantur? hostes
 circumueuntes flammam irae in omnem civitatem evomebant; illi

ριστοιχιζόντες θυμοῦ πῦρ ἐξέκαιον ἐπὶ τὸν πολιτικὸν ἄπαν
 ἐκείνοι δὲ οἱ μὲν ἐπικαταλαμβανόμενοι καὶ πον καὶ σπαργα-
 νούμενοι πυρὶ τοιοῦτω πάντοθεν οὐκ εἶχον διεκρίπτειν ἀλλὰ
 πολυειδῆ τὸν κίνδυνον εἶχον, οἱ δὲ ὅσα καὶ σπινθῆρσι τῶς
 βέλεσι πόρρωθεν ἔπασχον τὸ κακόν. ἡέλιος μὲν νέον προσέ-
 βαλλεν ἀργύρας, οὐκ ἔσχε δὲ τὴν θανάσιμον διαλῦσαι τινα,
 ἀλλὰ κατεκαυχάτο τοῦ φωτός ἢ τῶν πιπτόντων ζόφωσις. οὐ-
 πο τις ἔφθη τὸν γλυκὺν ὕπνον ἀποθέσθαι· ὁ μικρὸς καὶ
 ἀνέγετος αὐτὸν διεδέχετο, καὶ ὄναρ κακὸν ἐφίστατο ἐκ
 τῆ κεφαλῆ, καὶ ὁ βλέπων αὐτὸ κατέμυεν εἰς θάνατον. ἀπρ-
 λάττετο κλίνης ἐγρηγόρσεως λόγῳ· καὶ ὁ πολέμιος οὐδέτις
 ἄλλως αὐτὸν κατέκλινεν, ὡς ἐκείνος χαίρει κοιτάζων. πολλὰ
 δὲ καὶ ἡμιγύμνοις ἔτι τὸ κακὸν τοῦτο θηρίον ἐνεφύετο, ἰσ-
 μηδὲ κάμοι τοὺς ὀδόντας ἐντριβὸν σωμαίων καλύμματα καὶ
 στρατιωτῶν μὲν, ἥδη δὲ καὶ τῶν ἄλλως ῥωμαλέων ἢ καὶ ἄλλως
 ἀκμαίων εἶπερ ὁ πόλεμος ἐδραττετο καὶ διέσπα, ἐμμι-
 ρας ὀξείας ὄνυχας, ἐκαινοπραγμί οὐδέν· φιληθεῖ γὰρ ὁμοίαι
 τοιοῦτοις ἐκείνος, ὅφ' ὧν καὶ συγκροτούμετος θεραπεύει-
 ται ὡς τὰ πολλὰ. εἰ δὲ καὶ ἄνδρας ἀθλίους ἐφιλοτιμί-
 το ἀπάγειν, ἥδη τυμβογέροντας ὄντας καὶ εἰς γῆν κεν-
 φότας καὶ πον, πρὶν ἢ καὶ πληγῆναι, γινομένους τοῦ Χάρω-
 νος ὡς τῷ δέει παριέντο, καὶ γραῦς δὲ τὰς πλείους καὶ ἑ-
 ὀμμάτων οὐσας καὶ κωφενοῦσας διὰ βαθῦ γῆρας, καὶ οὐκ

17. ὀξείας T (i. e. editio Tafeliana)

autem, partim correpti et undique quasi involuti incendio non
 poterant evadere, sed in multifario versabantur periculo, partim
 tanquam sparsis undecunque scintillis eminus telis obruebantur.
 sol radios in arva mittere coeperat, nec dispellere poterat ne-
 ctem funestam; sed illudebant lucem pereuntium tenebrae. nec
 citius suavem deposuerat somnum, quam somnus iste acerbus et per-
 petuus illum exciperet, et funesta species capiti eius adstaret, quam
 qui videret, oculos ad mortem clauderat. desiliebat de lecto, expe-
 rectorus scilicet: at ferrum hostile eum prosternebat, quo illud mo-
 do prosternere solet. multos adeo seminudos cruenta ista bellus
 feriebat, ut dentes ne fatigaret tegumentis inhaerens corporis. quosdam
 milites atque reliquos robustos et strenuos homines corripisset et
 lacerasset, infixis unguibus acutis, nihil fecisset novum; gaudet enim
 eorum corporibus, a quibus excitatur et exercetur plerumque; sed
 quod etiam fractos rapiebat homines, senes morti propinquos et in
 terram curvatos adeoque, priusquam ferirentur, magno, quoangebatur,
 terrore Charoni mandatos, atque mulierculas plurimas visu ad-

βλεπούσας τὸ τῶν ὀπλων ὑστραπαῖον οὔτε βροντῆς αἰσθημέ-
 νας τῆς ἐξ ἀπειλῶν, ἀλλὰ τοῦτο οὐ φρονήσης Ἄρης ἀλλὰ 269
 δόρυ ἐνήργει μαινόμενον καὶ ξίφος οὐκ εὐδιάκριτον.

Οἰκτιστα δὴ ταῦτα βροτοῖς· ἔλλεινότερον δὲ ὅτι καὶ
 βροφῆ συνέκειντο τοῖς παντοδαπῶς πίπτουσι, τὰ μὲν συνεκ-
 κεντούμενα ταῖς φερούσαις ἀγκάλαις, τὰ δὲ τῶ καταρρίπτε-
 σθαι ὑπὸ δέους ἢ καὶ φόνου τῶν βασταζόντων, τὰ πλείω
 δὲ συγκатаπατούμενα. ἢ γὰρ τοῦ φεῦγειν ἀνάγκη καὶ τοι-
 οῦτον ἀπλήγα φόνον ἐτυράννει, τὸν μὲν ἔσω τῶν ἐκκλησιῶν
 ὠθιζομένου τοῦ λαοῦ καὶ τῇ συμπιλήσει δυστυχοῦντος ψυ-
 χῶν ἀπαγωγῆν, τὸν δὲ περὶ τῆς ἀκροπόλεως τὴν εἴσοδον,
 ὡς πολεμικοῦ δόρατος ἄνω τοῦ κατὰ θάλασσαν ἐφῶν πύργου
 ἀρθέτος τῆς ἀντιμάχοις εἰς σέσσημον τοῦ τῆν πόλιν ἤδη
 καταπεπονησθαι, ὡς καὶ ἀναρριχᾶσθαι τοὺς βουλομένους
 ἐξῶθεν, τὸ μὲν κάτω περιεῖναι ἀπέγνωστο, ἦραν δὲ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς οἱ πλείους ὡς εἰς ὄρη τὴν ἀκρόπολιν, ἐνθα βοή-
 θιαν ἐκαρπδόκουν αὐτοῖς ἔσεσθαι.

Ὁ δὲ μάλιστα τὴν τοῦ κακοῦ πολυφθορίαν ἐνταῦθα κα-
 τηγορεῖ, τοῦτ' ἦν ὅτι ταῖς νεκρικαῖς θημωνίαις καὶ ἀλόγων
 ὄζων σώρευμα παρετέθειτο. ἀχωρήτον γὰρ ὄντος μιᾶ πύλης
 τοῦ συνερρευκότος ἄνω λαοῦ, καὶ βιαζομένων μὲν παραβύε-
 σθαι ὡστε σώζεσθαι, μὴ ἐχόντων δὲ παραδύεσθαι ἐκάστων,

luque propter senectutem orbas, nec cernentes armorum splendorem,
 nec sonorum minacium tonitrua audientes, id quidem sanæ mentis
 Martis non erat, sed hastæ rabidæ et gladii insanientis.

Sane quam acerba hæc fuerunt mortalibus; acerbissimum vero,
 quod etiam infantes commixti iacebant cum ceteris ubique pereunti-
 bus, partim perfossi inter amplexentium brachia, partim a portanti-
 bus inter caedem terroremve projecti, plerique inter pedes concul-
 cati. fugiendi autem necessitas etiam incrementam necem creabat,
 partim in templa compulsa et propter angustias animam efflante mul-
 titudine, partim in aditu arcis, quum, hasta hostili supra orientalem
 ad mare turrim ab adversariis elata, quod signum exhaustæ iam ur-
 bis esset, ita ut etiam extrinsecus muros scanderet, quicumque vellet,
 partem urbis inferiorem servari posse desperaretur, sed oculos pleri-
 que in arcem tanquam in montes converterent, unde salutem sibi
 fore sperarent.

Quod vero inprimis miseriæ calamitatem arguit, illud est, quod
 cum caesorum hominum acervis bruta miscebantur animalia. etenim
 quum una porta capere non posset confluentem ad arcem multitudi-
 nem, omnesque penetrare niterentur, ut servarentur, nec possent cun-
 cti intrare, tum pedites tum equites, ruentium turba a tergo instante

τῶν τε παῖσιν τῶν τε καθ' ἑκαστον, ὁ κατόπιν θεῶν βαρὺς ὄχλος τὸν προάγοντα, καὶ τῇ ἐπιπτώσει πάσων ἐκεῖνος τὸ ὅμοιον ὑπὸ τῶν ὀπισθαίτερον ἐγκειμένων, οὐδ' αὐτῶν ἀπληλαγμένων τοῦ καθ' εἰρμὸν οὕτω πάσχειν, εἰς κολωνὸν θανατουμένων ἐκορύφου τὸ σύμπτωμα, πάντων ὁμοῦ πεφυρμένων, ἀνθρώπων ἑκαστῶν ἡμιόνων ὄνων, οἷς ἐπισεσασμένα ἦσαν τὰ τοῖς πολλοῖς ἀναγκαῖα. καὶ βουνὸς ἐκεῖνος τοιοῦτος ἀντιστατο τῷ τῆς πόλεως ἐκεῖσε πυργώματι, μικροῦ παρσοικῶς τοῖς ἐγειρομένοις πρὸ τειχέων χώμασιν, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ σκηνωρεῖ ποτὲ πόλεμος.

Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τῇ πύλῃ τῆς ἀκροπόλεως, τῇ γε προφαινομένῃ· οὗς δὲ συνέσχε καὶ ἡ ἐνδοτέρω, ὅτε ὁ ἀρχαῖος αὐτὴν ἀκαιρῶς κατήραξε στρατηγὸς παρσιφθαρεὶς ἐν τῇ φεύγειν, ἄλλῃ τραγηδία οὗτοι καινότροπος. ὥσπερ γὰρ μὴ ἀρκούντων τῶν ἄλλως πεπτωκότων, προσεπηύξησε τὸ κατὰ ἐκεῖνος ὁ μικρὸς μὲν τὰ καλὰ μέγας δὲ τὴν πονηρίαν, καὶ οἷόν τινα κορωνίδα καὶ αὐτὸς τῷ δυστυχήματι ἐκεφαλαίωσετο, οὐκ ἀνασχόμενος μὴ καὶ αὐτόχειρι φόνον προσεπιβλήσῃ οὗς δυσβουλίας κατεστρατήγησε, μάλιστα δ', εἰπεῖν τάληθές, ταῖς εἰς μάχην καὶ φυλακὴν καθυφέσειν, ὡς ὁ λέγος προβαίων ἐφανῶς διαγράφεται, ὡς ἂν, οἶμαι, τοὺς κλειμούς πρὸς ἑαυτοῦ ποιησάμενος ἐκμειλιξάιτο, εἶπε καὶ πόλιν τσοαύτην ἀφῆκεν οὕτω πεσεῖν καὶ φόνων δὲ γέγονεν αὐτουργός, ἐπικαταθύσας καὶ αὐτὸς οὗς ἐπεμέτρησεν ὁ καιρὸς.

20. ὡς] ἄς?

prioribus et ipsa rursus idem patiente impetu sequentium, qui nec ipsi non premerentur similiter, turba morientium ad acervum accrescebat, cunctis confusis, hominibus, equis, mulis, asinis, quibus impositae erant res tantae multitudini necessariae. atque acervus is ita cumulabatur iuxta illud urbis propugnaculum, ut paene adaequaret aggeres pro moenibus extractos, quos et ipsos aliquando bellum parat.

Atque haec quidem ad portam arcis foris gesta sunt. qui autem intra erant, quum male porta delecta esset ab imperatore nequam, qui irrepserat inter fugam, aliam novam agebant tragoediam. etenim tanquam non sufficerent, qui cecidissent, auxit miseriam homo iste iners ad virtutem, sed strenuus ad nequitiam, et quasi coronidem imposuit calamitati, quum abstinere non posset, quominus ipse massam suam pessumdaret quos ducebat imperite, et quidem maxime, ut verum dicam, pugnis et stationibus perfidiose instituendis, quemadmodum rerum deinceps enarratio clare ostendet, quo hostes, opinor, sibi conciliaret demulceretque, si tantam urbem ita temere prodidisset

ὁ γὰρ ἄλλοις ἐπέταξε χαλασθῆναι τὴν κρυφαίαν ἐκείνην ὑλὴν, μετέωρον ἠρμένην ἐκ μηχανῆς, ἀλλ' αὐτὸς τὸ τέγναμα σχάσας κατὰ σπουδὴν κατήνεγκε καὶ κατὰ τῶν παρεισυνομένων συγκλείσας ἐπαγίδευσε τοὺς ὑποτρέχειν λαχόντας ἰς ὄλεθρον, σφιγκτικῶ θανάτῳ μετῆλλαχότας τὸ ζῆν καὶ κειμένους οἰκτρὸν θέαμα, τῷ μὲν ἡμίσει τοῦ σώματος προκύπτοντας ἐπὶ τὰ ἐντός, τῷ δὲ λοιπῷ προφαινομένους τοῖς ἐκός, ὥστε κλαίεσθαι.

Ὁ δὲ καὶ εἰς τοσοῦτον ἦν ἀνδρείος διολέσαι τὴν ὄλην πόλιν, ὥς ἅμα τε τοῦ πύργου γενέσθαι ὅς ὑπερανίσταται τῶν ἐκεῖσε πυλῶν, καὶ ἅμα διὰ σχολίου καθέσθαι εἰς τοὺς ἰπιδραμόντας πολεμίους ἑαυτὸν, ἔασαντα τοὺς ἐπὶ τοῦ πύργου στρατιώτας κενὰ μελετῶν ὑπὲρ τοῦ ἐρύματος, καὶ τὴν τριβὸν αὐτοῦ καὶ τὴν σχολίον ταύτην ἐπαράτους ἐξιχνιάζεσθαι καὶ περιάδεσθαι.

Ἐνταῦθα παθαινόμενος προάγομαί τι λαλῆσαι πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ πυνθέσθαι αὐτοῦ· τί δήποτε, ὦ βέλτιστε στρατηγέ, τὴν κάτω πόλιν κατακόπτεσθαι ἀφείς ἐγένου τῆς ἄνω μοίρας καὶ σπεύδων ἐκρύβης ἐντός, εἰ οὕτω ταχὺ ἐχρῆν σε καὶ αὐτὴν ἀφείλαι τοῖς ἐχθροῖς ὑποχείριον; τί δὲ μὴ τὴν ἀγνήν φωνήν, τὴν τοῦ ἐλεθθῆναι σε, προέκρωσας, πρὶν ἢ καὶ καταπνέξαι τοὺς ἐν τῇ πύλῃ σχεθέντας καὶ τοὺς λοιπούς; πῶς οὐ γελοῖον εἰσδραμεῖν τὴν ἀκρόπολιν ὥς εἰς ἄμυναν καὶ

et ipse caedem fecisset, morti immolatis, quos tempus et occasio illi obtulisset. neque enim alios occultam illam portam, ex machina quadam suspensam solvere iusserat, sed ipse, machinamento soluto, festinanter eam demisit, et, quasi decipula captos, perdidit, qui intrarent quum maxime, strangulatione enecatos et, miserabili ac lebili spectaculo, corpore dimidio intra, dimidio extra valvam prosectos.

Erat autem ille ad perdendam totam urbem ita eximius, ut, sum in turrim, quae supra illam portam extracta est, pervenisset, statim per funem ad obsidentes hostes se demitteret, relictis, qui in turri erant, militibus, qui nequidquam defendebant inpropugnaculum, et semitam illam et funem detestabilem insectabantur execrationibus.

Hic iam inter lamentationem meam facere non possum, quin, ad hominem istum conversus, quaeram: "cur tandem, dux bellissime, urbe inferiore pernicii tradita, in partem te superiorem recepisti et tam festinanter intus abdidisti, si ita cito illam quoque in manus hostium traditurus eras? aut cur infamem istam vocem, qua misericordiam flagitabas, non emisisti, priusquam ii, qui porta oppressi sunt, et ce-

ἀναπηδῆσαι εἰς πύργον ὡς ἐπ' ἀγαθῶ τῶν ἄνω ἐστώτων, καὶ αὐτίκα δραξασθαι σχοίνου καὶ θῦττον κάτω γενέσθαι ἤπερ καθύον ἐν ἰμονίᾳ κατὰ φρέατος; ὃ γέλωτος τούτου, ὅτι παραπετυγμένους ὁ λαμπρὸς ἡγεμὼν πρὸ τῶν ἐρέων πολῶν ὡς ἐπὶ μάχῃ λαμπρᾷ, εἶτα ἰδὼν ἕνα τινὰ πολέμιον ἐλαφροσθέντα καὶ ὑπερφανέντα κατὰ τῶν ἐπάλλξεων, ἀνῆκε τὸν ῥυτίηρα τῆ ἔπρω θέειν, προτρέχων τοῦ παντὸς ὁμίλου τῆς στρατιᾶς· καὶ συμπατήσας τοὺς παρευρημένους καὶ εἰσδραμῶν ἄνω, εἶτα καὶ βλάνας πολλοὺς διὰ πύλης ἦν προεξεθέμεθα, τοὺς μὲν ὑπ' αὐτῆς ἐκείνης κατενεχθείσης ἐκ μετωόρου, τοὺς δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἔξω συνεκλείσθησαν, ταχὺ μὲν ἀνέβη πυργομαχίῃσιν, τάχιστα δὲ κατέβη δουλωσόμενος, τοῦτο καὶ μόνον ἀνδρισάμενος, ὅτι μὴ διὰ σαργάνης ἐχαλάσθη σχολαιτέρον, ἀλλὰ μικροῦ καταπετάσθη ὡσεὶ καὶ βοσκηματῶδες πτηνὸν ἐπὶ νομῆν· οὐ γὰρ δήπου ὡσεὶ καὶ τι ἀετῶδες ἐπὶ ἄγρην εὐγενῆ.

Καὶ οὐκ ἐχρῆν μὲν ἄνδρα, κάλυ μαι μεμελετηκότεα χεῖρες
 270 ἀπλωσαι γυναικικῶς τοῖς διώκουσιν, εἰς ἔρυμα παρευδιώσθαι
 καὶ κόπους διδόναι τοῖς ἐπιτρέχουσι, μὴ καὶ εἰς πλεῖον μαι-
 νοιντο. ὁ δ' ἀλλὰ τὰς φρένας βλαβεῖς ἔφηνε μὲν ὡς ἐπὶ
 φυλακῇ ἄνω, κατεφέρετο δ' εὐθύς ἐκεῖθεν, ὡς ἂν εἴη τὸ
 ἀγεννὲς αὐτοῦ ἄτοπον, καὶ μὴ δοξασθεῖη πρὸς τινα ὡς ἄρα
 ἐκείνο μαχόμενος. ἀνέβης εἰς ὕψος φρουρός, ὃ οὗτος, τὸ

teri exspirarent? annon ridiculum, quum in arcem tanquam munimentum festinaris et turrin quasi ob salutem militum conscenderis, continuo funem comprehendere et delabi citius, quam situla in puteum demittitur? eheu mirum spectaculum, quod eximius iste dux ad portam orientalem constitutus, pugnam scilicet pugnaturus preclaram, quum unum aliquem hostium moenia scaudentem et supra propugnacula enitentem conspexit, immissis equo habenis, ante omnem militum multitudinem fugae se dedit, et conculcatis, qui obvii erant, in arcem contendit, multisque valva portae, de qua supra diximus, delatis, quum alii ictu portae desuper demissae, alii impetu eorum, quibuscum exclusi erant, perirent, festinanter turrin ascendit, ut dimicaret, festinantius descendit, ut serviret, hoc unum strenuus, quod non in sporta delapsus est lentius, sed paene devolavit, velut in pascua avis pecuaria, minimo vero aquilae instar in praedam haestantem ruentis.

Haud decebat profecto virum, qui pridem statuisset muliebriter manus obtendere insectantibus, in arcem irrepere et plectere obvius, ne dimicaret longius. verum fugit ille mente captus, velut serraturs arcem, atque statim illinc delapsus est, quo scilicet incredibilis esset nequitia eius, neve existimaretur pugnant captus esse. eva-

ἧς ἀκροπόλεως· ἤχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν, ἣν καὶ ἐκεῖ
ὡς πολεμίους προύδωκας. ἀπ' ἐναντίας ταῦτα οἷς ψάλλει
λευτῶ, οὗ τὴν κλῆσιν φέρων ἡχρείωσας.

Καὶ μὴ μοι νεμεσάτω μηδεὶς ἐνταῦθα γέροντι μικρο-
νήχῳ, τοιαῦτα καταλέγοντι ἀνδρὸς οὐπερ ἡδέως ἂν μέσον ἦ παρ'
χρῆμι ὁδᾶξ ἐμφύς, κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν εἰπεῖν γραῖαν, ἀνθ'
ἢ καὶ τηλικαύτης πόλεως κατέλυσε κύρηνα καὶ πολλῶν ἀν-
θρώπων γούνατ' ἔλυσε. γένοιτο δὲ μὴ καὶ εἰσέτι λυθῆναι, ὃ
ἢ βασιλεῦ καὶ ὃ θεράπον αὐτοῦ, πολιοῦχε ἡμῶν, μὴ καὶ
πεκταθείη εἰς μήκιστον τὸ κακόν. καὶ οἶδα μὲν σουνιστῶν
ἡγῶ τὸν ἄνδρα τοῦτον τὰ πρὸ τῆς μάχης, καὶ εὐλογῶν ἐν
ἡγήνης καιρῷ τὰ ἐκείνου, ὅτε οἱ μὲν κέρδους προηκτῆρες πο-
λεῖται λαλαγοῦντες ἐπέκειντο κατ' αὐτοῦ ἄπερ ἤθελον, ἡμεῖς
δὲ ἄλλως, ὡς ἔπραξεν, ἡρμοιτόμεθα. καὶ αὐτὸς δὲ ἀντιστρέ-
φω τὸ φίλιον ἔφαινεν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ βλέμμα καὶ νεῦμα
καὶ τὸ ἐν πρακτέοις βᾶδισμα. νῦν δ' ἄλλὰ τί καὶ δράσομεν,
εὐρηκότες τὸν ἐπαινετέον ἐκείνον μεταβαλλόμενον καὶ μηκέτι
τόπους εἰς εὐφημίαν ὑποβυλλόμενον; ἢ πάντως ἐνθουμητέον
ὡς καινὸν οὐδέν, καθὰ στέργων ἐκείνος τὰ πρῶτην ἡμᾶς εἶτα
ἐν ὑστέροις οὐκ ἡγάπα ἐλέγχοντας οἷα μηδὲ σοφὸς αὐτὸς
κατὰ τὸν παροιμιαστὴν, οὕτω καὶ ἡμᾶς τότε μὲν πρὸς ἐκεί-
νοις εἶναι διὰ τὸ ὄσιον, ὅτι μηδὲ λίαν θρασὺς ἦν κατὰ τοὺς

asisi subito, o bone, in summam arcem; praedam praedatus es, quam
hostibus inde obtulisti. contraria haec illis sunt, quae David cecinit,
cuius tu nomen inquinavisti.

Nolito autem quisquam mihi ut seni animi pusilli succensere,
quod ita hominem increpem, cuius medium hepar tenere cupiam den-
tibus, ut muliercula illa ait Homericæ, quoniam tam eximiae urbis
arcem destraxit, et tot virorum solvit genua. fas autem, o deus rex,
et tu, serve eius, urbis nostrae patrone, ne iterum posthac proflige-
mur, ut ne malum in infinitum crescat. atque fateor equidem, com-
mendant me ante bellum istum hominem et laudasse in pace faci-
nora eius, quum quaestuosi cives conviciis eum, quantum vellent,
insectarentur, nos autem aliter, ut decebat, erga eum affecti essemus.
atque ille vicissim amicum nobis os vultumque et in rebus, quas age-
ret, ingenium ostendebat. enimvero quid iam agamus, postquam
illum olim laudabilem mutatum nec iam laudi occasionem praeben-
tem invenimus? profecto res minime mira videri debet, sicuti ille
prius nos dilexerit, postea non amaverit reprehendentes, minime ille
sapiens secundum proverbia, ita nos tunc calumniantibus obnisis esse,
ut aequum esset, quoniam minime erat, secundum aequorum homi-
num sententiam, ad laedendam rem publicam temerarius, deinde au-

αὐθεκάστους τὰ κοινὰ σίνεσθαι, εἶτα δὴ ὄλεθρον ἐξ ἐκείνου
 προορωμένους μισεῖν ὡς αἴτιον, ἄρτι δὲ καὶ ὠλοθρευμένους
 ἐθέλειν καί τι μέγα κακὸν ἐκείνῳ προσβαῖξασθαι, ἀνδρὶ ἀ-
 λως μὲν ἀγαθῷ δόξαντι (οὐ γὰρ σκορακιστέον τὰ πρὸς ἀγ-
 θειαν), οἷς δὲ στρεβλῷ κανόνι συνδιεγράφη τῇ τοῦ δεσπι-
 ζοντος Ἀνδρονίκου, ἀλλ' ἐνταῦθα διεκπεσόντι ἐς ἄκραν φα-
 λότητα· οὔτε γὰρ ἀγαθῶν ἦν ἐκείνον, ὡς ὑποκαταβαίνουσι
 παραστησόμεθα, οὔτε αὖ ἀγαπώμενος, καὶ οὔτε εἰς γέρας
 ἔννοιάν τινα καθήκων, ἀλλὰ καὶ ποινήν προορωμένος, ἅπερ
 ἡμῖν φανεῖται λυμηνάμενα. τοῦτό τε οὖν οὕτω ῥητέον, καὶ
 ὅτι οὐκ ἂν ποτε προστήσας τὸ φιλητὸν ἐγὼ κατόπιν θείρ-
 τήν ἀλήθειαν, ἀλλὰ τὰ συμπεσόντα προβαλλόμενος εἰς συγχε-
 φήν, ἧς ἀρετὴ τὸ φιλάληθες, οὐκ ἂν τὸ ταύτης ἐπιεικίαις
 φῶς ἀχρειώσοιμι. κατὰ γὰρ τὸν ὀρθῶς ἀποφηνάμενον φίλος
 μὲν ὁ ἀνὴρ, φίλτερον δὲ τὸ ἀληθές. ἔτι δὲ συνθεωρητέον
 καὶ ὡς ἐγκωμιάζουσι μὲν ἐπιλεκτέον ὅσα χρηστὰ, καὶ κα-
 καὶ τὰ φαῦλα μεταχρωστέον δικηγορικώτερον, συγχερωμέ-
 νοις δὲ μὴ οὕτως ἀλλὰ διαχειριστέον τοὺς λόγους ὡς τὸ ἐκ
 ἐκάστων ἀληθές ἀπαιτεῖ· ἐνθα οὐ καιρὸς ἐπιλέγεσθαι τὰ
 πρὸς εὐλογίαν ἐγκωμίου νόμῳ, ἀλλὰ σπεύδειν πολυωρεῖν εἰς
 μνήμην τῶν ἐπιόντων αὐτὸ ἕκαστον, ὥσπερ ὁ χρόνος τρέπον
 παρέρριψεν. εἰ δὲ φθάσας ὁ ἡμέτερος οὗτος Δαυὶδ ἀγαθῶ-
 των ἦν τὸ τοῦ θεοῦ λάχος, ἀκούεσθω μὲν ἰδοῦ καὶ τοῦ
 συνακουέσθω δὲ καὶ ὅτι ἐξώλεσε, μικρὰ μὲν ἡδύνας, μικρὰ

tem, miseriam ex eo praesagientes, ut perniciosum odio habuisse, non
 vero pessumdatos maledictis eundem insectari, hominem ceteroquin
 non malum (neque enim conviciari licet praeter id, quod verum est),
 sed ex quo pravae subscripsit Andronici tyranni pactioni, ad extre-
 mam nequitiam delapsum. neque enim amabat illum, sicut deinceps
 demonstrabimus, nec amabatur ipse, nec vero praemium sperare sen-
 tuiti, sed etiam expectare poenam debebat pro iis, quae nobis appa-
 runt perniciosae. hoc ita dicendum est, siquidem ego nunquam prae-
 laudis amicitiam postponam veritatem, sed receptis, quae gesta sunt, in historiam,
 cuius laus veritas, huius lucem nunquam obscuram sinam. namque
 ut vere ille dixit, amicus ipse, magis amica veritas. deinde etiam hoc
 considerandum est: laudantibus eligenda esse honesta, adeoque tur-
 pia fucanda tanquam patronis, historicis non item, sed narranda
 his esse, quae postulat cuiusque rei veritas: ubi minime decet lau-
 dabilia componere secundum leges laudationis, sed ad posteritatem
 transmitti debet curiose, quidquid flumen temporis tulit. quodsi Da-
 vid noster prius bene administravit dotem sibi a deo impertitam, au-

νας δὲ μέγιστα, οἷς περιποιησάμενός τι χρηματιδίου τούτοις ἢ ἐκείνοις τέλος ἐζημίωκε τούς ἅπαντας μὲν εἰς πάντα τὰ αὐτοῖς ὄντα, μυρίους δὲ καὶ εἰς ζώην. καὶ μὴ τις ὑποφερείω νῦν ἀναφρονεῖν με καὶ ὑστέρῳ χρόνῳ ἐπιμηθικῶς αἰσθῆσθαι οἷος ὁ Δαυὶδ ἀπέβη, ἐπειδὴν δηλαδὴ ἐδικαιώθη πεμφθῆναι τῷ Σικελῷ σὺν γε τῷ Μαυροζώμῃ πρωτόλειον καὶ τῆς ἡμῶν ἀπωλείας ἀκροθίνιον· ὃν ὄφειλον Ἀρπυιαὶ φθάσαι οὕτω πως διαθῆσθαι πρὶν ἢ καὶ ἐξαπολέσαι ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἄρτι ἐς νοῦν ἐγὼ ἐστράφη, ἀλλὰ τὸν ὅλον τῆς ἐπιπέλειω στρατηγίας αὐτοῦ χρόνον ἡμᾶς μὲν ἐθλίβον οἱ ἐχθροί, ἐγὼ δὲ ἐκείνον, ἐλέγχων, ἐξονειδίζων, ἐκφαίνων τὰ ὡς ἐκασοτε σφάλματα, λαλῶν, εἰ καὶ εἰς ἀνήνυτον, ἄπερ ἦκουεν ἂν καὶ ἐξ ἄλλων, εἶπερ ἐπαρρησιάζοντο καὶ μὴ τὸ τῆς πόλεως κακοτυχὲς ἐκλείεν αὐτοῖς τὰ στόματα.

5 Δέδεικται μοι ἀρκούτως, οἶμαι, ὡς οὐδέν τι καινοπραγῶ κακολογῶν ἀλλοφρονήσαντα τὸν Δαυὶδ, ὃν σωφρονοῦντα φθάσας εὐλόγουν. ἐγὼ δὲ οὕτω καὶ τὸν βασιλέα Ἀνδρόνικον, ὃν ὑποκυταβὰς οὐκ ἂν εὖ λέγειν εἰς τὸ πᾶν ἔχοιμι, ἐν ἄλλοις ἐθαύμασα, φράσας ἐπιλέγδην ὃ τι τῶν κρειττόνων ἠέκείνῳ ἐνέλαμπεν. οὐ γὰρ τι κατὰ τοὺς φαυλοὺς τῶν σοφιστῶν ἀναγράφω ἀντίφωνα. πρὸς δὲ συγγραφικὴν ταύτην ἱστορίαν οὐκ ἔχω κρύπτειν ὅσα τοῖς ἄρτι πρὸς εἰρμὸν συμβαίνουσιν, ὡς ἢ γε λοιπὴ ἔητορεία, ἢ πρὸς ψιλὸν ἔπαινον,

diendum hoc est, sed simul audiendum, paucis rebus bene, multis male gerendis, privasse eum postremum non solum, quibus prius quid nummorum parasset, singulos, sed cunctos bonis, innumerabiles etiam vita exuisse. ne tamen quis mihi exprobrat, me nunc resipere et Epimethei instar sero sentire, qualis David iste fuerit, ex quo scilicet pateat, misisse eum Siculo cum Maurozoma praedae et miseriae nostrae primitias, quem utinam Harpyiae abetulissent prius quam nos pessumdaret: equidem non nuper animum mutavi, sed quamdiu ille bellum administravit, ut nos hostes vexabant, ita ego illum vicissim arguendo, exprobrando, ostendendo, quid peccaretur, dicitando denique, quamvis incassum, quae etiam ex aliis auditurus fuisset, si libere illi locuti essent, nec miseria urbis oclusisset ora.

Satis, opinor, demonstravi, nihil me singulare facere, quum reprehendo nequam factum David, quem prius sapientem laudabam. similiter imperatorem Andronicum quoque, quem procedente rerum narratione non laudavi perpetuo, in aliis rebus miratus sum, strictim commemoratis, quibus praecipue splendebat, virtutibus. minime enim malorum sophistarum exemplo declamationes in utramque partem scribo. quod autem ad hanc rerum nuper gestarum enarratio-

Ἄλλα τί δὴ παρενεχθεῖς ὑπὸ τοῦ πάθους, καὶ τῶν ὤρι καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς γενόμενος, ἀποπλανῶ τὸν χρόνον ποθ' ὕστερον ἀκουσόμενον τοῦ συγγραφικῶς εἰδέναι τὰ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐξ ἀρχῆς ἄχρι καὶ πέρατος, ἵνα παρακολουθῶν εἰδείῃ ἐξ οἴω τῶν πάλαι οἶα τὰ νῦν, καὶ τὰ μὲν παθαίνοιτο, τὰ δὲ ἄλλως; θανμάζοι, τὰ δὲ καί, εἴπερ ἐθέλοι, μανθάνοι καθ' ἱστορίαν ἐπιλεγομένην ὅσα τοῖς νῦν συγκυρήμασι χρήσιμα; τί δὲ μὴ κεφαλὴν τινα ἐφιστῶ, καθὰ τιμὴ σώματι, τῇ συγγραφῇ ταύτῃ, δι' ἧς καταβαίνων τῷ λόγῳ προποδίσω εὐόδως, ἔνθα τὸ ἔσχατον, ἔνθεν ἑλών;

Μέλλον εἶναι φαίνεται, καθὰ θεῶ εὐηρέστητο, πεσοῦσι τῷ Κομνηνῷ βασιλεῖ Μανουῆλ συγκαταπεσεῖν καὶ εἶ τι ἢ Ῥωμαίοις ὄρθιον, καὶ ὡς οἶα ἡλίου ἐκείνου ἐπιλιπόντος ἀμαρτῶν γενέσθαι πᾶσαν τὴν καθ' ἡμᾶς. οὐκοῦν ἀπῆλθεν ἐκεῖνος ἔνθα ἐχρῆν, διαδοχὴν ἀφείς γένους οὐχ οἶαν ἐχρῆν. παῖδα γὰρ μικρόν τι παρηλλαχότα τὸν παναφήλικα, μὴ ὅτι γε βασιλείας μεγίστης κρατεῖν οὐκ ἔχοντα δι' ἑαυτοῦ, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ παῖδας διατεθελοῦναι στερεῶς, ἀμέλει καὶ ἐπέτρεψε φθίσσας κηδεμόνι τὸν υἱὸν τῇ μητρὶ, ἐρώτων οὕση ὠραία, εἰ καὶ κρύπτεσθαι αὐτοὺς ἐπηγγεῖλατο ἐκείνη, τὸν τοῦ κάλλους ἡμῶν πνευματικῶς νεφώσασσα κατὰ περιβολὴν μέλαιναν. οἱ δὲ ἔρωτες ἐκεῖνοι πυρσεύσαντες, ὡς ἂν εἶδεῖν αὐτοί, ἀνῆψαν κακὸν κοσμικόν. καὶ ἦσαν μὲν καὶ ἄλλοι τοῦ ἐπιτροπεύειν, ἐν οἷ;

Sed quid dolore abreptus et delatus ad ea, quae praesentia et in oculis sunt, prohibeo lectorem mox ordine haec cogniturum, quominus ab initio ad finem discat, quae nobis acciderunt, ut deinceps intelligat, ex quo statu rerum priori quae orta sint praesentia, utque alia detestetur, miretur alia, nonnulla etiam, si velit, discat ex historia nostra ad praesentem rerum perturbationem non inutilia. quia historiae huic, sicut corpori, caput aliquod praefigo, unde progrediens narrationi nostrae viam sternam, principium ex eo repetens, quod ultimum est.

Futurum esse apparet, secundum ea, quae deo placuerunt, ut cum imperatore Manuele Comneno intereat etiam si quid Romanis integrum, et obscuretur quodammodo, tanquam sole deficiente, omnis terra nostra. quippe haud decessit ille, quando debuerat, nec relicto imperii haerede, quali debuerat. filium enim vix egressum et pueris, qui non modo magno imperio praeesse ipse, sed ne adulescentes quidem regere posset strenue, tutelae etiam matris temere commiserat, mulieris Veneri maturae, tametsi eam dissimulare affectabat, sole pulcritudinis quasi obscurato veste pulla. verum Venus illa, accensa face, ut consuevit, flammam excitavit per orbem terrarum in-

καὶ ὁ λαχὼν πατριαρχεῖν, ὁ καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ τὸν λόγον περιττὸς Θεοδοσίος, ὃν ἡ τῶν Ἀντιοχέων τῆ μεγαλοπόλει ἐχορήγησεν ἀγαθὸν πολυτίμητον· ἀλλ' ἡ γυνὴ προεῖχεν οἷα καὶ γυνὴ καὶ μήτηρ, καὶ ἦν τοῦ λοιποῦ σκοπὸς αὐτῆ διὰ τὸ προφαίνεσθαι, καὶ τινες ἔρωτος νόμῳ ἐτοξάζοντο κατ' αὐτῆς λανθάνοντες, εἴ πως μεσιτεύσει τὰ τῆς βολῆς, ὡς ἐφῆκει, πρὸς βασιλείας ἐπιτυχίαν. ὑπερηκόντιζε δὲ τοὺς λοιποὺς Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός, ἀδελφιδοῦς μὲν ὢν τῷ αὐτοκράτορι Μανουήλ, τὴν τοῦ πρωτοσεβαστοῦ δὲ ζώνην φέρων, καὶ προσείχετο τῆ δεσποίνῃ τῆ τοῦ βασιλέως μητρὶ πλέον τῶν ἄλλων. ὑφάρπει οὖν ζῆλος ἐντεῦθεν, καὶ ὁ φασιν ὀστρακίδα κατὰ τοῦ ἀνδρὸς ὑποβλεψάμενος οὐκ ἀνίει ἐλίττων στροφὰς ποικίλας, εἴ πως ἐκείνῳ μεθοδεύσει μετὰστασιν. καὶ πως οὕτω δόξαν τοῖς τηλικαῦτα προφέρουσι τῶν εὐγεγονότων, συνθεσίας κατ' αὐτοῦ πέπλος ῥαίπτεται, περιδύσων αὐτὸν καὶ συνέξων οὐ πρὸς ἡδονήν. ὕφανεν δὲ τοιοῦτον πέπλωμα οὐκ ὀλίγοι τε ἕτεροι καὶ οἱ δύο παῖδες Ἀνδρονίκον τοῦ ἐκ Κομνηνῶν, ὃς αὐτανέψιος μὲν ἦν τῷ βασιλεῖ Μανουήλ, καὶ ὡς ἂν ἡ πεδιὰ λαλοῦσα εἶποι γλώσσα, πρῶτος ἐξάδελφος, εἰς βασιλείον δὲ Θρόνον ἑαυτὸν ἐκάθισεν ὕστερον οὐ πάνυ εὐτυχῶς οὐτ' αὐτῷ οὔτε τοῖς περὶ αὐτόν. ὀνόματα δὲ τοῖν παιδίον ἦτην, τῷ πρῶτῳ μὲν κατὰ γέννησιν Μανουήλ, Ἰωάννης δὲ τῷ μετ' αὐτόν, ὃν καὶ αὐτὸν ἐγνώρισεν ἡ βασιλεία, καθὰ καὶ τὸν πα-

gentem. fuerunt quidem etiam alii tutores, in quibus is, cui obtigerat patriarchatus, virtutibus et facundia eximius Theodosius, quod nomen pretiosum imperii capiti commodaverat ecclesiae Antiochensium. sed tamen primaria illa erat, quippe et mulier et mater, eratque quasi scopus quidam propter eam dignitatem, quem nonnulli per tela amoris occulte petebant, si forte ea tela metam imperii scilicet erirent. superavit autem eo certamine reliquos Alexius Comnenus, qui patruelis imperatoris Manuelis et protosebasti cingulo ornatus erat, atque ceteris studiosius imperatrici, imperatoris matri, operam dabat. surrepit igitur invidia et puerorum instar testis ludentium circumspiciens, haud cessat variis sinuari orbibus, si forte illum summoveat. quumque sic fere visum esset primoribus procerum, conspationis tela textitur, qua ille involvatur et contineatur minime ad aetitiam. texuerunt autem eam telam quum alii non pauci, tum duo illi Andronici, qui e Comnenis et imperatoris Manuelis patruelis germanus, h. e. ut verbis dicam planis, fratris filius erat, ac postmodum eam occupavit imperialem, nec sibi nec amicis salutis. nomina quibus filiis erant nati maiori Manuel, minori Ioannes, quem et

272 τέρα μετ' οὐ πολὺ. καὶ οὗτοι μὲν δύο τότε συνωμοσάσθη, ἐν δὲ τοῖς καὶ Ἀλέξιος ἦν, πρωτοστράτωρ μὲν τὴν αἰών, ἀνεψιδοῦς δὲ γνήσιος καὶ ὑπερλίαν φιλητὸς τῷ βασιλεῖ Μανουήλ· πρὸς δὲ καὶ Ἰωάννης Δούκας ὁ ἑπαρχος, ὃν καὶ ἐξ αὐτῆς θεάς τεκμηρεῖται ἄν τις καλλιστεύειν ἐν ἀγαθοῖς (μετὰ γὰρ δ' ἐν τούτοις μοῖρα ζήλου), καὶ οἱ Καίσαρες, ἡ πορφυρογέννητος Μαρία, ἣν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ Μανουήλ ἡ ἐξ Ἀλεμανῶν Εἰρήνη τὸ ἅγιον ἐκείνη γέννημα ἐγείνατο, καὶ ὁ συζυγῶν αὐτῇ Ἰωάννης ὁ μαρκέσιος, νεανίας μὲν τὴν ἡλικίαν, τέλειος δὲ τὴν ἀνδρίαν. ὅποια δὲ ἐν τοιούτοις ὡς τὰ πολλὰ ἔξυμπίπτει, ἔνθα ὁ λόχος οὐκ ἔχει κρύπτεσθαι εἰς τέλος ἀλλ' ἐκφαίνεται, φρωδῶνται πάντες οἱ τοιοῦτοι ἐνός τινος τῶν λεχιτῶν καταμηνύσαντος, καὶ συγκροτεῖται δίκη. καὶ προκαθίσταται μὲν ἡ ἐπίτροπος μήτηρ, κυρία πάντων ἤδη προβεβλημένη, ψήφῳ κοινῇ, ὡς μὴ ὄφελον, ὑποκάθεται δὲ ὁ υἱὸς καὶ βασιλεὺς Ἀλέξιος. καὶ κατηγοροῦνται οἱ τὸν πρωτοσεβαστὸν οὐ φανύλως μισοῦντες, καὶ μετὰ πολλὰ τὰ διὰ μέσων κατακρίνονται, βραβεύοντος εἰς τὸ πᾶν τῇ τοιαύτῃ εὐθουδικίᾳ τοῦ βασιλεύτου Θεοδώρου τοῦ Παντεχνῶ, τοῦ δικαιοδότη καὶ ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν· καθ' οὗ θελήσας ἐνοστήσαι ὁ μέγας ἐν κατακρίσει ἀρχαῖς ἔσχασε πᾶσαν ἐν κενοῖς μηχανήν· ἦν γὰρ ὁ Παντεχνῆς ἀληθῶς Παντεχνῆς. καθείργονται οὖν ἐν τῷ μεγάλῳ

12. τινῶν T

ipsum mox imperium nobilitavit, sicut nobilitavit patrem. hi igitur duo iuvenes tum conspirarunt, et una cum iis Alexius, protostator dignitate, patruelis et mire carus imperatori Manuelli; praeterea Ioannes Ducas eparchus, quem vel ex ipso vultu putares virtute primarium (quorum omnium magna erat ambitio); tum Caesares, Maria porphyrogenita, quam imperatori Manuelli Irene Alemana partu peperit sacrosancto, et coniux eius Ioannes marchio, aetate adulescens, virtute adultus. verum ut fere evenit in tali re, quandoquidem conspiratio usque ad finem celari nequit, sed in lucem profertur, deprehenduntur omnes, ab uno aliquo e coniuratis re indicata, ac quaestio instituitur. ac praesidet iudicio mater imperatoris, iam domina declarata suffragio communi omnium, id quod minime decebat, assidebat autem filius eius imperator Alexius. itaque accusantur, qui haud temere oderunt protosebastum, atque multas transactis quaestionibus condemnantur, adiuvante studiosissime eam sententiam callidissimo viro Theodoro Pantechne, qui iudex et praefectus aerarii erat, cui obnixus patriarcharum princeps, omnes incassum machinas adhibebat. erat enim Pantechnes ille re vera παντεχνῆς i. e. homo versutissimus. dantur igitur custodiae in

ιαλατίῳ καὶ οἱ ἀδελφοί, ὁ Μανουὴλ καὶ ὁ Ἰωάννης, πρὸς δὲ καὶ ὁ πρωτοστράτωρ Ἀλέξιος, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἑπαρχος τῶν ἑ λοιπῶν οἱ μὲν ἀφείθησαν, ἀληθῶς μὲν εἰς ἕσλον δαίπνον οἷς βουλομένοις αὐτῶν θοιγήσασθαι, φαινομένως δὲ κατὰ οὐλίαν καὶ τὸ εἶναι ἀνύποπτοι, οἱ δὲ τινες ἀπόωλοντο ποιλίως καὶ ὡς οὐκ ἂν τις ἴδοιτο. πολλοὶ δὲ καὶ ὑπερορῖα ἐκόντες ἐδικαίωσαν ἑαυτούς· ὧν ἦν καὶ ὁ καλὸς Λαπαρδᾶς, ὁ ἀνοσφρος τὰ στρατηγικά, ὃν ἱέρακα διὰ τὸ τῆς φρονησεως αὐτὸ κατὰ πρᾶξιν ὄξυπετὸς ὁ τῶν Τούρκων σουλτάν ὀνομάζειν ἐθέκρινεν, ὁ τότε μὲν εὐτυχῶς περισωθεὶς, μετὰ δὲ γε θλίως ταῖς τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου καὶ αὐτὸς πάγαις πεπειτυχηκῶς καὶ ἐξολωλῶς.

Ἦν δὲ ταῦτα τότε. καὶ τέως μὲν περὶ μίαν ἡμέραν οἱ ἑσφαρες ἠτιμωμένοι ἐάλωσαν δῆθεν ξυνομοσίας, ὁ Μανουὴλ καὶ Ἰωάννης οἱ ἀδελφοί, ὁ πρωτοστράτωρ Ἀλέξιος καὶ Ἰωάννης ὁ ἑπαρχος· καὶ εἶχεν αὐτούς ἡ κάθειρξις, καὶ πρὸ αὐτῆς τὰ λίαν ἄτιμα. τὸ δὲ ζέον τοῦ θυμοῦ τοῖς κρίνασιν ἐβράβειτο καὶ κατὰ τῆς πορφυρογενήτου καὶ τοῦ συμβιωῦτος Καίσαρος. οὐκ εἶχε δὲ καὶ ἐκζέσαι αὐτίκα, ὡς καὶ γενέσθαι ἰρόοπτον τὸ κακόν, ἀλλ' ἐνδομυχοῦν καὶ ὑποτυφόμενον ἐπέιχεν εἰς τοσοῦτον ὡς καὶ τὸν πατριάρχην δοκῆσαι πρὸς αὐτῶν εἶναι τοὺς κρίνοντας. διὸ καὶ αὐτὸς μὲν ἀπλοῦκῶς ἐμῆύσατο πρὸς ἑσπέραν τὰ λῶνα. οἱ δὲ οὐχ ἀπλοῖ ἐμελέτων

1. τῷ?

saeno palatio fratres Comneni, Manuel et Ioannes, Alexius protorator, et eparchus. e reliquis alii dimissi sunt, revera ad epulas, et aiunt, hesternas, si qui epulari vellent, sed specie amicitiae et confidentiae, alii perierunt fatiis variis et quae nemo facile viderit. aulti etiam ultro se exilio multarunt; e quibus eximius ille fuit apardas, vir rei militaris peritissimus, quem propter ingenii acumen celeritatem agendi eximiam sultan Turcarum nomine vulturis dignum iudicabat; qui tum quidem feliciter conservatus, sed postea mperatoris Andronici laqueis irretitus, miserabiliter et ipse periiit.

Haec igitur ita tum erant. uno die quattuor illi viri contumeliis affecti coniurationis scilicet damnati sunt, Manuel et Ioannes fratres, Alexius protostrator et Ioannes eparchus; continebatur eos custodia, afflictos prius summa ignominia. verum fervor rancundiae aestuabat in animis iudicum etiam adversus porphyrogeniam et vitae socium Caesarem. non poterat tamen effervesce illiis, ut despumaretur et manifesta fieret pernicies, sed intus aestuabat; illicebatque, ut etiam patriarcha iudices illis favere putaret. itaque ipse quidem simpliciter sub vesperam suadebat meliora; sed illi iam

ἀνυποστόλως διακειμένων αἴφνης τὸ κακὸν καταρᾶσαι, καὶ συλλαβῆσθαι καὶ αὐτούς, ὡς ἂν οὕτω τὸ ἑσπέρας αὐλοῦσθῆσται ἀγαλλίασι παρ' αὐτοῖς καὶ τὸ πρῶτ' κλαυθμῶς ἀπ' ἐναντίας τῶ ψάλλοντι. καὶ οὕτω μὲν ἡ κακία ἐπικρύπτειν ἤθελεν ἑαυτήν· ὡς δὲ ἡ σποδιά ὡς θείου καὶ ἡ ὄδμη κατεμήρησε πῦρ κρύπτειν σκηπτῶ ὀλεθρίου καὶ οὐκ ἦν λαθεῖν, μαθηνοῦσι τὴν ἐπιβουλὴν οἱ Καίσαρες, καὶ ἀπέριττοι, ὡς εἶχον, φεύγουσιν εἰς τὸ τῆς μεγίστης τοῦ θεοῦ Σοφίας εὐαγέστατον τέμενος, ἄσυλον αὐτὸ εἰδότες καὶ πᾶσι προσώποις ἀβέβηλον. διαπετάννουσι τὰς ἀγκάλας αὐτοῖς ὃ ἐν ἀρχιερεῦσι πρωτεύων περιποιεῖται ὡς ἐξῆν· δίδωσιν ἀνάπαυσιν· λαίψει λόγοις τε τοῖς πρὸς παρμυθίαν καὶ ἔργοις, ὡς εἶχεν ἰσχύος. εἶπε δέ, ὅσα καὶ πατρὸς ἅγιος. ὑπὲρ ἀληθείας φιλαθλος. οὐ διήλθε τῆς ἡμέρας πολὺ, καὶ οἱ τῆς δεσποίνης ἔτρεχον εἰς τὴν ἀγιοτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν ὥσεὶ καὶ κνηγέται κατὰ τινος ἀξιολόγου ὄγκου, εἰπεῖν μετριώτερον. καὶ εὐρηκότες τὰ μὲν ἤτιώοντο, εἰ κατὰ μηδὲν αἴτιον φόβου ἔφυγον, τὰ δὲ παρτάλουν τοῦ σφετέρου πάλιν ἀδεῶς οἴκου γεγέσθαι, παραπλήουσιν τοῖς λόγοις καὶ ὡς δύνουον ὑπόνοιαν ἀποπέμψουσιν αἰ; οὕτω δραπετεύουσι, ταῖς δὲ τοιαύταις ἐννοίαις καὶ ἐμφροῖσι; ὑποσκιάζοντες βουλῆς οὐκ ἀγαθῆς ἐπ' αὐτοῖς· οὐκ ἔχει γὰρ τὸ πᾶν θυμούμενον σταθερῶς ἐπικρύπτειν ἑαυτὸ, ἀλλὰ πᾶν

haud simplices aperte moliebantur, quod decreverant, subito facinus patrare et illos quoque comprehendere, ut vespere habitaret apud eos laetitia, mane lamentatio, contra quae psalmista canit. atque ita quidem pravitas celare se posse sperabat; sed quum suboleret cinis sulfuris, et odore isto qui occultaretur praecipitis perniciet ignis indicaretur, nec posset latere, comperiunt insidias Caesares, ac nullis rebus instructi, fugiunt, ut erant, ad templum potentissimae apud deum Sophiae sacrosanctum, quod asylum et cunctis inviolabile esse scirent. obtendit illis brachia sacerdotum princeps; officia praestat pro viribus; requiem parat; delent tum verbis ad consolandum factis, tum beneficiis dolorem, uti potest. erat idem, velut pater sanctus, pro vero ad certandum paratus. haud multum diei effluxerat, quum imperatricis ministri in sanctissimam magnam ecclesiam advolerunt, venatorum instar eximiam insequentium bestiam, ut modeste dicam; repletosque partim accusabant, quod, quum non esset, cur timerent sibi, fugissent, partim exhortabantur, ut securi domum redirent, verbis illos irretientes, quo malam suspicionem fugitivis eximerent, sed tali ratione etiam adumbrantes quasi haud boni consilii indicia. nimirum animus ira fervens occultare se constanter nequit, sed erumpit, quod intus aestuat, velut typhou subterraneus vehementer.

ἐκρήγκνυσι τὸ ἐνδόμυχον ὁποῖά τις τυφῶς ταρτάριος βί-
 ρς. οἱ τοίνυν Καίσαρες βεβαιώσαντες τὸ δέος ἐν ἑαυτοῖς
 εἶχον τὸν νοῦν πρὸς τοῖς λαλοῦσιν ὡς εἰς ἀγαθόν, ἀλλὰ
 παραμειμιγμένον πικραῖζοντι καὶ τὸ γλυκάζειν δοκοῦν ὑπε-
 ἵκοντο, ἐπιτυγχάνοντες αὐτοὶ τοῦτο γε. ὡς οὖν ἀπέγνωστο
 τῶν Καρσάρων παιθῶ, καὶ ὡς οὐκ ἔσται αὐτῶν ἄγραν θέ-
 αι διὰ δόλου διέγνωστο, κατανοεῖται βία, καὶ τὸ τοῦ στό-
 τος ἀκαλὸν σκληρὰ χεῖρ διαδέχεται, καὶ τὰς βολίδας γλώσ-
 σ; συσταίλαντες οἱ δεσποινικοὶ τὰς ἐκ σιδήρου μελετῶσι χρι-
 ασθαι. καὶ πρῶτα 'κατὰ τοῦ ἱεράρχου τραχύνονται, ὅτι
 τῆς ἐκκλησιαστικῆς προϊστάμενος ὡς εἰπεῖν ἀκροπόλεως
 ταπρῶτα τοὺς πεπιστευμένους αὐτῆ, συνειλεγμένους εἰς
 νυ πυκνὸν σίερος καὶ οὐδὲ ἀγεννές. καὶ γίνεται τις ἐν-
 ὕθα συγγραφῆ, ὁποῖαν δαίμων ἂν τεχνάσαιτο.

Ἦν ἐορτὴ μεγάλη τοῦ σωτηρίου πάσχα, καὶ ὄφειλον τῷ
 σιλεῖ ἀσπασμὸν ἢ ἐκκλησιαστικῆ λογίας, ὅσοις τὸ τοιοῦτον²⁷³
 ἕκαθεν ἐψηφίσται φίλημα. ὡς δὲ καὶ τὸν ἀρχιερεῖα ἔδει
 ρυφαῖον παρεῖναι καὶ κατάρξαι τῆς ὀφειλῆς (τῷ δὲ ἦν δῆ-
 ν ὡς τὸ τοιοῦτον φίλημα παραδώσει αὐτόν, κατὰ τι ὁμοίω-
 τ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, τοῦ Χριστοῦ), καὶ
 ἰεῖδει ἀνθρωπίνως ἐκεῖνος, εὐλαβούμενος ἀποβῆναι κατὰσχε-
 ς, καὶ ὥκνησε τὴν εἰς τὰ βασίλεια ὁδόν, γίνεται ἀναβολὴ

1. ἦν] ὦ T

que Caesares, confirmata sibi formidine, ad securitatem hortantibus
 res haud faciles praebuerunt, sed propter ea, quae admixta essent
 erba, etiam quae dulcia viderentur, suspecta habebant, et recte id
 idem. quare quum desperarent asseclae imperatricis, fore ut per-
 aderetur Caesaribus, atque intelligerent, dolo se iis potiri non posse,
 et adhibendam esse decernitur, orisque blanditias aspera excipit
 anus, atque cohibita lingua suaviori ferream parare constituunt. ac
 imum in archipresbyterum asperantur, quod sacrae, ut ita dicam,
 ei praefectus proderere nolebat, qui in eam confugerant, coactos in
 obum densissimum et haud ingenerosum. hinc iam narratio sequi-
 r, qualis daemoni alicui pertexenda videatur.

Erat dies inprimis festus, pascha salvatoris, debebatque imperato-
 rum adorare collegium sacerdotum, quibus quidem ea osculatio inde
 prisco tempore mandata erat. quum autem etiam archipresbyte-
 rum ducem agminis oporteret adesse et debitam praecire adorationem
 na osculatione manifestum erat, fore ut proderetur, exemplo magni
 ei et salvatoris nostri Iesu Christi), veritusque ille, quae est na-
 ra humana, ne captivus fieret, ad palatium ire cunctaretur, moram
 titur solita osculatio differturque in tempus aliud, imperatori si-

τοῦ καθήκοντος ἀσπασμοῦ, καὶ ὑπερίθεται εἰς ἑτέραν ἄνω, μαθητευθεῖσαν τῷ βασιλεῖ. καὶ ἦν ἐκείνη παρρησιακή, καὶ ἀλλοία μὲν τις φασύλη, καὶ ἑβδομάδος δὲ τῆς μετὰ τὴν πεσχάλιον κυριακῆν· καθ' ἣν συλλεγόντος τοῦ πληθους, ὅσοι εἶωθαν ἐν τοῖς τοιοῦτοις πληροῦν τὰ βασίλεια, τελεῖται μὲν καὶ τὸ ἀσπασθῆναι, τὸ ἐπιπολαῖον τῆς μηχανῆς, συντελεῖται δὲ καὶ τὸ κρύφιον, ἢ ἐξ ἐρήμης τοῦ πατριάρχου καθαιρέσει, ὡς οὐκ ἂν εὐφήμως εἰπεῖν ἔχοι τις. τῶν μὲν γὰρ ἀρχιερέων, εἰ χρὴ φάναι, καρδαλεότης, τῶν δὲ εὐλάβεια κατὰ πολὺν φόβον, τῶν δὲ καὶ μῖσος οὐκ εὐλόγιστον κατὰ τοῦ ἀρχιερατικόντος οὕτω ῥηδῖως ἤγνωσαν τὴν ἐκείνου καταβολήν, ἐπιτιθεμένων καὶ τῶν τιμῶν τῆς συγκλήτου βουλῆς, κατακτυπούσιν, ὡς οὐκ ἂν οὐδὲ Ἰερικουῦνταια τεῖχη κατηχούμενα σάλπιγγι ἐκείναις ἐπιπτον.

Καὶ τὸ ἐκεῖθεν, βραχυλογικῶς καὶ αὐτὸ ἱστορῆσαι (τίς γὰρ ἀναμετροῦν τὰ πέτρα μέτρον;), τάρραχος μέγας τῶν τοῦ παλατίου, ὅσον ἦν πρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς κατ' αἰὸν ἀληθείας, τῶν τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως, τῶν αὐτῆς δὴ τῆς ἐκκλησίας. καὶ ἐκείνης γὰρ ὀλίγοι κατεσκευάθησαν ἐπὶ τοῖς προχθεῖσιν· οἱ δὲ γε πλείους προωρῶντο τὸν κύρτον ἐνώπιον αὐτῶν διὰ παντός, καὶ κατὰ τῶν πεπραγμένων ἐγίνοντο. οὐκ οὖν καὶ μαρτίζονται. καὶ οἱ μὲν τῷ μικρῷ βασιλεῖ ἐκομίζωτο, καὶ καθάπαξ ὑπαγορεύσαντες ἐκείνῳ, καὶ ὡς οὐκ ὄφελον.

gnificatum. ac fuit solemnitas illa tum reliqua parum laeta, tum hebdomade ea, quae dominicam paschalem sequitur: qua hebdomade congregata multitudine, quae in eiusmodi rebus palatia implere solet, tum osculatio fit, id quod quasi supernatabat consilio, tum consummatur, id quod celabatur, indicta causa patriarchae defectione, quae nemo faustis possit verbis commemorare. sacerdotum enim, siquidem dici oportet, quod verum est, partim astutia, partim ex nimio metu prudentia, partim etiam invidia haud honesta, faciebat, ut facile illius defectionem perficerent, suffragantibus etiam quibusdam senatorum. ac tumultuantibus vehementius, quam quo tubarum sonitu percussa Ierichus moenia conciderunt.

Secuta est, ut paucis hoc quoque verbis dicam, (quid enim restat, quae omnem excedunt modum?) magna seditio palatinorum, qui quidem deo adhaerebant et veritati eius, civium, ipsorumque adeo clericorum; namque ex his quoque pauci exsultabant propter ea, quae acciderant, plerique suspiciebant dominum perpetuo sibi observantem. damnabantque quae facta erant: unde orta utique inter eos discordia est. ac nonnulli quidem parvum imperatorem adeunt, et recta via omnia e facti docuerunt, ut minime debebant, archipresbyteri imminutionem.

ἰδάζαντες τὴν τοῦ ἀρχιερέως ἀτιμίαν, ἐπέμενον οἷς ἐκακούρησαν, καὶ τὴν διδασκαλίαν ἡσφαλίζοντο, καὶ τὸν παῖδα τῷ καθήματι ἐνερείδοντες τηρεῖν αὐτὸ εἶθιζον, καὶ μάλιστα ἡ τὸ ἰαν δυναμένη μήτηρ καὶ ὁ μετ' αὐτὴν πρωτοσεβαστός, ὁ κατὰ τῆς ἐκκλησίας τότε μελετήσας δυνατὸς γενέσθαι καὶ σὺν γυναιξὶ ὑστήσας κατὰ τὴν παροιμίαν μάχην. καὶ οὕτω μὲν τινες οἱ οὗ μὴ καλοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τε τῷ πατριαρχειῷ καταστραφίζοντες δυσπραγίᾳ ἐπὶ τε τῇ τῶν Καισάρων δυστυχίᾳ, καταλήγουσιν εἰς κακὸν μέγα καὶ οἰκτιστον. εἰπεῖν γὰρ ἐν ἱεραχυτάτῳ, πόλεμος κροτεῖται ἱερός, ὡς ἂν καιρώως φαίη τις. καὶ στεγανούονται μὲν οἱ τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ ὡς ἐπὶ πολιορκίᾳ μεθ' ὄπλων, οἱ δὲ βασιλικοὶ ἔξωθεν ἐπιπίπτουσι καὶ πολλοὶ καὶ γενναῖοι. καὶ πίπτουσι μὲν οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τῶν δὲ βασιλικῶν ἀμύθητοι. διέβη δέ τι τοῦ τοιοῦτου κακοῦ καὶ εἰς τὴν ἀγοράν· τὸ γὰρ βασιλικὸν συμμαχικὸν πολλοὺς ἐνεπηθήσας, καὶ τοὺς μὲν ἄλλως ἔβλαψε, τινὰς δὲ καὶ τοῦ ζῆν ἀπήγαγεν. ὅθεν καὶ πλατυνθὲν τὸ κακὸν ἐπλήθυνε τὸ κατὰ τῆς βασιλείδος μῆσος καὶ ἠπλωσε μικροῦ δεῖν εἰς ἀπαντας. καὶ ἔγεμον αὐτῆς τὰ πάντων στόματα οὐκ εἰς ἰγαθόν, καὶ ἐβουλεύοντο τὰ εἰς κάκωσιν αὐτῆς καὶ ἀπόστασιν. ὅποια δὲ ἐν τοῖς τοιοῦτοις φιλεῖ γίνεσθαι, οὐ μόνον ἐκ ἂν παρὰ πόδας ἐπορίζοντο τὰ εἰς ἄμυναν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὑβρισθῆν ἀνεβίβαζον τοὺς λογισμοὺς, καὶ ἀνέβη αὐτοῖς ἐπὶ

perseverabantque in iis, quae commiserant, sententiamque suam stabiliebant, et puerum confirmantes in praeceptis suis, ut observaret ea adsueticabant, in primis, quae plurimum pollebat, mater eius et secundus ost eam protosebastus, qui ecclesiam tum dominari cupiebat et cum mulieribus secundum proverbium excitaverat pugnam. atque ita quidem omnium virtutis parum amantes; reliqui autem animis afflicti propter patriarchae et Caesarum iniuriam ad malum ingens et miserabile eveniunt. ut enim brevi dicam, bellum oritur sacrum, ut iure quis dicat. armis teguntur intus ministri ecclesiae ad defendendam obsidionem, adoriuntur eos extra imperatorii multi et generosi. cadunt autem pauci eorum, qui in ecclesia erant, ex imperatoriis autem innumerabiles. transiit autem aliquid eiusdem mali etiam in forum. artis imperatoriae asseclae enim adorti sunt plurimos, atque alios reserunt, alios etiam vita privarunt. unde latius grassata pernicies auxit odium imperatricis et ad omnes prope pertinuit. fremebant aduersus eam ora omnium et moliri coeperant inimicitias et defectioem. itaque, ut fere fit in rebus eiusmodi, non solum, quae praesentia erant, ad defensionem pararunt, sed etiam ad longinqua vertunt animos, et venit in mentem, cuius supra mentionem iniicimus.

νοῦν ὁ Κομνηνὸς Ἀνδρόνικος, ὃν ἄνω τοῦ λόγου παρερρίψα-
μεν. ἔδοκει γὰρ ἀξιόμαχος ἐπίκουρος ἀναφανήσεσθαι ἂν
πρὸς τὰ ξυμπεσόντα καὶ ἀλεξίκακος, οὐχ ὥστε μὴν ἐκείνον
δραξασθαι καὶ πρὸς ἑαυτοῦ θέσθαι τὰ ζυγὰ τῆς βασιλείας,
ἀλλ' ὡς τῆς μητρὸς, ἣ φανύλως ἐπιτροπέυειν ἔδοκει, ἔτι δὲ
καὶ τῆς τοῦ πρωτοσεβαστοῦ οἰήσεως ἐξελεσθαι τὸν καταπρα-
γματευόμενον. καὶ ἦν τοῖς πολλοῖς — ὄκνω μὲν εἰπεῖν ὡς
πρὸ καὶ αὐτοῦ Θεοῦ, θαρρῶ δὲ ἀσφαλέστερον φράσαι ὡς
εὐθύς μετὰ Θεὸν τὰ τῆς καρδοκίας εἰς τὸν Ἀνδρόνικον.
ὄθην καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολέμου ἀκμῆν ἔχοντος περὶ πον¹⁰
μοσημβριάζουσαν ὄραν, καὶ διαβλεπομένου ὡς ἑτερορρηκῆς
ὑπὲρ τῶν βασιλικῶν ἔσται, πλάσμα ἦν λόγων τοῖς πολλοῖς,
ἤδη δὲ καὶ διανοιῶν ἀνάπλασμα ὑπόκειν, ὡς ἰδοῦ ὁ Κο-
μνηνὸς ἦκει καὶ ἄγγύς σου τῆς ἀντιπόρθμου τῆ Βυζαντίᾳ
αὐλλίζεται δαμάλως. καὶ τὸ βουλόμενον ἐκάστου τῶν πω¹⁵
τῶν εἶχεν ἐκείνον παρόντα τῇ μάχῃ, ὡς εἶπερ ἐκ τῆς Σιν-
οπικῆς χειρρονήσου, ἣν τότε κατεῖχεν, εἰς τὴν μεγαλοπικῆ
ἐπερῶξαστο. καὶ ἐδόξαζον ἐκείνον σωτήρα σφῶν ἐκάστου ἔσι-
σθαι καὶ ἔρμα τῆς βασιλείας, κούφως ἐνταῦθα κάκει παρε-
γομένης πρὸς τοῦ θέλοντος, εἶπερ μόνον τῷ πρωτοσεβαστῷ²⁰
καὶ τῇ ξυνασπιζούσῃ βασιλίδι χαρίζοιτο. ἔπεμπε γὰρ ὁ Ἀν-
δρόνικος φαντασίαν τοῖς πλείοσιν ἄνθρωπος εἶναι οἷος διέπειν
κόσμον καλῶς, καὶ οἷς δὲ ἔπαθε, μαθεῖν ἀγαθὸς εἶναι, πάν-

videbatur enim socius esse, Andronici Comneni idoneus ad comprimenda
et arcenda, quae futura essent, neque tamen ita, ut caperet ipse et
albimet vindicaret habenas imperii, sed ut matris, quae male exercere
tutelam videretur, ac protosebasti arbitrio, eandem eriperet pruden-
tia sua. atque erat ille — vereor dicere — plerisque deo ipso ca-
rior, sed affirmare audeo, proximum post deum locum in animis An-
dronicum habuisse. quare quum pugna ecclesiastica circa horam me-
ridianam vehementissime exarsisset, videreturque in eo esse, ut se-
cundum partes imperatorias verteret, sermonibus ficta et consiliis
mox reflecta plerorumque subibat animos opinio inanis, adventare Co-
mnenum et constitisse ad iuvenecam, quae Cpoli opposita est in freti
ripa altera. itaque vota cuiusvis civis illum in pugna praesentem
habebant, tanquam e Sinopensi chersoneso, quam tum tenebat, in
urbem advolasset. fore eum sibi quisque servatorem sperabant et
propugnaculum imperii, quod facile huc illuc ab unoquoque trahere-
tur, qui protesebasto et sociae eius, imperatrici, gratificaretur. et
enim in animum induxerant hanc opinionem plerique, esse Androni-
cum hominem ad imperium bene administrandum idoneum, ac didi-
cisse per ea, quae passus esset, bonae frugis esse, et imprimis culta-

ως δ' ἔν καὶ τὸν τοῦ Μανουὴλ παῖδα αἰδέσεσθαι κατὰ τοὺς υἰχοὺς ὄρκους, καὶ μάλιστα τοὺς ὕστερον, οὓς μετὰ πάθας ολλὰς ἐπέκρινε δοῦναι, καὶ δεδωκὼς τὴν τῶν Παφλαγόνων ἰτεκληρώσατο γῆν, ὡς καὶ στρατοπεδαρχεῖν ἐκέλευε καὶ τὰ εἶδεν εἰς κέρδος ἀπονοσοφίζεσθαι. καὶ εἶχον μὲν οὕτως ἐλ-
 ἰδων οἱ τῆς μεγαλοπόλεως· αἱ δὲ ἦσαν ἐλπίδες ἄλλως καὶ
 νεῖρων κατὰ τὸν εἰπόντα σκιά, ὡς ὁ ἐπιὼν χρόνος ἀπέδειξε,
 εὐσας τὴν καλὴν ζωγραφίαν ἦν ὁ καθ' ἓνα ἐπὶ τῷ Ἄνδρο- 274
 ἰκῳ ἐνετυπώσατο εἰς ἑαυτὸν, καὶ ἀπαλείψας μὲν αὐτήν,
 κήνας δὲ τὸν ἄνδρα καινότερον, εἰπεῖν εὐφημότερον.

Ἄλλὰ τοῦτο μὲν μικρὸν τι ὕστερον· τότε δὲ ἀνεκαλεῖτο
 αἰστος τὸν Ἄνδρόνικον ὡς ἤδη καὶ παρόντα ἢ γοῦν ἀλλὰ
 ἀρεσόμενον. ὡς δὲ τὸ φάντασμα ἐψεύσατο, καὶ ὁ πόλεμος
 ἐπὶ δείλην ὄψιν κατεργάσθη, ῥίψας πολλοὺς καὶ τὸ νότιον
 ολυάνδριον τὸ πρὸς τῇ θαλάσῃ πλήσας νεκρῶν βασιλικῶν,
 δὴ σαυρία τεθέλγεται λέγεσθαι, καὶ ἐχρῆν κατὰ τινα ἔμ-
 ἄσιν τὴν τότε δόξασαν ἡρέμα καταστῆναι τοὺς τε βασιλι-
 οὓς τοὺς τε ἐκκλησιαστικούς, ὅποι μὲν ἤλθον μεθόδων οἱ
 ὅτε, πάρεργον οἴμαι ξυγγράφειν, ὃ δὲ ἡμῖν ὀδοποιεῖ τὰ ἐφε-
 ῆς, εἰρήσεται.

Ἀποκαθίσταται μὲν μετὰ τινα διαστήματα ἔμμηνα πα-
 ριαρχεῖν αὐθις ἀναγκαίως ὁ ἱερώτατος Θεοδοσίος, συγκαθί-

am Manuelli puerum propter iuramentā, quae fecerat, plurima, po-
 teriora praesertim, quae post magnas miseras dare decreverat, et
 eum dedisset, Paphlagoniam in vicem accepit, ut et imperium eius
 rovinciae exerceret et sibi inde lucrum faceret. talem igitur spem
 unis civitas alebat. sed erat ea spes inanis et somni, quod aiunt,
 ana species, quemadmodum tempus deinde secutum declaravit, quod
 ulcram illam imaginem, quam de Andronico sibi quisque confixerant,
 elevit et abstersit, ostenditque hominem, ut benignus dicam, no-
 am et insolitum.

Sed illud quidem paulo post factum est. tum autem vocabat
 nasquisque Andronicum, tanquam iam praesentem, aut certe quidem
 iox a futurum. quae spes quum fefellisset cives, et bellum multa ve-
 vera cessasset, fractisque multis et coemeterio australi, quod ad mare
 ertinet et putredinis nomen meruit, cadaveribus impleto imperato-
 is, secundum pactionem tum initam quiescere oporteret et impera-
 rios et ecclesiasticos, supervacaneum puto narrare, quae illi tum
 onditiones constituerint, ac dicturus sum, quod viam nobis muniat
 d res deinde secutas.

Restituitur post unius fere mensis dissidia in patriarchatum ne-
 ssitate cogente sanctissimus Theodosius, sociaturque cum eo. com-

σταται δὲ καὶ τὸ ἀρχιερατικὸν ξύμπαν εἰς μίαν ἔνωσιν, καὶ δοκεῖ τὰ τῆς πόλεως οὕτω κύματα γαλήνην εὐρεῖν. ὡς δὲ ἐχρῆν ἕκαστον μέγα πρόσωπον τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκφαίνεσθαι κατὰ εἰρήνης δῆθεν λόγον (ἔγωγε γὰρ αὐτῶν εἰσέτι τὸ θεῖον τέμενος, παραμενόντων ἐξ ὅτου προσπεφύγασιν), οἷς μὲν οὐκ ἦν ὑποπτον τὸ βιοῦν, καὶ οἷς δὲ ἀπαλῶς εἶχεν ἡ ψυχὴ, προουφαίνοντο, καὶ ἐλάλουν καὶ ἐποίουν ὅσα ἐπέβαλλεν ὁ καιρὸς. ἡ δὲ τοῦ Ἀνδρονίκου θυγάτηρ, ἡ τὸν Συναδηνὸν Θεόδωρον ὕστερον εἰς ἄνδρα λαβούσα καὶ ταχὺ ἀποβαλοῦσα, οὐ καθ' εἰρημὸν, ὡς λέγεται, φύσεως, ἐφαίνεται οὐδαμοῦ καὶ μὴν ἀνεψηλαφάτο κατ' ἐπιμέλειαν. ἦν δὲ ἡ αὐτῆς ἐκκλησιασθεὶν ἀποκρυβῆ φωνῆ πρὸς τὸν πατέρα ἕως καὶ εἰς Σινώπην, ἔνθα ἐκείνον ἔγνω εἶναι. καὶ ἔσχεν εὐθὺς, ὡς οὐκ ἂν τις οὐδὲ ἀνηρ δεξιώτατος· ἔοικε γὰρ ἡ φύσις φιλοτιμήσασθαι καὶ αὐτῇ τέχνῃ τοῦ φεύγειν, καθάπερ καὶ τῷ πατρὶ, ὃν μικροῦ ἂν δεῖσῃ τις εἰπεῖν ὡς δια βίον καιρῶθου τὸ καὶ φυχὰς εἶναι καὶ διαδιδράσκειν τοὺς διαιρέχην ἐθέλοντας. ἡ τοίνυν θυγάτηρ ἐκείνη εὐθὺς ἀνδρῶσαμένη τὴν εἰς δρασμὸν, καὶ εἰς ἐν γενομένη τῷ πατρὶ καὶ τὰ τῆς πόλεως περιηγησαμένη, τὰ τε ἄλλα ἐνέγραψεν εἰς ἀναπάντων πτόν ἐκείνου ψυχῇ, καὶ ὅτι δὲ θεὸς τοῖς Κωνσταντινουπολίταις αὐτὸς περὶ γῆν μετὰ τὸν οὐράνιον. καὶ τὴν καρδίαν

7. προῦφαίνεται T

muni foedere collegium archipresbyterorum universum, ac videntur ita tandem sedati esse fluctus urbani. quum autem eorum, qui in ecclesia erant, illustrior quisque prodire deberet secundum conditionem pacis (refertum enim etiam tum erat sacrum delubrum, remanentibus ex quo eo fugerant, plerisque), qui vitas non timebant et animo erant placido, prodibant et loquebantur faciebantque, quae tempus maderet. sed Andronici filia, quae Theodorum Synadenum postea maritum habuit et mox amisit, non secundum legem, ut aiunt, naturae, namquam comparebat quamvis studiosae quae sita. erat autem ex ecclesia fugientis latibulum iter Sinopen ad patrem susceptum, in qua illum urbe commorari sciebat; fecitque id iter ita strenue, ut ne vir quidem expeditissimus. videbatur enim natura quasi ambitiose illi quoque fugiendi dedisse artem, quam patri dederat, quem quis paene dixerit vita comprobasse illud "fugitivum esse et effugere insecrari conantes." filia igitur eius, postquam fuga laudem virtutis meruit et cum patre coniuncta est, res in urbe gestas enarravit, inscripsitque animo eius acutissimo stilo cum reliqua, tum quod post deum coelestem ipse a Cpolitianis alter in terris deus haberetur. quae quidem verba multum secum versans, et varia volvens in animo con-

ἣν γραφὴν ταύτην ἀνελίττων συχνὰ δ' Ἀνδρόνικος, καὶ δια-
 ογισμούς· ἀναβιβάζων αἰεὶ ἐν καρδίᾳ ποικίλους, ἐκτεκνᾷται
 ογισμῶ ἐνί, ὅς τὸ σύμπαν εἰς φθορὰν ἐκύκλησεν. ἀρχά-
 ενος γὰρ ἐκείθεν ἀκροβολίζεσθαι κατὰ τῆς βασιλίδος καὶ
 οὔ πρωτοσεβαστεῦ καὶ μέγιστοι ἐπιπέμπειν διὰ τε γραμ-
 μάτων καὶ στομάτων, ὡς ἄρα τὸ τῆς βασιλείας καθάρειον
 πληθύνοντες παρουνοῦσι κατὰ τοῦ βασιλέως παιδός, καὶ σκώ-
 των καὶ ἀπειλούμενος, καὶ τῶν ὁμοίων αὐθις ἀντιπειρώμε-
 τος καὶ οἷα ἔλθγειν ἐπακούων, ὡς τοὺς ὑβρίζομένους ἤρρασκεν,
 ἵτα καὶ παρανοῶν δῆθεν καὶ μὴ εἰσακουόμενος, ὅτι μηδὲ ἦν
 ιτάσσων φορητὰ, ἐκμαίνεται εἰς ὄδον ὡς ἐπὶ ἀμύνη τῇ
 πρὸς τοῦ βασιλέως, οἷα καὶ φημιζόμενος ἐπιτετόχθαι πρὸς
 οὐ μακαρίου Μανουὴλ ἀνδιαφέρειν καὶ αὐτὸς τὸ βάρος
 ἵς ἐπιτροπῆς.

Καὶ ἦν ἡ ταῦ Ἀνδρονίκου εἰς τὴν μεγαλόπολιν τὸ ἐν-
 εῦθεν ὁρμὴ· βασιλέως πρόφασις, Ἀλέξιος δηλαδὴ ὁ μικρός,
 ἠψόμενος ἀμυναν· ἄλλως μέντοι ἀληθῶς πρόθεσις βασι-
 εὺς ἐκεῖνος, ἄσφορος θανούμενος, ὡς οὐκ ἔχρη. καὶ γοῦν
 υλλεξάμενός τινα στρατιάν, τὴν μὲν κατὰ γῆν τὴν δὲ λοιπὴν
 αἰὰ θάλασσαν, ὡς εἶχεν ἰσχύος (εἶχε δὲ ἀμυδρῶς), ἤλαυνε
 ἢ μὲν κατὰ σπουδῆν, τὰ πολλὰ δὲ σχολαίτερον, μεθοδεύων
 ἢ σχολῇ δοκεῖν βαρὺς εἰς ὄδον εἶναι διὰ τὸ πολὺ τοῦ στρα-
 οῦ· ὅπερ οὐχ οὔτως εἶχεν.

20. ἀμυδρῶς T   22. δοκεῖ T

lia Andronicus, in eo maxime consilio constitit, quod universam rem
 publicam perturbaturum erat. etenim eminus e provincia sua lacer-
 are imperatricem et protosebastum, atque contumelias in eos sive
 bellis sive ore effundere, quod imperii sacrum profanarent et male
 aberent puerum imperatorem, atque conviciari ac munitari ausus, et
 militi invicem ratione obiurgatus ipse, et, qualia clamaret, talia audiens
 b iis, quos provocarat, praecipere quin etiam conatus, nec auditus,
 uoniam praecipiebatur intolerabilia, ad id postremum processit insaniae,
 t adversus urbem proficisceretur ad auxilium scilicet ferendum im-
 peratori. et erat sane fama, a beatae memoriae imperatore Manuele
 dscriptionem cum iis esse, qui ferrent onus tutelae.

Proficiscitur igitur adversus urbem Andronicus: imperator prae-
 xtni erat, parvus ille Alexius, opem scilicet habiturus; revera
 oopo erat, immatura quippe morte periturus, qua minime decebat.
 aequo comparato exercitu tum terrestri tum maritimo, cum copiis,
 uas habebat: habebat autem exiguas: partim festinanter, plerumque
 ardius proficiscitur, quo videretur difficulter propter copiarum pro-
 edere multitudinem, id quod secus erat.

Ὡς δὲ τὴν τῶν Θυρκῶν καὶ Βιθυνῶν γῆν περιελθὼν ἦρ-
 τῆς τῶν Βεβρυκῶν, καὶ περὶ τὴν ἀντιπέραν τῆς μεγαλοπό-
 λεως Χαλκηδόνα ἐστρατοπεδεύσατο, ἦν μὲν ἡμῶς τὸν λαὸν
 ὁ ἀνήρ, διασπείρας δὲ τὴν ἀμφ' αὐτὸν στρατιάν πρὸς τέγγη
 καὶ σικηρὰς πηξάμενος ἐν τόποις καιρίοις, ὡς φαίνεσθαι πο-
 κνουσθῆναι τε καὶ πληθος ἔχειν, καὶ τὰ πλοῖα δέ, ὡς ἐνέβαλι
 τι τοῦ στρατιωτικοῦ, περὶ τὰ κατ' αἰγιαλὸν βράχια καὶ λοι-
 πὰς θαλαττίους ἀγκάλας δεξιῶς μερίσας καὶ καταστήσας, ὡς
 μὴ σαφῶς διαφαίνεσθαι οἷά τε καὶ ὁπόσα δεῖνα, τοιαύτην
 σκότωσιν ἔπεμψε τοῖς μεγαλοπολίταις, τοῖς τε ἄλλοις καὶ αὐ-
 τοῖς δὴ τοῖς πρὸς ἐκείνον ἐχθραίνουσιν, ὡς δοκεῖν τὴν τε πι-
 ραίαν γῆν καὶ τοὺς αὐτῇ προσκυροῦντας αἰγιαλοὺς πεπλη-
 σθαι, τὴν μὲν στρατευμάτων πεποικνωμένων, τὴν δὲ συγχῶν
 τριήρων καὶ ἐτέρων πλοίων, ὅσα προμήκη σκευωροῦσιν αἰ
 κατὰ θάλασσαν μηχαναί. καὶ εἰσάγαμεν ἀληθῶς ἐν τοιαύταις
 οὕτω πάσχειν οἱ ἄνθρωποι· πληθύνομεν γὰρ ὡς τὰ κεί-
 καὶ μεγεθύνομεν ἃ θαναμάζομεν, οἷα μὴ ἀκράβοῦν δυνάμει
 διὰ τὸ τὴν ψυχὴν συγκαχῆσθαι τοῖς ἐκπλήττουσι.

Τοιοῦτος οὖν ὁ Ἀνδρόνικος φανείς, καὶ ὁ οὕτως ὀλίγος μερίς
 διακριθείς, ἐφέλλεται διὰ βραχέος καιροῦ πάντας, καὶ τὴν ὀληρῶ
 πόλιν μεταγεί, ὡς οὕτως εἰπεῖν, πρὸς ἑαυτὸν. καὶ ἵνα μὴ μακρῆ
 θαλάσση διηγημάτων ἐπαφῶμεν τὸ τοῦ λόγου ἀκάτιον ἀλλ' ὡς
 διὰ πορθμοῦ βραχυπορήσωμεν, ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ πλοῖζομεν

Per Thynorum et Bithynorum terram profectus, quum in regio-
 nem Bebrycensium pervenisset, et ad urbem Cpoli oppositam Chalce-
 donem castra posuisset, quoniam exercitum perexiguam habebat, co-
 pias callide distribuit et tentoria locis idoneis ita collocavit, ut
 densa et crebra esse viderentur, navigia autem, impositis aliquot mi-
 litibus, per vada ad litus et sinus maris reliquos apte disposuit, ut
 numerus eorum et magnitudo minus posset discerni, tantamque Cpo-
 litanis quum reliquis, tum vero inimicis suis fraudem fecit, ut ter-
 ram oppositam et litora repleta esse putarent partim militum mul-
 titudine, partim copia triremium et aliorum navigiorum, quae bel-
 lis maritimis parantur praelonga. ac solemus sane homines in
 eiusmodi rebus ita affici: amplificamus plerumque et exaggeramus,
 quae admiramur, quoniam accurate ea indicare non possumus, pro-
 pterea quod mens turbata est stupentibus.

Talis igitur cum appareret Andronicus, et exiguae eius copiae
 ingentes esse viderentur, brevi tempore cunctos sibi conciliat, et to-
 tam urbem, ut ita dicam, in partes suas traducit. sed ne ingenti ma-
 ri rerum narrationis nostrae scapham committamus, sed via tanquam
 per fretum compendiarie proficiscamur, confestim ad illum navigat

ὅς ἐκεῖνον οἱ μεγάλοι, οἱ μικροί, οἱ μέσοι. καὶ θαυμάζουσι ἐν, ὅποια πρῶτην δοκοῦντες βλέπειν οἷα νῦν ἐμφανῶς βλέ- 275 ουσι, καὶ ὡς αἱ μὲν μακρὰ νῆες ἀλιᾶδες ἄρτι γνωρίζονται ἢ πρὶν κατὰ ἀπάτην σκοτώσεως διαφωτισθείσης, αἱ δὲ σκη- αὶ μακροῦς ἀλλήλων διαστήμασιν ἀφορίζονται, σικνηλατοῖς ῥέπουσαι, ὃ δὲ στρατὸς ὅσος πανήγυρις οὐκ εὐγενής, οἱ δὲ ποιοὶ ὁπίους τοὺς πλείους μύλωσιν ἂν καταδέχοιντο. καὶ ρυπνίζοντο μὲν καὶ ἀνένηφον, ὡς τὰ μικρὰ γνωρίζειν αὐτὸ νῦτο μικρὰ, καὶ μηκέτι μεγαλειὸν τι αὐτοῖς ἐπισηφίζεσθαι. ἡ δὲ κάλαι ποθεῖν κυραμένον ἐπειθεὶν ἐθέλειν τὸν ἄνδρα ὄνον αὐτὸν φαινόμενον τὸ πῦν, καθὰ πρὸς ἀγαθοῦ σφισιν ν, καταπράξασθαι. οὐκοῦν ἤσπαζοντο ἐκείνον, ἐφίλουν πρόσ- πόν τε, οὐ τὴν θέαν εὐχοντο, καὶ χεῖρας, ἐφ' αἷς ἐπεποιθεῖ- αν, ἐπ' αὐταῖς ἐνεθουσίῳν. ἐξηρεύοντο ἐπαίνους παντοδα- ούς, ἀνεβόων συχνὰ δόξαν τῷ θεῷ. προσκαλοῦντο, εἰ οἷόν ε, διακηθῆσαι εἰς τὴν ἀντίπορθμον ταχύ. τὸ γὰρ ποθεῖσθε οὐ ἄνδρος, ἐπίσημον αὐτῷ τυγχάνον πρὸς φύσεως, καὶ τοιαύ- ην, ὀλμαι, καινοτροπίαν ἐνθυμήσεως ἐπέβαλλε τοῖς πολλοῖς. δὲ τὰ μὲν ἀντιχαρεῖς ὡς εἰκὸς καὶ μάλα, τὰ δὲ καὶ φιλεν- λικησίας ἐν οἰκείοις κενευαρχήμασιν, οὐκ ἔλλαγα δὲ καὶ θαρ- ούνας τοὺς εἰς αὐτὸν ἀφαιρεακότητας, αἴρεται μικροῦ δεῖν ἐπὶ κειῶν, οὐ μόνον πρὸς Ἀγγέλων, γένους τούτου βασιλικῶ

8. ἀντίφωνον T

di sunt in summa, infima, media statione vitae. ac mirantur, quum uae prius videbantur sibi videre, nunc vident revera, et naves illae magae iam scaphae apparent, oculorum ante tenebris nunc discussis, metoria autem magnis separantur intervallis, areis, quibus cucumeres gignantur, apta, exercitus concioni haud illustri similis, atque qui plerique, quales in pistrinum mitti solent. itaque expergefacti : crapula soluti agnoscebant quidem copias id quod essent, exi- aas, neque iam opinione sua splendorem illis addebant; sed ve- utum residens desiderium persuadebat, virum ipsum, quum appare- et, solum omnia, quae salutis sibi essent, perfecturum esse. itaque ulatabant illum, et deosculabantur os illud, cuius adspectum exopta- erant, et quibus confisi erant manibus, in iis exsultabant; rugie- ant laudes varias, vociferabantur multa ad gloriam dei; exhortaban- ur, ut transsiliret, si fieri posset, fretum confestim. hominis quippe oleritas, quod habebat insigne a natura, illam, opinor, miram cupi- itatem plerisque iniiciebat. atque ille vicissim gavius, ut par est, ebementer, et ostentans nonnulla ad vanam sui gloriationem, non- ihil etiam confirmans eos, qui in se suspicerent, manibus prope ge- atur, non solum ab Angelis, gente illa imperatoria splendidissima et

λαμπροῦ τε καὶ πολυδυνάμου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ λοιπῆς εὐγενείας καὶ συγκλήτου λογίδος καὶ τῶν ἄλλων τέκνων τῆς πόλεως, καὶ εἶχε λοιπὸν αὐτὸν οὕτως ἢ μεγαλόπολις, μυρία καινοπραγήσαντα.

Ἐταῦθα ἔστιν εἰπεῖν ὡς ὁ μὲν εἰπὼν "εὐλόγησέ σε ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ ποδί μου" αἰδιδμός ἐστιν εἰς αγαθόν, ἔπει οὐδὲ ἔξω ἐγκωμίων. ἢ τοῦ δικαίου μνήμη πίπτειν οἶδε· τὸν δὲ Ἀνδρόνικον ἐξ αὐτῶν βαλβίδων εἰσοῦσαν ἔχει ἢ ἢ μεγαλόπολις μέμφεσθαι, ὅτι οὐκ εὐλόγησεν αὐτήν ὁ πῶς αὐτοῦ. οὐδὲ γὰρ ἴστατο ἐκ εὐθύτητι, ὡς τὰ ἐφεξῆς ἅπαντα ἔδειξαν. ἀπὸ γὰρ ἢ τοῦ μεγάλου Κωνσταντινίου κληρονομία εἶχεν αὐτῶν, καὶ αὐτίκα οἱ ἀμφ' αὐτὸν Παφλαγόνες, ἔθνος ἀτάσθαλον καὶ ἐν Ἑλλήσει βάρβαρον, κελουσθὲν ἐκεπήδησε τῇ τῶν Λατίνων φύλῃ, οἱ ἀφώρισμένοι κατ' ἔθος ἀρχαίαν περὶ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ Βυζαντίου κέρατος, τὸν τοῦ φωσφορίου ἐχόμενοι, ὑπερὶ ἐξήκοντα χιλιούστας ἐχόντο εἰς ἀριθμόν. ἐπεκαλοῦν δὲ τοῖς Λατίνοις ἐκεῖνοι ὅτι πρὸς τοῦ πρωτοσεβαστοῦ καὶ τῆς ἐσποίνης Ξένης ἦσαν καὶ δι' ἐκείνους ἐβούλευον κατὰ Ῥωμαίων κακά· καὶ ἦν ἀληθῶς οὕτως ἔχον τὸ πρῶγμα· διακαυόντες γὰρ καὶ ἡ θέσποινα καὶ ὁ πρωτοσεβαστὸς τοῦ ἐπὶ Ῥωμαίων στέργεσθαι ἀπέβλεψαν εἰς τοὺς Λατίνους, καὶ ἄφοροις ἐπάρωντες καὶ μάλιστα ὑποσχέσεσι τοῦ τὴν πόλιν τι προνομεῦσαι καὶ ὑπὸ δουλείαν αὐτοῖς τοὺς Ῥωμαίους θέσθαι.

potentissima, sed etiam a nobilitate et delectis senatus ceterisque urbis civibus. tali igitur modo urbs Andronicum illum habebat, qui innumerabilia peccaverat.

Hic iam dicere licet, qui dixit, "beavit te deus per pedem meum," eum merito gloriosum esse, quoniam laudibus carere nequii iusti memoria; Andronicum autem ex ipsis introitus quasi carceribus urbs reprehendere possit, quod non beaverit ipsam pes eius. neque enim in iustitia consistebat, id quod omnia, quae deinceps excusa sunt, declararunt. simulatque enim magni Constantini illi hereditas obvenit, illico qui eum stipabant Paphlagonae, gens impia et in Graecis barbara, iussu eius Latinorum invaserunt gentem, qui moro prius in litore sinus Cpolitani, quod cum phosphorio cohaeret, separati numerum plus sexaginta milium conficiebant. exprobrabant autem Latinis, favere eos protosebasto et imperatrici Xenae, horumque causa insidiari Romanis. ac revera res ita habebat. etenim quam excidissent amore Romanorum imperatrix et protosebastes, in Latinos oculos converterunt, donisque invitatos et promissa maxime urbis depredatione et servitute civium commoverant illos, ut ad bellum

νέπεισαν ἤδη καὶ πρὸς μάχην ἐξαρτύεσθαι, εἰ μὴ ταχὺ ὁ Ἰνδρόνικος ἐπεραιώσατο· οἱ γὰρ καὶ τοῦ ὡς ἐρρέθη ἱεροῦ κλέμου συνεπαψασθαι τότε προσεληφθῆσαν μὲν, ἤγγησαν δὲ ἂν τὸ ταχὺ ἐκεῖνον λυθῆναι. ἐπεκλάτο μὲν οὖν τοῖς Λατί-
 νις αὕτη αἰτίασις οὐ ψευδής, οὐδ' εἶχον εἰπεῖν, οὔτε ἦν ἔχοιεν ἄν, ὡς ἦσαν ἄμεμπτοι· ἐμελλον δὲ οἴμοι κινῶ μεγάλην μῆγα κακὸν ἐκθεραπεῦσαι οἱ Πιφλαγόνες, οἷς λογίσιως ἐθρασύναντο. εἰσελθόντες γὰρ τὴν μεγαλόπολιν καὶ λαγιάσαντες ἐπὶ τοὺς Λατίνους (εἰκὸς δὲ πάντως καὶ ἄλλους οὖν τοιαῦτα νεωτερίζεσθαι φιλοῦντων συναίρεσθαι αὐτοῖς) κέρχονται τοῖς Λατίνοις οὐκ ἂν ἐλπίζουσι, καὶ διατιθέσθαι ἰ ἐλεεινότητα, καὶ σπέρματα ἐκεῖνα προκαταβάλλοντες ἀφ' ἡμεῶν καὶ πολλοὶ ἕτεροι σὺν ἡμῖν τεθερίκαμεν λειμῶνος ἱεροσεφόνης, οὕτω φάναι, δράγματα· ἐκεῖθεν γὰρ ἡμῖν κα-
 ἡκει τὰ παρόντα κακά.

Καὶ ἀφηγεῖσθαι μὲν τὰ τότε δεινά, ὅσα εἶδον οἱ Λατί-
 νι, τὸ πῦρ ὃ τὰ κατ' αὐτοὺς ἐπενείματο δίχα γὰρ τῶν ἀφαρ-
 αγέντων, τοὺς κατὰ θάλατταν ἐμπρησμοὺς ἐκ τοῦ παρὰ
 ὠμαίοις ἀμβροημένου πυρός· τοῖς ἐπὶ πλοίων φεύγειν ὁρμή-
 ταισι, τὰ κατ' αἰγιαλοὺς, τὰ περὶ τὰς ἀμφοδούς, ἔργον ἂν
 ἱη πολὺ, καὶ ὡς οὐ μόνον τῶν ἀνδοπλιτῶν Λατίνων κατε-
 κέρχοντο οἱ τοῦ Ἀνδρονίκου, ἀλλὰ καὶ ὅσοις περιποιεῖτο ἔλεον
 ὁ ἀπάλαμνον· καὶ γυναῖκες γὰρ αὐτῶν ἐρριπτοῦντο ἕξίφεισι
 καὶ βρέφη. καὶ τοῦτο μὲν δεινόν, οὐχ οὕτω δὲ ὡς ὅτε καὶ

m se accingerent, nisi confestim Andronicus traiecisset. iidem, ut
 ello sacro, de quo diximus, interessent, invitati fuerant, sed prohibiti,
 uoniam celerem id bellum finem habuit. exprobrabatur igitur illud
 on falsum crimen Latinis, nec poterant hi, nec vero hodie, affirmare,
 isontes se esse. sed, eheu, curaturi erant malo magno magnum
 alium Paphlagonas, siquidem temere animum expleverunt. namque ur-
 em ingressi et ad Latinos conversi (consentaneum autem omnino est,
 iam alios rerum novarum cupidos adiunxisse se illis), adoriuntur
 am gentem minime ista expectantem, et pessime tractant, et semina
 la serunt, unde nos et multi nobiscum alii mergites, ut ita dicam,
 rati Proserpinae messuimus. inde enim praesentia ad nos mala re-
 undarunt.

Enarrare autem cunctas miseras, quas Latini tum experti sunt,
 quem, quo bona eorum debebantur praeter ea, quae praedae erant,
 incendia maritima, quibus Romani coniecto igne insectabantur fo-
 ientes in navigiis, reliqua mala, quae vel in litore vel in plateis
 ebant, longum est. nec armatos solum Latinos asseciae Andronici
 vadabant, sed etiam eos, quorum inopia videatur misericordiam ex-

γαστέρων ἀναρρηγνυμένων μητρικῶν ἐμαιοῦτο οἰδηρος τὸ ἔμ-
βρυα, καὶ πρὸ ὄρας βλέποντος ἡλίον τὸ μικρὸν ὁ τοῦ ἄδου
σκότος μετεξεδέχτο αὐτό, τεθνηκὸς πρὶν ἢ καὶ ζῆσαι τὸ τέ-
λειον. Θηριῶδες τοῦτο καὶ ἀσύγκριτον μανίαις ἐτέραις. ἔπ-
σε τότε καὶ ἀνὴρ ἱερὸς ἐν Λατίνοις, οὐκ οἶδ' εἴτε ἀπὸ τῆς
πρεσβυτέρας ἦκων Ῥώμης κατὰ πρεσβείαν, εἴτε Σικελιάδου,
πάντως δὲ ἢ Ῥωμαῖος ὢν ἢ Σικελός. καὶ οὐχ ἁπλῶς ἔπ-
σεν, ἀλλὰ μετὰ τῆς παρ' ἐκείνῳ ἱερᾶς ὄλης περιβολῆς, ἢ
ὄπλων πρόβλημα περίεθετο, εἴ πως αὐτὸν αἰδέσονται οἱ κακί.
καὶ γέγονε καὶ ταῦτα ἡμῖν προκενητήματα ὢν ἐπάδομεν· ἡμῶν
γὰρ οὐδὲ οἱ ναὶ τοῦ Θεοῦ ἄσυλοι. οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτῶν
ἄχραντοι ἔμειναν, ὅτε νεκροὶ μὲν ἐστρώωννον αὐτοῖς τὰς κρη-
πίδας παντοδαποί, ἐν οἷς καὶ ἱερὰ πρόσωπα, αἵματι δ' ἐρό-
δατο τοῖχοι καλαὶ τε μεσοῦμαι, παρ' ὅσοις αἱ ἱερὰ στήθη
ταπειναὶ ἤροντο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· τότε δὲ τῆλιπυ
276 ἦν τὸ κακὸν τοῖς Λατίνοις ὡς ἐκβοήσαντας κατὰ τοῦ Ἀνδρ-
νίκου δοκεῖν δικαιωθῆναι καδ' ἡμῶν, καὶ ἀκουστάς θῆτε
νέσθαι τὰς αἰτήσεις αὐτῶν.

Καὶ οὕτω μὲν, ὡς ἐφθῆ στενολεσχίσας ὁ λόγος, κατὰ
πόλιν ἐκείνην εὐρυάγνυαν ὁ Ἀνδρόνικος. καὶ ἦν σκοπὸς αὐτῆς
τοῦ λοιποῦ τῶν ἐφεξῆς πράξεων καὶ ἀληθῶς προύργου σπ-
ρεῶσαι μὲν πρὸς μικρὸν τὴν βασιλείαν ἐμπορικῶς τῷ μικρῷ

21. προῦργον T

citatura fuisse. mulieres enim et infantes gladiis perimebantur: hor-
rida sane res, nec tamen tam horrida, quam quum uteris matrum pro-
scissis ferro fetus protraherentur, et infans, antequam lucem solis ad-
spexisset, tenebris orci obruebatur, mortuus, priusquam recte vixisset.
est hoc bestiarum more immane nec cum ceteris facinoribus compa-
randum. cecidit tam etiam homo Latinus sacerdos, qui veneritne a
metropoli Roma legatus, an ex Sicilia, nescio, sed certe aut Romanus
aut Siculus erat. nec simpliciter ille cecidit, sed cum omni suo in-
cro ornatu, quem pro munimento induerat adversus tela, num forte
veneraturi se essent hostes. ac fuit ea quoque imago eorum, quae ipsi
passi sumus. nam nec nobis templa dei intacta sunt. etenim de
ea quidem incruenta manserunt, quando cadaveribus pavimenta obte-
cta sunt variis, in quibus viri etiam clerici erant, et sanguine adspersi
muri trabesque pulcras quibus sacra tecta sublimia gestabantur. sed
haec quidem post facta sunt. tunc autem tanta erat Latinorum ca-
lamitas, ut Andronicum detestati clamarent, poenas nos duros et
dōm auditurum esse preces suas.

Andronicus ita igitur, ut supra paucis memoratam est, intravit
urbem amplissimam. spectare autem coeperat ea, quae deinde con-
secuta sunt, gradiebaturque ad ea ita, ut stabiliret nonnihil frus-

εξίψ, κατασεῖσαι δὲ τῆς κραταιότητος τὴν [τε] μητέρα, ἰ τὸν ἰστορούμενον πρωτοσεβαστὸν ἀποσκευάσοιτο, πρωτό-
 ν ἐκεῖνον Ἑριννύσιν ἐκδούς· καὶ κατέμενεν οὕτω προκε-
 αι τὰς τῶν πρακτέων ἀρχάς· καὶ ὠσιώσατο μὲν ἐπαυῖδα
 ὄρκους, καὶ αὐτοὺς οἶους καὶ ὄσους, ὧν εἷς καὶ ὁ ἐπὶ
 μεγάλου πανσεβαστοῦ βήματος τέθμελιωμένος εἰς κρη-
 α, ἣν οὐκ ἔστι κατασεῖσαι Χριστιανοῖς· εἰς αὐτὸ γὰρ ἦν
 ἰπεπηγὼς τὸ αἷμα καὶ τὸ σῶμα τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ,
 πᾶσι φρικτὰ καὶ πάντιμα. ἐδίδου δὲ ὑπονοεῖν ἀσφάλειαν
 τῆς βασιλικῆς καὶ τὸ τῆς ταπεινότητος ψευδῆ περίγραφον·
 οἱ γὰρ ἑαυτὸν ῥίψας ὁ Ἀνδρόνικος καὶ ἀπαλὸν βασιλικὸν
 α χεῖρι ἄρας ἔρέμα τῷ σκληρῷ τραχήλῳ ἐπέθετο, φαν-
 ῶν ὡς οὕτως ὑπὸ πόδα τῷ βασιλεῖ αἰεὶ πατήσεται. καὶ
 μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐλαφρίσας ἐπεκάθισεν ὄμῳ σφετέρῳ, πρὸς
 βολον καὶ τοῦτο τοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτὸν ἔχειν καυῖπερ
 ».

Ἦσαν ταῦτα. καὶ οἱ μὲν ἀγγινοῦστεροι καὶ οἶοι ἔχειν
 ἀληθῶς εὐσηπῆβολον ὦκνον πρὸς τῷ ἀνδρὶ εἶναι, οὐ πᾶν
 λοι ἐκεῖνοι, εἰ ὅτι μάλιστα εἰδότες οἶος πέπλαστο· οἱ δὲ
 ἰους παρήγοντο τοῦ ἀληθοῦς, καὶ ἦνθισμένας τὰς ἐκείνου
 ζους ὄρωντες τοὺς βοθύνους οὐχ ὑπεβλέποντο, ἀγαθοὶ καὶ
 οἱ γε ὄντες Χριστιανοί, καὶ λογισμῷ διοικούμενοι ὡς οὐκ
 τοιούτους ὄρκους συγχέαι κατατολήσει ἀνθρώπος γένους

nter imperium Alexii pueri, deliceret de rerum fastigio ma-
 , exuto, quem commemoravimus, et primitiarum loco furis di-
 protosebasto. ac perseveravit in delineandis ita agendi prin-
 . iuravit quin etiam iuraturanda, et qualia illa quantaque!
 ibus unum in magno gradu venerabili tanquam fundamentum
 m est, quod concutere non licet Christianis. in eo enim abdita
 corpus et sanguis Christi salvatoris, cunctis horrenda et venera-
 . ac faciebat, ut sperares firmam imperatori fidem, omentieba-
 re humilitatis signa. etenim humi prostratus tenerum pedem
 ratoris leni manu sublatus asperae cervici suae imposuit, simu-
 ita se semper sub pedibus imperatoris fore. quid, quod suble-
 n in humero sibi collocavit imperatorem, quod et ipsum docu-
 o esset, induxisse se in animum, quod fas esset.

Quae quum ita fierent, prudentiores et ii, qui haberent veram
 andi facultatem, dubitabant, non admodum multi illi, homini isti
 liungere, optime gnari, ex quo ille luto factus esset. plerique
 n a vero aberrabant, et vias floridas dum vident, non suspicia-
 ur fossas latentes, boni illi et ipsi Christiani, qui ita secum ra-

εὐ ἔχων, καὶ δρῶν τὰ τοῦ Θεοῦ ἄλλως ἐπιρροπῶς ἔχοντα πρὸς αὐτόν, καὶ πεπιστωμένους χρῆναι βασιλεῦσιν εἶναι, ὡς ἡ φύσις ἀλυσιδώσασα τὴν βασιλείαν ἠρμόσατο καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς μῆρογμα εὐ συνεκλώσατο.

Καὶ οὕτω μὲν οἱ ξυμπαντες· ὁ δὲ τὰ πρῶτα κολακίῳ σκευωρήσας ὡς ὑπαγαγέσθαι τὸ πολιτικόν, καὶ ἀντίως ὁ προὔθετο, εἶτα καὶ ἀκκιζέσθαι προεβάλετο, ὅσα ἐν τῇ προφρέειν ἐπὶ ἀγαθῇ τῆς πόλεως ἐπιτυγχάνων καταρροάταις, οἷα αὐτῷ ἀναχαιτίζουσι τὸ ῥεῦμα· ὡς εἰς ἀνάρορρον τινά. διὰ καὶ ἀναχωρεῖν ἐθέλειν εἰς τὴν τῶν Παφλαγόνων αὐτῆς ἰσχυρίετο. τὰ δ' ἦν κότος κατὰ τῶν καὶ εὐγενῶν καὶ ἰσχυρῶν εἰς τὸ πᾶν, οὓς μελετῶν κενὰ ὑπώπτευσεν ἀναντιωσομένους αὐτῷ. ἦν δὲ ἐν αὐτοῖς κορυφαῖον μέρος οἱ ὡς ἐρρέθη ἐκ γῆς ἄγγελοι, φύλον ἐκεῖνο καὶ γένους ἔχον τὸ ὑπερέχον καὶ ἀνδρείας εὐ ἦκον καὶ πίστεως βασιλικῆς καὶ συνέσεως, καὶ ἐπὶ μέγας δοῦξ ὁ Κοντοστέφανος, ἀνὴρ δραστικὸς καὶ φρονῶν γέμων, καὶ ἕτεροι μυριοὶ ὄσοι. ἐλάτθανε δὲ ταῦτα τῶν ἰσχυρῶν καὶ οὐκ ἤδεσαν ὅτι κατὰ τοιούτων ἀνδρῶν μέμνη. διὰ καὶ ἀξιοῦντα μεταπλέειν καὶ ὑποχωρεῖν ὄθεν ἤλθε, διὰ τὸ μῆδ' ἔχειν σπουδαῖον πράττειν τῇ ἐκ τῶν πολλῶν κωλύμῃ, ἐκείνων ἔχον ἐγκείμενοι, προσκλαίοντες, ποτινώμενοι, γουναζόμενοι πρὸς Θεοῦ καὶ ψυχῆς καὶ τῶν φιλτάτων, καὶ ἐνδιδόντες ἐξείναι αὐτῷ κατὰ πάντων κρατέν, εἰς ὅπερ ἂν αἰροῖτο· μὴ γὰρ

tiocinarentur, talia sacramenta non ausurum violare honesti generis hominem, qui consilia divina omnino sibi favere videret et iocinando sanxisset, imperatoribus obediendum esse, ad quos ex natura et generis ordine imperium et filium regni pertineret.

Ita igitur civitas affecta erat. ille autem, adulatione prius usus, ut conciliaret sibi civitatem, et consecutus, quod sibi proposuerat, detrahere iam operam, cooperat, tanquam incideret scilicet in cataractas, quae in vorticem subverterent flumes, quare redire se in Paphlagoniam velle simulabat. nec deerat vehemens adversus nobiles et potentes odium, quos, dum vana molibus adversaturis sibi suspicabatur. in quibus pars primaria erat angelorum, ut dictum est, terrestres, gens et genere prae ceteris nobilis et virtute, fide erga imperatorem et prudentia insignis, et magnus dux Contostephanus, vir strenuus et intelligens, atque alii innumerabile latebat autem hoc multitudinem, nec noverant, talibus illum visis succensere. quare quum discessurum se et unde venisset rediturum esse iactaret, quod nihil posset strenue agere propter ea, quae plerumque sibi crearent, impedimenta, plebs instare, precari, obsecrare, ob-

φρασι διὰ τούτους ἢ ἐκείνους τὸ πᾶν ἐξολέσθαι. ἀφίησιν ἢ ἐπὶ τούτοις ὁ Ἀνδρόνικος τὴν θρόνον ἐκείνην, καὶ βαδ-
λα ταύτην πρώτην ὑπαναβάς τοῦ μέγιστα δύνασθαι διὰ
δημοτικὴν λαχόν, οὕτω προσκολλημένην αὐτῷ καὶ τὸ κατ'
τὸν ὄλιγον εἰς μυρίον ἐπαύξουσιν, βαδύνει σκέμμα λαβ-
θῶδες. καὶ τέως τρέπεται κατὰ τοῦ ἀρχιερέως, σὺ δε-
νὺ μόνον ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ εἶναι ὅλως ἀξίων ἐκείνον ὡς
τῷ δύσχεροστον, καὶ μάλιστα ὅτι καὶ ἤσθετο προορώμετον
τράξει οὗτος εἰς τὸν βασιλέα κακά. ἤσθετο δὲ τρόποις
λοῖς, ὧν εἰς καὶ οὗτος διακεκήρκεται.

Ἐνείδισέ ποτε ὁ Ἀνδρόνικος τὸν ἐν ἀγίοις γέροντα, ὅτι
πλεωπάτορα τόπον ἐπέχων οἷς ἐπιτροπεύει τοῦ βασιλευόν-
ου, οὐ συγχά παραβάλλει ἐπισκέπτεσθαι τὸν εἰς νῆον τεθει-
ον, τοιοῦτον ὄντα. ὁ δ' ἐπειπὼν ἀρκεῖν εἰ διαλείπων βρα-
ῆκει πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ παιδὸς ἄνθρωπος τοσοῦτος με-
όμενος πράγμασι, καὶ οὕτως ἠπίως τῷ τοῦ Ἀνδρονίκου
σενεχθεῖς ὀνειδισμῷ, εἶτα καὶ καυτήρα δοιμὸν ἐπήγαγε,
σεπειπὼν ὡς ἄλλως τε καὶ ἐξεφρόντισα ἤδη τὸν βασιλέα
ἐδημηκότα σε ἐξευρών. εἶπεν ὁ γέρον, καὶ Ἀνδρόνικος
γὰρ δὲξός, ὥσπερ στρεβλά εἶπειν, οὕτω καὶ ὑπονοῆσαι τὰ
βαδέως ἐλικτά) πυνθάνεται τοῦ σοφοῦ γέροντος πῶς ποτὲ
εἶποι δι' αὐτὸν ἐκπεφροντικῆναι τὸν βασιλέα. καὶ ὁ μέ-

iri per deos et animam et amicissimum quidque, atque permit-
tunt, ut de omnibus illi potestas esset, quam vellet: nunquam enim,
sunt, fiat, ut per hos vel illos cuncta pereant. abiicit ad haec
ronicus mollitiem illam, et gradum huic primum ad summum im-
um opera plebis ingressus, ita sibi adhaerentis et opes suas exi-
ingentem in modum augmentis, latius struit consilii fallacias.
se iam operam dat archiepiscopo, quod speraret illum haud
e sibi inutilem fore, et maxime, quod eum sentiret suspicari,
adversus imperatorem moliretur mala. sentiebat id autem mo-
variis, e quibus unus hic vulgo notus est.

Exprobravit quondam seni venerabili Andronicus, quod quum pa-
locum teneret utpote tutor imperatoris, haud crebro viseret pro
sibi commendatum tam parvum puerum. cui quum respondisset ille,
esse, si intervallis non nimis videret puerum vir tantis negotiis
actus, et ita comiter reieciisset exprobrationem Andronici, mox
in aculeum addidit acutum, subiciens, praesertim quum de impe-
re nihil mihi dubium sit, ex quo te reducem urbs habet. his au-
Andronicus (acer enim erat ut ad loquendum oblique, ita ad
ligenda non nimis occulte dicta) interrogat sapientem senem,

γας πατέρω σκέλει τοῦ σημαιομένου τῆς ἐκφροντίσεως ἐπ-
 ρεισάμενος, φάναι εἶπε τὸν λόγον, καθότι σοῦ εἰς ἀστραβή
 κίονα ἐποστήσαντος ἑαυτὸν, βασιάζειν τὰ ὑπὲρ τοῦ παιδός,
 αὐτὸς ἀπεφορτισάμην τὸ πολὺ τοῦ φροντίζειν, ἀναθέμενος ἐς
 Ἰσχυρῶ σοι αὐτῷ τὰ βαρῆματα. ἤσυχάζει ἐνταῦθα ὁ Ἄν-
 δρόνικος, καὶ τὸν θυμὸν ὑπενδακῶν καὶ τοῦτο μόνον ἀκροβο-
 λισάμενος δίχῃ ῥοίζου λιγέος κατὰ τοῦ γέροντος, ὡς ἔρα
 βαθὺς Ἀρμένιος. καὶ παραμιξας τῇ βαρύντητι καὶ σαρκυ-
 σμὸν τὸν ἄχρι καὶ μειδιάματος, ἀρχὴν ἐκείθεν ἔθετο τραπέ-
 στερον μελετᾶν. καὶ εἰς τοσοῦτον ἔξικετο δραστηριότητος, 11
 277 ὥς μετὰ μικρὸν ἐπαναστῆσαι καὶ ἐπιστῆσαι τοὺς χιθῶν π-
 κρούς ἕως καὶ εἰς ἐσχάτην θρασυτητα, ὡς καὶ διαχρησθῆναι
 κίνδυνον γενέσθαι τὸν ἀρχιερέα μετὰ πολλὰς ὕβρεις, ὅποιαι
 καὶ Ἰουδαῖοι ἐτοξάσαντο ἂν κατὰ θεοῦ. καὶ εἰ μὴ τετη-
 σάμενος ὁ γέρον ἑαυτῷ τὰ σωτήρια ἐκ μέσων κρυβείας ἀν-
 σύρη, ἀποδυσάμενος, ὡς ἔχρη, τὸ ἄρχειν, ἔπαθεν ἂν ὅτι
 οὐκ ἦν αὐτῷ ἐθέλοντι.

Καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω ξυνοστειλεν αὐτόν, ἀφείξας καθ' ἐπι-
 ρων μαμηνῆσαι τὸν Ἀνδρόνικον. ὁ δ' ἐπεὶ οὐκέτι προβλή-
 σκοπέλω τινὶ ἀνεκρούετο, ἐξεκύμαιεν ὀλέθρια κατὰ πάντων, 12
 οὐχ ὥστε καὶ εἰπεῖν "ὅς τε αἴτιος ὅς τε καὶ οὐχί," ἀλλὰ
 κατὰ τῶν μηδὲν ὅλως αἰτίων, τὸ ἀδικιώτατον. καὶ τὴν π
 τοῦ βασιλέως περιγράψας μητέρα ἐν τῷ σεμνεῖφ τοῦ ἐν ἁγίως

quo tandem sensu dicat, nihil sibi propter ipsum dubium esse de
 imperatore. atque ille, alteram significationem locutionis "dubium esse
 praetendens, dixisse se illud ait, quod, postquam iste se tanquam fir-
 mam columnam obtulisset ad curam sustinendam pueri, ipse magnam
 eius curae partem deposuisset, idque illius humero onus imposuisset
 quiescit ad haec Andronicus, et premit pectore stomachum, penitri-
 gere conatus non magno strepitu senem, utpote subdolo ingenio Ar-
 menius. atque admixto superbiae ludibrio prope cum risu, apertius
 iam incepta moliri coeperat. itaque eo processit audaciae, ut brevi
 excitaret et provocaret cavillatorum vulgus ad extremam petulantiam,
 et archiepiscopo ne vis fieret periculum esset, post multas contumelias,
 quales Iudaei in deum fuderunt. ac nisi senex prudenter sa-
 lutem quaesisset, clam se illis subtrahendo, et deposito, ut debebat,
 imperio, forsitan haud grata sibi passurus erat.

Itaque ille ita se continuit, Andronicum passus adversus alios
 furere. qui quum non iam retunderetur scopulo eminente, perniciem
 adversus omnes spirabat, non ita ut quaereret, quis sons esset, quis
 non esset, sed adversus prorsus insontes, summa iniuria; atque ma-
 trem imperatoris in templum sapientis, qui in sanctis est, medici Dio-

οὐ λατῆρος Διομήδους, ἐπισχῶν οὐ πολὺν χρόνον ἀπῆγέ
καὶ ἐβύθισεν, ὑπουργοῖς χρησάμενος ὧν ἐνίους ὁ κατα-
βέων αὐτοῦ θυμὸς οὐ πολλῶ ὕστερον εὖ ποιῶν ἐτίσατο,
δεύοντος ἡμᾶς καὶ οὕτω τοῦ Θεοῦ ὡς καὶ ὁ ἐπιτάσσων
φαιλότατα καὶ ὁ ὑποτασσόμενος τοῦ προσώπου πειρῶνται
Θεοῦ ὁποίου οἶδε Δαυὶδ.

Τοῦτό τε οὖν οὕτως ἐξήμυρτε, καὶ σύγκλητον δὲ θέμενος
ρῶν λογάδων ἀπάντων τῶν τοῦ μεγίστου γένους, κατὰ τινα
ραν ἦν καὶ ἐγγράφηται τις ἄν εἰς ἀποφράδα δεινὴν, σὺλ-
βάνει ἐκείνους ὥσει καὶ λχθύας τινὰς ἐν ἀφύκτῳ πανά-
, δίχα γε τῶν καλῶν Ἀγγέλων, οἳ καὶ οἷα πτερυξάμενοι
ρυγῆν ἐσκορπίσθησαν. καὶ διατίθεται πάντας ὡς οὐκ ἄν
γῆσοι τις, λαβὰς ἐπικαλῶν ἐκάστοις τὸ κατὰ βασιλέως
μυχεῖν, ἐκείνου (εὐστόχως εἰπεῖν) ἀλιτήριος. καὶ ὀλίγους
τινας ἐδικαίωσεν εἰς εἰρκτήν, ἦσαν δὲ οἳ καὶ ἐξ ὀμμάτων
οντο, πλείους γε οὗτοι. τινὰς δὲ καὶ ἐς ἀειφυγίαν ὑπερ-
υς ἔστειλε. μετὰ βραχὺ δὲ καὶ τοὺς καθειρχθέντας ὑπο-
ὶν ἐμέρισεν εἰς τε τυφλοὺς ἐκ σιδήρου καὶ μὴ τοιούτους,
ἄν, οἶμαι, βλέποντες αὐτοὶ τοὺς πεπηρωμένους ἀεὶ ζῶσιν
οβοὶ καὶ συνεπαύξωσιν οὕτω τὸ κακὸν τῆς καθειρξέως.

Οὐ πολὺν δὲ χρόνον μείνας ἐπιβαλεῖν ἐφίεται καὶ τῷ
ρανεστηκότε βαθμῷ, καταγνοὺς τῆς πρώτης ἐκείνης βαθ-
ις ὡς ταπεινῆς. γογγυσμὸς τοίνυν αὐτῆς αὐτῷ τεχνᾶται,

14. ὁ ἐκείνου?

is inclusam brevi post abduxit et submersit, satellitibus usus,
um nonnullos exitiosum eius ingenium non multo post bene fe-
quod puniret: quippe ducebat ita nos deus, ut et qui iuberet sce-
et qui obediret numen experirentur divinum, quale David novit.
Quo patrato facinore, quum in senatum legisset summi generis
omnes primarios, quodam die, quem in maxime nefastis quis
eret, comprehendit illos tanquam pisces uno reti omnes, praeter
ios Angelos, qui quasi alati fuga huc illuc discesserant. habet
es eo modo, quem nemo laudaverit, crimini dans singulis, quod
ratori insidiarentur, quem violabat, ut leniter dicam, ipse. pau-
aliquot ad vincula damnavit; sed fuerunt etiam, qui oculis priva-
ir, et hi quidem plures; nonnullos exilio perpetuo e patria ex-
inavit. mox etiam vinctos divisit ita, ut alios caecaret, alios
caecaret, quo, opinor, hi perpetuo, dum mutilatos illos vident,
retu viverent augerentque sibi vinculorum miseriam.
Haud diu erat, quum ad gradum escendere superiorem aggredi-
priorem illum humilem esse ratus. itaque fremitum rursus si-
it et molestias praetendit et onus consiliorum non iam ferendum,

καὶ βαρύτερης προβάλλεται καὶ φόρτος φροντίδων οὐ φορητός, καὶ ὡς οὐκ ἂν εἴη αὐτῷ στερεότερα εἰ οὕτω χάσκειν κινδυνεῖε τρόποις πολλοῖς. ἔπαυσε δὲ ἄρα οὐδέν, ἀλλ' ἐνδόμυχος ἦν πολλοὺς αὐτὸς ὑποβαλεῖν καὶ εἰσαυθις ἀτλήτοις παθήμασιν. ὡς δὲ ἐπέμενε μακρὰ γογγύζων καὶ κατὰ σχῆμα δυσανασχεϊών, καὶ τῇ μὲν ψυχῇ νεμόμενος βασιλικῶς τὴν μεγαλόπολιν, τῇ δὲ γλώσσει τὴν Παφλαγονίαν προφέρων καὶ ἄπερ αὐτὸς ἐρηγότερον ἐκέῖσε καλά, ὧν δῆθεν Κωνσταντινούπολις ἐστέρητο, καὶ θησαυροὺς ἐκόμπαζεν ἐκεῖ πεφυλαγμένους αὐτῷ, Φανίου δὲ τινα θύραν, καὶ αὐτὸς ταύτην ἀναπλαττόμενος τῶν ἀγνοοῦσιν οἷα τύχη αὐτὸν τὰ πρὸ τούτων ἤλαυνε, καὶ ἦσαι τὰ τοιαῦτα προβλήματα φωνασκούμενα τῷ ἀνδρὶ ἐν συχοῖς ὄχλοις καὶ συνεχῶς, καὶ ποτε καὶ παρὰ τισι τῶν θερμότερων ἐν τῷ κοινῷ, καὶ οὗς οὐδέν τι ἐκφοβεῖ διὰ τὸ μὴ ἔχειν πρῶγμα καθ' ὃ δεδίζονται, καὶ ἤρσει τοῖς τοιούτοις ἀναβοῆσαι ὡς, εἰ μὴ καλά σοι τὰ ἐνταῦθα, οὐδ' ἔστι προσμένειν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς μεγαλοπόλεως, τίς ἂν εἴη ὁ προϊστάμενος φρονῶν σωτηρία τοιούτου ἀνδρός; καὶ ὅτι ἡ ὀδηγήτρια ἡ πολιούχος ἡμῶν ἀρκέσει αὐτῇ ἀντὶ πάντων καταπραΰνον τὰ ἡμῖν σύμφορα, — ὡς τοίνυν, ἐφ' οἷς παιζῶν ἐλάλει, σιωπῶς ἐμπεφορβίωτο, σιγῇ εὐθύς, τὴν ὑποκριτικὴν σκηρὴν κτηνῶν καὶ μηδέν τι κλέον εἰπεῖν προσθέμενος. καὶ γοῶν τὴν μηχανὴν ταύτην εἰς κενὸν ἰδὼν σχάσασαν, καὶ πον καὶ αὐ-

1. φόρτος φροντίδων T .

nec sibi gratum esse, si ita sibi patiendum sit multis modis. verum nihil ille patiebatur, sed meditabatur denuo multos intolerabili afficere miseria. itaque quum ita perpetuo fremeret et parum se rebus contentum esse simularet, et animo sibi placere in regia urbis administratione, verbis autem Paphlagoniam praeferret et quae illic sibi bona esse praedicabat, quibus scilicet careret Cpolis, lactaretque thesauros ibi sibi asservatos, Phaniae videlicet quandam ianuam, a se ipso conflictam, si qui nescirent, quae illum fortuna ante egisset: talia igitur quum in ore semper haberet in coetu quocumque, accidit id quondam coram quibusdam fervidioris in civitate ingenii, qui nulli re terrentur, propterea quod non habebant, cur sibi timerent, ac placuit his vociferari, si displicerent, quae fierent, non esse, cur moveret bono civitatis: quis enim, aiunt, ob stare velit talis hominis salutem? erit dux nostra praeses urbis, instar omnium ad perficienda, quae nobis salubria sunt. quum igitur ab his, quibus illudere conatus erat, ita refutatus esset, contulit statim, aena praestigiarum prostrata, nec verbum inasper addidit. eam igitur fraudem quum irritam videret, et ipse proverbio dixisset, ille funiculus nihil piscium attraxit, et

παροιμιωδῶς εἰπὼν ὡς αὐτὴ μὲν ἡ μήριθος ἡμῖν οὐδὲν ποιεῖ, καὶ τὸν ἀκκισμὸν τοῦ ἐθέλειν ἀπελθεῖν γνωματεύσας ἀγαθὸν εἶναι, οἷα τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τοῦ χρώματος ποιῶντος ἄπερ κατὰ τῆς βασιλείας ἐβουλεύσατο, καὶ ἀποῦντος αὐτὸν ἀπὲρ ἀρχοντος ὑπαρχον, ἐτέρας γίνεται σο-
 ἔρας περιεργίας. ἡ δὲ ἦν μηκέτι ἀμέσως τοὺς ὀχλικούς ξύγκλυδας εἰς ὁμιλίαν ἀξιοῦν ἤκειν αὐτῷ, ἀλλὰ τοὺς ἐν οἷς προύχοντας καὶ οἷους ἔχειν περιάγειν τοὺς πλείονας κεφαλαρχεῖν ὡς ἐν οὐραῖς. ἀλιτήριοι ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, νοτασιασταί, ὀχλοκόποι, βασιλεῖς οἷον ἕκαστος περὶ τοὺς ἡδεῖς. φιλοῦμεν γὰρ οἱ ἑλαφρότεροι εὐκόλως ἐπεσθαι ὑποῖσι τοῖς πρὸς ἡμᾶς πεφύκαμεν ὀδηγοῦσι· πεφύκαμεν δὲ πολλοὶ πρὸς τὸ φιλόκαινον, ἐπιθυμηταὶ ὄντες καινῶν ζυμῶν, καὶ τὸν χρόνον ἀπαιτοῦντες ἐγκαινίζειν ἡμῖν ἄλλο ἢ ἄλλα ζῶντα.

Οἱ τοίνυν τῶν τοῦ δήμου τὰ πρῶτα φέροντες καὶ ἀνεῖν τοὺς λοιποὺς ἔχοντες, προβληματισθέντες οἷον ὑπὸ Ἀνδρονίκου τὸ βουλευτέον ἐκείνη, εἶτα τόπους αὐτοὶ ἐξέυον κατὰ τοὺς δεινούς τοιαῦτα σοφίζεσθαι, δι' ὧν ἐπιχει-
 ντες συμπερανοῦσι τὸ ἔκτοπον καὶ (ὀκνητέον δὲ εἰπεῖν) ἄτοπον· καὶ μυστηριασθέντες τὸ μὴ ὅσιον ἐτελοῦντο ; ἐκεῖνο, καὶ δεξιόχρον εἰς ἐμφανὲς τὰ σκοτεινὰ ἄξια, ἀναπέσσαντες τοὺς ὄχλους μὴ ἂν ἐκφυγεῖν τὴν πόλιν τὸ

latam redeundi cupiditatem hand utilem esse intellexisset, quo-
 artes illae fucusque ipsi afferbant, quod adversus imperium
 batur, faciebantque eum pro imperatore ministrum, aliud pru-
 us artificium meditatur. erat id, ut iam non ipsos continuo de-
 et sentina homines in consuetudinem suam admittisset, sed pri-
 eorum et qui reliquos tanquam agminis extremi milites regere
 cere possent. nequam illi homines erant, seditiosi, aurae po-
 is captatores, quasi reges quisque inter eiusdem farinae reli-
 solemus enim leviores facile sequi hortantes eos, qui praecunt
 , ad quae inclinamus natura; inclinamus autem plerique ad re-
 novarum studium, cupientes, ut quid novi fiat, expetentesque,
 ia alio tempore dies ferat.

plebis primores igitur et ii, qui reliquos excitare possent, agere
 sui, quod Andronico placeret, vias deinde facile ipsi invenie-
 quibus plebem ad ea pellicerent, quibus perficerent rem inau-
 eheu! et incedibilem. edocti igitur quod nefas esset, initiati-
 letis mysteriis, facibus illustrabant, quod tenebris obruendam
 ac dicūtantes coram plebeiis, non posse urbem evitare interi-

ἀπολεισθαι, εἰ μὴ τῷ μικρῷ καὶ ἀγυμνάστῳ Ἀλέξιῳ τὰ εἰς
 278 βασιλείαν τὸν Ἀνδρόνικον συνδυάσουσιν, εὖ μᾶλα δεδασμέ-
 νον καὶ τὰ εἰς τοιαύτας τέχνας, οἷόν τε ὄντα συνδιαφέρειν
 ἐκείνῳ τὸν βασιλεῖον ζυγόν, οὐχ ὥστε μὴν καὶ καταρριπτεῖν,
 ἀλλὰ καὶ μάλιστα ὑπανέχειν καὶ τὴν ἐκείνου μεγαλύνειν ομι-
 κρότητα κοινωνία μὲν ἀξίας μιᾶς, ὑπεροχῇ δὲ κόπων καὶ κό-
 νων, οἷς ὁ Ἀνδρόνικος εἶθιστο ἄδδην, πολυπλόους πλάταις
 κατὰ τὸν εἰπόντα γεγυμνασμένος, ἤγειραν οὐκ ὀλίγους ἀπο-
 πεισθῆναι ὀρθῶς ἀκούειν καὶ διαθερμανθῆναι εἰς ἐξάντα
 τοῦ συνύρχειν βασιλικῶς τὸν τε Ἀλέξιον τὸν τε Ἀνδρόνικον.
 καὶ τὴν ἀρχὴν μὲν ὑπεψιθυρίζετο ἡρέμῳ τὸ σόφισμα, μετὰ
 δὲ ἐκαλεῖτο, μικρὸν δὲ ὅσον καὶ δεξβοᾶτο τρανέστερον. κα-
 ἔδει λοιπὸν ἐμφανῶς προκληθῆναι εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν Ἀνδρό-
 νικον, καὶ εἰ μὴ πείθοιτο, ἀλλὰ τότε δυσωπηθῆναι. εἰ δὲ
 μὴδὲ οὕτω κατακλίνοιτο ἀτενῶς ἔχων, πειραθῆναι καὶ βίας.
 καὶ κάλλιον φασιν ὄν παθεῖν ἐκείνον ὅ μὴ βούλεται, τὸ βα-
 σιλευσθαι δηλαδὴ, ἢ περ ἐξολέσθαι τὰ κοσμικά. καὶ ἀμφί-
 ζονται μὲν εἰς τοῦτο πολλοὶ τῶν τοῦ λαοῦ, συνεπιφρέει δὲ
 τῷ κλύδωνι τούτῳ καὶ ἀπόρροιά τις τῶν τῆς συγκλήτου, εἰ
 πολλῇ μὲν, ἐπίρρητος δὲ καὶ τοῦτό γε ἡμῖν ἀπόρρητος, οἷον
 γὰρ ἀπλῶς ἀφοσιουῖτο αὕτη τὴν κατὰ τοῦ βασιλέως Ἀλέξιου
 νεωτέρωσιν κατὰ χάριν Ἀνδρονίκου, ἀλλ' ὥσπερ καὶ μεμηρία
 βυσσοῦθεν ἐκυκᾶτο καὶ τὸν Ἀνδρόνικον συνεξέμαινε.

tum, nisi parvo et imperito Alexio imperii socium adderent Androni-
 cum, virum earum artium scientiasimum, et idoneum ferendo cum illo
 iugo imperii, non ita, ut deiceret id onus, sed sustineret praeclear-
 et auctoritatem adderet illius exiguitati tum eiusdem communione di-
 gnitatis, tum defensione aerumnarum et laborum, quibus ad satietatem
 assuetus esset, vagis iactatus, ut ille ait, erroribus: talia igitur dietis
 excitarunt haud paucos, ut non gravate illud audirent ardentque ca-
 piditate partiendo inter Andronicum et Alexium imperii. atque in-
 iusio quidem susurrabant leniter fraudem, deinde sermonibus agita-
 bant, mox aperte clamitabant. debebat iam palam ad imperium vo-
 cari Andronicus, et, si non obsequeretur, tum vero precibus ur-
 geri; si ne sic quidem moveretur, sed resisteret pertinacius, n-
 compelli: quippe praestare aiunt, pati illum, quod nollet, impe-
 rium scilicet, quam perire mundum. sociantur ad haec multi de
 plebe, sed abripitur eo flumine etiam senatorum pars, non magna
 quidem illa, sed, taedet dicere, infamis. neque enim detestati sunt
 suscepta adversus imperatorem Alexium in Andronici gratiam con-
 silia, sed etiam quasi furore intus acti aestuabant et in furorem ad-
 gebant Andronicum.

Καὶ ἔσονται αἰοίδιμοι ἐν τούτοις οἱ τῆς ἡμέρας ἐκεῖνοι τοῖ, Κωνσταντῖνος ὁ Πατρηνός, τὸ τῆς κολακείας ἠκριβω-
νον ἀφίδρυμα, καὶ ὁ ἄπλοῦχειρ Μιχαήλ, ἀνὴρ γλοῖος μὲν
λιτεύσασθαι στρυφνός δὲ πονηρέυσασθαι. ἦν δὲ καὶ τις
ἢ λάμπων ἐν τοῖς τοιούτοις ὡσεὶ πον καὶ φρυκτὸς δλέ-
ιος, μέσος ἦν ὅτε τὴν τύχην, πατὴρ ἐκφύς δεξιῶ λογίζε-
αι τὰ δημόσια καὶ ἐμβαθύνειν κλέμμασιν· Στέφανος μὲν
κύριον, τὸ δὲ ἐπ' αὐτῷ Ἀγιοχριστοφορίτης· ὃς μεταθέ-
νος ἐξ ὧν ὁ κατὰ Θεὸν διάκειται, Ἀντιχριστοφορίτης πα-
νυμεῖτο τοῖς ὕρθα νοοῦσι. τοῦτον ὁ μὲν φθάσας χρόνος
ρεσημήνατο εἰς ἀνδριάντα φαυλότητος. κηδεύσας γὰρ οὐ
θ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ πανουργευσάμενος ὑπὲρ αἴτιαν γάμον εὐ-
ῆ, δέδωκε τιμωρίαν οὐκ ἀγεννή· τὰς ῥῖνάς τε γὰρ ἀπε-
ίοθη αἶτε μὴ καλῶς φριμαξάμενος καθ' ἧς οὐκ ἔπρεπε, καὶ
ν αὐτοῦ νώτων σωφρονιστῆρες ἱμάντες κατεχόρυσσαν. καὶ
ως ἰταμὸς ὧν καὶ τὴν αἰσχύνην ἀπὸ προσώπου θέμενος
κ ἀπῆγαγεν ἑαυτὸν τοῦ προφαίνεσθαι, μὴ καὶ γελῶτο, ἀλλ'
ε μηδὲν τι κακὸν δεδρακῶς περιήρχετο ἔνθα καὶ πρῆψν,
λενδεικτῶν τὸ θράσος καὶ ἐπιδεικνύμενος τὸ μὴ αἰδέεσθαι,
ι οὔτω βιαζόμενος τὸ μηδὲν τι φανῶλον ἢ ποιῆσαι ἢ πα-
ῖν. ὡς δὲ περιεωρῶτο πρὸς πάντων, καὶ τοῦ γάμον τε τοῦ
ηλοῦ ἦν ἔκπτωτος καὶ οὐδέ τινα εἶχεν ἄλλην ἀνάβασιν,
λ' ἐν κenoῖς τὰς βασιλείους θύρας ἐξέτριβε, λαγχάνει ποτὲ

Atque laudibus in his ferentur fideles isti, Constantinus Patrensis,
ulationis effigies absolutissima, et simplicis manus ille Michael, vir
indus in negotiis, asper in nequitias. erat etiam vir inter illos il-
itris tanquam taeda lucida, mediocri quondam fortuna, patre natus
ktro ad pecuniam publicam inferendam rationibus, auferendam ex
rariis, Stephanus nomine, cognomine Hagiochristophorita, qui, quo-
um abiecerat, secundum quae vivunt, qui pie vivunt, Antichristophorita
gnominabatur ab iis, qui recte sentierunt. hunc priora tempora ut
ituum nequitiae notaverant. etenim uxore quaesita non pro condi-
one sua, sed supra ipsius dignitatem mobili, poenas haud ignobiles
dit. namque naribus privatus est, quod adhinisset haud honeste,
i non debuerat, et in tergum eius flagella insiluerunt castigantia.
rum qua erat procacia, omni pudore deposita, haud abstinebat, ne
sui esset, quominus in publicum prodiret, sed tanquam nihil commi-
sset, circumibat ubi ante solitus fuerat, ostentans audaciam et impuden-
um, atque ita speciem affectans, ac si nihil turpe aut facisset aut passus
isset. itaque quum ab omnibus contemneretur et matrimonio illo subli-
i excidisset nec alium videret ascensum, sed imperatorias frustra fati-

προηκείμενος ἔπος ἄλλως μὲν σφαλερόν, ἑαυτῷ δὲ ἀναστάντων. ὡς γὰρ ὁ Μαυροζώμης Θεόδωρος ὁ ἐκ Πελοποννήσου, ἄνθρωπος πολυμεμφής ἐφ' οἷς ἔπερ τὸ δέον ἔδρα, μετὰ δυνάτον τοῦ Ἀγιοθεοδορίτου Μιχαῆλ τοῦ ἐν ὑπογραφῆσι βασιλικῶν μεγάλου, ἔγγιστα τῷ βασιλεῖ γεγονὸς ὑπερφαινετός, οἱ μὲν ἄλλοι ἔχθρονοι οὖντες ἔπειτον εἰ τί που χόλου καὶ εἶχον ἐφ' οἷς μὴ ἀνάβαινον, ὁ δὲ πρὸς τῆς βασιλείου σκηπῆς καθήμενος ἐξεβόησεν εἰς πολλῶν ἀκοῆς λόγῳ σχετλιασμοῦ ἄδικα πάσχειν, εἶπερ ὁ δεῖνα μὲν καὶ ὁ δεῖνα, οὐκ εἰς τοσοῦτον κακοὶ περηφότες, εἴτα ὑψοῦνται, αὐτὸς δὲ φαυλεῖ. 10 φαυλος ὢν, καὶ ὡς ἂν τις κωμικευόμενος εἴποι, μιαιφόνος καὶ παμμίαρθος καὶ μιαιφώτατος, καὶ ἄνθος κακίας καὶ πονηρίας ἄβυσσος, καὶ οἶος διορᾶσθαι ὄσα καὶ δαίμων, ἀφίσταται ἕρ' εἰκῆ, καὶ οὐκ εἰς μέσον παράγεται, τὰ οἰκεία ἐπιδειξόμενος, καὶ ἀρέσων εἰς πλουτοποιίαν. ἐπῆγε δὲ ἑαυτῷ καὶ ὄρκον μάλιστα 15 γιστον, μὴ ἂν εὐρήσεσθαι τὸν ἐπὶ κακίᾳ ἴσον. εἶπε ταῖς στηλογραφῶν ἑαυτὸν καὶ περιαιυτολογῶν ὡς αὐτῷ ἔπρεπε, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἐστέναξεν ὡς βαρυπενθῶν, καὶ ἐξεπυρώθη χροῖα τὸ πρόσωπον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐταράχθησαν πρὸς τὸν λόγον καὶ ἐκαρπαδόκουν κακὰ, λογιζόμενοι ὡς οὐ μόνον αὐτὸς δεῖναι 20 πείσεται ἀντίκα, τῆς βοῆς ἀντὸς ἀκουσθεΐσης καὶ εἰς ἕβρον τῷ βασιλεῖ λογισθεΐσης, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ πρὸς μέμψεως ἔσονται, ὅτι μὴ θυμὸν κατὰ τοιοῦτου ἀνδρὸς ἀνέλαβον. καὶ αὐτοὶ

garet fores, accidit quondam ut vocem per se levem, sed sibi utilem emitteret. nam quum Theodorus Maurozomas, ex Peloponneso oriundus, homo multum obiurgatus propter ea, quae praeter ius faesque fecerat, post Michaelis Hagiotheodoritae, qui erat primus ab epistolis imperatori, mortem eximie ab imperatore proventus esset, ceteri prudentes viri, nonnihil etiam invidia forsitan moti, stomachabantur, quod non et ipsi proveherentur, ille autem, pro foribus tentorii imperatorii assidens, clare, ut a multis audiretur, quasi indignabundus exclamavit, iniuste secum agi, quod, quum hic atque ille, se minus scelerati, iuarentur, ipse omnium sceleratissimus et, ut comicus dicturus esset, foedus et stercore foedior et foedissimus, ac flos nequitiae et vorago pravitatis, et qui perspiceret, quae vix perspiceret daemon, neglectus esset nec in medium produceretur ad ostendendas virtutes suas et explendam habendi cupiditatem. sacramento deinde dicit se obstrinxit, si quisquam sibi par ad pravitatem reperiretur. quae quum dixit, suam sibi quasi statuem inscripsit et se notavit, ut decebat, singulis verbis ingemiscens, quasi miserimus homo esset, et ira rubente facie. ad eam orationem ceteri animis turbabantur expectabantque mala, veriti.

ν οὕτως· τοῦ δὲ καθ' ἡμᾶς βίου τὸ χρεῶν οἷς ἡμάρτο-
ν τότε μὲν ἀθῶον ἀφῆκε μέλαι τὸν ἄνδρα, μέγα καὶ τοῦτο
κοῦν εἶναι· οὐ μακρὸς δὲ διέσχε χρόνος, καὶ ἤρξατο πα-
ψοῦσθαι ὁ ἄνθρωπος, καὶ κηρύξας ἑαυτὸν πονηρότατον εὔ-
κεν ἐπὶ πείρα γέρας ὅμοιον, ὡς εἰ καὶ δεινός τις κλέπτειν
καὶ ἀνακηρύξας προσληφθεὶς ποθέν. καὶ ἐκεῖθεν ἀρξάμε-
ς τοῦ κατὰ βίου ἔψους γίνεται ἐπὶ τοῦ στρατοῦ, καὶ εὐρε-
ίς ἐπὶ τοῦ Ἀνδρονίκου τοιοῦτος προσλαμβάνεται. καὶ ἡ
θ' ἡμῶν περωθεῖσα συμφορὰ αἴρει αὐτὸν ἐπὶ πλέον ὑψοῦ,
ὡς εἰς ψυχὴν ἐντῆκει φιλίως τῷ Ἀνδρονίκῳ, ἵνα πάγχυ κα-
ς κακὸν ἠγγλάξῃ, καὶ μὴ τὰ καλὰ τοῖς κακοῖς συμφύρη-
ι, καὶ ὁ ὅμοιος εἰς τὸν ὅμοιον ἄγεται. καὶ οὕτω φρονη-
πισθεῖς εἰς πλῆον, καὶ οὐκ ἀνασχόμενος εἰ καιρὸν ἄρτι
ευρῶν οὐ πτερυξεται, καθά τι δαιμόνιον πρόσωπον, πειρα-
μ ὑπερπατεῖν αὐτὸς εἰς τὸ κακὸν πάντας τε τοὺς ὡς ἐρρέ-
η τοῦ δήμου προάγοντας καὶ δὴ καὶ ἑαυτὸν. καὶ συλλα-
278 ἴμενος ὅσοι τῆς καλῆς συγκλήτου βουλῆς παραπευσθέντες
ἰβράσθησαν κατ' αὐτὸν, κύμασιν ἐλαυνόμενοι ἢ πνεῦμα
ονηρὸν ἤγειρεν (ἦν γὰρ καὶ τις δαιμονοφόρητος λέσχη σύγ-
λητος, ὡς προέκκειται, εὐφρωῶς ἔχουσα κατ' ἐκεῖνον ἀλλο-
ρηνεῖν), οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς φαύλας κεφαλὰς τοῦ δή-
ου, πρὸς δὲ καὶ τὸν τηρικαῦτα πατριαρχοῦντα, τὸν καμα-

7. βίον?

non solum ipse illico poenas daret, voce eius intus audita et pro-
intumelia imperatoris habita, sed etiam reprehenderentur et ipsi,
sed iram in istum hominem non evocavissent. atque haec quidem
li. enimvero debita pro iis, quae commisimus, huic vitae poena hand
tigit tum istum hominem: quod per se iam satis magnum fuit:
d non multum temporis interfuit, quum ille provehi coepisset, et,
ssimum se esse fassus, experimenti causa simile munus nanciscere-
r, ac si quis eximium ad furandum se professus recipiatur ali-
unde in auxilium. hinc igitur exorsus vitae curriculum magnificentius,
tercitu praefectus est: atque talis inventus ab Andronico assumitur;
rebitque illum immissa nobis miseria ad maiorem semper altitudi-
em, eumque insinuat in animum et amicitiam Andronici, ut malum
rorsus malus duceret, neve cum malis boni confunderentur, sed
ar parem comitaretur. atque ita ad maiora ille adspirans nec iam
stinens, nisi occasionem modo nactus evolaret tanquam numen
ivinum, nequitia omnes, de quibus monitum est, duces plebis
t se ipsum superare conatur. assumpsit igitur, quotquot e summo
tiline senatorio respuiti et ad eum electi erant, undis iactati, quas
talus excitaverat spiritus (erat quippe etiam a daemone quodam agitata

τηρὸν Βασίλειον, ἄνδρα θερμὸν καὶ οἶον καθομιλεῖν τοὺς κερουὺς ὡς τὸ παρ' αὐτῷ βουλόμενον ἔκρινεν, ὃς τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου τῆς φιλῆς καθαρευιότητος γενομένου ἀντεισηται, ὃν ὁ Ἀνδρόνικος ἤθελε καὶ (ἀνακάμψαι τὴν φράσιν) ὅς τῷ Ἀνδρόνικον ἤθελεν, ἐν μένος οὗτοι πνέοντες καὶ οἶον δι' αἰ- λήλων ἦκοντες κατὰ τινα σύντηξιν ἤθους, καὶ ταυτιζόμεναι ταῖς ὧν ἔπραττον αἰρέσεσιν, — οὕτω δὴ οὖν προσειληφῆς καὶ τοῦτον ὁ τῶν φανύλων εἰνηλάτης λογοθέτης (τοῦτό τε γὰρ ἐπιμήθη καὶ τὸ σεβαστός κληθῆναι, οὐ δῆπου καὶ ὧν τοιοῦτος πρὸς πρᾶγμα), ἦκουσι παρὰ τὸν Ἀνδρόνικον τὴν τυραννίδα χοροβατήσαντες, δευὰ ποιεῖν ἐκεῖνον λογοποιούντες κοινῇ ὡς ἐν ἐπικλήματος λόγῳ, εἰ τοὺς αὐτῷ πιστευθέντας παρὰ Θεοῦ περιόψεται ὀλομένους, καὶ οὐ μόνον πόλιν ταύτην μερίστην, ἀλλὰ καὶ ὅσων μερῶν αὐτῇ ἔχεται πρὸς τε ἧλιον ἀίσχοντα καὶ πρὸς δυσμὰς καὶ ὄσα λοιπά. καὶ ἐσέμνονον μὲν τὸν μικρὸν βασιλεῖα κατὰ γὰρ τὸ φύσει καλόν, πρὸς δὲ γὰρ τὸ παρὸν οὐδὲν ἱερὸν αὐτὸν ἔφασκον εἶναι, καὶ ἀπεδοκίμαζον μονούμενον, καὶ προέπιπτον αὐτῷ τῶν ποδῶν οἱ τὴν κλεινὰν περιττότεροι πεισθῆναι εἰς βασιλείαν καὶ τῶν αὐτῶν ἡνίων συνεπιδράξασθαι, μὴ καὶ κατὰ μῦθον ὁ νεανίας οὕτως Φαέθων, ἀτέχνως τὸ ἄρμα τῆς ἀρχῆς χειριζόμενος, κακῶς τὸ πᾶν διαθήσεται. ὅτε δὲ καὶ τῶν ποδῶν ἀπαλλαγῆεν τοῦ Ἀ-

factio senatus, ut diximus, eximie parata ad illius furorem), et vere perditia plebis capita, praeterea qui tum patriarcha erat, nequam Basilium, fervidi ingenii virum et factum ad regenda tempora, sicut ipsi placeret, qui in locum magni Theodosii in beatam coeli puritatem recepti promotus erat, expetitus ab Andronico, et ipse invicem Andronicum expetens, unam illi animam spirantes et quasi conflati ingenii quadam similitudine, et consiliorum communionione concordes, — assumpsit igitur hunc quoque perditorum hominum indagator logotheta (eo enim honore ornatus erat et sebasti nominae, minime eo dignus nomine), adeuntque cuncti Andronicum, imperium quasi choro ducentes, iniurias scilicet minaturi et exprobraturi, si commissos sibi a deo homines perire pateretur, non solum maximam hanc civitatem, sed etiam quae cum ea coniunctae essent regiones ad orientem et occasum, ac reliqua omnia. ac venerabantur quidem imperatorem puerum pro dignitate generis, sed ad praesens tempus nihil eum sacrosanctum esse dicebant, reliciebantque eum, si ita solus relinqueretur, et procumbebant ad Andronici pedes adulationis periti rogantesque, ut una cum illo regnum susciperet et habenas capeseret imperii, ne adolescens iste Phaethon, ut in fabula est, currum imperii regere conatus, misere omnia everteret. deinde autem quum a pedibus

ονικον ὀρθούμενοι, αἱ χεῖρες αὐτοῖς ὡς εἰς Θεὸν ἀντεί-
 το καὶ ἐθεοκλύτουν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς. ὁ δὲ κατορθούμενον
 ἢ βλέπων τὸ ἐφετόν, ἔνδον μὲν οἶα ἔπασχεν ἄν, καὶ ὡς
 κρεν ἀμύθητα, τίς οὐκ ἄν τεκμήραιο; τὰ μέντοι ἐκτός
 λως ἔχρωσεν ἑαυτὸν, καὶ ἐδόκει μὴ ἄν φέρειν μηδὲ ζῆν,
 τοιαῦτα ἀκούοι καὶ ὡς εἰς ἀπιστίαν γυμνάζοιτο. καὶ τίς
 ἴ, ἔλεγε, καὶ πῶς ἄν δυναίμην; καὶ ὡς φευξοῦμαι, καὶ ὡς
 ἀστήσω τοῦ βιοῦν ἑμαυτὸν, εἰ μὴ ἀφίεμαι. καὶ ἑρράπι-
 ἑαυτὸν καὶ ταῖς θριξίν ἐνύβριζε καὶ πολλαχοῦ εἰλετο,
 ὧν μὲν ἐθέλειν διέκδυσιν ὡς εἰς φυγὴν, διδοὺς δὲ ἄλλως
 ἰον χαρᾶ καὶ γέλωτι λεληθότως ἐν τῷ στρέφειν ὥδε καὶ
 ἴ τὸ πρόσωπον, ὁποῖος ἐκεῖνος, τὸ περιπόνηρον.

Ὡς δὲ τὴν σκηνὴν ταύτην συμπήξασθαι τεχνασάμενος
 ραλέστερον προσεποιήσατο πλασάμενος καὶ τοῦ ὑπερφύου
 ἔσθαι, εἴ πως οὕτω φαντάσει τοὺς πολλούς, ὡς ὑπερθέ-
 ῶς τὴν ἐνοστηκυῖαν ὄραν φευξέται μετ' αὐτὴν καὶ ἀπαλ-
 ῆσεται τοῦ ὄχλοκοπεῖσθαι, οἱ κόλακες ἐντεινάμενοι τὴν
 κωνίαν τοῦ λήρου εἰς ὅσον πλέον οὐκ ἦν, φωνάς τε ἤραν
 φυλακὰς ἐπέταττον καὶ συντηρήσεις τῶν ἐκεῖ διεξόδων,
 διηποροῦντο τί ἄν καὶ γένοιτο. καὶ ὁ πατριάρχης ἐπι-
 ὄμενος αὐτοῖς τὸ ἄπορον, ὡς ἡμεῖς καὶ τότε μανθάνοντες
 ᾤμεν καὶ νῦν δὲ ἔτι γελοῦμεν, παρρωδοῦντες ἕκαστος ἑαν-

Ironici assurrexissent, manus tanquam ad deum protendebant, opem-
 implorabant pari consilio. ille vero quum iam adesse sibi, quod
 ebat, videret, intus quae senserit et quantopere gavisus sit, quis
 suspicetur? speciem tamen diversam induebat, videbaturque ipsam
 o vitam aegre ferre, si talia audiret et incredibili scilicet modo
 rceretur: quis ego, inquiebat, et quomodo istud possim! fugere
 im et vitam deponere, nisi dimittar. ac plangebatur et crines
 ebat et varie se iactabat, fugam se quaerere simulans, sed gau-
 intus et laetitia exsultans, dum huc illuc, qua erat versutia, ocu-
 vertit execrandos.

Quum autem, tabernaculum illud quo firmiter constitueret, in
 eriorum aedium partem se evadere simulasset, si forte ita falle-
 plebem, acsi praestolatus, dum effluxisset, quae instabat, hora,
 ade effugere vellet vexationes plebis, adulatorum vehementiore vo-
 rationis concentu, ut nihil posset supra, vires intendebant, vi-
 us custodesque disponebant in aedium portis, atque solliciti sci-
 t expectabant, quid futurum esset. quae illos difficultate patriar-
 exsolvit, ut res et tunc nobis audita risui fuerit et risui sit ho-
 , dum omnes sibi accinnat ridiculi "lude, lude in miseria." quippe
 ipsum dixit compedes manicasque et collare et alia id genus pa-

τῷ κομμικώτερον τὸ "παῖς παῖς ἐπὶ συμφοραῖς," αὐτὸς ἐρη καὶ ποδοκάκην καὶ χειροπέδας καὶ κλοιὸν περιτραχήλιον καὶ ὅσα τοιαῦτα μηχανήσασθαι τῷ Κομνηνῷ, δι' ὧν κατέχοιτο ἂν. εἶπεν ἐκεῖνος ταῦτα, καὶ οἱ πολλοὶ ἀφειρώων πρὸς ἐπιτίμιον τινος χαλκεύματος καὶ "πῶς ἔσται ταῦτα;" ἔλεγον. ὁ δ' εὐ-
 θύς πλαγιάσας τὸ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα, καὶ τὴν δεξιάν ἐν-
 θητίσας εἰς ἀέριον σταυρικὸν χάραγμα, κατακροτεῖ δεσμοῖς,
 τοὺς ἀρέσαντας, καὶ ἀμφιβαλὼν ἱερουργικῶς ἐπέχει τὸν Ἀ-
 δρόνικον, καὶ ἀφορίζει ὅσοι εὖρε μένοντα, καὶ κατασιήπτω
 μὴ ἂν ἀφείναι τὴν πόλιν καὶ ἄλλην τραπήναι. ὁ δὲ ὡς ἴδῃ
 ἀβουλήτα δῆθεν παθῶν καταβοᾶται τοῦ πατριάρχου ὅτι οὐ-
 τω καταδήσαντος τὸν τρέχειν ἔτοιμον· καὶ "ὥμοι" φησί, "ὦ
 ποιεῖς, δέσποτα;" καὶ συχνὰ τοῦτο λογοκοπήσας ἀνεισιν ὑπὸ
 στενάζων ὡς ἐπὶ μεγάλῃ κακῷ. καὶ ὁ πατριάρχης ἔπειθαι
 τὰ δοκοῦντα ἠσύχαζε.

Καὶ τοῦ λοιποῦ, ἵνα μὴ τὴν κοσμικὴν ἀηδίαν ἀδολογή-
 γίνεταί τῶν κακῶν θρόμος εἰς τὸν περιδοξὸν ναὸν τῷ ἐκ-
 τῆρος Χριστοῦ τοῦ χαλκίτου, καὶ εὐφημία τοῦ Ἀδρόνικου
 ἄκοντος εἰς βασιλεῖα, ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ καὶ ἐκεῖνος εἰπαι-
 εἶτα καὶ βία εἰς ἐκεῖνον, ὡς καὶ μὴ ἐθέλων ἀρχηγὸς ἡμῶν
 γενοῦ, καὶ περιθῆσις παρασήμων τῇ βασιλείᾳ πεδύλων, ἐκεί-
 νον μὴ καθιστῶντος τοὺς πόδας, καὶ περιδύσις διαδήματος
 καὶ ῥίψις μὲν καπνικοῦ καλύμματος τοῦ περι κεφαλῆν, ὅπως
 Λαζάρου εἶχε τὴν ἀφορμὴν εἰς σύμβολον ὧν ἔμελλε καπῆ

rata habere ad retinendum Comnenum. quibus auditis, expectabant illi
 vincendi consilium, rogabantque, quid tandem istud foret. ille as-
 tem, mitra illico capiti transverse imposita, et dextra ad crucis aeternae
 signum mota, quassat vincula exoptata et Andronico iniicit, cohibetque
 eum potestate patriarchali, et includit finibus iis, intra quos eum
 reperit, obstringitque, ne urbe excedat aliove vertatur. Andronicum
 autem, quasi ingrata scilicet patiens, increpat patriarcham, quod in
 constrinxerit ad fugam paratum, atque "eheu, inquit, quid agis, do-
 mine?" multumque repetitis his verbis, ascendit in aedes superiores,
 ingemiscens tanquam in magna calamitate. patriarcha hortatus, quae
 ipsi viderentur, acquievit.

Mox autem, ne calamitatem terrestrem longe persequar, perdit-
 torum hominum concursus ad templum praeclarum Christi salvatoris
 aenei fit, salutaturque Andronicus imperator invitus, ut ipse et isti
 homines dicturi sint; deinde etiam vis adhibetur, ac si nollet ipso-
 rum dux esse, et induuntur imperii insigne calceamenta, ipso detre-
 ctante pedes, et diadema imponitur iniiciturque pileus fumidus, qui

αι, καταμνησθεις τὸ πᾶν, ἀντιφύροισι δὲ ἐρυθροῦ, αἰκνι-
 ῖνη ὄσον κεφαλῶν καταψηφιεῖσθαι μέλλει αἵματα. καὶ
 ἀθήηται τὸ ἐντεῦθεν τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ, καὶ προκαθήηται
 ῥέκετο γὰρ αὐθωρὸν ἐκείνου τὸ ἀπὸ τοῦδε), καὶ συντι-
 νῦς αὐτὸς ἐπέκρινε, καὶ προβάλλεται ἀρχάς, ἐξ αὐτῶν
 λίδων τὸ τῆς κατ' αὐτὸν βασιλείας ἄρμα πρόσθεν βαλῶν.
 τὸ μέγα κακὸν τῷ μικρῷ καλῷ συγκίρναται.

Βραχὺς ὁ ἐν μέσῳ χρόνος, καὶ περιγίνεται· καὶ ὡς ἂν
 ῥήνου μεγάλου ἐξάρχος καθισταίμην τοῖς φιλαλεξίσις εἴτ' 290
 φιλοβασιλεῦσι, λεπτοτεμῶν παχείαν στυθροπότητα, ἐκ
 ἰν ἀπάγει τὸν συμβασιλέα. καὶ τοῦ ζυγοῦ τὸν Ἀλέξιον
 ἄξας, εἴτε πνιγμῷ τῷ δι' ἀγχόνης, ὡς διαρρέει λόγος ὁ
 ον, εἴτε καὶ ἄλλως, ὡς ἐκεῖνος οἶδε καὶ οἱ συγκρατοῦργοι,
 μβάλλει τὸν υἱὸν Ἰωάννην, τὸν τοῦ Μανουῆλ ὕστερον,
 ὅτι καλλίων ἦν, ἀλλ' ὅτι ὁ μὲν Μανουῆλ ἀπειστίγει τὰ
 πατρὸς καὶ πως ἔβλεπεν εἰς τὸ μέλλον καὶ τὸν θεὸν ἐπί-
 ρον εἶναι τῶν γινομένων κακῶν ὑπελάλει, ὁ δὲ Ἰωάννης
 γτε καὶ τοῖς πλημμελουμένοις ἔχαιρε συνεφαπτόμενος.

Ἄ δὲ τὸ ἐντεῦθεν ὁ Ἀνδρόνικος — οὐ λέγω ἡμῶν τῶν ἢ
 μέλῃσεν (ἄλλως γὰρ οἱ θερμότεροι ὀνομάσαιεν ἂν),
 τῆς δεῖται κενικῆς φράζειν, καὶ πρὸ αὐτῆς λογισμοῦ
 ος καὶ οἶον εὐστοχα βάλλειν καθ' ὧν ἂν ἐπιβαλεῖ· ἤπερ

is repetitus et quasi imago quaedam erat eorum, quae ille, re-
 omnibus igne deletis, fumo turpaturus esset, et praefertur pur-
 s, quo significabatur, quot capitum postulaturus esset sangui-
 assidet deinde imperatori, ac praesidet (supereminet enim de-
 illico eum), promovetque, quos ipsi placet, ac proterit magi-
 s, inde ab initio imperii sui currum vehementius agens; ac
 itur magna mala bonis exiguis.

revi interiecto tempore, superior evasit. ne autem magnae la-
 tionis dux existam Alexii sive imperatoris amicis, in parvas par-
 dissecanda truculentia: e medio tollit imperii socium. excusso
 Alexio, sive fune et strangulatione, quae vulgaris fama est, sive
 odo, id quod ipse et facinoris socii noverant, in locum eius
 uit Ioannem filium, qui Manuele minor erat, non quod prae-
 sed quia Manuel aversabatur facinora patris et animo prospici-
 futura, deumque malorum, quae fissent, vindicem fore susur-
 Ioannes autem venerabatur patrem et ultro iuvabat prava eius
 a.

uae vero deinde Andronicus — non dico peccaverit aut com-
 t (alio enim nomine appellaverint vehementiores), lingua iuve-
 pus est, ut narretur, et vero ingenio subtili et quod feriat

ἡμεῖς ἀπολωλεκότες τῷ γῆρα τοσοῦτόν φαμεν ἐπιτέμοντι, ὅτι, ὅποιά τις Δαυὶδ μεμελετηκῶς ἀπεκβῆναι ἔν γε τῷ κατὰ τὸν Οὐρίαν καὶ τὴν γαμετὴν, τὸν μὲν ἄνδρα βασιλέα τὸν Ἀλέξιον προοιάπτει κάτω, παραστειλας τοῦ ζῆν, εἶτα καὶ βυθῷ θαλάσσης πιστεύσας καθὰ τινές φασιν, ὡς οὐκ ἂν ἐν; ἀνακρίναιμι, καθάπαξ ἀπεστνηγκῶς τὴν φαύλην ταύτην κίριστασιν. καὶ ἐκεῖνος μὲν οὕτω τὸν παῖδα βασιλέα συνόπισι-λεν, εἰ καὶ λόγοι τινές ὕστερον ζωὴν ἐκείνου κατεμνύσαστο· εἰς ὃ παῖζων ὁ Ἀνδρόνικος ἐξελάλησέ τι δοιμύ, ὃς ἀκούσας περὶ που τὰ κατὰ Σικελίαν τημελεῖσθαι τὸν Ἀλέξιον βασιλέα κῶς, ἡδὺν γελάσας “ἦ δὴ” ἔφη “ἄριστος κολουμβητῆς, εἴπερ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατακυβιστήσας εἰς βαθεῖαν θάλασσαν ἀπνευστί διεξέδου περὶ τὸν ἐκεῖσε πορθημόν.” ἀποικίας ἐ-οῦτω τὸν ἄνδρα Ἀλέξιον, εἰσοικίζεται τὴν αὐτῷ μνηστῆν, ὃ καὶ ἐκείνου κακοῦ, νεάνιδα θυγατέρα τοῦ τῆς Θρακίας ἑ-γός, ὄκνουσαν μὲν, ὡς περιάδεται, τὴν συναφῆν. ἡδὺν γὰρ καὶ φρενῶν ὑπεπίμπλατο, καὶ πεπειραμένη δὲ ἄλλως ἐκεί-τος ἔραστοῦ τὸν τραχὴν ἀπέστειργε. καὶ ποτε, φασί, καὶ ὕπνου φαντασαμένη τὸν νεανίαν καὶ ὃ Ἀλέξιε ἀνακραῖσσε, οἷα ἔπαθεν, οἶδεν αὐτῆ.

Καὶ ἦν μὲν ἴσως μέτριος τὴν κακίαν, εἴπερ ἐπιτῶν ἐλθῶν ἀδικήματος ἐλήξε καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν ἀληθῶς ἄ-

5. ὡς] οὐς?

scopum, quem petit: quae quum nos amiserimus senectute, hoc tantum strictim dico, eum quasi alterum fieri Davidem voluisse in eo, quod est adversus Uriam et uxorem eius fecit, siquidem virum imperatorem Alexium pessumdat, prius vita privatam et deinde in mare demersam, ut quidam dicunt, ego autem diiudicare nolim, prorsus abominabilem rem eam detestabilem. ergo ille puerum imperatorem oppressit, etiam rumores quidam postea eiusdem vitam ementiebantur: ad quam finem acerbè dicto quondam lusit Andronicus, qui, quum audisset regio honore alicubi in Sicilia haberi Alexium, subridens “egregium profecto, inquit, urinator ille est, si quidem Cpoli in mare demersus non spiravit, dum emergeret in illo portu.” itaque e medio subleto viro Alexio, in matrimonium ducit, eheu novam nequitiam, ut fertur, id coniugium. etenim sapere illa iam coeperat, atque gustato suavi amico aversabatur asperum. et quondam, ut ferunt, quum per amicum adolescentem vidisset, et, o Alexi, exclamasset, quae passa sit, ipsa novit.

Ac fuisset fortasse modicus in nequitia, si eo progressus iniuriarum destitisset, et redisset ad humanitatem, pravis facinoribus ad im-

πον, ἀδικήσας εἰς βασιλείαν καὶ μεγάλου τυχῶν πράγμα-
 δ' ἄλλὰ πρὸς δεινὸν μέγα μεταπλασθεὶς τῇ Θηριωδίᾳ
 κατὰ πάντων φοβερὸν πραγματεύεται, καὶ ἀφήσει μὲν πα-
 ῶς ἥπιος εἶναι, ἀνθαιρεῖται δὲ μαίνεσθαι οὐκέτ' ἄνεκτῶς.
 ὡς εἴπερ μικρὰ ἐποίησε κακά, ὅτε πρόφασιν εἶχε τὴν τοῦ
 ἰλέως Ἀλεξίου περιποίησιν, πολλαπλασιάζει τὰ ὑπὲρ ἑαυ-
 καὶ τοῦ παιδὸς Ἰωάννου, καὶ εἰς οὕτως ἄποπτον ἐκκορυ-
 τὸν τῆς μανίας κολωνὸν ὡς καὶ τὸν Ἰωάννην ἀναβλέψαν-
 τοτε παθεῖν ἴλιγγον. καὶ τοίνυν καὶ ἀνεκάλυψέ ποτε τῷ
 ρὶ καὶ ἐκεῖνος τὸ κατὰ ψυχὴν πάθος, καὶ ἔδειξε φόβον
 εἰς τὸ μέλλον ἐφ' οἷς ὁ πατὴρ ἄρτι θρασύνεται. καὶ
 ἰλαίει μὲν μαλθακώτερον, οὐκ ἀποκναίει δὲ τὸν πατέρα
 ἐν κακοῖς ἀνδρῖζεσθαι καὶ δεινὰ βούλεσθαι. διὸ καὶ
 ναφωνῶν τὸ καλὸν ἐκεῖνος βούλευμα γυναικῆς τε τοῦς
 προσέφη, ἐπιπλέξας ἐγκαῦθα καὶ τὸν Μανουὴλ, καὶ
 ἰῦται, μὴ ἂν εἰς ἄξιον ἔλθειν τοῦ ἡσυχῆ ζῆσειν, μεγα-
 ρος μόνους ἐκείνους ἐσομένους, ἐπὶ δὲ πατὴρ θάνοι. καὶ
 ἰάζει μακελλαρίους (εἰπεῖν κατ' ἐκεῖνον) καὶ μάγγιπας καὶ
 ὦν ἐψητὰς μέλλειν ἀφήσειν περιεῖναι, καὶ τοιούσδε τινάς,
 αὐτοὶ ἄρξοντες ὕστερον εἰκῆ ἄρτι δειλαίνονται, μεγάλα
 ὄνων ἐκεῖνος τὴν βασιλείαν τοῖς παισίν. εἰ οὕτω μικρο-
 λεῖς ἀπεθῆσονται, ὅμοιον ὡς εἰ καὶ Γιγάντων ἀποστε-
 ἔθελαι παραμυθεῖσθαι οἷς Πυγμαίων ἄρξουν αὐτοὺς
 ἴχοιτο.

in grassatus et magni voti compos factus. enimvero in monstrum
 vile mutatus ferocia, adversus omnes horrenda parat, nec cogitat
 America illa lenitate paterna, sed induit pro ea saevitiam non iam
 ibilem. itaque, quasi parum mali fecisset, quum praetendebat
 ratoris Alexii salutem, multiplicat iam, quae sua et Ioannis filii
 molitur, facinora, et ad eam altitudinem exstruit furoris molem,
 se etiam Ioannes quondam vertigine correptus sit. aperuit igi-
 lle patri animi aegritudinem, seque de futuro sollicitum esse si-
 avit propter ea, quae pater auderet. lacrimas fundit mollius,
 cohibet patrem a pravis inceptis et exitiosa audacia. quin imo,
 um ille aperiens consilium, et feminas filios appellat, Manuelem
 ue hic tangens, et cum imprecatione adieverat, non esse, quod
 uille viveret, sed magnificos solos illos fore, postquam ipse
 us foret: gloriaturque, laniatores se et pistores et unguentorum
 os aliosque id genus relinquere velle, quibus illi postea impe-
 i temere inertiae se darent, iactans imperium filiis, quo tam exi-
 dignitatis forent, plane ita, acsi gigantibus privatos consolari
 t pollicendo, Pygmaeis eos imperaturos.

Γίνεται οὖν ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ πλέον ἀπάθρωνος, τὸ
 θῆρα μετενδυσάμενος. καὶ οἶα μὴ ἀρκοῦν αὐτῷ στερεῶσαι
 βασιλείαν, εἰ τοσοῦτους καὶ τοιοῦτους λογάδας τοὺς μὲν ἀπὸ
 γαγεν εἰς τοὺς κλείονας τοὺς δ' ἄλλως ἐκ μέσου ἔσθῃσι, προ-
 επικαταβάλλει καὶ ἄλλους μυρίους ὄσους, μάρτυρων ἐξήκω·
 οὐ κατὰ αἰτίαν οὖσαν, ἀλλ' ὁποίας πλάσσει' ἂν κατὰ ἡ-
 τῶν ἄνθρωπος αὐτὸς μόνος ἐφιέμενος ζῆν διὰ τὸ φύσει κ-
 χύποπτον, ὃ παγίως αὐτῷ ἐνεργίζετο οἷς αὐτῇ ἐπὶ ἐθελικῶς
 κατὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ· ὅθεν ἦεντο πάντας βασιλεῖς κατ' αἰτίαν.
 καὶ οὐ λέγω τὸ πλῆθος τῶν πεπονθότων· οὐ προσαίτημα
 τῆς ποιότητος· οὐκ ἐκτίθεμαι τὰ κατ' ἐκείνων συμπλάσσειται
 οὐ περιηγοῦμαι τρόπους ἢ τύπους καθ' οὓς καὶ ὅπως κ-
 ρανθείη τὸ κακόν, οὐκ ἄλλο τοιοῦτον οὐθέν, μὴ καὶ ἀπὸ
 ἀναταραξῶ βόρβορον. ἐκεῖνο μόνον λέγω, ὡς ἡρίστευον ἀπ-
 θνήσκων ἐπὶ τῇ πρὸς τοὺς υἰοὺς ὑποσχάσει· οὐ πολλοὶ γὰρ
 ἐνέλιπε ψιλῶσαι ἀνθρώπων ἐπιδόξων τὴν μεγαλόπολι. καὶ
 οὕτω μὲν κατὰ πάντων αὐτός· ἦσαν δὲ εὐδ' οἱ πάντες ἐπι-
 κότες ἐκείνου πρὸς γε τὸ μῖσος. μισοῦμενοι γὰρ ἐπιμι-
 μοῦντο ἀντιμισεῖν, οὐκ εὐαγγελικῶς μὲν, κατὰ βασιλικῶς δὲ
 ἐκεῖνο παράδειγμα. καὶ συλλεγόντες τῇ ἀμύνη πρὸς τὸ
 δρῶν ἠθέλον καὶ ἀντιλυπεῖν τὸν καταρξάντα. ἦσαν δὲ οὐ
 τοῖς δρῶσι πρὸς ἄμυναν, ὅτι καὶ ἐν τοῖς παθοῦσι, καὶ οἱ οἱ

8. ἀδτι] αὐτός?

Fit deinde homo ille in dies immanior, bestiae induens vi-
 ram. quasi autem satis non firmasset imperium tot talesque vi-
 rimos partim ad inferos amandando, partim amovendo alio. et
 iecit etiam alios innumerabiles, temere comprehensas, non propter
 verum aliquod crimen, sed asstringens, quae ficturus esset adversus vi-
 ros, qui solus vivere vellet propter insitam quandam a matre su-
 spicionem, quae illi infixa haerebat propter ea, quae ipse semper
 molitus erat adversus priores: unde omnes post ipsum imperatores
 suspicabatur. non dicam multitudinem eorum, qui supplicium subie-
 runt; non attingam virtutes; non exponam ficta in eos crimina; non
 explicabo modos locosque, quibus facinus patratum est, nec alia ad
 genus, ne eruyendo coeno taedium moveam: hoc tantum dico, praeci-
 clare eum stultitiae suis, quae filiis promiserat. etenim non multum
 abfuit, quin a viris illustribus vacuum urbem faceret. ergo talis ille
 adversus omnes erat: nec vero hi dissimiles odio. namque odio
 habiti ambitiose ipsi invicem odio habebant, non ex evangelio
 quidem, sed ad exemplum imperatorum. itaque coniectis ad de-
 fensionem viribus, quo unum aliquid agerent, etiam vexare vicissim
 eum, qui coeperat vexare, volebant. erant autem in iis, qui agebant.

αρ. τὰ γὰρ κατὰ Νικαίων πάθη, καὶ ὅσα οἱ Προουσαῖς
 ησαν, ἤψαντο καὶ ἐκείνης καὶ εἰς πολὺ ἐχθίστην ἡμῖν ἐπέ-
 ψαν· πολλοὺς γὰρ καὶ τῶν αὐτῆς ἐπιλέγδην ἢ Νικάτα, 281
 δὲ καὶ ἡ Προῦσα μετὰ πολὺνον ἄλωσιν μετεωρισθέν-
 ; εἶδον, ὅθεν ἔστι καταβῆναι εἰς Αἶδην καὶ ταχὺ καὶ εἴ-
 οτα.

Καὶ οἷα μὲν ἐντεῦθεν οἱ ἀνατολικοὶ ἔπαθον, εἰς μνήμην, εἰ
 μὴ μετ' ἐγκωμίων τοῦ Ἀνδρονίκου, συγγραφέσθω ἕτερος,
 χειρίαν τε ἄγων ἰκανήν, ἀλλὰ καὶ θαυροῖς πλουτῶν· ἡμᾶς
 ἐπέλιπον καὶ αὐτά. ἡμῖν δὲ οἷα ἐκεῖθεν συνέπεσον, καὶ
 ἡ τοῦ Ἀνδρονίκου, ὁμαλῶς λέξαι, οὐ προσήγεια καθίκετο
 ἡμῶν ὁλοθρία, φράσων ἔρχομαι, οὐ πρὸς εὐρυλογίαν οὐδ'
 ἄ, μὴ καὶ πλατὺ μάλα βιβλιογραφῆσειν ἀνάγκην εὐ-
 ω, ἀλλ' ὡς πρὸς ἐσκιαγραφημένην τῶν πεπραγμένων
 δεῖξιν.

Οἱ βλαβέντες ἐκεῖνοι, οἱ πολλοί, οἱ ποικίλοι, οἱ πολὺ-
 σοοι, διασπαρέντες ἄλλοι ἄλλοθεν, εἴ τις φρήτηρ ἐκ Πίσ-
 , εἴ τις ἀπὸ Γενούης, τὸ τῶν Τούσκων φύλον καὶ τι Λαμ-
 οδικόν· οὐκ ἀπελίπετο δὲ οὐδὲ τὸ ἐκ Λογγιβάρδων βλα-
 , οὐδ' ὅσα ἄλλα· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τῶν ἐνγενεάας ἐπι-
 σμημένων, Μαλεῖνος δὲ τις καὶ Λαλασηνός καὶ Κλάδων
 τινες τοιοῦτοι' τῶν τῆς ὑφειμένης, πρὸς δὲ καὶ θεραπεσ-

21. δὲ τέ?

se defenderent, ut in iis, qui passi erant, etiam Agaris posteri-
 im Nicaeensium et Prusensium calamitates ad illos quoque per-
 erunt, eosque inimicissimos nobis fecerunt. namque multos ex
 moque gente selectos Nicaea, quā imo Prusa quoque, post lu-
 sam expugnationem suspensos vidit, unde citus et miserabilis ad
 im descensus est.

Quae tum orientales passi sint, ad memoriam posterorum licet,
 ius ad laudem Andronici, componat alius, qui et otio et lacri-
 abundaverit. etenim nos quidem illae quoque defecerunt. quae
 m nobis deinde contigerint, et quomodo Andronici, ut modeste
 m, laud magna benevolentia nobis quoque exstiterit exitiosa,
 dem narraturus sum, sed ne haec quidem copiosius, ne fusa scri-
 li' mibi oriatur necessitas, sed quantum satis sit ad adumbran-
 rerum gestarum historiam.

Afflicti illi homines, frequentes, varii, multarum linguarum, alii
 ade congregati, pars Pisa, pars Genua advecti, Tusca gens et
 pardica, nec non e Longobardis qui afflicti erant, et quotquot
 quin etiam minoris dignitatis nobiles, Malenus quidam et Da-
 nus atque Cladon, alique id genus inferiores, ad hos princi-

ταὶ ἀρχόντων οὗς ὁ Ἀνδρόνικος φανύως διέθετο —, οἷτοι δὴ, καὶ οἷσοι δὲ ἄλλοι ἐν ὁμοίοις κακοῖς ἦσαν, ἐπρόβουσα παρὰ πολλοὺς τῶν μέγιστα δυναμένων περὶ τε τὰ τῆς ἐφῆς λήξεως καὶ τὰ ἐσπέρια. καὶ οἷ μὲν τὸν σουλτὰν ἠρέθισαι τὰ πλείω, προϊσχύμενοι εἰς δυσωπίαν τὸν τοῦ βραχθυβίου βασιλέως Ἀλεξίου θάνατον, ὅπερ ὤφειλε πιστὰ διὰ τὸν πατέρα Μανουὴλ ὁ τῶν Ἀγαρηνῶν ἔθναρχος· ἕτεροι δὲ τὸν ἐν Ἀτιοχεῖα προκαθήμενον, τὸν τε κατὰ κόσμον καὶ τὸν ἐκκλησιαστικῶς, ἄλλοι δὲ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ζηλοῦντα βασιλικῶς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ. ὤφειλέτην δὲ ἄρα καὶ τούτω τῷ ἀρχοντὶ ὄρθην ἀγάπην καὶ ἐπικουρίαν μετὰ τὸν Μανουὴλ αἰδουμένην τῷ υἱῷ Ἀλεξίῳ. αἷ δὲ ἐντρεχέστεραι τῶν πρεσβειῶν περὶ τὰ κατ' ἐσπέριαν ἐξετελοῦντο, καὶ ἐλιτάζετο πρὸς μὲν τῶν τῶν ἐν μεγάλῃ Ῥώμῃ ἀρχιερατικῶς ὑπερστωῶς καὶ εἰς ἄλλος παρ' αὐτῷ καὶ κατ' αὐτὸν ἰσχύων, πρὸς δὲ τῶν ὁ Γερμανικὸς φύλαρχος. ἀχλεῖτο δὲ πρεσβευτικῶς καὶ ὁ καὶ τὴν ἔξουσίαν Ἀλαμανός. καὶ οὐδὲ ὁ μαρκέσιος ἡσυχῆ μέναι ἀφίετο, καθάπερ οὐδὲ ὁ τῆς Οὐγγρίας κράλης καὶ ὅς δὲ ἄλλος ἰσχυρὸς περίοικος. καὶ ὅλωσ, ἔνθα περιήγησις ἀρχαῖα ὀνομάτων, ἐκεῖ ἀπέβλεπεν αὐτοῖς τὸ δέομενον τῆς ψυχῆς οἷ πόδες αὐτίκα ἔτρεχον, καὶ ἡ γλῶσσα ἐλάλει καὶ ἐνίημι πρὸς πειθῶ.

Μάλιστα δὲ τοιοῦτου ἐπειράθη ὄχλου ὁ τῶν Σικιῶ

pum, quos Andronicus supplicis affecerat, domestici: hi igitur si qui alii in pari miseria erant, converterunt se ad multos eorum, qui prae ceteris pollebant, ad orientem non minus, quam ad occidentem. alii Sultanem in primis sollicitarunt, praetendentes vendi pudoris causa mortem immaturam imperatoris Alexii, cui propter patrem Manuelem fidem debebat rex Agarenorum; alii Attiochenorum principem tum civilem tum ecclesiasticum, alii rursus eum, qui Hierosolymis modo regio tutabatur, quod ius faasque erant debebant enim hi quoque principes bonam fidem operumque post Manuelem afflicto filio eius Alexio. in primis autem impigre auxilia per occidentem petebantur. ab aliis pontifex Romanus maximus et quis cum illo vel per illum alius pollebat, ab aliis dux et princeps Germanorum rogabatur. sollicitabatur etiam legationibus magnae potentiae princeps Alemanus; nec vero marchioni quietem concedebant, aut crali Hungarorum et si quis alius in iis finibus preterens erat. omnino ubicunque nomina principalia audiebantur, eo illis supplex vertere animus, atque pedes properare, ac lingua loqui et suadere.

Maxime autem ab hac turba tentabatur Siculorum sive rex etc.

ε ὄηξ ἔτε τύραννος, ὡς οἱ Διονύσιοι καθ' ἱστορίαν βεβαι-
νται καὶ οἱ Φαλαρίδες, καὶ ὅσοις δὲ ἄλλοις τὸ ἐκεῖ ἄρχειν
ραννεῖν καὶ ἦν καὶ ἐλέγετο. ἔνθα ὁ πρῶτος πρὸς βίαν
τάξας καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐκεῖνο κομητάτον εἰς ἔργατον με-
γρώφας Ῥογέριος ἦν, ῥέκτης ἀνὴρ καὶ τῷ ὄντι δραστήριος
ἰ ἐν τοῖς ἐκεῖσε πολλὴν ἱστορίαν ὑπὲρ ἑαυτοῦ περικείμενος·
ὑτερος δὲ μετ' ἐκείνων καὶ χρόνῳ καὶ χειρὶ καὶ τύχῃ παῖς
ἐκείνου, οὐκ οἶδ' ὅπως ἦκων τοῦ ὀνομάζεσθαι· ὁ δὲ ἄρτι
ν (Γελέλιμον ἐκεῖνόν φασιν) μεγαλεπήβολος μὲν τὴν ἔφε-
ς, μικροτελετὴς δὲ ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς· ὀλίγα μὲν γάρ τινα
δραγαθίστατο, τὰ πλεῖω δὲ ἔπταισε. καὶ ὡς μὲν κατὰ τὴν
ἔψιν Ἀριστοτέλους εἰς τριγωνίαν τὰ πολλὰ τὸ τυραννικὸν
ῆλον ἀνθρώπῳ εἶτα μαραίνεται, συγχῆ πείρα παρέδειξεν·
τος δὲ, οἷς ἄρτι εὐτυχῶς ἑαυτῷ ἐπέτευσεν, οἶοιτο ἂν τάχα
μόνον οὐκ ἀπανθήσειν, τρίτος ὢν αὐτὸς τῷ γένει, ἀλλὰ
ἰ κάρπιμος ἔσσοθαι· πάνυ γὰρ ἡμῶν κατενύχθησεν.

Ὁ δὲ οὖν Γελέλιμος οὗτος κότον τε οἶμαι τρέφων οἷς
τὲ ὁ Μανουὴλ κατεστράτευσεν τῆς αὐτοῦ καὶ πολλὰ καὶ
ὑψος καὶ ἔβλαψε, καὶ ἅμα καὶ ζηλῶν πατρικὴν διὰ θα-
σίσης ὁρμὴν ποτε παλαιὰν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
ὁ πατὴρ ἀνήγγυτον ἐξετέλεσεν, ὁμοῦ δὲ καὶ συνάψας εἰς
ὦν τὴν καὶ διὰ γῆς καὶ διὰ θαλάττης μελέτην τοῦ Μα-

10. μικροτελεστής?

unus, ut ex historia noti sunt Dionysii et Phalarides, et si qui
ibi fuerunt, quorum regnum tyrannis et erat et dicebatur. pri-
s qui illic violentius dominaretur, mutato in regnum comitatu
ano, Rogerius fuit, vir strenuus et sane quam impiger, et in ea
one rerum gestarum gloria ornatisimus; secundus autem post
m tum tempore tum fortitudine et fortuna nescio cuius nominis
dem filius fuit; sed qui nunc vivit (Wilhelmum eum nominant),
apiendis rebus magnus, perficiendis exiguus est: nam pauca ad-
lum bene, plurima male gessit. quippe quod Aristotelis senten-
s, per tria genera familias regias plerumque florere, deinde ex-
ui, saepe comprobavit experientia, ille certe quidem propter bo-
s, qua quum maxime lusit, fortunam crediderit fortasse, fore ut
solum non deflorescat, tertius quippe genere, sed ad faciendam
sem maturescat. etenim adversus nos quidem rem felicissime
it.

Hic igitur Wilhelmus tum ira, opinor, incensus, quod olim Ma-
l invasisset terram suam, eamque afflisset et vastasset, tum ex-
tionem a patre olim adversus Cpolim, quamquam frustra, susce-
n aemulatus, simulque animo volvens Manuelis et terrestre et

νουήλ κατὰ τῆς τῶν Σικελῶν (κατ' ἄμφω γὰρ ἐκείνος ἐπι-
 χεῖρησε, καλῶ μὲν ἐπιβαλὼν πράγματι, κατακυβευθεὶς δὲ τί-
 χαις πολέμου), προσίεται τὴν πρεσβείαν τῶν τοῦ Ἀνδρονίκου
 ἐχθρῶν, ὧν κατάρχειν ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἠγγαίετο, πολ-
 πλάνητος καὶ αὐτὸς καὶ μακρὰ περιοδεύσας, εἶγε πρὸς τοὺς
 ἄλλοις καὶ διὰ Ταυρικῆς καὶ Σκυθίδος γῆς ἐλθὼν διὰ τοῦ
 Ἀνδρόνικου μυρία ἔκαμε. καὶ τυγχάνει βαλὼν ἔπος ὁ Σικ-
 λός, τὴν τε ξηρὰν τὴν τε ὑγρὰν ἐμπλήσαι τῆς κατ' αὐτὸν
 δυνάμεως, καὶ οἷόν τινα νέφη στρατοῦ ὑπερστῆσαι καὶ αἰ-
 τῆς τῆς μεγαλοπόλεως, δι' ὧν ἐπιβρέξας ὄλεθρον κατακίνοει
 τοὺς ἄμφι τὸν Ἀνδρόνικον, φουσῶντος ἐνταῦθα μεγάλα καὶ
 τὰ τοιαῦτα νέφη συνελάνοντος καὶ τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλέξιοι.
 ἔλεγε γάρ, ἀλλὰ καὶ ἐδόξαζε, πρὸς αὐτοῦ εἶναι τὴν πᾶσαν
 Ῥωμαίδα καὶ φιλεῖν αὐτὸν εἰς τὸ γνήσιον, καὶ μὴ ἂν ἀπέ-
 ξουθαί τινος αὐτοῦ, ἀλλ' ἅμα ἢ κατιδεῖν ἢ μηνύματι ἐρω-
 σθῆναι, καὶ αὐτίκα ἐπιδιδόναι κατακύπτοντας ἐναντὶς αὐ-
 ὑποταγῆν. ἐνεκρύπτετο δὲ τοῖς λόγοις τούτοις καὶ πᾶς, ὡς
 οὕτως ἔχων καὶ οὕτω φιλούμενος καὶ εἰς τὰ ἐκάστων περι-
 δυόμενος σπλάγχνα βασιλεύσει αὐτός, ῥίψας τὸν Ἀνδρόνικον,
 παραγόμενος κἀνταῦθα τῆς ὀρθῆς. ὁ γὰρ Σικελὸς ῥῆξ ἄλλα
 282 ἤθελε, καὶ Σικελίαν μὲν καὶ τὸ κατ' αὐτὴν ὀργαίον ἑτέρου
 ὡς φασιν, ἀποκαταστῆσαι, αὐτὸς δὲ μετεμβῆναι εἰς τὴν με-
 γαλόπολιν μεμελέτηκε.

maritimum adversus Siciliam inceptum (etenim terra ille marique Si-
 culos adortus est, bono quidem intentus consilio, sed casibus bell-
 obrutus), benigne recipit ab inimicis Andronici missam legationem
 cuius ducem se ferebat Alexius Comnenus, vagus ille longisque it-
 ctatus peregrinationibus, siquidem praeter multas regiones alias etiam
 Taurorum et Scytharum terram propter Andronicum adiit, et mali
 exantlavit innumerabilia. ac minas quondam Siculus iecit, terram et
 mare se oppleturum copiis et quasi nubes militum ipsi immisurum
 imperii capiti, unde effusa pernicies inundatura esset Andronicum
 eiusque socios, vehementer tum spirante ac tales nubilas cogente
 etiam Alexio Comneno. dicebat is enim et sane opinabatur, universum
 populum Romanum sibi favere et sincero amico esse, nec quon-
 quam a se discessurum, sed simulatque aut vidissent se aut anati-
 excitati forent, illico omnes in deditionem se tradituros. quibus ser-
 monibus profecto spes occultabatur, fore ut, quum talis esset et ita
 diligeretur et insinuasset se in animos omnium, Andronico depulso,
 imperaret ipse, a recta via hic utique aberrans. rex Siculus enim
 diversa meditabatur, cogitabatque, ut ferunt, suarum terrarum regnum
 concedere alii, ipse in urbem transire.

Συνέπεσε δὲ τι ἐν τοῦτοις καὶ τοιοῦτον. εἶδομεν ἡμεῖς ἅ τῃν ἐν ἡμῖν μεγίστην δυσπραγίαν ἄνδρα τινα εὐσταλῆ, ἀγχρῆ πρὸς βάθος, ἐσταλμένον εὖ μάλα τὰ πάντα κατὰ τίνους, πλὴν ὅσον βαθυγένειον, ἐσχηματισμένον μὲν ὡσεὶ ἀποστολικῶς, λεγόμενον δὲ ὑπερπόνθηρον εἶναι. ἡ δὲ φῆ- καὶ ἰπλότην δεξιὸν αὐτὸν εἶχεν, ὡς καὶ ὁ εὐγενῆς Ἰππος μαρτυρεῖν ἔφκει, ὃς αὐτὸν ἔφερε, καὶ οἱ ἐκείνου ἐξελι- ῖ, ὅτε ἤρετο ἔριππος. ὑπισχεῖτο δὲ τὸ κατὰ ζώνην ἀν- ξίφος καὶ ὀπλίτην αὐτὸν εἶναι. οὕτω τὸν μοναχὸν ἐψεύ-), εἰς ὃν ἐπιπολῆς ἐχρωμάτιστο. Ἀλεξίου δὲ κλήσιν φέ- Σικουντηνὸν ἑαυτὸν ἀπεκάλει Φιλαδελφηνόν, ἄλλα τινὰ ς ἐτέρων καὶ γνωριζόμενος καὶ λεγόμενος. οὗτος ὁ ἄν- πος, ὅστις ποτὲ καὶ ἔστι, πλεόν τῶν ἄλλων κατὰ γε πο- ῖν μέθοδον τὸ πῦρ τοῦ καταιδάλωσαντος ἡμᾶς πολέμου ἔμωσεν εἰς αἰθέριον. ἦν μὲν γὰρ ὁ δακρύων ἄξιος βασι- : Ἀλέξιος κείμενος ὡς ὁ Ἀνδρόνικος ἔθετο, αὐτὸς δὲ ὁ γῆς οὐκ οἶδα σαφῶς ὄθεν πλεύσας εἰς τὰ ὑπὲρ τὸν ἰαν ἔθνη ἐπεδείκνυε τινα παῖδα, ἐς ὅμοιόν τι καὶ χρόας ἡλικίας ἦκειν φαινόμενον τῷ βασιλεὶ Ἀλεξίῳ. καὶ ἦν , φασίν, ἐκεῖνο παιδίον ἀγροικικὸν ἐκ ποθεν Βαγεντίας · ἰς δὲ ταῖς ἡμῶν ἀμαρτίαις τὸ τοιοῦτον σόφισμα διδα- ς καὶ παρίστατο δουλικώτερον τῷ ἀγεννεὶ ἐκείνῳ παιδίῳ, τοὺς πόδας ἐνιπτε, καὶ ὅσα ἄλλα πρὸς ὑπηρεσίαν ἐτέλει

Accidit inter illa hoc quoque. vidimus post rerum nostrae cladem gravissimam hominem formosum, pallio pullo indutum, u prorsus Latino, nisi quod barbam promissam haberet, vultu apostolico, sed ingenio, ut dicebatur, pravissimo. fama eundem ium equitem forebat, id quod et generosus equus, qui illum ge- et decursus, quibus se iactabat equitando, probare videban- ac promittebat e zona eius suspensus ensis pugnatorem. ita ille chum, cuius speciem induerat, ementiebatur. Alexii nomen fe- , Sicutenum se Philadelphenum cognominans, atque alio alii- te notus et appellatus. is igitur homo, quisquis est, prae cetero avo studio ignem belli, quo correpti sumus, ad flammam excita- iacebat enim lacrimandus imperator Alexius quemadmodum An- cus decreverat; sed monachus ille, profectus, haud satis scio ad gentes supra mare Adriaticum habitantes, puerum aliquem lebat, qui specie et aetate similis esse videretur imperatori . fuisse autem fertur pusio agrestis quidam e Bagentia oriun- ipse autem, vitis nostris istam edoctus fraudem, servilli plane ignobili illi puero adstabat, pedes eius lavabat et reliqua officia tanquam imperatori praestabat, facile defungens nequi-

ὡς ἐπὶ βασιλεῖ, ῥαδιουργῶν κατὰ πονηρίαν, καὶ ἀπαιδύξας ἐκεῖνον βασιλεῖα ἑαυτὸν ἐπιλέγειν, καὶ θαρρύντας καὶ ἐγκλιεσθαι τούτῳ ὅσα καὶ δούλῳ καὶ ἀπειλεισθαι δριμύτερον. καὶ βασιλικὴν αὐτῷ σκηνὴν οὕτω πηξάμενος περιέφερον ἔξ ἔθνος εἰς ἔθνος, καὶ μάλιστα εἰς ὅσα κακῶς διέθετο ὁ Ἀνδρόνικος, καὶ συνέκλαιε τραγικώτερον, καὶ σκηνοβατῶν ἀδικίαν μεγάλην ὡς ἐπὶ βασιλικῷ τούτῳ παιδί ὀφειλομένην πιστὴν φιλίαν ἐπὶ Χριστιανῶν ἀγαθῶν προεκαλεῖτο εἰς ἄμυναν, ὑποδεικνύς κατὰ τὸ εἰκὸς καὶ σημεῖα τριχῶν ξανθότητα, ὀδόντος λεῖψιν, ὁποῖαν τινὰ καὶ ὁ ἀληθῆς Ἀλέξιος ἐκεῖνος δυσπραγεῖν εἰληχε, βλέμματος ἐμβριθῆσαν ὡσεὶ καὶ βασιλικῷ, πλάσιν σώματος εὐπαγῆ, καδ' ἦν μάλιστα τὸ ἀγροτικὸν εὐδοκίμως ἔχει, καὶ ἄλλα τινά. καὶ οἱ δυσωπούμενοι διετιθέμενοι πρὸς κένθος καὶ ἤλεον, ὅλα μὴ ἐξακριβοῦν ἔχοντες οἷς ἐπεκρούσει τῆ διακρίσει τῶν σημείων τοῖς ἔθνεσιν ἢ κατὰ τοῦ Ἀνδρόνικου μῆνης. ὅθεν καὶ ἀπανούργως παιδόμενοι τὸν παῖδα βίβαν Ἀλέξιον, ὃ καὶ ὁ ἐξ ἀγροικωτῶν οὗτος παῖς ἐτέθη καλεῖσθαι, κατέκλυτον εἰς προσκύνησιν, ἡσπάζοντο, μετέωρον ἦγον, ἑσπεροῖς ἐδεξιοῦντο πολλοῖς. ἃ δὴ κατέσπα ὁ μοναχός, ἀπειθῶν βαρύνπλοτος οἷς ἐμπορικῶς τὸν παῖδα καπηλεύων ἐχρηματίζετο. καὶ ἡ μὲν ἀλήθεια οὕτω λαθροῦσα ἐνδόμυχος ἦ, τὸ δὲ ψεῦδος ἐκνικῆσαν ἐξεθύμως τὰ ἔθνη πρὸς ἄμυναν. ἢ

tuis suis, quum et praecepisset ei, ut imperatorem se appellaret, et suasisset, ut imperaret ipsi et minaretur tanquam servo vehementius itaque constructo tabernaculo imperatorio, ad omnes eum gentes circumducebat, eas maxime, quibuscum dissidebat Andronicus. lamentabatur tragico modo, et tanquam de pulpito iniuriam imperatoris istius pueri ingentem declamans, fidem operumque bonorum Christianorum ad defensionem eius implorabat, ostendens, quo rem probabilem et manifestam faceret, flavum colorem capillorum, unius dentis defectum, quo forte etiam verus ille Alexius laboraverat, vultus acumen quasi regium, conformationem corporis firmam, qua nimium praecipue excellit genus hominum rusticum, et alia quaedam. plerumque flebili oratione ad luctum et misericordiam movebantur, quippe qui rem discernere non possent, propterea quod a cognoscendis iudiciis odio Andronici prohibebantur. quare sine fraude videre et puerum Alexium rati, quo sane nomine puer ille rusticus appellari solebat, adorabant eum, salutabant, humeris sublimem gestabant, muneribus ornabant studiose. quae quidem munera monachus ille barriebat, praedives evadens isto, quo puerum mercatorum modo quum venditabat, artificio. ac veritas quidem ita occultata latebat, erinensque mendacium ad operam ferendam excitabat, quotquot olim sacra-

ἄσαντες ἐνέδησαν αὐτοὺς ὄρκους εἰς πίστιν τῷ τε Μανουήλ
 τῷ διαδεξαμένῳ αὐτὸν νῆφ' Ἀλεξίῳ, ἤχθη δὲ καὶ πρὸς τὸν
 αὐτὸν Σικελίας ὁ τοιοῦτος πλαστός βασιλεύς. καὶ ὁ μὲν Κο-
 ννὸς Ἀλεξίος, ὁ τὸν Σικελὸν ἐρεθίσας, ἤλεγχε τὸν ἀγροιώ-
 τοῦτον παῖδα, ναὶ δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐκ τῶν
 ὧν ἐβεβαιοῦντο εὖ ὅτι μάλα καὶ ἀπηκριβωμένως ἐπίστα-
 νται αὐτὸν ἐκείνον εἶναι τὸν παῖδα τοῦ Μανουήλ, ὑπὲρ οὗ
 ἀποθανεῖσθαι αὐτούς. τέλος δὲ ὁ μὲν Σικελός, εἰ καὶ
 νῶα, φασί, τὸ ἀληθές, ὁμῶς πεισμονὴν ἰδίαν ἔχων καὶ
 θρόνον Κωνσταντινουπόλεως ἐφιέμενος, οἱ δὲ ἔθνη καὶ
 ἕξιν βασιλέως εἰδῶλον πρὸ τῆς φαντασίας φέροντες (τὸν
 δηλωθέντα παῖδα ἢ Σικελία ἔχει ἀπελεγχθέντα θρέμμα
 ἀγροῦ) καὶ ἐγκαταστήσαι τὴν φαντασίαν εἰς βασιλέα
 μεγαλοπολίταις φροναττόμενοι, κινούνται καθ' ἡμῶν θάρ-
 σος, καὶ ταῦτα κωλύμης οὔτι μάλα μὴ σταθεῶς, ὡς
 ἀναφαινομένης ἐκ τῶν κρειττόνων συμβούλων, τοῦ τε
 ἄλλου φασί τοῦ κατὰ Σικελίαν Πανόρμου καὶ τοῦ τῆς
 Μεσσηνίας, καὶ ἑτέρων, ὅσοι τὸ δέον συνεώρων, ἀγχι-
 στε σιάθμῃ ἀπορθοῦντες ἑαυτοὺς εἰς προσέρασι τοῦ μὴ
 εἶναι τὸν Σικελὸν κόμητα εἰς κοσμικὸν ἐγγραφήσεσθαι
 λέα, ὅς ποτε τῇ Κωνσταντινουπόλει δοῦξ ὑπέκειτο, καὶ
 ἠδὲ εὖ ἔχειν λόγου τὴν τῆς μάχης πρόφασιν. τί γάρ,
 ὅ τὴν Κωνσταντινούπολιν διέπων ἐξαμαρτάνοι φρονεῦν

15. μή] δὲ?

is se ad fidem obstrinxerant Manuelli et heredi eius Alexio. du-
 gitur est etiam ad regem Siculorum subditicius ille imperator.
 darguebant quidem Alexius Comnenus, qui Siculum irritaverat,
 qui eum sequebantur, puerum istum agrestem; sed qui e gen-
 erant, perbene et certo nosse se affirmabant, filium illum Ma-
 esse, pro quo etiam mortem appetituri essent. postremo Sici-
 tiansi perspexerat, ut ferunt, verum, tamen suam sibi propriam
 habens, et solii Cpolitani cupiditate incensus, provinciales sup-
 peratoris Alexii quasi spectrum animo secuti (puerum enim,
 diximus, Sicilia tenet originis rusticae convictum) spectrum
 civitati Cpolitanae pro imperatore obtrudere gestientes, bel-
 adversus nos magna alacritate movent, et quidem minime ita
 r, ut licebat, rem impediētib; primariis auctoribus, pontifice
 no et praesule Panormitarum, Messaniorum, aliis, qui verum vi-
 t, atque mente ad normam rationis directa intelligerent, comi-
 culum, qui quondam dux fuisset Cpoli subiectus, non debere
 periam promovēri universum, ac ne iustam quidem esse, quae
 nderetur, causam belli. quid enim? si is, qui Cpolim admini-

ἢ τυρανῶν, δίκας ἂν διδοίη τῷ παρεγγράπτῳ ῥῆγι ἢ ἐν Σικελοῖς; εἰ μὴ ἄρα πᾶσα βασιλεία, πταίνουσα τι κατὰ βίον, εὐθύνεσθαι κινδυνεύει πρὸς τοῦ ἀφρογμένου, ὡς εἰ καὶ ἐπειδαγωγείτο ἢ ἐδεσπόζετο.

Καὶ ὁμοῦ τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλεξίου ἀπισχυρισμένου τῆνδε Κωνσταντινούπολιν παραδοῦναι ῥῆγον τῷ ῥῆγι Σικελίας, ὡς εἰ καὶ ἐν χερσὶν αὐτὴν ἔσφιγγεν ὁ ἀπάλαμνος, γίνεται κτήσις πολυεθνῆς ἐπιλεγομένη τῷ Σικελῷ καὶ αὐτὸν προγράφουσα κεφαλαιωτήν, καὶ ἐκκενοῦνται θησαυροὶ τῷ μηδὲ μεγάλας οὕτω τι τὰς προσόδους ἔχοντι. καὶ τῇ μὲν θαλάσῃ ἐπίστευται ἡ νῆας μακρὰς ἑτεροίας τε καὶ ἰππαγωγούς ὑπὲρ τὰς διακοσίας, τῆς δὲ γῆς κατεκράαινεν ἰππικὸν ἐπίλεκτον, οὐ μόνον 283 εἰς ὃν συνεκροτέτο αὐτός, ἀλλὰ καὶ ἄλλο παντοδαπὸν στραμαχικόν. καὶ λέγεται ὡς ἑκατὸν ποθεν λόγου χάριν ἐπιρροόντων εἰς συμμαχίαν, καὶ αὐτὸν ἑτέρωθεν πλειόνων ἢ καὶ τούτων ἢ καὶ εἰς ἕλαττον ὑποβιβαζομένων, βραχεῖς πικρὸς ἐκείθεν ἀπεκρίνων τοὺς λοιποὺς ἐξηθέριζε. καὶ ἦσαν οὕτως αὐτῷ οἱ ἰππῶται οἷοι ἀλαζονεύεσθαι κατὰ τὴν ἐν αὐτοῖς φύσιν τριηκοσίαν ἀνδρῶν ἕκαστος ἅντα κατὰ πόλεμον στήσθαι, οὐδὲν ἀπεικότες οὐδ' αὐτοὶ τοῦ Κομνηνοῦ, ὃς μίνας ἐδόξαζε τὴν τσαούτην βασιλείαν ταχὺ καταλήψεσθαι, βραχὺ κατ' αὐτῆς παρακαλπᾶσας τὸν ἵππον, καὶ κατακτῆσεσθαι αὐτὴν χειρισάμενος ὥσει καὶ στρουθοῦ φασλόν, λόγῳ μὲν ἢ

19. ἀν τὰ Τ

strat, caede vel violentia peccaverit, poenasne dabit fraude proventus regi Siculo? scilicet, nisi forte omne imperium, si iacturam fecerit morte regis, suscipiendum est cuicumque placuerit, quasi paedagogus et domino egeat.

Sed tamen Alexio Comneno adseverante, facile se Cpolim traditurum regi Siculorum, quasi manibus eam torqueret nequam iste. ingentes ex variis gentibus copiae Siculo parantur, quem sibi summus ducem adoptant, exhaustiturque aerarium eius, quod redditus non ut magnos habebat. ac mari quidem naves longas tum alias tum equis repletas commisit plus ducentas, terram autem terebat equitatu praestabili, non solum ab ipso conscripto, sed etiam alieno auxiliari vanaferunt autem, quum centum, ut hoc utar, alicunde advenissent auxiliium laturi, aut aliunde plures vel totidem vel denique pauciores admodum paucos ex iis delectos, ceteros reiectos esse. erantque tum generosi equites, ut gloriarentur, pro virtute sua se singulos adversus trecentos bello dimicaturos esse, nihil illi dissimiles Comneni, qui sibi videbatur tantum solus imperium, aliquantisper equo ad urbem advectus, expugnaturus esse et tanquam passeris latibulum in pote

κελῶ, ὃν καὶ γνησίως αὐθέντην ἐπεγράφετο, ψυχῇ δὲ ἐαν-
 . ἰνδάλλετο γὰρ (οὐκ οἶδαμεν ὅπως), καθὰ καὶ προεξεδή-
 θα, ἅμα τε ἐκφαίνεσθαι πον, καὶ πάντα εὐθύς τοὺς Ῥω-
 αίων ὀφθαλμοὺς εἰς αὐτὸν ὡς ἥλιον ἐπιστρέφεσθαι καὶ αὐ-
 ὦ μόνου γίνεσθαι.

Ἐξείρψεν οὖν ἡ Λατίνη γῆ πλήθος οὕτω πολὺ στρατιῶς,
 ἡ ἱκανοῦ ἡμᾶς ἐκφοβοῦν. καὶ γίνονται πάντες τῆς Ἰλλυ-
 ὦν ἡπειρώτιδος, ἡ τερματίζει τὰ Ῥωμαίων εἰς τὸν Ἀδριαν
 ἵπον· καὶ περισχόντες τὴν τῶν ἐκεῖσε μητρόπολιν, τὸ
 ἰρράχιον, ἀπονητὶ ἀποχειροῦνται καὶ ὡς εἰπεῖν αὐτοβοεῖ,
 τὰ μὲν τὸν Ἀνδρόνικον φάναϊ προδεδομένην ὑπ' ἄλλων εἰς
 πᾶν (οὕτω γὰρ ἐκεῖνος ἐθεράπευε τὰ κατ' αὐτόν, οὐχ
 ντῶ ἀλλ' ἐτέρους ἐπιγράφων ἅ ἐδυστύχει δι' αὐτὸν ἡ Ῥω-
 αῖς γῆ), πρὸς δὲ ἀλήθειαν ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου προόδοτον. καὶ
 ἴρ τοι πρὸ βραχέων χρόνου Ῥωμανὸν τινα στείλας, ὃν δ
 ἰλὸς Ἰστρος φαύλην ἀπόρροϊαν ἐναπερευξάμενος εἰς Κων-
 σταντινούπολιν γαμβρόν ἐκείνῳ ἐφυλάξατο ἐν τοῖς τότε και-
 αῖς, τοὺς ἐν τῷ Συρραχίῳ ἀνθούοντας ἐμίρανε πλοῦτον
 ἰωτι, ὁποῖος ἐκεῖνος, πλουτῶν ἄντικρυς τὰ τοιαῦτα, μὴ κο-
 ἐνύμενος. κἀντεῦθεν ἡ πόλις κακυνθεῖσα καὶ μὴ πάνυ γεν-
 αῖως ἀντισχοῦσα ἐάλω, καὶ μαλακῶς ἔπαθεν ἐμπρησμοῖς τε
 καὶ λοιποῖς κακοῖς, ὅποσα φιλεῖ ἀνδρῖζεσθαι πόλεμος οὐ στη-

atem, ut simulabat quidem, Siculi, quem sane principem sibi fere-
 at, sed revera suam ipsius, redacturus esse. etenim nescio, quomo-
) factum sit, ut opinaretur, quemadmodum supra exposuimus, simu-
 tque apparuisset, omnium statim oculos Romanorum in semet ut
 dem conversum iri et sibi soli inhaesuros esse.

Emitis igitur terra Latina tantam militum multitudinem, quae sa-
 nos terrefaceret. congregati omnes in Illyriorum agros, quibus
 perierum Romanum ad sinum Adriaticum terminatur, obsident eius
 regiones urbem Dyrrhachium, ac facili opera et sub manum, ut ita
 icam, expugnant, proditam, ut Andronicus quidem dicebat, ab aliis
 mnino (solebat enim ita ille res suas constituere, ut non sibi, sed
 aliis attribueret, si quid detrimenti per eum cepisset terra Romana),
 ad revera ab ipso proditam. etenim paulo ante misso Dyrrhachium
 omano quodam, quod tetrum spectamentum Cpolim delatum pulcher
 ste Ister generum Andronico ad illud tempus asservarat, exhauserat
 abinde opulentiores incolas habendi cupiditate, qua erat, quantumvis
 isto modo ditescens, insatiabili. unde depravata nec admodum gene-
 ose renisa civitas ea capta, et muliebriter incendiis ceterisque malis
 assa est, quae bello infligi solent, quod non cessaturum, sed pro-
 ressurum et reliquos deinceps terrore percussurum erat. ita igitur

σόμενος ἀλλὰ προβησόμενος καὶ ἐκστήσων φόβῳ τοὺς ἐφ-
 ἔης. οὕτω δὲ ἑαλωκυῖα ἢ τριαντὴ πόλις ἐθρόησε μὲν εἰς
 πολὺ καὶ ἡμᾶς καὶ ὅσοι δὲ ἄλλοι το εὐεπιχειρήτων τοῦ ἐκεί
 δυσπραγῆματος ἕμαθον· οὓς ἐλύπει καὶ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ στρα-
 τηγοῦ Ἰωάννου τοῦ Βρανᾶ κατάσχεσις, ὃς οὐ πολὺν περικει-
 μενος στρατόν, καὶ ὅμως εἰς φυλακὴν τοῦ φρουρίου παραβι-
 σθεὶς φόβῳ τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου, μὴ καὶ προδοτὴς ἐπι-
 κληθεὶς καὶ εἰς χεῖρας ἐκείνων πεσὼν ἀπαχθεῖν τοῦ ζῆν, πα-
 ρήχθη τῇ τῆς πόλεως ἀλώσει εἰς Σικελίαν αἰχμάλωτος.

Καὶ ἐξεφόβει μὲν οὕτω τοὺς πέριξ μέχρι καὶ ἐς Θεσ-
 σαλονικὴν τὸ οὕτω ταχὺ τῆς ἀλώσεως ἐκείνης, καὶ ὅτι, κα-
 θὰ τις ἂν εἴποι τὸ τάχος τοῦ κακοῦ ἐνδεικνύμενος, θατέω
 μὲν τοῖν ποδοῖν ἕκαστος τῶν πολεμίων ἐπέβη τῆς Ἰλλυριῶ
 γῆς, θατέρω δὲ κατενεπήδησε τῆς ἐχθροτάτης ἐκείνης πόλεως,
 ὅτι δὲ καὶ τὰ ἐκείθεν ἕως καὶ ἐς τὴν καθ' ἡμᾶς Μακεδονί-
 κην οὐδὲν αὐτοῖς ὁδοῦ προσέστη σκῶλον εἰς ἐμπόδιον, ἀλλὰ
 τοῦτο τὰς ἀπάντων ψυχὰς ἐταίμους ἔσθησε τῶν κατ' ἐπὶ
 ἀπαλλάττεσθαι σωμάτων, οἷς ἐταράχθησαν. οὐκ ἔστι γὰρ ἔπον
 συνήγεται τι δέημα ἐκείνοις, οὐ μέγα, οὐ μικρόν, οὐ μέσον·
 ἀλλ' ὡς διὰ λείων πεδίων ποταμὸς πληθῶν, ἐκείνος ὁ πέ-
 κατέρρεε στρατός, ἕως ἡμῖν συνέμιξεν ἄσχυλος. ὁ δὲ
 ναυτικός τὴν οἰκίαν τραπόμενος ἔπλεε συνελυσόμενος·
 καιρῷ μερίταις καὶ κορυφώσων ἡμῖν εἰς μέγα τὸ κακόν. π

captum tale oppidum vehementer et nos afflixit et quicumque
 cognoverant, quam levi opera ea clades nobis illata esset: quos ad-
 licitabat etiam egregii ducis, Ioannis Branae, captivitas, qui haud me-
 gna stipatus manu, et tamen in arcem coactus, ut defenderet eam
 metu imperatoris Andronici, ne proditionis crimine in manus eius in-
 cideret et vita privaretur, urbe expugnata, captivus in Siciliam ab-
 ductus est.

Terrebat igitur gentes finitimas Thessalonicam usque tam pro-
 propria urbis illius expugnatio, et quod unusquisque hostium, ut
 quis dixerit ad significandam mali velocitatem, altero pede in terra
 Illyrica constitèrat, altero transiluerat in urbem illam firmissimam,
 quodque ex illa inde regione usque in hanc nostram Macedoniam ut
 palus quidem illis impedimento erat itineris, sed ista res cunctorum
 animos paratos fecerat ad relinquenda corpora: adeo omnes pertur-
 bati erant. etenim nusquam illis terriculum se obtulit, nec ingens
 nec exiguum nec mediocre: sed, velut per planitiem fluvius tumidus,
 exercitus ille terrestris volvebatur, donec ad nos delatus est incolu-
 mis. copiae navales autem sua via proficiscebantur, ut iungerentur ad
 tempus sociis, et cumlarent miseriam nostram; appuleruntque diebus

ἴρῃσε τοῦ πεζοῦ ἡμέρας τιγὰς, εἰς ἔνδειξιν οἰμαί τινα τῆς
 αθ' ἡμας οὐθνείας τῆς τε κατ' αὐτοὺς ἰσχύος, ταύτης μὲν
 εἶπερ ὁμοῦ ἐπῆλθον ἡμῖν, οὐκ ἂν οὐδὲ γοῦν μίαν ἡμέ-
 ἀντέσχομεν, ἐκεῖνης δέ, ὅτι καὶ μόνον τὸ πεζὸν τοῦ στρα-
 περικαθήμενον ἔχοντες οὕτως ἀρετώτεροι ἡμεν τῷ φαύλῳ
 κτηγῷ ὡς μηδεμίαν ἐκδρομὴν τινα κατ' αὐτὸν γενέσθαι
 κτωτικὴν, ἀλλὰ φυλάττεσθαι τῷ ῥῆγι τοὺς ἐκείνου εἰς
 νόμιον ἀπρονόμειτον καὶ οἶον μὴ παθεῖν κολόβωσιν.

Καὶ ὁ μὲν πεζὸς λαὸς περιεκάθισε καθ' ὥραν ἀρίστου
 καθ' ἡμᾶς πόλιν, Ἀνυγούστου μηνὸς ἄγοντος ἕκτην ἡμέραν,
 ἣν ἡ ἔνδοξος κοίμησις τῆς πανάγνου θεομήτορος μνημο-
 ται. καὶ τότε δὴ οὐκέτι φευκτὰ ἦν ἡμῖν, ἀλλ' οἱ ἀγγι-
 τεροὶ προεωρῶντο οἷα πείσονται, ὅπου γε οὐκουν ὀλίγοι
 πρὸ τούτων συνωρῶν τὸ μέλλον, πολλαχόθεν αὐτὸ τεκ-
 νόμενοι. ἡμεῖς γοῦν φθάσαντες τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον,
 ὅσοι μεθ' ἡμῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦσαν τέκνα
 τεῖλαμεν εἰς τοὺς ἑαυτῶν, οὐ μόνον ὁδοπόριον ἐνδαψιλευ-
 νοὶ ἀλλὰ τε καὶ τῶν ἐς χάριν βαθυτέρας γνώμης, ὡς
 κὶ θανάτῳ ἀπολούμενοι. καὶ τῶν ἐν Θεσσαλονίῃ δέ τι-
 οῖς οὐδὲν ἦν ἔργου ἀλλ' ἡ μόνον φόβος, βουλὴν αἰτή-
 τας οὐκ ἐκρυψάμεθα ὃ δειλιᾶν ἡμῖν ἐπῆλθε, καὶ παρωρ-
 αμεν φυλάξασθαι, καὶ ἐφυλάχθησαν. καὶ ἦν μὲν τὸ
 γμα καὶ ἡμῖν ἐφετὸν οἷα ἐθελουψυχοῦσιν, ἐπεσχέθημεν δὲ

not post terrestrem exercitum, quod documento esset nostrae in-
 tatis, illorum potentiae, huius quidem, quod, si simul nos inva-
 nt, ne unum quidem diem restitissimus, illius autem, quod a
 exercitu terrestri obsessi ita generosi eramus cum malo isto du-
 it, nulla adversus illos eruptione facta, regi asservarentur milites,
 uris integris nec ulla clade afflictis.

Exercitus terrestris igitur sub prandium urbem nostram obsedit,
 sis Augusti die sexto, quo die memoria venerabilis assumptionis
 tissimae deiparae celebratur. ac tum quidem non iam effugere
 ramus, praevidebaturque intelligentiores, quae passuri essent,
 n haud pauci profecto iam ante futura praesensissent, multis du-
 nlicis. nos certe ante adventum hostium adolescentes, qui Cpoli
 adi nobiscum erant, ad suos ablegavimus, non solum viatico eos
 gne prosecuti, sed etiam largiti nonnihil pro animi sententia re-
 litiore, tanquam ipsi mox vita defuncturi. ac Thessalonicensium
 que nonnullos, quibus nihil negotii praeter metum erat, consi-
 rogati non celavimus, quae nos formido incessisset, sed cohors-
 sumus, ut salutem suam consulere: ac consulerunt sane. erat
 idem nobis quoque optabile ut vivendi cupidus, sed prohibeba-

δυοῖν ἔνεκεν, ὡς δοκεῖν. οὔτε γὰρ ὁ στρατηγὸς προεδυμῆδη
 σωθῆναι ἡμᾶς δι' αἰτίαν ἦν ὡς θυμοσόφῳ ἐκείνῳ εἰδέναι μὲν
 ἡμᾶς κεχάρισται· ὁ λαὸς δὲ τοῦ Θεοῦ ὁ ἑνταῦθα μὴ ἂν ἵκο-
 λιπέσθαι εἰπὼν, εἰ καὶ ἡμεῖς ἐκδράμωμεν φυγαδίαι, ἔλειπει
 ἡμῖν οὕτω τὰς πύλας τοῦ σωθῆναι βούλεσθαι. καὶ τοῖσι
 284 μὲν τὸ φαινόμενον· ἃ δὲ ὁ Θεὸς ἑνταῦθα ἤθελεν, ἕτερα ἦν.
 ἔν μὲν τὸ παιδεύειν ἡμᾶς ἀνδ' ὧν αὐτῷ προσεκρούομεν,
 δευτέρου δὲ τὸ φιλανθρωπεύσασθαι εἰς τὰς τοῦ Ἀνδρονίκου
 χειρας βαλεῖν ἡμᾶς. ἐφάνη γὰρ ὡς, εἴγε τῆς πόλεως ταύτης
 εἰς ὅσον βραχὺ τι προεποδίσασμεν, οὐκ ἂν ἐζήσαμεν, ἀλλ' ὡς
 τῆς ὕργῃς αὐτοῦ τρυγίας ἐναπηρεύχθη ἂν εἰς ἡμᾶς. εἰ δὲ τι
 καὶ τρίτον ἦν Θεοῦ ἑνταῦθα σκέμμα, τὸ ἡμᾶς παραμεινωσά-
 πρὸς ἀγαθοῦ τινὸς ἀποβῆναι τοῖς περισσωσμένοις ἀδελφοῖς,
 ἐδιδύχθησαν οἱ πεπειραμένοι σὺν Θεῷ. καὶ ἦν ἡμῖν τοῦ
 τὸ παράμικτον οὐ κατ' ἐκεῖνο τὸ παλαιότερον, ὅτε νῆες μὲν
 ἀποστατικαὶ Λατινικαὶ τινες ἐφ' ἡμᾶς ἐκ Βυζαντίου ἠρχί-
 κακοὶ ἐπλοῖσαντο, κατὰ τοῦ Ἀνδρονίκου καὶ αὐταὶ συμ-
 πνευκνύται, ἡμεῖς δὲ παρεμένομεν. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν καὶ πρό-
 βαν ἐνέφαινε τῶν ἄρτι, δοκιμάζουσαν οἷα οἱ Λατῖνοι ἐκτε-
 νίσονται ἡμῶν καθιππᾶσασθαι, καὶ φόβον εἶχεν οὐ κατ' ἐ-
 τὰ δὲ νῦν οἴμοι ὡς ἡμῖν ἀπέβαιεν ὑπερλίαν καὶ ἐναγῆτα
 καὶ φοβερά.

14. περιπειράμενοι T .

mur duabus de causis, ut videtur. etenim nec dux servari se
 voluit propter causam, quam ipsi ut viro sapienti cognovisse cogi-
 git, et plebs ecclesiae urbana, remansuram se negando, si nos abire-
 mus profugi, fores nobis praeclusit, ne fuga salutem quaereremus.
 atque hoc quidem in conspectu erat. sed quae deus tunc agebat, alia
 erant: qui partim castigare nos vellet pro iis, quibus a nobis offer-
 tus esset, partim commiserari, ne in manus Andronici committeremur.
 manifestum est enim, si ex hac urbe parumper processissemus, nos
 iam nos victuros fuisse, sed vetus illius in nos erupisset odium.
 enimvero, si tertium quoddam deo tum consilium erat, salutem vo-
 stram haud insalubrem fuisse conservatis fratribus, cognoverunt,
 qui cum gratia divina tentati sunt. nec nobis accidit haec ma-
 sio ut olim, quum naves Latinae aliquot seditiosae iniuria nos lac-
 serent, adversus Andronicum quoque conspiratione facta, nosque re-
 manendum nobis esse putaremus. sed fuit illud nobis specimen ce-
 rum, quae modo evenerunt, quo appareret, quantas Latini nobis pe-
 gnas turbasque paraturi essent, nec vero magnum incussit terrorum.
 praesentia autem quam nobis nimio plus calamitosa et terribilia oc-
 sillerunt!

Ἄλλα ταῦτα μὲν ὡς ἐν παρεκδρομῇ τινὶ λόγου γεγράφα-
 ἰ, τὴν δὲ πόλιν συνελεγε ὡς οἶον ἐν ἀγκαλαῖς ὁ τε καθ'
 τους ὁ τε κατὰ τὰς νῆας στρατός, καὶ ἡ τοῦ στρατηγοῦ
 ελιτηρία ἐνταῦθα μάλιστα διεφαινότο, μηδὲ τὰ προφῆν ἄδη-
 ; οὔσα, ὡς ἡ συγγραφή ἐν ὀλιγίστῳ διαδέξεται. τὰ πρῶτα
 ν γάρ, τῶν πολεμίων οὐ μακρὰν ὄντων, βιασάμενοι τινες
 ν στρατιωτῶν ἀνδρίσασθαι (ὁ γάρ τοι στρατηγὸς δεινὸς
 κοιμᾶσθαι) ἀφώρμησαν, καὶ συνέσχον ἕνα τινά· ὃν καὶ
 μρωὸς περιδύσαντες τὰ στρατιωτικά, οὐκ ἐκ τῶν ἐκείνου
 ιλὸς γὰρ ἦν) ἀλλ' ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς, ἐπόμπευόν τε διὰ
 σης τῆς πόλεως καὶ ὡς μέγαν τινὰ ἐλόντες ἐκύδαινον. καὶ
 αφή εὐθύς τοῦ καὶ στρατηγοῦ καὶ δουκὸς εἰς τὸν βασιλέα,
 ; εὐτυχῶς ἡμῖν τὰ εἰς μάχην φέρεται. ἡμέρα μετὰ ταύ-
 ν δευτέρα, καὶ μετεξέτεροι στέλλονται, καὶ αἰροῦσιν οὐκέτι
 ἴδ' ἀνθρωποιν, ἀλλὰ δύο ἰππάρια δυστυχῆ καὶ σκίασμα στρα-
 αῖτος κεφαλῆς· ὁ γὰρ τοῦτο ἔχων διεκπέφηνε, προηκά-
 νος οἶον εἰς λύτρον αὐτὸ τοῖς ἐπιδιώκουσιν. καὶ αὐτίκα
 ρίαμβοι πάλιν ἐν τῇ πόλει, καὶ τὰ αἰχμάλωτα ἰππαρίδια
 εριεβλέποντο, οἷα μέγα ὃν ὅτι περ αὐτὰ εἶλον, καὶ τὸ σκιά-
 ιον ἐπὶ σημαίας ἤρθετο καθὰ τι κορυφαῖον σκύλευμα. καὶ
 ράμμα πάλιν τοῦ δυσσαριστέως παρὰ τὸν βασιλέα, ὡς εὐτυ-
 οῦμεν τὰ κατὰ πόλεμον. ὡς δὲ ἐκεῖθεν ἐρεθισθέντες οἱ

13. ἡμέρα — δευτέρα T   19. μέγαν T   21. περὶ T

Sed haec quidem quasi degrediente oratione scripta sunt. urbem
 iterim tanquam amplexu tenebant terrestres et navales copiae, du-
 eque ignavia insanabilis tum praecipue elucebat, quamquam nec
 ius latuerat, ut narratio nostra iam declarabit. primum enim, quum
 aud longe hostes abessent, milites nonnulli impetrarunt, ut pugna-
 ent (dux enim ipse eximius erat ad dormiendum), et urbe egressi
 omprehenderunt aliquem ex hostibus: quem splendide armis, non
 isius (quippe nudus erat), sed suis ornatum per mediam urbem du-
 ebant et tanquam captivum illustrem ostentabant gloriosius. hinc
 atim ducis ad imperatorem literae, bene nobis bellum procedere.
 luxerat dies post illum secundus, quum nonnulli mitterentur cape-
 entque non iam hominem, sed duos miseros equulos et galeam mi-
 tis: quam qui gesserat, ipse effugerat, galea tanquam pretio liber-
 itis persequentibus proiecta. illico rursus triumphi per urbem agun-
 ur, spectanturque capti equuli, tanquam magnum quid esset, quod
 os cepissemus, atque supra signum militare galea extollitur velut
 polia opima. ac literae rursus principis miserabilis ad imperatorem
 antur, prospere res adversus hostes geri. sed quum inde irritatae
 errestres hostium copiae vesparum instar in nos involarent (prius

κατὰ γῆν πολέμιοι, καθὰ καί τινες σφῆκες, ταχὲ καθ' ἡμῶν ἐπτερούξαντο (τὰ γὰρ πρὸ τούτων ἀνεβάλλοντο, καταδοκούντες τὸ ναυτικὸν κατὰ τι σύνθημα) καὶ τὴν πόλιν ἐκ τῶν δυσμῶθεν μεγάλων πυλῶν ἕως καὶ ἐς ὄλην τὴν ἀκρόπολιν ἀηροκτεῖ ἐπιδραμόντες ἐκυκλώσαντο, γίνεται τις ἐκεῖ ἐκδρομὴ δις μὲν Λατίνων ἱππέων ἐκ τοῦ τῶν Πρεβεντζούων ἔθους, ἵδη πολὺ καὶ τεταρτημένον τῷ Σικελικῷ στρατῷ παρείπετο, πλείονων δὲ ἐν τῶν ἡμεδαπῶν· ὑπὲρ τοὺς δέκα γάρ, καὶ πίπτει μὲν οὐδεὶς, ἐναγώνιοι δὲ οἱ Λατῖνοι διεκφεύγουσι τὸ πσεῖν. καὶ πάλιν ἀναφορὰ εἰς τὸν βασιλέα τρίτη, ὡς τὸ βασιλικῆ εὐχῆ τε καὶ εὐτυχίᾳ νεικήκαμεν καὶ τὸν τρίτην πόλεμον, οὐκ οἶδα τίνων περιγενόμενοι. καὶ ἤθελε μὲν στρατηγὸς τὰς τρεῖς ταύτας αὐτοῦ νίκας ἐν ἐπιστολῇ περιλαβεῖν, φειδοῖ δαπάνης καὶ δρομικῶν ἵππων· ἐγκρατῆς γὰρ ἦν χειρῶν ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος. ἀλλὰ προεκαλεῖτο τὸν κελίνικον εἰς τὸ δαπανῆσαι τὸ ἐθέλειν κατὰ τοῦ βασιλέως γελᾶν, καὶ ἤγεν αὐτῷ πρὸς ἀνάγκης τὸ πρᾶγμα. ἐκείνός τε γὰρ ἐμίσει τοῦτον, καθὰ καὶ τοὺς λοιποὺς ὅσοις τὸ γένος ἔλαμπε· καὶ αὐτὸς δὲ ἀντέστρεψε τὸ μῖσος πρὸς αὐτὸν αἰμακράν τοῦ ἀνάλογον. ὅς γε καὶ ἀνεφθέγγετο δεδιέναι καθ' ἐκάστην μῆποτέ τις αὐτῷ ἐκ μεγαλοπόλεως ἐπιπετασθεῖη ἐξερῶξον τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ποτε καὶ τοιαῦδε ἔφη φῆμι μητρός, κακολογήσας θυμῷ τὴν τιμίαν ἐκείνην, εἴαν εἰς Κωσταντινουπόλιν ἀναστραφεῖη. ὄθεν καὶ διεδήλου ὡς ἄλλοι

11. πρῶτον T

enim cessaverant, opperientes classis ex composito adventum), et urbem a magna porta septentrionali ultra arcem usque nullo praecoene adortae oppugnarent, sit ibi concursus duorum equitum Latinorum e Brabantinorum gente, qui frequentes et audaces in exercitu Siculo erant, cum manu longe maiore nostrorum militum: erant hi enim plus decem. verum nemo cecidit, sed pugnando Latini metem effugiunt. rursus nuntius ad imperatorem tertius mittitur, imperatoris auspicio et fortuna primo etiam proelio nos vicisse, necne quibus hostibus superiores factos. ac comprehensurus erat dux noster tres suas victorias epistola singulari, quo pecuniae et veredis parceret: temperabat enim revera manibus iste homo: sed incitabat ad impensas pulcrum istum victorem, et quasi necessitate cogebat, irridendi imperatoris cupido. namque oderat eum imperator, sicut reliquos quotquot genere illustri erant; nec admodum modus discrepabat, quo ille odium rependebat, dicere solitus, timere se quodidies, ne quis Cpoli advolaret, qui oculos sibi effoderet; quin etiam iuratus quondam, illa se matre natum, venerandae convicians desipere.

τραπέσθαι αἰρήσεται, καὶ μείζονος κακοῦ ἀνθελέσθαι τι ἕτερον, καὶ τοῦ ζῆν ἐξ ὀφθαλμῶν προδέσθαι ὃ ἂν τις κακόν.

Οὐκοῦν καὶ μεθώδευε τὸ τοιοῦτον, καὶ οὐ βαθεῖα ψυχῆ ἡμῶν τὰ κατὰ πόλιν ἀνέπειθε τὸν Ἀνδρόνικον εὐ μάλα κῶς ὡς εἴ ἔχουσι τὰ καθ' ἡμᾶς, καὶ ὡς περιπεποιήται τις ἄριστα καὶ οὐδὲν ἀντιῆ τῶν θεόντων ἐνδαῖ, οὐ πύρ- ἀσφάλεια, οὐ πετροβόλοι μηχαναί, οὐ τειχῶν ἐπιποιήσις, ἐριτειχίσματος ἐρμυνότης, οὐ πλῆθος καὶ κάλλος ἀρμά- οὐκ ἄλλο οὐδέν, ψευδῆ μὲν γράφων πρὸς τὸ ἑαυτῷ μὴ νοῦσον καὶ ἀνεξέλεγκτα, ὅτι μὴδὲ ἦν τις ὃ εἶτε εἰδὼς ἔγραφεν εἶτε λαλῶν εἶτε λαλεῖν τολμῶν, κείθων δὲ ἐκεῖ- ἰκ εὐτυχῶς ἡμῖν. πεπραγματεύτο γὰρ θάρρος ἐμβαλεῖν τῷ εἰ περὶ ἡμῶν, ὡς οὐκ ἂν τι κακόν ποθεν πάθοιμεν, ἵνα ἡ μόνος αὐτὸς θφίστατο τοῖς ὧδε, καὶ μὴ τινι ἑτέρῳ ἀπείη τὰ τῆδε, οἷον περισώσασθαι ταῦτα, καὶ οὕτω τῆς ; αὐτὸν ποτε παραλυθῆναι καὶ εἰς χεῖρας τῷ Ἀνδρόνικῳ ὑχεῖν, ὅπ' ὦν καὶ πάλαι ἂν συντριβῆ, εἰ μὴ ὃ σεβα- ἰατῶρ Μανουὴλ ἀγαθὰ λαλῶν καὶ μέσος πίπτων γυναι- λόγῳ αὐτὸν περιεσώζετο, οὐ πρὸς γαλήνην ἡμῖν ἀλλ' ἰς τυφῶνα τὸ πᾶν κυκλήσονται. καὶ ἐς τοσοῦτον περιῆλθε 285 ἰργως τὸν βασιλέα ταῖς τοιαύταις μεθόδοις ὃ δοῦξ ὀδ-

αὐτῆ T

lim reveteretur: quo etiam significabat, alio potius se abitu- t prae calamitate maiori praeoptaturum minorem, et malle se, oculis privatum vivere, malo quocunque affligi.

aque talia ille secum agitans, nec admodum curae sibi habens n urbis, persuadebat callide Andronico, bene res nostras ha- t urbem optime instructam esse, nec deesse quidquam neces- , non turrium firmitatem aut ballistas, non murorum moenium- unimenta, non currus frequentes praestantesque, nec ullam rem quae mendacia quidem erant, ad ipsius solum commodum a, nec tamen confutari poterant, quia nemo erat, qui aut nos- , quae ille scribebat, aut loqueretur aut auderet loqui, sed lia omnia ista erant imperatori, haud profecto nobis feliciter. im dux noster agebat, ut imperatori bonum de nobis animum , tanquam nihil undecunque afflicti, quo solus rerum caput neve civitas nostra committeretur alii, qui servare eam posset, neo motus in manus Andronici incideret, quibus iam pridem us fuisset, nisi Manuel sebastocrator placando et interveniendo culae causa illum servasset, haud consulens tranquillitati no- sed tempestatem excitans cuncta turbaturam. atque ita calli-

τος, ὡς καὶ εὐχαριστίαν αὐτῷ γραφῆναι πρὸς τοῦ ἀμειλίχτου καὶ μὴ εἰδότος, οἶμαι, ὅπερ ἔστι χάρις. διὸ καὶ τῇ εὐχαριστίᾳ ὑπεσμύχετό τις καυτήρ. ἤρχετο γάρ ἡ βασιλικὴ γραφὴ ἐχόμενα τῆς χάριτος οὕτως "γένοιτο δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἔξης τῆς τοιαύτης εὐχαριστίαν φυλάττεσθαι σοι," αἰτιτομένη ὡς μυσκρὸν ὄσον, καὶ οὐ παραμενεῖ. ὃ καὶ γέγονεν· εἰλωσαν γὰρ δι' αὐτὸν ὡς ἐπὶ θανάτῳ ἐκεῖ καὶ ἡ τούτου μήτηρ καὶ ἡ ἀδελφός, οὐδὲν αὐτοὶ ἁμαρτόντες.

Καὶ τοῦτο μὲν μετ' οὐ πολὺ εἰς ἐκείνους· αὐτὸς δὲ τέως ἰσχύων κατὰ τῆς ἡμῶν ἀπικολείας, καὶ διὰ τοῦτο ἰσχυρῶσας τῇ τοῦ βασιλέως ψυχῇ ὡς αὐταρκεῖ οὗτος τὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἰσχυροσ πείσαι τὰ εἰς ἡμῶν ὄλεθρον. ἔστειλε μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς προμηθευτέρον στρατιὰν ἐπὶ ἀμύνην τῶν καὶ ἡμῶν, πεπειθῶς δὲ οἷς ἐκ τοῦ Δαυὶδ ἀπεπλανᾶτο, παρηγγίσατο μήτε εἰς τὴν πόλιν αὐτοὺς καταδύσεσθαι μήτε μὴ τὰς πόλεμιοις ὁμῶσε χωρῆσαι γενομένους ἐν χρῆ μάχης, ὡς ἐτεῦθεν ἡμῶν μὲν, μὴ εἰδότας ἐπικουρίαν ἐκ τῶν ἐσταυμένων, παραδοκεῖν καὶ ἐκκρέμασθαι τῆς εἰς ἐκείνους ἐλπίδος, ἵπτοις δὲ ἀναιμωτῆ ζῆν, ἀφοσιωμένους τῆράλλως τὸ εἰς ἡμᾶς ἐπικουρικόν. ἦσαν δὲ συχνοὶ ἐκεῖνοι, ὁ τῶν ἀνατολικῶν μὲν δομῆστικὸς Γίδος, ὁ Παλαιολόγος Ἀνδρόνικος, ὁ Καμνίτης Μανουὴλ, ὁ Χοῦμνος καὶ ἕτεροι. ἐπέφρασαν δὲ αὐτοὺς ἡ

19. ἀφοσιωμένους T

de imperatorem artibus illis decepit dux noster, ut etiam gratiae litteris agerentur ab implacabili illo et ignaro, opinor, quid esset gratia. unde sub gratia illa gliscibat scintilla quaedam. precabatur enim imperatoria epistola, quae ad gratiam illam pertinebat, verbis "ac fiat, ut in posterum quoque ea tibi gratia seruetur" significans, non diu fore, quum peritura esset. id quod sane evenit. opti enim et morti destinati sunt illius causa mater et frater eius, quod nihil ipsi commiserant.

Atque hoc quidem non multo post illis accidit: ipse autem ad perniciem nostram tunc validus et propterea in imperatoris animo confirmare conatus hanc opinionem, satis se tueri posse urbem, obtinebat, quae nobis exitio futura essent. misit enim imperator praedenter exercitum ad defendendam urbem nostram, sed confusus multis, quibus a Davide dicipiebatur, vetuit eos aut urbem intrare aut pugnam cum hoste committere, ita ut nos tunc, haud sentientes ex illis auxilium, frustra praestolaremur ope eorum confisi, ipsi caede abstinere et placide viverent, inanem nobis et dicitur causa operam ferentes. erat autem eorum magnus numerus, Gidus, magnus domesticus orientis, Andronicus Palaecologus, Manuel Camytzes, Chumantus.

τελῶς ὕστερον καὶ ὁ τῷ βασιλεῖ πάνν ἑγγύς, ὁ παρακοι-
μενος Νικηφόρος, ὃς γράμμα στείλας πρὸς τὸν δοῦκα Δα-
ῆθετο τρόπον ἄλλον τὰ χεῖλη αὐτοῦ κατ' οὐρανὸν καὶ
γλῶσσαν ἀφῆκε διέρχεσθαι περὶ γῆν. ἔφατο γὰρ μήτε
οὐρανὸν ἄστροις ἐνευθνηεῖσθαι τοσούτοις μήτε τὴν γῆν
ἢ τοσηθε πληθύν ἀπόσος αὐτῷ στρατός ἐφέπεται, προσ-
λαλῶν καὶ ὑποδεδοικέναι μὴ ποτε οἱ Λατίνοι ἐκπευδόμε-
δση ἰσχὺν περιβέβληται φευξοῦνται, καὶ μενεῖ αὐτὸς κα-
τοιαύτης ἄγρας. ἔγραψεν αὐτὸς τοιαῦτα, καὶ ἡμεῖς ἐπι-
ύσαμεν· τὸ γὰρ ἐπὶ σωτηρίᾳ βουλόμενον τῆς ψυχῆς ἔπει-
ῆν πρὸς πειθῶ.

Καὶ οὕτω μὲν τὰ ἐκ τῶν βασιλικῶν ἀποστόλων ἐψεύ-
το ἡμᾶς· τὸ δὲ πολέμιον ἐπελθὼν τὸ τε ξηρᾶθεν καὶ τὸ
θαλάσσης ἐξηρτύετο κατ' ἐπιστήμην εἰς μάχην. καὶ οἱ μὲν
τῶν δυσμηκῶν ἄλλα ἐποίουν καινὰ τινα κατὰ νόμους ἐλε-
λεων, αἷς διὰ τὸ ἐκ μεγέθους δυσμεταχείριστον οὐδὲ ἐνέ-
υπέ τις ἐνέργεια· οἱ δὲ περὶ τὰ ἔφα (ἦσαν δὲ μάλιστα
ἴνοι τὸ ναυτικὸν πληθους) πρὸς τὸ συνηθέστερον ἔβλεπον,
ἰ συσκευασάμενοι μηχανὰς πετροβόλους, μικρομεγέθεις μὲν
εἶοντας, ὡς ἐπιβουλεύειν δι' αὐτῶν τοῖς ἐκ τῶν τειχῶν πο-
κουῖσιν ἡμεδαποῖς, δύο δὲ μείζονας, ὧν θάτερα σεισμοῦ
γύτηρ, τολμήσαντα φάναι, ἐντεινόμενοι δὲ καὶ τοὺς τὴν
ἐπιβούλευτον τάφρον συρφετοῦ πλησοντας καὶ τὸ περιτεί-

12. ψευδόντων T

i. accessit ad hos admodum sero imperatori familiarissimus Nico-
rus cubicularius, qui missis ad Davidem ducem litteris inepte la-
i ad coelum extulit, linguam in terram demissam habuit. dixit
im, nec coelum tot stellis distinctum esse, nec terram ita arena ab-
dare, ut frequens se exercitus sequeretur, adiciens etiam, timere
ne Latini, comperto, quantas copias adduceret, fugae se darent,
se expers fieret tantae praedae. talia scribebat ille, et nos iis fidem
bebamus. namque animi salutis cupidi proclives ad spem erant.

Ita igitur promissa nos eludebant legati imperatorii. hostilis
ercitus autem et terra et mari ingruens perite instruebatur ad ob-
lionem. atque ii quidem, qui ad occidentem constituti erant, no-
quaedam tentabant helepolium genere, quae tamen, propter ma-
itudinem inhabiliores, nullius usus erant; sed qui ad orientem con-
iterant (copiae navales maxime), usitata: magis agebant machinas,
sibus saxa conicerent, plures minores, quibus exciperent nostros
muris pugnantes, maiores duas, quarum alteram audacius quis
passationis fillam dixerit, adhibebant, atque utebantur eaeze eorum
pera, qui fossas occultas sulphure replere, et moenia concutere, op-

χος δὲ καιασεῖσθαι δεινούς καὶ τῷ τείχει προσβαλεῖν καὶ διορῦσαι αὐτὸ εἰς κατάπτωσιν, ἐγίνοντο τῶν ἔργων εἰς ὅσον κραταιόν, καὶ ἀκάθεκτοι κατειργάζοντο. καὶ προέτερχον αὐτοῖς πάντων συγχοὶ ἀκροβολισμοί. πρὸς δειλὴν γὰρ κατασχόντες τὰς ναῦς εἰς αὐρίον ἔωθεν μάχης κρατερεῦς ἐτήρξαντο. καὶ τὸ μὲν δυσμικὸν ἅπαν ἕως καὶ εἰς ὄλον τὸ κύκλι τῆς ἀκροπόλεως (κατὰ σχῆμα γὰρ τι θρεπάνου ἐκ θαλάσσης ἕως καὶ τῶν ἐκείσε πυλῶν περιηγτο πυργηροῦν) οὐχ οὕτω πράγματα ἡμῖν παρεῖχεν οὔτε τραύματα ἐνέτριβε, τὸ δὲ ἔξ ἀνατολῆς ἐθήριούτο. ἦν δὲ μάχης ἐλευθέρον τὸ παραλίω ὄλον, τὸ μὲν ὅτι ψιλὰ θαλασσίου ὕδατος ἦν τὰ πρὸς τῷ τείχει διὰ τὸν καιρὸν θερινὸν ὄντα καὶ μὴ κληθύνοντα τὴν θαλάσσαν μέχρι καὶ ἐς αὐτὸν τειχισμὸν, ὡς ἐντεῦθεν ἔξ ἀναμέτρου τοῖς ἐκ τῶν παραλίω τειχέων καὶ τοῖς ἐκ θάλαττης εἶναι τὴν μάχην, τὸ δ' ὅτι δαήμενες ὄντες ἐκεῖνοι μάχης περιτὸ ποιοῦν μᾶλλον τῆς πόλεως ἐμελέτησαν ἐντήκειν πληγῆς. ἐκείθεν γὰρ διέγων δύνασθαι ἂν βλάψαι ἡμᾶς, ὡς καὶ προσεδρεύειν εὖ μάλα δυνάμενοι διὰ τὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀγχιβαθεῖς καὶ οὕτως εὐλίμενον, καὶ ὅτι καὶ τὸ τεῖχος οὐκ ἀποτήρας εἶχεν ἐκείσε, ἀτέχνως τε τὴν ἀρχὴν συσταθῆν καὶ οὐκ εὖ συμπαγῆν καὶ μηδὲ μεμελημένον ἄρτι τῷ καλῷ στρατηγῷ. ἔπειτα γὰρ λατρῶ παρακολουθοῦντι σώματι ποιοῦντι μὲν, οἷον δὲ εἰ φιλεῖσθαι ὡς ἀναπονηθῆναι πρὸς ὑγίειαν, κἀντεῦθεν ἀμειλίπ

14. τῆς T.

pugnare et subruere callerent, urgebantque ea opera, quantum possent, procedebantque ita, ut retardari nequirent. adiuvabantur autem crebra universorum iaculatione. sub vesperam enim navibus impulsis, postridie prima luce proelium commiserunt. et occidentales quidem copiae universae per totum arcis circuitum (etenim in salicis speciem a mari ad portas pertinebant obsidentes) minus nobis negotii excitabant, nec vulnera infligebant graviora; sed orientales prorsus feroces erant. vacabat autem bello totum litos, partim, quae vada erant ad moenia, propter tempus aestivum non ad murum pertinente aqua marina, ita ut ibi impar inter eos, qui e moenibus pugnabant, et navales hostium copias pugna esset, partim, quia, ut erat belli periti, debiliori potius parti urbis vulnera infligere tentabant intellexerant enim, illinc se nobis nocere posse, siquidem et prope admodum accedere licebat propter litoris altitudinem magnam et portuosam, et moenia ibi parum firma erant, quia non solum imperite primum condita nec bene compacta, sed etiam a bono tum duce nostro neglecta erant. similis enim is erat medico, qui, quum corpus infirmum, sed insanabile, curat, curam eam ut fastidiosam ac-

γοσοῦν ἀνακομίσασθαι. καὶ οὐκ ἔστι διαπιστῆσαι τοὺς εὐ
 τεγνωκότας τὸ πρᾶγμα ὡς πάνυ τι βραχὺ προδότου τοῦ
 ρίως διενεγκεῖν ὁ Δαυὶδ φαίνεται καθ' ἡμῶν, εἰ μὴ τις
 α θερμοτέρον ἐπιβάλλον ὡς ἔν τιμι πλάστιγγι παρισιάζοι
 ἔνον εἰς προδότην αὐτόχρημα. δίχα γὰρ συνθεσιῶν ἐπὶ
 τοῖς καὶ μηνύσεων γνωρίμων, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ πολλοὶ κα-
 γοροῦσιν ἐκείνου, τὰλλα πάντα προδοτικῶς εἶχεν ὁ ἀνὴρ.
 ἰ κοινὸν αὐτῷ τε καὶ τῷ κατὰ σπουδὴν φανεράν ἄλλως
 οδοτῆ τὸ τοῦ κοινού μὲν ὑπερορᾶν περιφρονητικῶς, ἑαυτῷ
 μόνῃ χαρίζεσθαι, καὶ προτίθεσθαι πάντας μὲν ἀπιέναι,
 ρεῖναι δὲ μόνα τὰ κατ' αὐτόν. ἐμέμφοντο οἱ στρατιωτικοὶ
 τὰ πετροβόλα ἐν ἡμῖν ὄργανα οὐκ εὐχρηστώως εἶχον ὡς
 υπερῖζειν πρὸς τὰ τῶν ἀντιμάχων. ὁ δὲ ἀφρεὶς κατορθοῦν
 ψεγόμενον "καὶ τί ποιήσω" ἔλεγε, καὶ ἤρκετο εἰπεῖν το-
 ῦτον ὁ κομψὸς Πυθαγοριστῆς, δοκῶν μὲν ἱερὸν εἶναι σιγῆς 286
 ἃ τὸ ἐχεμυθεῖν τὰ πλείω, ἄλλως δὲ κατὰ τοὺς λοχῶντας
 ἴγων τὴν λαλιάν, ἄθροπος ἐπέχων καὶ τὰ ἐς πονηρίων
 λόρατος καὶ τὸ γε κρυψίνουον πολυβενθῆς. ἤκουεν ὡς τὸ
 εἰτεῖχος καταλαμβάνεται διὰ τὸ ἀνεχῆρως ἔχειν, καὶ πα-
 ἔπεμπεν αὐτὸ ταῖς μητροῖσι τῶν πολεμίων παραβθεῖν, ἔνθα
 ἰσχρορρήμων εἶποι ἂν ἀνὴρ. ἐπιλειπόντων ὄπισθων τοῖς ἐπὶ
 ὄν τελεῶν ἦν βελῶν ζήτησις. ὁ δὲ καὶ ποῦ ἂν αὐτοὺς

igit. nec dubitare possunt, qui rem bene norunt, parum a proprii
 aminiis proditore Davidem illum discrepasse in iis, quae adversus
 s egit, nisi qui calidius quasi in trutina positum proditori prorsus
 rem esse duxerit. nam praeter pactiones iustus et manifesta indicia,
 ae tamen nonnulli illi exprobrant, in rebus reliquis omnibus pro-
 toris personam agebat. erat illi commune cum proditore, qui aperta
 uide agit, quod rem publicam contemptim negligebat, sibi soli gra-
 icabatur, cunctos perire volebat, modo ipse suaque servarentur.
 erebantur milites, quod machinamenta nobis non essent idonea,
 ibus resisti posset machinis hostium: ille, nihil sollicitus, ut corri-
 ret, quod vituperabatur, "quid faciam," dixit, et dixisse satis habuit,
 fer quasi Pythagorisso, qui videretur quidem sacrum taciturni-
 tis esse eo, quod reticeret pleraque, sed revera subdole coram in-
 liantibus premeret verba, homo continens, cuius nequitia perspicere
 on posset et malignitas alte lateret. audiebat, moenia expugnari
 opter infirmitatem: committebat ea, ut quis dixerit dicacior,
 aatribus hostium farcienda. deficiebant sagittae, et qui in muro
 ant, nova tela quaerebant: ubi ea inveniret, murmurabat, nec
 abbat quidquam, et urbs affligebatur. frangebatur machina, et oportet
 bat eam refici, et lignum anquirebatur: ubinam lignum esset, re-

εὔροι ὑπετονθόρυξε, καὶ ἐδίδου μηδέν, καὶ ἡ πόλις ἔκαμει.
 ἐκλάτο μηχανή· καὶ ἦν ἀναγκαία ἐπιποιηθῆναι, καὶ ἐζητεῖτο
 ξύλον· καὶ ποῦ ἂν εἶη αὐτὸ παρελάλει. ἐμάνθανε τις ἄλλο
 τι ἐνδεῖν τῶν δεόντων, καὶ ἐλάλει· καὶ ἦν τρικαῦτα ὁ κατὰ
 παροιμίαν σιγηλὸς ἦρως Εὐρυβόας, καὶ ἠπειλεῖτο κατὰ πηγ-
 γῶν, κατὰ κεφαλῆς, κατὰ ὀμμάτων, κατὰ σκολοπισμοῦ, εἰ μὴ
 παύσοιντο λαλεῖν οἱ τοιοῦτοι, διομνύμενος εἰς πίστιν σταθε-
 ρᾶς ἀπειλῆς βασιλικῆν κεφαλῆν. τῶν τις δὲ οὐ πᾶν τῷ
 δήμῳ καὶ κατεάγη τῆς κεφαλῆς, τὰ περὶ τὸ πρόσωπον ἐμ-
 ἴση πληγείς, ὅτι τὰ στρατηγικὰ φανύως ἐνεργοῦμενα κατεμύμ-
 ψατο. καὶ τῶν βλεπόντων οὐδεὶς οὐδὲ γογγύσαι τετόλμα.
 στρατιῶται δὲ παρορησιαζόμενοι καὶ ὀρθὰ λαλοῦντες ἐν μῶσῃ
 πρὸς τοῦ ἀτόπου ἤκουον, ὡς ὅτι κατατόπια εἰληχότες ἐκεία
 καὶ μόνον πονεῖσθαι ἀνάγκη ἔχουσι, πλέον δὲ τι μὴ περιε-
 γάζεσθαι, εἰ μὴ κακὰ αἰροῦντο πείσεσθαι. οἷτον ἐπαρτίσθη
 τῇ πόλει ὀφείλων, ὁ δ' ἐς τοσοῦτον ἀπημέλησεν ὡς ἑαυτῷ
 μὲν λαβῆ τῷ τοιοῦτον καλοῦ πλοῦτον παχὺν περιθέσθαι, οὐ
 τί ὁ ἄθλιος ἀπάνατο; τῇ δὲ πόλει ἐγκαταστῆσαι λιμὸν, ὡς
 εἰ μὴ ταχὺ κατέσπασεν ὁ τῶν πολεμίων σίδηρος, ἀλλήλων
 ἂν κινδυνεύσαι καταφαγεῖν.

Γέγονε καὶ λειπανθρίας τῇ πόλει ταύτῃ αἷτιος· πληθ-
 σασ γὰρ ἐν πολλοῖς τὰς χειρας ὧν οὐκ ἐχρῆν, ἀφίει τους ἐθ-
 λοντας λειποτακτεῖν καὶ φεύγειν τὴν πατρίδα, ὅποι βούλοια
 καὶ οἱ βιρὺνπλοῦτοι περιποιούμενοι οὕτω τὸ σώζεσθαι ἀπει-

spondebat. cognoverat. quispiam, aliud quid necessarium deesse, et indicabat: tum ille, ut in proverbio est, taciturnus heros Clamatus erat, minabatur flagellum, securim, scalprum, stipitem, nisi desissent couqueri, per caput imperiale iuratus, minis se fidem factorum quidam adeo non plane plebeius caput confractum tulit, facie illo baculo percussa, quod rem militarem male administrari arguerat: nec quisquam spectantium vel mussitare ausus est. milites liberius loqui et vera dicere ausi ex homine nequam nihil nisi hoc audiebant, stationes suas nacti diligenter tenerent, neve quidquam praeterea agerent, nisi duriora pati mallent. quum annonae providere deberet, ita eam neglexit, ut sibi ipsi, opportunitate ea pulcre usus, magnam pecuniam faceret (cuius tamen quem ille fructum habuit?) civitatem fame premeret, ut nisi cito correpti essent ferro hostili, coacti paene fuissent se invicem comedere.

Exstitit idem huic urbi auctor desertionis. replens enim manus divitiis, quibus non debuerat, dimittebat, qui signa deserere vellent, et e patria eos discedere, quocunque vellent, patiebatur.

ν καί τι χεῖρον· μισθαροῦντες γάρ τῶν δημοτικῶν ὅσοι οἱ τὰς χεῖρας καὶ βριαροὶ ῥάβδον τε κατενεγκεῖν καὶ λίμακράν ἀφείναι καὶ μηχανὴν διαχειρίσασθαι καὶ τόξου γὰν ἐντείνειν καὶ βαλεῖν, ἐξεχώρουν τῆς πατρίδος, καὶ ἀνμὲν ἀπεστέρουν οὕτως ἀμυντήρων, ἑαυτοῖς δὲ ὅσα καὶ αἰτητοὺς ἐπειθον τοιοῦτον ἀκολουθεῖν στρατόν, δώροις πείτερες. κἄν τις αὐτῶ ὑπηγόρευσε, καὶ μάλιστα γὰρ ἡμεῖς οἱ πάντων τι δεδιότες, ὡς οὐκ ἀγαθὸν τῇ πόλει τὸ οὕτω γενέει, ἀλλ' ἐνταῦθα οὐκ ἦν φορητὸς ὁ ἀνὴρ, σχετλιαζῶν καὶ ανασχετῶν εἰ μεμφθεῖη ὡς περιιδῶν γενομένην οὕτω τὴν ἐν κέανδρον.

Τὸ δὲ δὴ κορυφαῖον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς τούτοις κακοῖς ἡ τοῦ ἀναγκαιοτάτου ὕδατος ἔκλειψις ἦν. ὡς γὰρ ἡ ἀκροπόλεως δεξαμενὴ ἀργῶς ἐκ μακροῦ εἶχε, καὶ ἐχρητῶνται αὐτὴν ἐκθεραπευθεῖσαν ἔνθα χρόνῳ καταπιπτο, ἐγένετο τοῦτο μόλις μὲν, ἀλλ' οὐν. καὶ τις τῶν τῆς πιαῖς οὐκ ἀφανῆς (Λέων ἦν ἐκεῖνος ὁ Μαζιδᾶς), ἀποδεικνύων τὸ πρῶγμα καὶ ἐπαινέσας, παρεκάλεισε τὸν Δαυὶδ ῥας τριβῆναί τινας μετὰ τὸ ἔργον, ἵνα στεγανωθῆν τὸ ἀγνὸν ἔχη φυλάττειν τὸ πιστευθὲν ὕδωρ ἀσφαλῶς, διὰ τὸ εἶ ἀνάγκην τέως ἐπιτεθεῖσθαι τινὰ οἷα τῶν πολεμίων οὐ ἐπικαιμένων ἀλλὰ πορρωτέρω που διειστώτων. καὶ ἤρατο ὁ λόγος τῷ Δαυὶδ, ὅσα γὰρ δόξαι. ἄνεμος δὲ ἀφαρπα-

divites igitur ita sibi salutem quaerebant, ut penderent aliquantulum pecuniae. conductis enim e plebe, qui dextera et valida manibus habere hastam, saxum longe iacere, machinam agere, nervum ardentem et mittere sagittam possent, ex urbe discedebant eamque habebant defensoribus, relinquebant obedientem sibi ut ducibus turbam, praemiis comparatam. atque si quis illum admoneret, nos maxime, prorsus quippe intrepidi, haud salutare urbi esse, ista ita fierent, tum vero plane non ferendus homo erat, conatus et indignans, exprobrari sibi, quod urbem viris ita vacuodieri retur.

Summum autem in his malis aquae, rei maxime omnium necessitas erat. nam quum cisterna arcis diu quiesceret, ac refici usque deberet, ubi vetustate vexata erat, factum illud est aegre, sed tamen factum est. sed ex exercitu quidam haud ignotus (Leo Mazidas ille fuit), re cognita et probata, Davidem cohortatus ut finito opere dies aliquot praetermitteret, priusquam aquam iniret, quo instaurata cisterna incorruptam servare posset aquam remanentem, quoniam nulla dum necessitas premeret, hoste nondum in urbe, sed procul absente. placuit ea oratio Davidi, ut videbatur qui-

σας τὸν τοῦ Μαζιδᾶ λόγον ἀπήγαγε, καὶ λήθῃ καταχῶσας τὸ τοῦ Δαυὶδ φρονούν ἀνέφρασε βλάβστην ἀδρυνθείσαν πρέμνῳ μεγάλου κακοῦ. οὐπω γὰρ ἦν ὄψια δειλη, καὶ τὸ χορταῖν ὕδωρ ἀπολυθὲν θέειν κατὰ τοῦ σκεύους ἐλεύθερον κατηγῆραι τὸν δρόμον τῷ κελαρσμῷ. καὶ ὁ Μαζιδᾶς παροδεύειν τῶν χώων, καὶ ἀκούσας ὃ ἐγένετο, τρέχει σπεύδων ἐπὶ τὸν Δαυὶδ καὶ ἀναμιμνήσκει προενεγκῶν ἃ εἶπε. καὶ ὁ Δαυὶδ ἀγαπῆσαι σκηψάμενος προυβάλετο λαθεῖσθαι. ἀκούσας δὲ αὖν ἐπισχεθῆναι τὸ ὕδωρ ὡς ἐγγωροῦν γενέσθαι καὶ εἰσαῦθις τὸ καλόν, ἀπηνήματο, ἐπιτάξας ἀφίεσθαι ξέειν τὸ ὕδωρ. καὶ τοίνυν αὐτὸ μὲν εἰσέρρεεν, ἡ δεξαμενὴ δὲ ἐξέπεμπεν ὃ ἴκχετο, ἀναλυθείσης τῆς προσφάτου ἐπιποιήσεως οἷς τὸ ὕδωρ ἀπαλείψαν τὴν ὑγρὰν παρέσυρέ τίτανον. καὶ οὐ πολλὰ ἡμεραι ἦγοντο, καὶ ἦν τὸ ἀγγελίον κενόν· ὅθεν συνεξεκτανόθησαν ἡμῖν ἅπασαι αἱ ἐπὶ τῇ ἀκροπόλει ἐλπίδες, καὶ οὐκέτι οἱ αἰεὶ ἀνέβλεπεν εἰς αὐτήν. καὶ ἡμεῖς οὖν συσκευασάμενοι ἅπασα κατανητήσκειν, εἶπερ βίᾳ, καὶ τὰ ἀναγκαῖα συγκομισάμενοι, ἐπὶ μάθοιμεν ἀπολωλέναι τὸ ὕδωρ, συγκατερρῶμεν τὸ ἐπίλοιπον, καὶ διανεμίαντες ἐκεῖ τὴν συγκομιδὴν μόνου τοῦ δειλιῶν καὶ εὐχεσθαι κατέστημεν.

Τίς ἂν δὴ ἀπαγύγοι τὰ τοιαῦτα τοῦ κατὰ προδοσίαν συγγενικοῦ; εἰ γὰρ καὶ μηδαμοῦ ἐπαυθᾶ συνθήκη πρὸς τὸν λεμιόυς (θετέον γὰρ οὕτως) οὐδὲ ἀρέσκεια ἐπὶ δώροις, φ

18. συγκατερρῶ μεν T

dem. verum venti abstulerunt orationem Mazidae, et oblivione efruentes mentem Davidis, summiserunt surculum, qui adultus stitit magnae miseriae exstitit. nondum enim multa vespera erat, quae aqua ingesta libere per canalem effluens strepitu decursum argueret. Mazidas forte praeteriens quum audisset, quid rei esset, ad Davidem cursu festinat, et admonet, quod suaserit. Davides dolere se simoniam et rei oblitum esse dicit. monitus autem, aquam effluentem retinendam esse, quoniam damnum corrigi posset, recusavit, sed illam emitte iussit. itaque aqua influebat quidem; sed emittebat rursus cisternam quod receperat, dissolutam, quod recens reparatum fuerat, quia calidam humidam aqua abstersam auferebat. nec multi dies effluerant, quum cisterna inanis esset: unde simul inanis exstitit omnis spes nostrae in arce collocata, nec iam quisquam in eam suspiciebat. nos igitur rebus convasatis, ut illuc concederemus, si necessitas cogeret, et collectis rebus necessariis, quum aquam defecisse audissemus, distributa ibi copia, ad formidinem et preces redacti sumus.

Quis vero vindicaverit haec ab affinitate prodicionis? etiamsi enim nulla illi cum hoste pactio (ponendum enim hoc est) nec praesentis

τοῦ ἐμπελάσαι τὸν τε ἀδελφὸν τὴν τε μητέρα τοῖς τοῦ
 ρονίκου ἀφύκτοις λίνοις, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τὸ ἄκρως ἀμελεῖν
 παρὰ φαῦλον τὴν τσσαύτην πόλιν τίθεσθαι καὶ τὸν ἐν
 ἰ πάντα λαόν, καί που καὶ εὐχεσθαι τὸν στρατηγὸν ἐπι-
 ῆναι τὸν τῆς ἀλώσεως χρόνον, εἴ πως ἐκφυγῶν τὸ τοῦ
 λέως πρόσωπον ἐς κόρακας πτερύξεται, συγγενὲς ἂν εἶη
 τῷ προδιδόναι, καί που καὶ χεῖρον, ὡς ἂν τις τοῦ λα-
 τεχνίτης ἐπαγωνίσαιτο. καὶ ὁ λογίζεσθαι συνετὸς ταυ- 287
 γοῦν ταυτ' ἂν κατὰ τὸ σύστοιχον. οὔτω καὶ οἰακοστρό-
 νεῶς οὐ κατὰ κυρείαν ἀλλὰ μισθοῦ εἰ τῷ κεφαλαιωσα-
 τὴν ναῦν ἐγκοτοίῃ ἐς ὅσον οὐκ ἔστι πλέον ἐπιτείνειαι,
 μένει μὲν ποτε κινδυνευοίση, λαλεῖ δὲ ἀσυντελῆ καὶ
 τεῖ οὐκ ἀρραθύμως, καὶ τὴν τέχνην εἰς τὸ πᾶν συστει-
 ἀφίησι τὸ σκάφος προσαραχθῆναι σκοπέλω καὶ κατὰ βυ-
 δῦναι αὐτῷ φόρτιφ καὶ ἀνδράσιν. οὔτω καὶ φύλαξ τε-
 ὄρου ἀμπέλου, καθάπαξ ἀποστρυγῶν τὸν δεσπότην κατὰ
 ; τέλειον, βοιρῦων μὲν ἴσως ἄπτεται εἰς οὐδέν, συχνὰ
 ἢ μὲν κάτω περιοδεύει πῆ δὲ τοῦ σκοπευτηρίου γίνεται,
 ὅδε καὶ ἐκεῖ περιβλεπόμενος φαντάζει ἐπιμέλειαν, ὄρων
 ἦν τοῦ φραγμοῦ σύμπηξιν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ τάφρον ἐπι-
 ευσάμενά ποθεν οὐκ ἀποκωλύει, ἀλλ' οἷα καὶ ἀπουυστά-
 θιάκειαι, ἀνύων μὲν οὔτω τὸ κατὰ τοῦ κησαμένου τὴν
 λον βλάβος, μελετῶν δὲ ὁμειῖσθαι τοῖς αἰτιωμένοις ὡς

gratia intercesserit, metu, ne frater et mater in insidias Andro-
 nevitabiles committerentur, profecto insignis ista negligentia,
 antam urbem et civitatem universam pro nihilo dux habebat,
 imo expugnationis moram etiam contrahi cupiebat, si forte evi-
 adspectum' imperatoris et recta hinc abire posset, admodum
 proditioni et fortasse etiam peius quid erat, ut quis fortasse de-
 raverit dicendi artifex. homo ratiocinandi peritus in eandem
 classem haecce retulerit. gubernator navis, qui non nauclerus
 sed mercede conductus fuerit, si magistro navis succenseat, ut
 ossit magis, remanebit quidem in navi, si forte ea periclitatur,
 quetur vana nec non sequitur aget, omni denique studio prorsus
 nisso, navigium scopulo impingi et pessum ire una cum onere
 ne patietur. similiter rursus custos vineae, odio dominum Vatinia-
 ominans, uvae fortasse non attigerit, sed crebro vel infra collem
 ulaverit vel continuerit se in specula, et hic illic circumspici-
 o diligentiam simulaverit, nec arcuerit, securus, dum sepimentum
 ssam videt, insidiantes alicunde fures, sed quasi somniculosus
 verit, explens ita suum in dominum vineae odium, sed tamen
 paratus, si quis accusaverit, nec discessisse se a vineae, nec

οὔτε φεῖγοι τοῦ ἀμπελῶνος οὔτε κεκλόφοι οὔτ' ἀποδοί, ἀφαιεῖς δὲ τὸ οὐδὲ μὴν ἀμελήσοι, ὃ τὴν ἀμπελον ἀπηχεῖωσι. ταῦτα δὲ τὰ καὶ τῷ Δαυὶδ ἐμφαινόμενα, δι' ὧν οὐ μόνον ὁ Ἀνδρόνικος ψέγοιτ' ἄν, δύσνονον ἑαυτῷ ἄνδρα καὶ βαδὴν ποιηρέυσασθαι τηλικούτους ἐπιστήσας πρῶγμασιν, ἀλλὰ καὶ ὁ Δαυὶδ ἠπελέγχχιτο μὴ ἄν ἔχειν διεκφυγεῖν γραφὴν τοῦ προδοῦναι. ἀνακεφαλαιώσασθαι γὰρ τὸ ἐπιχειρηθῆν, οὔτε πβερνήτης καραδοκῶν, εἶπερ ὀρμισθείη, ἀποβαλέσθαι τὴν κεφαλήν κατὰ τὸν δυστυχῆ σωτήρα τοῦ Ξέρξου, ὀκνήσει ὡς ῥαχίαις φθάσας προσαράξαι τὸ σκάφος, κύμασιν ἐκδοῖς, ἢ πῶς ἐκκολυμβήσας μόνος περιγενήσεται· καὶ ἀμπελῶνος ἐι φύλακα δαπανᾶν μὲν τὸ πιστευθῆν οὐκ εἰδότα, χόλα δὲ ἐκατὰ τοῦ δεσπότου ἀφιέντα κλέπτεσθαι καὶ θηρίοις βλάπτεσθαι, οὐκ ἄν νοσφιζοίμην λέγειν προδοῦναι τὴν ἀμπελον.

Ὡ οἶον κακόν, ὃ Ἀνδρόνικε, μεγίστοις ἔργοις, καὶ κίνδονον δεινότατον ἐπισυρομένοις εἶπερ ἀμεληθείην, ἕνα πᾶσι μόνον εἰς αὐτοκράτορα κεφαλὴν ἐφιστᾶν, καὶ αὐτὸν ἐι εἶτε λῖαν ἐπιστήμονα τοῦ δοῦν καὶ ὑποπτον δέ. ὃ Ἐπιμηθεῦ βασιλικῆ, οἶον ἡμᾶς διέθου κακόν. ὃ ἄλυσιτελής ὑπερβουλία. ὃ δυσανακλήτου καλοῦ ἀκίχητα ἐπιδιώξεις. ὃ εὐαῖς, ὃ ἐκεῖνος μετᾶμελος. οὐκ ἔσχε γὰρ εἰς τέλος τὰ τοῦ Δαυὶδ οὐδὲ τὸν βασιλέα λαθεῖν. διὸ καὶ ἐξέστειλε μὲν ἐκεῖνος εἰς μνήμην ἤδη γραφικὴν ἀποτεθειμένον παρακοιμώμενον ἢ

uvae furatum esse vel donasse aliis, prudenter autem non eam, qua vineam perdidit, negligentiam. similia in Davide manifesti sunt, ita ut non solum Andronicus reprehendus sit, quod beneficium sibi inimicum et ad nequitiam versutissimum tantis rebus profecerit, sed etiam Davides ita coargui possit, ut crimen proditorum effugere nequeat. rem enim in conspectum proponam: gubernator, si timuerit, ne, si ad terram appulerit, capitis damnetur, infelicis illi qui Xerxem servavit, exemplo, non dubitaverit, navi prius sceleris illis illisa, undis se committere, si forte nando ipse solus conservatus neque equidem vineae custodem, qui, nescius, quomodo consuetudinem sibi commissam, odio domini commotus uvae furandas et belluam laedendas permiserit, proditorem vineae nominare dubitaverim.

Quanta ista, Andronice, stultitia est, rebus maximis et, si negligantur, periculum gravissimum trahentibus, unum aliquem hominem praeficere, eumque nec admodum peritum et suspectum! o, imperator Epimetheu, quam male nobis consuluisti! o seram consilii prudentiam! o tardam curam salutis! o vanam istam poenitentiam! nam ne imperatorem quidem diu celari potuit Davidis nequitia. quae misit ille cubicularium illum, cuius iam mentionem fecimus, qui

νον ἐπὶ ἀμύνη τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄν, φασίν, ὑπέλ-
 ν δεξιῶς ἀμύνηται τὸν ἀπατεῶνα Δαυὶδ εἰς ὄλεθρον· ἦδη
 κατέγνω τὸν ἄνδρα καὶ ὁ βασιλεὺς ὀψιμαθέστερον, οἷα
 κσοδομεύων ἦν. ἐκρήτιζε δὲ ἄρα πρὸς Κρητὰ ἐκεῖνος, καὶ
 ἕπουλον Ἄργον τὸν Δαυὶδ, ἀνυστάκτοις τὰ γε εἰς πονη-
 ν ὄμμασι βλέποντα, οὐκ ἔσχεν ἀποφρητὶ δι' Ἐρμού ἐκείνον
 πέρου βαλεῖν καὶ καταβυλεῖν, ἀλλὰ προαισθόμενος ὁ Δα-
 φθάνει ἐπιτεμῶν τὸν καιρὸν τοῦ ἡμετέρου κακοῦ ὡς εἰς
 ἰὸν ἑαυτῷ· καὶ οἷον ὑποδὺς βυθὸν κατὰ λάρον, ὡς ὑπο-
 ῖξας ἀλιαίετον βυθισθεῖη, ἐξέφυγε τὸν ἀγκυλοχαίλην Ἀν-
 ῖνικον, Ἀνδρόνικος ἀποβὰς αὐτὸς κατ' ἐκείνου τοῦ γαμψώ-
 ος. ἐσπέρας γὰρ ἦλθεν ὁ παρακοιμώμενος, καὶ αὐριον
 ἔν ἀπολώλαμεν, διοικονομησαμένου τοῦ Δαυὶδ μήτ' ἔνδον
 ἐν ὃν ἐδεδίει, μήτε μὴν ἐξωθεν ἐπικουρίαν γενέσθαι ἡμῶν
 σωτηρίᾳ μὲν τῶν ἄλλων βλάβη δὲ αὐτοῦ, ἣν ἔπαθεν ἄν
 ὠσμένης τῆς πόλεως. οὕτως ὁ Δαυὶδ κνηγετούμενος ὑπὸ
 ἰ Ἀνδρόνικου ἐμηχανᾶτο μὴ πεσεῖν ὑπὸ ἄγραν ἐκείνῳ,
 ρ' οὐδὲν μὴ ὅτι γε τὴν καλὴν Θεσσαλονικὴν, εἰ μόνον πε-
 ὠθειῇ αὐτός, ἀλλ' οὐδὲ τὸν πάντα κόσμον τιθέμενος.

Οὐκοῦν ἡμέραι συχναί, αἱ μὲν πρὸ τοῦ σφοδροῦ πολέ-
 ν αἱ δὲ κατὰ τὴν τούτου ἀκμὴν, καὶ οὐδεὶς ἐκείνον εἶδεν
 ἢ ἐν ὄπλοις δεινοῖς δύναντα οὔτε ἵππου εὐγενοῖς ἐπιβάν-

um urbem defenderet, sed etiam callide circumveniret et in peri-
 em committeret fraudulentum istum Davidem. etenim intellectu-
 iam imperator quoque, quam is occulti ingenii homo esset. Creten-
 igitur Cretensi insidiabatur, nec poterat imperator subdolum Argum
 videm, qui siccis oculis malitiam spectaret, Mercurii illius alati
 ra sine strepitu prosternere, sed re praesensa Davides antevertit
 im, exitii nostri tempore ad suam maturato salutem; et quasi in
 fundum submersus lari instar, qui aquillam evitatoris urinatur,
 anci nasi Andronicum effugit, dum Andronicus ipse abijt velut be-
 illa ungulata. vespere enim cubicularius advenit, et postero
 ne perieramus, rebus a Davide ita institutis, ut neque intus se-
 eret, quem timebat, neque foris auxilium ferri posset ad salutem
 ideu reliquorum, sed ipsius perniciem, qua periturus erat, si urbs
 vata fuisset. ita Davides, quasi indagine sectante se Andronico,
 ecit, ne illius praeda fieret, pulcherrimam urbem Thessalonicam
 modo ipse servaretur, quin imo totum orbem terrarum, nibili
 timans.

Itaque dies multi praeterierunt, partim ante summum belli ar-
 rem, partim inter eos tumultus vehementissimos, quum nemo illum
 t armis indutum aut equo insidentem videret. nullus eum veho-

τα. ἡμίονος δὲ ἄχει αὐτὸν ἀπὸ βράκας καὶ πεδίλων ποικιλικῶν. ἔσκαπε δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν Ἰβηρικώτερον ἔκφυξεν ἵπλος ἐρυνθρός· βάρβαροι ἐκείνον καὶ τεχνῶνται καὶ καιροῖσιν ἢ φιλοῦσι, πολὺπτυχον μὲν καὶ οὕτω συνεσταλμένον καὶ τὴν λοιπὴν περιέθειν, τὰ δὲ περὶ πρόσωπον εὐρυνόμενον· καὶ πρηνεύοντα ἐς ἱκανὸν κατὰ ἡλίου, ἵνα καὶ οὕτω τὸ στρατιώτην ἀπολέγοιτο τρυφερευόμενος ἀνηλίιστα. ἐορτὴ φιληδεῖ τοιοῦτοις ἀνδράσι· πανήγυρις οἶδε τοιοῦτοσδε σταλμούς· νυμφίος ἂν οὕτω θρύπτοιο ἀβρονόμενος. τῶσιν δ' ἐκεῖνος εἶπον καὶ χειρισθεῖη, πειραῖσθαι εἶπεσ ἂν αὐτῶν ἐκείνον κατὰ τοὺς ὠνούμενους, ὅπως ἂν ἔχοι τοῦ τείνεσθαι κατὰ δέ γε τὴν ἀκρόπολιν λέγεται οὐστὸν ἓνα κατὰ τῶν ἐκείναι περικαθήμενων ἀφείναι, καὶ λίθον ἓνα ἐκ σφενδόνης· εἶπε καὶ ὑποθέσθαι τοῖς ἐπὶ τῶν τειχέων πεδίλων ῥαφείας ἐξουδιζέειν τοὺς πέριξ Λατίνους, οὓς καὶ τοσοῦτον ἡμύνατο, κατὰ ἡμῶν ῥύπτοντας καὶ ἐγγελαῶντας οἷς ἤκουον. ἔλεγον δὲ οἱ ἀμφ' αὐτὸν σκώπτοντες ἐκείνον καὶ ὅτι καθήμενος ἐπὶ τειχέων αἰτω περὶ σκιάν, καὶ βέλη βλέπων ἐξωθεν ἐπιπαισνόμενα, εἰσθεὶ λέγειν ὡς ναί, καλέ, κακὰ τὰ ὦσθε, καὶ εἰδὼς ἀναπηδῶν μετεκάθιζεν εἰς ἄσυλόν τινα σκιατραφίαν καὶ ἄσχυλτον, πρὸς τὸν εὖ ἔχοντα τοῖχον μεταρρέπων, ὃ γὰρ καὶ ζῆν κυρώσας ἐξω βελῶν.

268 Καὶ τοιοῦτον ὄντα ἐκόλαπτον ἐς καρδίαν αὐτὴν οἱ πρὸς

bat braccis et calceis puerilibus vestitum; caput quoque more Illyrici peregrinus tegebat pileus ruber: quem barbari et fabricantur et quae ipsis placet nomine appellant, plicatum et compositum ceteroque circa faciem protentum et pronum ad solem defendendum: ita ut et quoque militiam Davides, tanquam umbratilis homo, quasi abierant pompae talibus viris laetantur; conciones eius generis vestitus norunt; sponsus ita ad molliem licet effeminetur. arcum sicubi ille tractabat, crederes tanquam ab emturo tentari, si videres, quam perite intenderetur. ex arce unam misisse sagittam in obsidentes et unum funda excussisse lapidem fertur; deinde etiam suasisse militibus arcis praesidiariis, ut calceorum sutores increparent circumstantes Latinos, quos tam belle repelleret, perniciem nobis suentes et irridentes propter ea, quae audirent. dicebant etiam cavillatores quidam, eundem intra moenia humi in umbra sedentem, quam extrinsecus tela intenta videret, dicere solitum esse, "haud tuta, mihi haec sunt;" et illico prosiluisse et discessisse in umbram talem et otiosam, reclinantem, ut aiunt, ad murum bene firmum, et extra telorum iactum salutem consulentem.

Ac talem hominem venerabantur pectora plaugentes blandi ut-

ἡ ἄρεσκοι, καθαρώτερον δ' ἐκφῆναι, οὐκ ἀνέσαν θωπεύ-
 ες οἱ τὴν κολακίαν περιέργοι. καὶ ἔρρεπε πρὸς αὐτοὺς
 κούφῳ ἢ πλάστιγξ, κῆρας ἔχουσα κατὰ τὰς ποιητικὰς,
 οὐσας εἰς Τάρταρον. οἱ δὲ καρδιοκολάπτει κολακας καὶ
 ἠγύγισον ἐν σφίσιν αὐτοῖς κατὰ τῆς πόλεως μῖσος, οἷς τῷ
 πόλιν μισοῦντι κακοῆθως συνδιετίθεντο. καὶ ἦν ἐπ' αὐτοῖς
 τοῦ Παιανιέως ῥήτορος, ὅπερ ἐκείνος περὶ κλοπῆς γνωμα-
 ων κυκλικῶς περιήγαγεν, ὡδὲ πως παρατεκτῆνασθαι· σοὶ
 , ὦ Δαυὶδ, προδοτικὸν τὸ φιλικόν, εἴπερ ἦν ὁμοιὸν σοι.
 Ἄρα δὲ οὕτως εἰρηναῖος ὢν ἐπέτρεπεν ἄλλοις ποιεῖν τὸ
 ν εἰς μάχην; οὐκουν, ἀλλ' εἰς παντελὲς καὶ αὐτὸς τὸν
 ἠν ἐπέδησεν ἐν γε ἡμῶν, οὐκ οἶδα τίς ποτε τῶν ἐξ Ἀλωέ-
 ῶν, τάχα δ' ἂν Ἐφιάλτης εἴτ' ὅν Ἐπίαλτος, ὁ παρὰ τοῖς
 κληπιάδαις ἐπαχθῶς τοὺς ἀνακειμένους βαρύνων, οἷα καὶ
 γαλεὺς ὁ αὐτός. ὅτος γὰρ οὐκ ἂν λεχθεῖη ὅς οὐδενὶ τῶν
 λεγόντων ἐδίδου ὧτα, εἰ μὴ ἄρα κατὰ τι σκῶμμα πα-
 μῶδες τὸ ἐπὶ εὐηθείᾳ· τοιούτους γὰρ τοὺς ὧτους καὶ
 ἰδας ἢ παροιμία ἔχει δοκιμάσασα. οὔτε τοίνυν αὐτὸς
 εἰς δραστήριος εἶναι, καὶ τοὺς λοιποὺς δὲ ἀπεκάλυε, κα-
 τῶν εἰς βία. ἐκδρομὴν γοῦν θέσθαι τὴν τυχοῦσαν κατὰ
 ν ἐχθρῶν εἰς τοσοῦτον ἐδέησεν ὥστε, οἶμαι, ὁ Σικελός, εἴ-
) εἶχε μυκητῆρά τινα νεύοντα πρὸς ἀστεῖσμόν, εἰς εὐεργε-
 αὐτὸν προσεποιήσατο ἄν, ἐπεὶπερ οἷα καὶ ὄφθαλμοῦ κό-

18. ἔχοι T

ones, vel, ut planius dicam, haud cessabant illi adulari assentationis
 fices. inclinabatur autem sensim in illos trutina, cui parcae se-
 dum poetas impositae erant, ad orbem spectantes. qui quidem
 platores et refulgebant ipsi odium urbis, secundum ea, quae cum
 te illo civitatis turpiter pacti erant, et poterat in eos dictum il-
 oratoris Paeaniensis, quod ille de furto sententia quasi in orbem
 a pronuntiavit, ita transferri: prodendi tibi, Davides, amici erant,
 sui similes erant.

Num igitur ille, ita ipse amans otii, aliis mandavit ad bellum
 necessaria? minime vero; quin imo Martem ipse inter nos con-
 axit, nescio quis e filiis Alois, Ephialtes forsitan sive Epialtus,
 i apud Asclepiadas vehementer angit dormientes, utpote incubo
 m Otum enim non appellaverim eum, quippe qui nemini bene
 dentium aurem praeberet, nisi forte secundum facetum quoddam
 stultitiam proverbium. tales enim otos et aves proverbium illud
 nificat. ergo ille strenue agere nec ipse volebat, nec ceteros patieba-
 , vi cunctos coercens. eruptionem certe in hostes qualemcunque
 ere adeo debebat, ut Siculus, si nasum ad facetias proniorem ha-

ρην ἐκείνῳ διεφυλάξατο τὴν στρατιάν, ὥς μηδένα γούν ἐ αὐτῶν ἀπολέσθαι τό γε εἰς αὐτὸν ἦκον, εἰ καὶ στρατιῶται τι νες, οὐχ ἥκιστα δὲ τὰ τῆς Θεσσαλονίκης τέκνα, οἱ μετὰ τοῖς φυγάδας περιλοίποι, ἀπολεοντωθέντες οἶον τῷ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θυμῷ, δεινὰ ἐποιοῦν ὁσημέραι κατὰ τῶν πολεμίων, ἕως οὐκ ἂν τις ἐλλείσῃε, δραστηριοῦμενοι.

Καὶ εἶδεν ἂν τις ἐνταῦθα πονηρίαν ἀνδρὸς φαύλου καὶ σοφιστείας βύθιον. παρακλητευόμενος γὰρ ἀνοίγεσθαι τὸς πολιτικὰς πύλας ἐπὶ πολέμῳ καὶ μὴ ὑπακούων, εἶτα καὶ τινε σφοδρότερα μανθάνων καὶ ὁ αὐτὸς ἀβίθις μένων, καὶ ἀνακρι- νόμενος ἐφ' ᾧ τῶν πολεμίων οὕτω φεῖδεται, πρῶτα μὲν προ- βύλλεται βασιλείῳ τηρεῖν κέλευσμα, καστροφυλακεῖν ἐπιτάσ- σον αὐτῷ. μανθάνων δὲ ὥς οὐ τοῦτό ἐστι καστροφυλακεῖν εἶναι τινα, τὸ ἔσω τείχους ἐγκεκλεισθαι, ἀλλὰ τὸ πάντα ποι- εῖν δι' ὧν ἂν τοὺς ἐχθροὺς βλάβῃε καὶ τὸ κάστρον οὕτως ἐφυλάξῃε, εἰ μὴ τις καλοίῃ καὶ οἴκου ἢ ἀμπέλου ἢ νεῦς ἐγ- λακα τὸν ἔσω ἐγκορδυληθέντα καὶ οἰκουρικῶς καθήματα, εἰ τί που δὲ ἔξωθεν ἐπιβουλον, ἀλλ' ἐκεῖνο ἀφιέντα εὐ ἔχειν ἔως καὶ ἐντὸς παρεισδύσεται ὀλέθριον, — ὁ δὲ δικαιολογί- σθαι τοῦ λοιποῦ ἀφείς διέβαλλε, λέγων δεδιέναι μὴ τῶν πηλὸν ἀφειθέντες τινὲς προελθεῖν ἐκπετασθήσονται εἰς τὸ φ- γεῖν, καὶ οὕτως ἐπὶ πλέον λειπανδρήσῃ τὰ τῆς πόλεως. π ἐδυσχέрайνον μὲν οἱ ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ἀκούοντες τοῦτο καὶ στρατιῶται, ἔφερον δ' ὅμως εἰ σώματι πόλεως καλῶ φαι-

buisset, inter amicos eum numeraturus fuisset, siquidem ille exercitum eius tanquam pupulam servabat, ut nemo hostium periret, quantum quidem in ipso esset. namque milites quidam, iuvenes Thessalonicenses maxime, qui post profugos illos reliqui erant, animis pro salute patriae leonem instar animosis, graviter quotidie hostes affligebant, audere parati, quod nemo crediderit.

Atque erat tum videre ignaviam et occultam astutiam hominis nequam. invitatus enim, ut portas urbanas bello aperiret, nec tamen obediens, deinde etiam graviora quaedam expertus, sed rursus loco suo manens, rogatusque postremo, quare ita parceret hostibus, primum quidem mandatum imperatoris observare se fingit, quo castra custodire iubeatur; mox autem, quum edocetur, non esse illum castrorum custodem, qui intra muros se contineat, sed qui omnia faciat, quibus hostis affligi possit, et ita castra tueatur, nisi forte quis aedium aut vilis aut navis custodem nominaverit, qui intus involutus et segnis desideat, atque si quid foris insidiarum imminet, illud negligat, donec irruerit pernicies — tum vero ille disputare iam distulit, atque timere se ait, ne, si faecem civitatis adversus hostes

ρίσταται κεφαλή, καὶ οὐκ ἐτόλμων ἐγχειρεῖν λύειν τὴν ἐπι-
 ταγμένην ἀρμονίαν αὐτοῖς, πειθαρχοῦντες οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ.
 ἄλλ' ὅτε ποτὲ καὶ αὐτὸς ἐκύρωσε πειθοῖ εἴξαι, ραδιουργεῖ
 ὕτω. τοῦ Χοῦμνου τεθαρρηκότος ἅμα τῷ περὶ αὐτὸν στρα-
 ωτικῷ λάχει ἐπεισεπεεῖν τοῖς ἐκ τῶν ἐψῶν πυλῶν πολемоῦ-
 ι, καὶ ἐγχειρηκότος οὕτως, εἰ καὶ δυστυχῶς ἀπέβη τὸ τέ-
 ρος διὰ φανulότητα τῶν συναραμμένων αὐτῷ τῆς μάχης, καὶ
 χλούντων τῶν τε ἐπηλύδων στρατιωτῶν καὶ τῶν τῆς πόλεως
 ἐ τέκνων, ἃ ταύτη περιελείφθησαν μετὰ τοὺς φυγαδίας,
 ἀτὰ σπουδὴν ἐκδραμεῖν ἐπὶ τοὺς πολιορκουῦντας διὰ τὸ τοὺς
 λατίνους ὄλους γενέσθαι τοῦ ἀντιχωρήσαι κατὰ τοῦ Χοῦ-
 νου, αὐτὸς μόγις ἀνοίξας τὰς πύλας καὶ ἀφείδ' ἤθεν ἐκδρο-
 ῆν προβῆναι τὴν ζητουμένην, εἶτα συνέκλεισεν ὀπισθεν αὐ-
 ῶν, ὡς μόλις δυνηθῆναι τοὺς ἐξεληθόντας ἔσω γενέσθαι [τὰ]
 ἦς πόλεως, κἀντεῦθεν ἐκείνοια δεινὴν οὕτω ποινὴν τοῦ θαρ-
 εῖν τινημένους διομόσασθαι ἡσυχάζειν τοῦ λοιποῦ καὶ μὴ
 ἰάεσθαι τὰ μὴ δυνατὰ, ἐνθα θεὸς ἄλλα βούλεται.

Οὐκ ἂν δὲ εἴη πάρεργον ἐνταῦθα προσηγορεῖσθαι πρὸς
 λαῦμα τοῦ στρατηγοῦ καὶ ὅτι, τοῦ κατὰ τὸν Χοῦμνον πολέ-
 ου ἔξω τότε θαγέντος καὶ τοῦ πράγματος διηκουμένου καὶ
 εἰς αὐτόν, αὐτὸς ἀφείδ' διπλώσαι τοῖς βαρβάροις τὸν κίνδυν-
 ον, εἶπερ ὁ Χοῦμνος μὲν ἐκεῖθεν ποιοῖτο αὐτὸς δ' ἐνταῦθα
 καταστρατηγοίη, ὡς ἂν κακοῖς ἐκατέρωθεν ἐναποληφθὲν τὸ

miserit, in fugam illi vertantur, atque ita etiam magis civitas de-
 eratur. aegre quidem ferebant talia boni duces ac milites, sed
 erebant tamen, quod corpori civitatis pulcro malum impositum ca-
 ut esset, nec tentabant ordinem constitutum tollere, obediebantque,
 iud saue salubriter. quum autem aliquando statuisset obedientem
 e praestare, sic temere egit. quum Chumnu cum cohorte sua ho-
 tes ad portam orientalem constitutos adoriri auderet, conareturque
 quamquam res infeliciter evenit propter ignaviam comitantium illum
 militum et turbas tum a peregrinis tum a civitatis liberis, qui post
 eterorum fugam reliqui erant, excitatas) ferociter procurrere adversus
 bsidentes Latinos, qui totos se illi obicerunt, Davides portam vix
 pertam, ut emitterentur, qui eruptionem facturi erant, statim post eos
 uraus clausit, ita ut vix possent, qui exierant, intra moenia reverti.
 urarentque, post talem virtutis suae poenam, posthac se quieturos
 nec iam conaturos, quae nefas esset, quando deus decrevisset alia.

Haud alienum videtur, quo cognoscatur mirum ducis ingenium,
 idicere, quod, dum Chumnu extra moenia deproelietur atque rei
 suntii in urbem afferuntur, ipse barbaros duplici cingere discrimine, si,
 dum Chumnu illinc hostem urget, hinc ipse institisset, ut utrinque

βάρβαρον καὶ κατὰ τὰ στέρνων καὶ κατὰ τὰ νώτων ληπτό-
 μενον καὶ βαλλόμενον ὀχλοῖτο, οὕτω γοῦν στρατηγεῖν ἀφίς
 ὡς ἔπρεπε, πομπικῶς ἄλλως διέκειτο. ἔπιστος γὰρ ἐν τῷ
 ἔψῳ γηλόφῳ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ζαβυρείου ἐπαγγυρήσει, θεωρι-
 κῶς τὴν τῆς μάχης ἐκείνης γνωματεύων διύθεσιν, ἣν ἐγειρο-
 μένη κόνις ὑπὸ τῶν τρεχόντων καὶ ἀντιτρεχόντων ἐσήματι.
 καὶ οἷα μὲν αὐτὸς τότε εὔχετο ἂν ἢ κατεύχετο, οὐδεὶς ἂν
 εἶδειη μαθῶν· ἐκεῖνο δὲ δῆλον, ὡς ὠκνεὶ κἀνταῦθα τοῖς
 Λατίνοις ὀχλῆσαι καὶ τι σκύλας ἀπασχολῆσαι τοῦ καθ' ἡμῶν
 πολέμου, ὡς οἷα τάχα πού δεδιῶς μὴ καὶ ἐπικαλέσωσιν ἐς τὸ
 δι' αὐτὸν δίπαλτοι τὸ Ῥωμαϊκὸν αὐτοῖς ἐπετέθησαν στρατε-
 μα. καὶ ἔπασχε μὲν τηρικαῦτα μνηκῆρα ἐκ τῶν γυναικῶν,
 289 ὅτι κινδελὼν ἐκεῖνας τοῦ ἄνω ἐκεῖ ἐστάναι αὐτὸς οὐ κατὰ τὴν
 αἰσίον ἀναβαίη, γυναικεῖον τόπον ἀναπληρῶν· ἦν δὲ αὐτῷ
 καὶ ὁ ἐκ τῶν γυναικῶν μῶμος ὡσεὶ οὐθέν. πόθεν γὰρ εἶχε τὴν
 γνοῦς ἐνοήσασθαι ὡς πολλοὶ γυναικῶν ὄνειδισμοὶ σφαλλόμε-
 νους ἄνδρας ἀνώρθωσαν, βαρβαρικούς τε καὶ Ἕλληνας; καὶ
 ἔχομεν καὶ ταύτην βλάβην ἐξ αὐτοῦ μεγάλην καὶ προσητῆ.
 ἐπάθομεν γὰρ αὐτῶν Λατίνων ἐξαγγελόντων ὡς, εἴπερ τὴν
 ὄραν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ Χοῦμμος αὐτοῖς ἐπέθετο ἐνεπύθησαν
 οἱ τῆς πόλεως περὶ τὸν ναύσταθμον, τὰς τε μηχανὰς ἀπάσας
 εἶλον ἂν καὶ τὸ στρατόπεδον ἀπήγαγον, ἐμπρησαντες καὶ τὴς
 ὄσας ἐξέγενετο ἂν αὐτοῖς.

perigulis barbari circumdati, adversi et aversi feriendo iaculandoque
 premerentur: quod igitur hoc ita administrare, ut decebat, neglex-
 rit, ac vana se delectaverit pompa. descendit enim in collem orien-
 talem Zabarii nostri, concionatusque ibi artificiose disputabat de pa-
 gnae illius administratione, quam sub adorientium et resistantium pe-
 dibus excitatus pulvis indicabat. quae ille tum precatus aut impre-
 catus sit, nemo novit: hoc manifestum est, cessasse eum tum Latinos
 lacerare et vexando nos levare parumper ab eo bello, quippe qui
 vereretur haud dubie, ne se accusarent, quod ipso auctore Romani
 ancipitem sibi exercitum immisissent. atque risui tum erat mulieri-
 bus, quod, semet inde deductis, ipse ascendisset, id quod minime
 decebat, in locum muliebrem. enimvero ludibrium mulierum quoque
 ille nihili aestimabat. unde enim cognitum habuerit, crebro laban-
 tes viros, et barbaros et Graecos, opprobriis mulierum erectos esse?
 habemus autem hanc quoque eiusdem ignominiam et magnam et ma-
 nifestam. nobis etenim ipsi Latini narcarunt, si tum, quum Chu-
 mnus illos invaderet, nostri milites naves in portu congregatas
 adorti essent, capturos eos fuisse cunctas machinas et exercitum lu-
 gatus, combustis etiam, quot ipsi possent, navibus.

Ἄλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον ἡμῖν ἐπῆλθε μαθεῖν· ὁ δὲ ἀτηγὸς τέως μεθῴδευεν ἀσχύλτως τὰ ἑαυτοῦ καὶ ἐνετρεύ-
 τῆ ἀρχῆ, καὶ παρακαλούμενος εἰς ἔργα φιλοπονικῶς ἀν-
 ἐώρταζε τὸ ἀπορραθνεῖν καὶ ἀναπίπτειν καὶ ἀνίστασθαι
 καταπροῖσθαι τὰ ἡμέτερα μίσει τῷ κατὰ τοῦ βασιλέως,
 ἰστα μὲν, ἀνθρωπίνως δ' οὖν, ἰδίου κακοῦ τοῦ κατ' αὐ-
 τὸ καθ' ἡμᾶς κοινὸν ἀλλαττόμενος, καὶ τὴν τοῦ Σικελοῦ
 τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου προτιθεῖς, καὶ ὡς ἂν εἶποι
 τοῦ κατὰ Χάρυβδιν σκοπέλου τὸν ἕτερον ἀνθαιρούμενος.
 ὄχλει μὲν αὐτὸν εἰς τὰ καλὰ καὶ ὁ σεβαστὸς Ἰωάννης
 Μαυροζώμης, ἐν τῷ ἐκ Πελοποννήσου ἀναβαίνειν μετὰ
 αὐτοῦ παραμείνας ἐνταῦθα, οὔτι κατ' εὐνοίαν μάλα τῶν
 ἡμᾶς, ὡς ὑπενόουν πολλοί, ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἰς πρόφα-
 ς, πρὸς ἀλήθειαν δὲ πόθῳ καὶ αὐτὸς τοῦ βλέπειν, οὔπερ
 εσεῖν — μὴ τι δὲ ἄρα καὶ τοῦ ζῆν — φόβον εἶχε καὶ
 ὅς ἐκ τοῦ Ἀνδρονίκου, ὡς λόγος ἔρρεε. καὶ ὅμως ἐλάλει
 καὶ ἤλεγχε τὸν στρατηγόν, ὅπως ἂν καὶ διέκειτο. ὁ δὲ
 αὐτοῦ ἐπίστροφος ἦν, ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδενός,
 ἐκεῖνο σκέμμα στήσας ἐν ἑαυτῷ, τῇ Θεσσαλονίκῃ συγκατοι-
 σεσθαι δέει τοῦ Ἀνδρονίκου. καὶ μὴν εἶχεν ἂν ἐγγύην
 νοήσασθαι ὡς, εἴγε σώσει τὴν πόλιν, ἐκμελιζέται τὸν
 ῥιον οἷα πεπιστωμένους εἶναι ζῆν ἄξιός. ἀλλ' οὔτε τὸν τοῦ
 πλικοῦ ἡθους εὐριπον ἐθάρρει στήσεσθαι ἂν ἐπὶ τινος

Sed illud quidem ut comperiremus, postea nobis contigit. tum
 em dux iste nulla re turbatus sua comoda quaerebat, imperium
 pligebat, adhortansque ad strenue laborandum alios, ipse otio, in-
 ia et ignavia feriebat prodebatque res nostras, odio imperatoris
 nnotus, pessime quidem, sed humane tamen, privatum suum in-
 modum nostro depellens communi, atque civitatem Siculi praepo-
 ns civitati magni Constantini, et quasi, ut quis dixerit, prae Charybdi
 erum praeoptans scopulum Scyllam. atque turbat eum in pulcris
 s inceptis Ioannes Maurozomes quoque, sebastus, qui e Pelopon-
 so rediens cum exercitu hic constiterat, minime quidem nostri ad-
 dum gratia, ut multi opinabantur, sed illud quidem simulans, rea-
 ra amore oculorum commotus, quas ne per Andronicum amitte-
 . — ne dicam vitam — etiam illum metuere fama manabat. nihilo
 neu minus bona verba dabat, redarguebatque ducem nostrum, quo
 e ingenio esset. at ille ne hunc quidem respiciebat, ut neminem
 tum, hac una re sibi tanquam scopo proposita, ut cum Thessalo-
 ca periret, metu Andronici. et tamen urbe servata quasi pignori
 todam confidere poterat, placaturum se esse illius ferociam, si ita
 vita haud indignum praestitisset. enimvero nec sperabat, aestuan-

καλοῦ, καὶ αἱ ἁμαρτίαι δὲ ἡμῶν ἀπήγαγον αὐτοῦ τὴν τοιαύτην ἐννοιαν.

Καὶ ὧδε μὲν ἡ κεφαλὴ τῆς πόλεως· τὸ δὲ γε λοιπὸν ἄπαν σῶμα πάντῃ διάφορον ἦν, ἐσθροιοῦμενον εἰς ἀγαθόν. καὶ οἱ μὲν ἔξωθεν στρατευσάμενοι οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν εἰς τὸ ἀρεϊκὸν ἐψεύδοντο, οἷς ἐνέπρεπον καὶ οἱ ἐξ Ἀλανῶν καὶ ἑτινες Ἰβήρες. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἰθαγενεῖς, τὸ γνήσιον τηροῦντες φιλόπατρι, οὐ πολλοὶ μὲν ἦσαν· τὸ γὰρ πλεῖον ἀνέμμεναι αὐτὸ ἐπιτρέψαν ὤχετο, καὶ μάλιστα τὸ προέχον κατὰ τὴν χεῖρα, ὡς ἐρρέθη, καὶ τὸ δύνασθαι τὸ ἐλέγχειν τὸν στρατηγὸν καὶ συμμετάγειν εἰς τὸ καλόν. καὶ εἶπεν ἂν τις ἀθροιστὸν τούτους, τοὺς ὑποστάνας παραμεῖναι τῇ πόλει, οὐκ ἐπιπολιτικούς καὶ ἡμετέρον βίου καὶ οἰκοδομοποτίας, ἀλλὰ ληστείας καὶ θηριωδίας καὶ ἐμβριθοῦς ἀγριότητος. ἦσαν γὰρ ἀληθῶς θυμοῦ τοῦ ὑπὲρ πατρίδος ἀκρατεῖς, ἄνδρες καταθωμάτων, ἀνδρίας γέμοντες, ἀλκὴν πνέοντες, πεπλασμέναι πρὸς φωμαλεότητι, διψῶντες μάχην, κατὰ βαρβαρικῶν ἠρώτων πεινῶντες, φάσαι τὸ πᾶν, ἀρειμάνιοι· οἱ οὕτως ἐξελήλυτο τῶν ἄλλων ὡς μόνον γενέσθαι τοῦ πολεμεῖν, καὶ τῆς καὶ οἴκον τύρβης ἀνθελέσθαι τὸν ἐπὶ τοῦ τείχους κίνδυνον.

Οὐ τοίνυν ἄνδρες μόνοι ἀλλὰ καὶ γυναῖκες πρὸς ἄλλοις ἐμαίοντο. καὶ ὅσαι μὲν λίθους παρεφόρουσαν ταῖς τε ἄλλαις μηχαναῖς καὶ τοῖς σφενδοῖσι, καὶ ὅσαι ὑδροφόρουσαν ἀπὸ

tem imperatoris animum sedari posse virtute aliqua, et errores nostri a tali illum consilio prohibebant.

Tale igitur civitatis caput erat. reliquum corpus universum quacunque diversum erat, in bonam partem varians. nam illi quidem, qui extra urbem militiam agebant, nemo dixerit, quantopere Martem sefellent. in quibus et Alani eluxerunt et Iberes nonnulli. verum nobiles in civitatis, qui innatas hominibus amorem patriae servarent, haud multi erant; plerique enim ventis se commiserant profugi, ii maxime, qui et manu pollebant, ut supra dictum est, et reprehendere atque reducere ad bonam frugem praefectum potuissent. atque credidisset quispiam eos, qui in urbe manere sustinuerunt, non iam cives et nostrae vitae homines et patres familias, sed praedones esse bestiarum instar feroces. erant enim revera amore patriae indomito, strenui, virtutis pleni, fortitudinem spirantes, manu prompti, pugnae sitientes, barbararum carnum esurientes, ut uno verbo dicam, furore Mavortio acti: quae reliqua omnia ita obliviscebantur, ut nihil nisi pugnas meditarentur, et turbis domesticis anteponebant pericula moenium.

Nec vero viri tantum, sed etiam mulieres furore agitabantur Mavortio: atque illae quidem, quae saxa quum reliquis machinamentis

υσαί τε καὶ νεάνιδες, καὶ μὴν καὶ ὄσας τὸ γῆρας ἤδη κα-
 ργεῖν ἐποίει τὰ ἔργα συγκεκυφίας ἐνθα τὸ τέλος πεσοῦ-
 θα, αἱ τοιαῦται δόξαιεν ἂν οὐδέν τι μέγα ποιεῖν, εἰ καὶ
 οἶον, τὸ δύνασθαι βιαζόμεναι καὶ δι' ἡμέρας πονούμεναι.
 αὐαὶ δὲ καὶ πρὸς ὄπλισμόν ἐρρῦνμιζον ἑαυτάς, ῥάκη καὶ
 ἄθους ἐναπτόμεναι ὡσεὶ καὶ τινὰς θώρακας, καὶ τὰς κε-
 λὰς μίτραις εἰς ἔλιγμα διαλαμβάνουσαι, εἰ πὼς στρατιῶ-
 νες εἶναι σοφίσονται, καὶ λίθους ἐπισαπτόμεναι ἀγαθὸν ἔκ-
 ρῶν ἀφίεσθαι τοῦ τείχους ἐγίνοντο, καὶ ὡς εἶχον ἔβαλλον
 ὡς ἐχθρούς, — ἀλλ' αὐταὶ τὴν Ἀμαζόνειον ἱστορίαν συγ-
 κούσαι καὶ οὐκ ἀφιασιν ἐκείνην ἐλέγχεσθαι. καὶ τὰς πα-
 τριῶν δὲ διακρούονται παρευδοκιμοῦσαι, ἧς οἶδαμεν κουραῖς
 ραλῶν ἐπικουρεῖν τοῖς πατριώταις, σχοινοπλοκοῦσαι κατὰ
 λέμου ἀναγκαιῶς ἐκ τοιούτων τριχῶν· οὐ γὰρ τρίχας αὐ-
 τὰ ἀλλὰ ψυχὰς προΐεντο. ἰδὼν ἂν Σολομὼν αὐτὰς συγκατέ-
 κριξε τῇ παρ' αὐτῷ ἀνδρικῇ γυναικί, προσαπορήσας, εἰς ἣν
 οὐβάλετο ζήτησιν· καὶ ἦν εἰπεῖν τότε τοὺς ὀρώντας τὸν τε
 παῖδα καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν Δαυϊτικοὺς (ἦσαν γὰρ, ὅσοι εἰς
 ἔντὸν ἐκείνῳ ἐνόουν, κακὰ φρονοῦντες, ὑποῖα τὰ τῶν κορυ-
 φῶν κολάκων· οἵπερ ἐπαίνους κρώζοντες, ἐφ' οἷς ἐκείνος
 ῥραίνων ἦν, ἐφύσων εἰς μεγαλειότητα) ὡς αἱ μὲν γυναῖκες
 ἦν ἄνδρες ἐγένοντο, γυναῖκες δὲ οἱ ἄνδρες οἱ δαυϊδίζοντες.

n fundis suggerebant, aut aquam apportabant, adolescentes illae et
 ellae, quin etiam quae aetate proveciore ad opera infirmiores fa-
 e et curvatae erant, ad sepulcrum quasi proclives, eae videbantur
 nil magnum facere, etiamsi faciebant, quantum poterant, fatigantes
 et toto die laborantes. quotquot autem ad proelia se accinge-
 nt, pannis et tegumentis iuncosis tanquam lorica corpus indu-
 nt, et caput fasciis tortis vinctae, quo militiam parare possent, un-
 que advectos lapides de muro coniciebant, et eo, quo erant, ha-
 uerunt hostes lacescebant — illae vero Amazonum historiam comproba-
 nt, nec eam refutari patiebantur; ac reprimebant obscurabantque
 res illas, quas crinibus suis subvenisse civibus traditum est, qui
 res ad bellum necessarios ex illarum capillis texuerunt. ipae enim
 a crines, sed animas profundebant. quas si Solomo vidisset, com-
 misisset eas forti illi mulieri suae, dubius praeterea de quaestione,
 am sibi proposuit. ac dicere tum poterat, qui Davidem et qui
 m sectabantur Davidicos videret (erant enim, qui cum illo sentie-
 nt, malevoli, ut consueverunt cornices adulantes: qui laudes cro-
 nantes, quibus ille insaniebat, ad superbiam eum inflabant), mu-
 res nobis viros factas esse, viros autem, qui Davidi adhaerebant,
 mulieres.

Τί δέ; τὸ μὲν λαϊκὸν σύστημα τῆς πόλεως οὕτω ποιούμενον ἦν καὶ ὑπὲρ ὃ πεφύκει· τὸ δὲ τῆς λοιπῆς μερίδος ἐμιμῆτο τὸν στρατηγόν, καὶ τοῦ ἀκούειν μόνου ἐγίγετο καὶ ὄρᾶν; οὐκ οὐδ' αὐτὸ ἀεργούς εἶχε τὰς χεῖρας, ἀλλ' οἷον ἐκλαθόμενον ὡς οὐδέ ποτε αὐτοῖς ἐξέσιν ἀνδράσιν; 290 αἰμάτων εἶναι, μετεχρῶζοντο, ἐπικρύπτοντες μὲν τὸ βαδὶ ἀποστολικόν, ἐπιπολάζοντες δὲ τὸ κοσμικώτερον. καὶ ἦσαν καὶ ἐξ αὐτῶν ὀχλήσεις τοῖς πολεμίοις οὐκ ἀγενεῖς· ὅ ποθεν γνόντες ἐκεῖνοι κακῶς ἐν τῇ ἀλώσει καὶ τοῖς τοιοῦται; προσηγότο.

Τοιαύτην συντονίαν μάχης οἱ τῆς πόλεως ἤρμοτιον, οὐδ' ἡμέρας διακοπτόμενοι οὔτε νυκτὸς ἀναπίπτοντες. ἐμάχοιο μὲν γὰρ πανημέριοι, παννύχιοι δὲ ἦσαν ἐν ἐργηγόρσει, φιλακὰς ἔχοντες. ὃ καὶ ἔβλαψε τὴν πόλιν οὐχ ἥκιστα· οἱ γὰρ αὐτοὶ ἀνεξέλλακτοι τὸν ὄλον καιρὸν τῆς πολιορκίας πορευόμενοι τέλος ἀπέκαμον, παρειμένοι καὶ τὰ νεῦρα καὶ τὰς ψυχὰς· καὶ τὴν τελευταίαν ὄλην νύκτα, μεθ' ἣν ἡμῖν ὁ ἥλιος ἴσπευχῶς ἔλαμψεν, οὐκ εἶχε τὸ ἔψον τεῖχος τοὺς φυλάσσειν ἐβίλοντας. καὶ οὐ μόνον διὰ τὴν ἐκ καμάτου πάρεσιν, ἀλλὰ καὶ διότι πρόληψις ἤδη ἅπασιν ἐνεγένετο ἐς αὔριον τὴν πόλιν ἀλώσεσθαι. καὶ ὡς οἶα καὶ εἰς κοινήν ἦλθε τοῦτο ἔργον. ὁψέ ποτε ἀπάντων ἐπεγνωκότων τὸν εἰρμὸν τῆς κατὰ τὴν στρατηγὸν ἀτρόπου Κλωθοῦς, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν πολεμῶν τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἀναβοῶντων Στεντόρειον ἐν τῷ π

Quid igitur? numne pars civitatis laica ita laborabat et magis quam pro virium modo, reliqui ducem imitabantur nec nisi spectabant audiebantque? illi vero nec ipsi compressis manibus sedebant, sed quasi obliti, haud licere sibi cruentis esse, speciem mutabant abscondito habitu apostolico prolixo, et veste laica super induta. et patiebantur ex iis turbas haud leves hostes: qui, re alicunde cognita, post urbem expugnatam male illos quoque tractarunt.

Ita proelia continua civitas serēbat, nec interdiu cessantes nec noctu requiescentes. pugnabant enim toto die, tota nocte in stationibus vigilabant. quae res urbi perniciosissima fuit. etenim per omne tempus obsidionis iidem semper sine vicariis laborantes, postremo defatigati sunt, et arcu et anima remissis. itaque tota illa nocte extrema, post quam sol nobis infaustus luxit, non habuit murus orientalis defensores, quoniam non solum ex aerumnis vires defecerant, sed etiam cuncti iam praesenserant, postera luce urbem captum iri. ac subibat ea cogitatio quasi omnium simul animorum, quum sero tandem cognovissent textam ab immutabili Clotho telam ducis, et ipsi adeo hostes die priori Stentorea voce conclamassent!

ἐν (οὐκ οἶδ' ὄθεν) τὴν ἐς νέωτα καθ' ἡμᾶς βλάβην· λέγε-
 ῖ δ' ὅτι ἐκ προδοσίας τινός· οὐκ οἶδα μὲν ἀκριβῶς εἰ και
 λης, ἐθνικῆς δὲ καὶ μάλιστα. καὶ ὁ μὲν εἰπὼν Λατῖνος
 ἐκ τοῦ κατὰ τοὺς βουργεσίους πύργου θέλημα ἐπέμφθη
 ῖ ἔσω κατὰ τῶν τῆς πόλεως καὶ καταμήνημα τῶν ἐντός,
 εἰ ἂν ἀπιστοῖτο ἡμῖν τεκμαιρομένοις ἐξ ὧν ἠκριβώμεθα·
 οὔτοι γὰρ τινες πυργοφύλακες ἐπίτριπτοι, νεανίαι ἀδελφοὶ
 Χονναβιτῶν, ἔχιδναι γεννηταὶ τῇ πόλει ταύτῃ κατ' αὐτὴν
 τῆς ἀλώσεως ὥραν κατήσθιον αὐτὴν, καὶ αὐτοὶ ξίφη γυ-
 ῖσαντες καὶ κατατρέχοντες τὰς ἀμφοδούς γνωστοὶ τοῖς
 πούσι, πίστιν οὔτω διδόντες καὶ πρόφην ἐπίβουλοι εἶναι.
 οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ μετελευσεται ἡ δίκη αὐτούς.

Καὶ ὁ μὲν τοιοῦτος Λατῖνος ὧδε συγκροτεῖται πρὸς ἀλή-
 αν, καὶ ἄλλως οὐχ οἶός τε ὧν ψεύσασθαι· ὁ δὲ Ἀβού-
 ος Μανουήλ, ἀνὴρ ἰχθύων τιμῆς μελόμενος, νῦν μὲν ὤμο-
 ων, πάλαι δὲ ποτε περιεσόμενος μέγας εἶναι τὴν χεῖρα
 βριαρὸς αὐτὴν κατενεγκεῖν τῶν ἀνθισταμένων, οὐ καὶ τὸ
 ἰσῶμα εὐσταλὲς ἔτι κατηγορεῖ τὴν ῥώμην ἣν λέγεται
 εἶναι πλουτεῖν ὁ ἄνθρωπος, αὐτὸς δὲ ἐφανέρωσε πρόδοτον
 αὐτὴν πανταχοῦ γῆς περιφόρητον τῷ κλέει Θεσσαλο-
 ην. οὐπω γὰρ ἀκραιφνῆς ἡμέρα ἢ κατὰ τὴν ἄλωσιν,
 ἔτι νῦν ἀμφιλύκη, καθ' ἣν ἔτι καὶ τὸ ἔθνος τεῖχος
 ἰσχυρὸν ἐχθροῖς ἦν, καὶ αὐτὸς τοῦ ὕπνου ἀνεθείς καὶ

ita pernicio nobis propinqua: quam equidem nescio, unde cogno-
 scit, sed dicunt proditorem factam esse, non ausim affirmare, an
 vero quoque, sed certe quidem ab homine peregrino. nam Latino
 nomine, qui ex turri burgesiis opposita consilia adversus incolas et
 contra rem urbanam obsidentibus missa esse affirmavit, fidem
 non habuit. etenim versuti quidam turris custodes, fratres adolescentes e-
 rant, viperæ pestiferæ urbis huius, inter ipsam expugnatio-
 nem diripiebant eam, strictis gladiis per vicus discurrentes, ac noti-
 tiis, qui eos viderent, fidem ita faciebant fraudis iam prius
 factæ. nec fore spero, quin poena illos consequatur.

Ille igitur Latinus et testimonium hoc veritatis habet, nec vide-
 rimus omnino mendax fuisse. Manuel Abudimus autem, vir piscariæ
 sectus, nunc quidem viridis senex, olim celebratus, quod manu
 esset et graviter profligaret adversarios, cuius etiam nunc corpus
 quasi testimonium roboris est, quo quondam abundasse fertur,
 te declaravit, proditam esse urbem per totum orbem terrarum no-
 ta Thessalonicam. nondum enim plane illuxerat dies, quo urbs
 est, sed erat adhuc diluculum, nec dum in murum orientalem

τὴν οἰκίαν ἀφείς ὑπίσω, ἵνα ἔργων ἄπτοίτο, εὗρε πέτε ἀνδρας Ἀλαμανοὺς ἐνόπλους ἐρήππους, ὁμοῦ συνεσιώτας καὶ δμιλοῦντας τὰ σφίσι δοκοῦντα. καὶ ὁ μὲν παρῴχετο βαιῶνας, ὁδοῦ λόγῳ, οἱ δὲ προσεκαλέσαντο, καὶ ὡς ἐπέλασεν αὐτοῖς μετὰ πολλὰ τὰ ἐν μέσῳ ἀπήγαγον αὐτοῦ τὴν δεξιάν γῆρας δυστυχῶς τῷ ἀνδρὶ· γυμνώσας γὰρ εἰς ἐκείνων ξίφος καὶ καταγαγὼν ἀπήραξεν αὐτήν. οὐκ ἔσχε δὲ καὶ εἰς πλεόν βιάσθαι, πτερωθέντα οἶον εἰς φυγὴν.

Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Ἀλαμανικοῦ τάγματος προδοτικόν, οὗ πρόδρομοι τὴν χθὲς δειλὴν τρεῖς τῶν δυσμικτῶν πυλῶν τῆς πόλεως κατεπήδησαν καὶ πάντων τῶν ἐκεῖ βλεπόντων τοῖς βαρβάρους φίλιως σανέμιξαν. ἡ δὲ πρὸ θεῶν ἡμῶν τῆς ἀλώσεως περὶ πέμπτην τῆς ἑβδομάδος βαθείας ἐσπερας ἐπιφάνεια Θεοφάνους τοῦ Προβατᾶ ἔσω πόλεως, ὅς ἐστι Δυρραχίου συνωμάρξει τοῖς Λατίνοις φίλιος, τίνας οὐκ εἰς εἰς νοῦν προδοτικὸν ἐναγάγη μαθύντας αὐτήν; ἦν Δίω τις ἱππῶν ἀγαθὸς μελητής, ὁ Ἁγιοσφημίτης, ἰδὼν καὶ περιεργασάμενος, καὶ θυμῷ μὲν βληθείς, οὐκ ἔχων δ' ἴτι καὶ δράσειεν, ὡσιώσατο ἄμυναν τῇ πατρίδι, ἐξελπίων τὸ παρὸν τοῖς μὴ τολμῶσι λαλεῖν τι πρὸς τὸν ἐπὶ δυσπραγίᾳ κωνῆρα βαρὸν Δαυὶδ.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως ἡμῖν ἀναγκαίως ἐπεμβεβληθῆν ἢ μάλιστα προειλήφθω. οἱ δὲ πολέμοι στερεῶς κατὰ

accesserant hostes, quum ille e somno expergefactus et domo profectus ut opem ferret, quantam posset, quinque equites Alemannos armatos invenit, qui constiterant et sermones inter se cerebant. ille praeteribat eos vias intentus, sed revocatus, quum accessisset ad eos et multa cum iis egisset, dextram manum miserabiliter abscissam habebat: etenim unus ex iis stricto gladio eam amputavit. nec ille iam cerni poterat, sed celeri fuga salutem quaesivit.

Talis fuit etiam Alemannicas cohortis proditio, cuius praecursores tres vespera superiori de porta urbis occidentali desiluerant et ceterorum omnium, qui aderant, conspectu barbaris amice se immiscuerant. deinde autem ante captam urbem secundo, quinto hebdomadis, multa vespera in urbem advectus Theophanes Probates, qui Dyrrhachii Latinis amicum se adiunxerat, cui, quaeso, qui rem audiverit, suspicionem fraudis non iniiciat? cuius adventum quum sensisset et animadvertisset equorum praefectus diligentissimus, Leo Hapiocephemita, sollicitus quidem animo, sed consilii inops, frustra patriae consuluit, restanda iis, qui non auderent quidquam enuntiare coram Davide, homine in communi calamitate tinendo.

Sed haec quidem ita nobis necessario interposita vel potius pra-

μερῶν τῆς πόλεως τῶν κατ' αἰγιαλὸν ἕως καὶ τῶν κατὰ ἄσωμάτους πυλῶν ἐπέκειντο· καὶ κατὰ τὴν πέμπτην ἑκάτην, ὡς προέκκειται, τοῦ Ἀγούστου τὰς νῆας λιμενες, τῇ αὐριον πρωΐθεν ὡν ἐβουλεύσαντο εἶχοντο, καὶ ἰριὰς ἐπιβαλόντες ἐποίουν τὰ τοῦ πολέμου. καὶ ἦν ἰδεῖν τὴν Ἡροδότειον μούσαν νέφη βελῶν τῶν τε κατὰ πέτρας τε κατὰ οἴστους, δι' ὧν ὁ ἀῆρ ἐσκιάζετο. καὶ ἐβάλλοντο μὲν ἑκ τῶν τειχεῶν (καὶ πῶς γὰρ οὐ; εἶγε ξυγός ὁ Ἐννάλιος), ἵκοντο δὲ τῶν μὲν ἡμετέρων ἥκιστοι τῶν δὲ ἐναντίων τοι. πάνυ γὰρ ἐδέξιωσεν ὁ θεὸς οὐ τοὺς στρατιώτας οὐδ' ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ τέκνα τῆς πόλεως, οἳ καὶ βάλλειν πολεμίους εὐτύχουν καὶ εἰς μῆκος δὲ πολὺ ὅσον ἀφιέμενα βέλη, ὡς ἐντεῦθεν τοὺς ἐχθροὺς τοξότας ἀναποδίξον- ἵπρακτα βάλλειν καθ' ἡμῶν ἐκ μακρᾶς ἀποστάσεως. ἀπὸ τῆς χρυσῆς πύλης τῆς περὶ θυσμὰς ἀφιέμενα βέλη ἐκ τῆς ἐφύλασσαν μετέωρον τὸ πτερόν ἕως καὶ εἰς τὸ καλὸν σεμνεῖον ὃ περιεῖπεν ὁ μυροβλύτης μέγας Νικόλαος, καὶ ἵκοντο ταῖς τῶν βαρβάρων σκηναῖς, καὶ εὐθύς ἐκεῖναι μεῖνοντο. ὁμοια δὲ τινα ἐγένοντο καὶ περὶ θάτερον μέρος, τὸ ναύλοχον· καὶ οἱ πλωῖμοι τὰς ἐπηρεαζομένας νῆας κωχέοντες κατὰ σπουδὴν ἐξέστελλον. Ὅτι δὲ ἐξέτρεχον οἱ ἡμέτεροι καταπηδῶντες ἐκ τῶν τει- 291 , ὡς οὐκ ἂν εἰδείη ὁ εἰρηνικὸς στρατηγός, ψιλοὶ ὄπλων

sunto. hostes interim acriter urbem inde a parte litoris oris usque ad portas incorporalium premebant; atque die Augusti quinto, ut supra dictum est, cum navibus in portum subvecti, tertio die prima luce facere aggressi, quae constituerant, strenue in parabant. atque videre poterat secundum Musam Herodotus missilium sive saxorum sive sagittarum, quibus aer obretur. itaque feriebantur quidem etiam, qui in muro collocati (quidni enim, siquidem Mars communis est?), sed vulnerati paucissimi e nostris, ex hostibus plurimi. namque deus eximia citate non solum milites instruxerat, sed etiam reliquos urbis, qui et felicissime hostes attingebant et longissime iaculabant sagittarii hostium retrogressi incassum ex nimia distantia tela sus nos coniferent. a porta enim aurea, quae occidentem spemissa arcibus tela sublimia ferebantur usque ad pulcrum quontemplum, quod unguentis manans Nicolaus nobilitavit, deciduone in tentoria barbarorum, quae illico submovebantur. similia it ex parte altera, ubi statio navalis erat; ac nautae naves lae- altum subvectas confestim in tuto collocarunt. Quomodo nostri de muro delapsi, ut non sentiret pacis amans

οἱ πολλοί, καὶ ἠνδραγαθίζοντο, ἐν οἷς καὶ παῖδες τοῦ μικροβλύτου ἄλλοι τε καὶ ἐκ τῆς τῶν Σέρβων τεθέντες αὐτῷ· καὶ ὅτι περιεφρόνουν τοὺς ἐχθρούς, καὶ ὡς ἐξ αὐτῶν βαρβαρικῶν σκηρῶν ἀρπαζόντες ἀπῆλαννον ζῶα, καὶ ὡς τοὺς ἀντεπεζιότας ἡμύνοντο διώκοντες βάλλοντες ῥίπτοντες· καὶ ὅπως ἐτεῦθεν θυμὸς καὶ προθυμία τοὺς στρατιώτας ὑπέθετο αἰότητος, ὡς καὶ τὸν στρατηγὸν βαμύνειν οἷς ἄλλου ἀφίεται ἐπὶ τοὺς ἐξορμῶν· καὶ ὡς ἐκεῖνος καθάπαξ ἐντυπωσάμετος ἐψυχῆν τὴν κατάδυσιν τῆς πόλεως οὐκέτι τὸ ἐμμαχθὲν ἐλείφειν ἤθελε· καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ πολέμιος ὄχλος ἐπὶ μῆλον θάρσυνος ἦν, καὶ ἐπὶ πλέον μάλιστα, ὅτε τοῦ Χούμου συρρηξάντος πόλεμον, ἐξὸν αὐτοὺς βλαβῆναι πρὸς τῶν τῆς πόλεως, καθὰ προεκτέθειται, ὁ δὲ ἐφυλάξατο ὡς οἷα περιέειπε αὐτούς, — τί δεῖ μακρότερον διαπεταννύειν εἰς συγγραφῆς βαρυνθείη δ' ἂν τις· καὶ ὅτι τοῦ τείχους ὑπονομιεωσάμενος κατημέλησεν ὁ Δαυὶδ, εἰς ὅσον καὶ ἀνάθεμα πρὸς τῶν θεομοτέρων καταψάλλεσθαι.

Οἱ μὲν γὰρ τρωῶνται τοῦ τειχίσματος, εἰ χρῆ ὅτω φαναι, αὐτοὶ μὲν τῷ τείχει πελάσαντες καὶ συσσκευασάμενοι γίφφειν, φραγνύμενοι δὲ κατόπιν τοῖς κάτωθεν ἀκροβολιζομένοις ἄνω, ἔργον ἤπτοντο ἐγκρατῶς οἷα ἐπισπέρχοντες τὸ γλαυρωμα, ὡς ἂν καθυποδύντες αὐτὸ ἐμβαθύνουσι καὶ καθ' ἑσχίαν διαμπερὲς τοῦ τειχισμοῦ ταχὺ τὴν συνέχειαν λῆμα καὶ ἦνον τὰ τοῦ σκοποῦ. καὶ αἱ κεφαλαὶ μὲν αὐτοῖς πῦ

praefectus, plerique inermes, procucurrerint et dimicaverint armati, in quibus etiam pueri Nicolai erant tum alii tum ex Serris illi commissi; quomodo iidem hostes contempserint, ex ipsis barbarorum castris pecora abegerint et obvios propulerint persequendo, iaculantes feriendo; quomodo alacritas et audacia inde milites ingens cepissent, ut etiam aegre ferret impetum, quo dimitti se cupiebant, praefectus, quomodo ille, semel decreto urbis interitu, non iam conceptam animi sententiam mutare voluerit; quomodo inde tumultus bellicus locum vehementior extiterit, tum maxime, quum, proelio a Chumno commisso, vexari hostes possent ab urbanis, sicut supra expositum est, illi autem sibi caverit tanquam consulens civibus — quid haec, inquam, propiorum narratione, qua quis gravetur fortasse, exponam? aut quid mirum, quod murum ab hoste subfossus Davides neglexerit, ita etiam execraretur a fervidioris ingenii hominibus?

Atenim moenium rosores, ut ita dicam, murum succedere et cavare aggressi, tecti a tergo ab aliis, qui e loco inferiore sursum iaculabantur, excavandi opus acriter urgebant, quo cavum subeunt altius penetrarent et, muro per otium perfosso, compagem facile

μεταφρένων ἐκρύπτοντο, ὁ δὲ λοιπὸς ἄνθρωπος ἐκάστω
 ὦν ἔξω βραχὺ προουφαίνεται. ἐλάνθανε δὲ ἄρα τοῦτο
 πλείονας, ἕως ὃ ἐν Θεσσαλονίκη Βασίλειος ὁ Τζύσκος
 κύψαι ἄνωθεν τολμήσας καὶ ἰσχύσας εἶδε τὸ πρᾶγμα.
 καὶ καρδιῶσας ἔδραμε τὴν ταχίστην εἰς τὸν τοῦ στρατη-
 πρωτοθεράποντα, καὶ ἐκλαλήσας τὸ πρᾶγμα μετὰ οἴκτου
 καλέσατο εἰς κωλύμην τοῦ κακοῦ. ὁ δὲ — ὃ μαθητοῦ
 οὔ, ἐκμαξαμένου εὐφρῶς τὰ τοῦ καλοῦ στρατηγοῦ διδα-
 α — χρῆναι μεθίεσθαι ἀπεφήνατο μέχρις ἐς αὐριον,
 οἱ ἐχθροὶ ἐντὸς εἰληθέντες τοῦ τρυπήματος εἶτα τῷ ἐκ
 ἄνων καπνῷ ῥᾶον καταπνιγεῖεν ἐντὸς, ὅμοιον ὡς εἰ καὶ
 ἑτης πρόχειρον ἄγρην ἔχων θέσθαι θηρίου ἐν τοῖς πε-
 ;, ὁ δ' ἀλλὰ μεθεὶς παραδοκεῖ τὴν ἐν σπήλυγγι ἐκείνου
 ἴσιν, ὡς οὕτω μᾶλλον ἀγρευῶσιν ἐκεῖνὸ καθὰ καὶ με-
 ις ἔσω σμήνους οἱ περὶ ταύτας πονούμενοι.

Καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ ἀρχιθεράπων μηχανικός· ὁ δ' ἀρ-
 των αὐτοῦ Δαυὶδ ἄλλως ἐπαιξε τὸ μηχανῶσθαι, καὶ
 ὦν ὡς τρυπᾶται τὸ τεῖχος ἔξωθεν, “τρυπητέον” ἔλεγε
 ἡμᾶς ἔσωθεν.” καὶ εἰς τοσοῦτον χασμησάμενος ἐκάθητο
 λοιπὸν χαῦνος, εἰκὼν ζῶντος, ἐμποδίζων οἷον ἰσχύσας
 ἡτὺς κατὰ τὸν κομικόν. καὶ τὴν γλωτταν ὡς σαλεύσας
 σφόδρα ἀψέκει, εἰ καὶ τὸ τεῖχος ἔξωθεν ἀκούσοι λίθοις
 σθαι, εἶπεῖν ἂν ὡς βάλλετε αὐτὸ καὶ ἡμεῖς ἔσωθεν. ὃ

ent. ac perfecerunt sane propositum. capita eorum ac terga
 idita erant, reliquum corpus uniuscuiusque eorum paulum emi-
 latebat hoc plerosque, donec Basilius Tzyscus, civis Thessa-
 nsis, deorsum inclinari feliciter ausus rem detexit. qui, quam-
 minibus cruciatus, confestim ad primum ministrum praefecti cu-
 eumque, re cum lacrimis enarrata, ad impediendam calamita-
 hortatus est. ille autem — o discipulum praeclarum, qui tam
 didicisset eximii magistri praecepta — rem in posterum diem
 ndam esse respondit, donec hostes in cavum inclusi fumo sar-
 excitando facilius suffocarentur, plane ita ac si venator, cui in
 tu sit, bestiam in planitie capere, dimittere eam et, dum illa
 ernam abierit, praestolari voluerit, melius scilicet ita eam ca-
 , sicut apes in alveis capiunt apiarii.

alis igitur primus officinae famulus erat; magister autem Davi-
 mere ridebat opus: qui ubi murum extrinsecus perforari audi-
 perforari illum,” inquit, “etiam a vobis intrinsecus oportet.”
 lle effatus, segnis sedebat, viventis imago, et quasi ficos prohib-
 ut apud comicum est; ac dicere videbatur, qui ita temere lin-
 iesset, quoties murum extra percussus audiebat: “quin vos eun-

παίγνια, δι' ὧν ἐσφαττόμεθα μὲν ἡμεῖς, αὐτὸς δὲ τὸν ἄν-
 ουν βασιλέα ἐξέφευγεν, ἄνθρωπος, ἐφ' οἷς ἔδει ἐργηγοῦναι,
 κατακείμενος καὶ κατὰ παλαιὰν ἀφέλειαν ὀνομάτων εἰς
 ἀναπεσῆς. καὶ μὴν σκέψασθαι ἄλλως καὶ πᾶν ἔσται αὐτῷ
 ἦν καὶ νηφάλιος· ὃ γὰρ προύθειο, ἔνηψε ποιεῖν καὶ οὐ
 ἀνῆκεν, ὥς αὐτὸ τεχνικῶς ἀπετέλεσε.

Καὶ οὕτω μὲν προυδόθη τοῖς πολεμίοις καὶ ἡ τῶν λίθων
 τοῦ τείχους ἐπὶ κακῷ ἡμετέρω ὑπολάξευσις κάτω· αἱ δὲ αὖ
 τῆς μεγάλης μηχανῆς πέτραι τὰς τε ἐπάλξεις κατήρειπον καὶ
 ἐγύμνουσαν τὸ τεῖχος φυλάκων· πολλαὶ δὲ καὶ ὑπερκεταμ-
 μεναι κατέπιπτον ἔσω, ποιούσαι τινα δεινὰ καὶ αὐταῖ. οὐ
 καὶ τεῖχος ἕτερον ἀνταναστήσαι μελετήσαντες καὶ ἦδη καὶ ἐ-
 χειρήσαντες οἱ κατ' ἡμᾶς ἀπετρέποντο· ἐδεδόσαν γὰρ οἱ
 τειχοποιοὶ τοὺς ὑπερέλλοντας πέτρους, οὗ Ταντάλειον κα-
 την φαντασίαν δνειροπολοῦντες, ἀλλὰ πρόοπτον ἔχοντες τὸ πρῶ-
 κόν. ἐνθα καὶ τι γελοῖον συνέπεσον, εἴ τι χρηὶ τοῖς παρῶν
 γλευκάζοντα συγκιρνῶν εἰρημῷ τε ἱστορίας, καὶ ἵνα μὴ ὁ μω-
 θάνων τὰ κατ' ἡμᾶς ἀκράτως παθαίνοιτο. ἦν μὲν γὰρ το-
 λιτικὸν μυστήριον ἡ τοῦ τείχους ἀντανάστασις, ἐλαφρῶν δὲ
 τις ἄνω παθῶν ἐξεβόησε τοῖς ἐχθροῖς ἄπρακτα μωροῖς ἐπι-
 νους πονεῖσθαι κατὰ τοῦ τείχους, ἔσωθεν ἀτεγερῶς
 ἕτερου. ὃς δὴ λόγος καὶ μᾶλλον ἡμᾶς προσέβλαψεν. ἐφ' ἣν
 γὰρ τὰ πρὸ τούτου ἀφιέντες τοὺς τειχοσειάτας λίθους αὐτῶν
 ἐπύκνουσαν αὐτοὺς ἕκτοτε, μεθ' ἡμέραν τε οὕτω βλάπτουσι.

9. κατήρειπον T

dem intus percute." o ludum istum, quo nosmet mactabamur. It
 infestum sibi imperatorem effugiebat, homo rebus, quibus inrigire
 debebat, indormiens et, ut cum antiqua verborum lenitate dicam, in-
 riatus, et tamen ceteroquin ille prorsus vigil et erectus et sobrius
 erat. revera enim, quod proposuerat sibi, strenue agebat, nec quies-
 cebat, dum sollerter perfecisset.

Ita igitur concessa est hostibus moenium ad perniciem nostram
 subversio; deiciebantque ex ingenti machina coniecta saxa propugnac-
 ula, et murum defensoribus nudabant; multa etiam trans murum in-
 brata intra urbem decidebant, cladem ipsa quoque afferentia: et
 alium nostrum excitare conati et opus iam aggressi, deterriti
 sunt. metuebant enim operae saxa trans murum evolantia, haud
 minantes illi inanem Tantalii speciem, sed perniciem ante oculos
 cernentes. atque accidit tum ridiculum quiddam, si licet delectari
 amaris miscere et interponere historiae, ne calamitatem nostram
 qui cognoscat, nimis doleat. erat secretum urbanum novi muri
 constructio; sed temeritate quidam abreptus clamavit hostibus, stel-

ίς, καὶ οὐδὲ νυκτὸς βέλη ἀνιέντες διὰ τῆς μεγίστης μηχαν-
 καθ' ἧς ἡμεῖς λαλήσαντες ὡς δεινῆς, εἰ πως ἀποκρου-
 ῖν μηχανικῶς τοῦ καθ' ἡμᾶς τείνεσθαι, ἐσθοπίσθημεν εἰς
 ἦσαν ἐξ ἀγαθῆς κεφαλῆς, ἀκούσαντες ὡς πόλις ἐκ τοιαύ-
 πέτρας οὐ βλάπτεται. τί δέ; ἀλλ' ὠφελεῖται, ὃ σοφῆ,
 γανὰς ἐξουθενοῦν. ἀλλὰ συνίσταται. οὐκ οὐκ πάντως; οὐκ
 τὸ ἀνάπαλιν, εἶγε καὶ καταρρίπτεται οὕτω τὰ ἐρμυνό-
 α. εἶπομεν ἡμεῖς οὕτω, καὶ ὁ λόγος εἰκῆ ἀπέρρευσε καὶ
 ὅς.

Καὶ ἐλύπουν μὲν τὴν πόλιν καὶ τὰ μικρὰ πετροβόλα, 292
 ὡ δεξιῶς βάλλοντα ὡς καὶ τοὺς μοδίους, οἱ πλοίων δίστοις
 ἐδεμένοι μετέωροι ἐκρυπτον ἔνδον ἄνδρας εἰωθότας ἐκεί-
 καταπέμπειν τὰ βλάπτοντα, συνεχῶς εὐσκοπα βάλλειν καὶ
 κλιῶν, καὶ ἀγῶνα παρέχειν τοῖς μαχηταῖς ἐκείθεν διεκχεῖ-
 κὶ κάτω καὶ περισώζονται. ἦσαν δὲ τὰ τοιαῦτα ὡσεὶ καὶ
 ἡ νηπίων πρὸς τὴν μητέρα μεγάλην μηχανὴν παραβαλ-
 ιενα, εἰ τι χρεὶ ἐκ τοῦ σοφοῦ στρατηγοῦ πορίσασθαι τι
 μα, ὅς τοὺς ἐκείθεν ἐπαφιεμένους λίθους τεθηπῶς τοῦ
 ἴπου "ἀκουε τὴν γραῖαν" ἔλεγεν, ἀπαθῆς οὕτω τι καὶ μέ-
 ιος ὢν, καὶ τὴν θρησαμένην ματαν οἶμαι φαντάζεσθαι δο-
 ῖν παθαινομένην ἐπ' αὐτῷ καὶ κλαίουσαν. λακωνίζων δὲ
 ἰ ἄλλως ἐκείνος τὴν φράσιν, ὡς ἐν μεταποιήσει κάμνει ἡ

nequidquam murum subruere, quum intus alius exurgeret. quae
 ba rursus calamitatem nostram auxerunt. nam quum rara adhuc
 a in murum contorsissent obsidentes, hinc iam crebra torquebant,
 : interdum tantum nos vexabant, sed ne noctu quidem iaculari
 sabant e machina illa ingenti: contra quam quum nos ut exitio-
 a disputaremus, si forte impediri posset, quominus adversus nos
 deretur, edocti ab ingenioso homine didicimus, urbem tali saxo ni-
 laedi. quid igitur? conducit certe, o bone, machinas evertere;
 luiducit hercle. annon conducit, quando deiciuntur etiam firmis-
 ia? disputavimus nos ita, atque incassum abiit oratio nostra.

Laedebant urbem etiam minora machinamenta, quae ita accu-
 e iaculabantur, ut etiam dolia, quae navium malis sublimia allu-
 a viros inclusos habebant, inde tela conieceri solitos, continuo
 irent et confrangerent, et molestiam exhiberent militibus, ut inde
 delabi et vitam servare festinarent. erant autem quasi tela in-
 itium, si compararentur cum matre illa, magna machina, si licet
 quid mutuari a duce sapiente, qui demissa inde saxa et fragorem
 miratus "audi" inquit "anum," ita quietem agens et torpens quo-
 mmodo, et matrem, puto, a qua nutritus erat, sibi apparere ratus,
 erentem de se et lacrimantem. Laconico sermonis genere etiam
 ioquin uti solitus, idem quondam anum in mutatione laborare voce

γραφα, πάλιν ἐμογγιλάει. ἀπεφοίβαζε δὲ ἄρα ὁ λόγος οὕτως κατὰ τι Πυθωνικὸν ὡς ἡ πρεσβυτάτη Θεσσαλονίκη πρὸς ἑδωλα καμόντων οἴχεται, καθὰ καὶ πάλαι ποτέ, ὡς ἐξ ἱστορίας καθήκει καὶ εἰς ἡμᾶς. καὶ ἦσαν οἱ λίθοι ἀκριβοῦς ἀδραχθεῖς, ὁποίους κατὰ τῶν ἀμφὶ τὸν Ὀδυσσεά οἱ Λαιστργόνες διεχειρίζοντο.

Τοῦ τοίνυν κακοῦ κάτω μὲν ἀναστομοῦντος εἰς ἀξίολογον χάσμα τὴν τοῦ τείχους στεγανότητα, ἄνω δὲ τοιοῦτοις λίθοις εἰς τρόμον βιαζομένου, ὀκλάζει τὸ καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰ ὑπερθεῖν παθὸν καὶ πως ἐπὶ γόνυ συνίζανει, τὰ γε πρῶτα εὐμηχάνως συνεστηκός, ἕως οἱ μὲν ὑποφθιτοντες τὸν καὶ αὐτοὺς ἄεθλον διηρηκότες ἀποκατέστησαν ταῖς τῶν συμβεβάρων σκηναῖς, τὰ δὲ ὑποβεβλημένα εἰς ἔρεισμα τῆ διεφθῆκατε κατεκάη ὡς δοῦναι τόπον ἐντεῦθεν τῆ κατακύψει τοῦ τείχους. οὐπερ οὕτως ὑποκλιθέντος εἰς πλαγιασμὸν συμβαίνει τὸ ἐκείνου ἄκρον διαιρεθῆναι ἄνωθεν ἕως καὶ κάτω, ὅσα πως ἐγλωχينوῦτο γωνιούμενον, καὶ διαχανεῖν εἰς ἥμιτρον ὄλεθρον. τοῦ γὰρ συνδετικοῦ παραλυθέντος εἰρμού ἐπιήστο ἐξ ἀνάγκης, ὅτι μηδὲ εἶχεν ἡ ἐχομένη πλευρὰ ἐγκωστήται ἡρόμοσθαι, τῆς ἐκ πλαγίων ὑπενδούσης κατὰ βάρος, ἀλλ' ἐπέμψασά τι ἑαυτῆς ἀφῆκεν ἐπακολουθεῖν κατακλιθείσῃ τῆ γείτονι· καὶ οὕτω χάσμημα καθ' ἡμῶν Ἄιδου εὐρυνθεῖν τέσπακεν εἰς χάος ἀτρέγγετον.

Ἦν δὲ ὁ τόπος οὗτος πύργος Χαμαιδράκοντος ἐπιεί-

rauca clamavit. quae verba quasi vaticinabantur modo Pythio, Theoloniam, urbem vetustissimam, ad manes discessuram esse, sicut eius aliquando factum esse memoriae proditum est. erant autem tunc illa eo onere, cui vires unius hominis vix sufficerent, similia illis quae in Ulyssem et socios eius Laestrygones torserunt.

Quum igitur infra hiatus haud exiguo murus divelleretur, superius autem in tremorem tantis adigeretur saxis, vacillare ille cooperat, et inferne et superne afflictus, et quasi in genua prostratus est, prius apertus compactus, donec illi, qui illum subruerant, opera sua defuncti, discesserunt in commilitonum tentoria, et supposita ad fulciendam ruinam ligna confragarunt, ut murus libere iam posset concidere. qui cum ita proceret casu obliquo, factum est, ut a summo ad imum, ubi in angulum flexus erat, divelleretur et ad perniciem nostram biberet. namque vinculo eo soluto, necessario totus ruptus est, quia lateris contiguum non iam habebat, quo inniteretur, parte obliqua pedes suo collapsa, sed parumper loco motum ruinam finitimae partis secutum est. ita nos quasi Orco adversus hiantem, in vastam voraginem absumpti sumus.

Erat autem locus ille turris Chamaedraconis, appellatus nomine

ἰς τῷ λαχόντι ἐπιστατεῖν σὺν γε τοῖς ἀμφ' αὐτὸν οὐκ ἀερ-
 ῖς στρατιωτικοῖς, ἀνδρὶ τότε μὲν τακτικῷ, ὕστερον καὶ συμ-
 φῆμῃν· ὃς μόνος τῶν ἄλλων ἐνοχθεὶς τῇ πόλει, το-
 φαινόμενον κατὰ νόσον, ἄλλως δὲ προμηθεῖα θεῖα καὶ
 καθελεύων ἡμῖν παρήγορα, θρίξ, ὃ φασιν, ἀνά μέσον καὶ
 ἐπε θάνατον, εἰ μὴ τὸ τῆς τριχὸς ταύτης γραμμικὸν οἶα καὶ
 τι πλατὺ ἐπίπεδον ἡμεῖς διωστήσαντες, ὡς ἐμεθόδευσεν
 τῆς σοφίας θεός, καὶ παρατείναντες καιρὸν δι' οὗ ὁ βαρ-
 ρικὸς ἐμαλλάχθη θυμός, συνετελέσαμεν τι καὶ αὐτοὶ τῷ ἀν-
 ὧπυ εἰς τὸ καλὸν ἧς ἄρτι ἔχει ζωῆς.

Τοῦ τοίνυν τείχους ἐκείνου παθόντος ὡς ἔπαθεν, ἐπει-
 ῶ ἡμέρα διέφραυσε καὶ εἶδον τὸ ἐκεῖσε Χαρωνίειον χάσμα
 τε ἐχθροὶ οἱ τε ἡμεδαποί, ἐκεῖνοι μὲν συνέχασκον θηριω-
 ς τοῦ λοιποῦ καθ' ἡμῶν, ἡμῖν δὲ συμμύσασσι ξύμπασα ἐκ-
 ὄθη ἐλπίς. καὶ ἦν μὲν τὰ πρὸ τούτου θρασὺς ὁ στρατη-
 γος, κομπύζων πρὸς τοὺς εὐ εἰδότας τὸ τεῖχος οὐκ εὐ πείσε-
 σαι, ὡς εἰ καὶ καταπεσεῖται, ὅμως αὐτὸς ἐπιλέγδην κρίνας
 ὡς ἀρίστους τῆς στρατιᾶς τεῖχος σιδήρεον ἀντιστήσει, τὸ
 τῶν ὄπλων, καὶ ἕως καὶ εἰς τεσσαράκοντα ἡμέρας φύλαξ-
 ται τῆς πόλεως. τότε δὲ ὁ μέχρι λόγου θρασὺς ῥηξήνωρ
 τοῦ τείχους ῥῆξει διεκόπη τῶν αὐχημάτων καὶ μὴ μένων
 αὐτὸς ἔμπαλιν ἐξένευσεν. ἅμα γὰρ δόρυ ἐσκέφατο πολε-
 κὸν ἐπὶ τοῦ ῥήγματος ἀναρριχησαμένου τῶν τινὸς πλω-

13. ἀνέχασκον?

is, cui obtigerat, ut defenderet eum cum militibus impigris, homi-
 tum militari, postea laborum nobis socio: qui solus omnium reli-
 is in urbe, specie quidem morbo impeditus, sed revera divina
 ovidentia retentus, et aerumnarum societate solatium nobis afferens,
 n pilum latum, ut aiunt, aberat, quin periret, nisi nos pili huius
 eam quasi in amplam planitiem extendissemus auxilio dei sapien-
 simi, et, tempus nacti, dum furor placaretur barbarorum, adiuto-
 s illi fuisset ad servandam, qua nunc fruitur, dulcem vitam.

Quum igitur ita murus ille damnum fecisset, ubi dies illuxit et
 atum illum Charonium tum hostes tum nostri viderunt, illi iam fe-
 ceter nobis inhiant, nobis obmutescentibus omnis spes praeclusa
 t. dux adhuc animosus fuerat, iactaveratque coram his, qui bene
 telligerent, murum eversum iri, etiamsi ille concidisset, se tamen
 nimis ex exercitu delectis, murum excitaturum ferreum armorum et
 diem usque quadragesimum urbem servaturum. tum autem iste
 urbis atrox bellator, ruina muri perterritus, iactantiam distulit de-
 inavitque iam eundem se praestare. simulatque enim hastam ho-
 ilem supra ruinam conspexit, in murum egresso quodam e nautis,

μων, οὗς ἀνδρικοὺς τὰ τοιαῦτα καὶ δεξιούς ἢ τοῦ Σιφάντου ναῦ ἐπλωίξῃς (πειρατῆς δὲ ὁ Σιφάντος, ἐκὼν προσχωρήσας τοῖς Σικελοῖς κατὰ τινα ῥήτηρην τὴν συνδόξασαν· ὅς καὶ ἡμῖν ἐλαῶν ἐξένισις — ῥητέον γὰρ οὕτως — ἐπὶ νεῶς τῆς κατ' αὐτόν, ὡς καὶ ὑποκαταβαίντες λόγῳ βραχὺ παραστησόμεθα), ἅμα γοῦν οὕτως εἶδεν ὁ τρέσας Δαυὶδ, καὶ ἅμα κατόπι βελῶν τὰς ἀνδρικός ὑποσχέσεις καὶ τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας εἰς οὐδὲ λεπτόν συστειλάς ὄρας ἔδειξε μεταφρενα ταῖς ἐχθροῖς. καὶ τῶν στρατιωτικῶν φωνούντων λεωφοροσμένη βῆθ' τὸ "Κομνηνέ, στάμα καὶ πέλασμα," ὁ δ' ἐπιτελεύτιον οἶον ἀντιμίξας τὸ "καβαλλίκουμα," καὶ τὸ "καθὰ με βλέπετε," ἐπόθει μὲν ἴσως παρτυχεῖν πον τὸ τηνικαῖτον Πήγασον ἵνα, δι' οὗ πτερούξεται εἰς ὄρος εἶθε ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβου Θαλάσσης, ἠρκέσθη δὲ ὁμοῦς τῇ φίλῃ ἡμιόνη, ἢ καὶ τότε φέρειν αὐτὸν ἔλαχε. καὶ παραδειγματικῶς προφρεύων, τρητῆρος ἰδεῖν, εὐνυφος τὴν ἀναβολὴν, ἄτριπτος ὄπλοις τὰς χεῖρας, γυμνασίῳ πρέπων, ἀμίαντος αἵματι, εἶχεν ὡσεὶ καὶ τῶν ἐφεπομένων τοὺς ἅπαντας παρὰ τι ὀλίγον. ἦσαν γὰρ ἐν τοσοῦτῳ πλήθει καὶ μεγάθυμοι ἄνδρες, οἳ καὶ ἀντιστάτησι ἐν τῷ τὸν στρατηγὸν ἄνετα διώκειν ἑαυτὸν εἰς φυγὴν, οἳ μὲν ἔπεσον μακαριῶς καὶ εὐγενῶς, οἳ δὲ γενναῖα δράσαντες ἐπιδώκασιν, ὅπου γε καὶ τὸ πολεμικὸν ἐκεῖνο ὄργον καὶ οἱ σπ-

12. τὸ] τοῦ T·

quos fortes ad talia et strenuos navis Siphanti vehebat (erat autem pirata Siphantus, qui ultro Siculis se adiunxerat, conditioes quaedam pactus, quae utrisque placuerant: qui idem postea captos suos benigne — dicendum est enim, quod verum est — in navem suam recepit, quemadmodum mox paucis commemorabimus) Davides igitur trepidus iste simulatque id vidit, longe relictis promissis suis splendidis, et contractis in minutissimam partem horas diebus quadraginta, hostibus tergum dedit, atque militibus clamore in circo usitato referantibus "Comnene, consistite, descende," ille quasi metam consecuturus "quod bene veritat, caballe" obstrepit, et "me intueminiot." optabat, credo, adesse sibi tum Pegasus quemdam, quo evolare in montem sive undas aestuantis maris, contentus tamen erat dilecta sibi mula, quae forte tum quoque illum vehebat, et mirae speciei fugitivus, delicatus vultu, vestitu elegans, armis nihil attritus, decorus habitu, cruore non pollutus, vervecis instar cunctos exiguo intervallo se sequentes habebat. fuerunt enim in tanto numero etiam generosi viri, qui, dum dux impigre fugae se mandat, hostibus obtusi partim pulcre et honeste ceciderunt, partim animose proelii pedem retulerunt, quum et hostis ille hastatus et qui alii barbari una cum

βάντες τὴν ἀρχὴν βάρβαροι κατεσιόθησαν ὑπό τινων ἡμε-
ρων πολιτῶν, οὐκ οὖν γε στρατιωτῶν. οἱ δὲ πολῆται καὶ 293
τὰ κράτος ἀντίσχον, ἕως κυκλωθέντες εἶδον κίνδυνον, οὐ
υρῆτες δείματι πανικῶ τῷ τοῦ Λαυῖδ, ἀλλὰ μεμνημένοι
ἀπτεῖν ἕσω μάλιστα πόλεως οὓς καὶ ἐκτὸς ὤρμαινον σίνε-
αι, εἴπερ ἀφίεντο. ὃ δὲ ἐτροχαλώθησαν οὗτοι κύκλωμα,
καὶ ἐκ τῶν ἀνωθεν ἦν ἀλλὰ τῶν εἰσδραμόντων βαρβάρων ἐκ
τῶν ἐξῶν πυλῶν· ὡς ὁ στρατηγὸς ἀνεφγμένως ἔωθεν τοῖς
θροῖς ἐχαρίσατο εἰς παρείσδυσιν ἄπονον, ἐπειδὴν ἐγγχειρήσας
γεῖν ἐπέτρψε τῷ καταπαναγέοντι συναναφεύγειν εἰς τὴν
ρόπολιν, εἰσάσαντα τὰς πύλας, αὐτὸν δὲ τὸν ἐκείνου φάναι
νον, πηρέσειν, ὡς οἱ ἀκησότες διδάσκουσιν.

Οὕτω δὲ οὖν τοῦ πολεμικοῦ δόρατος ἀναφανέτως ἐπὶ
τῆς τείχους, ἤδη ἐπιλωμένου τῶν ἡμετέρων (λέγω δὲ τοῦ
ου· τὸ γὰρ δυσμικὸν οὐ τοιούτους εἶχε προμάχους, ἀλλὰ
τινὲς ἐκείνων ἀντεῖχον ὡς οὐκ ἂν εἶη ἀνδρικώτερον· ὡν
τοῖς μάλιστα Λέων ὁ Κονταλάς, καὶ φρενῶν καὶ ῥόμης
ἰ ἀνδρίας πλήρης ἀνὴρ, ὃς ἕως καὶ περὶ πλήθουςαν ἀγοράν,
ἡ πόλεως ἤδη μαμειστομένης ὦν οὐκ ἠθέλομεν, ἀντιστάς,
καὶ πρὸς οὐδεὶν ἔχων ἐπικουρίαν καθυφῆκε, καὶ εὐτυχῶς
μωθῆς ἐκέρθανεν ἑαυτὸν εὐκλεῶς, τότε μὲν πολλὰ κεκλαυ-
νος ὑφ' ἡμῶν, ἄρτι δὲ ἐν τοῖς τῶν ἐπαινουμένων πρώτοις
τόμενος παρὰ γε ἡμῖν οἴπερ οἴδαμεν) — τοῦ τοίνυν ὑψοῦ,

9. καταπαναγέοντι ?

primum escendissent, deiecti essent a quibusdam nostris civibus,
militibus: qui quidem cives strenue restiterunt, donec cincti pe-
llum animadverterunt, haud terrore panico Davidis perturbati, sed
a urbem maxime laedere gestientes, quos etiam extra moenia ve-
iri erant, si dimitterentur. verum globus ille, quem hi compelle-
t, barbarorum erat non a superiori parte ingruentium, sed irram-
tium per portam orientalem: quam dux prima luce hosti apertam
jurerat ad facilem introitum, siquidem fugam meditatus centurioni
daverat, ut in arcem evaderet et portam, ut ipsius verbo utar,
re sineret, quemadmodum testantur, qui audierunt.

Ita igitur hasta hostili supra murum elata, nostris iam vacuum
tibus (murum orientalem dico: occidentalis enim non habebat ta-
propugatores: sed illorum nonnulli pugnabant, ut nemo gene-
us: in quibus maxime Leo Coutalas fuit, vir prudentia, robore
irtute eximius, qui, quam toto fere mane, urbe iam referta qui-
non placebat barbaris, restitisset, tandem a nemine adiutus pedem
lit et prospere armis exutus lucrum sui fecit honestissime, tum
lem multum deploratus, sed nunc in beatorum primis numeratus

ὡς ἐρρέθη, φανέντος δόρατος ἐκείνου τῇ συνήθει μετακλίσει
καὶ κατακύνσει ὥσει καὶ τινι κατανεύσει κεφαλῆς ἢ καὶ χει-
ρὸς νεύματι μετακαλουμένου τοὺς ἔσω, βραχὺ τι ὥρα μίση
ἦν, καὶ ἡ πόλις πλήρης ἦν τῶν πολεμίων, περιώγοντος Αἰ-
γούστου τετάρτην καὶ εἰκοστὴν ἡμέραν ἐξ ὄτου ἐπέστη, πρώτη
μὲν τῶν τοῦ ναυτικοῦ, εἶτα κατὰ συνάφειαν καὶ τοῦ ἰ-
πικοῦ.

Καὶ ἦν ἰδεῖν τὴν ἡμέραν τότε οὐκέθ' ἡμέραν ἀλλὰ νοκτι
δοικυῖαν, καὶ οἶον παθαινομένην καὶ σκοθρωπάζουσαν ἐφ'
οἷς ἑώρα. δμίχλη γὰρ αὐτὴν βαθεῖα ἐπάχυνεν ὥσει καὶ ἐπέ-
κονιορτοῦ, ὃν ἡ τυφῶς αἶρει ἢ πόδες ζώων, ἄπερ ἀριθμὸς
μετρεῖ ἀπειροπληθῆς· ὡς εἶναι εἰπεῖν, ὄκνεῖν λάμπειν τῷ
ἥλιον οἷς αἱ τῶν ὄκλων ὑπερηύγαζον αὐτὸν λαμπρότητες, πα-
ρηδῆσαι δὲ καὶ ἐκ παλαιᾶς Μούσης “ὄκτωκαιδέκα μὲν κίεν
ἡματα ποntonορευῶν” τὸ τῆς πόλεως σκάφος, “ἐννεακαιδέκα
δ' ἐφάνη οὖρα σκίοντα,” δι' ὧν ὁ τῆς ζωῆς ἡμῶν ἥμις
ἀποτειχιζόμενος ἐμέλαινε σιὰν ἐπικαλύψουσιν ἡμᾶς ψάμι-
κῶς. οἱ δὲ χθῆς καὶ πρῶην ἀλαλαγοὶ καὶ αἱ κατὰ πᾶσαν
βοαὶ καὶ ὁ ἐντεῦθεν θροῦς οὐκέτ' ἦσαν, ἀλλ' ἀντιστρέφετε
τὸ ψαλμικόν, οὐκ ἦν ἀλαλαγμὸς ἐν τοῖς ἡμῶν πλῆθεσιν. ἐ-
δὲς δ' ἂν καὶ ὀρνέων πετομένων κενὸν τὸν ἀέρα, οὐκ οὐδ'
εἶτε διὰ τὸ τοῦ ἀέρος στυγνὸν εἶτε καὶ ὅτι φρικτὸν ἦν καὶ
ἐκείνοις τὸ πρᾶγμα. ἡμέραι γοῦν ἱκαναί, καὶ οὐδαμοῦ οὐκ

19. ἀντιστρέφαι?

a nobis quidem, qui eum noveramus) — hasta illa igitur, ut dictum
est, supra murum elata et solita flexione et inclinatione tanquam
nutu capitis manusve advocante eos, qui foris erant, exiguo temporis
intervallo urbs hostibus impleta erat, die mensis Augusti quarto et
vicesimo, primum classiariis, subinde etiam equitibus irruentibus.

Erat autem dies ille non iam diei, sed nocti similis, et quasi
obscurus tristisque propter ea, quae cernebat. nebula enim densa
obscurabatur tanquam pulvere, qui turbine vel pedibus animalium
inaumerabilem excitatur: ut quis dicere possit, solem lucere desi-
se, quod lucem suam superaret fulgor armorum, vel adhibere vetustae
Musae illud “octodecim equidem dies mare transnavigabam” scapha
scilicet urbis, “andevicesimo autem comparuerunt montes umbrosi:”
quibus absconditus sol umbram diffundebat, nos ut in psalms est,
obscuraturam, hesternae autem et pristinae quiritationes et clamor
bellicus et inde ortus tumultus non iam audiebantur, sed, contra
psalmistam, non erat eiulatus in concionibus nostris. cermeres etiam
aerem avibus vacuum, nescio, propterea tenebras coeli, an quod terribi-
lis illis quoque calamitas videretur. dies certe complures praeterierunt.

ρουθοὶ οὔτε πέλειαι οὔτε κόρακες, οἱ τῇ καθ' ἡμᾶς πρόφῃν
 εχωρίαζον, οὔτε ἄλλοι τις ὄρνις τὸν ἀέρα διενηχοντο, ἀλλ'
 τετοπισμένα ἐνέμοντο καὶ ἡμῖν ἄφαντα. ἀλλὰ τοῦτο μὲν
 ἰ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐφ' ἱκανόν, οἷα τοῦ θεοῦ καὶ τοῖς ἀλό-
 ις παραμένοντος· ἡμέραι γὰρ ὕστερον συχναί, καὶ αἱ μὲν
 ἰφοδοὶ τῆς πόλεως ἔπληθον σπορίμων παντοδαπῶν, οἷς
 ἰρουσιν οἱ τῶν ὄρνιθων σπερμοφάγοι (τὸ βάρβαρον γὰρ
 κ' ἀνίει ἀρπάζον καὶ κατακενοῦν), ὄρνις δὲ ποθεν οὐ κα-
 θαινε. τοῦτον δὲ οἶμαι καινότερον ἐκείνο ἦν, ὅτι περ ὑε-
 ὕ καταρραγέντος, καὶ εἰς ὃν οἱ ἐχθροὶ ἐσκορπιζον, ἀροῦν-
 ς μὲν, οὐκουν ἰσπεύροντες δὲ τὸ καλὸν ὄλον ἄστῃ, ληῖτων
 ἰπερ ἀναφυέντων συχῶν καὶ εἰς μῆκος ἐπιδεδωκότων, οὐ-
 ν ζῶον ποηφάγον ἐκείθεν ἐκέρθανε τι, ἀλλ' εἶχεν αἰρεσιν
 νεως ἐρέπεσθαι ἦπερ ἐκ τῶν βεβλαστηκότων φαγεῖν ὡς ἡ
 φαρμαγμένων οἷς τὸ περιέχον μεμίαντο, ἡ καὶ ὅτι κατὰ
 ὕς ὑκραιωμένους, ὡς λόγος, τῷ πάλαι Διομήδει συνενμίσσαν
 βάρβαρον καὶ αὐτοί, οἷα μὴ ἐθάδες ἐκείνων.

Καὶ τοιοῦτον μὲν καὶ τοῦτο, παραρριφὲν οὐ περιττῶς
 ; συγγραφῆν· ἡ δὲ πόλις εἰσπηδησάντων τῶν ἀντιμάχων
 ιασχεν ὅσα φιλεῖ δρᾶν ἄγριος πόλεμος. καὶ οἱ μὲν ἡμέτε-
 κ, οὐχ ὁ μὲν ὁ δ' οὐ, ἀλλὰ πάντες ἐφρευγον ἀμεταστρεπί
 ἰδ' ὑπεξαίρεσιν εὐαριθμητῶν τινῶν, ὅπερ ἔφαμεν· ἐν οἷς

lum nec passerēs nec columbae nec corvi, qui ante nos visere so-
 bant, nec alia avis usquam per aerem vagaretur, sed avolaverant et
 conspectu evanuerant. atque hoc quidem etiam post captam ur-
 em manebat aliquamdiu, timore quippe etiam pecoribus constrictis.
 es enim multi abierunt, dum viae urbis repletæ sunt granis variis,
 iae aves granis vescentes amant (barbari enim non cessabant cun-
 a rapere et vastare), nec ulla avis usquam comparuit. res autem
 iam mirabilior haec erat, quod, quum imber largus defluxisset et
 iis, quae hostes, arantes illi quidem, non ferentes, venustissimam
 bem universam, disperserant, quasi segetes luxuriosae enatae essent
 in altum crevisset, nullum animal gramine pascens quidquam
 de carpebat, sed pabulum e pulvere anquirere, quam illa vesci
 erba malebant, sive quod aversarentur eam quasi venenatam, rebus
 ippe omnibus circum infectis, sive quod, secundum fabulam illam
 e priaci Diomedis animalibus, ipsa quoque barbaros, utpote haud
 lis assueta, odissent.

Atque haec quidem hactenus, non praeter rem narrationi no-
 rae interposita. urbs interim, irruente hoste, passa est, quae atrox
 ellum parare solet. nostri autem, non passim singuli, sed cuncti sine
 spectu fugiebant, paucis aliquot exceptis, ut diximus: in quibus

καί τις Βολέας τῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ξυνοικίας, ὃς ἤγος ἐς τριακόσια τοὺς μὲν ἀξίῃ διχάσας τοὺς δὲ καὶ ἄλλως εἰς τὸ ζῆν ἀχρῖώσας πολλῇ σπουδῇ τῶν πολεμίων τὴν μίση γῆν ἠσπάσατο. ἀσχύνῃ καὶ αὐτὸ τοῦ Δαυὶδ, ὃς μὴ ἂν κεν φυγεῖν ἀπομνύς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ αὐτοῦ ξίφει πεσεῖν, εἴτα κρη- τράπετο σωθῆναι λυθρῷ ἄχραντος. καὶ ἦν ἡ καθιστορομένη φυγὴ οὐκ ἀσύνηκτος, ἀλλ' ἐνδόντος ἀρχάς, ὡς προεπί- θειται, τοῦ κορυφαίου στρατηγοῦ· ὃς εἴπερ ἔδειξε πρόσω- πον τοῖς ἐχθροῖς, ὡς ἐνεκείνυτο οἱ τῶν συμπεφυγόντων γε- ναιότεροι, συνούλωσεν ἂν ταχὺ τὸ τραῦμα τῆς πόλεως. αὐτὸ δὲ τοῦ πολεμίου στίφους ἕκαμνον καὶ ἔριπτοντες τοὺς φέ- γοντας καὶ σαττόμενοι λάφυρα. καὶ ἐχοῖν μὲν ἐν τοῖσις ἀβλητόν τινα καὶ ἀνούτατον ἐκ μετεώρου ποθὲν τὴν μάχην σκέπτεσθαι καὶ παρασημαίνεσθαι, τοῦ Θεοῦ βελῶν ἀπερ- κοντος ἐρωῶν· ἄνθρωπος γὰρ ἐνδεθεῖς τοιοῦτον κενῶ, καὶ πρὸς ἑαυτῷ τὰ μάλιστα τὸν νοῦν ἔχων, οὐκ ἂν σχοίη ἀπ- 294 βῶς τὸ πᾶν συγγράψασθαι, πλὴν εἰς ὅσον τὰ καιρία ὡς τι ἔμαθε καὶ οἷς αὐτὸς πολυτρόπως ἐπέστησεν.

Ἡμεῖς οὖν τῆς μὲν ἀκροπόλεως ἀπογνόντες διὰ τὴν τοῦ ἐκείσε ὕδατος ἐκδημίαν, ἧς ὀδηγὸς ὁ στρατηγὸς γέγονε, πρὸς τὴν ἀναγκαίαν ἀποσκευὴν, ἣν προεμηθευσάμεθα ἡμῶν τε εἰ- τῶν χάριν καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς, διανειμάμενοι, ὡς καὶ προῖ-

14. ἀπερικότος T

Boleas quidam e collegio clerico fuit, qui, prope triginta hostibus partim securi percussis partim alioquin mululatis, aegre tandem a illis superatus, terram matrem amplexus est. fuit autem etiam ille dedecori Davidi, quod, nunquam se fuga salutem quaesitum, sed in gladium se suum daturum esse iuratus, mox tamen servari maluit errore haud pollutus. neque erat fuga, quam exponere coeperat, incomposita, sed praeceunte, ut dixi, summo duce suscepta est: qui si obstitisset hosti, ut suadebant fugientium generosiores, facile a ca- tricem obduxisset vulneri urbis. hostium turba interim graviter et foriebat fugientes et praeda se onerabat. ac debuerat aliquis in tanto tumultu salvus et integer e loco aliquo superiori pugnam spectare et consignare litteris, deo defendente vim telorum; nam qui tanta ipse implicatus clade, ad suam maxime salutem attenderit, non possit accurate omnia describere, nec nisi quae opportune cognov- rit audiendo aut quibus ipse passim interfuerit.

Nos igitur, quum de arce desperarem propter aquae penuriam cuius auctor dux exstiterat, supellectile necessaria, quam in nostrum et nostrorum usum comparaveramus, distributa, ut supra monitum est. curae non habuimus in sacrum sepulcrum sancti unguentum ex-

ασται, μερίμνης δὲ θέμενοι ἔξω καὶ τὴν εἰς τὸν ἅγιον τὰν τοῦ μυροβλύτου καταφυγὴν, ὅτι δὲ καὶ τὴν εἰς ἑτέρουσ ἴους ναοὺς (οὐ γὰρ δὴπουθεν ἐλάνθανεν ἡμᾶς ὡς πάντων φευγόντων ἐν τοῖς τοιοῦτοις θύσικομένων πολλοὶ παραρησονται τοῦ ζῆν ὠθισμοῖς καὶ τοῖς ἐντεῦθεν πνιγμοῖς), τῷ οἴκῳ παραμείναντες ὅς περιέρχεται ζῶντα ἐκθεραπεύτὸν ἅγιον, καὶ πολλὰ καὶ μυρία κακὰ καὶ τεθεαμένοι καὶ ἰονθότες, ἐφ' οἷς θαῦμα περίεισιν ἡμᾶς ὅπως ἀντέσχομεν, ὅς τοῦ πάγωνος, ὃ φασιν, ἐλκυσθέντες ἀπηγόμεθα διὰ ξι- μύριων ἀνατετινομένων καὶ φρισσόντων ὥστε καὶ λῆιον κωνομένων ἀσταχύσει. καὶ ὠθούμενοι μὲν καὶ κονδυλο- νοι καὶ ὑβρεις οὐ τὰς ἐν ἔθει μανθάνοντες μακάριον τὸ ἴος ἐκρίνομεν, εὐχόμενοι ἐν τοιοῦτοις εἶναι. ὅτε δὲ καὶ ἴθι καθ' ἡμῶν ἐγαυροῦτο, καὶ παραξίφίς ἐπλαγίαζεν ὡς σπλάγγνα βάψουσα, καὶ δοράτια τὰ μὲν ἐνθεν τὰ δ' ἐκεῖ- τῶν πλευρῶν εὐθύνοντο ἀπειλητικῶς, ἀλλ' ἐπαῦθα εὐ- καὶ μόναι ἀντέκρατον βύθια· προενηγεῖν γὰρ αὐτὰς ; ποτὲ ἦν ;

Καὶ ἕως μὲν καὶ τοῦ πολιτικοῦ καθ' ἡμᾶς ἱκποδρόμον ἰτή διάθεσις ἡμᾶς εὐθύνεν· ἐκεῖ δὲ τὸν ἦδη ἀποτεθέν- εις μνήμην Σιφάντων εὐρόντες, εὐῖππον ἐσθηκίτα μετὰ γε τοῦ Μαυροζώμη, καὶ σκεπτόμενον τί ἂν ἔλοι, μεθειλικύ- μεν ὑπ' αὐτοῦ, λόγῳ μὲν τῷ μὴ ἐπὶ πλέον κόπον σχεῖν

is aut templum aliud confugere (neque enim nobis ignotum, si cuncti profugi in ecclesias conduxissent, multos presso suffos perituros esse), sed in domo nos continuimus, quae vivum et sanctum fertur, atque miserias infinitas et intuiti et perpersi, superasse nos miramur, postremo barba, ut aiunt, abstracti per s innumerabiles strictos horrentesque tanquam segetem spicis am deducebamus. itaque dum contundimur et vellicamur et con- llias haud vulgares experimur, beatam tamen eam miseriam du- mos, gaudebamusque, quod ita affligeremur; quum autem enses os destringebantur, et pugio ex transverso nobis intendebatur uam in viscera abscondendus, et hastae hinc illinc lateribus im- bant, tum vero non nisi preces in imo pectore volvebamus: pro- enim illas quomodo potuissemus?

Ducebatur autem isto modo ad hippodromum usque urbis no- ; ibi autem quum invenissemus beatæ iam memoriae virum, antum, generoso equo insidentem cum Maurozoma et circumspie- em, quid ageret, excepti ab eo sumus, ne scilicet diutius affi- ur episcopus, revera autem, ut alia peiora experiremur. nam

τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ἀληθῶς δὲ ἵνα δευτέρων χειρῶν περυσώμεθα. βραχὺ γὰρ ἐκεῖσε τὰ γόνατα κάμψαντες ἐν τῇ μικροκαλύβῃ καὶ ξηροῦ ἄρτου ἀποδακόντες, ἵνα ὕδατος ἐπιώμεθα (ἦν γὰρ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἐν ἡμῖν, ὡς καὶ πάντα τὰ ἐντός), εἶτα κατὰ τιμὴν μυαρίου κελευσθέντες ἐπιβῆναι (μὴ γὰρ οὐ τοιοῦτον ἐκεῖνο τὸ ἱππαρίδιον;), πεισθέντες τῷ ἐπιτάξαντι καὶ ἀνατεθέντες εἰς ἐκεῖνο ἡγόμεθα εἰς τὸ ναύσταθμον, μετὰ καὶ γωρυτοῦ καὶ φαρέτρας, ἀπὲρ ἡ σελλίς ἐτυχε φέρουσα.

Ὡ μοι τῶν ἐντεῦθεν κακῶν. ὡς γὰρ μὴ ἀρκεσάσθω τῶν νεκρῶν δι' ὧν πεζεύον ὄδουσα θερμοῖς ἀτμίζοντων αἵμασι, διὰ σωρείας ἐτέρων ἱππότης περιηγόμην, ὧν οἱ κλεινοὶ κατεστρωμένοι πρὸ τοῦ τείχους ἔκειντο οὕτω πεπνευκωμένα ὡς τὸ ἱππίδιον ἢ μὴ ἔχειν ὅποι γῆς θῆσει πόδα, ἢ ἀλλὰ μεταξὺ τῶν [τε] προσθίων ποδῶν δύο ἢ τρεῖς ἔχειν ὑποκαμηθῆναι νεκρούς. τῆς δὲ δυσκολίας τῆς τῶν πυλῶν ἐξόντων οὕτω μυθίοις Ἀγριολατίνοις, καὶ ὅσα δὲ ἔβω ἕως καὶ εἰς τοὺς λιμένας, ἐγὼ μὲν ἐδάκρυσα καὶ οἱ βλέποντες Χριστιανοί, οὐκ ἂν δὲ αὐτὰ ἐκθήσομαι, ἵνα μὴ ἐν οἷς ἐπιπρῆν ἐθέλω περιττολογῶ. ταῦτα καὶ μόνον κεφαλαιώσομαι, εἰς τεσσαρας χρυσίων χιλιάδας ἐγκρατῶς ἐζητήθημεν οἱ καὶ ψαμμίων ἢ χοῶς δραχὰ ἢ τὸ καθομιλούμενον σίελον ἐν στόματος ἔχοντες, ἀκούσαντες καὶ ὀλίγα ταῦτα εἶναι ἔξω

quum paulisper ibi in tuguriolo reclinati mandissemus panem edum et aquam imbibissemus (ardebatur enim cor et omnia intestina), deinde honoris causa musculum conscendere iussi (annon talis iste erat equulus?), obtemperavimus imperio, et in animal sublatis ad stationem navium deducti sumus, cum receptaculo arcus et pharetrae quae in sella forte suspensa erant.

Proh mala, quae deinde secuta sunt! quasi enim satis non essent: cadavera, per quae pedes transissem calido sanguine fumantis, per acervos cadaverum eques circumducebar, quorum plurima ante me nia ita densa proieccta iacebant, ut equus non haberet, ubi pedes poneret, sed inter pedes anteriores tria quatuorve cadavera calcaret horridum e portis exitum inter tantam innumerabilem Latinorum atrociam, et reliqua deinceps usque ad portum, dessevi equidem contra Christianis, qui ista viderunt, ceteris, exponere non conabor, ne multus esse videar in iis, quae non nisi attingere decet. hoc tantum commemorabo, modeste nos quattuor millia numum aureorum rogatos esse, qui ne manipulum quidem sabuli vel pulveris vixque salivae in labiis haberemus, atque audisse, etiam parvam illam summam in

ἵπου ὃς ἀρχιεπισκοπὴν περιέπει κεντηνάρια ἐς ἑκατὸν (ὡς ἔντου) ἔτους ἑκάστου δωροφοροῦσαν αὐτῷ· καὶ ὅτι ἐν τῇ Σιφάντου νηϊ, ὡς ἦν ἐγγωροῦν, ἀναπαυσάμενοι τῇ καοκία τῶν χιλιάδων ἃς ἡμῖν ἐπέγραψαν οἱ μεγαλοπρεπεῖς ιαταὶ (αὐτὴ γὰρ ἡμῖν κατάλυμα πρῶτον εὐτυχήθη, αἰλώτων γέμουσα κατὰ τὰς λοιπὰς ἀπάσας, οἱ καὶ γοῶσθαι ς ὄργωντες αὐτὸ μὲν ποιεῖν οὐκ εἶχον τόλμαν, ὥσιον δὲ τένθος προσάποιον συναγωγῇ πρὸς σκυθρωπότητα καὶ δυσρε ἐκθλιβούση δάκρυα, ὁποίοις καὶ ἡμεῖς, ὁ κατ' ἐκείνους τυχῆς φόρτος, αὐτούς ἡμειβόμεθα· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ προσῆσαι ἐξῆν). — ἐν τοίνυν τῇ τοιαύτῃ νηϊ τότε καταπαυτες τῇ ἐπαύριον ἕμετὰ τιμῆς ὁμοίας ἀνήχθημεν εἰς τὸν νηγὸν Ἀλέξιον· ἐνθα θῆρα εἰκονομάχον, Γελλεῖμόν τινα, κ τῆς Νικαέων διέδρα τὸν Ἀνδρόνικον, ὁ τόπος ἡμῖν ἐξέειν, ἄγριον ἐκείνον καὶ οἶον θανατοῦν καὶ προτοῦ ἐμφρα· ὃς οἶα τις Ἐριννύς τραγηδική, ἔχων κατ' ἐκείνην καίς, ἐρεβδιφῆσας ἡμᾶς (ἦν γὰρ ἤδη νύξ), καὶ εὐρών ἐνθα ἐκοιταζόμεθα, οὐ πρὸς ὕπνον (ἐπτερυζατο γὰρ καὶ αὐτὸς μῶν ἐπὶ νύκτας ἤδη πολλὰς) ἀλλ' ὅτι μὴ εἴχομεν ἢ καθῆ- ἢ ἴστασθαι οἶα πολυημέροις καταπεπονημένοι κακοίς, ἀνάκ πρὸς βοήν συχνὰ ἐβαρβάριζε κατὰ τι κακὸν φροῖμιον τῷ φονεύσαντι ἡμᾶς, παρόντος καὶ ἀγαθοῦ τινὸς ἀδελφοῦ ἢ ἐξ οὐ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων τὸν θῆρα ἐμάδομεν

se, qui archiepiscopatum administraret, ad centum centenaria (vitias!) quotannis illi praebentem; deinde in navi Siphanti recentes, ut licebat, et argentum, quod nobis imperaverant superbi re, expectantes (illud enim nobis primum deversorium contigit, is refertum, ut ceterae naves, qui nos miserari, quamvis cuperent, iudebant, sed dolorem tamen vultu ad tristitiam composito et ius moestitia expressis significabant: id quod etiam nos vicissim amamus, aequae atque illi homo calamitosus: nam ne alloqui quidem quam licebat) — in illa igitur navi tum nocte transacta, postero eque honorifice ad Alexium Comnenum deducti sumus: ubi feram oibus infestam, Gelielmmum quendam, qui e Nicaeensium civitate nicum effugerat, invenimus, hominem ferocem et quasi prius necare m, quos devoraret: qui furiae tragicae instar, facem etiam, ut nanibus tenens, per tenebras (iam enim nox erat) nos quareret quum invenisset, ubi cubarem non ad somnum capiendum iam multis nos noctibus fugerat), sed quia nec stare nec sedere imus, multorum dierum aerumnis exhausti, frequenter barbaro m carmine exsecratur, quicumque nos non occidisset. comitabam autem bonus quidam frater, ex quo feram istam in imagines
o Grammaticus.

μαίνεσθαι. ὡς δὲ ἡμεῖς ἠρόμεθα τί τὸ αἷτιον τοῦ φονι-
 ους ἡμᾶς εἶναι, πρῶτα μὲν θυμωθεὶς αὐτὸς εἰς πλεόν ἐπι-
 κριεν ὡς, εἶπερ αὐτὸς τὴν ἀρχὴν ἡμῖν περιέτευεν, οἷα ἂν
 ἄρτι κεφαλὴν εἶχομεν, εἶτα καὶ αἰτιολογήσας τὸν καθ' ἡμῶν
 θυμὸν, ἐπέβαινε τὴν αὐτοῦ σοφίαν εἰς τὸ ἀπίστους ἡμῶν
 εἶναι θεῶ ὅλα τῶ Ἀνδρονίκῳ πιστούς· πρὸς ἅπερ ἡμεῖς ὑπο-
 λευσάμενοι, καὶ ποικίλα λαλήσαντες ἢ λαλαγήσαντες πρὸς ἡ-
 295 δρα μαινόμενον (ἠγαπῶμεν γὰρ ἔχειν κεφαλὴν), μόλις ἐγ-
 μερώσαμεν τὸν ἀτίθασσον, ὡς καὶ ἀσπάσασθαι ἡμᾶς καὶ εἰς
 χεῖρα φιλήσαντα οἴχεσθαι.

Καὶ οὕτως ἡμεῖς τε νύκτα καταθετικὴν εὐρομεν, τῷ
 ἐκείνου δάδων καὶ λάλων ἀπαλλαγέντες χελεῶν, καὶ οἱ συ-
 κατεστροφώμενοι αἰχμαλώτοι ἐς Κομνηνοῦ. καὶ διαγαγόντες ἐπι-
 μετὰ τῶν συναιχμαλώτων ἡμέρας ὀλίγας, καὶ τι καὶ ἐλεθῆ-
 τες εἰς τροφήν, γαί δὲ ὑπὸ τινος τῶν ἐκείνου καὶ εἰς χε-
 κσα κέρματα, ὧν ἡ δόσις ἡμῖν τηνικαῦτα εἰς Θησαυροῦς ἐ-
 γράφη Κροίσου (καὶ ἐλεῆσαι ὁ θεὸς ἐκείνον τὸν ἀδραμον).
 εἶτα καὶ εἰς τοὺς κόντους, εἰπεῖν δὲ συνηθέστερον, κίμης
 (μισῶ γὰρ τὸ ἀκράτως βάρβαρον) ἐκομίσθημεν.

Ἔτι κεφαλαιώσομαι καὶ ὅτι ἀεθλέυσαντες μακρὰ και-
 ἐκεῖ, μόλις μετὰ καὶ ἡμέρας μετρίας τῶ τοῦ ἀγῆου ἡμῶν
 ἀποκατέστημεν· καὶ ὅτι εὐρόντες ἐκεῖ φῦλα Λατῶν
 καὶ ἑτεροίων δὲ ἀνθρώπων γέμοντα ἰδόντες τὰ τε ἀπὸ
 τε κάτω, ἐξ ἀνάγκης ἐγενόμεθα τοῦ κατὰ τὸν οἶκον πρῶ-

saevire cognovimus. itaque quum quaesivissemus, quid causae esset,
 cur occidendi videremur, primum etiam vehementius exacerbatus re-
 spondit, si ipse statim ab initio nos invenisset, non iam nobis caput
 salvum futurum fuisse, deinde causas, cur odio nos haberet, expo-
 scans, doctrinam suam eo deduxit, ut nos adversus deum perorans
 quippe fides Andronico diceret: contra quae nos tecte disputans: et
 varia cum illo loquendo fabulandoque (carum enim nobis caput esse
 aegre tandem ita mitigavimus hominem ferocem, ut amplecteretur nos
 et manum deosculatus discederet.

Ita noctem quietam tum ipsi nacti sumus, illius facibus angustis
 liberati, tum captivi ceteri nobiscum cubantes in aedibus Comneni-
 ibi cum sociis captivitatis dies aliquot versati et nonnihil sustulimus
 cibo, a quodam domesticorum adeo numis aeneis donati, quo die
 tum divitias Croesi nacti nobis videbamur (miserentur utinam tu
 sim illius hominis deus), postremo ad contos, sive, ut usitatus est
 cam (odi enim sermonis nimiam barbariem), comites deducti sumus.

Memorabo hoc quoque tribus, verbis, multa illic quoque perpetua
 nos vix tandem post aliquot dies in aedes sancti nostri resiste-

υ, και επιδόντες εαυτούς πεισουλίῳ· τοῦ ἐκεῖνος βραχυτά-
 υ λοετροῦ ἐκειμέθα, χόρτον ἄμικτον ὑποβεβλημένοι· και
 ὄκτω μετρήσαντες ἡμέρας, ἐν αἷς ἄρτον ἀκραιφνή οὐδὲ
 ἴομεν, ἀλλὰ τοῖς ἐκ πιτύρων ἐγκρυφίαις ἐχρωκοποῦμεν τὸ
 γαστρός λίγρον, και οἶνον δὲ μηδὲ μύρισμα εὐτυχῆσαν-
 ῖ; μετ' αὐτάς και οἶνον ψευδωνύμου ἡέρα και ὡς ἀλη-
 ῖς κατὰ στραγγα μετέσχομεν, και ἄρτου δὲ ζυμίτου, και
 λων δὲ τινων· και ὅτι οὐδὲ τὸ κηπίον εἶχε λιμὴν ἡμῖν
 νέσθαι τοῦ Ἀστυνικοῦ κλύδωνος. και εἰ μὲν δένδροις ἡχ-
 τοῦτο, και μάλιστα συκιᾶς, ὧν και ἄωρος ὁ καρπὸς παρη-
 μετο τοῖς ὀμησταῖς εἰς ἐμβρωμα, ἐτι δὲ και πρασιαῖς, αἱ
 φίλιγατα ἡμῖν ἔφυσαν, ἄλλη τοῦτο λύπη τοῖς γε φιλοτοι-
 τοις· ὅτε δὲ και τὴν ὑποποδιαίαν ἡμῖν ἡχρείουν τραπέ-
 ν, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐκ ἔχω φράσαι ὅπως ἂν φέροι τις ἀπαθῶς.
 καθήμεθα μὲν γὰρ ὀμιλαδὸν οἱ πτωχοὶ σύσσιτοι, τοὺς πιτυ-
 ρς προβεβλημένοι πρὸς τροφήν· οἱ δὲ ἀπαιδεστοὶ ἀφέντας
 ἴρειν τὰ ἐκ τῆς γῆς, οἷς ἔχαιρον ἐμφιλοχωροῦντες αἰεὶ τῷ
 πρ, ἐσκευάζοντο καθ' ἡμῶν· και ἐγγίσαντες, εἶτα στραφέν-
 ς και τὰ περὶ τὴν ἔδραν γυμνώσαντες και εἰς ἔκκρισιν ὑφι-
 ῖσαντες κατεστοχάζοντο ἐξ ἐναντίας ἡμῶν ἀποκοντοῦν τὰ
 ῖριττὰ τῆς γαστροῦς, ὑψιόκόμενα καθ' ὕδωρ διὰ τὰς ὀχετη-
 ῖς σταφυλάς. και ἐποίουν οὕτω. και οἱ μὲν μεθ' ἡμῶν

10: cuius tamen et inferiorem et superiorem partem a Latinis occu-
 tam et aliis refertam hominibus invenimus, concessimusque neces-
 sate coacti in hortulum domui contiguam, sedemque nacti in atrio
 lnei perexigui, quod ibi est, procubimus, mero foeno substrato;
 que diebus octo transactis, quibus surum panem ne videremus qui-
 m, sed frustulis e surfuribus sub cinere coctis ligurientem compe-
 remus ventrem, vini vero nie odorem quidem haberemus, tandem
 quid nomen vini ementens quiete et revera guttatim combibimus,
 nem quoque fermentatam et alia quaedam nacti. ceterum ne hor-
 lus ille quidem portus nobis a fluctibus Latinis tutus erat. quodsi
 bores laedebantur, fici maxime, quarum etiam immaturi fructus a
 ris istis hominibus absumebantur, aut areae olitoriae, quae carissimae
 bis erant, ea quidem res illos sane affligebat, qui talia amant; sed
 um etiam pedibus substratam mensam deleverunt, id vero nescio
 quidem quomodo quis aequo animo ferre potuerit. considerabamus
 im tenuis coenae socii, surfureo pane, quo pascere adposito,
 um homines isti agrestes fructus, quibus delectati semper hor-
 um obibant, carpere desierunt, et adversus nos se instruxerunt.
 ope ad nos accesserunt, deinde conversi, nudatis natibus, consede-
 nt ad exonerandam alvum, locum nobis oppositam captantes, quo
 ererent supervacanea ventris, aquae instar propter leves uvae produ-

βδελυττόμενοι, ὡς ἔδει, τὸ μυσαρὸν διερρήγγοντο θυμῷ, καὶ κατηκονῶντο ἀτίμως ἀπαγαγεῖν τοὺς — εἰ χρὴ Ἑλληνικῶς προσρηθῆναι — Ὀζόλας· ἡμεῖς δὲ ἐπείχομεν τοῦ ἔργου, κρίνοντας ὡς οἱ ἁμαρτιῶν βορβόροις ἐγκαλινδούμενοι καὶ τούτων ἀποβαίνουσιν ὀδμῶν ἄξιοι.

Προσθήσω ταῖς κεφαλαιώσεσι ταύταις καὶ ὡς ἡ ἔρημὸς κοίτη, ἐπὶ πλεόν παραμείνασα, ὅψε ποτε ὑπὸ Θεοφιλῶν ἐξ-θεραπεύθη ἀνδρῶν, ὥσπερ καὶ ἡ γυμντεία, ὣν οὐχ ἡμεῖς δαψιλῶς εἶχομεν μόνοι ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ μεθ' ἡμῶν· καὶ οἷτι καὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν παρηγάγομέν τι κέρδους, αἰμίλια κωτίλαντες καὶ βαθέα· ὣν οὐκ ἂν ὠκνησέ τις μεμηῶσα διὰ τὸ ὑπογλάφυρον, εἶπερ ἦν καιρὸς ἐνταῦθα περιηγηθῆναι καὶ αὐτά. καὶ ἀφαίρεμα μὲν τι τῶν ἐξ ἡμῶν (ἡμίσιον δι-τόν εἶπεν ἡ βίβλον μίαν γοῦν ἢ στρωῶμα ἢ ἄλλο τι τῶν ἡμετέρων) ἐκσπάσαι τοῦ· καὶ αὐτοὺς χάους οὐκ ἔχουσι. Ἡ χρυσίνους δὲ πεντήκοντα ἐπορισάμεθα, οὐ πάντη φορησά-τες ἀδώρητα· ὅθεν ἡμῖν ἡσυχαία τις ἀνάστασις πρὸς κατὰ παντελῆ πτωχείαν γέγονε πτώματος, τοῦ μυροβλύτου καὶ ἀ-λοίαν ἐπίρροϊαν παντοίαν πλημμύροντος καθὰ καὶ ἐξ ἀπε-νοῦ τινός, ἀφ' οὗ καὶ ἡμεῖς ἐξήσαμεν καὶ τὸ τῆς πόλεως ἐξ-ἄπαν περιλειπούμενον. οὐκ ἂν γάρ τις καταιωθεῖ καὶ ἐξ Ἰουδαϊκῆν ἐκκυλισθεῖν ἀχαριστίαν, ὡς τολμῆσαι προετηρη-

entia. hoc illi faciebant; socii autem nostri, indignati, ut per turpitudinem istam, ira rumpebantur conabanturque contumeliose agere istos — ut Graece dicam — Ozolas: a nobis tamen prohibiti sunt, quippe qui ita existimaremus, qui in stercore turpitudinis volutantur, eos etiam tali odore dignos fieri.

Addam his strictim commemoratis illud quoque: quum satis diu in dura terra cubuissimus, sero tandem a piis hominibus cubili consultum esse, pariter atque nuditati nostrae, ita ut non solum ipsa, sed etiam omnes socii nostri abunde omnia haberemus; deinde etiam ab hostibus nonnihil beneficii nos obtinuisse, suavia et blanda fabulando: quae quis commemorare haud differret propter subtilitates, si opportune hic commemorarentur. nihil quidem, quod nobis surreptum esset (velut mulum vel unum certe librum vel tegetem vel aliud quid rerum nostrarum) extrahere ex illorum faucibus potuimus, sed numos aureos quinquaginta adepti sumus, non prorsus frustra a nobis cantata cantilena: unde placida nobis contigit e nimia inopiae indigentia restitutum, quum etiam sanctus, qui unguenta exsudat, aliam variam tanquam ex oceano quodam copiam subveheret, unde et ipsam vitam sustentabamus et quidquid civium reliquum erat. neque enim quisquam adeo temerarius fuerit et ad Iudaicam prolatabatur turpitu-

ἰν χειλέων ἀκερδῆς ἐκ τοῦ μυροβλύτου ἀπεκβαίνειν τὰ τε τροφήν καὶ λοιπὰ δὲ τινα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἡμεῖν παρεκβεβάσθω συμμετρῶς καὶ οὐδέ ἓν ἕξω τοῦ δέοντος· οἱ δὲ βάρβαροι πληρώσαντες τὴν ἰλιν ὄλην, ἕξ αὐτῶν τῶν ἐψῶν πυλῶν ἀρξάμενοι, ἐθέριζον ὑς καθ' ἡμᾶς, καὶ συχνὰ ταῦτα δράγματα ῥίπτοντες σω- ὑς ἐστοίβαζον, ἕξ ὧν Ἄιδης φιλεῖ σιτούμενος. καὶ οἱ μὲν ἰ τῶν ἀμφοδῶν φεύγοντες ἐπιπτον περὶ αὐτάς, καὶ ἅμα υμνοῦντο σκυλευόμενοι· καὶ οὕτως αἱ ἀγνυαὶ εἰς οἰκτρὰ χεδιάζοντο πολυάνδρια, ἧλλοι ἐφορῶντος ἂ μὴ ἔκρηπεν. οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις περήμενον αὐταῖς εἰς ἀδιεξόδευτον· καὶ ἦν εὐρέσθαι οἰκίαν ἣν οἰκῶν ἄνθρωπος ἠλεήθη, πλὴν εἰ ἅρα πληθὸς εἶχεν ὁ οἶκος. ἐκείνου γὰρ οἱ μὲν τινες ἐπι- ὄν ἔσω, οἷς καὶ ἦσαν αἱ οἰκίαι αὐτῶν τάφοι αὐτῶν, πα- θεῖναι τὸ ψαλλόμενον· οἱ δὲ διεκχυθέντες εἰς φυγὴν τῆ ὕ πολέμου τύχη ἐπεδίδοντο. καὶ τέως μὲν ἀπλοῖ ἔκειντο οἱ τῶν πολέμων· μικρὸν δὲ ὅσον τῶν πολεμίων ῥαισιάντων τῆς ἀν ἐντροχειίας, καὶ ὑποπαιζόντων πικρότερον κατὰ γαίας, δὴ λέγεται, κωφῆς, καὶ ἕτεροῦ νεκροῦ ἐπέκειντο, καὶ μὲν τις νεκρὸς ἄνθρωπος ὄνη κειμένη συνεδνύαζετο, ἕτερος κῦνα εἶχε συμπαρακείμενον. καὶ τούτων τὰ πλείω κατα- παιγμένα ἦσαν ὡς εἰς διάθεσιν συμπλοκῆς καὶ φιλήματος. ὅμοῦ ἦν αἰλούρω κατοικιδίῳ. οὐδὲ τοιούτων γὰρ τὸ

em Ingrati animi, ut dicere audeat, inanem se ab eo sancto di- dere sive victum sive res alias rogaverit.

Haec ita a nobis modeste profecto nec praeter rem interposita ito. barbari autem totam urbem implebant, a porta orientali ex- i, metebantque cives, et acervos cumulabant crebris iaciendis ma- ulis, quibus Orcus repleri cupit. qui per vicos fugiebant, oc- ebantur in iis, simulque spoliati nudi iacebant, ut viae subito in itia hominum comitia mutarentur, adspiciente sole, quae non de- rat; qui autem in aedibus erant, remanebant in iis fuga praeclosi, : erat domus, cuius incolae parceretur, nisi magnum numerus eam eret. alii enim intra parietes peribant, quibus quidem domus : sepulcro erat, ut verbis psalmistae utar; alii, qui foris fuga sa- em quaerebant, fortunae belli dabantur. et aliquamdiu quidem nives occisi passim iacebant; sed mox, quum hostes ab incurso- impetu remisissent, et insolentius terrae, ut aiunt, mutae insul- eat, tum reliqua mortuis cadavera iniiciebantur, tum alius homo : isus cum cadavere asini copulabatur, alius canem socium habebat : ea quidem pleraque per ludibrium quasi ad amplexum vel oscula uposita erant: alius rursus cum fele domestica: nam ne his qui-

βάρβαρον ἐφείδοντο, καὶ μάλιστα κυναρίων ὡς καθυλακτῶν.
 296 των καὶ ἐπιτρεχόντων· διὸ καὶ αὐτῶν ἡ καθ' ἡμᾶς πόλις
 ἐσπάνισεν. εἴ τι δέ που καὶ περιλέλειπτο, ἀνδρὸς μὲν Ῥο-
 μαίου βυτεβῆυσεν ἄν καὶ κατέδραμε, Λατίνῳ δὲ ὑπέζωχε
 κρυζόμενον· κατέγνω γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα οἱ κακοῦ ἦσαν,
 καὶ εἶχε παροιμιάσασθαι τις τότε κατὰ τοὺς ἐν Σεριφῶσι
 γῶντας βατράχους καὶ τινὰς τοιοῦτους Ἴταλοὺς τέτιγας, ἵ-
 τω καὶ κύνας ἀφώνους τοὺς παρ' ἡμῖν.

Καὶ ἀμφόδους μὲν κατατρέχεσθαι καὶ οἰκίας οὐκ ἔ-
 πύσχειν οὐκ ἄν εἰς μάχης καινοπράγημα θεῖη τις· οὐκ ἔ-
 δὲ ναοὺς τυραννεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦτο θεομαχίᾳ κρίνοιτο ἂν ἄ-
 χιθυρον. εἰστρέχοντες γὰρ καὶ εἰς αὐτοὺς ἐκάστους οἱ βάρ-
 βαροι ἐποίουν πάνδεινα καὶ οἶα θεὸν ἐρεθίζειν εἰς ἄνθρω-
 πα· οὐκ ὄσους μὲν ἱεροῦς ἄνδρας, τεθωρακισμένους ὅλων τῶν
 ἀγιωτέραις τῶν στολῶν, κατέκοπτον, τοὺς πλείους εἰς θύ-
 15 τον, τοὺς μὲν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐνθέου βήματος, τοὺς δὲ καὶ
 ἐκτός, ὅποι τύχη εὔροιεν οἱ φρονεταὶ ἐνστάτας παρὰ θεῶν·
 καὶ ὄσους δὲ λαϊκόν, οἱ τοῦ στόματος πλήρους ὄντος τῶν
 20 ριῶν ἐλέησον" ἀπηρεύσαντο τὰς κεφαλὰς, ἐπανακρινόμενοι τὴν
 τὸ "κύριε ἐλέησον," καὶ γελώμενοι. αἱ δὲ κατὰ λαγγίαν γυναι-
 25 θεῖσαι σεμναὶ γυναῖκες ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ εἰς ἀγνείαν ἐπα-
 ρεασθεῖσαι, ἰδοὺ εἰσι, καὶ προσβενέτωσαν κατὰ τῶν αἰνῶν
 αἱ ὑπὸ γάμου ζυγόν, αἱ διὰ παρθενίαν ἄντοι, αἱ γὰρ

dem animalibus barbari parcebant, caniculis maxime, utpote lac-
 tibibus accurrentibusque: unde etiam canum illa penuria consecuta est
 in urbe nostra; nam si forte unus vel alter relictus est, allaturus
 is et invaserat Romanos, Latinis de via decesserat cum gannitu: in-
 telllexerant quippe etiam illa animalia, in quanta miseria essent, et
 possit quis cum ranis Seriphi insulae mutis cicadisque item hinc
 canes nostros tum similiter elingues conferre.

Enimvero quod in viis concursatum est et vexatae sunt domus, res
 in bello minime miram quispiam dixerit; quod autem sacra templa
 laedebantur, id vero pugnae adversus deum susceptae simile est.
 etenim omnia templa ingressi barbari nefasta patrabant, quae de-
 ad propellendam iniuriam provocare viderentur. quot illi sacerdotes
 quasi armatos sacris stolis, plerosque ad necem, percutiebant, alios
 in ipso sacro suggesto, alios foris, ubicumque homicidae ministrum
 dei invenissent! quot laicos, qui pleno ore precantes "domine, miserere,
 atque derisi. feminae autem honestae, in templis salacitate barbarorum
 pollutae et castitatis decore privatae, adversus noxios prodeunt.

θεοῦ. καὶ μιᾷ μὲν ἓνα τινὰ συγχρωσθῆναι εἶχ' ἂν μεῖον
 ακόν· αἱ δ' ἐν τοιούτοις κοιναί, καθά τις ἂν εἴποι, ἀμί-
 ονκ ἂν εὐροίεν κλαυθμὸν ἐπάξιον.

Ἔχω καλόν τι ἐνταῦθα τῶν βαρβύρων εἰπεῖν, ὅτι φο-
 εινοὺς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιβαλόμενοι τινες ἀπέσυρον αὐ-
 ρς ἔξω γούν, καὶ οὕτω καθήρουν, τῷ ζῆν μετριάζοντες τὸ
 ὄν.

Οἱ δὲ τοῖς θείοις ἐνυβρίζοντες, καὶ τὰ μὲν τῶν σεβα-
 ων τυπωμάτων κατασχίζοντες, ὅσα μηδὲν τι γλαφυρόν ἐκ
 ίας ὕλης εἶχον τὰ δὲ ψιλοῦντες τοῦ κατ' αὐτὰ κόσμου με-
 πληγῶν, οὕτε ταῦτα δρᾶν διεγνωσμένοι ἐχώρουν εἰς εὐ-
 ιον ἡμετέραν μνήμην, καὶ νῦν δὲ εἰς νοῦν ἐλθόντες ἡμῖν
 πύονται. καὶ πῶς γὰρ ἂν τις γυμνοῦσθαι ἀνθρώπους
 ἐκκλησίας μαθῶν καὶ ἀχθόμενος ἀνάσχοιτ' ἂν μὴ οὐ χό-
 διαρραγῆναι, γύμνωσιν κειμηλίων θείων ἐγνωκῶς; ᾧ θεοῦ
 ζικακίας, εἰ βάρβαρον ἄνδρα κατὰ τῆς ἱερᾶς καὶ φορικτῆς
 πῆξης ἀναπηδήσαντα καὶ ἐκκαλύψαντα τὴν αἰδῶ καὶ ἐνου-
 ντα εἰς ἀκοντισμὸν ἀφῆκε ζῆν ἀνεχόμενος. ᾧ σταυροί
 οἱ, τὸ ἡμέτερον κράτος, ὅσοις καὶ ἑμῶν οἱ μιαιοὶ ἐνέ-
 ξαν· καὶ ἡ θεία δύναμις ἀτρεμοῦσα οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ
 ἐρθῆσεται.

Τί ἂν τις ἐνταῦθα ἐκθείῃ καὶ ταύτην μιαιρίαν, ὡς τοῖς
 ἔξ ὕελου ἐκκλησιαστικοῖς λαμπτήρσιν ἐνεθόρουν οἱ ἀσύν-

ines iugo matrimonii maturae, propter virginitatem sacrosanctae,
 sae dei. et quidem si singulae a singulis pollutae essent, minor
 itudo foret: sed quasi promiscua ista, ut quis dixerit, flagitii re-
 acula nunquam digne poterunt deseri.

Laudandi hic mihi sunt barbari, quod quidam in templis ab-
 ditos, quos trucidare cuperent, extraherent certe et deinde occide-
 , in vita flagitium continentes.

Qui autem rebus divinis insultabant, et sacra simulacra alia di-
 lebant, in quibus quidem nihil e pretiosa materia elaboratum
 , alia tundendo spoliabant ornamentis, nec tunc istud facere co-
 gratiam apud nos inibant, et nunc in memoriam revocati ab-
 entur. nam quomodo quis, qui homines in ecclesia nudatos cum
 gnatione audierit, teneat se, quo minus ira rumpatur, quum res
 as nudatas cognoverit? o patientiam divinam, quae barbarum
 acram et venerabilem mensam insipientem et pudendis nudatis ve-
 n exonerantem sustinuerit et vivere siverit! o cruces veneran-
 fortitudo nostra, quotquot scelesti isti laeserunt! nec est, ut
 ida divina potentia non expergesiat.

Quid illam torpitudinem commemorem, quod candelabra eccle-

τακτοι, ὅσα καὶ οὐράναις, εἴποι ἂν ἡ τραγωδία, τοῖς δὲ τῶν οὐρῶν δοχείοις ὅλα καὶ ποτηρίοις ἐκέχρητο; οὐ γὰρ καὶ κατὰ φρεάτων ἀφιέντες προρρέειν τὸν τοῦ κατ' αὐτοὺς ἀσκού προίχοντα πόδα, εἶτα ὑδρευόμενοι ἔπινον τοῦ μiasμοῦ καὶ τοῦτο πάλιν καὶ πάλιν, καὶ εἰσαεὶ κύκλον τοῦτον ἐλίττοντες ἀσέλγῃ;

Ἄλλὰ τοῦτο μὲν εἶη ἂν καὶ γελοῖον παραρριφὲν εἰρημῇ τινὶ καὶ αὐτό· ἃ δὲ ἀνόπιν συγγεγράφεται, ἀλλ' ἐκείνα μέρη προκαλοῦνται δάκρυα. ὅποσον καὶ τὸ τοῦ μυροβλάτου, οὗ τῷ τάφῳ ἐμπεκαιότες μετὰ πελέκεων οἱ τοιοῦτων εἰς πονηρὴν ἄξιοι τὸν τε πέριξ ἐπιπολάζοντα κόσμον ἐξ ἀργύρου κατέκοψαν, καὶ τὸν ὑπὲρ κεφαλῆς δὲ περιειλοντο χρύσειον σίφαινον, καὶ μὴν καὶ τὸν ἕτερον ἀπήγαγον τοῖν ποδοῖν, ἵνα τάχα τὸ ποδώκες τῆς ἐξ ἐκείνου δίκης ἐκκλίναιεν. καὶ ἐπραξαν ἐς τὸ πᾶν, εἰ μὴ τὸ θεῖον ἀντέβη καὶ ταχὺ ὄδησεν τοὺς κρείττους ἐν γὰρ τοῖς βαρβάροις εἰς κωλύμην κατεπέτασε τοῦ κακοῦ. εὐνοῦχος γὰρ τοῦ ἔθγος, ἀμικρὰς τὴν ἔμπε, πράττειν ὄξυς καὶ θερμός, οἷος φόβον βαθὺν καταπέμπει οἷς ἂν ἄγριοις προσερχθεῖη, ἔφιππος εἰσελάσας, ὡς οὐκ ἂν τις ἐλπῖσαι, ἕως εἰς βαθὺ τοῦ θεοῦ ναοῦ, ὡς μὲν αἱ πολλοὶ ἐνόμισαν, διὰ περιφρόνησιν καὶ αὐτὸς κατ' ἐκείνους ἐν τῇ τῆς μητροπόλεως καθολικῇ καθιππεύσας τὸν τε ἴαση ἀπέβαλε συγκατενεχθεὶς θραυσθέντα καὶ αὐτὸς οὐκ ἐπ' ἀπ-

1. ἐνεούρου?

siarum vitrea effrenati isti tanquam matulas habebant, ut tragœdia dixerit, urinae receptaculis autem pro scyphis utebantur! quid quid iidem utris sui prominens ostium in puteos solvebant, deinde bibebantque de mixtura, idque identidem, et perpetuo in obsecrum istum gyrum acti.

Sed hoc quidem quamvis ridiculum ita interpositum esto. ut ipsum quidem praeter rerum ordinem. quae autem supra narrata sunt, ea vero lacrimas infinitas excitant. quale erat etiam, quod in sanctum, qui unguenta exsudat, patrarunt, cuius sepulcrum insolenter violarunt, securibus, quas ipsi meruissent, argenteam crepidinem dissecantes et coronam auream capiti impositam detrahentes: quae etiam pedem alterum abstulerunt, quo scilicet poenae ex eo consequentiae celeritatem declinarent. atque ita forsam universa delerissent, nisi numen divinum obstitisset, et repente primores barbarorum commovisset et excitasset ad sistendam perniciem. namque evanctus regis, amiras dignitate, acer et promptus ad agendum, et qui terrorem incuteret, ad quemcunque iratus accessisset, equo, quod vis credas, in intimum templum ingressus est, ipse quoque contemptu, ut plerique arbitrabantur, sacrarum rerum abreptus, illius et-

εν, ἀληθῶς δὲ κατὰ προμήθειαν, ἵνα καὶ ἄξιον οὕτω διὰ πυκνότητος τοῦ λαοῦ παρεισδύοιτο φευγόντων ἐκάστων πατηθῆναι τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἄποπτος δὲ ὧν βλέποιτό τε καὶ βλέπει τοὺς κακουροῦντας, καὶ οὕτως αὐτοὺς ἀμύνοιτο, εἰσδραμῶν γοῦν ὁ εὐνοῦχος οὕτω μετ' εὐγενοῦς Ἰησοῦ καὶ μετὰ χεῖρα σιδηρεάν κορύνην κατάγων, συνεπιλαμβανόντων ἅμα καὶ τῶν ἐφεπομένων θεραπεύοντων, οἳ καὶ αὐτοὶ δροῖ δρᾶν ἦσαν, φόνους τε πολλοὺς ἐκάλυψε καὶ γυμνά-ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἃ δὲ ἔτρωθι κωλυθῆναι οὐκ ἔστι, καὶ τοὺς ἐπιβούλους δὲ τοῦ ἁγίου τμήρου ἀπήγαγεν, ὡς ἂν ἐκεῖνοι ἦθελον, κερδήσαντάς μόνα (μυρία δὲ ἦσαν να) ὕσα πρὸ αὐτοῦ κατέσπασαν φθάσαντες. καὶ φόνους τοὺς ἐκεῖ κατέσχευεν ὁ ἄρχων, τοῦ δὲ πνιγμοῦ τῶν φωνῶν ἐν τῷ ναφῷ οὐκ ἦν ἐπίσχεσις, ἀλλ' ὡσπερ ἐν ταῖς ἁλκαθολικαῖς, οὕτω καὶ ταύτῃ οὐκ ὀλίγη μόρα τοὺς ζῶν-ὁ πνιγμὸς ἐδικαίωσεν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἐρίζοι ἂν πρὸς τοὺς ἀκροπόλεως πεπνιγῶτας, ὡς ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου συν-ψε.

Τί ἂν λέγοιμι τοὺς τῶν τεγῶν οἴκων ἄνωθεν καθάλλο- 297
 νος ἐπὶ μελέτῃ θανάτου, ὅτε τὸ μέγα κακὸν καὶ αὐτοὺς
 ιστοίχιζεν; οἳ περὺξασθαι εἰς αἰθέρα μὴ ἔχοντες, οὐπερ
 ἵντο ἄν, τὸ τῶν βαρέων ἔκασχον καὶ ἐλάκουσιν εἰς θάνα-
 15. κάν? 17. οὐς?

lo, qui, quum in catholicam metropolis ecclesiam invectus es-
 deturbatus tum equum vulnere laesum amisit, tum ipse male
 essit, sed revera divina ductus providentia, quo facilius ita per
 itudinem hominum penetraret, ne ab equo conculcarentur caven-
 , et sublimis tum cerneretur ipse tum cerneret scelestos, atque
 illos flagitio prohiberet — ingressus igitur est ita eunuchus cum
) generoso, et, clavam ferream manu torquens, adiutus etiam a
 esticis comitantibus, qui et ipsi manu prompti erant, caedes
 as et virorum mulierumque spoliationes impedivit, quae aliter
 eliri non poterant, et sacro sepulcro insidiantes abegit, quemad-
 um ipsis minime placeret, lucratos tantum (infinita sane illa
 t), quae ante adventum eius detraxerant. itaque caedes quidem
 lux ille sistebat, sed elisio fugientium sisti in templo non pote-
 verum sicut in reliquis ecclesiis publicis, ita in illa quoque haud
 ua hominum pars suffocata est, quorum quidem numerus par est
 esse iis, qui in arce elisi sunt, de quibus in principio huius libri
 um est.

Quid illos commemorem, qui desuper de tectis aedium in per-
 em se dederunt, calamitate quippe immani circumventi? qui
 m per aerem volare, ut cupiebant, non possent, pro corporum

τον, ἐκ μετεώρου κατασκήπτοντες. τί δὲ τοὺς κατὰ φρεσίν
 ὡσεὶ καὶ τινὸς Κωκυτοῦ καὶ Ἀχερουσίου ὕδατος βυθίζομε-
 νους ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας; τοὺς μὲν φόβῳ τοῦ μὴ ἴνα
 πεσεῖν θανάτῳ, τὰς δὲ καὶ κατὰ σεμνότητα. κατὸν δὲ οὐ-
 δὲν οὐδὲ ἡ τοιαύτη ἔμπρωσίς τε καὶ κατάπτωσις παρ' ἡ-
 θρωποῖς, οἳ μὴ μόνον πέτρας εὐχοντο ἄν ῥαγῆναι εἰς ἐπιθου-
 δοχὴν αὐτοῖς καὶ βουνοὺς εἰς κρύψιν κατακυλισθῆναι καὶ
 οὐρανὸν δὲ αὐτὸν ἐπικαταπεσεῖν, ἀλλὰ πῶς καὶ χάος καὶ
 τάρταρον ἐφαντάζοντο εἰς κατάδυσιν καὶ βίου κατάλυσιν. τὴν
 γὰρ καθ' ἱστορίαν βύραθρον καὶ οἱ κρημνοὶ μικρὰ καὶ αὐτὰ
 ἦσαν τοῖς ἀφαντωθῆναι θέλουσιν.

Ὡ μοι καὶ τῶν λίθων, οἵπερ ἐπαφιέμενοι τοῖς τοιοῦτοις
 πρὸς τῶν βαρβάρων ἀνανεύειν οὐκ ἄφριεσαν, ἀλλ' ἐπισημα-
 ζοντες κατεχώννυον τοὺς ἔλεεινούς. οὐαὶ τότε καὶ ὅσα κα-
 τὰ γαστέρων εἶχον, ὡς ἐν τῷ φεύγειν βαρύνων ὁ κατὰ φρεσίν
 φίλιος φόρτος ἔξ ὀλιγηλείης κατέρριπτε συμποδίσαν εἰς
 Αἴδην, φθανούσας τὸν διὰ ξιφῶν ὄλεθρον. οὐκτρὸν δὲ τῶν
 τῶν οὐκ ἔλαττον καὶ μητέρες, αἷς φευγούσαις καὶ ἀκαίαι
 παῖδες συνέτρεχον, καὶ τέως μὲν ὁμοῦ ἦσαν· ἐπισπέρχοντες
 δὲ τοῦ κακοῦ ἐνίκων τὸν δρόμον αἱ μητέρες, δυστυχῶς γὰρ
 τοῦτο καὶ μύλα. ἐπιστραφεῖσαι γὰρ ἢ οὐκέτ' ἔβλεπον τοὺς
 ποθουμένους ἀνθαμίλλους, Ἡρώδου δὲ τινὶ ψήφῳ περιεπι-
 κούτας, ἢ ἐπιπτον καὶ αὐταὶ πρὸς τῶν ἐπικαταλαβόντων.

pondere in terram illis ad necem contundebantur. quid illos, qui ad
 puteos tanquam Cocytum quendam et aquam Acherusiam deorsum
 sunt, et viros et mulieres? viros quidem metu compulsos, ne alia
 casu perirent, mulieres quodam honesto moriendi studio ductas
 nam ne hae quidem praecipitatione vel submersione quaesitae mor-
 tes mirae sunt in hominibus, qui non solum saxa rumpi ad hae-
 riendos se, vel montes devolvi ad obruendos vel coelum sibi illata
 optarent, sed etiam ipsum orcum et tartarum sibi hanc cuperent
 interitum et perniciem. etenim ex historia nota barathra et praeci-
 pitia levia illis videbantur, qui e conspectu auferri cuperent.

Vae saxa, quae a barbaris in eosdem coniecta caput attoller-
 eos non sinebant, sed miseros obruebant! vae tum feminas gravidas,
 quas in fuga aggravans onus per se dilectum in Orcum demitte-
 bat! deliquio animae oppressas, nec minus miserandae erant matres,
 quae in fuga teneros liberos comites habebant, et aliquantisper quidem
 aequabantur cursu, sed mox, propius ingruante exitio, iter praecipie-
 bant: quae et ipsa magna sane miseria erat. conversae enim aut
 non iam videbant cosectantes se dilectos liberos, Herodiano aliquo

εἶναι, ὅτι μὴ ἐκείνων πρὸς ἔρωτα ἐπιστρέφοντο, ἀλλ' ὀν τὸν ὕστατον δολιχόν, ὃν οἱ παῖδες ἐστείλαντο. ἔφρου- καὶ πατέρες, νεογνά μητέρων ἄρφανα δπίσω ἀφιέντες. ἐντὰ μὲν ὡς ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐγοῶντο· οἱ δὲ μὴ ἐπιστρέ- νοι ἔθεον, καὶ ἡ φύσις ἐβόα κενά. εἰ δὲ καὶ ἐξέδραμον ἔ συμφύγειν, αὐτὰ μὲν ἐποιοῦν τὸ δυνατόν, ὃ δὲ γενέ- ῆν ὃ αὐτὸς τοὺς πόδας, τοῦ κατὰ θάνατον φόβου τὴν ἰὴν ἐκνικῶντος στοργῆν. καὶ εἶπερ ὃ τεκνωσάμενος πε- ῆσεται ζῶν, ἀλλ' αὐτὰ συμπατούμενα καὶ πρὸς βίαν ζονται ἐξώλλυντο εἰς ἐπιθήκην τῶν κατ' ἄνδρας νεκρῶν. καὶ θρόμμα τραχὺ λύκων ἐπιτρεχόντων ἀφίησε τὰ ολ- νεογιλά καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος οὐκ οἶδεν οὐδενὸς ἰσθαι.

Κλαίω δ' ἐνταῦθα ἐγώ, ἀναπολήσας εἰς νοῦν ὡς καὶ ἅπαντες οὕτως ἐφεύγομεν οἷα σφαγῆς πρόβατα, οὔτε ἕνος προμαχούντος οὔτε μὴν μισθωτοῦ. καὶ μακάριον, ἐφεύγομεν διὰ τέλους. νῦν δὲ ἀλλὰ μικροῦ δέον οἱ ἡς τοῖς τῶν λύκων περιπίπτομεν στόμασι. μυρία δὴ ἔκαστα πτώματα, καὶ οἷα πόλιν ἀποκενοῦν εὐφοροῦσαν ἦν ὅτε ὄρων ἀγαθῶν. καὶ μετροῦντο ἂν οἱ οὔτω πολυτρόπως ἄρες ὑπὲρ χιλιάδας ἑπτά, ὡς οἱ περιελθόντες ἐστοχάσαντο δυνατὴν ἀκρίβειαν, σὺν γε τοῖς ἐκ Βουλγάρων πεζοῖς, ἰσοῖσι τοῦ στρατιωτικοῦ συνέπεσον. οἱ δὲ βάρβαροι πε-

8. πώματα T

io interceptos, aut ipsae quoque ab hostibus occidebantur, iratis, libidini suae non obsequerentur, sed extremum curriculum detestantur, quod liberi inissent. etiam patres fugiebant, liberis recens orbis reflectis. flebili vagitu hi opem flagitabant; sed illi sine metu fugiebant, natura nequidquam clamante. quantumvis liberi crederent secuturi, quantumvis pro viribus adniterentur, pater tamen aequae festinanter fugiebat, metu mortis a natura nobis insitam vitam exsuperante: atque si forte pater vitam servaret, liberi illecati et adversus vim palpitantes peribant ad cumulanda viroscadavera. ita etiam bruta pecora, quum lupi superveniunt, relicta talis recens nativitas, fugiunt; lupus autem nemini parcere solet. lacrimis hic ego mihi temperare nequeo, quum recordor, nos esse omnes ovium instar, quae lanienae destinatae sunt, fugisse, nec pastor, nec vero mercenarius quisquam nos defenderet: tamen, qui prorsus effugimus. sed non multum aberat, quod si plerique in fauces luporum incideremus. infinita illa caedes qua necesse erat, ut urbs quondam bonis civibus abundantissima cretetur. sunt autem, qui ita varie porierunt, plus septem milia,

ριεργασάμενοι ἄλλως εἰς πέντε χιλιάδας ἠρίθμησαν τὸ πικόν, μήτε τοὺς πεπνιγμένους συγκεφαλαιωσάμενοι τούτους, μήτε δηλαδὴ τοὺς ἐπ' οἴκων πεσόντας, ἀλλὰ μόνους ἀριθμηθεώκοτες ὅσους αὐτοῖς ἐκθέτους κειμένους ἤλιος ἔφηεν.

Ἐνταῦθα δάκοι ἄν καρδίαν ἀνδρὸς φιλοίκτου καὶ ἐπιτοὺς κειμένους ἐν τε ταῖς ἀμφοδοῖς καὶ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀιγούοις ζώοις ἀναμιγνύντες κατέκαιον οἱ ἐχθροί, τὸ μισάνθρωπον, ὄψθ καὶ τοῦτο δρούσαντες. τὰ πρῶτα γὰρ ὑφ' ἡμῶν πυρακαλούμενοι καταχῶσαι τοὺς νεκρούς, μὴ καὶ θεὰ ἀνθρωπρόσωπος ἔκκεινται καὶ ἀποφορὰς δὲ νοσερὰς ἀμίωσαι, ἐθάδες τοιούτων αὐτοὶ ἔφασαν εἶναι, καὶ χαίρειν τοιαύταις θέαις τε καὶ ὕδαϊς.

Οἱ μὴν δὴ πολλοὶ φόνοι καὶ αἱ σφοδραὶ ἀρνηγαὶ καὶ τὰ πλείω κακὰ δοκοῦεν ἄν λῆξαι μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἡ ἕλωσις, ἐξ ἐπιτάγματος τῶν κομήτων. ἢ ἐξ ἀσάββατον, οὐ φυγὴν ἔχον, ἣν εὐαγγελικῶς ἀπεύξαι ἄν τις, ἀλλὰ τηλικαύτης πόλεως ὄλεθρον. τὰ δ' ἐντεῦθεν οὐκ ἂν μὲν τις φράσαι ὡς μὴδὲν τι ἄλλεῖναι. ὅσα δὲ ἔστιν ἐπιλέξασθαι, ἀνυψώμεν ἄν καὶ αὐτοὶ ἱκανοὶ ἔσεσθαι ἀπογράψασθαι. πάντες οἱ ἔξω ἰππῶται, καὶ οἱ ναύαρχοι δὲ, ἀκροπόλιος δὲ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτούς, ἀνακαθήραντες ἦδη τὰ ἐπιπροβερὰ καὶ μισήσαντες εἰς πλεόν αἰθριοκοιεῖν, ἐπλησται αἰα

prout ii, qui urbem obierunt, quam poterant diligentissime acciderunt, cum peditibus Bulgaris et ceteris, qui ceciderunt, militibus barbari autem, inutili opera, ad quinque millia occisorum computata numeratis neque iis, qui suffocati erant, nec qui in aedibus perierant, sed iis tantum eo numero comprehensis, quos in publico praetextus sol collustrabat.

Hic mordeat animum hominis misericordis, quod et in trivis in arce projecta cumque brutis animalibus mixta cadavera barbari generi humano infesta, combusserunt, sero demum eo consilio fuerat prius enim moniti a nobis, ut sepelirent cadavera, ne tetro adpectu iacerent et vapores noxios exhalarent, assuetos se rebus esse et tali adpectu et halitu delectari responderunt.

Caedes frequens et rapina ferocior et miseria maior sub meridiem eius diei, quo capta urbs est, ex imperio comitum censu videbatur. erat autem sabbatum, non fuga insigne, quam quis ex cunctum evangelium deprecetur, sed tam eximia urbis ruina. quae deinde secuta sunt, ea nemo ita explicuerit, ut nihil desit; sed quae narrari possunt, ea quidem, si quisquam, nos nobis videmur expone nere posse. omnes igitur, qui extra urbem erant, equites, et nauarchi, cum suis quisque ministris, liberati iam rebus omnibus

ἰκήσεις τῆς πόλεως, τὰς μὲν μείζους κατὰ κεφαλὰς καὶ
 περὶ αὐτάς, τὰς δὲ ἐλάττους κατὰ τινὰς ἴλας ἑτέρας,
 ἦν σύμμετρον τὸ κατάλυμα. καὶ τὸ ἐντεῦθεν αὐτοὶ
 ἴσαν οἰκῶν εἶσω, τὸ δὲ πολιτικὸν ἅπαν σύστημα ἐπλά-
 ἔν οἷς καὶ ἡμεῖς. καὶ τὸ μὲν βάρβαρον ἐνέμετο τὰς
 ἴκων ἐνθάσεις, οἱ δὲ οἰκοδεσπότες ἀπελήλαντο καὶ περιε-
 ούν ὡςδε κάκειν πεινωτῆρες διψῶντες ῥιγοῦντες, ὅτι καὶ γυ-
 καὶ εἶθε μὲν γυμνοί, ὡς ἂν ποῦ καὶ ἐλεοῦντο ἐκ τῶν
 οσαύτων. γυν δὲ σοφίζόμενοι τὴν ἐνδυσιν διὰ τὸ ἄλ-
 ατ' ὅψιν αἰσχρὸν οὐκ εἶχον ἔλεον, οἷς τῆς ἀνάγκης ἑκά-
 ἰ καὶ ἀναλλογῶν, ἀλλ' οὐν τινὰ στολὴν ἀφροσιούσης, ὅποιαν
 ὁ μὲν ἔξω πένθους γελᾶσαι ἂν διὰ τὸ σκληριώτερον, ὁ
 γηγευμένος τοῦ πάθους οὐκ ἂν ὀκνήσοι μὴ ἐκθαλεῖν
 ἴμενος. ἐτρύπησέ τις ψιᾶθον, καὶ περιβαλόμενος ἔκρυ- 298
 ἰογίς τὴν προσθήαν αἰσχύνην, καὶ ἡγάπα οὕτω καλυψά-
 , εὐδαίμων αὐτὸς τῇ πρὸς ἑτέρους παραβολῇ, ὅσοι τὸ
 χεῖρα θάναρ καὶ τὰ δάκτυλα καθά τι παραπέτασμα
 ἴμενοι, καὶ κρύπτοντες ἄπερ ἔχρη, ἤρκοῦντο, μὴ ἔχον-
 τι πλέον δράσασσι. καὶ ἦν μὲν καὶ αὐτὸ οὐ θείας
 εἰ δὲ καὶ γυναῖκες τοῦ πάθους ἐκοινωνοῦν τοῦδε, τί
 λαμπεν ἤλιος ὡς καὶ τοιαῦτα καθοραῖ; ἀλλ' αὐτὸς μὲν
 ἄλλως ἐνδείκνυσθαί τι καλόν, ἐκτρέπων τοὺς αὐταῖς ἐνυ-
 ντας· ὁ δὲ ἐπιὼν ἔσπερος πάνδεινα ἐποίει, σκότον προ-

terrorem facerent, et aspernati, porro sub divo cubare, impleve-
 intrepide domos urbis, et magnas quidem singuli primores cum
 ibus, exiguas promiscuae ceterorum catervae, quantas tecta
 ent. inde illi in domibus habitabant, omnis turba civium in
 s nos quoque eramus, circumvagabatur. barbari absumebant
 m cibi copiam, domini expulsi hac illac circumibant, esorien-
 itientes, rigentes, quippe qui etiam nude essent: quin imo,
 n nudi fuissent, quo misericordiam eorum, qui eos nudarant,
 ssent; sed vestitum exegitaverant, ne puderet se adspici, nec
 bant misericordiam, quippe necessitate unicuique vestem, etiam-
 enam, at vestem tamen suppeditante, quam si quis videret ex-
 adem constitutus, risurus erat scenicam speciem, sed miseriam
 se expertus vix se contenturus, quominus prae dolore periret.
 ravit aliquis saccum iunceaum, quo circumiecto vix tegeter pu-
 laetabaturque eo tegumento, beatus, si suam cum aliis sortem
 araret, qui palma manus digitisque tanquam operculo praestentis
 ora, quae tegi decet, obtegebant, quum non haberent, quod prae-
 adhiberent. indignus sane ille adspectus erat; quum vero etiam
 mulieres eius miseriae participes essent, quid tandem sol lucebat
 ta cernobat! sed tamen erat, quod ille bene faceret, dispellens,

βαλλόμενος εἰς ἀποκρυφὴν καὶ ἀναιδέϊαν. ἡ μὲν γὰρ ἡμεῖς
 εἶχε τι σῶφρον δέει τῶν ὑπεργόντων, ἡ δὲ πῦξ ἀπαρρησία
 τὰ μὴ ὄσια. ἦν τίς ποτε καὶ ὄς ῥάκος εὐρηκῶς παρερη-
 μένον που ἀποκαθημένης τυχὸν ἢ καὶ ἄλλοισιν, ὅποισιν πῶ-
 λος οἱ λεωφόροι κατέστρωνται, καὶ συχνὰ τοιαῦτα οὐκ
 κρουκῶς εἰς βραχὴν, ὡς εἶχε, καὶ λευτίου τρόπον σκευασ-
 μετος, ἄκων ἤθελε τὴν ἀσυνήθη περιστολήν. ἄλλοι συνήμι-
 τα ἐρεῖα μαδῶντα ἐξευρίσκοντες καὶ ἐνακτόμενοι κοιλίαν μὴ
 καὶ δάχιν καὶ τὰ κατωτέρω ἔσκεπον, σχοίνῳ σαθρῷ καὶ ἐ-
 παρῶ τῇ ἐκ φιλύρας ἢ τοιοῦδέ τινος περιζωσάμενοι, τὰ ἕθ-
 λοιπὰ ἐν χροῖ κατ' αὐτὴν σώρα τῷ ἄερι γινόμενοι. ἱματι-
 σμῆνον δὲ τινα ἰδεῖν τὸ ὄλον ὅμοιον ἦν ὡς εἰ καὶ ῥῆθ
 εἶδεν ἢ ἄλλον ἄνδρα λαμπρότητος. πόρνας μόνως ἐπὶ
 λαμπρῷ κάλλος ἱματισμοῦ, αἱ τοὺς ἱεροὺς πεπλώμασιν ἠγλα-
 ζοντο, εὐπάρυφοι τοὺς μισροὺς ἐρωσταῖς παρομαρτυροῦσι, καὶ
 βλεπόντων ἡμῶν παρρησιαζόμενοι τὴν ἁμαρτίαν, καὶ στυ-
 ταχορεύουσαι ὡς κἀνταῦθα θείας ἀνοχῆς. αἱ δὲ κεφαλαὶ τῶν
 μὲν, πλείοσιν ἦσαν ἀκατακάλυπτοι, τῶν Λατίνων οὕτω σκευ-
 ρησάντων, ὡς ἂν ἔχοιμεν τὸ δμύστολον. καὶ τοῦτο μὲν ἡ
 δυνάμενοι ἔπασχον· ὅσοις δὲ τὰ τῆς κεφαλῆς οὐκ εἶχεν ἐπὶ
 θῶς, ἀλλ' ἔδει κατακεκαλύφθαι αὐτὰς διὰ τὸ ἄρρωσθαι.
 ἀλλ' αὐτοὺς βλέπων τις παντοῖος ἂν τὴν λύπην γένοιτο ἢ
 ποιικιλίᾳ τῶν βλεπομένων συμπεριαιγόμενος. πῶλον μὲν

2. 4] οὐ Τ

quippe, qui illis insultarent. ingruens vero vespera immania patre-
 tenebris ad celanda flagitia excitandamque impudicitiam offusis dies
 enim modestiam quandam metu superiorum iniungebat, nox nefanda et
 mittebat. erant, qui laciniis vestis attritae allisque pannis, quibus viae
 publicae fere obsitae sunt conquisitis et, ut licebat, consultis inque ve-
 dum lintei comparatis, inviti usurparent amictam insolitam. alii parti-
 culari lanuae vagas collectas et coniunctas ventri, spinae et parti corpore
 inferiori circumdabant, fune marcido et sordido tiliaceo aliove simili ad-
 strictas, reliquum corpus nudum et apertum habebant. iuste autem
 aliquem vestitum cernere plane erat, ac si regem vel aliam hominem
 illustrem videres. in solis scortis splendebat cultus vestium, quippe
 quae vestimentis sacris niterent, limbisque decorae cum turpibus
 adulteris consuescebant et in conspectu nostro flagitium admittebant.
 tum quoque divinae insultantia patientiae. capita plerisque civibus
 intecta erant, Latinis hanc curam gerentibus, ut simili secum habitu
 uteremur. atque hoc quidem robusti patiebantur; quibus autem ci-
 put parum validum et propter infirmitatem tegendum erat, eos
 videret vario luctu desiebat, pro varietate speciei agitatae.

τὸν περιτεθεῖσθαι οἱ εὐτυχέστατοι κατεπλούτουν· τῶν
λλων οἱ πλείους ψιῶθων πλέγματα ἢ σχοίνων ἢ καλάμης
διάζον εἰς τοιαύτην σκέπην, τὰ πολλὰ καὶ διατετηρημένα
κορυφὴν κατὰ καπνοδόκην, τὰ μὲν εὐρώτος καταβουκκη-
ίνου, τὰ δὲ καὶ κατὰ βαρβαρικὸν ἄθυρμα, οὐκ ὀλίγα δὲ
πρὸς τέχνην, ἵνα διὰ τοῦ τρήματος ὁ πῖλος, οἷα καὶ τις
ἢ τοῖς διψῶσιν, ἐνερευῆται συμβολήν.

Καὶ ἦσαι οἱ πάντες ἐκ τῶν τοιούτων στολισμάτων, ὧν
οἷς ἐνέλαμπον ὡς οἷά τινες πορφύρεσι λίθοι πληγαὶ πορ-
νωσαι τῷ ἐξ αἵματος λύθρῳ, θάμα καὶ δυσπρόσοπτον
ἕνεκευστον, τὸ μὲν οἷς ἐκ νερτέρων ἦκειν ἐδόκουν σκιαί
αἰσσοσαι, τὸ δ' ὅτι τοὺς κατὰ φύσιν χαρακτηῖρας εὐ-
εῖχον διὰ τὸ ἔνδον πον ἀναχωρῆσαι ἢ καὶ τέλεον ἐκλι-
τὸν φίλιον χυμόν, δι' οὐπερ ἔξανθεῖ τὸ ἐρύθημα. ἦν
ἔργον γνωρίζαι καὶ τὸν πάνυ ἐν τούτοις φίλτατον· καὶ
τος ἀνθρώπα ἕκαστον, ὅς τις ποτ' ἂν καὶ εἶη, διὰ τὸ κα-
ρόαν πάντων ὁμοειδὲς καὶ διάφορον κατ' οὐδέν.

Ἰτέον ἐπὶ τὰς ἐκκλησίας, καὶ θεωρητέον τοὺς τοιούτους
κεῖ, καὶ ἐρωτητέον τίς ἄρα ἐν τούτοις ὁ πλούσιος ἢ πέ-
καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἀλλὰ τίς μὲν ἱερᾶται; τίς δὲ ἐπὶ τοῦ
νώσκειν ἐστί; τίς δὲ τοῦ λαοῦ εἶναι εἵληχε; πάντες γὰρ
ἔν καὶ μορφή ἢ αὐτῇ· κἂν εἰ μὴ τις ἀποκριθεὶς τῶν
ν τὸ ἱερόν εισέλθοι βῆμα, στησόμενος εἰς εὐχάς, καὶ τις

. ἔβρωτο T

tegumento felicissimi gaudebant; e ceteris plurimi e crate iun-
ripeave vel e calamo plexa talia tegmina praeeparabant, pleraque
stigio fumarii instar perforata, partim situ et squalore, partim
rorum ludibrio violata, haud pauca etiam consulto aperta, ut
ramen pileus, quasi quoddam infundibulum sitientium, reciperet
clam.

Iuncti igitur huius generis vestitu utebantur, in quorum pluri-
quam lapides purpurei splendebant vibices cruore suffusae,
es et mira et acerba, quia et ex inferis videbantur quasi um-
quaedam ascendisse, nec iam habebant colorem naturalem, pro-
a quod intus recesserat aut prorsus defecerat succus ille prae-
is, unde rubor efflorescit. itaque difficile erat agnoscere etiam
nem dilectissimam, et omnes se invicem rogabant, qui essent,
cuncti vultu similes nec quidquam diversi erant.

Sumus in ecclesias et spectemus ibi quoque miseros, quos eramus-
quis eorum dives, quis pauper, et cetera id genus. quis porro
peragit? quis lectionem habet? quis e populo est? quippe
speciem unam, formam eandem prae se ferunt: nec nisi quis

ἄλλος εἰς τὸν ἱερὸν ἀνέλθοι ὀκρίβαντα ψαλμοῦ χάριν, οἷς ἢ
διάκρισις τούτων τε καὶ τῶν τοῦ λαοῦ. εἶχον δέ τι πάντες
αὐτοὶ σεμνόν, εἰ καὶ ἄλλως λυπηρόν· λελυμένοι γὰρ ἐκ τῶν
ποδῶν πάντες τὰ ὑποδήματα τῶν τοῦ ἁγίου οἴκου κρηπίδων
ἐγίνοντο.

Σκοπητέον καὶ τὰς ἐκάστων τροφάς, καὶ γνωστότερον ὡς ἰ
τῶν συμφυλειῶν μὲν οὐκ ἦν ὃ τι καὶ λάβοιεν, πάντων ἔ
ἴσον πεινῶντων, τῶν δὲ Λατίνων ὀλίγοι μὲν τινες ἐχορήγησαν
ὀβολοὺς τοὺς παρὰ σφίσι, ὅθεν ἦν γλίσχωρος ἀποζῆν, οἱ δὲ
πλείους διάβολον ἐπικαλοῦντες τὸν ἐπαιτούonta (τοῦτο δὲ τῆ
παρ' αὐτοῖς εὐχορήγητον) ὕβρεις ἐδίδον ὥσπερ καὶ ψωμίον,
καὶ κόνδυλον ὄψον ἐπ' αὐταῖς. καὶ ὁ ἔλεος μὲν οὕτως ἦν
δυσεύρετος δίχα γε τῶν ἐκ τοῦ μυροβλήτου, ὅς, καθὰ καὶ
προεγγράπται, πάντας τοὺς πολίτας ἐθρῆσεν εἰς ὅσον ἐχρῆν·
εἰ δέ τις καὶ εὐπορηκῶς παθεὶν ἐθέλοι τιμῆματος πορίσασθαι
τὸ τροφόν, βαβαὶ τῆς βαρβαρικῆς ἀπανθρωπίας. Ἰουδαίῳ
μὲν γὰρ καὶ Ἀρμενίῳ, οὗς ἡ ἀγχιτέρμων Κρανία καὶ ὁ Ζε-
μενικός φέρβουσιν, ἐπεμέτρει, ἐς ὅσον τε καθῆκον ἦν καὶ τι
καὶ εἰς ὑπέρομετρον· ἐαλωκότε δὲ πολίτῃ ἐλάχιστον, εἰ πᾶν
καὶ ἐπιστραφεῖα αὐτοῦ. ἀριτίδιον γοῦν περιηγμένον ὡς ἔστι
κρίκον, ὅσον ἂν ἀντίχειρ καὶ λιχανὸς διαγράψαιεν τριῶν χυ-
κῶν στατήρων ἀπεδίδον τῷ ἔλεεινῷ πολίτῃ μόλις ὀβολοὶ ἑ-
οῦμενον.

a ceteris separatus in sacrum gradum ascenderet ad peragenda
ces, alius sacrum suggestum legendi psalmi causa conscenderet, ^{etiam}
discrimen inter illos et populum foret. habebant autem illi ^{etiam}
venerabile quiddam, quamvis ceteroquin sordidi: omnes enim solutis
pedibus calceis sacrae aedis limen transgrediebantur.

Spectanda sunt etiam singulorum alimenta, sciendumque, a pe-
pularibus neminem quidquam nancisci potuisse, cunctis pariter ^{laborantibus}
laborantibus. e Latinis autem perpauci largiebantur numos, unde te-
nuiter quis viveret, plerique nomine diaboli increpabant eum, ^{quod}
quid rogaret (illud quippe illorum donum erat), contumelias pro eis
et alapam loco obsonii offerentes. eratque difficile, misericordiam ob-
tinere, nisi a sancto unguenta exsudante, qui omnes, ut supra ^{dic-}
tum est, cives alebat, quantum necesse erat. si tamen quis ope-
lentior e censu suo nonnihil alimenti largiri vellet, vas barbarum
illius inhumanitatem! Iudaeo enim et Armenio, quos finitima Car-
nia et Zemenicus alunt, impertiebat, quantum satis esset et plus ^{etiam}
capto civi particulam tenuissimam dabat, si tamen eius meminisset
panem enim parvulum in orbem inflexum, quantum pollice et digito
sigillari comprehenderes, tribus stateribus aeneis misero civi vende-
bat, vix oboli pretio.

Ἄλλ' ἄμα ὑπεκρουσάμην Ἀρμενίους καὶ ζέσιν ἐπαθον
 ἰκάρδιον, ἐννοησάμενος ὅποια κακὰ καὶ αὐτοὺς ὁ βάσκανος
 ἰων ἡμῖν προσέθετο, ἔξω μὲν πρὸ τῆς ἀλώσεως ἐν ὄντας
 πολεμίοις καὶ θερματέροις ἐκείνων εἰς τὰ καθ' ἡμῶν
 δεικνυμένους κακὰ, ἐν ἐφοδοῖς, ἐν λόγοις, ἐν προόδοις ταῖς
 λείαν, ἐν μηχαναῖς, ἐν ἐκφάνσεσι τῶν λανθανόντων, ἔσω
 ἱεσπόζοντας ἡμῶν καὶ αὐτούς, ἀπειλουμένους, ἐπιτάσσον- 299
 ἀποστεροῦντας, τύπτοντας, ἄγγοντας τοῖς ὠνίοις. ἀρτίσκον
 παλάμη περιληπτόν, ὃν ὄβολοῦ ἂν τις τιμήσαιτο, πολλοῦ
 οὐ σταθμῶντο, καὶ Λατινικῶς καὶ αὐτοὶ ἡμᾶς ἀπέπνιγον.
 ἀπολώλαμεν ἂν τηρικαῦτα, εἰ μὴ τὴν ὀπώραν κατ' ἄμμον
 θύνας ὁ θεός, ἐν αἷς καὶ ταῖς σταφυλάς, ἃς ἄλλων κεκο-
 ἰότων ἔστρωι ἔδρεπον εἰς τοὺς κόπους ἐκείνων εἰσερχόμε-
 ἔθρεψε καὶ ἡμᾶς. μὴ γὰρ ἐπὶ νοῦν ἀγέτω τις ἄλλο τι
 τροφήν καὶ τροφήν ἐνδεδαπιλεῦσθαι ἡμῖν. ὧν ἐκθλιβο-
 ὢν μὲν οἶνον εἶχομεν, εἰ καὶ πνευματίαν ἐκείνον καὶ βρώ-
 και οὐ προσηῆ πρὸς ὑγίειαν, ἀλλ' οὖν παρμιμθητικῶ-
 ὦ ὕδατος, καὶ ἀλλοῖαν δὲ τροφήν, καὶ δὲ καὶ ἱματισμὸν
 ἱεμπολήσει, καὶ εἰ τι δὲ ἄλλο ῥάδιον καὶ πρόχειρον πο-
 ὦνται. οἱ δὲ ἄξωλοις Ἀρμένιοι λέγονται καὶ καταμαίειν
 ἰν τοὺς ἄρτους. ἦν δὲ αὐτὸ οὐχ ἰκανὸν τοὺς πτωχοὺς
 ἰπεῖν τοῦ προσέσθαι τὰ πωλούμενα. δεινὴ γὰρ ἦ ἀνά-
 τὸ καθῆκον ἀκρούεσθαι καὶ μόνου τοῦ πρὸς βίαν ἐγκει-

Enimvero quum Armenios attigi, dolorem mihi animo fervere sen-
 recordatus, quanto malo illos quoque daemon invidus nobis im-
 it, foris ante expugationem hostibus conjunctos et acrius, quam
 clades nobis insidiis, praedationibus, machinamentis, proditi-
 onibus infligentes, intra urbem autem dominantes, minitantes, im-
 ites, spoliantes, ferientes, caritate annonae prementes. panem
 quem palma comprehenderes et unius oboli aestimares, magno
 endebant, et more Latino ipsi quoque nos suffocabant. atque
 tum erat de nobis, nisi deus nos nutritisset, messem largitus
 me instar affluentem quum reliquam, tum uvarum, quas tamen ab-
 cultas, alii in illorum ingressi hortos vindemiarunt. nolito enim
 quam existimare, alia ad victum luxuriamve nobis suppetisse: sed,
 pressatis, vinum habebamus, graveolens illud quidem et foeti-
 nec valetudini salutare, sed aqua tamen suavius, victumque
 , quin etiam vestimenti aliquid, pretio emta, et si quid prae-
 facile et commode parari poterat. at perditii isti Armenii etiam
 nobis inquinavisse dicuntur. nec tamen ea res valebat ad ar-
 des mendicis a rerum venalium cupiditate. quippe magna mise-

μένου γίνεσθαι. τοιοῦτον δὲ τινα μiasμῶν διαρρέει φήμι
καὶ ἐκ τῶν Λατίνων πάσχειν ἡμᾶς· ἔλαιον γὰρ πιμαί;
καὶ στέασι ἐγκαταπερανύνας ἐγίνοντο τοῖς ἀγαθοῖς Χρ;
σκιανοῖς αἴτιοι τοῦ παρανομεῖν τὴν νηστείαν τὴν κατὰ τὰς
πεπραΐδας καὶ παρασκευάς, ἵνα μὴ μόνον τὴν τύχην ἡμῶν ἐ;
λοιώσωσιν οἷς ἡμᾶς καταδουλώσαντο, ἀλλὰ καὶ τῇ ἁγίᾳ θρη;
σκείᾳ ἐμπαροινήσωσιν. ὦ τίς ἂν ἀνάσχοιτο ἐκείνων;

Καὶ ὅτε ἡμεῖς μὲν ἐν τῷ τοῦ μεγάλου μαρτυροῦ τοῦ
ὕμνου ἱεροῦς ἐτελοῦμεν, περισταμένοι τὸν περιώνυμον ἐπι;
μονα, οἱ δ' ἐν ταῖς πλαγίαις τοῦ ἱεροῦ βήματος τὰ ἐπιπρῶ;
τέλεον, ἀντιφωνοῦντες ἡμῖν καὶ τὰς πολιτίδας φωνὰς ἑπε;
φωνεῖν ἐθέλοντες βοᾶς κορυζώσαις καὶ ἀπηχέει, πολλὰς δὲ
καὶ ταῖς τῶν καθ' ἡμᾶς θεῶν εὐαγγελίων ἐκφορήσει προ;
ἔριν οἱ ἀχαριτώτατοι ἀντεπεξαγόμενοι, καὶ συγχέοντες οἷον
τὸ εὐτακτον, καὶ τὴν ἱερὰν ἁρμονίαν λύοντες, καὶ ἐπιπρῶ;
μὲν εὐλαβῶς καὶ περὶ τοῦδε τῷ κόμητι Ἀλδοῦντῳ, εἰ καὶ γε;
νηται τάξις καὶ μὴ γελῶντο τὰ θεῶν τῇ αὐτονομίᾳ τῶν πα;
αὐτοῖς ἱερέων, ἀνύσαι δὲ ἔσχον οὐδέν, εἰ καὶ ἄλλως ἐπι;
ἐμφει ἐν οὐκ δλίγοις ἐθέλειν τὰ Ῥωμαϊκὰ τάσσειν ὡς μὴ
καταλύεσθαι. ὅς γα καὶ δικαιουργεῖν εἴτε προσποιεῖται
εἴτε καὶ πρὸς ἀλήθειαν βουλόμενος ἐν τε τῷ κρίνειν καὶ π;
λάζειν τοὺς ὑπεπίους καὶ ἰσότητα διανέμειν, καὶ μῶν
καὶ λοιπὰς αἰκίαις, ἀλλὰ καὶ σκόλοπι τῶν πινῶς κακοῦ

ria est, rebus, quibus opus est, excludi, nec nisi prorsus necessa-
adipisci. similem autem contaminationem fama est etiam a Latinis
nos passos esse. namque oleo adipem et pinguedinem immiscens
auctores exstiterunt piis Christianis violandi ieiunii, ut non solum
salutem nostram victoria sua everterent, sed etiam insultarent reli-
gioni divinae. quis, quaeso, est, qui talia sustineat?

Quum in templo sancti unguenta exsudantis Nicolai sacros
mnos cantaremus, circumstantes imaginem misericordia gloriosam, ubi
in lateribus altaris obliquis sua peragentes, obstrepabant nobis, ce-
cesque urbanas superare conabantur clamore barbaro et dissono, saepe
etiam sancti evangelii recitationem nostram ambitiose et maligne inter-
pellabant, ordinem ita confundere et sacrum concentum turbare ce-
atque modeste equidem de ea re collocutus sum cum Alduino comite.
num forte ordo servari et sacra nostra a sacerdotum Latinoꝝ insolentia
et ludibrio defendi possent; sed obtinere nihil potui, quamquam
ceteroquin in rebus haud paucis rem Romanam bene constitutere
videbatur, ut ne periret. qui certe iustitiae sive se fingebat amator
sive amans erat revera, siquidem non solum levioris delicti reos
dicabat puniebatque, verberibus et contumeliis aliis iustitiam exerce-

πθαι, καὶ τῷ τοῦ ἁγίου τάφῳ ἄργυρον καὶ χρυσοῦν ἔχο-
σε τὸν ἀρκοῦντα εἰς ἀναπόησιν τοῦ ἀλλείψαντος· καὶ
νυς δέ, εἰ καὶ μὴ τὰς ἀφηρημένας καὶ οὐδὲ πάντι ἐυ-
τους, ἀλλ' οὖν ὅσας εὐηρεσθήθη, ἐφιλοτιμήσατο δοῦναι·
κῆγματα δὲ κηρῶν ἀργύρεα μεταφορητὰ ἐν ἱεραις εἰσό-
λόγου ἄξια, ἐχαρίσατο· καὶ ἡμῶν δὲ τινα ζωαρκῆ ἐπέ-
: σὺν γε καὶ βίβλοις, ἃς οὗτι λίαν ἐποθοῦμεν, καὶ εἰκο-
ατα θεῖα, ὧν τὰ νεφροντισμένα τοῖς ἐκείνου ἡμεῖς αὐθις
ερίσαμεν, αἰτηθέντες καὶ μὴ ἔχοντες ἀπαρησασθαι, ἔτι
καὶ ἱερὰ ἐπιπλα (μὴ γὰρ κρυπτόν τὸ ἀληθές), ἔξ ὧν
οσμῆματός τι πολλαῖς τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν διεμοιρα-
εθα.

Τοῦ δὲ κόμητος τούτου ἐκεῖνο μάλιστα τὸ καλόν, εἰ καὶ
ος εἶχέ τι καὶ κακὸν συμμιγές, παρὰ καὶ καλῷ κακὸν θε-
ης τῆς φύσεως, κρατῆρος τοιοῦτον κερασαμένης αὐτῷ. εἶχε
γὰρ τὸ Λατινικὸν ἐπούλωσεν περὶ τοὺς κατ' ἡμᾶς, καὶ
νὸν αὐτοῖς ὑπ' ὀδόντας ὡς ἀνάθεμα τοῖς μὴ κατὰ τὴν
ραν τῆς ἀλώσεως ἄπαν τὸ πολιτικὸν κατασφάξασι, καὶ τὸ
τί κεφαλαὶ τοιοῦτοις ἐπικάθηται σώμασι; καὶ ὅτι τὸ
των αἷμα οὐ ποιεῖ σύγκρασιν πρὸς τὸ ἡμέτερον, καὶ ὅτι
καλητεύσομεν τὸν ῥῆγα, καὶ πεσοῦνται μὲν πάντες οὗτοι,
εἰσοικισθήσονται δὲ κατὰ μόναν Λατίνου, καὶ οὕτως ἄπαν-

1. τιμωρεῖσθαι? 15. κρατῆρα? 18. κατασφάξωσι T

etiam sceleratos quosdam ad palos damnabat. idem sancti no-
sepulcro aurum et argentum suppeditavit, quod satis esset ad
na sarcienda; libros etiam, non ablatos quidem nobis aut omni-
utiles, sed quibus ipse delectaretur, ambitiosius largitus est, ly-
chosque argenteos, qui in sacris pompis circumferuntur, haud
ares donavit. nobis idem tum alimenta quaedam librosque ob-
; quos non admodum desiderabamus, tum sacra simulacra quae-
; e quibus tamen diligentius elaborata ipsi rursus illius conces-
is popularibus, quibus rogantibus recusare haud liceret; praeterea
lectilem sacram (neque enim celandum est, quod verum est),
e ornamentis aliquid multis ecclesiis distribuimus.

Huius igitur comitis illud in primis laude dignum erat, etiamsi
uit etiam nonnihil mali admixtum a natura, quae bonis iungere
ta mala, talem illi craterem miscuerat. namque Latini subdole
is insidiabantur, et perniciem fremebant, si qui die illo, quo urbs
ugnaretur, non civitatem universam trucidassent, murmurabant.
“quid istis hominibus caput in trunco est? haud miscetur isto-
i sanguis cum nostro sanguine; regem rogabimus, peribunt omnes
Latini in locum eorum soli succedent: ita domum omnia bene

τα καλὰ ἔσονται. οὐκοῦν ἀκόλουθοι τούτοις ἀπειλαὶ καὶ ἡμῶν καὶ ῥίπισμα ὄσαι ὄραι τοῦ κατὰ τὸν κόμητα θυμὸν ἐκ διαβολῶν, καὶ ἀναφώνησις τῶν ἐνδιαβαλλόντων τὸ αὖριον, αὖριον, καὶ ὁ τοῦ Θεοῦ λαὸς ἅπας εὐθὺς περὶ ἡμῶν. καὶ ἦν ἀνάγκη κοπιᾶν καὶ λαλεῖν, καὶ ἐποιοῦμεν οὕτω συχναί, καὶ λυτρώπως πονούμενοι. καὶ Θεοῦ χαριτοῦντος ἐπειδόμεν, καὶ τοῦτο πλειστάκις διὰ τὸ τὸν ἄρχοντα ῥέπειν ἐκέλευε· καὶ οἱ πρῶτην ἀνήκαμεν, ἕως τὸ τελευταῖον παντοῖοι (οὐ λέγω τὰ εἰς ὁμιλίαν ἀλλὰ δημηγορίαν) γενόμενοι καὶ δικαιολογησάμενοι καὶ οὐδὲ κολακείας ἀπεσχημένοι καὶ χαριεντισάμενοι, καὶ ἐμβριθῶς δὲ τι λαλήσαντες, καὶ μεμψάμενοι μὲν τὴν τῶν συγκλῦδων Λατίνων δεινότητα, ἔπαινον δὲ τῶν Θεσσαλονικέων προενεγκόντες κείριον, καὶ ὅλως τοὺς λόγους πολυειδῶς ἀρμολογούμενοι καὶ οἰκονομήσαντες πρὸς ἀνθρώπους ἀγρίους καὶ τι ἀμυδρὸν ἀπήχημα γραφικῆς ἐλέγχσεως καὶ ἐπιτιμητικῆς καὶ παρακλήσεως, οἱ καὶ κατὰ καιρὸν εἰρήνης ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἄτολμοι ὄντες ποιεῖν τὰ εὐαγγελικὰ εἰς ἄκρατον, ἵνα κὴ πείσοιμεν ἀβουλήτα, ἐβεβαιώσωμεν τὸν ἄνδρα, καὶ εἰς ἐπιπέδον καταστήσαντες περιηγάγομεν διομόσασθαι ἢ μὴν μηκέτι φέβον ἐπαρτηθῆσθαι φόνου ἢ τινος ἑτέρου κακοῦ τοῖς εἰληκόσι. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἀνεπαυόμεθα, εἰς ὅσον ἦν ἐγγυφῆ. ἐνεχώρει δὲ μὴ εἰς τὸ πᾶν παρὰ γε τοῖς οὕτω μισορωμαῖοι Λατίνοις.

habebunt." his igitur similes minae adversus nos iactantur, sub-
turque perpetuo calumniis animus comitis, declamaturque a calum-
niantibus: "cras, cras, et populus dei universus illico nobiscum erit,
ergo necesse erat concedere et verba dare, fecimusque ita, varie laboran-
tes; atque gratia dei persuasimus illis, idque plerumque eo, quod pro-
ceps huc inclinaret; nec mox destitimus, sed usque ad finem persevera-
vimus, varie nos (non dico in sermonibus, sed in concionibus) vertentes
litigantes, ne ab adulatione quidem abstinentes, morem gerentes, ut
vero nihil graviter dicentes, vituperantesque multitudinis Latinae in-
solentiam, Thessalonicensium autem opportune laudes serentes, deo-
que orationem varie componentes et conformantes coram genere ho-
minum feroci, ad exemplum quasi quoddam actionis, accusationis et
admonitionis iudicialis, etiam in pace inter nostros parum audaces et
urgenda vehementius praecepta evangelii, ne pateremur, quae nollemus:
ita igitur confirmavimus hominem, confirmatumque eo perdimimus,
ut iuraret, nunquam captivis periculum mortis vel alius calamita-
tis subeundum fore. post haec requiescebamus, quantum licebat:
licebat autem nihil omnino inter vehementissimos illos Romanorum
inimicos Latinos.

Ἀλλ' ἐπανιτέον πάλιν ἐκ τῶν τοῦ κόμητος ἐπὶ τὰ πρό- 300
 , διχῆ διηρημένων τῶν κατὰ βίον εἰς τε τὰ καθ' ἡμέραν
 ἢ νύκτερα. αἱ μὲν ἡμέραι ἡμῖν ἐψεύδοντο τὸ ἡμερον
 ἢ ἐν τοῖς Λατίνοις ἀγριότητα τὴν ἀμυδρῶς ὑπολαλη-
 ν, οἱ μὴ χωρητὸν αὐτοῖς καὶ ἡμῖν τὸν κόσμον εἶναι
 νοσι· συναντιῶντες γοῦν κατέπτυν, ὄθουν, ἐσκέλιζον,
 ρεχον ὕβρεις. συχνὸν ἦν αὐτοῖς ὡς εἰς ἐπιρῶν τὸ
 , Καλοῖωάννης." μυκτῆρ οὗτος ὡς ἡμῶν ἐν τῇ πολιορ-
 ανουμένων μικρὸν ὅσον τὸν βασιλέα Ἰωάννην ἐλθεῖν
 ἐπίκουρον. εἰ δέ τις τῶν συναιχμαλώτων περὶ τὴν
 ἴσον τρίβοι (τίς δὲ οὐ τοιοῦτος τότε; ὅτε καὶ ἡμεῖς
 ρομεν οὕτω, κατάκοποι καὶ τὰ σκέλη παράφομοι καὶ τε-
 μένοι καὶ σεσαλευμένοι κατὰ μεθύνοντας), εἰ τοίνυν οὐ-
 ς περὶ στενωπὸν ὀδεῖοι καὶ τύχοι Λατῖνον παρέρχεσθαι
 τον, οὐκ ἂν ἐκεῖνος φείσασαι καταπατήσαι καὶ συντριῖναι
 ἄθρονον, κεντρῖζων τὸν ἵππον εἰς κατασκήρτημα. οὐ-
 ἐπίλουν ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, συχνὰ πρὸς πάντα λόγον
 πρὸς πᾶν ἔργον προῖσχομένοι εἰς δικαίωσιν τοῦ κακουρ-
 τὸ ἀπὸ σπάθης ἡμᾶς ἐλεῖν, οὐκ ἀνθρώπινα λαλοῦντες,
 ὡς εἰ καὶ λέων ἄγρον ἐλὼν ἐθέλει διασπᾶν αὐτὴν οὐχ
 κενώη καὶ ποθοίη σάρκας, ἀλλὰ δικαίῳ τοῦ συσχεῖν αὐ-
 ἴνυξιν. οὐκ ἦν ἐπὶ τούτοις οὐδὲ ὑποστένειν ἡμᾶς, οὐ-

et revertendum est a rebus comitis ad priora. sunt autem,
 ad vitam pertinent, bipartito distributa, in diurna et nocturna.
 rum quidem tempus spem sefellit tranquillitatis diutinae pro-
 atinorum occulte frementem ferociam, qui terram simul nos
 os capere negabant: unde obvios conspuebant, tundebant, sup-
 bant. frequens illis ista quasi cantilena erat "veni, belle lo-
 " ludibrium illud erat, quod inter obsidionem insolentius ia-
 nus, pusillum nobis auxilio venturum imperatorem Ioannem.
 autem e captivis pedes in via deambulet (quis autem tunc
 at pedibus? quod et ipsi experti sumus, fracti, vacillantes,
 i, vertiginosi tanquam ebrii), si quis igitur ita deambulet in
 angustiore, et Latinus aliquis forte equo praeterreheretur,
 ille abstenturus erat, quominus conculcaret et elideret homi-
 equo ad saltus ferocios stimulando. ita isti nos amice habe-
 ia omni semper sermone et facinore ad purgandam violentiam
 ndentes, quod vi capti essemus, haud humana loquentes, sed
 ita ac si leo captam bestiam lacerare velit, non quod esuriat
 nes appetat, sed iure suo, quippe qui unguibus illam teneat.
 ad haec ne suspirare quidem, aut vultu tristi esse nobis lice-
 quae tamen fluctibus calamitatum oppressi ad levandam animi

κουν οὐδὲ κατ' ὄψιν σκυθρωπάζειν, ἃ δὴ τοῖς ἐν κλειδίαισι συμφορῶν ἀνεῖται πρὸς ἐκβολὴν τοῦ κατὰ ψυχὴν ἄχθου· πολὺ γὰρ αὐτοῖς ἐνταῦθα τὸ “διάβολε, τί σιτανάζεις;” ἐβόλοιο γὰρ ἀναισθητεῖν ἡμᾶς καὶ φρενοβλαβεῖν, ὡς καὶ χαρμεῖν ἐφ' οἷς κακῶς ἐπάσχομεν. εἰ δὲ πῃ ξυμπέσῃσιν ὧδε γέλασεν αὐτοὶ μειδιᾶν ἐπέλθοι τινί, χολῆ καὶ τοῦτο ὀριμεία τῷ κατὰ ψυχὴν Λατίνῳ. ἐνόμιζεν γάρ, ὡς ἔοικεν, ἢ κατυγελαῖν ἡμᾶς τῶν Ἀττικῶν πράξεων, ἢ ἀγαθὰ παραδοκοῦντας ὁ χαιρέκακος εἶπε καὶ πεπονηθότας ἀγαλλιᾶσθαι, ὃ τοῖς ἐχθροῖς ἀπεπέφαινε. καὶ τοίνυν δακτύλους εἰς γρόνον ἔπτυσσον, καὶ τὴν χεῖρα γυλιζόντες ἐρρῦθμιζον πύξ πληττεῖν, “τί γελᾷς ὦ διάβολε βατταρίζοντες. καὶ οὕτω τὴν αἰθρίαν τοῦ μειδιαματος ἐκνέφος δακρυόεν μετέστρεφον, ἢ καὶ ἐτέρως εἶπεῖν, τὸν γὰρ λῶντα Δημόκριτον εἰς Ἡράκλειτον μετεποίουν δακρυόεντα.

Ἀνεψηλαφῶντο παρ' αὐτῶν καὶ τὰ τῶν παροδενήτων προκόλπια, καὶ ἐξεκενούοντο, εἰ τί που καὶ ἔφερον χρηματισμοῦ, εἰ καὶ βραχὺ τι ἐκεῖνο ἦν. περιειργάζοντο καὶ μηροῦ, μή που μαχαίρας παρήρτηνται· καὶ εἰ που εὐρέθει ἔγχεριδιον ὀποιοῦν, αἱ μὲν κόρσαι τοῦ φέροντος εἶχον πληγῆν, ὃ δὲ Λατίνος τὴν μάχαιραν. ἔδει καὶ διερρηγμένα κατὰ τὴν ἡμᾶς περιδεδύσθαι· εἰ γὰρ τις εἰματιζέτο εἰς ἀέρος ἀνεθεματιζέτο παρ' αὐτοῖς ὃ μὴ λωποδυτήσας τὸν ἄδρακα.

Ὅτε δὲ τὰλλα παρήσουσιν, ἐπεβούλευον ταῖς ἐπιπέ-

aegritudinem sibi concessa habent. namque solenne tum illis erat “quid suspiras, diabole?” scilicet sensu carere et delirare volebant, ut etiam delectaremur quibus affligeremur malis. sicut enim tem cui risus quamvis lenis obortus esset, tum vero si quis id risu set Latinus ira commovebatur vehementissima. etenim aut invidiam puto, nos res Latinas rebatur, aut miseria aliena delectatos credebant bonum aliquod nos sive sperare sive nactos esse, quo exultaremus. quod quoniam inimicis istis displicebat, digitis in pugnum compingebat et compressa manu alapam infligere gestiebant, “quid rides, sceleratissime, balbutientes. ita risus serenitatem in nubilas lacrimarum vertebat, vel, ut aliter dicam, ridentem Democritum in Heraclitum lacrimarum tem mutabant.

Excutebantur ab iisdem praetereuntium sinus, vacuefiebantque, si quid inesset, quantulumcumque illud erat. pertentabant etiam coxas, ne forte pugio ibi lateret; atque sicubi reperiretur culter quilibet, illius, qui cultrum gestabat, genae alapam lucrificabant, Latinus gladium. oportebat etiam pannis nos indutos esse, nam qui integris vestibus uteretur, devotebatur ab illis, licet vestem spoliasset.

Quando autem cetera praetermissuri erant, insidiabantur eis.

ραλαῖς, ἐπ' ἰσῆς μισοῦντες τοὺς τε ἀκείρεκόμας τοὺς τε θυπώγωνας. καὶ οὐκ ἦν ἰδεῖν ἄνδρα εἴτε καὶ παῖδα τύχης ; οἴασθ' ἂν μὴ κουρίαν κατὰ κύκλον, ὅποια τις οἶμαι καὶ ἡ ροιμιαζομένη Ἐκτόρειος κουρά, εἴτ' οὖν ἡ κατὰ Θεσσία τὰ ὄσθια· ὡς τότε ἀντίθετον βαθεῖται ἦσαν αἱ πάλαι κόμαι τὰ τοὺς Ἀβαντας, καὶ οὐ κατὰ τοὺς Λατίνους τούτους, κλωθὴ τροχαλαὶ καὶ ὡς εἰπεῖν ἀκρόκομοι. καὶ ὑπούργει ὁ ; ταῦτα τοῖς τῶν τριχῶν ἐπιστρόφοις Λατίνοις πῆ μὲν ρὸς πῆ δὲ μάχαιρα, τοῖς δὲ θερμότεροις καὶ ξίφος. καὶ τίκα καὶ ὁ πάγων ἠλαφρύνετο τῷ οὕτω κειραμένῳ ἀνδρὶ, ἰ ἦν πάντῃ σιάνιον ἰδεῖν ἄνδρα Ῥωμαῖον ἄρτιον τὴν κε- λην. εἶχον γὰρ ἀνάπαλιν τῷ "Θοῖξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν μὴ ἀπόλλυται." ἡ γὰρ πολλὴ ἀμαρτία, δι' ἣν καὶ πρωὶ ποινηλατήμεθα, κατὰ τὸν αὐχῆσαντα τὰ εἰς τὰς πρωίας σκτένειν τοὺς ἀμαρτωλοὺς τῆς γῆς καὶ ἐξολοθρεῦειν ἐκ πό- ως κυρίου τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἄνομον μέχρι καὶ εἰς αὐ- ρς τρίχας, τὸ κακὸν ἡμῖν ἐκορύφωσεν, ἵνα εἰς τὸ πᾶν ῥί- μεν ἐψιλωμένοι καὶ τὰς κεφαλὰς. κἂν εἴπου διεκπέφευγέ νι πάγων καὶ ἦν καθιέμενος κοσμίως, ὡς εἶχε φύσεως, κτόμενοι τούτον οἱ φαῦλοι κουρεῖς τῆ ἑτέρα χειρὶ, πατέρα ἰ τῶν κατὰ κεφαλὴν τριχῶν, ταῦτα μὲν εἶναι καλὰ ἔλε- ν, ἐκεῖνα δὲ κακὰ, τὰ τοῦ πάγονος, ἀστεῖζόμενοι ἐν οὐ κικτοῖς.

iuscunque capiti, pari odio habentes promissam tum caesariem tum rham. nec videre poteras fortunae cuiuscunque hominem quamvis erum non circumcirca tonsus, qualis est, opinor, quae in prover- erum abiit Hectorea tonsura, sive a Theseo cognominata sincipitis: tum oppositae essent prisca Abantum coma promissa, et horum tinorum circumcirca tonsa nec nisi in summo capite, ut ita dicam, licta. serviebat ad eam tonsuram Latinis capillorum curatoribus odo novacula, modo acinaces, violentioribus etiam gladiis. atque ico etiam barba levabatur viro ita tonso, erantque omnino rari omani, quorum caput integrum esset. habebantur enim secus, atque ud est "hand perit e capitibus nostris capillus." namque crebra occata, quorum mature poenas dedimus, ut univatus ille est, mature occisurum filios terrae improbos, et deleturum ex urbe domini, qui iuste agant, ad capillos usque, miseriam nostram cummlaverunt, ut orsus rigeremus, ipsis etiam capitibus nudatis. ac si cui barba in- olumis evasisset, et eleganter demissa penderet, qualem natura pro- iserat, eum aelesti illi tonsores altera manu barba, altera capillis rehensum, vellebant, et "haec quidem pulcra sunt, inquietabant, illa barba scilicet non sunt," iocantes in re minime iocosa.

Στέργοντες δὲ οὕτω τὴν ἐπὶ τοιοῦτοις πρὸς αὐτοὺς ἡμέραν ἐξομοίωσιν, τὸ συζῆν αὐτοῖς ὅμως ἀπέστειρον· διότι οὐδὲ συμβιοτεύειν ἡμῖν ἤρουντο. ἀλλ' ὅτε τις τῶν οἰκοδοποτούντων ὧδε καὶ ἐκεῖ πλαζόμενος ἀναπολήσει τὴν οἰκίαν εἰς νοῦν, καὶ φαντάσεται τὰ ἑαυτοῦ, καὶ ἐπιθυμήσει παρῖθι ἐκεῖ, καὶ ἐγγίσει, καὶ παρακίψει ἐντός, καὶ ἐρωτήσῃ τίς ὢν οὕτω ποιεῖ, καὶ ἐξείπη αὐτὸς τοῦ οἴκου κύριός καὶ εἶναι, παρελαμβάνετο μὲν ἠδέως, καὶ ὑπανεχόμενος ὡς ἐπιτιμῇ ἔβαινεν ἄβρὸς ἔσω, καὶ εἶχεν ἀσπασμὸν καὶ προεδρίας καὶ βρωῶσιν καὶ τὸ πιεῖν, τὰ δ' ἐπὶ τούτοις τῷ ἀνδρὶ ἐκ τῶν βαρβάρων δεξιῶματα θανατηρά· κρεμάθραι γὰρ καὶ αἰσμοὶ καὶ ἐξ ἀχύρων καπνοὶ καὶ ἕτερα καινότερα κατὰ ἐπιχημάτων ἐκφάνσει καὶ δόσει. ὧν διδομένων πάλιν κτελεῖς ἐν τοῖς αὐτοῖς· ἀναρτήσεις γὰρ τοῦ ἀθλίου καὶ καταφορὰ βαρεταὶ πληγῶν, ἕως ἂν ἡ ἐμπληθῶσι τῶν ποθουμένων αἰ3) 301 δῆμοι ἢ ἐλεήσωσιν. ἐγένετο γὰρ ποτε καὶ τοιοῦνδε τι, ὅτι καὶ λέων πεινῶν καὶ ἐνδακῶν, εἴτα ἐλεήσει ἢ ἀφῆσει τὸν αἰκίζόμενον ἢ ζωή. τῶν τινὰς δὲ οὕτω πασχόντων καὶ κτελεῖς τοῦ ζῆν μετέστησαν οἱ αἰκίζόμενοι, δείσαντες μὴ κολῶν θασαυρὸν ἐκ τοῦ κολαζομένου ἐξευρηκότες ἀφαιρεθῶσι πρὸς τῶν κομητῶν τὸ εὐρημένον, καθὺ συνέκειτο. Κωνσταντῖνος γὰρ τις ὁ ἐπίπλην Κεκαλεσμένους, ἀνήρ ἀγαθὸς καὶ πλεθῶν τῶν

Ita illi nos in istis rebus sibi socios optabant, vitae societate abhorrebant, ut qui ne versari quidem nobiscum vellent. sed si quid aedium dominus, huc illuc aliquamdiu iactatus, in mentem revocasset domum, recordatusque res suas, et illuc redire cupiens, accessisset, et intrasset, interrogatus deinde, quisnam esset, quod ita faceret, respondisset, ipsum se esse aedium dominum, benigne illo recipiebatur, et, tanquam honoribus ornandus, hilaris ingrediebatur, salutabatur, principem locum obtinebat, cibo potuque recreabatur: deinde hominem a barbaris hospitia mortifera manebant: successio quippe, contumeliae, fumus ardentium fursurum, alia vexationes variae, nisi divitiae ostenderentur et traderentur. quibus traditis, idem rursus vexationum orbis: suspendia enim hominis miserissimi et graevae verberationes fiebant, donec aut explesset habendi cupiditatem certificates aut miserarentur. namque accidebat hoc nonnunquam, quem admodum leones esurientesque subito miserantur, quos corripuerunt bestiam; aut deficiebat vexatos vita. ex iis autem, qui ita afflicti sunt, nonnullos etiam ultro immanes isti vita. spoliabant. veriti, ne magnas divitias a miseris adepti, praeda, prout convenerat a comitibus privarentur. Constantinus certe quidam, Cecalesmense

ρας, φαντασάμενος τὰ οἰκεῖα οἷς τὴν καρδίαν κεκόλλητο, οὕτως πόθῳ τοῦ οἴκου ἀγρευθεὶς καὶ ἀπαιωρηθεὶς καὶ μνῆσ πληγὰς ἐντριβεὶς καὶ κατὰ ἐκάστην ἀπαιώρησιν ἐξεράχρηματα καὶ εἰς πολλὰ κορυφώσας αὐτὰ, εἶτα καὶ ἐλαῖον παθῶν λογισμοῦ, καὶ ἐν τῷ ζητῆσαι λαβεῖν τι ἐκεῖθεν μακροσθεὶς, καὶ ἀπειλησάμενος καταμηνῦσαι τὸ πρῶγμα ; κόμησιν, οὐκ ἔσχεν ἔτι κεφαλὴν, ἀλλ' αὐτὴ μὲν κατεῖθη πον ἐκκοπέισα, ὁ δὲ λοιπὸς Κωνσταντῖνος ἐξερρίφη ρὸς ἀβοήθητος.

Ἔσχε δὲ καὶ τοῦτο τὸ κακὸν ἑτεροίαν ἐπίτασιν. γλυκαντες γὰρ οὕτω τῷ κέρδει τῶν οἰκοδεσποτούντων οἱ βύρβα-ἐνελόχων ἔσω πυλῶν, καὶ εἴ τινα παροδεύοντα ἴδοιεν δόιν ἀνδρὸς πέμποντα πλουτοῦντός ποτε, ἤρπαζον αὐτὸν ἔσω τινες δεινοὶ Θῆρες ἐκ φωλεοῦ, καὶ βιαζόμενοι ἐτυράννον, τι τῶν κατὰ σκοπὸν ἀνύσαιεν. εἰ δὲ τινες καὶ συμβιοεῖν αἰχμαλώτοις ἤθελον, εἶχε μὲν τι καὶ τοῦτο βύρος, ὡς εὖ πάσχειν δοκοῦντες περιηγούντο, ἦν δὲ πως φιλάλληλον ὃ καὶ ἀνθρωπικώτερον.

Οὐκ ἦν οὐδὲ τοὺς θεῖους ναοὺς ὕμνοις ἀσχύτως περιά-θῃαι τότε, ἀλλ' εἶχε καὶ τὸ καλὸν ἔργον τοῦτο ἐπήρειαν. ἰ τὰς μὲν ἀρχὰς ἱκαναὶ ἡμέραι καὶ οὔτε ἐκλείοντο οὔτε ραξὶς ἦν ἢ ἐθάς ὡς ὕμνεῖσθαι θεόν, ἀλλ' εἴ ποῦ ὡς ἐπὶ

nomine, vir strenuus et divitiis abundans, rem familiarem recor- us, quacum corde conglutinatus erat, atque ita rerum suarum de- erio irretitus, suspensus et plagis infinitis verberatus, et, quum vis suspendio evomisset divitias easque admodum cumulasset, tremum, consilii deceptus imprudentia, et lucrandi aliquid spe fal- , comitibus se rem indicaturum esse minatur, nec iam caput super neros gestat, sed abscissum id obruitur alicubi, reliquus Constan- us proicitur, cadaver ope destitutum.

Habuit autem illa quoque miseria aliam quandam accessionem. ectati enim ita aedibus divitiisque alienis, barbari intra fores la- ant, et si quem praetereuntem viderent, qui speciem hominis ulenti prae se ferret, abripiabant illum intra parietes, prorumpen- tanquam e latibulo ferae bestiae, vexabantque contumeliis, donec piscerentur, quod desiderabant. si qui vero una vivere cum ca- vis vellent, habebat id quoque magnam molestiam, ut narrabant qui eris beatiore videbantur, sed erat tamen ea conditio quasi quae- m officiorum coniunctio et humanior.

Ne licebat quidem sacra templa hymnis personare sine iniuriis, d etiam laudabile id opus execrationem experiebatur. atque ab itio quidem dies effluerunt complures, quibus nec claudiebantur

σκέπη καὶ ἀναπαύσει αἰχμαλωσίας, ὅσα καὶ κατ' οἴκους. ὅτι δὲ ποτε καὶ τις ἄδεια ἐξεφάνη καὶ θεῖοι πυλεῶνες ἐκλείσθησαν καὶ φῶς μυστικὸν ἀνήφθη καὶ ἡρμούσθησαν ψαλμοὶ καὶ ἱερεὺς ἐτέλει καὶ λαὸς ἡμέτερος εἶχε σχολήν, κατὰ ἰσχύν τῶν ὁ δαιμόνων ἀντέπρωτε, τῶν φαύλων Λατίνων εἰστρεχόντων καὶ ταῖς ἱεραῖς φωναῖς ἐπιβουλευόντων καὶ λαλαγούντων καὶ συνήθη βαυζόντων, εἴ πως ἐγκόπτουσι τὴν οὐτέχειαν τοῦ καλοῦ.

Οἱ δ' αὐτοὶ καὶ τὸ ξύλον, ὅπερ εὐθετόν ἐστι κήρυκος δικην σημαίνειν τῷ λαῷ τὴν ἐπ' ἐκκλησίας ἄθροισιν, κωλύειν ἤθελον. ὅτε γοῦν τὴν ἀρχὴν ἐκρούσθη τοῦτο περὶ τὴν καθολικὴν πρὸς δείλην ἐσπερινήν, ξιφήρεις αὐτίκα ἐπὶ τὸν προΐσαντα κατὰ ῥιπὴν ὀφθαλμοῦ ἢ τάχος ἀστραπῆς οἱ βάρβαροι καὶ τὸν διάβολον συνήθως μασσώμενοι καθ' ὕβριν ἡμετέρων "τί τοῦτο" ἔλεγον, καὶ ἐκώλυσαν τότε τὸ ἔργον. καὶ διέβη τὸν τούτων θέλημα κατὰ φόβον τὸν εἰς ἡμῶν καὶ εἰς τοὺς λαμπούς, ὅσοι οὕτως ἔψαλλον. μετὰ δὲ οὐ πολλὰς ἡμέρας, τῆς ἑορτῆς ἡμῶν ἐσαύριον ἀχθισομένης τῆς ὑψώσεως τοῦ κατιμου σταυροῦ, ἀνῆλθον μὲν οἱ ἱεροκήρυκες εἰς τὴν τοῦ κατ' ἡμῶν καθολικοῦ ἱεροῦ κορυφήν, τὰ συνήθη τελέσοντες ἐν ἐπιτομῇ. οὐδὲ γὰρ ἔξεῖν πλατύναι διὰ τὸ τῆς εὐφημίας οὐκ ἀπρόσκοποι. καὶ ὡς ἐσήμειαν τῷ ξύλῳ τὴν ἑορτὴν τρι-

templa, nec consuetas conciones ad deum hymnis celebrandum fieri nisi forte, ut in domibus quoque ob defendendam mitigandamque captivitatem. quum autem tandem timor parumper cessasset, et uerae valvae clauderentur, ignis mysticus incenderetur, psalmi recitarentur, sacerdos operaretur, populus otio frueretur, tum vero violenter obnitebatur diabolus, siquidem Latini scelesti irrumpebant, et diuini cantilenis obstrepentes usitata sibi vociferabantur, num forte interpellare possent sacri officii ordinem.

Idem lignum, quod paratum est ad indicendam tanquam praeconem populo concionem ecclesiasticam, impedire conabantur. et initio certe quum id percuteretur verperi in ecclesia catholica, illico ea qua oculus cernit vel fulmen ruit, celeritate barbari gladios adversus percutientem stringunt, et diabolum pro more suo frementes in contumeliam nostram "quid istud" inquirunt, et rem impediunt. ac pertinaciter horum voluntas propter metum similis iniuriae ad ceteros quoque qui ita psallerent. non multis autem interiectis diebus, quum postmodum celebranda nobis esset erectae crucis venerabilis memoria, ascenderunt sacri praecones in cacumen templi nostri catholici, solemniam peracturi summam; neque enim plene rem peragere licebat per prudentiam. quum igitur sacrum officium ligno indixissent clarius, rura-

ρον, πάλιν οἱ βάρβαροι, ξίφη γυμνά, καὶ ἄνοδοι αὐτῶν ἐν-
 χεῖς, καὶ ἀνακρίσεις καὶ ἔρευνοι τῶν κύκλῳ κατὰ τινα
 ἠλάτῃσιν, μὴ καὶ τις δόλος ὑποκρύπτοιτο. ὡς δὲ καὶ πο-
 ραγομνησάντες καὶ κακολογήσαντες καὶ ἀπειλησάμενοι στα-
 οὺς ἐρμηνευτὰς τοῦ πράγματος εὔρον τοὺς περὶ ἡμᾶς,
 αὐνῆθησαν καὶ κατῆλθον ἡμεροὶ καὶ οὐκέτι ἠνόηθησαν οὐ-
 τοῦ, οἷα λελυμένου τοῦ ἀπόρου σφίσι πρὸς ἀλήθειαν. τότε
 καὶ ἐπῆλθεν ἡμῖν ἀπορῆσαι τί δήποτε τοὺς μὲν ἄνω περὶ
 τοῦ μυσροβλύτου ναὸν σημαντικούς τοῦ ψάλλειν μεγάλους
 δῶνας οὐχ ὑποπτέουσιν, τὸ δὲ περὶ τὴν μητρόπολιν συν-
 ματιζόν ζύλον τὴν ἱεράν σύναξιν βαρῶς φέρουσι· καὶ
 νοησάμεθα, ὡς εἰκός, μὴ τοὺς τυχόντας Λατίνους δυσ-
 τιτηθῆναι, ἀλλὰ τῶν τινὰς ἐκ τῆς μεγαλοπόλεως, οἱ τῷ ἱερῷ
 ρατυχόντες πολέμῳ τῷ προσκτεθειμένῳ εἰς ἱστορίαν, καὶ
 θόντες ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ τότε ζύλα τοιαῦτα κροταλιζόμενα
 τὸν Ἀνδρόνικον προκαλούμενα ὡς εἰς ἐπικουρίαν τῶν
 ἐκκλησίας, ψῆθησαν κἀνταῦθα ἡμᾶς τοιοῦτόν τι μῆχα-
 τῆσαι.

Καὶ τοιαῦτα μὲν ἡμῖν τὰ ἡμερινὰ κακὰ, ἔξ ἀπίρων
 τρια καθιστορῆσαι· τὰ δὲ τῶν νυκτῶν οὐδ' αὐτὰ ἔχουσι
 οὐ πρὸς ἔριν τοῦτοις ἀντεπεξάγεσθαι. καὶ τέως ἡλίου
 παυλισθέντος εἰς δύσιν ἐχρῆν τὸν φρονούντα ἔσω καλύβης
 ναί, μοχλοῖς τὰς θύρας ἀσφαλισμένον, ὡς εἴ γε μὴ οὕτως

sunt barbari strictis gladiis, escendunt festinanter, inquirunt inda-
 ntque circumcirca omnes tanquam canes sagaces, ne forte dolus lat-
 at; quum vero post multas turbas, contumelias minasque constantes
 i praecones nostros inveniunt, mitigati tandem et quieti redeunt,
 c iam usquam quemquam impediunt, quippe nodo sibi rite solu-
 . subibat autem tum nos cogitatio, quid tandem esset, quod eos, qui
 super de templo sancti unguenta exsulantibus magnis pulsandis cam-
 nis solennia indicebant, haud suspectos haberent, lignum autem,
 io ex composito civitati indicitur sacra concio, ita aegre ferrent;
 me intelligere nobis videbamus, haud offensos esse, qui forte ades-
 unt, Latinos, sed civium nonnullos, qui, quum interfuisset bello
 cro, de quo supra exposuimus, et in templo magno tum talia ligna
 isata audivissent ad arcessendum in auxilium ecclesiae Andronicum,
 m quoque simile quid nos agere suspicarentur.

Talia igitur mala nostra diurna fuere, e quorum numero infinito
 nulla certe commemorare volumus; nec vero nocturna indigna
 unt, quae cum illis componantur. namque sole ad occasum devecto.
 rudentem hominem sub tecto esse oportebat, porta vectibus obstru-

ἐποίει, οὐδεὶς ἂν ἐγγύην ἐδίδου περισωθήσεσθαι τὸν ἄνθρωπον. ἀλλ' ὅτε καὶ κατ' οἶκον χρυβεῖς οὐκ ἔχοι στόνον, ἀλλὰ πυρὶ καταλάμποιτο ὑπουργῶ ἢ καὶ φωτί, ἕτερος τοῦτο κινδυνος, περιμόντων τῶν Σαρακηῶν καὶ εἴ τινας δὲ ἄλλοι καὶ αὐτοὺς κακοῦργοι (πολλοὶ δὲ οἱ τοιοῦτοι), καὶ ἀνακρινόντων τὶ ποιῶν ὁ οἰκοδεσπότης εἰς ὕπνον οὐ κατακέλιται, καὶ κατακλόντων τὰς θύρας, καὶ εἰσηδόντων ἔσω, καὶ δρώντων ὅσα ἂν καὶ εἰς βουλομένοις αὐτοῖς. ἔχομεν δ' εἰπεῖν καὶ ὡς οὐχ οὗτοι μόνοι ἔκακούντο διὰ πρόφασιν τὸ πῦρ καὶ τὸ φῶς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνεμπύρευτοι καὶ ἀφώτιστοι. ἀνεξέλεγκτα γὰρ ἐπεισφροῦντες οἱ κακοί, καὶ τὴν νύκτα ὡσεὶ καὶ Αἴδου 302 κυνέην εἰς ἐπίκρυψιν ἀμφιβεβλημένοι, γυναικίως τε ἀπῆγον τῶν συνεύνων, ἀφιέντες τὸν τοῦ γάμου ζυγὸν ἑτεροκλήν τῇ ἀρπαγῇ τῆς δυνάμεως, ἣν ὑπὸ ἡλίῳ διευκρινούντι κατασειπάμενοι νυκτὸς ἀφήρηπαζον, καὶ νεάνιδας τῶν γεναμένων, ἀτε- 15 λεί, καθά τις ἔφη, τὰς τῶν τεκόντων ἐπ' αὐταῖς εὐχὰς τιθέμενοι. εἰ δὲ καὶ χρήματα συναπῆγον ὅσα καὶ προδικίας ννας, ἐκ περιουσίας τουτὶ τὸ κακόν. ἦσαν δὲ οἱ καὶ ἐσφάτιοντο ἐπὶ τῶν οἰκιῶν τηρικαῦτα, ἡλίῳ ἀμάρτυρον κακὸν πύσχοιτες, καὶ τὸ αἴτιον ἢ νυκτιλόχος μανία ἢ ὅτι ἐξέβῳσι οἱ 20 κακουργοῦμενοι. ὅσοι δὲ τῶν βαρβάρων ἐπεικίεστεροι καὶ παιγνήμονες, οὗτοι δὲ ἀλλ' ἡγάπων θύραις ἐναλλόμενοι καὶ κόπτοντες ῥάβδοις αὐτάς, καὶ ἢ ῥίπτουσιν καὶ εἰς φόρῳ

cta, quoniam, nisi ita fecisset, nemo illum salvum fore spondere poterat. verum, intra parietes licet absconditus, nisi in tenebris esset, sed igne ob opus aliquod accendisset vel lumine illustraret domum, novum rursus periculum erat, siquidem Saraceni et si qui alii illorum similes homines scelesti erant (erant autem multi id genus), circumibant et quaerebant, quid aedium dominus negotii haberet, quominus somno se daret, fores effringebant, irrumpebant, et faciebant, quae ipsis placeret. atque affirmare licet, non solum illos propter ignem scilicet et candelam, sed etiam eos, qui nec igne nec lumine uterentur, vexatos esse. clam enim ingressi, et nocte tanquam galea Plutonis operati et occulti, tum uxores a maritis divellebant, iugo conubiali in alteram partem inclinato vi rapinae, qua auferrebant, quam quisque in luce solis sibi elegisset, tum virgines a parentibus abstrahabant, et horum irrita faciebant, ut quis dixerit, pro illarum salute suscepta vota. sicubi bona simul auferrebant quasi pro dote, erat id quasi quoddam auctarium calamitatis. fuerunt etiam, qui in aedibus suis tunc occiderentur, cladem passi a sole haud lustratam: cuius atrocitatis causa erat nocturna libido, aut quod exclamarent miseri. qui vero e barbaris modestiores erant et iocosi, ii pe-

γοντες, ἢ ἀλλὰ γοῦν τοὺς κυρίους τοῦ τόπου ἀποστεροῦντες
 ἢ ὑπνοῦν.

Ταῦτα δὴ καὶ τούτων ἕτερα πλείω, καὶ μάλιστα τὸ
 ἠμιντεῦν καὶ ὁ λιμός, τοὺς πολλοὺς τῶν αἰχμαλώτων,
 ποῦντα καὶ διαταραγίοντα ἕως καὶ εἰς θάνατον τὰς ψυ-
 χὰς, ἠρέθισαν κατ' ἀνάγκην (καὶ τί γὰρ ἄλλο ἐμηχα-
 ῖσατο ἄν;) ὑπαικάλλειν τοὺς Λατίνους, ὑποτρέχειν, κο-
 κεύειν, θώπτειν, σαίνειν, δουλεύειν, πάντα ποιεῖν ἐξ ὧν
 καὶ ζῆσαιεν καὶ μηδὲ φόβον ἔχοιεν. κἀντεῦθεν εἰσὶν οἱ
 ἰσοσκόψαν εἰς τὸν ὑρθὸν δρόμον ἄκοντες. οἱ γὰρ μὴ
 φρονες καὶ κατελάλησαν καὶ θησαυρῶν κατεμήνησαν κρύ-
 ρως καὶ ἤρπασαν καὶ ἐσύλησαν. ἰχνηλύτησαν δὲ καὶ φυ-
 δας, τοῦ αὐτοῦ αἵματος τοὺς πολλοὺς, καὶ ἄγρεῦσαι τοῖς
 κοῖς θηραταῖς δεδώκασιν, καὶ πολλὰ ἕτερα ἐξήμαρτον, οὐ
 ἐκόντες ἐς γε τὸ πᾶν, ἀλλ' εἰπεῖν καθωμλημένως, ἐκω-
 κούσιοι. τῶν δὲ γε καὶ μεγάλα καὶ πρὸς ἀναίδειαν κατε-
 γθέντων τοῦ φυλετικοῦ γένους (κατηγοροῦνται γὰρ καὶ τοι-
 τοὶ ἐκβῆναί τινες) μήποτε μνησθεῖη διὰ χειλέων αὐτοῦ ὁ
 ριος. ἐντεῦθεν οἱ αὐτόνομοι γάμοι· ἐντεῦθεν γυναικῶν
 ἀρνήσεις ἀπανηραμένων οὐς νόμος οἶδεν ἄνδρας. ἐπτεῦθεν
 ἠθέτων φθοραί, τῶν μὲν οὐτε καθ' ἐκούσιον τῶν ἀρχηγ-
 ῶν αὐταῖς τοῦ εἶναι, τῶν δὲ καὶ ἐκείνων προεμμένων αὐταῖς.

antia acti fores insiliebant et baculis percutiebant, atque incolas
 vexabant insultabantque aut somno certe privabant.

Haec et alia iusuper longe plura, nuditas maxime et fames,
 tivos plerosque, perterritos turbatosque animis ad mortem usque,
 essitate cogebant (quid enim facerent aliud?), ut Latinis blandi-
 tur, assentarentur, adularentur, praesto essent, operam darent, de-
 ue omnia facerent, quibus tum vitam tueri tum metu se liberare
 sent. atque hinc repetendum est, qui in cursum praecipitem pro-
 si sunt inviti. namque homines non satis sanae mentis linguae
 um favebant, divitiarum latibula prodebant, rapiebant, spoliabant.
 stigabant etiam profugos, eiusdem plerosque sanguinis, capiendos-
 tradiderunt scelestis venatoribus, et multa alia peccabant, haud
 o quidem omnino, sed, ut dictione utar vulgari, nec ulro nec
 ti. qui autem et ad magna facinora et ad impudentiam delapsi
 t e civibus nostris (namque tales quoque quidam evasisse arguun-
 , eorum nunquam dominus recordetur labiis suis. hinc repeten-
 sunt nuptiae liberiores; hinc mulierum pervicacia, aspernantium
 s lex illis iunxerat maritos; hinc virginum corruptiones, partim
 tis vitae auctoribus patratae partim studiose ab illis adiutae; hinc
 rozarum stupra: quas ego multum dehortatus et cohortatus fru-

ἐπτεύθεν σεμνεία πεπορευμένα· ἐφ' οἷς ἐγὼ πολλά καὶ παρὰ κλητεύσας καὶ παρηρησιασάμενος ἄπρακτος ἔμεινα, μηδὲ τίς πωσγούσας τὸ ἐφάμαρτον ἐπιστρέψαι δυνάμενος, οἷα γεγεμμένας ἤδη τοῦ γλυκυπύκρου καὶ πως ὑποφωτούσας μοι ἡ χαλεπὸν χορίου κίνα γεῦσαι. ἐπτεύθεν δαπέδων σάλιοι καὶ ἀνασχίσεις, δι' ὧν οἶκοι πάντες ἐξωροφύχατο, ὑπονομεύοντι τῶν βαρβάρων κατὰ λαγιδεῖς ἢ ἀσπίλακας ἢ καὶ χοίρους· ἄλλο τι ζῶον ῥιζοφύγον γεωχαρές, εἶπεν δὲ καὶ ἄλλως, κατὰ ἄροτράς. φαίνεται γὰρ ὡς καὶ ἀρότροις ἀνέσχισον ἂν τῶν οἰκῶν, εἰπερ ἐχώρει τὸ κατ' αὐτὰς ἐμβαδόν. ἔπαγγελλομαι γάρ τοι ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα δρεψάμενοι κατὰ τι πεπαρομιασμένον θέρος χρύσειον, εἴτα καὶ ἄροτον οἶον τοῦτον διεχειρίζοντο, ἐξ οὗ αὐτοφυῆ τὰ καλὰ ἐκέρδαινον ἔρμαια. καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν ἥλιον μὴ ἀγαπῶντες πλουτισμοῖς ἐπιβουίηεν καὶ τοῖς κατὰ γῆς. δεύτερον μοι τοὺς αὐτοὺς καλέσαι καὶ χρυσούχους τὴν ἐπιβολὴν, κατὰ γὰρ τοὺς ἐνδόθεν μύρμηκας (τοιαύτης γὰρ ὕλης ἔρωτι παρηνόχλουσιν τῇ γῆ), τοὺς δ' αἰτίους καὶ τεμβρωύχους μυριαχθῶ. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοὺς κροῖους ἀνεπίβουλεύτους παρέτρεχον, ὡς δὲ θησαυροφυλακοῦστας εἰπόντων διασκαλεύοντες πλούτου χάριν, καὶ οὕτω τὸν Ἀδριανὸν Ἰλλούτωνα καὶ αὐτοὶ νοεῖν ὑπεμφαίνοντες.

Τί μοι πλείω γράφειν, ἔνθα οὐδὲ βίβλοι ὄλαι μαρτυροῦνται.

16. Ἰνδόςθεν?

stra fui, nec potui flagitium expertas revocare, quippe dulcedine fructu semel veneni captas, adeo ut quaedam responderint etiam. hinc canem a corio absterreri uncto; hinc terrae concussionem raptioneque, quibus omnes domus barbari subruerant, more cuniculorum, talpae suum vel alius bestiae radicibus vescentis et cuniculos agentis, vel, ut aliter dicam, aratorum, videntur enim etiam aratri subruerunt fuisse fundamenta aedium, si licuisset per naturam aere. namque nuper ex agris, quos nec arassent nec sevisent, messis facta, multum nacti qui in proverbio est aureum, mox etiam illam quasi arationem occupant, unde praeclaras illas lucrabantur ultro subnatas divitias. insidiabantur enim haud placide bonis tum soli expositis tum sub terra absconditis. concedendum est mihi, ut etiam novo cogimento auri fossores illos appellem, similes illis in India formicis: huius enim metalli cupiditate ducti terram vexabant; eodemque fossores sepulcrorum impigerrimos; nam ne mortuis quidem insidiarum suarum veniam concedebant, sed tanquam divitiarum custodes vexabant, cuncta perscrutantes divitiarum causa, atque ita Dilem se quoque Plutonem haberi obscure significantes.

Quid plura scribam, quando ne integris quidem et magis ve-

κανώσαιεν ἂν με εἰς αὐτάρκες διαγράφοντα τοῖς φιληκόις ποῖα ἡμῖν συνέπεσε; δι' ὧν ὀψέ ποτε σὺν κακῷ ἔμαθον οἱ ἡμῖν κομποὶ τὴν νόησιν χρῆναι τὰ θρόθεν σημεῖα λεπτογοεῖν, καὶ πρὸς αὐτοῖς διευκρινουμένοις ἔχειν τὸν νοῦν, καὶ οἰεῖν τὰ δηλούμενα. εἰ δέ τις ἐνταῦθα ποδῶν φαίνεται προσιστορηθῆναι καὶ οἷα σήματα τῶν μελλόντων προφανῆ, κουέτω βραχυλογικῶς καὶ ταῦθ' ἡμῶν εἰς ἱστορίαν ἐκτε-
τεμένων.

Ἐν πρώτοις μὲν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὀνειρίτω, ὅποια καὶ ἡ ἐρὰ οἶδε γραφῆ μηνυτικὰ μελλόντων εἶναι, προελάσων οἷα εισόμεθα. καὶ ἡμεῖς ἐγελῶμεν, ἐξουθενούντες τὰς καθ' ἑνους δηλώσεις, καὶ διαστολὴν οὐκ ἐθέλοντες ἐξευρίσκειν ράματός τε καὶ τῶν λοιπῶν ἅπερ ἕννος φαίνει. καὶ ἀπει-
αι δὲ τὸν μυροβλύτην τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως καὶ κατ' αὐτὴν ἦν ἄλωσιν εἰσελεύσεσθαι οἱ αὐτοὶ ἐσθράκασι· καὶ ἡμεῖς οὐ πιστεύκαμεν. ὥς γὰρ ὀχλοῦντες οἱ πιστοὶ πρὸς ἐπικουρίαν νέκειντο, ἀνεκάλυψεν αὐτοῖς προσηρατικῶς εἰς μᾶτην τύραννα ἔσσωπεῖσθαι· οὐ γὰρ ἄρτι ἀλλ' ἢ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐλευ-
θεοῖται. ἦν δὲ τετάρτη μετὰ τὰς τρεῖς ἡ τῆς πορθήσεως. καὶ συγχὰ μὲν ἐποτηνώμεθα “ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς, μὴ ποτε εἰπῶσι τὰ ἔθνη, ποῦ ἔστιν ὁ πολιοῦχος αὐτῶν;” ὁ δ' οὐχ ὑπακούων ἐξετόπιζεν ἡμῶν ἑαυτὸν.

Uminibus scriptor satisfacere poterit cognoscere cupientibus, quae nos mala affligerint? quibus sero tandem cum damno intellexerunt ho-
mines inter nos nasuti, qui signa divina contemnenda dicerent, oportere utique diligenter illa cognosci ac respici, et facienda esse, quae ignificarentur. si quis autem etiam narrari hic velit, quae tum ex-
litterint rerum futurarum indicia, aurem ille parumper nobis prae-
eat illa quoque exposituris.

Primum igitur piorum hominum somnia, quibus etiam scriptura
acra significari res futuras novit, praenuntiabant, quae passuri esse-
mus. verum nos ridebamus, et nihili ducebamus somniis facta indi-
cia, nec visi et ceterorum, quae somnus ostendit, explorare sensum
olebamus. viderunt illi autem, abesse ex urbe nostra sanctum un-
uenta exsudantem, et sub ipsam rediturum esse expugnationem: nec
os fidem habuimus. nam quum ii, qui fidem his habebant, insta-
ent vehementius, ut auxilium ferretur, ille frustra dominationem ab-
oreri declaravit; quippe non statim, sed post tres dies se esse redi-
urum; fuit autem, tribus diebus praeteritis, dies quartus is, quo urbs
xpugnata est. atque multum tum precabamur “vci nos salvatum,
ie gentes dicant, ubi est urbis eorum praeses?” verum ille non au-
liebat nos, sed procul aberat ab urbe.

Ἐδάκρυον ἄγιοι ἐν εἰκονίσμασι· καὶ ἔχαιρον οἱ κεντι-
 πιδες, λέγοντες δυσωπεῖν ἐκείνους ὑπὲρ ἡμῶν. ἐλέγημεν
 ἡμεῖς “ναί, ἀλλ’ οὐκ εἰσακούονται, διὸ καὶ ἐπιμέτροσι κλαί-
 οντες.” καὶ ἠπίστον ἡμῖν. καὶ αὐτοὶ μὲν ἦσαν ἐν ἐλπίσιν·
 ἡμεῖς δὲ εὖ εἰδότες τὸν ὄλεθρον ἐξ ὧν καὶ ἐσωθῶμεν καὶ ἐ-
 λόγως συνήγομεν, οὐκ εἶχομεν ὃ τι καὶ δράσομεν, λέγοντες
 καὶ αὐτοὶ μὴ τι πρὸς ἀγαθῷ εἶναι τινὶ τὸ μέλλον εἶδέναι.
 303 ἔνθα τῷ φρονούντι μηδὲν ἢ γνώσις λυσιτελεῖ· καὶ κατὰ τὴν
 τῆς ἱστορίας Κασάνδραν (ὄκνω γὰρ εἰπεῖν τὰ μείζω παρεια-
 κνυλῆσας καὶ προφητικά) ἀληθιζόμενοι μὲν, ἀφιέμενοι δὲ λα-
 λῆν εἰς ἀνήκοον.

Ἐδειξέ τι τέρας τότε οὐκ αἴσιον καὶ ἡ πάναγος θεομη-
 τωρ, ἡ παρ’ ἡμῶν τοῦ ὀδηγεῖν ἐπαύνομος, δεικνύσα ὡς ἀπ-
 στέργει τὰ καθ’ ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐθέλει μεθ’ ἡμῶν εἶναι. προ-
 δεύουσα γὰρ ποτε τότε καθ’ ἡμέραν ἡ τὸ κύρος ἔχει τοῦ
 τοιοῦτου καλοῦ, καὶ περιελθούσα ἔνθα τῆς πόλεως ἡ ἀδεί-
 φότης ἤθελε, καὶ ἀποκαθισταμένη αὐθις εἰς τὸν οἶκον αἰτῆς.
 καὶ ταῖς εἰσόδοις ἐγγίσασα, οὕτως ὄκνει τὴν εἰσόδον ἢ ἐν
 πόδα χωρεῖν κραταιῶς βιάζεσθαι τὸν αὐτὴν φέροντα, καὶ
 ἐνιστάμενον βαρύνεσθαι ὅτι μάλα καὶ πρὸς τῷ καταπίπτειν
 γίνεσθαι, καὶ οὐ μόνον ἐκείνον ἀλλὰ καὶ ἄλλους, ὅσοι συνεπι-
 λάβονται. καὶ ἦν μὲν τὴν ἀρχὴν ὃ ἐκείνην ἀνέχων ἕσπετος
 ὡς οἴκοθεν τοιαῦτα τεχνώμενος, ὅποια πολλοὶ τερθρεύουσιν.

Lacrimabant sancti in imaginibus; atque dicebant, qui vasa et
 delectabantur, tristes illos esse nostra causa. “perfecto ita est. in-
 quiebamus; sed non exaudientur: ideo lacrimare non desinunt.” haud
 illi fidem nobis habebant, sed in spe erant; nos autem, praesagiente
 utique perniciem ex iis, quae et videremus et prudenter ratiocinamur,
 non habebamus, quid faceremus, sed dicebamus etiam, nullius
 boni esse futura nosse, quod sapienti haud prodesset cognitio, atque
 exemplo priscae illius Cassandreae (vereor enim maius quid dicere,
 et immiscere etiam prophetica) verum quidem sentiebamus, sed etiam
 incassum nolebamus.

Ostendit tum portentum infaustum etiam desipara sancti-
 ma, quae a monstranda via apud nos cognomen habet, declarans
 se abhorrere res nostras nec nobiscum verbari velle. namque quae
 obisset urbem, et reversa rursus ad templum accessisset ad fo-
 res, ita recusabat introitum, ut pedem referre violenter cogere-
 tur. qui illam gestabat, et renisis aegre caveret, quominus proci-
 deret, id-
 que non solum ipse, sed etiam ceteri omnes, qui una cum illo ma-
 nus inferrent. atque ab initio quidem suspicio erat, eum, qui illam

ἡ δὲ καὶ ἱεροὶ ἄνδρες, ἀγαθοὶ τὸ ἦθος καὶ οἶοι μὴ παλαμῶ-
 ναι τὰ μὴ δέοντα, συνήρατο ἐγκρατῶς, καὶ πάντες ἐλάτ-
 υς ἦσαν τῆς τοῦ ἱεροῦ σίγνου ἰσχύος, καὶ οὐκ ἐπέειθετο
 τελεθεῖν ἀλλ' ἦν ὡς εἰπεῖν ἀφόρητον, ὑπέρχεται φόβος ἅπαν-
 ς, ὅσον ἐχρῆν παθεῖν, ἐχέφρονας, καὶ ἀναπρῆσαντες δά-
 να ὑψωσαν κλαυθμόν, καὶ φωνὰς ἐπῆραν πρὸς τὸν ὕψι-
 ον υἱὸν τῆς πανάγνου μητρός. καὶ οὐκ ἐνέδωκαν, ὥς τοῦ
 μείου ἤδη διαδειχθέντος, εἶτα μόνος ὁ βασιτάζων ἀβάρυν-
 ς καὶ ἀπαρὰ πόδιτος ἤγαγε τὸ ἅγιον μόρφωμα ἐνθα ἰδρυ-
 ι. καὶ ἐδόκει μὲν καὶ τοῦτο τοῖς γενναίοις φρονεῖν ἐλα-
 ῖον· ἡμεῖς δὲ οἱ ἀσθενεῖς ἐβαρυνόμεθα, ὑπονοοῦντες ὕπου
 υἱεὶ τὰ τοῦ πράγματος.

Ἀπεκρίναντο καὶ τὰ ἱερὰ λόγια ἐξ ἐρωτήσεως τὰ ἀπο-
 σεις τῶν ἐν τῷ μέλλοντι, τὴν ἄλωσιν, τὴν ἡμέραν αὐτῆς,
 κατακοπήσεσθαι ἡμᾶς. ὡς προφητικῆς εὐκρινείας ἐκείνης·
 ἀνεπικρύπτου ἀποφάσεως καὶ μὴ ἐπισυρομένης λόξωσιν.
 ἡμεῖς ἐκωφεύομεν.

Ἦν τῆνικαῦτα καιρὸς, παρὰ τὰ τελευταῖα τῆς ἀλώσεως,
 ἡ περικοπῆς εὐαγγελικῆς ἐπ' ἐκκλησίας ἐκφωνεῖσθαι, δι'
 τὰ τῆς Σιών στηλογραφοῦνται κακά. καὶ οἱ ἔσω φρενῶν
 ρολογίαν κατὰ τῆς πόλεως ὑπενόουν αὐτά. ἔδοξε τῷ ἀρχη-
 τῆνικαῦτα, οἷα τῶν στρατηγικῶν ἀπεγνωκῶτι, διατάττεσθαι

stabat, ultro ipsum ista comminisci, quemadmodum multi praesti-
 ti delectantur; verum quum etiam sacri homines, morum probitate
 ti et qui patrare quod nefas esset non possent, opem ferrent pro
 ibus, et omnes infirmiores essent sacri signi potentia. nec illud
 veri posset, ut intraret, sed, ut ita dicam, obstinate resisteret, pru-
 item quemque timor incessit, quid civitati patiendum foret, et la-
 mas fundentes, vocem clamoremque tollunt ad summum matris san-
 sissimae filium; nec destiterunt, donec, signo cognito, is, qui eam
 tabat, solus sine molestia et impedimento sacram imaginem loco
 collocavit. hoc quoque hominibus sciolis leve visum est; nos
 em, homines scilicet infirmi, affligebamur, suspicati, quorsum res
 spectaret.

Docuerunt etiam sacra oracula, quae consulerentur, futura rerum
 nta, expugnationem, eiusdem diem, aerumnas nostras. o prophe-
 um illam perspicuitatem! o illam nec obscuram nec obliquam rerum
 edictionem! at nosmet surdi eramus.

Erat tum, sub finem expugnationis, tempus, quo recitantur in
 levisiis capita evangelica, quibus mala Sion recensentur. sanae
 utis homines sacram eam recitationem ad urbem spectare suspica-
 tur. visum tum est duci nostro, utpote de re militari desperanti,

τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ διεγείρειν ὡς οἶον ἀπονοστήζοντας, ἢ φαίνοιτο τοῖς μὴ συνιέσι διὰ πάντων ἡμῶν καὶ προμηθέστατος. μνησεται γοῦν ἡμῖν παννυχίδας ἀγρυπνητῆς ἐπιτάσσει περὶ τοὺς μεγάλους ναοὺς, παιζῶν ἐκεῖνος κἀνταῦθα· τί γὰρ καὶ ἔδει προτρέπειν εὐχεσθαι ὅπερ ἐκεῖνος ἀπηύχετο, τῆς σωτηρίου τῆς πόλεως; ἦν δὲ οἱ ἐπίνοια ὀσιουῖσθαι τὸ εὐσεβεῖν καὶ ἐπικρύπτειν τὴν ὄρεξιν, ἵνα δοκῇ πάνω περιποιῆσθαι τὴν πόλιν ἐφ' ἅπασιν εἴ γε θέλει καὶ εὐχὰς τὰς ὑπὲρ αὐτῆς· οἴμαι δὲ, καὶ ἐνδεικνύμενος οὕτω καταστῆσαι τὴν πόλεωσ ὡς εὐχῶν καὶ μόνων αὐτὴν δέεσθαι, ὅμοιον ἔστι εἰ καὶ λατρός κατεργασάμενος ἕκ τινος φανυλότητος ἐπὶ θανάτῳ ἀνθρώπων, εἶτα ἐπιτάσσει προσκαλεῖσθαι ἱερέα ἐφοδιῶσοντα ἤδη θνήσκοντα σωστικῶ ἀγιάσματι. οὐδὲ γὰρ ἦν ἐπιπόλαιος ἀλλὰ καὶ λίαν βαθύς εὐτραπελευεσθαι, ὅσα γε περιάσασθαι τοῦ ἀνδρὸς τοὺς δεινοὺς γνωματεύειν ἦδη τῶν αἰσίων ἀν περιτύχωσι. διὸ καὶ ταύτην προσεποιεῖτο τὴν θεολίτησιν, ὡς οὐκ ἂν τὸ θεῖον θεραπεύοιτο. ὅπως δ' ἂν ἔχε τὸ πρᾶγμα, ὃ μὲν εἶπεν, οἱ δ' ἐκκλησιαστικοὶ ἐπήκουον. καὶ δὴ χρεῶν προλάμπειν τοῦ ψάλλειν τὸν γλυκὺν μελωδὸν Δαβὶδ, ἐπῆλθεν οὕτε κατὰ αἴσιον τοῖς δεησομένοις (ἦν δὲ βαθύς ὁ ἄθροσ τότε, οὗ λαμφθέντος ἡλίῳ ἐάλωμεν) ἐπιλέξασθαι ψαλμὸν ἐκεῖνον οὗ κατάρχει μὲν τὸ "ὃ θεός, ἦλθουσαν ἔδη ἡ

12. προκαλεῖσθαι T

de nostris rebus statuere, nosque tanquam dormitantes excitare videretur hominibus imperitis prudentia prae nobis omnibus prestare. significavit certe nobis, ut lumina perpetua in magnis temporibus disponeremus, ne id quidem non ludibundus. quid enim excitare nos debebat, ut precaremur, quod ipse deprecabatur, salutem urbis? et cupiebat ille simulare pietatem, dissimulare animi consilia, quo nobis omnino modo tueri videretur, quippe qui etiam vota pro eis percipi vellet. atque illud quoque, opinor, significabat, eo urbem iam deductam esse, ut solis precibus egeret, pariter ac si medicus, qui errore aliquo hominem in extremum discrimen vitae adduxerit, sacerdotem arcessi iubeat, ut is moribundum sacro prosequatur ritu. namque homo minime simplex, sed admodum versutus erat, quantum quidem illum cognoverunt viri eximii ad perspicienda ingenia eorum, quibuscum versantur. unde etiam dicis causa istam instituebat supplicationem, qua perfecto nemo coluerit numen divinum. ut autem res erat, imperabat ille, ecclesiastici obediebant. quare autem cantioni praeludere oporteret suavem vatem Davidem, incidere precaturi haud fausto omine (erat autem tum multum mense quo luce solis illustrato urbs capta est) in psalmum illum, qui in

τὴν κληρονομίαν σου," ἐφέπεται δὲ τὸ "ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου, ἔθεντο τὰ θρησимаῖα τῶν δούλων σου" καὶ τὸ ἐξῆς, μόνον οὐ χρησιμωδούντος τοῦ προφήτου καὶ θεοπάτορος δι' ὑποφητείας τῶν ἠθροισμένων εἰς δέξιν, καὶ λέγοντος "τί ἂν ἔτι δεοίμεθα πρεσβειῶν εἰς θεόν, ἔνθα ἐκείνω τὰ καθ' ἡμῶν ἀποπέφραται;"

Ἐἶχεν οὕτω ταῦτα, πλείοσιν ἐτέροις παρασπιζόμενα συγκροτήμασι τῆς τοῦ κακοῦ δηλώσεως. καὶ τοίνυν τῷ συγχῶ τούτων ἅπαντες ἀνεφρονοῦμεν, ὄψιμον συνάγοντες νοῦν καὶ τὸ προφῆν θράσος ἀποποιούμενοι (οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνο θάρσος εἶποιμι ἄλλόγως εἶχομεν), καὶ ἐνοοῦμεν οὐκέθ' ἡμῖν εἶναι φυκτά. οὐκ οὖν ἐφθησαν κατανηῆσαι εἰς πέρας αἱ τῶν ἐκκλησιῶν δεητήριαι ἁρμονίαι, καὶ ὁ πόλεμος, ἔτι τῶν ψαλμῶν εἰλουμένων ἐν τοῖς τῶν δεομένων στόμασι, θρήνους παρέβυσε, καὶ εἰς γόους οἰκτροῦς καὶ ἀλαλαγμούς Αἰδου ἀντιπεριέστης, καὶ εἰς φυγὴν αὐτοὺς ἀθροισθέντας ἔπτυξε, καὶ τοιαῦτα διέθετο ὥσπερ δὴ μεμνήσεσθαι τοὺς ζῶντας ἐν περὶ ὀνείροις, εἴπερ οὐ τὰ ἡδέα μόνον προπίπτουσι τῆς καθ' ὑπνον φαντασίας, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον καὶ τὰ φόβον ἐνδειξάμενα.

Καὶ οὕτως ἐξ ἰδίας ἔχθρας, τῆς τε κατὰ τὸν βασιλέα Ἀνδρόνικον καὶ τῆς κατὰ τὸν δούκα Δαυίδ, κοινὸν κακὸν κάτεσκεν ἀνάπαλιν τῷ γνωματευσαμένῳ πολλᾷ τῶν κοινῶν

rditur "deus, venerunt gentes in hereditatem tuam," deinde pergīt inquinaverunt sacrum templum tuum, stragem fecerunt servorum uorum" et quae sequuntur, propheta et patre dei ore eorum, qui ad reces faciendas congregati erant, tantum nou vaticinante, et ita dicente "quid etiamnunc preces faciamus deo, quum ille de rebus nostris decreverit?"

Haec igitur ita se habuerunt, multis aliis stipata iudiciis instans perniciē. quibus omnibus cuncti tandem resipimus, sero ad sanam mentem redeunt, pristinamque abiciētes confidentiam (neque enim fiduciam illam dixerim), modesti esse coepimus, et intelleximus, non iam nos eflugere posse calamitatem. itaque ad finem noum perductae erant in ecclesiis cantilenaē supplices, quum bellum salmis, qui adhuc in oribus precantium volvuntur, naenias immiscet, usque in lamentationes miserabiles et ciulationes Stygias vertit, donec in fugam compulsa, et ita affecta, ut illarum rerum qui vivunt cordaturi sint etiam in somniis, siquidem non suavia tantum mēper somnum liberius evaganti, sed etiam ea, quae terrorem incutunt, obversari solent.

Ita igitur ex inimicitia privata imperatoris Andronici et Davidis, nostris, communis calamitas civitatem invasit, contra illius sententiam, qui rem publicam saepe inimicitiiis privatīs restituit dixit,

κατά τινας ιδίας ἔχθρας λαγγάνειν ἐπανόρθωσιν, καὶ οὐκ ἐσφραδῆς ἡμέρα, ἢ τῆς παρωλεθρίας, κατεργάγη ἡμῖν· ἢ ἤθελον μὲν ἐκ τῶν τοῦ καλοῦ ἐνιαυτοῦ ἀναπληρωμάτων ἀντίκα ἐκκοπῆναι, ὁποῖόν τι λελυπημένος καὶ ὁ καρτερικὸς Ἰσὶβ εὗξατο. ἀλλ' ὁ ἐπιτάξας τῷ ἡλίῳ ὀρίζειν τὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ καθ' εἰρμὸν τὸν ἀπ' αἰώνων ἐξουθενώσῃ πάντως τὸ τῆς εὐχῆς ταύτης, πεπαιδευκῶς ἄλλως εὐχεσθαι, ἀνθρωπικώτερον. τὸ γὰρ οὕτω γονυπετεῖν ἐν δεήσεσιν οὐκ ἂν εἴη ψυχῆς μὴ παραφερομένης οἷς παθαίνεται· ὄθεν καὶ συγγνωστὰ εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν. λίθοι γὰρ ἐνταῦθα οὐκ ἂν παθῆναιτο, καὶ ὄσους κατ' αὐτούς. πῶς γὰρ ἄνθρωπος, ἔνθα καὶ τῶν πολιμίων οἱ φαινόμενοι θεὸν εἰδέναι καὶ τι ἔχειν οἴκτου καὶ ἀθρηρίωτοι ἐδάκρουν καὶ κατεστέναζον, βλέποντες πόλιν τιαυτήν οὕτω κατηκισμένην καὶ ἐζημιωμένην καλοῖς, ἄπερ, εἰ διενεμήθη, πλείστην ἂν τῆς οἰκουμένης εἰς εὐδαιμονισμόν ἐξήρτησαν; οὐ γὰρ πόλις ἦν ἡ ἀπλῶς, ἀλλὰ μακάρων γῆ, ὅπως ὁ μαθὼν οὐκ ἂν ἔχοι λαθεῖσθαι αὐτῆς· ἢ θάλλουσα ἐστὶ τοῖς κατὰ κόσμον καλοῖς ἐξηγήθησε τότε ἀτημελήτοις νεκροῖς, ὧν καὶ εἰσέτι σώματα ἀκθῆα κέῖται ἐν παραβύστοις, ἀνδρῶν, γυναικῶν, νηπίων ἀκμαίων, μεσαιπολίων, γερόντων, εἰπεῖν τὸ ἀηδέστερον, παρειμένων ἢ καὶ ἄλλο τι σίνος παθόντων ἀπειχῆ φύσεως, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν δηδηήποτε νοσοκομουμένων, εἰ

diesque nobis illuxit nefastus, dies extremae pomiciei: qualem ex tempore suavi vicissitudine illico excisum velim, ut graviter afflictus patientissimus ille Iob precatus est. verum is, qui solem ante deinceps vicissitudines absolvere inde a rerum principio iussit, ante nos precari docuit, et ad nihilum utique redacturus est talis tibi humanam imbecillitatem. namque ita flexis genibus precari mentis foret dolore abreptae: unde etiam ignoscendum est, si ita loquimur. namque lapides fortasse et qui sunt lapidum similes hic non lamententur vehementius; homines autem quomodo abstinerint, quando etiam ex hostibus ii, qui deum sentire et habere aliquid misericordiae et non plane ferarum instar esse videbantur, lacrimabantur et ingemiscabant, quum urbem tam eximiam ita turpatam spoliataque cerberet opibus, quae apte distributae magnam terrarum partem beare posse viderentur? neque enim illa simpliciter urbs fuit, sed beatorum terra quam qui semel vidisset, oblivisci nunquam posset. verum, quae omnibus semper bonis terrestribus floruerat, obsita tum erat cadaveribus inseparatis, e quibus etiam nunc multa in locis desertis dispersa iacent, virorum mulierum, infantium, iuvenum, natu grandium, et, quod in primis miserabile est, senum exhaustorum vel aliam miseriam expertorum propriam infirmitatem naturae, ipsorumque adeo hominum utcumque aegrotantium.

οὔτε τεῖχος εἶδεν οὐθ' ὄπλον ἔτριψε. τὸν γοῦν ἐκκλησιαστικὸν ξενῶνα εἰσδραμόντες οἱ δεινοὶ καὶ κατὰ σκιῶν ἀνδρίζεσθαι προῶτον εἰς αὐτοὺς ἀπησχόλησαν τὰ ξίφη, μετὰ δὲ κενὸν τὸ πᾶν ἀφῆκαν ὧν ἐντὸς ἔστεγε, τῶν τε πρὸς ἰατρείαν 5 καὶ οἷς οἱ τληπαθεῖς ἐσκέποντο. καὶ νῦν τὸ τοιοῦτον καλὸν οὐκ ἔχει τινὰ ξεναγωγεῖν, ἀλλ' οἱ πρὸς νοσοκομίαν ἀπονεύοντες ἐρχόμενοι καὶ τὸ κένωμα βλέποντες καὶ τὸ πρὸς ὑγίειαν βοήθημα ὡσεὶ καὶ θανάτου καταγώγιον ἀποτροπιαζόμενοι, τύπτοντες τὰς αὐτῶν κεφαλὰς καὶ οἰμώζοντες ὡς ἐπιτελεύτια 10 ἐπαναστρέφουσιν οἴκαδε, καὶ κείνται θανάτῳ ἐπιτρέψαντες ἑαυτούς. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἔστι θανάτις ἢ ψῆγμα τι νοσήλειον οὐδ' ἄλλοθι πον τῆς καθ' ἡμᾶς ἐρημοπόλεως εὐρέσθαι, πάντων ὑπὸ τῶν καὶ ἀγροίκων καὶ ἀπηρυσάτων ἐξηφανισμένων, οἱ οὐδεμίαν χάριν μὴ ὅτι γε καταπλουτοῦντες ἀλλ' οὐδὲ οἴ- 15 μαι εἰδότες, ἄνθρωποι ἀχαρίστεροι πάντων ὧν ἂν εἴποι τις, καὶ λόγον ἄλλον ἀπειρόκαλοι, καθότι τῷ χυδαίῳ τῆς πολιτεῦσεως καλοῦ παντὸς ἦσαν ἀπειράτοι, καὶ τῶν τοιούτων ἀπάντων ἀγαθῶν τὴν καθ' ἡμᾶς πόλιν ἀπωρφάνισαν, ὡς μηκέτι θαναμύζεσθαι τί δήποτε αὐτοὶ κατ' ἀνθρώπων θάνατοι αὐτό- 20 χρημα ἐξέβησαν, εἰ δίχῃ τῶν τοιούτων καὶ ἀλόγων ἀφειδεῖς ἦσαν κατὰ μανίαν τὴν καθ' ἡμῶν, καὶ ἀγγείοις ἐνύβριζον εἰς κατάκλασμα, μέχρι καὶ αὐτῶν λαγύνων καὶ ληκύνων καὶ εἴ τι φαυλότερον.

quos nec moenia viderunt nec arma attriverunt. namque ecclesiasticum hospitium ingressi feroces, adversus umbras dimicaturi, primum enses illorum caede impediverunt, mox autem universum vacuum reliquerunt, quibus instructum erat ad miseros illos tum sanandos tum levandos. neque iam in pulcherrimum illud hospitium quisquam recipi potest, sed aegroti, qui cura iudigent, quum accedunt et desolationem vident, illud olim praesidium valetudinis tanquam speluncam mortis aversantur plangentesque pectora et eiulantes tanquam moribundi domum redeunt, iacentque morti se commendantes. nam ut gutta quidem vel pulvis medicus in vastata urbe nostra usquam reperitur, rebus omnibus ab agrestibus illis et inhumanis hominibus deletis, qui gratia non solum affluentes, sed ne tincti quidem ulla, et opinione omnium duriores, quum ceteroquin immodici, tum propter administrationem temerariam commodorum omnium expertes erant, cunctisque illis bonis urbem nostram ita spoliaverunt, ut nihil iam iurum sit, visos illos esse ipsius mortis quasi viva effligies, quandoquidem non solum hominibus, sed ne brutis quidem animalibus propter odium nostri pepercerunt, vasisque insultarunt, frangendi quodam furore acti, ad lagenas usque ampullasque olearias, et siquid vilius est.

Οἱ δὲ καὶ ἄλλως εἰς τόσον ἀγροικικῶς εἶχον ὥς μηδὲ ὀφθαλμοῖς ποτὲ διαλαβέσθαι δοκεῖν τὰ σπουδαιότερα. λινέοις γοῦν σπειράμασι καὶ σακκίοις καὶ ῥάκεισιν ἀγαθὰ καὶ πολλὰ καὶ τίμια ἐγκείμενα πρὸς ἔριν ἀναλεγόμενοι τὰ μὲν ἔνδον ἐξερρίπτουν, ἀνοίγοντες τὰ τῶν ἄγγείων στόματα, καὶ συνεπάγουν, τὰ δὲ ἀχεῖα δοχεῖα εἰς κόλπους παρέβουν, ἔβουλιατα ὥς τὰ πολλὰ ὄντα. καὶ τοιοῦτοι μὲν οἱ κλείουσιν τὰ πρῶτα ἐν ἀκμῇ τῆς ἀρπαγῆς· ἐπελθόντες δὲ οἱ μετ' αὐτοὺς καὶ οἱ μετ' ἐκείνους ἔτι ἐφορτίζοντο τὰ ἐκκεχυμένα καλὰ καὶ πλοῦτον συνέλεγον. ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ ἀγενεῖς ἄγροικοι, καὶ οὐδὲν ἀστεῖον πεπαιδευμένοι. τοῖς γοῦν κατ' ἐμπορίαν παρατετυχῆκοσι, καὶ εἴτε ἰσχυρότερον ἢ πρὸς πάχος δυναμένους κτᾶσθαι τὰ ἐμπολωμένα, βραχὺ τι λαμβάνοντες κατῆλλαττον τὰ τῷ βίῳ τίμια. καὶ ἔστι μαθεῖν ὥς διπλοῦς μὲν ὁ χρυσός, ὁ δὲ ἄργυρος καὶ εἰς πολλαπλοῦν πονηροῦς εἰς ἄλλαγμα χαλκείοις προίετο. βίβλοι δέ, ἃς ἀπολωλεκῶς τις δέκνεται ἂν τὴν ψυχὴν διὰ βίου, καὶ φάρσα, ὡς πρὸ τῶν ἁλίων φιληδοῦσιν οἱ Σῆρες, καὶ λοιπὰ ἔργα ἰστοῦ, οἷς ἀρχαίων μίτος ἐρίσειεν ἂν, καὶ ὅσα δὲ εἶζαν γενέσεως φέρονται σκώληκα ἐργάτην τρυφεροῦ μηρύματος, οὐδ' αὐτὰ ἐφορεῖσθαι ἦσαν τοῖς μηδὲν εἰδῶσι καλόν, ἀλλὰ παρερριπτοῦντο εἰκασίᾳ τιμήματος.

9. ἐκκεχυμένα T

Adeo illi rudes erant, ut ne oculis quidem discernere videretur praestabiliora. linteis certe fasciis, saccis pannisque conditas re eximias et pretiosas, studiose quum collegissent, ipsas, apertis sacco- rum ostiis, eiciebant et conculcabant, misera receptacula in sinus condebant, vix teruncii pleraque. atque ita quidem plerique ab initio in ardore rapinae faciebant; proximi autem post illos, et hos rursus qui secuti sunt, collectis, quae effusae erant, opibus divitias sibi comparabant. erant tamen hi quoque imperiti et agrestes, nec quidquam urbanum noverant. certe quidem iis, qui mercandi causa forte adessent et sive vili sive magno pretio emere possent venalia, res pretiosissimas concedebant, exiguum quiddam numorum nacti. sciendum est enim, duplici auri, multiplici argenti pondere redempta esse villia vasa aenea. libri autem, quos quis amissos per omnem vitam doleat vehementissime, et vestimenta, quibus prae ceteris gratibus Seres delectantur, et reliqua opera textoria, quorum vix aranea subtilitatem aemuletur, quaeque originem ducunt a vermibus delicatissimi filii artificibus, ne haec quidem, inquam, homines illos omnium artium expertes delectabant, sed proiciebantur pretio vilissimo.

Παρ' οἷς καὶ ἰδ' τριγέρον οἶνος διὰ τὸ ἀγλευκὲς ἐξουθενεῖτο οἶα καὶ τι φάρμακον οὐκ ἀγαθόν· οἶου δὲ οἴνου χρεῖα καὶ μάλιστα ἦν τὰ τε ἄλλα καὶ διὰ τοὺς ἐν πληγαῖς. ἐξε-
 χεῖτο γὰρ τὸ καλὸν ἐκεῖνο ὑγρὸν ὡς εἰς ποταμούς· ὄθεν
 5 οὔτε αὐτὸς ἦν οὔτε τι ἀκόλουθον μίλαγμα οὔτε ὁ καθ' εἰρ-
 μὸν κατάδεσμος. διόπερ οὐ μόνον κύκλω τοῦ τείχους τῶν
 νεκρῶν κειμένων, καὶ περὶ σύμπαν δὲ τὸ τοῦ τοιοῦτου κύκ-
 λου ἐμβασθόν, οὐκ ἦν ὁ θάπτων, ἀλλὰ καὶ οἱ πεπληγμένοι
 προσθήκη ἐποίουν τῷ Αἰδῆ καὶ πράγματα προυξέονον τοῖς
 0 θάπτουσιν. ὧ γοῦν ὅσας ἐξεκένωσαν οἰκίας καὶ οἱ τραυμα-
 τῖαι, κατὰ πολυμερῆ ποσότητα ἐκλείποντες. καὶ οὕτω μὲν ὁ
 γέρον οἶνος ἐκφορὰν ἔπαθε, συντεθνηκῶς οἶον καὶ αὐτὸς τοῖς
 κινδυνεύσασι κατ' ἔνδειαν αὐτοῦ· ὁ δὲ νεογνὸς ὑπεσπίρτα
 ζέων καὶ βραττόμενος, καὶ τὸ βράσμα ἦν τοῖς προσιεμένοις
 15 καθὰ καὶ τι ἐμβόημα καὶ ἀπειλὴ βίου ὑπεξαγωγῆς. οἱ γὰρ
 τούτου ὑποπιμπλάμενοι εἶτα τοῦ τῆς λήθης ἔπινον νόματος,
 ὁ θάνατος οἰνοχρεῖ, οὐ τοῖς ἡμετέροις μόνοις ἀλλ' — ὁ καὶ
 προφέρων τῷ στόματι χαίρω — καὶ μάλιστα τοῖς Λατίνοις,
 20 οἷς μέγα τι καλὸν αὐτὸς ἐκρίνετο, ἅμα ἐκπιέζουσι χερσὶ στα-
 φυλάς καὶ ἑοφουσί χανθὸν τὸ νεόθλιπτον, ἵνα μηδὲ ταῖς λα-
 γύνοις πρωτείου ὑποδοχῆς ἐκχωρήσωσι. καὶ ὀφείλομεν ἡμεῖς 305
 τῷ τοιοῦτῳ βρασματῖα οἶνω χάριτας οἶα προστειριασμένῳ
 κατὰ Λατίνων τὸν θάνατον· ὃν ἐπώτρυνεν αὐτοῖς καὶ τὰ

Ab iisdem vinum vetustius propter insuavitatem contemnebatur
 tanquam insalubre quoddam medicamentum: quo vino iu primis opus
 erat quum ad alios morbos tum ad sanandos vulneratos. at liquor ille
 eximius tanquam rivis profusum fluebat: unde nec illa medicina, nec
 idonea lenimenta, nec apta vincula nobis reliqua erant. quare, quum
 circa murum cadavera proiecta essent et per omnem aream muro con-
 tiguam, non solum nemo erat, qui illa sepeliret, sed etiam vulnerati
 cumulum tartaro addebant et negotium faciebant sepelientibus. quot
 enim domos vacuas fecerunt vulnerati, multiplici varietate pereun-
 tes! atque vinum vetustum quidem efferebatur, ipsum quoque quasi
 extinctum cum iis, qui propter illius periclitarentur penuriam; vinum
 recens autem effervescebat, aestuans atque fermentans, eratque fer-
 mentatio illa appetentibus quasi vox quaedam et minatio mortis. nam
 qui illo replebantur vino, quasi potum oblivionis imbibebant, a morte
 non solum nostris ministratum, sed — quod gaudio exultans dico
 — Latinis maxime, quibus illud bonum eximium videbatur, qui-
 que simul manibus uvas pressabant, et liquorem recens expressum
 avidè hauriebant, ne in lagenas e receptaculo priore effundendum
 esset. ac gratias debemus fermentanti illi vino, quippe quo Latinis

ἕναι κρέα, οἷς τὰς γαστέρας πλησμίως ἔστανον. οὕτω δὲ καὶ τὰ ἐκ βοῶν καὶ τὰ καλὰ σκόροδα, δι' ὧν ὁ καθ' ἡμᾶς κληρὸς ἐσώζετο, καταψάλλον καὶ καρπιζόμενος τὰ ἐς ζῶην, καὶ οὕτω τινύμενος τοὺς φόνους οἷς ἐκείνοι τοὺς ἡμετέρους ἐτέρριψαν, καὶ μακαρίζοντες οὐκ αὐτοὺς ἀλλὰ τὴν νόσον, ἧς δὲ που καὶ τὸν θάνατον κατὰ τοὺς ἀπὸ Γαδείρων, παρ' οἷς ὁ Αἰδης ἐκτετίμητο, εἰ καὶ μηδεμίαν χάριν οἶδε θάνατος κατὰ τὸν τραγῳδόν.

Τὸν δὲ συγχὸν τοῦτον Λατινικὸν θάνατον αὐτὸς ὁ Ἀλδουίνος ἐτράνωσε, περιλυπὸς φάμενος ὑπὲρ χιλιάδας τοίς 11
μεγάλων αὐτοῖς ἀνθρώπων ἐκ νόσου πεσεῖν. σωρὸς οἷας ἡδὺς ἡμῖν, εἰ καὶ μὴ ἀντεσῆκου πρὸς τὴν ἐξ ἡμῶν στοιβή. συναριθμουμένων δὲ γε καὶ τῶν ἐν πολέμῳ πεπτωκότων ἐχομεν παραμυθίαν πλείονα. ὁ αὐτὸς γὰρ αἰτιώμενος αἰλογον ἀντιστασίαν ἡμῶν καὶ ζημίαν ἐντεῦθεν τοῦ ἔργου, ἐξ- 13
τραγῳδῆσεν ὑπὲρ τρισχιλίου πεσεῖν ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ πύργου ἔξω καταπεμπομένων βελῶν, δίχα γε τῶν ἐν προσομαῖς πιπτόντων ἢ καὶ ἄλλως, ὡς ὁ τοῦ πολέμου κύβος ἔρριπτε καὶ ὁ τῆς δίκης τροχὸς κατεκύλιεν, εὐστροφα περιφερόμενος. πολ-
λοὺς δὲ καὶ λιμὸς ἤπῃγεν. ἐστενοχωρεῖτο γὰρ καὶ σφίσι τὰ 14
ἀνυγκαῖα.

Καὶ οὕτως ἡμῖν ἐπεσταλάττετο νέκταρ παραμυθίας ἢ

mors parata sit: quam iisdem etiam accelerabant carnes porcinæ, quibus ventrem differiebant. similiter etiam laudanda sunt caro bubula et praeclarum allium, quibus ordo noster servabatur, celebris et usurpans res ad vitam necessarias, atque ita ulciscens caedem, quæ illi nostros perdiderant, et laudibus non illos ferens, sed morbum et ipsam adeo quasi mortem, Gaditanorum more, a quibus olim Tartarus colebatur, etiamsi nullam mors gratiam novit, ut apud tragicum est.

Frequentem autem illam Latinorum mortem ipse Alduinus declaravit, quum tristis narravit, plus ter mille Latinos validos morbo perisse. acervus iste nobis iucundus erat, etiamsi non compensabat deusam e nostris pereuntium multitudinem. adnumeratis tamen iis, qui in bello ceciderunt, consolationem maiorem habebamus. namque iste ille renitendi imprudentiam nostram accusans, et inde repetens regis adversus nos severitatem, querebatur, ter mille amplius telis de muro deiectis occisos esse, praeter illos, qui in eruptionibus aliarum perierant, prout tessera belli cadebat et rotaolvebatur iustitiae, facili reuentis impetu. multos etiam fames exstinxit: namque illi quoque angustis annonae premebantur.

Ita igitur instillatum nobis est nectar solatii immixture exer-

ὑποκαταβάσει τῆς πολεμίου στρατιᾶς, ἣν οἱ δεξιῶς φιλιωθέν-
τες ἡμῖν Λατίνοι (πολλοὺς γὰρ ὑπηγόμεθα, πραγματευόμενοι
τὰ ἐκ Θεοῦ) ἐξεκάλυπτον, ὑπὲρ ὀγδοήκοντα χιλιάδας πεζῆ
ἐπέλθειν. ὧν χίλιοι μὲν πεντάκις φερέγγυοι ἐμαρτυροῦντο
ἰππῶται εἶναι πενήκοντα χιλιάσι Ῥωμαϊκαῖς ἐναντία κατὰ
τὴν ἐκείνων δόξαν ἀντιθραμεῖν, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν ἰππο-
τοξόται ἦσαν, οἱ δὲ ψιλῆται, καὶ ἄλλως δὲ μεθ' ὄπλων χρη-
σιμοι. συνεπλήρουν δὲ τὸν πολὺν ἐν αὐτοῖς ἀριθμὸν καὶ ἄν-
δρες, φασί, τοῦ ῥιζίκου, μήτε διάρια λαχόντες ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ
ῥήγος μὴθ' ὑπόσχεσιν, ἐπακολουθήσαντες δὲ τῷ λοιπῷ στρα-
τῆϊ, εἰ πως τῶν ἔργων συναιρούμενοι τὰ ἐκ τύχης εὐροίεν ἀγα-
θά. καὶ τοσοῦτοι μὲν τὸ πεζόν, τὸ δὲ ναυτικὸν — ἀλλ' αὐ-
τοὶ δῆλοι κατ' ἀριθμὸν τὸν ὑπὲρ διακοσίας νεῶν, σὺν γε τοῖς
πειραταῖς, οἳ καὶ αὐτοὶ μηδὲν ῥηγικὸν ἔχοντες τύχης δώροισ
ἐπέτρεψαν ἑαυτούς. ὑφ' ὧν κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν πιε-
σάντων ἡμῶς ἀξεθλίβημεν τῆς ζωῆς καὶ οἱ μὲν θανάτῳ κα-
τεσπάρθημεν, οἱ δὲ, τοῦ Αἰδου τὸ στόμα συγκλείσαντος οἷς
οἶμαι κεκόρηστο, ἡμεῖσιν ἔμείναμεν.

Ἄλλ' ἐνταῦθα παρεκβεβηκότες καθ' ἱστορίας ἀνάγκην
ἀναδραμονόμεθα πρὸς μικρὸν αὐθις, ἐκφῆναι τὸ καὶ πτωχι-
κὸν καὶ ὑπόπαχυν τῶν κατακλυσμοῦ δίκην παρυσυρόντων τὰ
πολιτικά. οἱ τὰ μὲν τίμια εὐήθως καὶ ὡς οἶα βρεφικῶς

citus hostilis, cuius numerum Latini quidam, quorum callide nobis
amicitiam conciliaveramus (multos enim in partes nostras pellicieba-
mus de rebus divinis disputando), nobis prodiderunt, octoginta plus
millia militum terra advenisse: e quibus, quinque mille iusti nominis
equites esse affirmabatur, quinquagies mille Romanis ex ipsorum quidem
sententia pares; reliqui partim equites sagittarii, partim sive levis
sive gravis armorum pedites erant. aderant autem, qui ingentem
illorum numerum complebant, etiam viri, ut dicunt, rizici, qui ne-
que stipendia a rege nec promissa accipiebant, sed reliquum exerci-
tum comitabantur, si forte sibi rerum sociis fortuna aliquid oblatura
esset. atque haec quidem copiae terrestres erant. classis autem ma-
nifesto excedebat numerum navium ducentarum, cum piratis quidem
qui et ipsi stipendium regum non merebant, sed donis confidebant
fortunae. ab his igitur terra marique circumsessi, suffocabamur pae-
ne, et partim morte abrepti sumus, partim semianimi, Tartari quippe
faucibus satietate, opinor, oclusis, relictus sumus.

At enim a depressione hac pro necessitate historiae facta re-
vertendum est praequam ad significandos tum mendicos tum praedi-
vites quosdam, qui quasi diluvium quoddam bona rei publicae pes-
sumdabant: qui res pretiosas stulte et quasi infantium instar prode-

ἀπεδίδοντο οὐδ' ἂν τις αὐτοῖς χειρίσειε, τῶν δὲ λοιπῶν οὐδὲ
ἢ βραχὺ τι παντελῶς ἀνθίστων τίμημα, καὶ μάλιστα τῶν ὄσα
ἔξοπλίζε χειρομάχαν πληθύν. ἀλλ' εἶχον αὐτὰ εἰς γίμα
προκειμένα αἱ λεωφόροι, τὰ ἐλαιώδη εὐώδη, τὰ στακτὰ ἐν-
δμα, τὰ ξηρά, τὰ κατὰ νόσων, τὰ πρὸς τροφήν, τὰ πρὸς βα-
φήν, τὰλλα οἷς διοικονομεῖται βίος καθάρσιος. ἔξλων γῆν
εὐοδμον εὐρεῖν ἐκπελέκημά τι αὐτοῖς ἦν ἰδεῖν· ἢ οὐγὰρ;
ἀσταφίς ἄνθρακος ἐσβεσμένου τμήμα θφάνταζεν ἐκείνοις· τι
ἔδιδον στάγμα εἰς ὕδωρ ἀχρεῖον ἐτάσσετο, καὶ τὰ ἄλλα ὡδέ τι
παρενοοῦντο, ἵνα μὴ διασκευάζων εἰς πλεόν θηριώδη ἀγρο-
κίαν δοκοίην ἀπανθρωπιζέσθαι. καὶ ἦν θαυμάζειν ὡς κρι-
κων μὲν σιδηρέων καὶ ἡλαρίων καὶ μαχαιριδίων καὶ πυρίων
καὶ βολονίων ἐπιμελῶς εἶχον ὡσεὶ καὶ μεγάλων τινῶν, τὰ δὲ
ἄλλως ἀδρά ποσὶν ἐδίδουν πατελοῦσαι. ἔλπε δὲ τὸ θαῦμα ἰ-
κατ' αὐτοὺς ἀπειρία καὶ τὸ πρὸς βίον ἡμερον καὶ πολιτικῶν
ἀνέθιστον.

Ἐπεῦθεν οὖν κατὰ τὴν Κερκυραίαν παροιμίαν ἦ ἰ-
λέγειν αἰσχρῶς καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς πόλει τὸ ἀπενυκταῖον ἀν-
θερον, ὡς ἔξὸν ὄν καὶ ἐν ταύτῃ ἀποκατεῖν, ὅποι ἐθέλει, τὸ
βουλούμενον. οὐκ ἂν δὲ τις ἐπ' αὐτῆς ἀφυσῶς εἴποι καὶ ἐρη-
μίαν μεγάλην εἶναι τῆς μεγαλόπολιν, καὶ ἐρημίαν οὐ Σαυῶν,
οὐ μὴν οὐδὲ Λατίνων τῶν ἐλόγτων, ἀλλ' ἡμῶν αὐτῶν, ὡς
ψυγνέτες ἀμαρτιῶν βαρυτάτῃ χειμῶνι ἐρημον τηλικαίῃ

bant pretio quocunque oblato, rebus ceteris autem, illis maxime.
quibus multitudo pugnae cupida instrui posset, aut nullum aut ex-
modum exiguum pretium constituebant. itaque in plateis tanta
copia dispersa erat, olea fragrantia, odores suaves, suffimenta, medi-
camenta, instrumenta luxuriae, pigmenta, cetera, quibus vita delicata
eget. ligna fragrantia certe si quis reperisset, assulas esse putabat.
eximia uva passa particula carbonis iisdem videbatur; odores rosei
pro vili aqua habebantur, atque ita reliqua omnia perperam iudica-
bantur: nolo enim amplius feram illam imperitiam depingere, ne ipse
videar humanitatem exuisse. mirum autem erat, quam cupide au-
telos ferreos, clavulos, cultros, igniaria, acus, tanquam magnum quid-
dam, conquirerent, res eximias et pretiosas pedibus calcari palera-
tur. sed mirationem tollebat magna eorum iguorantia ac vitae cle-
mentis et urbanae imperitia.

Possim hic turpe illud proverbium Corcyraeense de libertate de-
testabili in urbem nostram placuisse, in qua similiter licebat ven-
trem reddere, ubicunque placuisset. etiam haud inepte quis magnam
hanc urbem desertum appellaverit, desertum illud non Scy-
tharum, nec vero eorum, qui illam expugnarunt, Latinorum, sed no-

σα πατάξει εἰς θάνατον. οὐκ ἀκουσόμεθα δὲ, μένει δὲ κατ' ἡμῶν, εἴπερ διορθωσόμεθα. διορθώσεις δὲ ἡμῶν ἴσα εἰ μεταβαλώμεθα τοῦ περιπονήρου βίου, δι' ὃν ἡμῶν ταῦτα μηδένα γὰρ νοῦς πλανάτω φίλαντος, ὡς οὐκ ἐνδικῶς πνευματολήμεθα.

Πρῶτος οὖν ἐγὼ πρὸ ὀφθαλμῶν ἱσταμένους τοῖς τῶν ἡμῶν κακιῶν ἐλέγχους ἀναθεωρῶ, καὶ ποτηνῶμαι θεολογίᾳ περὶ ἐλέους θεοῦ, καὶ πως ἐκ τοῦ δικαίου ἔφθασιν πρὸς τὸν φιλάνθρωπον τίθεμαι, μὴ ἔχων ὑφίστασθαι, εἴπερ ἀνομῶς παρατηρεῖ κύριος. μεταβλητέον οὖν ὅσον τάχος. οὐδέτι γὰρ οἱ πλείους, ὡς βλέπω, μεταβολὴν τὴν χρησιωτέραν ἠλέγημεν. μενοῦνγε φιλοτιμούμεθα καὶ αὐτοὶ λέγειν "ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμεῖς· τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν," ὡς μηδεὶς ἡμῶν φαῖται ἐπιψηφισαμένον μηδέν; ὡς τῆς ἐν ἡμῶν δυσαισθησίας (μὴ μὲν δὲ γένοιτο καὶ ἀναισθησίας εἶπειν) ἐν τῇ μὴ τὰ αἴτια καὶ κατασκέψασθαι καὶ ἐκ ποδῶν ποιήσασθαι, ἀφ' ὧν ἡμῶν περιβέχθη κεραῦνια κακὰ, δι' ὧν ἐκτεφρωθέντες πληγὰς ἐπετριβήμεν ἄσπερ οὐκ ἂν οὐδ' εἰς μακροὺς ἐνιαυτούς ἐκλιθίσόμεθα.

Εἰσὶ δὲ ταῦτα (οὐ γὰρ ὀκνήσω καὶ πάλιν τὸ τοῦ λόγου χειρισάμενος ἄροτρον ἀναπολῆσαι τὴν κατ' ἐμὲ πνευματικὴν ταύτην γῆν καὶ τὸν θεῖον σπόρον, ὡς εἰδίσται, καταβλάσκει οἱ φθόνοι, τὸ πρᾶξυτάτον κακόν, τὸ τοῦ καλλίστου.

del adversus nos iram, sed elatam etiam nunc paratamque esse num eius ad prosternendos nos. non audiemus autem, irasci deum, si restituti erimus. restitutio autem erit, si relinquamus tantam selestam, propter quam ista nobis acciderunt. namque penam fallat mens sui amantior, ac si immerito afflicti fuerimus.

Primus ergo ipse oculis observantia peccatorum meorum documenta reputo, atque supplex rogo deum misericordem, et quodammodo a iustitia ad gratiam provocho, quippe qui subsistere nequeam, et delicta respiciat deus. mutanda igitur est mens quam citissime. nunc que plerique, ut video, nondum experti sumus mutationem salutarem. an dicere audebimus "en nos rursus: quis est dominus noster? ac si nemo possit ullius nos peccati arguere? vae surdastris (absque ut dicere debeam surdas) aures nostras, quod non sentimus remotaque causas, unde fulmina in nos delapsa sunt terribilia, quibus contriti et plagis afflicti sumus, quas ne multorum quidem amplexu spatio prorsus sanare poterimus.

Sunt autem (neque enim cunctabor, orationis rursus aratrum coepessens, hunc meum agrum spiritualem arare, et semen, ut solebat coeleste serere) causae illae invidia, malum vetustissimum, et animi.

μέγα αἴσχος, τὸ δεινὸν τοῦ καταπεσόντος ἐωσφόρου θείου, ὃ συνεφήσατο τῆς ἐν ἡμῖν κακοποιῦ κερυνώσεως· οἱ συγέροντες τῷ φθόνῳ τῦφοι, εἰς οὓς ὁ ὡς εἶπεν τυφογέρων δαίμων ἀναβιβάσας ἡμᾶς, καὶ προσκνηθεῖς ὡς ἐπὶ βασιλείαις τισίν, εἶτα κατέρριψε κάτω βαλὼν τοὺς πολλοὺς καὶ εἰς τάρταρον· αἱ διαβολαί, αἱ τὰς θανασίμους καθ' ἡμῶν ἀπεύθυναν βολάς· τὸ βαθὺ ψεῦδος, οὗ ἔνεκεν ὁ τῆς ἀληθείας θεὸς ἀπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξ ἡμῶν, τὸ φιλοχρήματον, οὗ κατ' αἰτίαν εὖ δεδικαιωμένοι πάντων χρημάτων ἀπεγυμνώθημεν, δίχα γὰρ τῶν καὶ εἰσέτι τῷ φωλεῷ τούτῳ ἐπωαζόντων, κάκειθεν καταθραυνομένων τῶν μὴ φωλεοὺς ἐχόντων ἔνθα κλινούσι τὰς κεφαλὰς (οἱ βλέπετῶσαν μῆποθεν ὄφιν, ὁποῖους χρῆ δεδίεναι, ὑπερπύσας ἀχρειώση αὐτοῖς τὰ τῆς φωλείας ὡς μὴ τελεσφορηθῆναι εἰς νεότευσιν)· αἱ ἐπὶ δίκη συκοφανταί, αἷς ὑπερμισήσας ὁ δίκαιος ἐδικαίωσεν ἡμᾶς, οἷς οὐκ ἂν συκοφαντίαν προσηγησαμένην ἐπικαλέσαιμεν· οἱ ἐπὶ δαρείμασι μετρίοις ἀσύμμετροι καὶ βαρεῖς τόκοι, οἷς οἱ ἀπάλαμνοι κατεπονοῦντο καὶ ἀπέριττοι καὶ ἀπεριουσίαστοι, οὓς ἐλέησας ὁ τὰ ἐλαφρὰ φορτίζων θεὸς καὶ τοὺς κοπιῶντας καὶ περιφορτισμένους προκαλούμενος εἰς ἀνάπανσιν μάχαιραν κατηρόνησεν ἐξωθέν τε καὶ ἔσωθεν, ἀτεκνοῦσαν τοὺς τοιούτου τόκου πατέρας, οἱ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν σπαρῆναι πρὸς πατέρων ὤφειλον· εἰ δὲ καὶ ἐκ τῶν ταμιείων φόβος τοὺς τοιούτους ἔσχεν, καὶ οἶδαμεν καὶ οἶδασιν.

praestantissimi magna turpitude, quasi horrendum fulminis delapsi sulphur, quo flagrabat fulmen nobis exitiosum; tumor invidiae coevus, nos, ut ita dicam, inflavit daemon tumendi vetustus, adoratusque tanquo quam pro dignitate regia, mox plerosque in tartarum detrusit; calumniae, quae mortifera nobis tela intenderunt; mendacium reconditum, cuius causa deus veritatis avertit a nobis oculos; divitiarum cupido, propter quam merito damnati bonisque omnibus exuti sumus, praeter illos, qui etiamnunc nido huic insident, indeque despiciunt eos, qui non habent, ubi deponant caput: qui videant, ne serpens, quales timendi sunt, surrepat et nidi ova illis perdat, ut pulli provenire non possint; falsae in iudiciis criminationes, quas nimium detestatus deus iniustitiae ultor ultus est etiam eos, quibus falsas illas criminationes non tribuerim; pro credito modico fenus immodicum et grave, quo homines inopes, egeni et pauperes oppressi sunt, quos miseratus deus, qui onus leve imponit, et fatigatos onustosque invitat ad quietem, ensem domi forisque destrinxit, quo liberis privantur talium foenorum auctores, qui ipsi omnino ne debuerant quidem patribus generari: qui tamen timuerintne sibi a praetoribus, tum nos scimus tum ipsi sciunt.

Προσλογιστέον τοῖς φαύλοις ἐν ἡμῖν αἰτίοις καὶ τὸ τῆς
φιλίας εὐπεριφρόνητον καὶ οὐ μακρόβιον ἀλλ' ἐφήμερον
ἔσθαι κεινημένον τὸ ἄγριον βάρβαρον διέθεντο εἰς ἡμῶν τε
διὰ βίον θρηνηθσόμενα. συντακτέον τούτοις καὶ τὸ ἀχαί-
στον καὶ ἀπάσης χάριτος ἐτεπλήστον καὶ οἷον θνήσκειν το-
χῦ, ὡς ἅμα ἠλεῆσθαι τινα καὶ τεθῆναι τὴν χάριν κατὰ τὴν
παροιμίαν· διὸ ἤρπασεν ὁ θεὸς ἀφ' ἡμῶν τὰς χάριτας, αἱ
ἐκ μακροῦ τὸ κατ' ἡμᾶς λάχος ὠραῖστο. προσγραπτέον καὶ
τὸ ἀνηλεὲς ἐπὶ τοὺς βραχῦ τι προσκρούοντας, ἔξ οὗ τὸ κα-
ταρρῆψαν ἡμᾶς ἄρτι ἀνηλεὲς τὸ δικαιοτάτον, εἶπερ οὐ μακρῶς
τινα ἡμεῖς ἀλλὰ μυρία προσκεκρουκότες οὐ τσοσῦτα τίνομεν.
προσενδυμητέον οὐχ ἥκιστα καὶ τὴν τῶν θεῶν περιφρόνη-
σιν, τὸ χειρίστον, καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῖς γέλω, ἔξ ὧν περιε-
φρονήμεθα οὐ πρὸς καταγέλω, ἀλλὰ πρὸς ὄλεθρον. ἡ γὰρ
οὐκ οἶδαμεν τοὺς ἐν ἡμῖν δρογλυφούντας τὰ τῶν ἀγίων, καὶ
ὑποσπωμένους αὐτὰ εἰς κληρονομίαν, καὶ καυχωμένους ἕως
ἐφ' οἷς θεὸς ὑπνοῦν προσποιεῖται αὐτοὺς νηφαλίους ὄντας
καὶ πρακτικούς;

Ἀναβάλλομαι περιηγήσασθαι νῦν κατ' ἐξαιρέτον καὶ τὰ
κατὰ τοῦ πολιοῦχου ἡμῶν μοροβλήτου, καὶ τὰς θρασεῖς,²
ἀναιδείας ἐκείνας, καὶ ταῦτα ἐπὶ πράγμασιν ἃ προσπαλεῖται
καὶ ἐγκαλύπτεσθαι, ὧν μάρτυρες ἀπαράγραπτοι καὶ πᾶσι
περίοπτοι, κολαφθεῖσθαι ἀξίνας εἰς βαθὺ ποτε καὶ προσιπ-

Annuneranda est vitiiis miseriae nostrae causis etiam nimis ac-
cumspecta et non totius vitae, sed unius diei amicitia: unde exiit
barbari feroces facinora in nos ediderunt, quae per omnem vitam
deplorabuntur. iungendum illis etiam vitium ingrati animi, omnia
gratiae experti et mortis instar velox, ut simulac cui contigerit mis-
ericordia, emoriatur illa secundum proverbium: quare deus eripuit no-
bis gratias, quibus diu sors nostra ornata fuerat, addenda severitas
adversus quamvis leviter peccantes: unde severitas, quae nos prostra-
vit, iustissima est, siquidem non levia quaedam, sed infinita peccavi-
mus, quorum poenas non pares luimus. nec minime huc referenda est
rerum divinarum contemptio, vitium gravissimum, earundemque dirisic:
unde contemtum experti sumus non ad risum quidem, sed ad perni-
ciam. an nescimus fuisse inter nos, qui bona sanctorum violarent
traherentque in patrimonium, gloriantes illos, ut quibus deus indor-
mire se simulat, sobriosque eosdem et circumspectos.

Gestio equidem enarrare nunc etiam accuratius de praeside urbis
nostrae, qui unguentâ exsudat, et insolentia ista impudentissima, idque
in rebus quidem, quae opperendae erant, quarum testes recusari
nequeunt et fores undique sunt conspicuae, securibus quondam alte

σαι θράσους ὕψιστον· ἔτι δὲ καὶ τὰς περιέργους συνδρομὰς καὶ καταδρομὰς, ἃς τὸ ἔναγχος οἶδε θέρος, εἰς οὐδὲν δέον.

Ἄλλ' ὥστε οὐ τοῦτο δὴ τὸ ἐλαφρόν δη[λω]σαι δίκαιον ἄνδρα, οἷα δύσχρηστον τοῖς δυσαρέστοις, ἀλλὰ καὶ κρύψαι εἰς γῆν· τὸ βαρύτερον προσεπιλεκτέον τοῖς αἰτιατέοις· καὶ τοὺς κατ' ἀλλήλων ψιθυρισμούς ἐφ' οἷς οὐκ ἔχρη, οἱ βοᾶς μάχης ἀφύκτου ἡμῖν ἐπέρρηξαν· τὰς ἐπὶ παραθήκαις ἀποστερήσεις, ὧν ἔνεκεν ἐπεπλουτίσθημεν, εἰ καὶ γελοῖσι κἀνταῦθα πάντες οἱ ἔτι ἄνδρες τοῦ πλοῦτου· τὰς τῶν γραμματίων ἰποπροσποιήσεις, ὧν σταυροῦ τιμίου τύπος προλάμπων εἶτα 307 καὶ μνήμην τῆς ἁγίας τριάδος τοῦ ἐνὸς καὶ μεγάλου θεοῦ ἱπεισάγει προγεγραμμένην πρὸς ἐκάστου τῶν οὕτω συναλλαττόντων, ὥσει καὶ ὤμνουν· ὅπερ κατ' ἐπιπορκίας ἔγκλημα ἐξεκολέμωσεν ἡμῖν φανερωῶς τὸν θεόν.

Τί μοι ἀναμτρεῖν τὰ πλείω αἴτια, ἔνθα μὴ πάνυ καιρός; ἀρκέσει μόνον εἰπεῖν ὡς δίκαιος ὁ θεὸς καὶ δικαιοσύνας ἀγαπᾷ. διὸ οὕτε μερίς ἀντὶ πρὸς τοὺς μὴ τοιούτους, καὶ οὐδ' ἂν ἀνήσει ποτὲ συχναῖς μεθόδοις μετερχόμενος τοὺς ὅσοι τοῖς ἀδικουσί συνεξετάζονται.

Δοκῶ μοι, ὃ πολῖται καὶ δι' ὅλων συναεθλευταί, καὶ ὑμεῖς δέ, ὃ νεήλυδες, ἠκριβωσάμην διαγράψας τὰ καθ' ἡμᾶς

percussae et audaciam summam expertae; praeterea de ineptis illis concursibus cursitationibusque, quas aetas proxima vidit, nihil illas utiles.

Verum ut haud oporteat ista quidem leviora commemorari ab homine iusto, quippe quorum mentio inutilis sit hominibus implacabilibus, sed etiam terra obtegi: gravissimum certe recensendum est in causis pernicitiei nostrae, mutuae de rebus, de quibus minime debebat, susurrations, quae clamorem certaminis exitiosissimi nobis excitant; pignorum interversiones, quibus ditati sumus, quamquam hic illi rident, qui etiam nunc divitiarum amantes sunt; infatigationes actionum, quibus praelucet venerabilis crucis imago, deinde subsequitur etiam mentio sanctae trinitatis unius et omnipotentis dei ab troque perscripta paciscentium, pactionemque iureiurando confirmantium: quae res propter crimen periurii deum necessario nobis inferum fecit.

Quid causas miseriae alias multas persequar, ubi deest tempus? officiat inonuisse, deum iustum et iustitiae amantem esse: quare nullo ille communionem habet cum hominibus, qui ingenio dissimilium, neque cessabit unquam variis viis insectari omnes, qui in numero iniustorum deprehenduntur.

Videor mihi, cives tum rite nobiscum militantes, tum vos, recens conscripti, accurate et solerter exposuisse res nostras, et quasi imagine

τεχνικῶς, καὶ εἰκόνα ταύτην ἐν ἡμῖν ἀνεστῆλωσα διδασκαλικὴν ὧν ἐπάθομεν· καὶ ἔστιν ἀπὸ τῆς ἄρτι ὄφελος διαβαίνειν εἰς τὸν τῆ ζωγραφία ταύτη ἐπετρανίζοντα, καὶ μὴ καὶ ἀγαπῶντα· ὡς ὃ γε τὴν ἀκριβῆ διαζωγράφῃσιν μεμνηκῶς οὐδὲν ἤττον, φασί, καὶ τὴν ἀλήθειαν συνεμίσησεν. οἱ μὲν δὲ καὶ ὡς εὐλαβητέον, μὴ τῆ περιφρονῆσει τῶν ἐνταυθὺ διζωγραφημένων καὶ τῆ ἐντεῦθεν ἀπαλειφῆ τοῦ τυπώματος ἐπιπεπόνθαμεν, ἀνάγκη ἔστι καὶ ἑτέρῃ μεταχρονίῃ ἀρχιζωγραφῆ τῶν τοιοῦτων πινακογράφημα ἕτερον ἐφ' ὁμοίοις παθήμασιν ἐν ἡμῖν στήσασθαι. εὐ γὰρ ἴστε πάντως ὡς οὐ μίαν πληγὴν θεὸς ἐντήκειν οἶδε τοῖς ἀνεπιστρόφως κακοτρόποις, οὐδὲ εἰσάπαξ, ἀλλὰ πολλὰ βέλη παρ' αὐτῷ ἢ μνηκὴ φασίτρα κρύπτει, ἐξ ὧν αἰεὶ κατασκοπεύονται αὐτῷ καὶ βάλλοντα, συνεκπολεμούσης αὐτῷ καὶ τῆς ἀρᾶς [τοῦ μυροβλύτου] ἀλλὰ μὴ ἡμῖν, κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἢ τῷ δνόματι σου δὸς δόξαν, ὁ δὲ ἐξελοῦ [δὲ] θλιβομένους ἡμᾶς, καὶ οὕτω δοξάζοντες πρὸς τὸ "καὶ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου ἐπικαλέσεις με, [καὶ ἐξομαί σε,] καὶ δοξάσεις με," τὸν ὄντως ὑπερδεδοξασμένην, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

quadam ostendisse, quae passi sumus; atque necesse est, prode- nos ab ea, quam modo proposuimus, tabula ad eum, qui tabula curiose intuetur adeoque diligit: quippe qui oderit accuratam imaginem, pariter, aiunt, etiam rem ipsam oderit. cavendum est, ne, quum contemnuntur, quae hic depicta sunt, et propterea extinguendis coloribus imago eorum, quae passi sumus, mox a talium rerum pictore primario tabulam alteram in simili miseria rebus proponi oporteat. bene enim nostis omnes, deum non semel nisi unam plagam infligere solere hominibus obstinate flagitiosis, et multas conditas esse in pharetra eius sagittas, quas perpetuo intendit et emittit, provocatus etiam precibus sancti, qui unguenta excolat: noli vero in nos, domine, noli in nos illas intendere, sed auge gloriam nominis tui, et libera nos a vexationibus, gloriosus secundum illud "die vexationis tuae profecto invocabis me, et liberabo te, et tu me gloriaberis," qui omnem gloriam exsuperas per omnia saecula.

AD

LEONIS GRAMMATICI

VITAS RECENTIORUM IMPERATORUM

FR. FRANCISCI COMBESIS Ordinis Praedicatorum

Congregationis S. Ludovici,

NOTAE.

Leonis Grammatici an extet monumentum aliud aut memoria, me latet. fuisse eum supparem illis quorum res gestas prosecutus est, ipsa subscriptio clare indicat. num is ipse sit cuius meminit Cedrenus initio historiae, *Λέων ὁ Καρίας*, coniectura non levis fuerit, cum ipsum Leonis nomen, tum quod alia ac tantisper recentiori manu subiectum extat illi subscriptioni in Reg. cod. *Λέων πρόεδρος καὶ δοῦξ τῶν αἰθουραιωτῶν ὁ Τζικάνδαλος, καὶ οἰκεῖος ἀνδρῶπος τοῦ κραταιοῦ καὶ πρώτου ἡμῶν βασιλέως.* adiectum enim hoc ad auctorem designandum sibi quis facile persuadeat. Cibyra Plinio Cariae est, etsi aliis Phrygiae, quae sunt regiones vicinae. at num magis istud Vaticano ac Barberino continuatori anonymo conveniat, quem et Cedrenus praecipue post Theophassem sublegit, haereo. is namque vere imperatoris, atque ad primi, familiaris fuit, uti liquet ex prooemio, quo suam illi historiam ac recentiorum imperatorum vitas inscribit, empe Constantino, qui et primus imperator, etsi eum Romanus ab eo imperator adlectus gradu deiecerat, primumque esse locum ac gerendae reipublicae auctoritatem summam surpaverat, ac praeter titulum vix aliud quod sit maiestatis Constantino reliquerat. at nihil vetat fuisse Constantino, ut

erat literarum amicus, domesticos plures seu familiares, quorum ipse studia foveret. vix quicquam Leonī grammatico ac anonymo illi continuatori commune ad usque Basilii Macedonis vitam, quae ipsa non continuatoris anonymi sed ipsius Constantini Basilii nepotis lucubratio est: in reliquis pleraque affinia, plerumque etiam iisdem verbis concepta, aut ex aliis alia facta tantisper mutatis vocibus, ut alterum alterius usum laboribus necesse sit. a fusioribus mihi Notis temperandum, iis duntaxat breviter, quoad licebit, expositis quae lectori moram iniicere possent, sua iam mole importuno fere volumine, ac cum futurum sit ut in sequenti eadem periplum recurrant, aut quibus haec essent illustranda. Leonis Armeni vita, subiecta Theophanis operi, incerto auctore ex Regio producta, prius ipsa recensenda, quae nec ipsa spernenda est.

1 *καὶ λοιπὸν Μιχαήλ]* ita ms cod. qui modus loquendi indicat esse haec ex pleniori historia, ad supplementum ali-quod Chronologiae Theophanis, extracta.

2 lacuna facile sarcienda ex Theophane, qui et ipse primo Michaëlis anno coronatum ait eius filium Theophylactum die 25 Decembris: adeoque scriptum sit *εἰς τὰς ἑορτάς τῶν Χριστοῦ γεννῶν*, nisi auctor affectata brevitate sic locutus est, ut et infra p. 433 Leonem coronasse filium ait *φθασάντων τῶν ἑορτῶν*; iterumque eodem modo loquitur, cum de illius ficta crucis ac imaginis adoratione.

3 *ποιούντες· μαϊουμάδας*, *Maii kalendas tripudio celebrantes*: de qua profana celebritate Meursius, Lacerda et

4 *καὶ λοιπὸν ἰδόντες πάντα]* de hac Orientalium etrumque Ducis Leonis Armeni defectione non omnes consentiunt. cum auctore facit Ignatius diaconus, ex quo forte acceperit ipse, ut et Cedrenus: *πρὸς τοὺς ἐπὶ Θράκη Οὐρουσ πόλεμος τῷ βασιλεὶ συγκεκρότητο, ἐν ᾧ τῆς ἡγεῖας αὐτοῦ πρωτεργέτης γενόμενος παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τὴν μετ' αὐτοῦ φυγὴν ἐμαϊεύσατο.*

5 *τροποῦνται]* *insidias hostibus struere.* familiaris tot Theophani eo sensu τὸ τροποῦσθαι. ipse elegantius Theophanes *λογισμοῦ τινος τροπὸν*, ait rem Crumum existimasse, *insidiarum quandam struem.*

6 socer cuius deo invisum imperium ait Michael, Nicephorus est, cuius erat Procopia filia Michaëlis uxor.

7 *ποιήσας ἰδιόχειρον]* ita patriarcha enitebatur, sed non obtinuit Leonis astu deceptus, rem differendam praetextentis in tempus aliud commodius, ac ubi capessivisset imperium, uti multis Ignatius diaconus, nec non continuator Vaticanus.

8 *ἐπιάγουρον*] vocem *ἀγουρον* pro ephebo atque iuvene in aula merente exponit Possinius in Anna Comnena, cuius Alexiad. l. 7 ea vox extat. at vocem *ἐπιάγουρον* iterum invenio in Leone grammatico p. 460 de Basilio Macedone dictam, cum robustus proceroque corpore iuvenis Theophilizis comitatu adlectus est, quem Constantinus in Basili vita eiusmodi iuvenum, ac qui pulchri essent, *ἐνείδεις*, ait fuisse studiosissimum non male hic P. Goar *virili*: at malim, *grandi robustoque*. ibi non placet *agrestem iuvenem*: potius *robustum, fortem, grandem*; de quo statim *ὄλον ἀγουρόν νῦν ἀπελαβόμεν* *qualem nunc masculum comitatu adlegi?*

9 *τὸ πάνν*] nihil est cur redundare existimetur: nec enim novum ut et superlativis adverbia eiusmodi adiungantur.

10 *κόψας καὶ τὴν σοῦδα*] *vallium latum excisum oppropens*. sic p. 416 Nicephorus ambustus dicitur in Bulgaria, *τῷ τῆς σούλας πυρὶ*: *igne valli*, inquit Anastasius nempe lignis illis quibus Cramus castrā circumsepiverat.

11 *τοῦ καὶ Καβαλίον*] fecit Leonis haec diligentia ut et patres Constantini istam pseudosynodum accurate refutaverint; quae eorum refutatio, seu potius S. Nicephori eorum nomine, luculenta extat in uno cod. Regio, perquam digna luce.

12 *καὶ Κασυμαθῆ μαθόντα τὴν γραμμ.*] ego sic reddam, *qui Casymatha ludimagistro grammaticam didicisset, senexque legisperitus ad Sphoracii aedes diversatus esset ac pueros docuisset*. liquet enim unam hic designari Sylaei sive Pergensem episcopum Antonium, qui omnibus his gradibus eam sit adeptus sedem, haeresimque iconomachorum promoverit, non tres diversos, quod sonant verba interpretis.

13 plura Ignatius diaconus de tota hac disputatione in S. Nicephori vita, eiusque exitu ac persecutione ecclesiae illata.

14 *τῶν ἑορτῶν*] amica auctori vox: qua ubique Christi natalem significet.

15 *σκυλῆται*] *vehari*. habetur ea vox Luc. 7 et 8.

16 *σταυρόν ἔχων εἰκόνα*] *crucem in quo imago depicta esset*, forte ipsius Christi ex ea pendentis, quam ipsam iconoclastae improbabant, nudam crucem hactenus ii tolerabant, eo mitiores nostri aevi sectariis, non ita quae adiunctas vel appictas imagines haberet. crucem nuper ligneam ferente Graeco hieromonacho vidi, in qua tota fere euangelica historia subtili satis statuario opere efficta extabat.

17 οὐτε ἐπιδιατάσσομαι] ipsa est aliis verbis prima interrogatione S. Nicephori responsio p. 437: *nihil eorum quae etc. nova ordinatione evertit*. sic semper vetus fides unaque.

18 διεφορήθη] *diffuso humore aut sudoribus resolutis tantisper convaluit*.

19 τὸ σურτά] non *silenter* putem, uti redditum: non enim ita peragitur quod tumultuaria militum manu exequendum mandatur: sed *trahendo* apertaque vi patriarchio esportarent, necdum scilicet per aegritudinem ipsum incedere valentem.

20 ἀπέκτεινεν καὶ ἐθαλάσσωσεν] *interemit ac pelago mersit*, ex utroque scilicet ordine. quid velit de revocatis exulibus deficiente codice divinare non possumus.

21 τὸν χαλη.] uno verbo auctor anonymus τὰ ἑσθία τοῦ ἱπποδρομίου. draconem intelligo ad circi mare seu aquarum sinum ac fontem.

22 ὁ Ἀμορραῖος] non placet ea vox, nec quod emendatum, ὁ Ἀμορραῖος. melius continuator Vat. ὁ ἐξ Ἀμορρίων. quod statim sequitur de remissa tantisper Michaële imperatore excitata a Leone persecutione, egregie Ignatius in vita S. Nicephori exponit, qui et navatam viro sancto operam ut Michaëlem ecclesiae addiceret pulchre describit, deterrendo nimirum ab haeresi decessoris exemplo, qui ita misere in templo vitam abruptisset. quaesitam item Michaëli ἀδιάρτησαν, et ut quod vellet quisque sectaretur, nec alii aliis obloquerentur; eaque silentii conditione Nicephorus sedem reciperet. verum haec tantisper expectanda, ut et laudem continuator, qui ipse fuse prosequitur quae Leo velut solam acu notat.

23 ἀφ' ὧν] aliter emendem quam interpreti visum [omittit Goarus]; leviorique seu potius nulla mutatione, sed unius duntaxat elementi, quod festinanti scribae excidit, restitutione, ut ἀπὸ τοῦ ἀφ' ὧν, sit Ἀφρων: *cum haud ita pridem Afri ob peccata populi, eorumque qui rerum potenter impietatem, coepissent res Christianorum in humile cogere, suaeque ditionis facere*. dictum hoc distinctione ab aliis Arabibus, qui pridem in Syria Aegypto ac locis aliis rem labefactassent Romanam. Cedrenus Arabes Hispanos vocat qui Cretam ceperunt aliasque insulas; ipsi nimirum qui et conserderunt in Africa ac utraque loca tenebant.

24 προσεκαλέσαστο] isthaec eadem pluribus continuator Vat. et ex eo Cedrenus; qui hanc Theophili severitatem non tam iustitiae zelo ascribunt, quam ut ille sibi ab insidiis

caveret subditosque a violenta in principem manu deterret. Leonis grammatici ratio, ut voluerit ulcisci principem iconoclastam eidem ipse addictissimus haeresi, ieiunior est, cum nec pater illius ab ea abhorreret. summi Theophili rigoris iure dicendo exempla affert plurimumque laudat auctor orationis Dominica τῆς Ὁρθοδοξίας, nobis edita Auct. tom. 2; e quibus hic aliqua refert Leo et sugillat.

25 μετ' ὀλίγου δὲ καὶ μάγ.] paulo haec latius Leo quam continuator aut Cedrenus qui tamen alia addunt scitu digna.

26 illud μετὰ παρακλήσεως exponam ego *obsecrando*, velut scilicet pro iniuria excusando, cuius ille memoria luerit sedem recipere ac dignitatem, Theophilo interim maioris ecclesiae oeconomi officium imponente; quae officia non minoris erant Graecis quam summa ipsa sacerdotia ac episcopatus, uti fere nostris cardinalitia dignitas atque purpura, gloriantur enim etiamnum clericis maioris ecclesiae velut et ipsi de latere sui antistitis; quem ideo proxime asseclari debeant, ac provincialibus ipsis episcopis praerire.

27 τὸ φυλακτόν] est quod Cedrenus σταυρόν appellat. sic ipse P. Goar p. superiori, δούς τὸ ἴδιον φυλακτόν. *propria cruce amuleti loco e collo pendente ipsi tradita*: non ita bene hic, *salvum conductum*, quod rem minus explicet. continuator Vat. καὶ μάρτυρας τῶν εἰρημῶν τὸ τε τοῦ βασιλέως ἐγκόλπιον καὶ τὸ χρυσοβούλιον ἐδίδον auream bullam *contradit*, seu tabellas eius sigillo obsignatas ac manu subscriptas, quibus nec expressa figura crucis deerat. aliud tamen ac peculiarius τὸ φυλακτόν, ἐγκόλπιον, σταυρός, semel et iterum ad maiorem sacramenti religionem Theophilo usurpatum. C τοῦτο ἐν μείζονι τιμῇ, ἢ τὸ πρῶτον κἀθιστο. *quae res, sicque parva victoria fecit, ut in maiori quam prius honore haberetur.* τῷ προτέμῳ πλεονεκτήματι. hic deest vox aliqua; putem, *πεποιθώς: priore confisus compendio*: bene animatus ex superiori victoria Manuëlis auspicio.

28 Ζάπετρον] continuator ac Cedrenus Σαζόπετραν scribunt, amerumnis patriam, cuius excidii ulciscendi causa is Amorium postmodum excidit Theophili patriam.

29 διὰ τὸν τοῦ ἀμερουμνῆ ἐκείθεν] obscurum hoc. num διὰ τὸν ἀμερουμνῆ ἐκείθεν: *urbem tunc opulentam ac potentia claram, eo quod inde Amerumnis oriundus esset*; ut subaudiatur, aut desideretur vox ὑμᾶσθαι. vel διὰ τὴν τοῦ Ἀμερουμνῆ ἐκείθεν πατρίδα. *quod esset illic Amerumnis patria*; an magis hiatus est? integre vero laudatus continuator: τὴν Σαζόπετραν ἐκπολιτοκίσας πατρίδα τυγχάνουσαν τοῦ

Ἀμεραμνονῆ. ὑπὲρ ἧς ἐγένετο ἐκείθεν διὰ γραμμάτων προ-
τρέψασθαι ἀναχωρεῖν τὸν Θεόφιλον ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

30 tria continuator adversus sacras imagines impiorum
imperatorum edicta profert, 1. a Leone Isaurο, ut sancti
nomen nunquam illis appingeretur, aut id illae vocarentur;
quod dei proprium diceret, ut sit ac dicatur sanctas. 2. a
Michaële Theophili patre, ut non adorarentur. 3. a Theo-
philo τὸ μηδὲ χρώμασι ταύτας τυποῦνταί τε καὶ μορφαῖσθαι.

31 ἄγοντα] ad hoc interpres: *redundat*; itemque seq.
linea ad illud οὐ καθεκτὴν Ῥωμαίοις. mihi utrumque aptum
ac sensui necessarium. primum ita expressit continuator:
ὡς δ' ἡμίρτανεν ἀνδρῶν, καὶ τρίτον δὲ ἐκ στεροτέρως ψυχῆς
τὴν συνέχουσαν φύλαγγα τὸν βασιλέα διέκοψεν, καὶ πλησίον
ἐγγόνει τούτου, ὡς καὶ ἡμῶσι τὸν ἐπιφέροντα τούτου ἐπιφύ-
σαι ἵππον καὶ ἀνδρῶν ὑπέξερόσασθαι ἐτύγχανεν. adeoque
exiit ἄγοντα τούτον ἐξάγον: *vehementem illum equum educens*.
alteri simile illud laudati auctoris: ἐτρόθη τὴν ψυχὴν ἀνδρῶν
βασιλέα Ῥωμαίων αἰχμάλωτον γενέσθαι φοβούμενος καὶ τῶν
ἐχθρῶν ὑποπόδιον. Leo ita scribit, ut eo in praelio vulne-
ratum Manuelem exque vulnere brevi mortuum significet,
cum continuator calumniam subiungat huius ipsius officii oc-
casione ortam, qua coactus est ad Agarenos fugere, ac reli-
qua superius Leoni de illo enarrata. uter certiora monu-
menta secutus sit, haud facile sit divinare. non deesse aut
continuator qui hanc illius fugam ad Agarenos sub Michaële
Theophili patre ponant.

32 ἵππος ᾧ ἐποχεῖται] hanc equi ablati historiam ^{legit}
aliter continuator ac Cedrenus narrant; eorumque vero si-
milis narratio. Manuelem in Persarum expeditione adver-
sus Amorium adhuc superstitem, postque ipsum Theophilum
iidem faciunt; nisi iste alius atque iunior Manuēli existit.

33 ὁ πρωτοσύμβολος] hic quoque ipse amerumnus ^{est}
premusque Arabum dux ac velut imperator sic appellatur.

34 hanc proditionem Boiditza auctore, et ut nihil astro-
logiae in ea intervenerit, sed sola indicatio partis illius mu-
rorum qua facilis esset ad urbem accessus, sagitta cum epi-
stola e muro in hostium castra emissa, solidius Vaticanus
continuator, quam vel Leo vel Cedrenus qui rem paucis per-
stringit.

35 Θεόφιλος] sunt hi turmae 42 martyrum praecipui
heroës, quorum certamen continuator Vat. describit. ^{περὶ}
τοσπαδάριος εὐνοῦχος ὁ Κρατερός. unus haec Theodorus.

36 huius Constantini constantiam atque operam confirmando Theophilo pulchre enarrat laudatus auctor.

37 τὸ Σαξιμοδέξιμον] exponit continuator quid istud in eo fonte esset.

38 αὐτόν] melius αὐτοί, deestque vox aliqua, qua praeter subditos Persas alii significantur Theophobo addicti. Amastri consedissee μετὰ τινῶν ἐκκρίτων ἀνδρῶν habet anonymus, cum Theophilo suspectus ab eo discessit; qui ipsi videantur, per quos rerum summane in Theophobum transferatur timet Theophilus.

39 τῇ δὲ α' κυριακῇ] videtur hic hiatus, ut incipiat auctor referre historiam restitutionis imaginum prima illa dominica quadragesimae, quam multis continuator Vat. prosequitur; nisi compendio sic Leo scripsit, τὴν ἐκκλησίαν εἰρήνησεν τῇ α' κυριακῇ τῶν ἁγίων νηστειῶν ecclesiae pacem composuit dominica prima quadragesimae. tum sequatur de Theoctisti expeditione: ἀπέστειλεν δὲ Θεόκτιστον.

40 καὶ τὴν φρυγάδα sit καὶ τὴν φρυγὴν δὲ προσχ.] *fugamque expedit, audiens Augustam alium imperatorem creasse: cui forte nupsisset, uti in superioribus et sequentibus non desunt quae sic assumptis in maritos imperii faces tulere; idque Theoctisto formidabile, qui puerulo imperatore, ac matre Augusta, summa in aula auctoritate polleret. nihil ergo necesse contra textus fidem reddere, Augustam urbe fugisse.*

41 τὸν αὐτὸν πάλιν] nihil hic hiucum, sed post vocem φανείς, ut fuerit descripta eius in urbem receptio, tametsi rem sic male in Creta gesserat; sequaturque iniuncta alia expeditio, in qua nihil felicius cecissee Theoctisto ipsa haec Leonis mutila indicant, ob illius severitatem odioque in eum quibusdam proceribus ad Saracenos deficientibus.

42 ἀπέχθειαν] anonymus ista suppressit, ut et Cedrenus viri forte reverentia, quem pene auctorem restitutarum imaginum agnoscunt.

43 ὁ Κόμης] emendat P. Goar, non bene: is enim iam obierat, primis fere Leonis Armeni annis, ac dum ingentem illam expeditionem urbem eversurus parat, uti Reg. anonymus supra; eratque iam Baldimer illius nepos Bulgarorum princeps, ut Leo ipse iam dixerat. quem hic Michaëlem Bulgarum vocat, num ipse sit quem paulo ante Baldimerem appellaverat? ego sic puto occupato eum vocasse, etsi et illud postea nomen in baptismo accepit a Michaële impositum, uti habetur p. 462. quo etiam loco et ante baptismum eadem occupatione Michaël nuncupatus invenitur. Cedrenus Crumi

successorem, utique Baldimeris patrem, Crumi nepotis, Crytagonem vocat. quid si Leo quem et Baldimerem et Michaëlem dixerat, ex patris etiam nomine sic nuncupavit, scripsitque ὁ Κρυτάγονος, ex quo imperitus librarius sum Κόμης expresserit, ut est facilis error in nominibus propriis? Bulgarorum principem ac dominum comitem appellatum me legisse non memini; nec aliter emendem quam exposui.

44 ἐπιάγουρον] *robustum, procero corpore ac stipato, non agrestem.* vide p. 431, ubi et de voce ἀγουρος, vulgan lingua est ἄωρος *immaturus*, ut non omnino dissideat ista significatio ab altera, qua pro adulto robustique corporis iuvene accipitur hic et apud Nicetam.

45 εἰς ἣν καὶ ἐλοιδορεῖτο] forte mulierculam uxorem tradens qua scorto abusus esset, uti etiam inferius liquet fecisse Basilio. sic Plutarchus λοιδορεῖσθαι εἰς δυσγένειαν.

46 τῇ νύμφῃ αὐτοῦ συμφθίρεται] nemppe repudiata, ut habet continuator Vaticanus ἀλλόγως καὶ ἀναιτίως uxore propria.

47 ποιῆσαι παραίτησιν] *quo se ille munere abdicaret.* quod tamen minime consecutus est, obnitente Ignatio, donec per iniuriam depositus vique expulsus est. multis traegodiam prosequitur Vat. continuator, ut et Nicetas, auctorque vitae Nicolai Studitae.

48 τῶν ἀθέων Ῥῶς] narrat laudatus continuator, eaque eo Cedrenus, brevi post missis legatis factos esse Christianos.

49 κυρίαν αὐτὴν ἔχειν] *illi honorem ceu dominae haberet,* eam observaret, nec tam sibi uxorem haberet quam Michaëli spurcissimo concubinam servaret; ex quo etiam pag. 468 dicitur Leonem suscepisse.

50 βάναντες] *vivifico nemppe calice usi atramenti loco ad horrorem ac religionem sacramento conciliandam, quam tamen foede erant violaturi: quin neque alio animo iurabant quam ut deceptum iureiurando hominem urbe educerent, ac necarent.* solus Leo hanc videtur historiam tetigisse: Vat. continuator Basilio forte reverentia pressit, in gratiam nepotis illius Constantini.

51 ἐν ταξειδίῳ] dicitur esse princeps, cum extra urbem vel animi causa vel exercitii sive etiam bellici apparatus moratur. producemus Pselli epistolas tomo altero ad imperatores aut eis comites, ἐν ταξειδίῳ; quibus nemppe eorum temporum illustretur historia.

52 τὸν χρυσοπέρικτον χιτωνίσκον] P. Goar ad Codicum cap. 19 caesiam tunicam exponit, quae velut Caesaris insignis erat. videndi illic docti illius Commentarii.

53 διβιτίσιον καὶ τζαγγία] *putem saccum imperatoris insigne cum calceis, quibus Basilius indutus dicitur a cubiculariis, superiniecta chlamyde; quo habitu Graeci imperatores passim induti cernuntur apud Chalcond. etc.*

54 εἰσάγαγεῖν ἐν σάκκῳ] *sacco indutum producere, tunica scilicet imperiali, uti etiam Iannes cum archiepiscopali pallio tumultu eductus est, ἅμα τῷ ἄμοφορίῳ: ut his in Circo solenni ritu exuta cadavera vapularent ac tum cremarentur, uti factum est.*

55 γενσοῖον] *generalis logothetae.*

56 ὁ Πέρσης] hunc Persam ipsa hac pagina *Eulogium* appellat, cuius suasu Artabasdu palatii fores Basilio aperuit vimque papiae fecit.

57 Ἀπελάτης ὁ Πέρσης] ipse qui superiori pagina *Εὐλόγιος* dictus est, ac paulo superius absolute ὁ Πέρσης. nec video ut vox Ἀπελάτης sana sit, aut quid ad rem [Goari] Ἀπελάκης. melius Ἀπλάκης, cuius est alibi mentio, non ut sit ipse hic Persa qui Michaëlem occidit. quid si ἄελαθεῖς δὲ ὁ Πέρσης?

58 κίονα ὑποσυστημάτων] *columnam compagem sustentantem.*

59 ὁ δὲ θυμωθεῖς] causam abrogati Photio episcopatus mitius refert Constantinus; nempe *ut et verum sponsum ecclesiae et filiis patrem ex canonum ratione redderet, cesare iusso incubatore Photio, donec alterum dominus ad se transferret.*

60 τὸ δευτέρον αὐτοῦ] sic emenda. τὸ δεύτερον: *Ignatium patriarcham iterum constituit. tum sequatur: γεννήθη δὲ αὐτῷ Ἀλέξ. οὗτος παῖς [αὐτοῦ.] fuit hic eius filius, ac legitimus; reliqui scilicet Constantinus et Leo Michaële nati erant, Ingerina Eudocia ei pellice.*

61 εἰς Τιβρικοῦς] scribe ex Constantino *εἰς Τεφρικὴν*, qui hanc clare expeditionem narrat. spectare Tephricem ad Armeniam ex eo colliges.

62 ἐν τῇ Ἀφρικῇ] emenda ἐν τῇ Τεφρικῇ.

63 ἐβάπτισεν τοὺς Ἑβραίους] minus rem cecisisse advertit Constantinus, plerisque eo defuncto ad vomitum reversis. durius in eos egit Heraclius, qui poenis ad baptismum adegit; Basilius beneficentia magis invitavit.

64 τὸ μετόχιον] *septum, ambitus, porticus: nam et μετοχή etiam ὁ περίβολος redditur.*

65 τῷ τοιούτῳ κτίσματι καὶ θεῶ] quod scilicet aedificium ad dei honorem susceptum tanti faceret, ut in sua statua eius substerni fundamentis ambierit.

66 Κωνσταντῖνος υἱὸς Μιχαήλ] sic ingenue Leo, cum alii Basiliū filium dicant. Cedrenus: Κωνσταντῖνος ὁ προσβίτερος τῶν τοῦ Βασιλέως υἱῶν ἐξέλιπε νόσφ πυρετικῆ. Basiliū filius hominum existimatione utpote Eudocia eius coniuge susceptus; idem tamen re ipsa Michaëlis, qui ea concubina uteretur.

67 λῶρον φορέσαντος] indumenti genus videatur, idque cultioris, quo imperator tanti templi a se extracti encasenia honorare voluerit. quid si τὸ ἐπιλωρίκιον explicatum ad Codinum de Officiis? *le savy royal*. aceprum ea voce significari non facile persuadeor: taenias, quarum etiam usus in habitu Augustali, num significet, cogitet lector.

68 γεγονότος ἀφανοῦς] nihil hic emendandum. *ac ubi disparuit, vidisse se eum arbitratur, non fuisse delictum.* sic passim quibus praestigiatōres eiusmodi imponant.

69 lego ἀκριβῶς μεμνημένος: *tanquam in Apollonii secta diligenter versatus, ac artis magicæ valde perita.* nota Apollonii Tyanæi conficta miracula atque magia.

70 ἐν τῷ τουβίῳ] Constantinus, τοῦ ὑποδήματος ἐπίς.

71 ἀποσυνωψίζει Λέων ὁ βασιλεύς] *paterna praesentia atque conspectu privatus erat, nondum scilicet plene ei restituta paterna gratia, ad quam ei restituendam ea videtur lusa fabula, ut sicut proceres in convivio solvi carcere obtinuerant captata occasione ex psittaci Leonem memoratis ac velut deplorantis garrulo strepitu, sic populus in S. Eliae solenni processu, cui Basilius devotissimus esset, ac velut lecti gratia indulgentiam absolutam paternumque successoris alium ambiat. illuc enim illa exclamatio collineat, gloria tibi domine, subintroducto Leone ac praesente sub ipso patris processu, eiusdemque ad eam responsio. eiusdem vocis vis aperitur et pag. 483, ubi de Damiano refuga, cum quo Leo vellet mitius agi, dicitur ἠθέλεν ὁ βασιλεὺς ἀποσυνωψοῦναι αὐτῷ: exprimuntque Cedrenus et Anonymus συγγνώμης τυχεῖν αὐτόν. hanc ei mitissimam poenam imponi ut in conspectum venire non liceret. se retirer pour un tems de la cour. sic sequentia eiusdem Anonymi declarant: ἐποίησε Σαμωνᾶς ἀπὸ ὄψεως μῆνας τέσσαρας ἐν τῷ Καίσαρος καθήμινος, καὶ μετὰ ταῦτα τῆς βασιλικῆς ὄψεως καὶ ὀμιλίας κατήξιώθη. sic de ipso Leone ἐποίησεν ἀπὸ ὄψεως μῆνας τρεῖς: quos istud secutum est.*

72 ἐκέλευσεν] iniqua sententia: unde et Constantinus solum metum ex cervo refert, reliqua ut odiosa Basilio, silentio premit; illius magis laudum orator, quam rerum ab eo gestarum certus enarrator.

73 depositio, quam Santabarenus poscit ut nudus sacerdotio posset poenis addici, argumento est antiquae traditionis, ut ante depositionem, quae erat sacerdotum, nihil sibi laica potestas in clericos, praesertim episcopos permitteret. cui rei vindicandae studet Illustrissimi archiepiscopi Tolosani Petri de Marcas labor et opera.

74 adulterii consuetudinem cum Zoë habuisse Leonem docet Cedrenus etiam vivente Theophanone, ut ea causa fuerit propinati viro illius veneni.

75 τὸ βασιλοπάτωρ] titulus a Leone inventus, idem fere qui συμπένθερος seu etiam ὁ παραδυναστῆων: cui tanquam patri imperator deferret, cuius maxime consiliis rem publicam regeret.

76 Κακῶς διοικούντες] *indebitis vectigalibus gravantes.* de Symeone plura auctor vitae Lucae iunioris tom. 2 Auct. decerptae, ac propediem plenius Boëlando mense Februario producendae.

77 depositus est, vetito forte Leone cum ea contrahere ob praecedens adulterium; forte etiam viri Zoës homicidium, quae monstra etiam ecclesia Latina arcet a nuptiis.

78 τῷ βασιλεῖ λέοντι ὁ Μουσικός] sic bene Anonymus: *accusati sunt apud Leonem imperatorem Musicus*

79 τοῦ τζυανιστηρίου] *ad descensum sphaeristerii, siquidem τὸ τζυκανίζειν Acmeti est pila ludere.* sic vero ex equis ludebant; adeoque fuerit haec quoque Circi pars, seu quid illi coniunctum.

80 ἐμenda κρατηθέντα: *captum Nicolaum Hetaeriarum in transitu, cum Ioanne urbe amandavit.*

81 μουσικός ὦν] de hac voce docte P. Goar ad Codicum pag. 599, ubi etiam militare vocabulum ostendit.

82 ἀνακομίσας] addit Cedrenus ἐξ Ἐφέσου: ubi nempe creditur S. Mariae Magdalenae tumulus, uti Lazari in Cypro.

83 τῆς μεσοπεντηκοστῆς] est hic dies Christi disputationis memoria assertaeque illi divinitatis, Graecis celebris medio tempore pascha inter et pentecostem, in quem laudatorios sermones Auct. tom. 1 produxi. sic aperte continuator Leonisque codex, quicquid ex eo male exscriptum sit. quo forte modo erratum ignorance vocis et in Cedreno, ubi editum πενηκοστῆς plura enim nescivisse legere ex suo co-

dice eum qui primo edidit liquet: unde et stomachum facit, quod nulla maiori collatione cum mss codd. exque is emendatione a nostris recusatus est.

84 τὴν ἑορτὴν] clarius Anonymus τὴν τοιαύτην προλευσιν.

85 ἄσπετος] Cedrenus: ἐβίω χρόνον συγχόν μετ' αὐτοῦ ἄσπετος: *diu cum eo vixit nondum donata nuptiali corona, aut celebratis cum eo nuptiis*: de hac enim, non de imperiali corona sermo est, quicquid sibi interpretes indulserit: de qua etiam postmodum subditur, deposito ministro qui coronare praesumpsisset, ipsoque Leone sacris prohibito, abhorrente scilicet a quartis nuptiis Graeca pietate, quae vix tertias indulget.

86 ἀπεσυνόψισεν δὲ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τοῦ βασιλέως] horum interpretem alium nolim quam Vat. continuatorem, ex quo sic Leonem scripsisse omnino conicio, ἀπὸ συνόψεως ἐν τῇ κουρατωρίᾳ τοῦ βασιλέως. *egit menses quattuor aula exclusus in Bardae domo, quae imperatoris peculii ac fisci privati erat*. sic nempe confecto Barda eas sibi aedes Basilii addixerat; hocque est κουρατωρία, uti videre est p. 412 et 504. mirum quam excedant quae sibi interpretes commentatus est. vide et notata pag. 474, ubi et relata Anonymi verba quibus hic nitor. vox μητατορίκιον P. Goar explicata in Euchologio et apud Cedrenum.

87 χιόνος] Cedrenus χρόνον legit, cum sic effert: πὸ πολὺ παρῆλθε καιρός. etiam Anonymus, χρόνον δὲ ἐπικαινον πολλοῦ. ubi restituenda negatio ex allato Cedrenus.

88 τοῦ ἔχειν ἄνδρας] Anonymus τοῦ ἔχειν γυναῖκα ἄνδρας. quid si utrumque sancire voluit, pariaque voluit feminæ virique iura, tum nimirum virum tres quattuorve uxores posse ducere, tum uxorem totidem viros. non κατὰ τὸν, simul et semel, quod male adiecit Cedrenus (ineptum hoc opinari de viro alioqui sapiente ac probe Christiano, cui et doctissimi viri astipulerentur, ut ipse fatetur Leo. nempe Occidentales qui non respuunt quartas nuptias, aliique iis addicti ac sanioris mentis, quos non lateret Romani maxime pontificis auctoritas dispensandi in iis quae sunt iuris duntaxat ecclesiastici, nec id universalis, sed peculiaris in Oriente, uti istud de tertiis et quartis nuptiis vetitis) sed ita ut defunctis aliae aliis succederent, sive etiam alii aliis, lege illa universali praesidium quaerens quartis illis suis nuptiis, quarum nomine Nicolaus patriarcha anathemate ferierat: adcoque scripserit Cedrenus quod et Curopalata, κατ' αὐτὸν perinde ac ipse, qui sic quattuor uxores duxerat. haeresim vocat Leo, uti fere Graeci calentiores, quicquid etiam eorum

disciplinae adversatur, nedum quod catholicae fidei contrarium est.

89 μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν] delenda vox μετά, ac suppleendum ex Anonymo ἀπεσκήρτησε, μὴ τοῦτο ποιῆσαι καταδεξάμενος.

90 φατλίον τρακτοῦ] *intra bacillum cereae candidae; intra cereum.* ὁ τρακτός κηρός Aëtio *cera alba*, et τὸ τρακταῖζειν V. Lexico ex Phavorino *dealbare* est, quod in cera pinsendo fit. de ciuibari docte Stephanus in Appendice.

91 ὥστε μὴ δυνηθῆναι] μόλις δυνηθῆναι, ut quamvis aegre admodum, tamen affuerit atque oraverit κατὰ τὸν βασιλικὸν τύπον, pro eo ac orare Romanos imp. erat usu receptum. suppetunt ex Naudaeano, nunc Card. Mazarini codice tres eius orationes hoc argumento, Bibliothecae nostrae concinatoriae cum aliis eius inserendae.

92 χαρτοθειῶν τῆς πατριαρχικῆς σακέλλης. sic bene Anonymus. *oarmariis mribus patriarchalis sacelli sive thesauri combustis.*

93 συναγοῦ στοιχεῖον] *apri simulacrum, velut ad coelestis signi rationem illi compositum.* στοιχειωματικοὶ dicuntur qui figuras eiusmodi astronomicas superstitiose efformant.

94 Συμεῶν παρασεσκευάζετο] foede haec mutila, ac nullo sensu, ex Anonymo et Cedreno supple: εἰρήνης, ὡς ταύτην ἀσπάζετο, καὶ τοῦ φιλοφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ τιμᾶσθαι, ὥσπερ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ βασιλέως Λέοντος. ὁ δὲ ἀνοίξαι καὶ ἀφροσύνη κρατηθεῖς τοὺς πρέσβεις ἀτίμως ἐξέπεμψεν, ἀπειλαῖς χρώμενος κατὰ Συμεῶν, καὶ καταπλήττειν οἰόμενος. τῆς οὖν εἰρήνης διαλυθείσης Συμεῶν.

95 Δουκί τῶν σχολῶν] insolens titulus, nec nisi errore librarii ac textus mutilatione natus. emendandum ex aliis τῷ Δουκός, ἄλλ. Δουκί, τῶν σχολῶν Δομεστικῷ Constantino ducis filio (sive etiani Duci) scholarum domestico.

96 ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ὑπεχώρησιν] Cedr. ἄρας ἐκείθεν εἰς τὸ ἵπποδρομιον παραγίνεται. se in Circum subduxit. difficile mihi, uti et Xylandro, quomodo a Circi porta submotus, profectus inde in Circum venerit aut se in eum subduxerit. non enim congruit quod redditum est, Circo se subducit: nisi forte per aliam portam, maiorive impetu in Circum perripuit, tumque eo occupato ad Chalcem ipsam palatii portam penetravit, in qua gravis illa pugna conserta fuit. sic equidem existimo.

97 πολλοὺς τῶν ἐν τέλει] cum Anonymo, vel πολλοὺς τῶν συγκλητικῶν cum Cedreno.

98 καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Στέφανον] sic etiam alii.

99 ἀντὶ στέμματος] addunt alii ὡς φασί, ut rem sola vulgi fama notam minusque exploratam ostendant.

100 de Patzinacibus, quamque eorum societas e re Romana foret, ipse multis Constantinus de Administrando imperio.

101 habet Cedrenus πρὸς τῷ Ἀγελῶφ φρουρίῳ: a quo etiam Ortelius sibi oppidum facit in Bulgaria. Leon consentit Anonymus: ex quibus totaque serie corrigendus Cedrenus, qui hanc cladem non Romanorum habet sed Bulgarorum: τρέπονται κατὰ κράτος οἱ Βούλγαροι. certe Ῥωμαῖοι, quorum et ipse stragem prosequitur.

102 ex Anonymo et Cedreno supplendum ac emendandum. Ῥωμανοῦ γεγονότος, ἐπειδὴ οὗτος ὀπίσω τοῦ παρακοιμώμενου Κωνσταντίνου περιπατῶν ἀνήρπασεν αὐτὸν — ἐφώνησεν, παραχρῆμα.

103 τὸ γὰρ ἄγον εἶχεν αὐτόν] Anonymus ἤγεν: malim ἄγος, ut vocem εἶχεν retineamus; nec enim ita τὸ ἄγον aut τὸ ἀγών, quod emendat interpres, satis congruit: ut sit, eum enim tenebat rei religio, deterrebat piaculi conscientia, quod sic nempe in aulam irrumperet. explicat Cedrenus ut a suis potuisse adigi ut rem praestaret ac ad Bucoleonem cum classe accederet. sin τὸ ἤγεν placeat, sic exponam: quae res agit ac moderatur, eum incitabat; urgebat fatum, ut ad imperatorium apicem proveheretur; quod nec ipsum desonat ab illa eius cunctatione ac trepidatione, quam decreto perurgente ita consilio superaverit.

104 Ἀδνουμίον γενομένου] facta militum recessione. Et enim, inquit Suidas, ἀπογραφὴ ὀνομάτων παρὰ Ῥωμαίων.

105 ἐβδομάριον] minorem dicas cubicularium. erat enim hebdomarii iuvenes septimanatim cubiculo servientes, quibus praeerant οἱ κοιτώνεται seu κουβικουλάριοι, his προκαθημένους: superior omnibus erat ὁ παρακοιμώμενος. quae de re bene Meursius ex Codino ipsoque Constantino.

106 μετὰ τὴν τοῦ Ἀδρελαστοῦ τελευτήν] prosequuntur Anonymus et Cedrenus quae spectant ad Rentacium, ex quibus sarcienda erant quae librarii festinatione desunt in Leonis cod. Regio.

107 τὸ τοποτηρήτην] mihi suspectum, malimque cum Cedreno ταγματάρχην qui tribunus esset, non qui Pothi vicarius. huius Pothi cum laude meminit auctor vitae Lac-junioris.

108 πρωτοκαράβου] forte remigum principe, sive etiam αρχιθαλάσσου, quem admiralium vocamus.

109 ὑποβιβάζει] superiore gradu deiecit; secundarum partium imperatorem facit. sic enim multis Augustis penes unum prima erat ac suprema auctoritas, reliquis eidem subiectis.

110 τῶν βασιλικῶν] Cedrenus τῆς βασιλικῆς ἐταιρίας, non ita bene, quod et secutus interpret: aperte enim distinguunt Leo et Anonymus. sint nobis οἱ βασιλικοὶ quos peculiariter vocamus *domum regiam*, viros scilicet aulae ministerii regisque ipsius obsequiis addictos; quorum etiam partes non extremae, quoties rege praesente nostri Marte decernunt.

111 ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ] supple ex Anonymo τῷ ὑπ' αὐτοῦ μοναστήριον ἀμειψθέντι, quam ille in monasterium mutaverat: non enim in profana domo sepulta. Cedrenus ἐν τῷ Μυριελαίῳ, quod eius monasterii nomen est, ut et ipse Leo paulo post vocat.

112 curopalata hic honoris titulus, non officium in aula.

113 ex Anonymo et Cedreno supplenda: τοῦ οὕτως ἐπανομαζομένου Μωρολέοντος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν οἰκειότερον Θυμολέοντος.

114 μυστικὸν καὶ παραδυναστεύοντα πατρίκιον καὶ Ἀνθύπατον] sic bene continuator et Cedrenus, ut tantus hic dignitatum cumulus invidiam provocaverit.

115 ἰνδικτιῶνος γ'] sic et Cedrenus. at melius continuator ιγ'.

116 Ἀπολασάθ] Anonymus Ἀποσαλάθ, Cedrenus Ἀποσβλάθ, quod affinius continuatori, exque eo tantisper depravatam.

117 ἄρκλας] velut *domunculas*, *tuguriola*. describit Choniates in Alexio Comneno.

118 τὰ μηνιαία τριμήτια] *menstrua trimitia*. trientes verterat P. Goar ad Cedrenum. liquet esse genus monetae apud Theophanem in Copronymo.

119 τῇ δὲ ψυχῇ καταλήλω τῶν λόγων ἐπεντροφᾶν ἤδονῃ. οἷς ἐκεῖνος ἐπιμελῶς προσέχων τὸν νοῦν, τὴν ψυχὴν] Anonymus. en quales lacunae: sed expectandus ipse auctor. sequitur in eodem de Romani erga monachos sanctitate celebres devotione, apud quos occasionem nactus cum lacrimis sua deponeret peccata. notavi in Copronymo eum pium morem ecclesiae Graecae, ut in ea vix alii πνευματικοὶ sint ac confessarii quos vocamus, quam monachi probatoris vitae.

120 ἐτησίως ῥογὰς ἐξαποστέλλων. ταῦτα ὡς ἐκ ποι-
λῶν ὀλίγα τῶν ἀπειρῶν] haec hactenus, ne sic hians sit lit-
ra: expectanda pleniora.

121 Βουλγάρων τοῦ Συμεῶν] Anonymus *μεγιστῶν*
τοῦ Συμεῶν, ut nec illi vox ea redundet, uti P. Goar ex-
stimavit. *Ioannes cum aliis Bulgaris Symeonis proceribus*,
qui scilicet bello et caedibus assueti Symeoni navassent ope-
ram, aegreque ferrent in tranquillum mutatum rerum sta-
tum Petro illius filio gentis principe, quem ideo amotum
vellent, translato principatu in alterum fratrum Ioannem vel
Michaëlem, cuius etiam omissam hic rebellionem continuator
et Cedrenus prosequantur.

122 κοσμίτης ἔπεσεν ἐν τῷ φόρῳ ἐκ τῶν ἐν ταῖς στοι-
χηθῶν ἰσταμένοις ἐκείτῃ κίοσι ἐπικειμένων] Anonymus. Ce-
drenus ἐκ τῆς ἀψίδος *ex fornice*, qui et 60 occisos numerat,
ubi alii sex duntaxat.

123 lacunam post vocem Ἀγαρηνῶν ita expleas, quan-
tum huic loco sufficit: *καὶ διὰ τὸ περιφανὲς τῆς τοῦ ἀφροῦ*
ἀρετῆς ἡβουλήθη ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἕρπον
Ῥωμανὸν τὸν ἐκ Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Στρατῆρα
ἀναλαβεῖν. φθόνου δὲ αὐτῷ τῆς τοιαύτης ἕνεκεν ὑποδίστας
παρὰ τῶν λοιπῶν βασιλέων κινήθεντος, πᾶναι τῆς ἀρχῆς, ἱ-
κοσι καὶ δύο χρόνους καὶ μῆνας ἑπτὰ δομestικός ἀδιαδοχῆς
τελέσας. Δομestικός δέ. plura de eo aliisque expectata con-
tinuatione.

124 δῆμοι κατέπεσον] *subgrundae ceciderunt in Civ-*
et comminuerunt subsellia et cancellos. τὰ βᾶθρα Ἀνορω
et Cedreno, quae Leoni μάρμαρα λεγόμενα στήθεα.

125 προειρημένη] Anonymus *προηγουμένη*: quod et
congruit, velut dicat, *cum de iisdem ex instituto in sequen-*
tibus disseram.

126 προτελευτᾷ] *praemoritur*, nempe Constantino ge-
nero, qui imperatorem adlegerat. eius reliquas res prose-
quitur Vaticanus continuator, qui et ipse in Romano Con-
stantini filio filum abruptit, sive eius totam historiam non
absolvit, sive codex mutilus existit.

INDEX GRAMMATICUS

AD LEONEM.

- ἀγαθὸν θείας 203, 22.
 ἀγκυλοκοπεῖν 278, 3.
 ἄγουρος 234, 20.
 ἀδελφοποίησις 234, 2.
 ἀδικητῆς 94, 7.
 ἀδούμιον 305, 1.
 αἵματεκχυσία 287, 2.
 πῆρεϊζέσθαι 85, 14.
 αἰχμαλωσία 258, 4. 268, 12. 269, 1. 275, 5. 344, 13.
 ἀκυβέρνητος 206, 17.
 ἀλλάγιον 282, 17. 294, 12. 15. 320, 16.
 ἀλλάξαι τινὰ vestibus aliis induere 254, 1.
 εἰς ἀμύχανον περιστήναι 303, 1.
 ἀμφοτεροδεξιός 27, 21. 22.
 ἀναδρομή σώματος 101, 3. 125, 11. 137, 3. 143, 12.
 ἀναιρέτης 159, 9.
 ἀναμεταξύ 160, 21. 237, 9.
 ἀναρρηχάνας 128, 11.
 ἀνασκάψαι 172, 2. 358, 6. cf. 165, 13.
 ἀναφοραί 236, 1. 7.
 ἀναχρίεσθαι 221, 17.
 ἀνδρομανία 65, 14.
 ἀνόναι 265, 20.
 ἀνταρσία 126, 6. 13. 140, 1. 148, 5. 158, 20.
 ἀντάρτης 179, 11. 211, 19. 217, 7.
 ἀνταρχήσαι 78, 1.
 ἀντιδηλοῦν 190, 14.
 ἀντιπεροῶν 178, 2. 183, 6. 232, 3. 268, 9. 346, 19.
 ἀπαθείας λόγος 172, 19. 173, 13. 189, 9. 217, 4. 218, 22.
 ἀπαραγγώσιως 110, 5.
 ἀπληκένειν 244, 3.
 ἀπὸ ὄραν πέμπτην 232, 18. ἀπὸ τῆ πεντηκοστῆ 352, 4.
 ἀποκαβαλλικεύσαι 343, 13.
 ἀποκαταστήναι 99, 5. 215, 8. ἀποκαθίστησι 102, 11.
 ἀποκρύψαι περὶ τοῦ Ἰησοῦ 223, 11.
 ἐποκρύψαι 338, 20.
 ἀπολύσαι βέλος 342, 10. 343, 23.
 ἀπομερισμός 107, 5.
 ἀποσυνοψίζειν 260, 19. 278, 18. 279, 2.
 ἀποσχίζειν 77, 2. 198, 24.
 ἀποιάξασθαι 177, 1.
 ἀπρόϊτος 196, 16. 205, 13.
 ἀπώγων 139, 3.
 ἀργυροπράτης 121, 20.
 ἀρειανίζειν 91, 19.
 ἀριστόδειπνον 128, 9. 360, 9.
 ἀρκλαί 319, 10. 14.
 ἄρματα 339, 7. 11.
 ἀρματούριον 170, 18.
 ἀρρενοφθόρος 128, 17. ἄς 354, 22.
 ἀσαλπικτί 189, 1.
 ἀσητήριον 140, 15.
 ἀσύμβουλος 132, 12.
 αὐτοκράτορειν 237, 7. 262, 17.
 ἀφιλάργυρος 206, 6.
 βαρηθεῖς 135, 8.
 βεβαιωθέντες i. q. πληροφορηθέντες 216, 6.
 βέμβρανα 89, 2.
 βιώσας — ζήσας 69, 10.
 βομβῶν 166, 14.
 βουνευρήσαι τινα 226, 9.
 γενέσιος 249, 7.
 γιγαντογενής 15, 5. 124, 3.
 γλωσσοκοπεῖν 198, 13. 361, 18.
 γλωσσοτομεῖν 156, 16.

- γεγραμμισμένος 87, 15.
 γυνάρια 321, 7.
 γυναικόπαιδα πολλά 345, 12.
 θαρμός 330, 21. 361, 19. 21.
 δεκαπέμκτη 324, 11.
 δεκατείαρτη 323, 8.
 δεξιολαβηθέντες 175, 12.
 δηλοποιεῖν 108, 11.
 διαδεχθῆναι 261, 4.
 διακινήσων 220, 9.
 διαλαλήσαι δημογορίαν 285, 7.
 διαλαλιά 170, 3.
 διαλικμησασθαι 93, 8.
 διαπεπάτηκεν 95, 5.
 διαπεφωνηκέναι 37, 6.
 διαχωνοῦν 275, 12.
 διβίσιον 246, 19.
 διδόναι i. q. πλήττειν 238, 19.
 245, 4. 251, 9. 275, 10. 19.
 εἰδικαν εἰς φυγὴν i. q. ἐφυγον
 338, 4.
 δικαιοκρασία 163, 19.
 διμοιρία 99, 23.
 διοικεῖν 267, 3.
 δύο δύο, ἑπτά ἑπτά 11, 17.
 εἰν παρέχετε 220, 3.
 εβδομάριος 305, 7.
 ἔγγραφα 247, 20.
 ἔγγυτοιεῖν 337, 8.
 ἐγκλίσιος 189, 16.
 εἶδη χρυσά 121, 21.
 εἰς Μόωωω κρήνην ἐτελεύτησεν 91,
 13. 102, 13. εἰσελθὼν εἰς τὸν
 βασιλέα 243, 2. 272, 6. π-
 νειν εἰς — 204, 24. εἰς βασιλέα
 προχειρίσαστο 100, 5. 104, 15.
 123, 9. 130, 18. 137, 14. 142,
 12. 143, 11. 198, 9. γαμβρὸς
 εἰς Ἀριάδην 115, 18. 215, 10.
 216, 23.
 ἐκείθεν τοῦ Ἰστροῦ 345, 23.
 ἐκλήπτωρ φόρων 172, 6. 173, 15.
 ἐκπροικίσει 125, 4.
 ἐκπροσωπεῖν 182, 12.
 ἐκταγή 164, 12.
 ἐκτὸς παιδείας 113, 14.
 ἐχοῖσματα 257, 2.
 ἐχυνόμενοι 203, 2.
 ἐλάται 290, 2.
 Ἑλλαδικοὶ 266, 22.
 ἔμπρακτος 236, 2.
 ἐμπυρῖζειν 344, 5. 7. 10. 345, 3.
 5. 7.
 ἐμφοβὸς 122, 9.
 ἐν Βυζαντίῳ εἰδῶν 65, 16. 17
 85, 11. 14. 86, 1. 88, 1. 96, 11
 98, 3. 99, 9. 110, 13.
 ἐνδομυχεῖν 243, 6.
 ἐνεῖχε τῷ πατριάρχῳ 240, 7.
 ἐνατησίμενος ἀνδραγαθίας 222
 17.
 ἐνυπόγραφος λόγος 217, 16. 219.
 7. 281, 19. 302, 9.
 ἐξαβυδίσαντες 178, 22.
 ἐξαθέσμως 157, 12.
 ἐπίγυρος 234, 14. 341, 17.
 ἐπιμελείται τὰ κτίσματα 164, 3.
 ἐπίξανθος 96, 6.
 ἐπιρριπτάριον 292, 10.
 ἐπισκοπή 103, 13.
 ἐπιυχόντες τιμωρίαν 76, 17.
 ἐρειπίσας 69, 1.
 εὐμετάγωγος 110, 4.
 εὐπερίστροφος 125, 12.
 ἐφαπλοῦσθαι 190, 7.
 ἔχομεν νικήσαι 337, 22. 338. 11
 343, 1.
 ζωδον 254, 13. 287, 11.
 ἦκασι 98, 6.
 ἡλικιὸς 271, 7. 298, 7.
 ἡμῶριν 359, 6.
 θανατικὸν 127, 17. 167, 3. 163, 3
 θαρρεῖν 272, 1. 4.
 θανματοσόργημα 103, 3.
 θεαθῆναι 283, 1.
 θέματα 182, 13. 190, 11. 191, 11
 καρβαλληρικά 171, 3.
 θημαίσειν 89, 22.
 θεμάτιον 89, 26. 152, 22.
 θνήσις 127, 23.
 ἱκανούσθω σοι 204, 16.
 ἱματιοφύλαξ 37, 8.
 καρβαλίνα 199, 6.
 καρβαλλητικοὶ 161, 14.
 καρβαλλικεύσαι 343, 20.
 καθολικὴ ἐκκλησία 258, 9.
 καθοσίωσις 329, 5.
 κακά adv. 286, 13.
 κακοπιστία 153, 20. 170, 9.
 καλήγιον 121, 1.
 καμαροειδῶς 114, 19.
 καράβιον 281, 1.
 καταβάσιον 273, 7.
 καταλαβὼν ἐν Χρυσόπολιν 182
 17. 244, 2. 302, 5. 309, 5.
 τὴν βασιλεύουσαν 289, 4. 291, 10
 κατασυρῖζειν 354, 2.
 κατεπαρθῆναι 296, 12.

- κατοφρουῶσθαι 65, 19.
 καιλοισμοῦν 128, 18.
 κενῶς 276, 21.
 κεφαλή 267, 19. 277, 3. 280, 16.
 κηροπωλεῖον 321, 7.
 κηρουλάρια 285, 8.
 κιτατώριον 171, 14.
 κλητώριον 274, 4. 279, 21.
 κλιμακτήρ i. q. κίνδυνος 58, 19.
 80, 21.
 κοινωνῆσαι 141, 9. 240, 8. 254, 22.
 κόρη 244, 20.
 κόσμησις 282, 19.
 κοσμική συντέλεια 280, 12. ἐνέ-
 θυσαν αὐτὸν κοσμικᾶ 283, 19.
 κουμερπέειν 267, 3.
 κουραιωρία 318, 11.
 κουρσεύειν 235, 8.
 κῶδιξ 120, 9.
 λαβῶν i. q. πληγῆς 118, 10. 159,
 2. 276, 11.
 λαληθεῖς 297, 3.
 λανθάνει ἐμπρῆσαι 19, 17.
 λεκτικίον 109, 5.
 ληροθεῖν 127, 9.
 λιβάδιον 247, 5.
 λικημῆσας 93, 20.
 λόγος τῶν ἐκκλησιῶν 88, 24. 257,
 12.
 λούσμα 235, 22.
 λωρίκια 339, 8.
 μαγαρίσαι 282, 10.
 μαγαργικά 345, 18. 347, 15.
 μάκελ 113, 11.
 μιαντίλιον 199, 6.
 ματαιωθεῖς 186, 3.
 μεγαίστανος 149, 21. 238, 18.
 298, 4.
 μελίθριξ 107, 13.
 μεσοπεντηκοστή 275, 7.
 μετὰ 245, 5. 260, 3. 262, 4. 275,
 10.
 μεταθέσιμον 171, 14.
 μετόχιον 256, 21.
 μέχρι τὸν ὑπογαστέρα 326, 23.
 μετατορλίον 279, 15.
 μετατωριον 284, 4.
 μνημοθάλιος 120, 20.
 μόλος 144, 15.
 μονοστράτηγος 238, 4.
 μουλιεύσαι 340, 9.
 ναχοτάπλητα 347, 5.
 νεχρότες 3, 6.
 νηστευτής 136, 19.
 νίκος 189, 1.
 νοσοῦντων τὴν πλάνην 19, 12.
 νύμφη πυγίς 240, 3.
 νυμφοσιολῆσαι 213, 10.
 ξηφίας κομήτης 287, 2.
 ξυλή 172, 1. 347, 2.
 ὄλονυκί 354, 7.
 ὄξυπαθῆσαι 161, 12.
 ὀπισθάγκωνα 115, 7.
 ὀπισθοποδῆσαι 338, 18.
 ὄρεγόμενος τῷ ἀξιώματι 271, 22.
 ὀρθομαρμάρωσις 202, 14.
 ὄροφανή τμήματα 187, 5.
 ὄρῳαι 347, 17.
 οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ 144, 16.
 ὄψφικιάλιος 271, 4.
 παγκύσιμος 128, 3.
 παιγγίδιον 351, 3. 360, 14.
 παραδυναστεῶν 200, 16. 322, 21.
 παραλύσαι τιμωρίαν 7, 10. 19. 23.
 παραμυθῆσασθαι ὄμβρον 70, 17.
 παρᾶξενος 344, 19.
 παραστάσιμος 58, 23.
 παρεῖσαι 359, 10.
 πεζοπορεῖσθαι 187, 3.
 πεζούλιον 233, 10.
 πενταγέφυρα 130, 14.
 περιούσιος λόδος 163, 4.
 περιτειχος 48, 7.
 πιάζειν 344, 1.
 πιτάκιον 273, 5. 284, 14.
 οἱ πλείοι 339, 4.
 πλειόνως χρυσὸν κατεβάλετο 205, 6.
 πλωτ τε καὶ πεζῇ 186, 18. 187, 21.
 ποδαλγός 71, 5.
 ποιεῖν 233, 6. 260, 16. 263, 12.
 279, 4.
 ποιναλλεῖν 198, 16.
 πολυκάνθηλον 214, 10. 275, 10.
 287, 11.
 πολυλοῖδος 284, 1.
 πραιδεῖν 105, 9. 118, 21. 172, 15.
 προθυμοποιεῖν 297, 15.
 προνοητής 203, 11.
 προσαναγεῶν 287, 8.
 προσευχάδιον 272, 18.
 προσκολληθῆναι 112, 15. 233, 8.
 πρωτοκάραβος 305, 21.
 πρωτομανδάτωρ 307, 3.
 πρωτοσύμβουλος 166, 5. 178, 3.
 203, 6.
 πτοθῆναι i. q. κατενεχθῆναι
 121, 5.
 πτωχομάγιστρος 239, 13. 240, 1.

- πυρράκης 139, 3.
 ῥινοκοιῆσαι 156, 15. 166, 19.
 ῥαγεῖσαι 219, 23. 346, 6.
 σάγιμα 252, 18.
 σάκρα 348, 19.
 σελλίον 245, 20.
 σιδῦρενδέιος 348, 2.
 σκάλα 253, 12.
 σκαλιώτης 227, 5.
 σκαρμαίγγιον ὄξύ 241, 14.
 σκισιτής 349, 21.
 σουδα 348, 5.
 σπαθοζορηθείς 254, 2.
 σπλάγγρον πειλοθήμενον 317, 18.
 σταυρὸν πήξαι 360, 20. 21.
 στυροποιήτης 357, 14.
 στυροποιός 133, 3.
 στείλαι 61, 19.
 στεφανίτης 360, 4.
 στέψιμον 355, 5.
 στήκειν 337, 14. 20.
 στοιχείον 287, 5.
 στοιχηθῆναι 160, 20. 162, 18.
 στραγλομαλιώτρια 347, 5.
 σφαιρεύσας ἄλλους 336, 18.
 στρογγυλοπόρυσσος 341, 16.
 συγχωρηθῆναι τὸν θάνατον 275, 1.
 συλλεῖσαι τὰ τῆς εἰρήνης 292, 3.
 συμμιλοῦσθαι 229, 22. 235, 10.
 241, 6. 266, 13. 270, 10. 271,
 21. 299, 7.
 σύμφωνα εἰρήνης 318, 4. 316, 23.
 σύμψυχα τὰ σκάγη ἀπώλεσε 160, 8.
 συναρσεσιώτης 215, 2.
 στροψίζειν 259, 4. 7.
 σύντεκνος 228, 17.
 σφραγῖς καταβάσαι 358, 2.
 συστημίτιον 254, 18.
 σφυροκόπος 8, 15.
 σχολάριος 223, 13.
 σωκίζειν 108, 19.
 σώκιστρον 108, 18.
 σωρεῦσαι τὸν λαόν 340, 6. 346, 5.
 ταξιαίων 235, 7.
 ταξιδίον 243, 21. 245, 11.
 τεκταίνειν 354, 15.
 τέτυα 244, 8.
 τετραπῆριος ὁ κόσμος 55, 8.
 τετραψίδιον 276, 3.
 τζαγγάριος 350, 20.
 τζαγγία 246, 20. 249, 13.
 τζουκανιστήριον 273, 7.
 τιμήσαι στρατηγόν 123, 2. 324, 19.
 τόμος ἐλευθερίας 216, 22.
 τοξοβολίστρα 171, 10.
 τοποτηρητής 305, 13. 322, 9.
 τούβιον 260, 5. 8.
 τούρμα 215, 8.
 τουρμάχης 224, 21. 302, 4.
 τούφα 227, 3.
 τράκιος 282, 2.
 τριμήτια 319, 12.
 τύπος βασιλικός 58, 21. 125, 16.
 τυπούν 104, 5. 123, 14.
 τυραννήσας αὐτὸν 231, 7.
 ὑδρομύλος 85, 23.
 ὕλιον 215, 15.
 ὑετίζει 21, 3.
 ὑπερθαύμαστος 132, 18.
 ὑπερσβέν 327, 10.
 ὑπογαστήρ 326, 23.
 ὑποπλαγιάσαι 108, 19.
 ὑπόσπανος 113, 12.
 ὑπουλεία 176, 1.
 ὑστέρωθι 13, 21. 21, 22.
 φρακτομάχος 221, 9.
 φάτιλον 282, 2.
 φειδέσθαι 243, 12.
 φιλοκλιότης 132, 6. 12.
 φυλακτόν 217, 4. 219, 16.
 φωταγωγία 326, 17.
 φωταψία 287, 11.
 χαλκεπώνυμος 354, 18.
 χαμηλός 357, 15. 357, 12.
 χαρτιατικά 205, 7.
 χαρτοδέσιον 285, 9.
 χείμη 121, 9.
 χείρα βαλεῖν 337, 13. 16. 2.
 χειροκρατεῖν 185, 11.
 χελάνδιον 202, 22. 342, 18.
 χοιρόβιος 287, 6.
 χριστέμπορος 185, 17.
 χρυσοβούλλιον 282, 2. 301, 13.
 χρυσοπερικτός χιτωνίσκος 244, 13.
 ψευδαββάς 154, 3.
 ψευδοσύλλογος 361, 2.
 ψυχικά 272, 23.
 ὠρεῖον 171, 12.
 ὡς 118, 10.

flexio nominum: ῥινοκοιῆσαι 301, 21. γέ-
 ραγγαν 253, 13.
 Σκυῖδες 78, 14
 not.

verborum: κυριεύουν 359, 12.
 πεποήσαν 290, 22. εὐ-
 ἡλθσαν 327, 5. αἰ-

verborum : *δατα* 359, 10. *ἐκπεφυγόντων* 241, 11. *προσπέφυγεν* 290, 16. *τίειυγεν* 255, 16. *ἐδιώκει* 109, 13. *ἐσύναγον* 339, 11. *ἐπροσηφύτεον* 33, 6. 16. 35, 4. 36. 1. 41, 23. *προσηφύτεον* 44, 17. 21. 37, 6. 45, 14. 276, 7. *ἐπαρῶντο* 201, 10. *κατεάζας* 237, 21. *ἐξεώσασθε imperat.* 356, 5. *ἐξεώσαι* 318, 16. *ἐξεώσας* 209, 14. 270, 7. *ἀναιρήσωσιν* 237, 15. *ἐσώμεθα* 355, 15. *καταβύσσωμεν* 354, 21.

verborum : *ἀγαγνώσαντες* 361, 2. *δῶσαντες* 342. 22. *παροδῶσαντες* 361, 8. *διατιδοῦσα* 335. 6. *ἐδρας* 233. 17. 252, 19. 284, 3. *ἐξέλθατε* 343, 1. *ἐπειέλθατε* 337, 22. *κατησχυνμένος* 103, 6. *στρωμένον χαλινωμένον* 343, 15. *πτωθῆναι* 180, 7. 11. *καταπτωθῆναι* 123, 20. 178, 15. *ἀπέθιτο i. q.* *ἀπειέθη* 288, 6. *τοῦ ὄντος ἐπονομαζομένου* 309, 7. *περιορισάμενος ὢν* 287, 17.

Epilogus librarii.

Editore Berolini absente operae Bonnenses, correctorem nacti scordiore, hoc Corporis Byzantini volumen mendis inquinaverunt. quod malum ne longius serpat cavebitur: nunc lege p. 6. v. 3. *καρπῶν* 7, 11. *εἶποι* 12, 7. *γενόμενος* 13, 23. *εἰσέτι* 31, 16. *πολὺν* 33, 23. *ζηλωτῆς* 46, 8. *ἀξιώσας* 49, 2. *καταλύεται ἡ* 50, 10. *Δημήτριος* 50, 23. *ὄντων* 51, 22. *στρατηγόν, δε* 63, 10. *Γωσσηπος* 64, 9. *ἐκχωρήσας* 68, 6. *Τραϊανός* 69, 10. *Ἀδριανός* 70, 21. 15|16. 73, 7. *διαδέχεται, καὶ* 74, 16. *Ἐριγένην* 74, 17. *Διατρίβοντα* 81, 8. *ἀλωθέντων, ὑπὸ* 86, 8. *ἀντεπέστελε* 86, 10. *ἐπιγραψας* 88, 4. *γαφ̄ τῶν ἀγίων* 91, 11. *αὐτῶ, 92,* 16. *οὐκ* 103, 1. *Ἀνάστασιν* 105, 22. , *εἰ* 110, 19. *πίσεως,* *καὶ* 117, 5. *ἐτύχχανον* 118, 1. *γράφει* 121, 3. *τοῖς* 121, 22. *πενίαν* 121, 24. *add (i. e. addidit)* 122, 23. 15|14. 123, 19. *Κωνσταντινούπολις* 124, 24. *κακὰ* 129, 23. 14|13. 130, 15. , *ἄπερ* 130, 20. *Βιθυνῆ* 132, 10. *πλατύς,* 132, 11. *δξύθυμος* 133, 17. *βεβαιῶ* 133, 23. *ἀπορίαν* 142, 18. *κινδύνον* 145, 16. *γέγονεν* 146, 12. *μεταξὺ* 147, 1. *χειρῶν* 147, 19. *ὀλίγον* 150, 22. *θεοῦ* 159, 2. *τοῦ* 159, 12. *ὡς ἀγένειος ἀπελθῶν* 160, 16. *κεχορηγμένον* 161, 19. *ἤχημαλοῦτιζον* 163, 22. *τῶ* 167, 21. *ἐχθρῶν* 168, 8. *Ἄρναν* 170, 14. *αἰσχροῶν* 171, 1. *εἰς* 172, 19. *τούτους* 173, 19. *ὡδέ* 174, 18. *μνοῦνται* 175, 8. *καὶ εἰς τὰ* 175, 21. *δν* 176, 10. *βασιλείας* 176, 13. *παῖδῶθεν* 179, 22. *νῶν* 181, 7. *ἀγίων* 181, 14. *“οὐδὲν* 183, 1. *ὡς* 184, 3. *ἐπὶ* 185, 15. *ἐλεεινῆν* 187, 8. *τῶν* 187, 15. *περικυκλώσαν* 188, 4. *ἀλλὰ* 189, 6. *μανθάνει, γράφει αὐτῶ* 190, 22. *θεμάτων Cramerus, θεμαμάτων cod.* 192, 1. *παλαιῶν καὶ* 194, 15. *βασιλεὺς* 194, 17. *μηδ̄* 195, 25. *ἀδέων* 195, 26. *Κωνσταντινίου* 201, 14. *ἐπίσκοπον* 201, 17. *καθΐτραις* 201, 22. *οὐ* 202, 3. *οἶκον* 202, 13. *δε* 203, 9. *προσητής*

204, 16. <i>ἐκείνου</i>	205, 9. <i>υἱὸς</i>	206, 1. <i>ἀρχιερωσύνης</i>	206, 3
<i>κουροπαλίτης</i>	207, 23. <i>εἰρ.</i>	207, 21. <i>ἀφορμῆς</i>	209, 1. <i>γο-</i>
<i>τείαις</i>	209, 19. <i>ὑπεσχημένα</i>	211, 12. <i>ἀπαιδευσίας</i>	211, 20.
<i>ἀγυριώδη</i>	213, 8. <i>μήτηρ</i>	218, 11. <i>Πειρωγᾶ</i>	220, 21. <i>καί</i>
222, 9. <i>ἄκοντα</i>	223, 12. <i>αὐτόν;</i>	224, 16. <i>ἐκποροθῆσεις</i>	225.
24. 1.—1. 7.—10.	228, 4. <i>δυσεντερία</i>	229, 16. <i>ἀπέχθειω</i>	
240. 3. <i>Βάρθα</i>	240, 10. <i>πληγείς τὴν ψυχὴν τὸν</i>	241, 11. <i>τῶ</i>	
<i>κίνδυνον</i>	242, 23. ?] P.	243, 7. <i>συνεσκεύαστο</i>	246, 6. Βε-
<i>σιλείου</i>	248, 22. <i>μαγγάβια</i>	258, 16. <i>κόσμῳ</i>	260, 5. <i>εἰπὼ</i>
265, 5. <i>ποιήσης</i>	268, 18. <i>Λέοντα</i>	271, 11. <i>παρατιχοῦσιν</i>	271.
15. <i>ἐξήγαγεν</i>	272, 23. <i>Ζωῆς</i>	280, 14. <i>τοιαύτην</i>	286, 10. <i>δα-</i>
<i>πραττόμενος</i>	294, 18. <i>δὲ] τὰ</i>	300, 12. <i>τὸν</i>	317, 13. <i>ἐπιξεν.</i>

INDEX GRAMMATICUS

AD EUSTATHIUM.

ἀγριολαπίνοι 464, 17.
 ἀγροπνητίας παννυχίδας 498, 3.
 ἀδελφότης 496, 16.
 ἀδνούμιον 425, 8.
 ἀθηρώτιοι 500, 12.
 ὃ ἄλλα 374, 19. 413, 2. 453, 13.
 475, 17. 492, 22. ἢ ἄλλα 464,
 14. 493, 1. ἢ γούν ἄλλα 389, 12.
 τε — ἄλλα καὶ 415, 9.
 ἀμειβάς 472, 16.
 ἀναλλος 477, 11.
 ἀναπεσᾶς 454, 4.
 ἀνεμπύρευτος 492, 10.
 ἀνῆλιστα τρυφερούμενος 440, 7.
 ἀνδοπλίτης 395, 21.
 ἀντιμύξας 458, 11.
 ἀπεριουσίαστος 509, 18.
 ἀπλούχειρ 405, 3.
 ἀπὸ βράκας 440, 1. ἀπὸ σπάθης
 485, 19. ἀπ' ἱκανοῦ 423, 7.
 (ἐς ἱκανὸν 440, 6.)
 ἀποχοινοῦν 467, 20.
 ἀπολεοντοῦν 442, 4.
 ἀποπροσποίησις 511, 10.
 ἀρχιζωγράφος 512, 8.
 ἀρχιθεράπων 453, 16.
 ἀχαρίστεροι 501, 15.
 βαρυπενθεῖν 406, 18.
 βουργέσιοι 449, 4.
 βραχυπορεῖν 392, 23.
 βρωμίος οἶνος 481, 16.
 Genitivus] ἀνδρες αἱμάτων 448, 5.
 κατορθωμάτων 446, 15. λαμ-
 προδείκτος 478, 13. τοῦ πλοῦτου
 511, 9. σμαγῆς πρόβατα 475,
 15. οἱ τῆς πόλεως 448, 11.
 449, 5. οἱ τοῦ ναυτικοῦ 460,
 6. μῆλαι τῆς τῶν Βεβρύκων

392, 2. τοῦ ἐπιτροπεύειν 380,
 23. γενέσθαι τῆς ἀνω μοίρας
 373, 18. τῆς Ἰλλυριῶν ἡπει-
 ρώτιδος 423, 7. τοῦ κρητιδίου
 466, 24. τῶν κρητιδίων 480, 4.
 τοῦ οἴκου 384, 18. τοῦ πύργου
 373, 12. τοῦ σκοπευτηρίου 437,
 18. τοῦ τεύχους 447, 9. τοῦ
 ὑπερῶου 409, 14. αὐτοῦ 423,
 4. τοῦ Χάρωνος 370, 21. τοῦ
 ἐγκειμένου 481, 23. ἑτέρας πε-
 ριεργίας 403, 6. τῆς καθαροει-
 τητος 408, 3. τῶν ἄρει 380, 1.
 τοῦ ἀκούειν 448, 3. τοῦ ἀντι-
 χωρήσαι 443, 11. τοῦ ἀφηγεῖ-
 σθαι 367, 14. τοῦ πολεμεῖν
 446, 19. κατασιτῆσαι τοῦ εὐγε-
 σθαι 436, 19. τοῦ οἴκτου 367, 12.
 γλαφύρωμα 452, 21.
 γλωχνοῦσθαι 456, 17.
 δαυδίζειν 447, 22.
 δεητήριοι ἀρμονίαι 499, 13.
 οἱ δεσποινικοί 385, 9.
 διαζωγράφησις 414, 4.
 διάρια 505, 9.
 δραστηριοῦσθαι 441, 19.
 δυσαριστεῦς 427, 21.
 δυσμῶθεν 428, 3. ἐκκλησιασθεν
 390, 12. Λαζόθεν 410, 24. Ξη-
 ρᾶθεν 431, 13. Σικελιασθεν 396,
 6. χοριαθῆθεν 436, 3.
 ἐγγραμμάσεισθαι κόμματα εἰς βασι-
 λεία 421, 20. εἰς ἐχθίστην ἐνά-
 γραψαν τὴν Ἄγαρ 415, 2.
 ἐθέλειν δεικνύσιν 409, 10. περι-
 σιολῆν 478, 7. πηγὰς δακρύ-
 ων 368, 15. ἐθέλειν (μέλλειν)
 καταπράξασθαι 393, 12.

- ἐδελοφυχεῖν 425, 23.
 εἶθε γυμνοί 477, 8. εἰς ἄρος εἶθε 458, 13. τῆς εἶθε ὑστέρας ἀλώσεως tit.
 εἰματίζειν 486, 21. ἱματισμένον 478, 14.
 εἰς ἀνήνυτον 377, 12. εἰς ἀναπάλειπτον 390, 20. εἰς ὄσον 432, 2. 437, 11. 462, 17. 480, 18. εἰς πρόφασιν 445, 13. παρισῆλοι ἐκείνον εἰς προδότην 433, 4. ἐγκαταστήσαι τὴν φαντασίαν εἰς βασιλέα 421, 13. περιεσώζετο αὐτὸν εἰς τυφῶνα 429, 20. εἰς εὐεργετήν προσεποιήσατο αὐτὸν 441, 22.
 ἔκουσιακούσιος 493, 15.
 καθ' ἐκούσιον πατέρων 493, 21.
 ἔκπτωτος 405, 22.
 ἐμβόημα 503, 15.
 ἐν κενοῖς 405, 23.
 ἐνιθήκειν πληγὰς 432, 16.
 ἐξ ὁμμάτων i. e. τυφλός 370, 22. 401, 15. ἐξ ὀφθαλμῶν 429, 2.
 ἐξάδελφος πρῶτος 381, 19.
 ἐπεντρανίζειν 512, 3.
 ἐπικόσμημα 483, 11.
 ἐπιτελεύτιος 501, 9. 458, 10.
 ἐρημόπολις 501, 12.
 εὐαπόφορος 378, 4.
 εὐρυλογία 415, 12.
 ἐχεφρονεῖν 406, 6.
 ἐχόμενα 430, 4.
 ἕως καὶ 432, 8. 451, 1. 456, 16. 459, 18. ἕως καὶ εἰς 400, 11. 424, 15. 428, 4. 432, 6. 451, 16. 457, 19. 464, 17. 493, 5. μέχρι καὶ εἰς 432, 13. 487, 16.
 ἢ γὰρ 369, 5.
 ἦμιστος τὸν λαόν 392, 3 ἦμιστοι — πλείστοι 451, 9.
 ἦλάριον 506, 12.
 ἦν δε 369, 9. 379, 9. 405, 6. 475, 19. τεθέληται 389, 16.
 ἦρος τι χρύσειον πεπαρομιασμένον 494, 11.
 θημωνία 371, 19.
 θριξ ἀνά μισον 457, 5.
 infinitivus] ἀνακάμψαι τὴν φράσιν 408, 4. ἀνακεφαλαιώσασθαι τὸ ἐπιχειρηθὲν 478, 7. ὡς οὕτως εἰπεῖν 392, 21. εἰπεῖν τἀληθές 372, 20. ἄλλως 494, 8. τὸ ἀγγελῆσειρον 500, 20. ἐν

βραχυτάτω 387, 10. ἑτέρως 486, 13. εὐσιτόχως 401, 14. εὐφρομότερον 389, 10. καθωμίμηνως 493, 15. κατ' ἐκείνον 413, 18. κατὰ τὴν γράϊαν 375, 6. μετριώτερον 384, 16. σνηθέστερον 466, 18. καθωριότερον ἐκφῆσαι 441, 1. βραχυλογικῶς ἱστορήσαι 386, 15. μέτρια καθιστορήσαι 491, 20. ὁμαλῶς λέξει 415, 11. παραθεῖναι τὸ ψαλλόμενον 469, 14. σκέψασθαι ἄλλως 254, 4. οὐτω φάσαι 395, 14. φῆσαι τι πᾶν 446, 18. τὸν ἐκείνου λόγον 459, 11. κατὰ τὸν Ἀνδρόνικον 423, 11. τολμήσωσα 431, 22.

ἐγγηλάτης 491, 3.
 καθάλλεκενμα 458, 11.
 ἢ καθολικῆ 473, 15. 490, 11. ἢ καθολικὸν ἱερόν 490, 20.
 καινοπράγημα 470, 10.
 καρδιοκολάπτης 441, 4.
 καστροφυλακεῖν 442, 12.
 καστροφυλάξ 442, 13.
 κατὰ πληγῶν ἠπειλεῖτο 434, 5.
 κατακροαίνειν 422, 12.
 καταμένειν προκετεῖσθαι 397, 1.
 κατασκήρυγμα 485, 16.
 κατατόπια 434, 13.
 κενεαύχημα 393, 20.
 κένελπις 496, 1.
 κεφαλαιώσασθαι τὴν γὰρ 451, 11.
 κεφαλαιωτής 422, 9.
 κεφαλαρχεῖν 403, 9.
 κομητῆιον 417, 4.
 κόντιος 466, 18.
 κοσμικός βασιλεὺς 421, 20.
 κραταιότης 397, 1.
 κώδωνες 491, 10.
 λαλαγεῖν 375, 13. 466, 7. 490, 6.
 λειμῶνος Περιεφόνης δράγματα 395, 13.
 λέντιον 478, 6. λεπτόν ὄρος 458, 8.
 λιμενίσαντες τὰς νῆας 451, 3.
 λογὰς ἢ ἐκκλησιαστικῆ 385, 16.
 συγκλήτου λογάδος 394, 2.
 λόγγυ γυναικίον 429, 19. ἐργολόγσεως 370, 11. καγεῖλας tit. ὁδοῦ 450, 4. σχετικισμοῦ 406, 8. ἐν ἐπικληματιος λόγγυ 405, 12.

μάγγιπες 413, 18.
 μακελλάριοι 413, 18.
 μενούγγε 508, 12.
 μήτι δὲ ἄρα 445, 15.
 μικροβασιλεῖς 413, 22.
 μικροκυλύβη 464, 3.
 μικρομεγέθης 431, 19.
 μικροτελής 417, 10.
 μογγιλαεῖν 456, 1.
 μόδιος 455, 11.
 μυάριον 464, 5.
 μυνηκή φαρέτρα 512, 12.
 μύρισμα οἴνου 467, 5.
 μυστηριασθέντες 403, 21.
 ναι δὲ 466, 15. ναι δὲ καὶ 415,
 4. 421, 5. 481, 18.
 οἰκοδεσποτία 446, 13.
 οἷς 370, 22. 374, 10. 375, 2. 376,
 5. 379, 17. 23. 384, 19. 396, 13.
 413, 11. 23. 417, 14. 16. 420,
 14. 20. 436, 12. 460, 10. 479,
 11.
 δίστοι πλοῶν 455, 11.
 διπλοῦτερον 372, 3.
 δρογλυφεῖν 510, 15.
 ὄσα καὶ 370, 4. 384, 13. 406, 13.
 420, 3. 471, 19. 492, 17.
 διεπαρήσουσιν 486, 23.
 εἰ μάλα 421, 6. 496, 20.
 οὐ προσήνεα 415, 11.
 παγγνήμων 492, 22.
 παρακλητευόμενος 442, 8.
 παρομιμασθῆς 375, 21.
 ἡ πεδινὰ λαλοῦσα γλώσσα 381, 18.
 πεσσούλιον 467, 1.
 πιναχογράφημα 512, 9.
 πλοιοποποιία 406, 15.
 πλώτμοι 451, 20. 457, 23.
 πνιγνλεύς 441, 15.
 πολίτευσις 501, 16.
 πρηγεύειν 440, 6.
 πρόβη 426, 18.
 τροβληματισθέντες 403, 17.

προεσόδιος 368, 6.
 προσβάξασθαι 376, 3.
 προσεφάπτεσθαι 367, 22.
 προτιλοῦν 510, 23.
 πρῶν i. q. πρὶν vel πρότερον
 484, 8.
 πρωτοθεράπων 453, 6.
 φηγάτον 417, 4. 418, 21.
 φηγικόν 505, 14.
 φίζικον 505, 9.
 φωμαλεότης 446, 17.
 σαπρία 389, 16.
 σίγνον 497, 3.
 σικυήλατον 393, 5.
 συμβλοποιεῖν 378, 6.
 σπερμουγάτος 461, 7.
 στήμα καὶ πίζευμα 458, 10.
 στεντόρειον ἀρῆσθαι 448, 24.
 συγγέροντες 509, 3.
 συμβάρβαροι 456, 12.
 συναεθλευταί 511, 20.
 τειχοσαίσις 454, 23.
 τρυγαλοῦσθαι 459, 6.
 τρώπαι τοῦ τειχίσματος 452, 18.
 τυραννεῖν 489, 14. φόνον 371, 9.
 ὑπογλίφυρον 468, 12.
 ὑπολάξευσις 454, 8.
 ὑποποδιαία τράπεζα 467, 13.
 ὑπουλεύεσθαι 466, 6.
 ὑποψητεία 499, 4.
 Φανίου θύρα 402, 9.
 φιλενδεικτεῖν 393, 19. 405, 19.
 φιλοστασιασθῆς 403, 10.
 φρονοβλαβεῖν 486, 4.
 χοροβατεῖν 408, 11.
 ἐν χρόνῳ μάχης 430, 16. τῷ ἄτρει
 478, 11. ψιλῆται 505, 7.
 ὠμβρημένον πῦρ 395, 19. (κατε-
 βρέχθη κατὰ 508, 17).
 ὡς οἶα 380, 13. 448, 21. 452, 13.
 479, 9. ὡς οἶον 427, 2.
 — ων) διέγγων 432, 17. κατέ-
 γνων 379, 22.

INDEX HISTORICUS

AD LEONEM.

- Abalbacus Agarenorum ad Leonem legatus** 282, 16.
Abel occisus 5, 7.
Abessalon Arotræ filius excacatus 291, 3.
Abia Samariae rex 33, 12.
Abraam quando natus sit 18, 16.
Saram ducit 19, 9. in Chanaanem migrat 20, 12.
Abstinentia sacrorum hominum in Graecia 360, 10.
Adami peccatum, poena 5, 4 sqq.
Adriani imper. 68, 13.
Adrianopolis a Bulgaris capta 309, 5, 345, 14.
Adrianus Chaldus rebellis edomitus 308, 12.
Adrianus patricius Helenae pater 323, 5.
Aetius dux martyr. 224, 16
Agallianus Prasinus equitat 249, 9.
Agion Longobardiae dux Graecorum victor 265, 20.
Agrippa qui et Herodes Iacobum interficit 61, 9. eius mors, 61, 20.
Albae factionis ludus equestris 249, 6.
Alexander imperator, Basilii et Eudociae filius 255, 4. suspectus aggressionis in Leonem ad S. Mocium 275, 7. Constantinum Leonis filium, e sacro fonte suscipit 279, 8. Euthymium revocato Nicolao eiicit 285, 18. sordidissimis hominibus magistratus credit 286, 10. Constantinum evirare quaerit ib. 15. Himerium Logothetam exulem agit 287, 12. Temulentus perit 288, 1. procuratores Constantino constituit ib. 3.
Alexander Persarum imperium evertit 48, 24 sq.
Alexandri episcopi cum philospho disputatio 88, 12.
Alexandro imperatore annoe caritas 74, 11.
Alexius Armenius Musules pater Theophili 216, 9. in Sicilian dux ablegatur ib. 13. verberibus carcerique addicitur 217, 7. pristinis honoribus restituitur 218, 3.
Alexius Muzelaus Drungarius mari mergitur 306, 12.
Ambrosius Theodosium ecclesiam excludit 103, 21.
Ameras ad Strobylum metras 294, 3.
Amerumnes Agarenorum destructor, Alexio Romano illius cepiis praefecto 219, 3. 13. Iapetrum et Samosatam amittit 220, 18. Theophilum fovit 222, 3. iterum profligat Seda duce 224, 4. Amorium capit ib. 8. nobilissimos captivorum martyres facit ib. 14. Leonem philosophum ad se evocat 225, 7.
Anastasia, aedes unde dicta 102, 16
Anastasia Michaelis soror in menacham detonsa 237, 3
Anastasius imper. 118, 14. seditio plebis facta 119, 4. vivus sepultus 120, 19.
Anastasius Gingylus in aulam accersitus 292, 16. Leoni Phocae in Romanum socius 301, 7

- Anastasius Sacellarius in monachum detonsus 303, 15.
 Andreas Hetaeriarcha Basilium comitatu adlegit 230, 19
 Andreas magister militiae Ioannem Chaldium palo affigit 253, 14.
 Michaelis corpus pompa reducit 262, 16.
 Andreas protovestiarium 300, 16.
 Andreas scholarum domesticus Santabareni accusatione officio motus 261, 2. in eundem, et Photium index a Leone datus 263, 6.
 Andronicus dux ad Saracenos fugere coactus 280, 16. 18.
 Anna Gabalae filia, uxor Constantini Augusta 322, 14.
 Anna Michaelis soror in monacham detonsa 237, 3.
 Anna Zoes filia Augustae loco coronata 274, 3.
 Antigonus Bardae filius schol. domesticus 238, 3.
 Antiochia Iustino Thrace imperatore terrae motu fere deleta 123, 19.
 Antipater ab Idumaeis raptus 53, 2.
 Antonini Pii imper. 69, 17.
 Antonini philosophi imper. 70, 6.
 Antonius Cleopatrae amore devinctus 55, 2.
 Antonius Caulcas CP. episcopus 266, 13.
 Antonius patriarcha Theophilum et Theodoram nuptiis copulat 213, 19.
 Antonius Sylacti episcopus iconoclastarum haeresis instaurator 351 6. 352, 5. 355, 5.
 Apelaces Persa a vermibus exesus 253, 17.
 Apocaps Melitines ameras CP. honore receptus 318, 1.
 Apolasath Melitines dux honore CP. receptus 318, 2..
 Apollonius Tyaneus magus Byzantium venit 65, 17.
 Apostupes Peloponnesi dux proditor 258, 20.
 Apsimarum imper. 167, 1.
 Arabes Cpolium obsident 178, 4.
 Arcadius imper. 104, 18.
 Aristobulus sacerdotio et regno Iudaeorum potitur 51, 13.
 Arpades Turcorum dux Leonis socius 267, 15.
 Arsenius Honorii et Arcadii magister 102, 1.
 Arsenius in Romanum coniuratus exul 305, 3
 Artabasdu europalata Copronymi sedit. movit et vincitur 182, 3.
 Artaxerxes 47, 18.
 Artemius s. Anastasius imperator 171, 1. cum Arabibus bellum gerit ib. 7.
 Aso Samariae rex 33, 13.
 Asyleas Basilii consobrinus a domesticis occisus 253, 14.
 Athenodorus, Augusti praceptor, in patriam reversurus retinetur 56, 10.
 Athyra castrum dirutum 344, 15.
 Augusti imperium 54, 20. census instituit 57, 8.
 Aureliani imper. 79, 9.
 Aviti imper. 74, 5.
 Baanes praepositus 253, 5.
 Babutzicus coniuratus in Basilium 261, 11.
 Faethel altare 33, 2.
 Baldimer Bulgariae princeps Crumi nepos, pater Symeonis 231, 17.
 Barachal montis monachi 320, 7.
 Bardas Boelas in monachum detonsus 309, 4.
 Bardas Cordylis filius Romanorum trans Danubium dux 231, 13. a Damiano accubitore in urbem inductus 235, 10. tollit cum eo Theoctistum ib. 19. magister, ac scholarum domesticus institutus 237, 8. Theodorae coniurationem evadit ibid. 12. europalates instituitur, ac Caesar creatur 228, 6. 10. Bulgarorum principem ad pacem, ac dandum Christo nomen cogit ib. 15. Basilium occidere quaerit 242, 5. Damianum aula eicit ibid. Basilium Michaelis favore eundem tollit 243, 2. 244, 17.
 Bardas Phocas in bello Bulgarico dux 295, 4.
 Barnabae apostoli corpus inventum 117, 16.

- Basiliscianus imperialis ocreas indui iussus** 249, 13. **cum Michaële occisus** 251, 8.
- Basilius Camaterus betaeriarcha** 278, 3.
- Basilius Macedo ut primum Michaëli notus** 230, 14. **eius initia, captivitas, reditus** 231, 1. 9. **Tzantzi adhaeret Macedoniae duci** 232, 3. **futurus imperator Nicolao Mansionario noscitur** 233, 12. **Theophilite Michaëli offertur** 234, 4. **Cephalas dicitur ib.** 13. **Theodora extincturum genus ipsius praedicit ib.** 18. **protostrator constituitur** 237, 18. **accubitor factus Michaëlis pellicem Eudociam Ingerinam uxorem accipit** 242, 7. **Bardam Caesarem occidit** 243, 10. 244, 4. **imperator a Michaële creatur** 246, 13. **Symbatio illudit** 242, 16. 243, 6. **tumultuantem punit** 247, 11. **Michaëlem necat** 249, 3. 250, 8. **filium Stephanum solenni pompa baptizat** 254, 6. **Photium Sede pellit ac Ignatium restituit** 455, 1. **ab Agarenis Afris vincitur ib.** 5. **ab Abestacto Romani patre periculo liberatur ib.** 8. **Theclam Michaëlis sororem durius habet** 256, 1. 6. **Hebraeos ad baptismum cogit ib.** 7. **Syracusas amittit** 257, 3. **in Melitinem, et Syriam excurrit** 258, 3. 10. **Santabareno praestigiatori velut sancto afficitur** 259, 18. **Constantinam defunctam spectro videns eius nomine ecclesiam extruit ib.** 12. **Leonem in carcerem coniecit** 260, 11. **coniuratos in se punit** 261, 7. **ceruo cornu petente moritur** 262, 1. **liberantem se occidit ib.** 8.
- Basilius impostor Macedo manu altera truncatur** 321, 14. **ferrea manu adhibita rebellionem auget** 322, 1. **igni traditur ib.** 8.
- Basilius patricius Thessalonicam redimit** 293, 20.
- Basilius operarum praefectus a Samona proditus** 271, 18. **Athenas exul relegatur** 273, 11.
- Basilius Petinus Romanum eiecit** 328, 8.
- Baziltzes Sclavinus palatii opibus auctus** 286, 12. **Constantini procurator** 288, 5. **aula ab Zeo eiicitur** 292, 19.
- Belisarius Vandalos vincit** 129, 8. **contra Chosroam Persam missus** 131, 15.
- Boiditzes Amorii proditor** 224, 13.
- Byzantii a Severo expugnati moenia eversa** 72, 7.
- Cadmus quando regnarit** 28, 8.
- Caesar Orientis populos vincit** 52, 18. **Antipatrum Palaestinae praeficit ib.** 22. **nominis explicatio** 54, 1. **a Bruto et Cassio necatus ib.** 15.
- Caii imper.** 60, 13.
- Caini fratris interfector** 5, 7. **atri inventor** 6, 17. **a deo punitus** 7, 4. **eius genus et mors** 82.
- Calocyros cubicularius** 272, 13.
- Calocyris monach. pacis ad Rom. legatus** 316, 4.
- Canis Andreae fabri miracula edit** 130, 1.
- Caracallae imper.** 73, 4.
- Caramali culpa captum Tauronem** 274, 17.
- Castor asecretis aquis subest** 247, 6.
- Catadutes coniuratus in Basilem** 261, 11.
- Cham quas terras acceperit** 164.
- Chazari Leonis auxilarii a Symone naribus mutilati** 267, 10.
- Christophorus Basili gener Agarenorum victor** 255, 13.
- Christophorus Rom. filius betaeriarches** 301, 4. **imperator Constantini manu coronatus** 302, 10. **Mariam filiam Petro Bulgarorum principi coniugem locat** 317, 2. **ante Constantinum imperatorem acclamatus ib.** 14. **diem obiit** 321, 8.
- Claudii imp.** 61, 1. **eius timiditas ib.** **Claudius Constantii pater Aurelianum in imperium adscissit** 78, 12.
- Cleopatra** 52, 12.
- Colossus Rhodius deletus** 157, 19.
- Comersus Bulgarorum prim. epi** 342, 1.

- Cometa Xiphias dictus 287, 2.
 Commodi imper. 71, 1.
 Concilium Cpolitanum sub Theodosio 101, 12.
 Concilium Ephesum 107, 24.
 Concilium Chalcedonium 111, 13.
 Concilium quintum contra Severum 127, 3.
 Concilium Nicaense contra Arium 86, 20.
 Constans, Heraclii nepos imper. 157, 5.
 Constantinaces Quaestor legatus ad Symeonem 268, 2.
 Constantinopolis a Constantino aedificatum et ornatum 87, 7.
 Constantinus Magnus 84, 17. Licinium bello persequitur 84. 21. pax cum Persis rupta 85, 19.-
 Constantinus Chlorus 83, 10.
 Constantius, Constans et Constantinus impp. 90, 5.
 Constantinus Constantis fl. imper. 159, 6. cum Arabibus pacem init. 160, 12. Bulgaria annua tributa pendit 161, 19.
 Constantinus Copronymus imper. 181, 1. impius in ceteros sanctos et Mariam 181, 4. 188, 3. vincit Artabasum 182, 3. eius exploratores a Bulgaria intercepti 189, 5.
 Constantinus, Heraclii filius imper. 155, 18.
 Constantinus Leonis fl. 192, 17.
 Constantinus Leonis et Zoes filius 279, 6. imperator sub patri, etc. tutela 285, 12. 288, 11. patruus evirare cogitat 286, 15. matrem Zoem in aulam reducit 298, 17. Romanum Leoni Phocae opponit 297. 1. 11. matrem aula eiicit, iterumque recipit 298, 14. Nicolaum patriarcham, et Stephanum magistrum adiutores asciscit ib. 12. Romanum magnum heteriaracham facit 300, 10. Helenam eius filiam uxorem ducit 301, 1. patrem imperatoris renunciat ib. 11. Leonis Phocae in eum turbas dissipat ib. 14. 19. matrem in monasterium relegat 303, 15. Caesaris dignitate, tumque imperiale Romanum auget 304, 7. filium eius Christophorum imperatorem coronat ib. 10. priore loco a Romano deturbatur 306, 3. a Christophoro secundus imperator acclamatur 317, 10. Romanum in Protem insulam relegat 325, 15. 327, 17. Stephanum et Constantinum eius filios eiicit 329, 19. tumultuantes eorum causa severe punit 330, 16.
 Constantinus a Romano patre imperii corona donatus 314, 6. Helenae Armeniacae, tum Theophanoni coniugio iunctus 323, 5. patrem in monachum detonsum, relegat 328, 11. a Constantino ipse relegatur 329, 9. ib. 15. tumultuans adversus custodes occiditur 330, 3.
 Constantinus Boëlae filius monachus 315, 6.
 Constantinus maximo Basilii dolore mortuus 258, 12. vivum se ei ostensurum promittit Sautabareus 259, 18. spectro ille delusus monasterium aedificat nomine S Constantini ib. 16.
 Constantinus Gongylius in aulam accersitus 292, 16. Romanus ne excaecetur agit 296, 5. Leoni Phocae in Romanum socius 301, 6.
 Constantinus Andronici filius fuga se ad Romanos recipit 282, 15.
 Constantinus Eladicus patricius 289, 10.
 Constantinus Armenius Albus equitatus 249, 7.
 Constantinus Libs coniurati poenam evadit 291, 6. praelio in Bulgaros occumbit ib. 16.
 Constantinus mensae praefectus ab Agione profligatus 266, 2.
 Constantinus scholarum dux 288, 17. imperator in circo acclamatus, praelio corruit 289, 14.
 Constantinus Eulampii filius obtruncatus 291, 4.
 Constantinus ducis filius 278, 9.
 Constantinus Zoe charior, in monachum detonsus 283, 13. a Leone restitutus, et Accubitor factus ib. 14. 284, 18. a Zoe in

- anlam revocatus 292, 16. Leoni Phocae favens, a Romano dolo capitur 296, 19. 297, 17. domi se contineat Leoni scribere iubetur 300, 13.
 Constantinus asecretis Leoni Phocae in Romanum socius 301, 5.
 Constantinus palatii primarius sacerdos crucis lignum producit 294, 15.
 Cordylea militiae magister Rom. captivos recipit 231, 12.
 Cortices Armenius occisus 290, 9.
 Corum castrum ab Agarenis captum 269, 13.
 Cosmas Logotheta Ioannis mystici delator 314, 17.
 Crasas Russius equitat 249, 10.
 Creta capta ab Arabibus 213, 1.
 Crispus Phocae gener seditionem movet 146, 5. clericus factus 148, 10.
 Curcius protovestiarium coniurationem prodit in Basilium 261, 7.
 Cusanus Turcorum dux Leoni socius 267, 15.
 Cyclades captae ab Arabibus 213, 1.
 Cymenae montis monachi 320, 7.
 Cyrillus tribunus martyr 224, 18.
 Cyrus Persarum rex 46, 15.
 Cyrus praefectus moenia Cpolis aedificat 110, 16.
 Damianus patricius, et accubitor Bardam in urbem inducit 235, 10. eius suasu Theoctistum occidit ib. 16. ob Bardae Caesari negatum honorem in carcerem missus 241, 15.
 Darius Hystaspis templi aedificatores defendit a Samaritanis 47, 3.
 David rex creatus 20, 19.
 Deborra propheta 28, 7.
 Decii imper. 76, 14.
 Demetrius oppidum 274, 1.
 Demetrius regii fisci notarius 305, 16.
 Diocletianus Maximianum regni socium assumit 81, 15.
 Domitianus imper. 65, 11. Domitianus Christianos persequitur 66, 8.
 Edessa inundatione submersa 124, 18.
 Imago Christi Edessena CP. recepta 326, 14.
 Egregori gigantes procreant 10, 6.
 Eli 29, 16.
 Elisaei prophetae corpus Alexandriam delatum 115, 2.
 Epidamnus quando condita sit 39, 5.
 Equestris ludus factionis Venetae, Albae, Prasiniae, Russiae, 249, 6.
 Eudocia Ingeris filia, Michaelis scortum 230, 2. Basilio uxor traditur 242, 7. Michaeli deterrere ab iniuria in Basilium 249, 19. Michaeli occiso in palatium inducta 252, 10. Alexandrum filium suscipit ex Basilio legitimum 255, 4.
 Eudocia Decapolitae filia Michaelis uxor 230, 4. viro occiso ad parentes remittitur 252, 10.
 Eudocia Augusta Leonis tertia uxor ex partu mortua 274, 6.
 Euphrosyna mater Theophili 211, 16. filio sponsae optionem facit 213, 11. aula excedens vitam monasticam agit 214, 5.
 Eupraxias Mozilicis filius Siciliae dux 258, 18.
 Eustathius classis Drungarius in monachum detonsus 274, 16. Tripolitae urbem invadentis ecursum refugit 276, 19.
 Eustathius patricius classis Drungarius 267, 17. pacis cubitone intercessor existit 268, 11.
 Euthymius eiectus Nicolao CP. episcopus 280, 2. Alexandro imperatore ipse eiectus 285, 16.
 Euthymius Constantini procurator relictus 288, 4.
 Euthymius Sardinus episcopus imaginum defensor praecipuus 269, 6.
 Faustinus Platypodis filius praelio in Bulgaris occisus 306, 17.
 Gabalas Annae Augustae pater 322, 14.
 Gabrielopulus Selavinus palatii opibus auctus 286, 12. Constantini procurator ab Alexandro relictus 288, 4. aula ab Zoe eiicitur 292, 19.
 Galbae imper. 63, 14.
 Galerius Persis bellum infert 82, 5.

- Galli et Volusiani imper. 77, 7.
 Geleon Israelitarum liberator 28, 14.
 Gelimer a Belisario fugatus 131, 3.
 Georgius Crinitus 278, 3.
 Georgius Sursubules Symeonis filiorum procurator 315, 17. pacem inter Romanos et Bulgaros componit 316, 6. Mariam Petro Bulgarorum principi uxorem iungit ib. 13.
 Glacies ex Ponto Euxino Cpolim delata 186, 21.
 Gordiani imper. 75, 20.
 Gotholia Ochosiae prolem extinguit 34, 4.
 Gothoniell iudex 27, 10.
 Gothorum 4 gentes 110, 12.
 Gratianus imper. 100, 1. Maximi dolis interfectus ib. 7.
 Gregoras magister in Dalmatae monasterio inclusus 290, 17.
 Gregoras ducis filius occisus 290, 8.
 Gregoras Hibertzes scholarum domesticus 281, 12.
 Gregorius Philemonis Papias factus 232, 9.
 Guber patricius iudex Photio datus 264, 6.
 Gumer Opsacii Comes publici cursus Logotheta 247, 10.
 Hebraica lingua antiquissima 13, 16.
 Helena Armeniaca Constantino Romani filio nupta 323, 5.
 Helena Romani filia Constantini uxor 301, 1.
 Heraclius Magnus imper. 147, 10, cum Persis bellum gerit 148, 12.
 Heraclonas imper. 156, 14.
 Hesith Arabum dux ab Hebraeis fraude circumventus 173, 19.
 Hugonis Galliae regis filia Romano Constantini filio nuptui tradita 325, 8.
 Hypsile castrum ab Agarenis captum 263, 14.
 Iacobus 21, 15 sq.
 Iaphet quas terras acceperit 16, 1.
 Iacobitzes Persa Basilicianum occidit 251, 8. equo raptatus misere interit 252, 13.
 Ianis patriarchae corpus igni traditum 248, 17.
 Icasia Theophili nuptias ambit 213, 14. spe frustrata, monasticum statum assumit, ac multa docte scribit 214, 3.
 Ieroboam rex creatus 39, 12.
 Iesus Naue filius 26, 17.
 Ignatius Michaëlis cubicularius 250, 19.
 Ignatius Michaëlis curopalatae filius CP. episcopus 235, 3. Barda ob incestum excommunicato, in exilium trusus 240, 12. eiecto Photio a Basilio restituitur 255, 2. monasterium extruit, in quo et sepelitur ib.
 Iliacum bellum quando sit gestum 29, 7.
 Inachus quando Argis regnarit 26, 10.
 Ioannes in Patmum insulam relegatus 65, 15.
 Ioannes Agiopolita iudex Photio datus 263, 4. 264, 6.
 Ioannes Bagas Patzinaces in belli societatem adducit 293, 8. discordia cum Romano inutile eorum auxilium facit 295, 18.
 Ioannes Petri Bulgarorum principis frater in monachum detonsus CP. adductus 320, 14. honesto illic coniugio sociatus 321, 1.
 Ioannes Biglae Drungarius 256, 15.
 Ioannes Chaldius in Bardam coniuratus 243, 10. Michaëlem occidit 251, 15. palo affixus moritur 253, 13.
 Iobas Chasae filius Athenis occisus 294, 8.
 Ioannes Curcnas in Basilium coniuratus 261, 7.
 Ioannes Curcuas Drungarius 304, 1.
 Ioannes Curcuas scholarum domesticus perduelles in Romanum profligat 308, 15. Melitinem Agarenis deletis illi vindicat 317, 19. invidia in ipsum munere abdicatur 323, 1.
 Ioannes Eloda Constantini procurator 288, 4. Constantini ducis tyrannidem extinguit 298, 14. Alexandri domesticos aula eiicit 292, 17. morbo moritur 293, 2.
 Ioannes Garidas coniuratus in Leo-

- nem 273, 7. scholarum domesticus esse iubetur 298, 18. actissime Romano sociatur 299, 7.
- Ioannes Grapson excubiti praefectus in bello Bulgarico occisus** 295, 2. 296, 12.
- Ioannes in Patnum insulam relegatus** 65, 15.
- Ioannes Lazares rector** 286, 10. ab Alexandro Constantini procurator relictus 288, 4. aula ab Zoe eiicitur 292, 17.
- Ioannes lector haeresis Symmistes Leoni Armeno** 209, 1. monumenta quaerit quibus impugnet imagines 350, 3. committit Leo cum orthodoxis 252, 9. 353, 11. 355, 3. Hylitis dictus quod est praecursor 349, 19.
- Ioannes mysticus pacis cum Symeone conciliator** 310, 8. tyrannidis accusatus monachum induit 314, 16.
- Ioannes Neatocomites coniurationem in Bardam detegit** 244, 6. Basilius verberibus caesum monachum facit 256, 4. magnae ecclesiae oeconomum constituit ib. 7.
- Ioannes presbyter Romani in aulam prodromus** 299, 12.
- Ioannes presbyter et rector ab imperatore secundus** 305, 5. a Bulgaris in fugam actus 306, 16. suspectus, aula relictus monachum induit 310, 11. Ioannem Petri Bulgarorum principis fratrem CP. adducit 320, 16.
- Ioannes patricius Rodenus res cum Agarenis componit** 292, 4. vincit Tripolitam 309, 16.
- Ioannes Romae episcopus** 309, 16.
- Ioannes Syncellus homo praestigiator CP. episcopus** 221, 9. a Theodora eiectus 228, 16.
- Ioannes Tubaces Leonem Phocam excaecat** 303, 4.
- Iosephus quid de Iesu narraverit** 59, 11.
- Iovianus imperator** 95, 1.
- Irene cum Constantino fl. regnat** 192, 17. simultas eius cum filio 196, 5. eius contra filium machinationes 192, 15 sqq. regno potitur 200, 3. exsul moritur 204, 3.
- Iuliani Didii imper.** 72, 1.
- Iulianus Apostata** 92, 18. bello Persico male rem gerit et occiditur 93, 12.
- Iustiniani statuae collapsus globus aureus restitutus** 227, 3.
- Iustinianus Magnus** 125, 10. populi seditio 126, 6. Cpoli morbus letalis 127, 17. terrae motus per totum mundum 125, 3. eius de paederasti edicta ib. 17.
- Iustinianus imper.** 162, 17. Stavorum victorum auxilio fretus Agarenis bellum infert 163, 7.
- Iustinus Minor** 132, 5. per magistratum quandam iudiciorum integritatem restituit 133, 11. eius morientis ad Tiberiam oratio 135, 8.
- Iustinus Thrax** 122, 18.
- Larpus astronomus propter praesagium a Domitiano in vincula coniectus** 66, 5.
- Lazari corpus ad Topos translatum** 274, 11.
- Leo Copronymi fl. imper.** 190, 6.
- Leo Isaurus imper.** 173, 18. ei iuveni praedictum imperium 174, 11. haeresin sectatorum 176, 17.
- Leo Argyri filius vitae periculis fuga redimit** 307, 4.
- Leo Arsenii domesticus eius deceptor conirrationis** 305, 3. Hebdomadarius constituitur ib. 7.
- Leo Magnus Marcellus imper.** 113, 1.
- Leo chamelaeon a S. Nicophoro vocatus, homo versipellis** 336, 6. 340, 17. 341, 4. in Michaelem, qui dignitate auxerat, ingratus 341, 7. de tonsa Procopia Augusta, Michaelis filios caecatos relegat ib. 8. populantibus Rom ditionis loca Bulgaris, signior qui scit 346, 4. Symbatium filium imperii collegam renuntiat ib. 19. captivos Romanos recipere negligit 348, 15. Crumo mortuo ecclesiae, ac imaginibus bellum indicit 350, 7 sq. ex antiquis libris haeresi praesidium quaerit 352, 14. patriarcham ad di-

- sputandum cum haereticis compellit 354, 14. Christi ad Chalcem portam imaginem deficit 356, 12. adorare fingens imagines adversus eas cogit 359, 1. Nicephorum urbe eiicit ib. 7. 209, 13 Theodotum patriarcham praefici curat 359, 18. 360, 1. 209, 14. orthodoxos suppliciiis urget 361, 5 209 18. Michaele excubitorum praefecto Christi natalitiorum die occiditur 210, 5.
- Leo Catacalus scholarum domesticus a Symeone profligatur 269, 2 5.
- Leo Cataculitzes caecatus 281, 10.
- Leo Catziliicus cum urbe Thessal. captus 277, 5.
- Leo Choerosphactus pacis ad Symeonem legatus 268, 12. in Dalmatae monasterio inclusus 290, 15.
- Leo Gemostius Macedo captivos Romanos Bulgaria eripit 232, 18.
- Leo ex Michaele, et Eudocia Ingerina natus 249, 4. Martinacii filiam ducit 259, 19. Santabareni dolo ut Basilii insidiator in carcerem trusus 260, 2. cum Alexandro fratre imperator relictus 262, 10. Michaele corpus pompa transfert ad SS. Apostolos ib. 17. Photio abdicato Stephanum fratrem patriarcham praeficit 263, 9. Photium, et Santabarenum reos maiestatis agit 264, 1. 3. S. Thomae ecclesiam incensam restituit 263, 15. vincitur a Longobardis 266, 4. castra Hysilem, et Samum amittit 263, 13. 266, 8. Zautzae affectior, in Bulgariis belli se angustias conicit 266, 10. Turcorum auxilia corrogat 267, 15. pacem, captivis restitutis, componit 268, 10. profligatur a Symeone 269, 9. Zoem scortum pompae sociam adducit ib. 17. insidiis a Zautzae cognatis appetitur ib. 19. Zoem Zautzae filiam uxorem ducit 270, 16. benedictionis nuptialis minister depositus ib 17. insidias Samoua detegente evadit 271, 18. oppidum Demetrias, Tauromenium, aliaque amittit 274, 1. 15. ecclesiam in honorem S. Theophanoni uxoris construit ib. 11. S. Lazari monasterio extracto, eius in eo corpus, ac S. Magdalenae recondit ibid. 13. vulneratur ad S. Mocium 275, 7. vitae annos residuos Marcus oeconomus praedicat 276, 4. Zoem quartam uxorem ducit ib. 12. Constantinum filium ex ea suscipit 279, 6. Thomas nuptiarum minister depositus, Leo excommunicatus ib. 9. Nicolaum patriarcham subrogato Euthymio eiicit ib. 16. Andronicum, Samonae insidiis appetitum deficere ad Saracenos cogit 280, 15. 281, 13. filium Constantium coronat 283, 6. vincitur a Saracenis 285, 3. Alexandro fratre successore obit ib. 9.
- Leo musicus Zautzae domesticus in monachum detonsus 271, 10.
- Leo philosophus insignis coniectior, et astronomus 224, 10. eum in urbe ludo praeficit Theophilus 225, 10. Thessalonicensis metropolita creatus ib. 12. Bardae Caesari necem praedicat 243, 20. forniciis S. Mariae ruinam praesagit 254, 11.
- Leo Phocas domesticus 295, 3. victore Symeone fuga semel, et iterum labitur 298, 1. cogitanti imperium Romanus obsistit ib. 11. ne res novas molliatur admonetur 300, 15. Romanum opprimendum praetextens, Constantini sacris publicis hostis declaratur 225, 2. captus oculis caecatur 303, 6.
- Leo Romani Argyri frater in bello Bulgarico dux 296, 18.
- Leo Romani cognatus Leonem Phocam excaecat 303, 6.
- Leo ascretis 246, 5.
- Leo Tripolita Leonem in angustias conicit 276, 18. 277, 4. Thessalonicam capit ib. 5. ne evertat, Symeon ascretis pri-

- mus pecupla redimit ib. 15. Ioannes Radixus in fugam agit 309, 16.
 Leontius imper. 165, 22.
 Lycurgus quando legea scripserit 35, 6.
 Macrinus mortem fortuna fugit 73, 7. eius imperium ib. 19.
 Maecenas ab Augusto amatus 55, 22.
 S. Magdalenae corpus ad Topos translatum 274, 11.
 Maniacs excubiarum Drungarius 236, 11.
 Manicophadus amorii proditor 224, 14.
 Manuel Curtices Romanum eiicit 328, 9.
 Manuel militum in Oriente spectatissimus ad Saracenos fugere coactus 218, 17. accepta fide, lusisque Saracenis reversus 219, 16. Agarenorum victorem Theophilum facit 220, 17. Theophilum iterum strenue tutans, cadit 222, 4.
 Marcianus imper. 111, 4. quomodo imperium adeptus sit 112, 5.
 Mariae vestis inventa 114, 4.
 S. Mariae vestis sub Michaele urbi praesidio 241, 8. sub Romano 311, 2.
 Maria Basilii uxor repudiata 242, 6.
 Maria Christophori imperatoris filia Petro Bulgarorum principi nupta 316, 13.
 Maria Theophili filia Alexio Musulae nuptui tradita 216, 10. extinctae tumultus urna argentea decoratus, ac locus asyli factus ib. 17.
 Marianus exmonachus Romanum, filiosque eiicit 328, 8.
 Maruli filius Icanati praefectus 295, 3.
 Mauricius imper. 138, 11. infans deformis natus 139, 7. Mauricius exercitum hostibus tradit 139, 21. eius poenitentia 140, 11. cum liberis et uxore interfectus 143, 20.
 Maximij imper. 75, 11.
 Maximini imper. 75, 1.
 Melchisedek 25, 17.
 Melias cum Armeniis socius in bello Bulgarico 294, 17. Ioanni Curcuas adiutor Agarens Melitines profigat 318, 6.
 Melissenus dux martyr 224, 16.
 Methodius monachus, eiecto Ioanne CP. episcopus 228, 17.
 Ignatio successore moritur 235, 3.
 Michael imperator 206, 4.
 Michael excubitorum princeps Amoriensis, Leone occiso imperator 210, 5. 211, 7. mitis in catholicos haud ipse catholicus ibid. Theophilum filium donat corona imperii ibid. Thomae tyrannidem comprimit ib. Cretam, Siciliam, etc. amittit 213, 1.
 Michael Bulgariae princeps Christianus 238, 11.
 Michaelis characti culpa captus Tauromenium 274, 17.
 Michael Christophori imperatoris filius clericus 330, 4.
 Michael Diabolinus coniurationis delator 330, 17.
 Michael Gregorae consobrinus occisus 290, 8.
 Michael hetaeriarcha coniuratus in Basilium 261, 11.
 Michael Moroleontis filius patris occisus 306, 11.
 Michael Stypiotis patris patri auspex cum Symeone 30, 5.
 Michael Theophili et Theodora filius 222, 18. a patre imperator coronatus 227, 8. cum matre imperium suscipit 228, 10. Theoctistum adversam amaram emittit 229, 12. venationi circi ludis, aliisque inhonestis deditior ib. 18. uxorem Eudociam filiam Decapolitae ducit 230, 4. Basilio afficitur ib. 14. Theoctistum Bardae suasu occidit, matremque aula eiicit 235, 16. sorores in monachas detondet 237, 6. coniuratos in Bardam punit ib. 14. Basilium prostratorem instituit ib. 18. Bardam avunculum creat Caesarem 238, 7. Michaellem Bulgarorum regem Christianum facit ib. 10. in Basilium effusior 239, 9. Rus-

- sos suburbia infestantes, cum veste sanctae deiparae supplicans ab urbe depellit 241, 1. Basilium accubitorem facit 242, 4. Eudociam Ingerinam pellicem suam illi uxorem iungit ib. 7. Basilii machinatione Bardam Caesarem occidit 243, 10. imperii collegam Basilium coronat 246, 11. Symbatium, et Peganem comprimit 247, 7. Constantini Cabalini corpus, et Ioannis patriarchae comburit 248, 17. a Basilio temulentus occiditur 249, 15. 250, 4. coniurati in Michaëlem, eiusque auctores necis deo ultore puniti 253, 18.
- Michaël Toxaras** copias in Thraciam traiecit 294, 14.
- Midas Phrygiae rex** 36, 17.
- Moameth** 152, 15.
- Moroleo Adrianopolis dux** a Symeone occisus 309, 5.
- Moses** 24, 4 sq.
- Mundarus Saracenorum princeps** baptizatus 119, 20.
- Myro Manuelis delator** 222, 2.
- Myxares coniuratus in Basilium** 261, 11.
- Nabuchodonosor, Babyloniae rex** 37, 18. 45, 1. ib. 13.
- Nazarus Bucellariorum dux** amaram vincit 239, 1.
- Nebad, Aegypti rex, Hierosolyma aggreditur** 37, 13.
- Nebroth turris aedificandae auctor** 12, 16.
- Neronis imper.** 62, 4.
- Nervae imper.** 67, 1.
- Nicephorus imper.** 201, 9. **Irenen** in exilium mittit 202, 7. **Arabes** missis literis placat 203, 4.
- Nicephorus Caminas drugarius** 278, 5.
- Nicephorus Maleinus Symbatii tantulum dissipat** 248, 3.
- Nicetas protospatharius Elladicus Thessalonicae excidium pecunia redimit** 294, 1.
- Nicetas patricius Romani consocer Nicolaum patriarcham verberibus affectus aula elicit** 300, 5. **in monachum ipse detonsus** 318, 11.
- Nicetas ascretis, tum protonotarius profugus** 289, 9.
- Nicetas Xyllites mensae praepositus in monachum attonsus** 257, 5. **sub Leone magna ecclesiae oeconomus** ib. 7.
- Nicolaus Cubatzas coniuratus** 305, 17.
- Nicolaus ducis filius a Bulgaria praelio occisus** 296, 16.
- Nicolaus heteriarcha coniuratus in monachum detonsus** 273, 12.
- Nicolaus Mansionarius Basilio Macedoni imperii vates** 233, 13. **vaticinii praemio oeconomi et Syncelli dignitate auctus** 256, 13.
- Nicolaus imperatoris mysticus CP. episc.** 274, 1. **Constantinum Leonis filium baptizat** 279, 9. **deponit** ib. **Leonis nuptiarum ministrum, illo excommunicato deponit** ib. 11. **in exilium pellitur** ib. 19. **ab Alexand. revocatur** 285, 16. **Constantini ab eo procurator relictus** 288, 3. **Symeon Bulgarns venerabundus alloquitur** 292, 7. **a Zoe aula elicitur** ib. 19. **a Constantino administrationis adiutor assumitur** 298, 13. **expellitur a Niceta Romani Consocero** 300, 4. **Constantino et Helena nuptiales imponit corollas** 301, 3. **sublata discordia eius, et Euthymii occasione orta** 304, 11. **Symeon Bulgarns ad colloquium deponit** 310, 6. **cum Romano ad Blachernas procedit** 311, 4. **diem obit** 314, 12.
- Noe arcam aedificat et servatur** 11, 5.
- Obviationis festum celebrari coeptum** 123, 14.
- Oenates Peloponnesi dux** 258, 19.
- Olympus mons monachis celebris** 320, 7.
- Onias sacerdos propter precationem lapidatus** 51, 15.
- Ooriphas praefectus urbi praesidio relictus** 240, 15.
- Paneratucas Armenius Thessalonicae proditor** 293, 18.
- Pantherius patricius Romani affinis domesticus** 325, 2.

- Pardus excubiarum drungarius 273, 3.
- Paschalius protospatharius Longobardiae dux Romani ad Hugonem legatus 325, 6.
- Patzinaces in belli societatem a Zoe asciti 293, 9. Romanorum ducum discordi ab auxilio deterriti 295, 19.
- Paulus interfectus a Nerone 63, 2.
- Paulus cubicularius Michaelis corpus sepelit 252, 14.
- Paulus Manglabita coniuratus exul 305, 4.
- Paulus Orphanotroph. exul 304, 19.
- Paulus Sacelli praepositus 256, 16.
- Pentapyrgium Theoph. opus 217, 3.
- Pertinacis imper. 71, 13.
- Petronas Theodoraë frater a Theophilo viduam ulciscente severius punitus 216, 5. Theophobo Persae caput abscindit 228, 1. Orientis Magister militiae Ameram vincit 238, 19.
- Petrus interfectus a Nerone 63, 6.
- Petrus Bulgarus in Bardam coniuratus 244, 5.
- Petrus Bulgarorum princeps Symeonis filius 315, 16. Mariam Christophori imperatoris filiam uxorem ducit 317, 4. fratrem Ionnem in monachum detonsum CP. transmittit 320, 14.
- Petrus Pauper magister verberibus affectus 238, 13.
- Phalek nominis significatio 14, 5, divisiones eius aetate factae ib.
- Philippi imper. 76, 4. Christianorum amans ib.
- Philippicus s. Bardanus imper. 170, 1. sub eo Bulgari usque ad Cpolim penetrant 170, 10.
- Phocas imper. 143, 10.
- Phoroneus Argivorum rex 26, 12.
- Photius secretariorum primus eiecto Ignatio CP. episcopus 241, 6. S. Mariae vestem Russis opponit ib. 8. Michaeli et Basilio fidem Bardae obstringentibus, Christi corporis et sanguinis sacramenta obtendit 243, 16. Basilium imperatorem coronat 246, 14. in eum ut homicidam conclamans, eiicitur 254, 20. mortuo Ignatio iterum revocatus, iterumque eiectus in exilio meritur 258, 6. Theodorum Santabarenum Basilio commendat 259, 18. exortus ne Leo excaecetur 260, 12. abdicare se throno cogitur 263, 6. maiestatis accusatur 264, 7.
- Pilatus se interficit 58, 23.
- Polyenctus monachus CP. episcopus 327, 19.
- Pothus Argyri filius scholarum domesticus 385, 10. fuga salutem a Bulgaria expedit 387, 4.
- Prasinae factionis ludus 249, 9.
- Probi imper. 80, 6. Victorianum in Britanniam misit 80, 11.
- Procopius Bardae protovestiarius 244, 7.
- Procopius protovestiarius sociorum proditione occisus 258, 20.
- Ptolemaei reliqui 50, 14 sq.
- Ptolemaeus Lagi 49, 18.
- Ptolemaeus Philadelphus divina scripta vertenda curat 49, 23 sq.
- Pulcheria regina Theodosii soror 109, 4. in matrimonium ducta a Marciano 111, 10.
- Pulcheria a Michaeli in monasterium detrusa 237, 5.
- Rabduchus Dyrachii dux 258, 19.
- Raedestus castrum eversum 341, 4.
- Rendacius Michaelis protovestiarius 245, 15.
- Rhobozam 32, 15.
- Rhodonatus regius clericus 316, 9.
- Rhodophyles Thessalonica expugnata captus 277, 7.
- Roma quando condita sit 35, 10.
- Romanus episcopus deficit et Francis se adiungit 177, 19.
- Romanus Argyrus in bello Bulgarico dux 295, 3.
- Romanus iunior Hugonis filiam uxorem ducit 325, 7.
- Romanus patricius et drungarius ex discordia cum Baga inutile Patzinacium auxilium reddit 295, 16. Constantinum accubitorem dolo capit 297, 12. in palatium velut praesidio futurus Constantino irrumptit 299, 4. Nicolam patriarcham aula eiicit 300, 5. magister creatus, et magnus he-

- raeriarcha ib. 10. filiam Constantino locat, paterque imperatoris declaratur 301, 1. Leonis Phocae conspirationem dissipat ib. 5. 302, 14. Zoëm Augustam aula eicit ib. Caesaris dignitate augetur; tumque imperiali corona donatur 304, 5. ecclesiae CP. dissidium sedat ib. 14. Constantinum priore loco deturbat 306, 4. a Bulgaris clades accipit ib. 14. rebelles comprimit 308, 14. Agarenos viucit 309, 18. Symeonis animum ad pacem inflectit 310, 12. 311, 8. filios Stephanum, et Constantinum imperatores creat; Theophylactum iuniorem filium clericum facit 314, 5. 7. cum Petro Bulgarorum principe nuptiarum foedera consociat 316, 7. cum Melitinis Amera pacem init, tum Melitinem subigit 318, 2. pauperum famem relevat ib. 6. 319, 17. Ioanni Petri fratri Bulgarorum domini CP. abducto uxorem locat 320, 16. Basilium Macedonem impostorem igni addicit 321, 14. 322, 4. Turcos Thraciam populantes depellit ib. 16. Russos infestantes profligat 323, 13. 324, 13. filiis Stephano, et Constantino uxores locat 322, 13. 323, 4. Romano Constantini filio uxorem Hugonis filiam ex Gallia asciscit 325, 7. in Prote insula relegatus sanctorum monachorum solatio utitur 327, 17. ib. 20. filiis exprobrat ingratitude 329, 18. Constantino prior moritur 331, 1.
- Russiae factionis ludus equestris 249, 6.
- Russi CP. suburbia devastant 240, 19. S. Mariae praesidio quassata eorum classis 241, 10.
- Russi Thraciam vastantes, semel, iterumque victi 323, 7. 324, 11.
- Sactices strenue adversus Bulgarios pugnans occumbit 307, 16. 308, 1.
- Salomo rex 31, 22.
- Samonas, cubicularius ex Agarenis Leoni charus 271, 19. fidei praemio protospatharius factus 273, 18. fugiens ad suos, ad oratum se crucem ad Siricha profectum fingit 278, 14. Constantinum Leonis filium e sacro fonte suscipit 279, 6. fit accubitor ib. 15. Andronicum per calumniam ad Agarenos fugere cogit 280, 16. 281, 8. propensum in Agarenos animum patri ostendit 283, 1. ib. 4. variorum reus criminum, in monachum detondetur 284, 16.
- Sampson 29, 7.
- Samuel 29, 18.
- Samus castrum captum a Saracenis 266, 8.
- Saul rex creatus 30, 6.
- Sclerus dux, in belli societatem Turcos trahit 267, 13.
- Scythae Gallo imperatore in Romanas provincias invadunt 77, 12.
- Sem quas terras acceperit 14, 13.
- Sergius Leone Isauro imperatore in Sicilia seditionem movet 179, 3.
- Sergius monachus Cosmae frater Photii nepos Romano coniunctissimus 327, 9.
- Serpens vivus in aenea statua 257, 14.
- Seth quinque planetis nomina dat 9, 10. hebraicas litteras invenit. ib. 12. eius genus lb. 16 sq.
- Severi imper. 72, 7.
- Similus ab Adriano honoribus ornatus 69, 4.
- Simo magus a Philippo baptizatus 60, 19. repudiata fide Christiana ut deus colitur 61, 12.
- Socrates quando vixerit 48, 13.
- Sophia ecclesia aedificata 92, 3.
- Stauracius imper. 205, 10.
- Stauracius Zautzae domesticus in monachum detonsus 271, 14.
- Stephanus Amascae metropolitae eunuchus CP. episcopus 314, 14. Petrum Bulgariae principem, et Mariam sponso sociat 317, 4. moritur 318, 16.
- Stephanus Basilii filius solenni pompa baptizatus 254, 5. ab-

- dicato Photio CP. episcopus 263, 9. post sex annos sacerdotii moritur ib. 13.
- Stephanus Calomariae filius Photii accusator 263, 19. in monachum detonsus exul 304, 20.
- Stephanus magister Constantini procurator 288, 3. ad pacem cum Symeone componendam adhibitus 292, 4. ne Romanus excaecetur apud Zoem impedit 296, 9. Constantinus aulae adesse iubet 298, 12. Romano violenter ingrediente, palatio exit 300, 4.
- Stephanus a Romano patre imperii corona donatus 314, 5. Annam Gabalae filiam uxorem ducit 322, 14. in patrem insurgit 328, 4. a Constantino in clericum attonsus ib. 8. 329, 14.
- Stupiotus scholarum domesticus 261, 4. ad Tarsum victus munere abdicatur ib. 5. Pardam conluratum capit 273, 3.
- Sudes Agremorum dux spectatissimus 234, 4.
- Symbatius a Leone patre imperii collega adlectus 346, 4. oculo patre monachus detondetur 208, 14.
- Symbatius Basilio amicitia coniunctus 242, 16. Michaellem in Bardam irritat, eumque occidit 243, 3. 10. in Basilium tumultuans in orationem redactus 247, 14.
- Symeon Bulgarorum princeps Leonem bello petit 266, 14. Crinitem, et Corticem Rom. duces occidit 267, 7. Turcorum auxilio infestantibus Romanis, pacem componit ib. 3. 287, 18. Romanos ingenti clade fundit 290, 12. urbem expugnare non valens in pacem consentit 291, 20. Adrianopolim proditione capit 293, 19. Romanos profligat 295, 10. Pegarum palatia aliaque succendit 306, 9. 307, 5. Thraciam depopulatus ipsam urbem invadit 310, 3. Nicolai patriarchae colloquium expetit ib. 5. cum Romano collocatus pacem inquit ibid. 14. 314, 6. diem obit 315, 16.
- Symeon Caniceis praefectus Leonis Phocae turbas dissipat 302, 2.
- Symeon Ionae filius a Cheronitis occisus 269, 12.
- Symeon asecretis primus Thesalonicae eversionem auro redimit 277, 5.
- Symeon Theodori paedagogi frater in exilium actus 303, 18.
- Syracusa ab Agarenis capta 257, 3.
- Tatzates rebellis oculis caecatus 308, 12. 309, 3.
- Thales quando sit mortuus 36, 7.
- Thecla Michaelis soror a fratre in monachum detonsa 237, 3. a Basilio sublatis divitis verberibus caesa 256, 6.
- Theocletus officii notarius 305, 17.
- Theoctistus Caniceo praepositus Ioannem eici curat 228, 15. cum ingenti damno exercitus Creta regreditur 229, 8. Damiani Bardanae insidiiis a Michaeli occiditur 235, 16.
- Theodoretus cubicularius conluratus exul 305, 16.
- Theodora Paphlago a Theophilo in uxorem deligitur 213, 17. cum filio Michaeli suscepto imperio ecclesiae res restituit 221, 1. Theoctistum adversus Arabes mittit ib. 3. Euboeam Decapolitae filiam uxorem sibi iungit 230, 4. Basilium imperii genus deleturum praedicit 234, 19. Theoctisto sublato, seorsum eiicitur 235, 19. 237, 4. in Bardam conlurat ib. 12.
- Theodora Romani uxor Augusta 304, 8. moritur 307, 8.
- Theodorus Atramytiensis 173 1.
- Theodorus abbas Santabarensis et sanctus Basilio commendatus 259, 3. et Constantinum filium spectro obiicit ib. 12. Leonem accusat ut patri insidiantem 260, 2. accusat et Andream scholarum domesticum 261, 2. a Leone oculis privatus in exilium eiicitur 265, 16. annona revocatus ex nova ecclesia donatur ib. 18.

- Theodorus** Ahuces monachus pacis conciliator 316, 9.
- Theodorus** archiepiscopus Crithinus dictus, data fide Alexium reducit 217, 2. eius violatae Theophilum arguens, exilio mulctatur ib. 3. restitutus se episcopatu abdicat 218, 6.
- Theodorus** Matzuces Romani in aulam prodromus 299, 12.
- Theodorus** magister pacis conciliator a Symeone missus 292, 3.
- Theodorus** Constantini paedagogus Romanum drungarium provehit 296, 17. in palatium tutorem Constantini accessit 299, 13. rapitur in exilium ut in eum machinatus 303, 11.
- Theodorus** protospatharius craterus dictus martyr 224, 16.
- Theodorus** oratione pro imaginibus defunctus in exilium eiectus 209, 14.
- Theodorus** frater Theophanis inscriptus iambis faciem, in exilio diem obit 226, 16.
- Theodotus** Melissenus Cassiteras dictus CP. episcopus 208, 10. 209, 14. dissoluti hominis mores, ac inscitiae ibid. 16. Constantini Cabalini probata synodo, imagines proscribi ibid.
- Theodosius** Magnus imper. 101, 1.
- Theodosius** Minor 106, 13. bellum Persicum 108, 9.
- Theodosius** protovestiarius a Symeone praelio occisus 269, 7.
- Theophanes** Phalganus Theoctistum necat 235, 13. 236, 14.
- Theophanes** Poëta vultum iambis inscriptus 226, 15. sub Michaelis et Theodora Nicaenus episcopus 227, 1.
- Theophanes** protovestiarius imperii administrator 315, 11. in Petri Bulgari et Mariae nuptiis pronubus 317, 22. componendo cum Turcis, prudentiae laude excellit 322, 19. Russorum classem semel, iterumque dissolvit 323, 13. 324, 13. accubitoris dignitate augetur ibid. pacem cum Turcis ad annos quinque componit 325, 5. Christi im-
- gini Edessenae obviam procedit 326, 2. Romanum restituere molles, in exilium eiecit 330, 11.
- Theophane** Leontis uxor, eo cum scorto procedente ad Blachernas intenta precibus 269, 17. defuncta claret miraculis 270, 12. in eius honorem extracta ecclesia ad sanctos apostolos 274, 9.
- Theophillites** Basilium tradit Michaeli 230, 12.
- Theophilus** Michaelis filius imperii collega a patre adlectus 211, 17. Theodoram coniugem deligit 213, 17. Icasiae nuptias respuit 214, 3. Leonis Armeni necis reos capite pleclit ib. 16. Theophobo Persa cum suis recepto, turmam Persarum dictam ex eis constituit 215, 5. sibi eum levirum facit ib. 9. Petronam viduae iniuriam severissime punit ib. 20. Alexium Musule locata Maria filia generum facit 216, 9. suspectum in Siciliam amandat ib. 13. revocatum, contra fidem verberibus, et carcere affigit 217, 5. 8. Mariae filiae tumultum, locum asyli facit 216, 16. Theodorum archiepiscopum exilio punit 217, 2. Manuelem ducem fortissimum ad Persas fugere cogit 218, 12. revocatum honoribus auget, eoque expeditionis socio Arabas vincit 220. 221. Veneto colore et habitu in circo ludit 222, 1. iam in Arabum venturum manus, vitae suae periculo Manuel eripit ib. 11. Michaellem filium suscipit ib. 18. aequi, iurisque tenacissimus 223, 1. ab Arabibus profigitur 224, 1. imagines abolet 221, 14. Ioannem Syncellum Magiae addictum CP. episcopum praeficit ib. 15. Amorium amittit 224, 8. Leonem philosophum Indo praeficit 225, 7. plura extruit in palatio ib. 55. Theophanem Poëtam, et Theodorum fratrem iambis ad faciem inscribit 226, 15. Michaellem filium coronat 227, 10. Theophobum Persam necat 228,

2. dysenteriae morbo animam proicit ib. 4.
- Theophilus patricius martyr 224, 15.
- Theophobus Persa cum suis a Theophilo susceptus, eiusque levir factus 215, 5. ab eodem capite truncatus 228, 2.
- Theophylactus Abestactus Basilium periculo liberat 255, 8. fundum regalem mercede accipit ib. 12.
- Theophylactus dominicus hetaeriarcha, Nicolaum patriarcham aula pellit 293, 1.
- Theophylactus patricius stabuli comes 303, 18.
- Theophylactus a Romano patre clericus, tumque subdiaconus, ac Syncellus factus 314, 6. dilatus ob aetatem eius patriarchatus 318, 18. 321, 14. patriarcha praesentibus legatis Rom. pontificis creatus 322, 9. Christi imaginem Edessenam solenni supplicatione in palatium infert 326, 14. Romanum patrem restituere molitur 330, 7.
- Thomas nuptiarum Leonis, ac alterius Zoes minister, depositus 279, 10.
- Thomas primicerius coniuratus exul 330, 12.
- Thomas tyrannus a Michaele compressus 211, 18. 212, 13.
- Tiberii imperium 58, 14. Thrasylli astrologi auditor ib. 15.
- Tiberius a Iustino adoptatus, imper. 137, 1.
- Timotheus Domitiano imperatore martyr. 65, 14.
- Titi imper. 65, 1.
- Traiani imper. 67, 12.
- Trypho monachus dum adolescit Theophylactus, CP. episcopus 318, 16. depositus, in suo monasterio moritur 321, 10.
- Valens imper. 98, 22. a Gothis victus 99, 5. Arianos orthodoxos excruciat ib. 12.
- Valentinianus imperator 96, 1. legem fert de matrimoniis ib. 9. Valentem fratrem assumit regni socium ib. 19. eius iustitia 97, 13.
- Valerianus imp. cum 400000 militibus a Persis captus 78, 5.
- Veneto colore in circo victor Theophilus 221, 4.
- Venetae factionis ludus equestris 249, 6.
- Vespasiani imper. 64, 14.
- Vitellii imper. 64, 7. astronomos ex Italia pellit ib.
- Xerxes Persarum rex 47, 17.
- Zeno imper. 116, 6.
- Zautza Stylianus hetaeriarcha Leonis excacationem impedit 260, 13. fit magister, et logotheta publici cursus 263, 3. imperatoris pater creatus 266, 10. belli Bulgarici causa existit ib. 15. secundus ab imperatore cum filia procedit 269, 16. insidias in eum struit ib. 19. moritur 271, 15.
- Zoe Zautzae filia Leoni turpiter amata 266, 10. illi comes solenni processu 269, 17. defaecta Theophaone Augusta coronatur 270, 15. benedictionis nuptiarum minister deponitur 17. moritur; eiusque inscriptio tumuli 271, 1.
- Zoe altera, quarta Leonis uxore 276, 14. Constantinum filium suscipit 279, 6. benedictione nuptiali donatur, ac Augusta declaratur ib. 10. Constantino filio flagitante in aulam redigitur 292, 15. Alexandri domesticos aula eiicit ib. 18. Nicolaum patriarcham rebus amovet ib. 7. a Symeone Bulgaro ingenti clade afficitur 295, 12. Romanum, ne excacetur, liberat 296, 5. aula eiecta Monialis efficitur 303, 17.

INDEX HISTORICUS AD EUSTATHIUM.

- Alduinus comes** 482, 13. 504, 9.
Alamanus 416, 14. **Alamani** 450, 2.
Alani 446, 6.
Alexius Comnenus Manuelis f. 381,
 7. 382, 2. 391, 13. 410, 1. 411, 9.
Alexius Comnenus protosebastus
 381, 7.
Alexius Comnenus protostrator
 382, 2. 383, 1. 418, 4. 12. 465,
 10.
Alexius Sicutenus Philadelph.
 419, 8.
Andronicus Comnenus 381, 15.
 388, 1.
Andronicus Palaeologus 430, 19.
Angeli 393, 19. 398, 11. 401, 8.
Anna Alexii, mox Andronici uxor
 411, 18.
Antiochiae principes secularis et
ecclesiasticus 416, 6.
Armenii 480, 15. 481, 1. 400, 7.
Bagentia 419, 16.
Basilius Camaterus patriarcha
 408, 3.
Basilius Tzyscus 453, 3.
Boleas clericus 462, 1.
Bulgari pedites 276, 2.
canes Thessalonicenses 470, 1.
Chalcedon 392, 2.
Chamaedracon 456, 19.
Chonnabitaë 449, 8.
Christus ὁ γαλιλιῆς 410, 13.
Chumnus 430, 19. 443, 6. 452, 9.
cicadae Italicae 270, 6.
Cladon 415, 19.
Constantinus Cecaesmenus 488,
 19.
Constantinus Patrenus 405, 1.
Contostephanus magnus. dux 398,
 15.
- Corcyraeorum proverbium** 506, 15.
Crania 480, 15.
Dalasenus 415, 18.
David Comnenus dux 375, 2 sq.
Diomedes 461, 15.
S. Diomedes medicus 401, 1.
Dyrrachium 423, 9.
formicae Indicae 494, 13.
Gaditani 504, 6.
Genna 415, 16.
Germanorum princeps 416, 13.
Gidus magnus domesticus 430, 18.
Gulielmus Nicaenus 465, 11.
Gulielmus Siciliae rex 417, 7.
Hectoris χοῦρᾶ 487, 4.
Herodotus 451, 5.
Hierosolymorum rex 416, 8.
Iberes 446, 6.
Illyricum 423, 7.
Ioannes Branas 424, 3.
Ioannes Comnenus Andronici f.
minor 381, 19. 411, 13. 413, 7.
Ioannes Ducas 382, 4.
Ioannes marchio Manuelis Comne-
ni gener 382, 7.
Ioannes Maurozomes 445, 9. 463,
 15.
Irene Alamanica 382, 6.
Isaacius Angelus tit.
Iudaei 480, 15.
Λαμπαρδικόν τῆ 415, 17.
Lapardas 383, 6.
Latini cornu Cpolitani accolæ 394,
 11. **Latinorum prior sub An-**
dronico ad Thessalonicam ex-
peditione navalis 426, 13. **Latino-**
rum numerus 506, 19. 505, 12.
Lazicum capitis tegmentum 411, 1.
Leo Cutalas 459, 14.
Leo Hagioeuphemita 450, 15.

- Leo Mazidas 435, 15.
 lignum in ecclesiam vocat 491, 12.
Λογυλαρδοι 415, 17.
 Maleinus 415, 18.
 Manuel Abudimus 449, 13.
 Manuel Camytzes 430, 19.
 Manuel Comnenus 380, 11. 417, 16.
 Manuel Comnenus Andronici f.
   maior 381, 19. 411, 12. *σεβα-*
   στοχράτωρ 429, 17.
 marchio 416, 14.
 Maria Comnena Manuelis f. 382, 6.
 S. Maria *ἡ ὀδηγήτρια* Thessalo-
 nicensis 496, 11.
 Messinae episcopus 421, 15.
 Michael Hagiotheodorita 405, 6.
   406, 4.
 Nicaea 415, 2.
 Nicaphorus paracoemomenus 431,
   1. 438, 19.
 S. Nicolaus 451, 15.
 Ozolae 468, 3.
 Panormi episcopus 421, 15.
 papa 416, 11.
 Paphlagones 394, 10.
 Paphlagonia 389, 3.
 Phosphorium 394, 12.
 Pisa 415, 16.
Πρεβερίζουνοι 428, 4.
 Prusa 415, 2.
 Pseudo-Alexius 419, 15.
 ranae Seriphiae 470, 6.
 Rogerius Siciliae rex 417, 4.
 Romanus Andronici gener 423, 11.
 Salomon 447, 13.
 Saraceni 492, 4.
 Serbi 452, 2.
 Serica vestis Latinis ignota 502, 11.
 Siciliae rex imperatoris Cpoliani
   dux 421, 1. Siciliae reges tres
   416, 19.
 Sinope 390, 10.
 S. Sophia 394, 8.
 Stephanus Hagiochristophoria
   405, 6.
 Sultanus 416, 4. 383, 7.
 Tauris 418, 6.
 Theodorus Maurocomes 406, 2.
 Theodorus Pantechnes 382, 16.
 Theodorus Synadenus 390, 7.
 Theodosius patriarcha 381, 2.
   382, 17. 385, 8. 389, 20. 399,
   7. 408, 4.
 Theophanes Probatas 460, 12.
 Thesoi *κουργά* 487, 4.
 tondent Graecos Latini 486, 11.
 Tusci 415, 16.
 Ungriae crales 416, 15. *νικα*
   adverso Cpoli posita 388, 11.
 vinum vetus a Latinis contemni-
   tur 503, 1.
 Xene Manuelis vidua 360, 16.
   394, 14. 400, 19.
 Zabareum 444, 4.
 Zemenicus 480, 16.

BONNAE, TYPIS CAROLI GEORGII.